

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

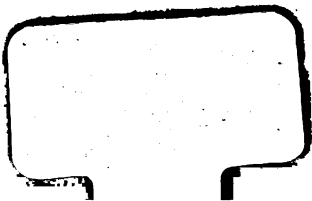
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

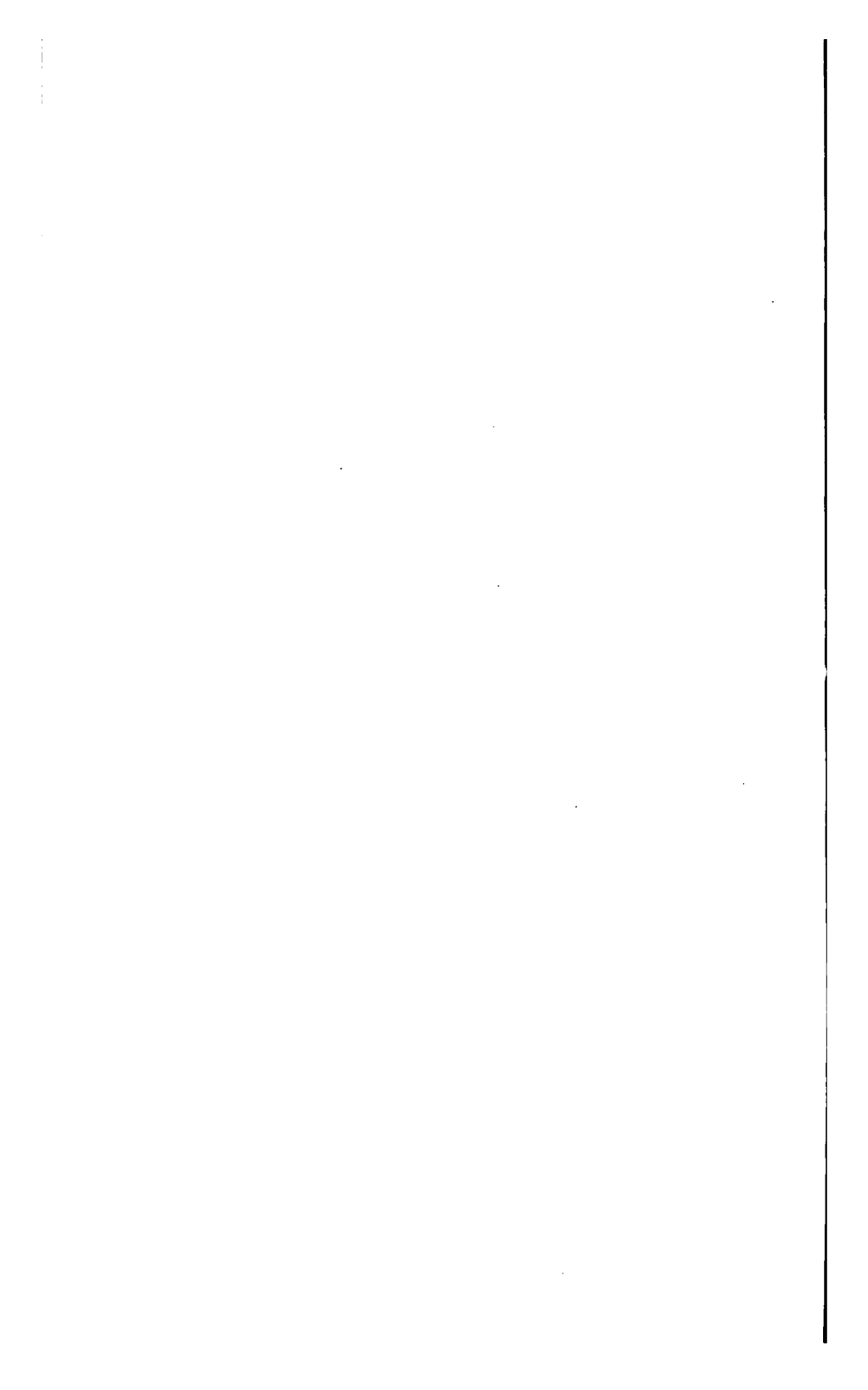
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

**AFFINITAS
LINGVAE HVNGARICAE**

CVM

LINGVIS FENNICAE ORIGINIS

GRAMMATICAE DEMONSTRATA.

NEC NON

VOCABVLARIA

DIALECTORVM TATARICARVM ET SLAVICARVM

CVM HVNGARICA

COMPARATA.

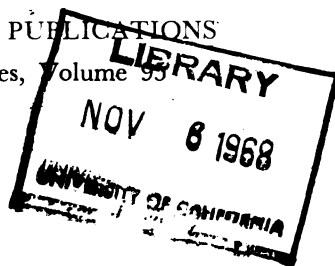
A V C T O R E

SAMVELE GYARMATHI

INDIANA UNIVERSITY PUBLICATIONS

Uralic and Altaic Series, Volume 93

Indiana University Publications

Uralic and Altaic Series

Thomas A. Sebeok, *Editor*

Andrew Vázaonyi, *Director of Publications*

Ilhan Bağgöz, Gustav Bayerle, Ilse D. Cirtautas, Linda Dégh, John R. Krueger,
Felix J. Oinas, Alo Raun, Denis Sincor, *Associate Editors*

Robert Austerlitz (Columbia University), Gyula Décsy (University of Hamburg), Gerhard Doerfer (University of Göttingen), Stephen P. Dunn (University of California, Berkeley), Stephen Foltiny (The Institute for Advanced Study), John Lotz (Center for Applied Linguistics), Samuel E. Martin (Yale University), Nicholas Poppe (University of Washington), Andreas Tietze (University of California, Los Angeles), Aimo Turunen (University of Helsinki), *Consulting Editors*

URALIC VOLUMES

1. American Studies in Uralic Linguistics (Edited by the Indiana University Committee on Uralic Studies) (1960). Out of print.
3. Lauri Hakulinen, *The Structure and Development of the Finnish Language* (translated by John Atkinson) (revised edition, 1968, in preparation).
5. Thomas A. Sebeok and Frances Ingemann, *An Eastern Chereemis Manual: Phonology, Grammar, Texts, and Glossary* (1961). \$4.
9. Valdis J. Zeps, *Latvian and Finnic Linguistic Convergences* (1962). Out of print.
11. John Lotz (Editor), *Hungarian Reader (Folklore and Literature) with Notes* (1962). Out of print.
12. Robert T. Harms, *Estonian Grammar* (1962). Out of print.
14. Péter Hajdú, *The Samoyed Peoples and Languages* (revised edition, 1968). \$4.
15. Robert Austerlitz, *Finnish Reader and Glossary* (revised edition, 1966). \$6.
17. Valter Tauli, *Structural Tendencies in Uralic Languages* (1966). \$10.
27. Meri Lehtinen, *Basic Course in Finnish* (supervised and edited by Thomas A. Sebeok) (revised edition, in paperback, 1967). \$14.
31. Ants Oras, *Estonian Literary Reader* (1963). \$4.
34. Felix Oinas, *Estonian General Reader* (1963). \$4.
39. Toivo Vuorela, *The Finno-Ugric Peoples* (translated by John Atkinson) (1964). \$12.50.
40. F. J. Wiedemann, *Syrjänisch-Deutsches Wörterbuch* (with an Introduction by D. R. Fokos-Fuchs) (1964). \$19.

AFFINITAS LINGUAE HUNGARICAE

RESEARCH CENTER FOR THE LANGUAGE SCIENCES

INDIANA UNIVERSITY

Thomas A. Sebeok *Chairman*

Andrew Vázsonyi *Associate Chairman, Publications*

AFFINITAS
LINGUAE HUNGARICAE

CUM LINGUIS FENNICAE ORIGINIS

GRAMMATICAE DEMONSTRATA

VOCABULARIA

DIALECTORUM TATARICARUM

ET SLAVICARUM

CUM HUNGARICA COMPARATA

by **Sámuel Gyarmathi**

With a Memorial

by **Miklós Zsirai**

Published by

INDIANA UNIVERSITY, BLOOMINGTON

Mouton & Co., The Hague, The Netherlands

INDIANA UNIVERSITY PUBLICATIONS

URALIC AND ALTAIC SERIES

Editor: Thomas A. Sebeok

Volume 95

This book is a photolithographic reproduction of the original published in Göttingen, 1799

Miklós Zsirai's memorial was first published in the *Acta Linguistica Academiae Scientiarum Hungaricae*, Vol. 1, 1951, and is reprinted in this volume with the permission of the Publishing House of the Hungarian Academy of Sciences and the Indiana University Press.

Library of Congress Catalog Card Number: 67-66171

All correspondence and orders from the United States of America or Canada should be addressed to Publications, Research Center for the Language Sciences, Indiana University, Bloomington Indiana 47401. Orders from all other countries should be sent to Mouton & Co., Publishers, The Hague, The Netherlands.

Printed in the United States of America

F-H 2
J.C
v. 15

Sámuel Gyarmathi, Hungarian Pioneer of Comparative Linguistics

Miklós Zsirai

It was in the last year of the 18th century, 150 years ago, that a book was published which, through its cogent arguments and persuasively presented conclusions, proved to be a milestone in the development of Hungarian linguistic science. That book, Sámuel Gyarmathi's 'Affinitas', was destined to lead the researches concerning the parentage of the Hungarian language and the primeval history of the Hungarian people into the right path, and even non-Hungarian authorities agree that the method employed in this work opened a new chapter in the history of comparative linguistics. But it is something more than an act of mere piety that should induce us to celebrate this anniversary. In the clarifying fermentation of our science now in progress, at the dawn of its renaissance in the fertile soil of Marxism-Leninism and inspired by its abundance of ideas, we might expect some guidance from the past, provided we adopt the principle set forth by Sámuel Gyarmathi in the very book we are dealing with: 'Nisi utile est, quod facimus, stulta est gloria' (Affin., p. IX).

It is well known that as early as the end of the 15th century the attention of foreign scholars was attracted by the assonance of phonetic forms in the name *Hungaria* and in that of *Yugria*, the word designating the Ural settlements of the Voguls and Ostiaks. The identification of these names immediately gave rise to an intuitive

assumption of an Ugrian relationship. Similarly, we know that in the 17th century several scholars discovered some correspondences between the Hungarian and the Finnish languages. Following these occasional observations, a number of further and more definite affiliations were discovered, and by 1730 Strahlenberg, the Swedish linguist, saw fairly clearly the outlines of a Finno-Ugrian linguistic system.

Though some sporadic rumours of these discoveries found their way to our country, apart from a few ephemeral echoes they were mostly ignored. The Hungarian intellectuals of that period were entirely preoccupied with the contemplation of the 'glorious past' and indulged in self-complacent preconceptions about 'historical superiority'; with illusory tranquillity they proceeded to chase the wandering fires of their nationalist tradition. Yet, contrary to their expectations, it was a Hungarian scholar, Sajnovics, who in an adverse atmosphere had the courage to break the spell and to demonstrate the affinity of our language with a despised Finno-Ugrian language, the Lapp language. There is no need to dwell on the rather unfriendly reception given to the publication of 'Demonstratio'. The prosaic truth implied in the argument put forward by Sajnovics was branded as an impious act of sacrilege and regarded by a so-called 'patriotic public' as a slight on the nation's honour. Preference was given to authors less inclined to dissipate illusions. Some even swore by the panlinguist György Kalmár's dithyrambs on the unrivalled perfection of the Hungarian language and its supposed character of an *incomparabile idioma*. Others applauded Beregszászi-Nagy, the celebrated orientalist, who in his apologetic lectures, letters, essays and books used every effort to couple the Hungarian language with Hebrew, Arabic, Persian, Turkish and other languages of an equally romantic reputation. In vain did Schlögl remind him of the fact that the oriental elements contained in the Hungarian language are no more than loan-words and borrowed components; in vain did Murr warn him: 'Linguam hungaricam esse insignis trunci Finnici extra dubium positum est, et doctus id nescire. Adfinitatem cum Lapponum dialecto Finnico evidenter monstravit P. Sajnovits, et nuperrime I. Hager. Talia legere debuis ante quam de Hebraica, Syr., Arabica adfinitate cogitares' (Aeh p. V, Note). All arguments were wasted. Beregszászi continued to refuse to read the work of the heretic Sajnovics, nor did he deign to study the Finno-Ugrian linguistic material disclosed by the publicati-

of 'Demonstratio'. This attitude provoked severe criticism, especially on the part of the historical school of Göttingen, who insisted that Hungarian comparative linguistics and scientific researches into the primeval history of the Hungarian people could not possibly produce any serious results so long as Hungarian scholars remained unwilling to shake off the bondage of futile illusions and to follow the right track opened up by Sajnovics. Sooner or later this disillusionment would become inevitable—they predicted—and then it might be found that there are peoples even more closely related to the Hungarians than the Lapps : this referring to the Voguls and Permians. Once a Hungarian scholar undertook to visit these peoples and compare their languages with the Hungarian, he might be enabled to throw light, not only upon the primeval history of the Hungarians, but on the past of Eastern Europe and Western Asia too.

The admonitions of Schlözer and his friends had a beneficial effect—sooner, indeed, than might have been anticipated. Another Hungarian scholar emerged to follow in the footsteps of Sajnovics. Though he did not travel to the Ural in search of the supposed relatives, yet he was able to pronounce a judgment on this delicate issue at home, through investigations based on a comparison of the few available literary references, linguistic texts and fragments.

Sámuel Gyarmathi, born at Cluj, obtained a medical diploma at the University of Vienna in 1782. He then acted as tutor in several families. Later on he worked for Ráth's 'Magyar Hírmondó' (Hungarian Herald), and was subsequently engaged as a prompter in the Pest theatre. From 1787 he held the post of medical officer of County Hunyad. His restless spirit spurred him to incessant activity. He was interested in everything that might concern the progress of science and culture or promote human welfare. In 1789 a Hungarian journal published in Vienna and bearing the title : 'Hadi és más nevezetes történetek' (Military and Other Remarkable Stories) offered a prize for the best Hungarian grammar. Gyarmathi was a competitor. His voluminous prize-essay 'Okoskodva tanító Magyar Nyelvemester' (Hungarian Language Master Teaching Rationally) revealed a striking abundance of ideas and much originality in interpretation and systematization. One of his chief concerns was to emancipate the grammatical system from the conventional and stereotypical patterns of Latin grammar. 'The object of this book is to set forth the features of the Hungarian language in their natural order

as disclosed by common sense'. This time he did not tackle the question of affinity; in fact, far from challenging it, he proclaimed the national view: 'Our language . . . is an Oriental Language, different in this respect to a great extent from the European ones, showing many correspondences with the Jewish, Chaldean, Summian, Syrian, Coptic, Saracen and Arabic languages, as clearly demonstrated by Oertelius in his book "Harmonia Linguarum Orientalium Occidentis . . ." This was done also by Ferenc Otrokotsi in his work *Origines Hungaricae* and by the visionary György Kalina in his *Prodromus*. There was no need for me to dwell upon the similarity' (Nyelv., p. XIII).

In the year 1795 an important change in Gyarmathi's circumstances contributed much to broadening his outlook on history. He left Göttingen in the capacity of travelling-companion and mentor to the young Elek Bethlen, who undertook a journey to the West for the purpose of study. Göttingen with its university was at that time one of the most important centres of progressive scientific research, through the medium of the Hungarian students studying there he exercised a very stimulating influence on the Hungarian intellectual life of that period. At all stages of the long journey Sándor Gyarmathi's attention was attracted by the manifold evidences of a highly developed economy, particularly by the prosperous manufacturing industry, as well as by the modern institutions of primary education. He contrasted his experiences with conditions in his poor illiterate country, the 'Barbarian Colonies of Envious Austrians', the 'Swetzia Fire Engine Manufactures'. He studied assiduously the 'Swetzia Fire Engine', the method of 'Lime Shaking', the 'Farnschneffenthal School', the secrets of plant-grafting, and the 'Machinery for Cotton-Spinning and Cotton-Combing'. He drew sketches and ordered models with a view to producing at home, with the aid of 30 of these 'exquisite' machines, a larger quantity of yarns than could be produced by all the poor women of Szeklerland as a result of their whole winter's toil (E. Jancsó: *S. Gyarmathi's Letters*: M. XL, 359-365).

His enthusiasm for economic reforms did not make him forget his main scientific objectives. Complying with the request of the Hungarian Linguistic Society of Transylvania, he undertook to compile a catalogue of such works and manuscripts to be found in German libraries as had some bearing on Hungarian history. At the same time he sought direct contact with the professors of

university, particularly with the illustrious Schlözer, who enjoyed a high reputation as the best authority on Hungarian problems. Schlözer's comprehensive work 'Allgemeine Nordische Geschichte' (1772), as well as some of his other papers, referred to the Finno-Ugrian relationship of the Hungarian language as to an incontestable fact, and his works included fairly detailed geographical, historical and linguistic information concerning the kindred languages. Under the stimulating influence of Schlözer's well-founded theory and of his passionate devotion to scientific research, Gyarmathi felt impelled to review his former preconception of an oriental parentage of our language. He set himself earnestly to study the special scientific literature published since the 'Demonstratio' of Sajnovics. As early as July 15, 1796, he informed the Stockholm Society of Sciences that he was eagerly reading Lindahl-Oehrling's 'Lexicon Lapponicum' (1780), because 'inexplebilis mihi subiit cupiditas . . . in Lingvam Lapponicam penitius inquirendi'. He asked the Society to send him Lapp books so that he might carefully collect the correspondences in the vocabularies and grammars of the Hungarian and the Lapp languages: 'Sic jungemus Orientem Occidenti et Meridiem Septentrioni' (B. Leffler: A letter of S. Gyarmathi: MNy., IX, 37-41).

Schlözer welcomed Gyarmathi's enthusiastic interest in the matter and was anxious to bring his plans to fruition. He encouraged and urged Gyarmathi to save the reputation of Hungarian scholarship, since those Hungarian scholars who had so far taken up primeval history and comparative linguistics, generally speaking, merely dabbled in visionary and fantastic etymologization. Schlözer even allowed Gyarmathi to make use of his rich library and lent him rare and almost inaccessible books of reference. It was owing to his shrewd suggestion that in the title of the work planned by Gyarmathi the word 'Lapp', discredited ever since the first attempt of Sajnovics, was replaced by 'Finn', which sounded better to Hungarian ears.

Gyarmathi was encouraged, not only by Schlözer, but also by Gatterer, Director of the School of History at Göttingen. It would be difficult to determine with any precision who else, apart from these two scholars, played any part in bringing about the change of front in Gyarmathi's scientific attitude, and to what extent they contributed towards the contents and composition of 'Affinitas'. To some extent we may safely assume the influence of Dobrowsky too, the famous Czech Slavist, who, on his return from Sweden and Russia, published in 'Magyar Hirmondó' a letter, a passage of which ran as follows:

' It might have been to my advantage if I had understood Hungarian. Hungarians by birth would be surprised to hear the Finnish serving in Petersburg talk. The relationship between these languages is beyond all doubt . . . I wish I could persuade one of the Hungarian scholars to contact Professor Porthan, who lives in the Capital of Finland, and contemplates publishing a comparative Finnish dictionary. The Finns call a fish (Hungarian : " hal ") a hand (Hung. : " kéz ") *käsi*, stone (Hung. : " kő, acc. köv ") *kiwi*, water (Hung. : " víz ") *wesi*, tongue (Hung. : " nyelv ") *k* (Ernő Kiss : NyK., XXX, 238).

I would note that Porthan, the founder of Finnish national science, watched closely developments in the field of Finno-Ugrian comparative linguistics. Immediately after the publication of ' Demonstration ' he reviewed the book, gave a full-scale estimate of it and supplemented it by counterparts and data drawn from the Finnish language. He spent some time in Göttingen, learnt Hungarian, and carried on correspondence with Hungarian scholars, among others with Gyarmathi.

We must not omit to think also of the fruitful influence exercised by Büttner, the Jena linguist. While still on their way to Göttingen Gyarmathi and his companion paid a visit to the charming ' linguist who intends to publish a Lexicon dealing with more languages than contained in the Polyglott of the Muscovite Czarist (MNy., XL, 359). Late in December they again visited him. The time the visit was a longer one, extending over a week, and Gyarmathi spent 3-4 hours a day in the study of the enthusiastic scholar, deeply absorbed in an inspiring exchange of ideas concerning linguistic affinities. Büttner agreed with the views of those who class Hungarian as a Finno-Ugrian language and, to be more precise, connected Hungarian with the following languages : 1. Finnish, 2. Estonian, 3. Karelian, 4. Olonetz, 5. Northern Lapp, 6. Southern Lapp, 7. Eastern Lapp, 8. Permian, 9. Syrjénian, 10. Mordvinian, 11. Moksha, 12. Cheremissian, 13. Votjak, 14. the Vogul of the environs of Tsulým, 15. the Vogul spoken in the vicinity of Verchoturje, 16. the Vogul of the region near Tserelým (apparently Tserdin), 17. the Vogul spoken in the vicinity of Berjozov, 18. the Ostiak of the Berjozov region, 19. the Ostiak of the Narimsk region, 20. Yuganian Ostiak, 21. Lumpokolian Ostiak, 22. Vasyuganian Ostiak (Bálint Csúry : A letter of S. Gyarmathi : MNy., XXV, 260).

A growing familiarity with the relevant scientific literature, as well

as the frequent exchange of ideas, contributed to clarify Gyarmathi's views. He accumulated a mass of experience and evidence proving the Finno-Ugrian relationship of the Hungarian language. His work which had not been built up on any homogeneously arranged preliminary plan, was finished in 1798 and published at Göttingen in 1799. It bore the title : ' *Affinitas Lingvae Hungaricae cum Lingvis Fennicae Originis grammaticae demonstrata* '.

' *Affinitas* ' consists of three parts (fascicles) and of two, or rather, to be more precise, three, appendixes. The first part treats of the affinity of the Hungarian language with Lapp-Finnish, and reveals the interest taken by Gyarmathi in this problem in the initial phase of his development along the new line of thought. The second part demonstrates the relationship with Esthonian, the third that with other languages of ' Finnish origin ', i.e. of Finno-Ugrian parentage.

The first part seems to have been meant originally to be an independent monograph ; it follows, as regards both material and method the ' *Demonstratio* ' of Sajnovics. By this time Gyarmathi was able to avail himself of modern Lapp sources : the valuable works of Ihre and Ganander, as well as those of Lindahl and Oehrling. As for Finnish, he could draw on Vhael's grammar and Juslenius's dictionary. He points out the correspondences to be found in the Hungarian, Lapp and Finnish declensions, in the formation of the comparative of Hungarian and Lapp adjectives, in the cardinal numerals, in the formation of ordinals, in the form and use of Lapp, Finnish and Hungarian pronouns, in conjugation, in the formation of verbs and adverbs. A full list of syntactical similarities as between the Hungarian, Lapp and Finnish languages is given in his book, to which is annexed an alphabetical vocabulary of accordant words. It is surprising that Gyarmathi should identify Finnish with the Lapp language. This strange preconception may be attributed to two facts. The first is that at the outset Gyarmathi's interest was confined to resolving the question of Lapp relationship broached by Sajnovics and angrily rejected by the Hungarian public. In the second place, many authorities of those days held the view that Lapp and Finnish were simply two different dialects of the same language.

The second part of ' *Affinitas* ' analyses the evidence supporting the idea of linguistic affinity between Hungarian and Esthonian, along the same lines of classification and on the same principles as those underlying the first fascicle. For the purposes of this part of the book the Esthonian Bible and Hupel's Esthonian grammar and dictionary

(published in 1780) provided adequate sources. The principal chapters discuss the formation of diminutives in Esthonian Hungarian, declension, comparison of adjectives, numerals, nouns, conjugation, possessive personal suffixes and adverbs of this being followed by a number of observations concerning tactical correspondence and similarity of outlook, and, finally the extensive Esthonian-Hungarian glossary of accordant words.

The third part bears the title : ' *Observationes circa septem linguarum Fennicae originis* '. It contains Hungarian-Votiak-Cheremissian-Vogul-Permian numerals, a paradigm relating to Cheremissian-Hungarian possessive personal suffixes, Cheremissian-Votiak-Hungarian conjugations, Votiak-Hungarian postpositions and possessive personal suffixes, and, finally, comparative lists of Hungarian-Votiak - Chuvash - Cheremissian - Permian - Syrjenian - Mordvinian words. As an addendum to the latter the author gives also a list of accordant Hungarian-Ostiak-Samoyede words and Ostiak numerals for in the meantime he had discovered that some of the Ostiak words are more closely allied to Hungarian than the corresponding term in other related languages. As compared with the two preceding fascicles this third part is a rather disproportionate and meagre outline ; that is quite comprehensible in view of the fact that only a fragmentary data were available for the elaboration of this subject (the first Votiak, Cheremissian and Chuvash grammatical experiments published in St. Petersburg in 1775 ; a Cheremissian, Chuvash, Votiak, Mordvinian, Permian and Syrjenian vocabulary in Vol. III Müller's ' *Sammlung Russischer Geschichte* ' ; the little Mordvinian vocabulary to be found in Witsen's famous book ; and, finally, the Finno-Ugrian material of Fischer's *Siberian Dictionary*). Gyarmati justly complains in his book . *Pauca admodum reperiri poterant libris enumeratis, quae lectorem ad naturam harum linguarum intimam investigendam introduxissent. Erant ea maxima ex parte Declinationum, Nominum, Pronominum, atque nonnullarum Conjugationum Paradigmata. De modo constructionis, de singularibus harum linguarum proprietatibus fere nulla indicia inveniri poterant. Non ergo mirabitur lector quod notata hujus generis pauciora multum quam in lingua lapponica, finnica, et esthonica adferre licuit hinc inveniat* ' (*Affin.*, 178).

The first appendix of ' *Affinitas* ' discusses Hungarian-Turkish correspondences ; the second lists the data—so far as they concern Hungarian and Finno-Ugrian linguistics—of the ' *Vocabular*

linguarum totius orbis comparativa' compiled by Pallas in accordance with instructions received from the Empress Catherine. In conclusion, the book includes detailed statements on the Slav elements of the Hungarian language. Subsequently a third appendix was added to the copies made of the book, containing Schlözer's letter to Gyarmathi and his suggestions regarding the work.

The characteristic tendency and scientific significance of 'Affinitas' is revealed by the very title of the book: 1. In the matter of linguistic affinity Gyarmathi attributes a predominant rôle to *grammatical* similarities: '*affinitas grammaticæ demonstrata*'; 2. His demonstration is extended to *the whole of the linguistic group*, to all members of the Finno-Ugrian family: '*linguæ fennicæ originis*'.

In the realization, accentuation and practical utilization of the importance of inflectional correspondences Gyarmathi follows in the footsteps of Sajnovics. In this field he does not display anything approaching a deeper theoretical penetration into his subject-matter, or show any improvement in method; and only sporadic efforts were made by him to extend the comparative method of research to additional sectors of accident. Nevertheless, Gyarmathi's achievement is to be regarded as a marked advance in the demonstration of linguistic affinity through inflectional elements. The researches initiated by Sajnovics had originally been restricted to Lapp-Hungarian. Gyarmathi rendered a signal service by extending these investigations to a wider range and by supplementing his predecessor's categories of linguistic correspondences with a richer variety of Finno-Ugrian examples. Apart from this, he might, no doubt, claim credit for a fair number of original observations, but in general he failed to expound these observations adequately, as if he shrank from assuming the responsibility incidental to the work of a pioneer.

In demonstrating the affinity of the Finno-Ugrian languages Gyarmathi does not ignore the evidence supplied by accordant words, though he assigns them only a subordinate rôle—in fact, the last in order of precedence: '*Similitudo vocabulorum multorum, quod quidem momentum mihi semper ultimum in istius modi disquisitionibus esse solet*' (p. XIII). The number of his Lapp-Hungarian parallels far exceeds that of Sajnovics; the Esthonian-Hungarian part is likewise surprisingly exhaustive: but the group of parallels with the other related languages is, apart from the series of numerals, quite insignificant, owing to the paucity of the books of reference at

his disposal. His parallels comprise a great many examples have but very little plausibility and in some instances are unfounded. In many cases the identity or proximity of meaning regarded as a sufficient basis for a comparison of words, and in some cases phonetic, formal deviations are explained by the quite arbitrary assumption of transitional forms. Nevertheless we cannot but admit that a substantial proportion of the accepted and up-to-date Finnish-Ugrian etymologies was established for the first time by Gyarmathi, his errors being due mostly to his failure to recognize the regularities of phonetic correspondences. However, as we know, it was at a later date that linguistic science succeeded in setting up the standards of phonetic rules, although some appreciation of that criteria was discernible even prior to Gyarmathi's publications,—thus, for instance, in the comparisons made by the Russian scholar Fischel.

It has been said that the real significance of 'Affinitas' for the history of linguistic science lies in the fact that the method of establishing linguistic affinity through correspondences in vocabulary and phonetic accidents was extended by this work to the whole of the Finnish-Ugrian group. So far as Lapp was concerned, Gyarmathi commanded a comparatively rich material and extensive knowledge, and consequently his researches in this field embraced quite a wide range; the same holds good with regard to Finnish, which was supposed to be practically identical with Lapp, as well as to Estonian, which was separated from Finnish. In the case of all other related languages however, Gyarmathi had to be content with insignificant fragmentary information. Even the most gifted and learned genius could not be expected to work wonders with such rudimentary resources. It was a brilliant achievement, indeed, that despite all these difficulties Gyarmathi was able to demonstrate a number of important phonetic correspondences and to discover a great many accordant words. It was thus not mere speculation that made him insist on the linguistic affinity of this group with Hungarian, Lapp and Finnish. Similarly he was convinced that the affinity of the Hungarian language is close with the Vogul and Ostiak languages: 'Magnam imprimis Vogul vocabula merentur attentionem. Primo: quia haec sono hungaricis omnium proxime accedunt. Secundo: quia illa etiam, quae vocabulis Hungaricis significatione differunt, sono maximopere conveniunt. Non parva mihi ideo suborta est suspicio, hos olim Hungarum multo viciniore habitavisse, quam ullam memoratarum nationum' (p. 189). And of the Ostiak words he declared: 'quorum nonnulli

evidentius multo cum Hungaricis conveniunt, quam ea quae in catalogo jam enumeratorum praemissa sunt' (p. 214).

Having proved the Finno-Ugrian relationship of the Hungarian language, Gyarmathi was bound to define his attitude to the question of Hungaro-Turkish linguistic relationship, particularly because the Hungarian scholars, supported by public opinion, stressed the doctrine of Turkish relationship as against the endeavours to demonstrate the affinity with Finnish. And so Gyarmathi examined the structural peculiarities of the Turkish languages, prepared a vocabulary of Turkish-Hungarian accordant words, and as a result of his investigations unequivocally formulated a truth which is of far-reaching importance also from the point of view of Hungarian cultural history. He declared that the Turkish elements to be found in the Hungarian language cannot be regarded as evidence of affinity, only as borrowing due to the intercourse between these peoples: 'Non ergo aliud numerosa in linguam hungaricam assumpta vocabula tatarica demonstrare videntur, nisi gentem nostram longo satis tempore in eorum vicinitate vixisse, atque per continuum cum iis commercium inevitabili necessitate voces ab iis tataricas mutuasse, aut illis nostras hungaricas communicavisse. At idem obtinet de multis Slavicae originis populis, uti sunt: Russi, Slavi, Slaviani, Slavonii, Serbi, Poloni, Bohemi, Moravi, imo et ipsi Valachi, Germanique, a quibus plura vocabula mutuata, hodie civitate hungarica donavimus. Quis tamen ideo has nationes, una ex stirpe ortas cum hungarica asseveraret?' (p. 232).

Gyarmathi regarded his own work only as preparatory and experimental (tentamen aliquod imperfectum), for every now and then he was made to realise the scantiness of his sources, at least for the overwhelming majority of the Finno-Ugrian languages. This feeling is manifested in his repeated complaints and excuses. On the one hand he hoped for the help of Porthan, his great Finnish contemporary, while on the other hand he felt the urgent need of studying on the spot the languages of the smaller kindred peoples living within the territory of the Russian Empire. It seems that sometimes he thought of undertaking a journey for that purpose, and for this reason—in accordance with Schlözer's advice—he dedicated his work to the Russian Czar. Unfortunately this plan could not be realized. Somewhat later Gyarmathi, deprived of Schlözer's stimulating influence, gave up his studies connected with linguistic affinity. Between 1800 and 1810 he functioned as professor at the Evangelical

Reformed College at Zilah ; then he retired, owing to some disagreement, and thenceforward lived in complete seclusion. 'Affinitas' he produced only a single linguistic work worth mentioning : 'Vocabularium', the first Hungarian attempt at an etiological dictionary, published in Vienna in 1816.

It is mainly by non-Hungarian authorities that Gyarmath's inventive genius and significance has been appreciated. Whereas Hungarian names are only rarely mentioned in comprehensive works on the general history of linguistic science, that of Gyarmath is generally speaking, included in all. References to his researches to be found in the works of Setälä, Sandfeld-Jensen and Thomsen well as in those of Benfey, Lucien Adam and Gabelentz, who respect him as the founder of comparative grammatical linguistics unanimously recognize the epochmaking significance of 'Affinitas' for the history of science.¹

We must confess that in our own country Gyarmath was no less understood and appreciated. Kazinczy referred to him ironically as the 'unphilosophical grammarian' or 'the savant of Zila' ; indeed, he even called in question Gyarmath's critical judgment in matters of philology. Kölcsey expressed his opinion bluntly in a letter : "I abhor such oriental heads" (Letter of Kazinczy, No. 1450). An anonymous journalist condemned him harshly as follows : 'Up to 1798 we knew only two sorts of potatoes : viz., big white horse-potato and the long red potato. In that year Sám Gyarmath, M.D., brought us from Göttingen two new sorts, hitherto unknown in our country : the sugar- and the soup-potatoes, which in view of their yellow colour, were called yellow potatoes ; when in Göttingen four groats were paid for a bushel of white horse-potatoes those two other sorts were being sold at the price of a thaler, and justly so, for they are in all respects superior to the former ; and Dr. Gyarmath rendered a better service to his Nation and Country by having introduced these potatoes than by writing a Latin book of 387 pages in order to demonstrate against Dr. Pál Beregszászi that

¹ Benfey, Theodor, *Geschichte der Sprachwissenschaft und orientalische Philologie in Deutschland* (München, 1869), p. 278. Adam, Lucien, *Grammaire de la langue mandchoue* (Paris, 1873), pp. 100-1 (cf. Ligeti, *MNy.* XLIV, p. 12). Gabelentz, Georg, *Liter. Centralblatt* 1886, p. 96, and *Die Sprachwissenschaft* (Leipzig, 1891), p. 26. Setälä, E. N., *Lisiä suomalais-ugrilaisen kielentutkimuksen historiaan* (Helsinki, 1891), p. 108. Thomsen, Wilhelm, *Geschichte der Sprachwissenschaft bis zum Ausgang des 19. Jahrhunderts* (Halle, 1927), p. 4. Sandfeld-Jensen, Kr., *Die Sprachwissenschaft* (Leipzig—Berlin, 1923), p. 2.

kinship of the Hungarian language with the language of the Finns' (Ottó M. Nagy : S. Gyarmathi's Life and Works, p. 44).

On his globe-trotting wanderings Gyarmathi was, no doubt, impressed by all achievements of human progress, by mechanical inventions no less than by attempts aiming at the reformation of public education, or by the latest results of science. As he put it in his reply to the invitation of the Zilah presbitery : ' Ever since I came of age all my actions have been inspired largely by a desire to improve the life of my fellow-countrymen and only very rarely by the pursuit of my own self-interest ' (Both I, p. XII). No one can deny that by the scientific truth expounded in ' Affinitas ' Gyarmathi rendered his country a service by no means less valuable than the introduction of the ' wood-cutting drill ', of the ' cotton-spinning machine ' or of the ' yellow potatoes ' ; for the truth set forth in that book had an important educational value. Apart from its significance for linguistic science, recognized throughout the world, ' Affinitas ' helped the Hungarian people also to form a sober view of the world and to arrive at a deeper self-knowledge. It helped us to find our way from the mystical clouds of a self-conceited feudal nobility to the solid ground of reality. Neither the insurgent efforts of István Horváth and men of similar stamp, nor those of the Turanist Shamans were able to check the progress of this new outlook. The majority of the Hungarian people, inured to harder thinking, realized that we are subject to precisely the same laws of historical evolution as any other people ; that our present individuality is the result of a laborious advance on the rugged path of social evolution, involving a continuous intercourse with neighbouring peoples, intermarriage, learning from aliens and teaching aliens. This is the practical lesson we should deduce from the researches that demonstrated our Finno-Ugrian relationship. That lesson might serve us as a warning against the fatal insanity of linguistic or racial chauvinism.

It is manifest that very few works of any special scientific literature can claim the merit of having furnished such a vital lesson as a result of their scientific achievements!

**AFFINITAS
LINGVAE HVNGARICAE**

**CVM
LINGVIS FENNICAE ORIGINIS
GRAMMATICICE DEMONSTRATA.**

**NEC NON
VOCABVLARIA
DIALECTORVM TATARICARVM ET SLAVICARVM
CVM HVNGARICA
COMPARATA.**

**AUCTORE
SAMVELE GYARMATHI
MEDICINAE DOCTORE
ET SOCIETATIS SCIENTIARVM GOTTINGENSIS SODALI CORRESPONDENTE
NEC NON SOCIETATIS NATVRAE CVRIOSORVM JENENSIS SOCIO.**

**GOTTINGAE
TYPIS JOANN. CHRISTIAN. DIETZICH. 1799**

AVGVSTISSIMO AC POTENTISSIMO
TOTIVS ROSSIAE
AVTOCRATORI
PAVLO PRIMO.

POTENTISSIME CAESAR
DOMINE
LONGE INDVLGENTISSIME.

Non nisi sapientiae et gratiosissimae liberalitati debetur, qua Potentissimi Imperii Rossici Principes virorum doctorum studia haud dedignati sunt profsequi, quod plures recentiorum populorum linguae nobis innotuerint, quorum antea ne nomina quidem fando accepta fuerunt. Pertinent huc linguae Votjakorum, Tscheremissorum, Tschuvaschorum, Permiorum, Vogulorum, Sirjenorum, Morduinorum, Esthonum, Finnorum et Laponum, quos populos fere omnes divina providentia Rossiae sceptro subjecit.

Spero itaque Caesar longe indulgentissime, Te audaciam, qua huic libro meo ab immortali Nomine Tuo splendorem et gratiam conciliare studui, non solum benigno animo mihi condonaturum, sed operam quoque meam in linguis populorum Tuæ dominationi subjeutorum diligentius perscrutandis adhuc collocatam, et in posterum, supremum numen et Tua Majestas si adnuerit, collocandam, favore Tuo amplexurum esse.

Cum primum Grammaticas trium linguarum primo loco memoratarum, quae Petropoli 1775 prodierunt, perlegerem, certissimaque in illis linguæ meae patriae Hungaricae animadvertere viderer vestigia, percussus sum intimo devotissimæ gratitudinis sensu erga

Principem, tot Novis scientiae humanae ambitum ditantem, quae hucusque eruditos homines fugerant. Magis vero commotus sum lecta exhortatione, In praefatione ad opus inscriptum: *Vocabularia totius orbis comparativa Augustissimae cura collecta* et Petropoli 1786. 1789. edita, qua exteri viri docti ad opus omni laude superius continuandum et perficiendum humanissime excitantur. Implevit me statim summus ardor, in via tam egregie coepta et munita ulterius progrediendi, et in linguas supra dictas altius inquirendi. Verum quamvis hujusmodi disquisitionum instituendarum desiderium sit mihi quasi innatum, semper tamen opportunitas defuit mihi, praesertim quod tales disquisitiones

in terris imperii Tui, Potentissime Princeps, longe a mea patria, et hinc, ubi jam dego, diffitis, sint faciendae, nec nisi TE tutelari Genio feliciter possint peragi. Quodsi autem Tua Majestas labori meo faverit, forsitan sub auspiciis Tuis latius evagari mihi licebit, id quod ipse in ardentissimis votis habeo. Ceterum precor Deum optimum maximum, ut TE, domumque Tuam et regnum Tuum omni felicitate beet, et cumulet.

Tuae sacro sanctae Majestati

devotissimus

SAMVEL GYARMATHI.

Transilvanus, Med. Doctor.

PRAEFATIO.

*N*isi utile est, quod facimus, stulta est gloria. Disquirere utrum lingua hungarica affine aliquid cum lingua *Fennicae* originis habeat, laborem exigit arduum, et difficilem; quaenam autem hinc redundatura sit utilitas, non sine ratione quaeri potest. Antequam igitur opus aggrediamur, ne muscas captare, et laterem lavare videamur, sana perpendere svaedet ratio, utrum operae pretium sit tanto nos subjicere labori?

Perpicacissimi historiarum scrutatores, pervestigata obscura illa veteris aevi epocha, in qua magna gentium migratio varias, easque subitas produxit mutationes, in eo tandem inter se consentire videntur, quod tam natio *Hungarica*, quam illae omnes, quas hodie historici nationes *Fennicae* originis nominant, ex eadem origine satae, et auctae, ex oriente aut septentrione (sub iudice lis est) avita sua sede emigrantes, per varios casus, perque multa rerum discrimina, in has, quas hodie incolunt terras, delatae, mansionem demum certam, et fixum stabilierunt domicilium.

Argumenta pensitare, quibus doctissimi viri hocce suffulciunt assertum, mei instituti non est, sed ea tantum expendere, quae quaestioni huic:
Utrum linguae distarum gensium simile quid inter se habeant?

habeant? multis dubiis subjectae, et ab eruditis ex-
gitatae, lucem aliquam affundere possunt.

Olaum Rudbeckium, et post hunc Sajnovitium, similitudinem hanc subolscesse quamplurimis notum est. Sajnovits eam in Demonstratione sua* Havniensium eruditae societati dedicata adstruere conabatur. Proxime autem eam, eruditus vir I. HAGER**) majore multo eruditionis apparatu in Dissertatione sua corroboravit. Quid autem ego praestari potuerim, sequentibus docebitur.

Instituta linguae meae patriae per aliquot annos disquisitione curatori, et acquisita quarundam aliarum linguarum cognitione, observare coepi, linguam hungaricam non tantum ex linguis orientalium, Perfarum, Hebraeorum et Turcarum, sed etiam ex quibusdam Europae linguis haud parvam mutuasse vocum copiam. Primo loco memoro Slavos, quorum linguae, teste doctissimo Szekeres Presbytero, et censore quondam librorum Viennae, linguarum slavicae, hungaricae, latinae, germanicae, et graecae callentissimo, voces hungaricae lingua debuit multas, jam per secula civitate donatas. Multas ex lingua valachica quoque adoptavit, quae tamen ipsa etiam ex slavica et latina conflata est. Praeterea ex lingua germanica, italica, gallica, et anglica aliquas acquisivit.

Ex

*) Sajnovits. *Demonstratio Idioma Hung. et Lappon. idem esse.* Havniae. 1770.

**) *Neue Beweise der Verwandtschaft der Ungarn mit den Lapländern.* Wien. 1793.

Ex omnibus his, inquam, linguis nostra hungarica magno satis vocabulorum numero aucta est, Enimvero non possem harum ideo similitudinem asserere, cum similitudo ex vocabulorum similitudine magis, quam aliis proprietatibus sumpta mihi semper visa sit minima.

In publicum edidit *P. Beregsássi* Professor collegii ref. in *Sárospatak*, vir literaturae orientalis peritissimus, mihique amicissimus, opus *) magno eruditionis apparatu elaboratum, ex quo lector cognoscere poterit, in quibus lingua hungarica cum orientalibus convenit. Magna assiduitate scrutatus est vir diligentissimus linguas orientales sequentes: Hebraicam, Chaldaicam, Syriacam, Aethiopicam, Arabicam, Persicam, Turcicam, Curdicam, Zendicam (Zend Avesta), Pehlivicam v. Samskritamicam, Kalmuckicam, Zingaricam, Hindostanicam, Indicam, Manschuricam, Tataricam, Sinensem, Armenicam, Grufiniam, Georgianam, praeterea linguas occidentales: Valachicam, Bohemicam, Germanicam, Latinam, Italicam, Gallicam, Albanicam, Romanicam, Romano-Valachicam, et quidquid in his labore diuturno detegere potuit, vocabula vndique plurima notando, et Syntaxin earum linguarum subtiliter rimando, consequenter illae quae hungarico aliquid affine habebant sollicite congerendo; in unum corpus regedit, atque ita literaturae hungaricae amatoribus thesaurum maxime aestima-

*) *Ueber die Aehnlichkeit der hungarischen Sprache mit den morgenländischen, nebst einer Entwicklung der Natur, und mancher bisher unbekanntten Eigenschaften derselben, von P. Beregsássi. Leipz. 1796. 4. p. 214*

aestimabilem contexit, qui ex eo multa admodum adhuc incognita, in linguae patriae naturae investigandam pertinentia, et nexum ejus cum omnibus his linguis demonstrantia maxima cum voluptate haurire possunt, quo omnes boni patriae cives, tam hodierni, quam posterius, magna huic viri de republica literaria optime merito, gratitudinem devincti sunt, eruntque.

In hoc ergo opere inveniet lector sciendae cupidus plurima, quae lingua nostra ex *Oriente* acquisivit. Quid autem *Septentrio* hanc ad rem illustrandam obtulerit, illud evolvere jam mei instituti.

Similitudinem, quam ego statuere allaboro sequentia constituunt momenta.

Primo. Terminationes Nominum Substantivorum et Adjectivorum, quae vocibus certum aliquem characterem imprimunt, ope cujus significatio earum illico detegi potest.

Secundo. Similitudo modi declinandi et comparandi.

Tertio. Varia Pronominum significatio, et formatio, praecipue Pronominum Possessivorum coalescentia cum Nominibus et Praepositionibus possessivis.

Quarto. Suffixa et Possessiva, quae concursu Suffixorum, cum vocibus oriri solent.

Quinto. Conjugatio, et Significatio Verborum multifaria, quae in lingua Lapponum et Finno- rum tam varia est, ut hungaricam superare videatur.

Sexto. Natura Adverbiorum, inprimis autem Praepositionum, quae rectius Postpositiones dici merentur,

rentur, et quae per Numeros et Personas, tamquam reliqua Possessiva flexibilia inflectuntur.

Septimo. Syntaxis vocum.

Octavo. Similitudo vocabulorum multorum, quod quidem momentum mihi semper ultimum in istiusmodi disquisitionibus esse solet.

Nono. Collatio locorum biblicorum ope cujus sauto facilius et clarius plurimarum vocum similitudo offendi poterat, quam auxilio lexicorum, aut grammatices.

Auxilia quibus usus fui sunt sequentia.

Quoad linguam lapponicam adhibui: *Lexicon Lapponicum* cum interpretatione vocabulorum svecolatina, et Indice svecano-lapponico, in usum tam illorum, quibus cura ecclesiarum in Lapponia committenda, aut iam commissa est; quam aliorum curiosorum, et linguarum studiosorum, indigenarum, et exterorum, illustratum praefatione latino suecana, generosiss. dom. equ. aurat. de stella polari, Regis, Regnique Cancell. Consil. et Profess. Upsal. *Johannis Ihre.* Nec non auctum, grammatica lapponica a dom. *Erico Lindahl* Praepos. et past. eccl. Lyckselensis, et *Johanne Oehrling*, past. ecclesiae Jockmockensis confecta. In lucem editum cura, et impensis illustriss. regiae in ecclesias lapponicas directionis. Anno MDCCLXXX. Holmiae. Typis Joh. Georg Lange. Opus certe est sui generis unicum, usitatissimas omnes linguae lapponicae voces a viris eruditiss. linguaeque peritis, partim in Lapponia natis, ibique educatis, collectas continens, nam *Joh. Oehrling* in Lapponia natus anno 1718
in

in Gymnasio Hernoesandensi educatus, in Academia Upsalienti eruditus, ad suosque redux, recte et pastoris munere per triginta sex annos functus anno 1779 diem obiit supremam. Continet lexicon paginas 716 in 4. Usus sum praeterea *Grammatica Lapponica Henrici Ganander Aboe* Holmiae 1753. *Grammatica Fennica Bartholdi Vahlbergii Aboe* 1733. *Poesis Fennica*, quae in forma dissertationum praeside celeberrimo Prof. Henrico Portio prodiit, ab anno 1766 usque 1778. Usus sum etiam dem, *Tentamine Lexici Fennici Danielis Jusellii* Stockholmii edito, anno 1745. quod complectitur paginas 567 in 4.

Ut autem lectores mei justam linguae lapponicae et finnicae notionem acquirere possint, necessarium duxi illa huc transferre, quae in grammatica dicta doctorum virorum, *Lindahl et Oehrlin* eleganter scripta sunt, atque lexico lapponico promissa leguntur. Quo rarius enim lexicon hoc in manibus eruditorum meae patriae versatur, gratius meis lectoribus futurum spero, rem ad institutum meum maxime pertinentem hic adnotare.

„illum certe hujus nostrae lucubrationis usque futurum speramus (ait vir eruditus) illumque in fine hoc editurum opus, ut linguarum studiosis aditus si linguam etiam lapponicam penitus cognoscendam tantopere a reliquis europaeis diversam et differentem.”

„Hi linguarum cultores mirabuntur linguam hujus gentis, quae studia literarum non colit, cuiusque simplicitas vitae haud multarum scientiarum
art

artium adminiculo opus habet, tamen multis abundare elegantiss, vocibusque, quibus quae dicenda sunt nervose satis exprimi possunt.”

„Hae voces phrasaeque saepe tales sunt, et tam singularis energiae, ut in aliud idioma aegre transferri possint, atque si versiones ex una in alteram linguam merito censentur requirere eruditionem solidam, ingeniumque acutum, multo adhuc difficilius erit negotium, ex lingua lapponica in aliam quamvis quidquam transferre, propter idiotismos, hujus linguae, indolemque singularem.”

„Quod in lingua lapponica termini technici scientiarum artiumque illarum, quas gens ignorat, desiderentur, nemini mirum videri potest. Omnibus aliis gentibus id ipsum commune est, quae cum primum scientias et artes amplexae sunt, terminos technicos artiumque nomina aut simul mutuatae sunt, aut nova effingere necessum habuere. Ex hac ipsa causa lingua lapponica aevo recentiori multis, imprimis vocibus theologicis aucta est, quarum tanta laborat penuria, quanta excellit copia vocum, quibus quae in vita communi occurrunt exprimuntur*).

„Voces

*). Exempli gratia: Nix vento cumulata et compacta, appellatur: *Filpatak*. Nix frigore tantummodo indurata, sed non congelata: *Tele*. Nix crusta tenui glaciali obducta: *Skawe*. Crusta nivis crassior, et altius congelata: *Tjarw*. Pars ima nivis, sive quae humo proxima est, quando congelatur: *Skiltje* et *Tjuoks*. Nix admodum alta: *Wuor*.

Haec pauca hic de voce *Nix* et *Glacies* notasse sufficiat, habent autem Lappones praeter has, voces plurimas adhuc, quibus varias nivis ideas, ejusque vicinas modificationes exprimunt, quas hic omnes notare nolui,

„Voces itaque theologiae maxima ex parte recentiores sunt, aut tales antiquae, quae praeter significationem vulgarem simul speciatim exprimunt illas res et functiones, quae ad cultum divinum et religionem pertinent. Huic usui nonnullae harum jam unice inserviunt, e. gr. *Kastatet* fere semper est baptizare: *Scallo*, semper et unice sacram coenam, *Scallotet* sacram coenam distribuere significant, reliqua ut omittamus.”

„Praeter hanc vocum theologicarum penuriam etiam nonnullae aliae desiderantur, et illae quidem tales, quibus nulla carere posse lingua videtur. Ita e. gr. quia virtus, et bene moratus nullo idoneo, et proprio nomine gaudent, per circumlocutionem auctores illam appellaverunt *Tjabbes tape*, sive honestam rationem vivendi, hunc *Tjabbes tapek*, sive talem, qui ita vivit.” Conscientiae etiam nomen in lingua lapponica recentioris est aevi, quod varie expressere auctores.

„Voluptate et luxu ut fere caret gens lapponica, ita et nomen ignotum, reliqua ut heic praetereamus. Id notatu dignum est, nomen *ata* et verbum *atet* communis esse significationis *) quibus omne id exprimitur, cuius nomen genuinum aut ignoratur, aut ex memoria excidit, sensus autem e contextu eliciendus est.”

Ut

nolui, ne lectores taediosa talium vocum enumeratione fatigarem. Sed quis hoc mirari poterit, qui ingentem nivis copiam, qua lappones per potiore anni partem teguntur, et cum qua per totam vitam luctantur perpendit?

*) Vide p. 33. vocem *Aita*, *Aita*, quod Hungarorum *Izi*, *Izini*, respondet.

„Ut supra diximus, lexicon hoc illorum imprimis inservit usui, quibus cognitio linguarum arripet. Illarum quidem gentium linguas, quibuscum nobis est commercium aliquod, omnium primum addiscere necessum habemus, qui ut obtineatur finis, lexica raro desunt, aliaque adminicula: at cum his nequeat circumscribi limitibus desiderium linguarum curiosorum, nonnisi plurium et fere omnium linguarum cognitione explebile, locus nobis est sperandi, illis certe gratum hoc futurum opus *). His linguarum cultoribus eo minus poeniteat porrigere opem, quod, se cum in hoc musarum genere oblectant, id simul utilitatis exinde redundet, ut, collatis secum invicem linguis, illarumque aut convenientia aut discrepantia detecta aliqua cum probabilitate ortum gentium illarum, quibus vernaculae sunt, nos edocere valeant.

„Cognitio itaque linguarum gentium ortum et profapiam docet, indicatque, ut et solum et genus vitae mutaverint monstrat; quae quidem historia aequae et jucunda, et utilis forte est eritque semper atque illa, quae crudelia et exitiosa bella nobis enarrat.

„In lucem adhuc non satis est prolatum, unde originem lappones ducant, neque illud ipsi a majoribus acceptum relationibus quidem, ne dicam historia, in hoc tempus reservatum habent. Et quia mores vitaeque conditio, illam sine dubio quam voluit quod inhabitant solum, induerunt speciem, nihil nisi lingua restat, ex qua penitus examinata, et cum aliis collata hoc erit eruendum.

At

*) Mihi certe fuit maxime gratum, quod idem meis popularibus contingere non sine causa spero.

„At cum his quaestionibus id tantumquod ve simile est, raro certa ratio rerum obtineatur, mirum non est, de ortu lapponum varias, et diversas fuisse opiniones. Itaque eruditi plures lappones esse Israelitas contenderunt, et in ostendenda convenientia linguae cum Ebraea defudaverunt, et quidem non absque omni specie veri, nisi nulli non similis esset lingua Ebraea, nullo habito respectu vocalium mutatisque praeterea pro lubitu literis unius ejusdemque organi. In illis qui huic rei explicandae operam dedere, clarus est Olaus Rudbeckius junior Professor quondam Upsaliensis, nec non Magister Johannes Thelin, pastor antehac et praepos. Universitatis, quorum adhuc eruditae observationes manuscriptae exstant. Linguam lapponicam cum hungarica in multis convenire ut jam dudum observatum est, ita illud deinceps Dominus Sajnovits natione Hungarus, Norvegiam cum ante aliquot annos peragrasset expertus est, id quod ulterius expositum et demonstratum dissertatione academica, quae Universitatis sub Praesidio Generosissimi Domini Equitis regii, rege Cancell. Consil. Joh. Ihre anno 1772 prodidit. *De convenientia linguae lapponicae cum hungarica Fennicam quoque linguam cum hungarica aliter tenuis congruere scriptoribus non ignotum, quidem aequo ac lapponica jure, propter illam quae inter has ambas est similitudo, quod dixi illorum, qui has et nationes et linguas per diversas esse contendunt, qua de re in actis litterariis Upsaliensibus prolixa est disputatio.*

„Nihilominus vix negari potest, has linguas multis concordare, quod et hoc lexicon ostendit

idque collatis utriusque linguae grammaticis ulterius elucet. Quod vero Lappones a vicinis Svecis et Norvagensibus plura mutuati sint vocabula, istud mirum non est. De cetero unum alterumve in polonica, anglicana et quoque gallica lingua exstat vocabulum cum lapponica congruum. An in russica quaedam sint, certo dicere non possumus. Haecenus viri eruditi Lindahl et Oehrling.

Pauca haec, quae primo tentaminis loco in publicum dare potui faventibus oro lectores oculis excipere, meque potius auxilio beneuolo animare, quam mordaci subicere criticae dignentur, amicam quamvis correctionem gratissimo semper animo excepturum. Eo enim plura de die in diem a me expectare hujus generis specimina possunt, quo faventiores lectores meos, mihi que suppetias ferre paratos reperiam.

Linguae lapponicae gnari mihi condonare dignentur, quod orthographia auctorum veteri et nova, in meis exemplis lapponicis et fennicis mixtimum fuerim, exercitatio etenim requiritur maxima, ad uniformitatem semel adoptatae novae orthographiae in toto opere curiose observandam. At mihi, qui omni vivo destitutus magistro non nisi venerandos consulere potui mortuos, primum erat varios committere errores. Neque lexicon omnes continebat voces, quas ex variis grammaticis depromsi.

Ingrati hominis nomine dignus evaderem, nisi publice confiterer, me quam plurima, quae in hoc opere reperiuntur, Celeberrimo Professore, et Magnae Britanniae Regis Aulae Consiliario, *A. L. Schlözer*, et magnae Bibliothecae Georgicae Augu-

stae in acceptis referre debere. Hic enim eruditus plurimos mihi libros, pagina 125 gr. animo enumerandos, propria ex bibliotheca evendos obtulit, meque in iis, quae ad investigandas octo nationum fennicarum linguas necessariorum, humanissime inviare dignatus est.

In Bibliotheca autem memorata lexica omnium quorum copia haec magna gaudet, aliaque scripta in rem meam pertinentia quaerenti semper parata offerebantur, haec enim est fons ille inexhaustus, et fonsque ditissimus, ex quo omnigenae eruditionis cultores sitim suam restinguere possunt. Extra hoc dubito, an alibi terrarum aeque multifaria, et aeque bono digesta, et omnium desiderio satisfacere reperiat librorum supellex. Hujus ergo cultibus vigillantissimis publica referenda est gratia, promptissime semper, atque alacri animo petentis thesaurum ex vasto hoc penu depromere, atque innovaque auxilia investiganti amicissime offerre siveverunt.

Insigne tandem additamentum ex *Vocabulario Manuscripto 33* gentium Sibiricarum C. Prof. Fischer; quod pagina 219 fufe descriptum est, obtinui, quod M. S. sui generis unum Cl. Prof. et Mag. Brit. Reg. Aulæ Conf. J. C. C. Prof. rer, humanissime mihi concedere dignatus est.

Magno praeterea mihi adjumento in v. linguae slavicae dialectis scrutandis erat D. T. logiae Candidatus *Stojkovits* ex comitatu Hungariae Syrmienfi oriundus, linguarum slavicae peritissimus, qui in via hac mihi primum te facem amicissime praebere semper paratissimus

---

CONSPECTVS OPERIS.

Fasciculus primus.

Affinitas linguae Lapponum et Finno- rum. Terminations Nomin. Substantiv. Adjectivorum et Dimi- nutivorum.	--	--	P.	I
Declinatio.	--	--		7
Comparatio.	--	--		13
Numeralia.	--	--		14
Pronomina.	--	--		17
Possessiva et Suffixa.	--	--		20
Verba.	--	--		22
Verb. Substant. <i>Sum.</i>	--	--		35
Adverbia.	--	--		40
Praepositiones.	--	--		41
Syntaxis.	--	--		44
Similitudo vocum hung. cum lapponicis et finnicis.				53
Vocabularia lapponico - finnico - latino-hungarica com- parativa alphabetice digesta.		--		61
Voces hungarice sonantes, sed aliter significantes.				92
Collatio locorum biblicorum finnicor. et hungaricor.				94
Conclusio.	--	--		119

Fasciculus secundus.

Affinitas linguae Esthonorum. Occasio ad hunc secundum fasciculum elaborandum nata.	--	--	--	I
Diminutiva.	--	--	--	I
Declinatio.	--	--	--	I
Comparatio.	--	--	--	I
Numeralia.	--	--	--	I
Pronomina.	--	--	--	I
Verba.	--	--	--	I
Verbum Substantiv. <i>Sum.</i>	--	--	--	I
Suffixa.	--	--	--	I
Adverbia.	--	--	--	I
Syntaxis.	--	--	--	I
Proverbia et Aenigmata esthonica.	--	--	--	I
Collatio locorum biblicorum esthonicorum et hungaricorum.	--	--	--	I
Oratio Dominica esthonica cum hungarica comparata.	--	--	--	I
Vocabularia esthónico-hungarico-latina comparativa.	--	--	--	I
Paradigma Declinationis esthonicae, in vocibus 17, quae hungaricis valde similes sunt.	--	--	--	I

Fasciculus tertius.

Aliae septem linguae, fennicae originis: Vogulica, Votjakica, Tschuvafchica, Tscheremiffica, Permica, Sirjenica et Morduinica cum Hungarica comparatae.				
Fontes, ex quibus hae linguae investigari potuerunt.				
Numeralia.	--	--	--	

Possessiva.	--	---	--	P. 180
Verba.	---	---	---	182
Verba Substantiva.	---	---	---	184
Praepositiones.	--	---	---	187
Vocabularia harum 7 linguarum cum nungarica comparata.	--	---	---	189
Vocabularia Samojedarum et Ostjakorum cum hungar. comparata.	---	---	---	214
Numeralia Ostjakorum,	---	---	---	217
Enumeratio populorum fennicorum secundum Clarif. Gatterer.	--	---	---	217

Appendix prima.

Vocabularia Tatarorum et Hungarorum comparativa.	221
Horum continuatio est in fine operis, vocabularium scilicet Turcarum et Hungarorum comparativum.	
Confectarium vocabularii tatarici.	231
Conjugatio turcica.	235
Significationes, seu Formae Verborum 28 turcicorum. et hungaricorum.	240

Appendix secunda.

Vocabula ex Vocabulariis comparativis Petropoli. jussu Imp. Catharinae II. editis excerpta.	242
Dissertatio M. Bellii de variis Slavorum populis et Dialectis.	293
Vocabularia linguarum slavicae originis comparativa.	
Vocabularium russo-hungaricum.	306
Vocab. slaviano-serbico-hungaricum.	334
Vocab. bohémico-hungaricum.	346
Vocab.	

Vocab. polonico-hungaricum.	--	--
Denominationes quorundam pagorum, oppidorum fluviorum et urbium Hungariae et Transilvaniae ex flavica lingua sumtae.	--	--
Supplementa vocabulariorum lapponicorum. finnicorum et esthonicorum quae sub decursu operis congesta sunt.	--	--
Supplementum finnicum, ad pag. 61 sq.		--
Supplementum esthonicum, ad pag. 155 sq.		--
Vocabul. turcico hungaricum. Est hoc continuatio, seu supplementum vocabular. tatarici, pag. 221 - 231. praemissi.	--	--

---

Ortographia hungarica cum ruffica
comparata.

a	A'z.	a.''	
б	Buki.	b.	
B	Vjedi.	v.	
Г	Glagol.	g. h.	
Д	Bobro.	d.	
e	Jeszt.	je. e.	
Ж	'Sivjete.	's. ds.	'Sertva. Dsertva. <i>Ut in gall.</i> Jour.
З	Zemlja.	z.	Zemlja. <i>Ut in latinorum:</i> Zona. <i>Germ.:</i> Seele. Sorge.
И	I'fe.	i.	
K	Káko.	k.	
λ	Ljudi.	l.	
M	Mifzlote.	m.	
H	Nás.	n.	
o	On.	o.	
Π	Pokoi.	p.	
p	Rtzi.	r.	
c	Szlóvo.	fz.	Pufztinja <i>Ut in lat.</i> Custos. Salus.
Πι	Tvérdo.	t.	
У	U.	u.	
Ф	Fert.	f.	
Х	Kher.	kh. ch.	Blokhi. <i>Ut in lat.</i> Archivus.
ц	Tzi.	tz.	Tzárstvo. <i>Ut in lat.</i> Cae- sar, et german. Zentner.
Ч	Tšerv	ts.	Tšerv. <i>Ut in ital.</i> Cielo. Cervello.
ш	Sa.	s.	Vifnja. <i>Ut in german.</i> Schee- re. <i>Abwischen.</i>
b	Jerr.		
bl.	Jeri		
b	Jer.		
ѣ	Jaty.	je.	Szjemja. <i>Ut in latin.</i> Jecur.
ю	Ju.	ju.	

<i>Lapponice.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Palkotakes.	Deflectens.	Menedékes. Inclinator.
Tuddetakes.	Contentus.	Tudákos. Sciolus.
Sawotakes.	Optabilis.	Kivána:os.
Pilkes.	Jocosus.	Lelkes. Animatus.
Pielies.	Auritus.	Files. Fúiles.
Metkes.	Tardus.	Etkes. Vorax.
Pejes.	Albus.	Fejes. Capitatus.
Telpes.	Jocosus.	Tréfás.
Edeles.	Inopinatus.	Fedeles. Operculatus.
Weiteles.	Licentiosus.	Ejteles. Octalis.
Oljajes.	Oleosus.	Olajos.
Famokes.	Robustus.	Homokos. Sabulosus.
Muiteles.	Memoria di- gnus.	Emliteles. Hiteles. Cre- dibilis.
Kenes.	Ignavus.	Kényes.
Kewoles.	Timidus.	Kevélyes. Superbiens.
Nialkes.	Lubricus.	Nyalkás. Delicatus.
Perjes.	Velamentum ca- mini.	Perjés. Graminosus.
Seipetes.	Non caudatus.	Sejpes. Blaesus.
Sujeles.	Flexibilis.	Ajulós. Deliquium animi pati solitus.
Taikes.	Mollis.	Telkes. Curia praeditus.
Tjái:wajes.	Ventrosus.	Gojvás. Strumosus.
Sarwes.	Cornutus.	Szarvas.
Tuolwajes.	Sordidus.	Tolvajos. Latronibus abundans.
Omakes.	Subnubilus.	Homokos. Sabulosus.
Anekes.	Brevis.	Enekes. Cantor.
Armokes.	Clemens.	Kegyelmes.
Laikes.	Piger.	Pajkos. Petulans.
Navajes.	Villosus.	Nyavajás. Valetudinarius.
Pasteles.	Acutus.	éles.
Skanjes.	Resonans.	Hangos.
Suokes.	Res.	Szökés. Fusciscens.
Tciwes.	Explementum.	Tetwes. Pediculofus.
Teutetes.	Acutus.	Tettetés. Simulatio.
Tsefkes.	Copiosus.	Hegyes.
Walljes.	Deformis.	Bövléges.
Wastes.	Multus.	Restes. Piger.
Wekkes.	Albus.	Fékes. Capistratus.
Welkes.		Lelkes. Animatus.

Lapponice.

De Terminationibus.

Similitudinem linguarum, hungaricae, lapponicae, et finnicae demonstraturo sub initium statim proluxa similibus Terminationum sese offert series. Hanc Terminationum similitudinem magnum ad rem meam adferre momentum, ex eo evidenter patet, quod haec non casu quo, aut forte fortuna, mixtim quasi, per omnes orationis partes disseminata est, sed certum quendam, et oculis criticis primo statim intuitu insignem produunt ordinem, video enim Substantiva Substantivis, Adjectiva Adjectivis, Diminutiva Diminutivis, Privativa Privativis, Adverbia Adverbis esse similia.

Terminationes Substantivorum et Adjectivorum sunt sequentes: as, es, is, os, adt, *vel*, at, ot, dagc, *vel*, dag, tag, i, k, em, allem.

<i>Lapponice.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Similes hungaricae Terminationes, partim significatione quoque convenientes.</i>
Mihas.	Fortis.	Izmos.
Jegnas.	Glacie obductus.	Jeges.
Tarwas.	Pice abundans.	Szurkas.
Tfaggas.	Extensus.	Tágas.
Pohas.	Malus.	Potrohas. Obefus.
Puotfelwas.	Morbus.	Nyelves. Loquax.
Arjas.	Versus meridiem.	Varjas. Cornicibus abundans.
Wajaldakes.	Obliviosus.	Felejdékes.
Mesketakes.	Morosus.	Reszketeges. Tremulus.
Lafsketakes.	Placabilis.	Fergeteges. Procellosus.
Okitokes.	Ingratus.	Tökös. Herniosus.
Awatakes.	Jucundus.	Avatagos. Vetusius.

<i>Laponice.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Tjuolot.	Obliquus.	Horgadott.
Puodfot.	Nudus.	Koppaszott.
Puorradag.	Bonitas.	
Pahuodag.	Malitia.	Balgatag.
Zjappuodag.	Nigredo.	
Muattadag.	Dumdiutius nin- git.	Fergedag. <i>Fergeteg. Fu- vatag. Rengeteg.</i> Silua horrida, immensa.
Laskadag.	Imber.	Fergeteg. Zápor.
Pievedag.	Splendor solis.	
Kääfadag.	Tempeftas cali- da.	
Puorradag.	Tempeftas bona.	
Taalvadag.	Tempeftas per- frigida.	Sivadag. <i>Sivatag-idö.</i>
Kolckadag.	Sudum.	
Pieggadag.	Ventofa tempe- ftas.	Fergeteg.
Palvadag.	Coelum nubilo- fum.	Felhödeg, <i>Felhös-idö.</i>
Viertuodag.	Tempeftas in- commoda.	
Väättadag.	Tempeftas hu- mida.	
Jagcnidag. } Råvadag. }	Tempeftas tor- rida.	Rekkendég. Rekkenfég. <i>Rekkenöfég.</i>
Arvadag.	Pluvia diutur- nior.	Aradag, Aradék. <i>Aradas</i> Exundatio.
Zjazjadag.	Pluvia.	
Mierckadag.	Nebulofa tempe- ftas.	
Aladag. } Tavadag. }	Aquilo. Boreas.	Fuvatag.
Luladag.	Aufter, vel No- thus.	
Nuårtadag.	Eurus, v. Sub- folanus.	
Orjadag.	Zephyrus, v. Fa- vonius.	
Miedadag.	Ventus fecun- dus.	

Notet

Notet velim hic, Lector perspicax, ideas has, quibus Lappones varias tempestatum modificationes, et mutationes exprimunt, omnes terminari in: *dagc*, idem faciunt Hungari in vocibus suis, hic adnotatis, aequae varias ideas tempestatum exprimentibus.

<i>Lapponice.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Årjeli.	Meridianus.	Déli.
Årjeli piāgg-	Ventus meridionalis.	Déli szél.
Årjeli Hene.		
Årjelisne.	Foemina austral.	Déliné. Déli afzszony.
Jabmaldak.	Animi deliquium	Szarándok. Eremita.
Njiraldak.	Ostium cataraetae.	Vakondok. Talpa.
Potaltak.	Adventus	Potolék. Supplementum.
Tajok.	Stultus.	Kotfok. Ardeae species.
Tarbek.	Opus.	Szérdék. Rejeftaneum. Inquinamentum.
Teblak.	Maculosus.	Ablak. Fenestra.
Tjildok.	Pretiosus.	Hulladék. Reieftaneum.
Tiitfok.	Passer.	Titok. Arcanum.
Tobdok.	Notus.	Undok. Foedus-di.
Tajatak.	Fractura.	Töredék. Stramentum.
Wainok.	Cupidus.	Bajnok. Pugil.
Waldok.	Caelebs.	Tajdok. Otsmasy. Defoedatus.
Windek.	Fenestra.	Szelindek. Canis. Lanionum.
Wankek.	Aeger.	Terjék. Theriaka.
Åjadatok.	Diarrhaea.	Fofadék.
Nakkelem.	Impulsus.	Félelem. Metus.
Pårrelem.	Consumtio.	Sérelem. Laesio.
Tajetém.	Intellectus.	Kérelem. Petitio.
Káfelem.	Implicatio.	Kéfeelem. Mora.
Wanatem.	Extensio.	Védelem. Defensio.
Walom.	Ejularus.	Fajdalom. Dolór.
Káttjelem.	Tentatio. Periculum.	Veszedelem.
Meroftallem.	Conjectura.	Méredelem. Méregetés. Dimensio.

vum, Dativum, Accusativum, Vocativum, Ablativum, Locativum, Mediativum, Negativum, Factivum, seu Mutativum, Nuncupativum, Penetrativum, Descriptivum, seu Instructivum. Constructiones horum casuum Paradigmati subjicienda demonstrabunt exempla. Cel. *Ganander*, Grammaticus, 13 Casus at Doctissimus *Ihre* non nisi 10 numerat.

<i>Laponice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Laponice.</i>	<i>Hungarice.</i>
N. Kabmak.	Makk.	Addamos.	Adomás.
G. Kabmaken.	Makké.	Addamosen.	Addomásé.
D. Kabmaki.	Maknak.	Addamosi.	Adomásnak.
A. Kabmakeb.	Makkot.	Addamosfeb.	Adomásft.
V. Kabtnak.	Makk.	Addamos.	Adomás.
A. Kabmakeft.	Makkoftol.	Addamosfeft.	Adomásoftol.
L. Kabmaken.	Makkonn.	Addamosen.	Adomásonn.
M. Kabmakin.	Makkal.	Addamosin.	Adomásal.
N. Kabmakatta.	Makkatlan.	Addamosatta.	Adomásatlan.
F. Kabmaken.	Makká.	Addamosen.	Adomásá.
N. Kabmakan.	Makkul.	Addamosan.	Adomásul.
P. Kabmaki.	Makknak. ba.	Addamosi.	Adomásnak. ba.
D. Kabmaklai.	Makként.	Addamoslai.	Adomásként.
	Makkal.		

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>
N. Cala.	Hal.	Kesi.	Kéz.
G. Calan.	Halé.	Keden.	Kézé.
D. Calalle.	Halnak.	Kesille.	Kéznek.
A. Calaa.	Halat.	Kefei.	Kezet.
V. Cala.	Hal.	Kesi.	Kéz.
A. Calasta.	Halastol.	Kesilt.	Kezestől.
L. Calafa.	Halann.	Kesitan.	Kezenn.
M. Calalla.	Hallal.	Kesilla.	Kézzel.
N. Calalta.	Halatlan.	Kesilta.	Kezetlen.
F. Calaxi.	Halta.	Kesixi.	Kézzé.
N. Calana.	Halul.	Kesina.	Kézül.
P. Calahan.	Halnak. ba.	Kesie.	Kéznek. be.
D. Caloin.	Halként.	Kesien.	Kézként.

Exempla constructionem casuum demonstrantia
sunt sequentia.

Nominativus. L. Attje pàta. H. Atya jö. Pater venit.

Genitivus. Attjen pardne. H. Atya fia. Atyájé à fiu.
Atyának fia. Patris filius.

Dativus. Attjai leb waddad. H. Atyának adtam.
Patri dedi.

Accusativus. Attjeb wuoidnib. H. Atyát láték. Pa-
trem videbam.

Vocativus. Attje pàte! H. Atya jövel. Veni Pater!

Ablativus. Atjest Kullib. H. Atyától hallám. Ex
patre audiebam. H. Atyástól együtt hallám. Simul cum
patre audiebam.

Locativus. Attjesne wuoidnab. H. Atyánn látom.
Per patrem, vel in patre video.

Mediatus. Attjin tjuowob. H. Atyával követem.
Atyástól együtt követem. Simul cum patre sequor. Seu:
In societate patris sequor.

Negativus. Attjetaka leb. H. Atyátlan vagyok
(leszek). Sine patre sum. Seu: *Inpatris sum.*

Faktivus, seu *Mutativus.* Attjen kalkah tunji orrot,
H. Atyául fogok neked lenni. Ero tibi patris loco.

Nuncupativus. H. Atyához. Atyáig, Atyára mégyek.
Ad patrem, usque ad patrem, super patrem eo.

Penetrativus. Kàret warai. H. A' begynek menni.
In montem ascendere. H. A falunak menni. Versus pa-
gum ire, H. Tüznek viznek neki menni. In aquam ignem-
que irruere. H. Jánosnak kereftelték. Baptisatus est ad
nomen Johannis. *Er ist Hans getauft worden.*

Descriptivus, seu *Instructivus.* H. Az Apostol-
ként mondhatom. Dicere possum, secundum Apostolum.
H. Véggel áll fel'om a' puskád. Scolpetum tuum recta versus
me directum est. Versus me collineat. H. Melegenn itta
az herbatcjet, Theam bibit calide, vel calidam.

Varias has vocum terminationes, antiquiores
Grammatici Hungari, uti' Molnár, pro veris Casuum
Terminationibus accepere, et more Lapponum, Fin-
norum-

norumque plurimos Casus statuere; at moderni Grammatici terminationes illas, partim adverbiales, partim praepositionales, partim nominales, negativas, et transmutativas nuncupavere. Casus vero proprie dictos nonnisi quatuor, Nom. Genit. Dat. et Acc. statuere.

Numerus Pluralis apud Lappones terminatur in h ut: Attje. Attjeh. *Pater. Patres.* Puorak. Puorakeh. *Bonus. Boni.* Stuoress. Stuorafeh. *Magnus. Magni.* Nuor, Nuoreh. Nuorah. *Juvenilis. Juveniles.* Kabmak. Kabmakeh. *Calceus. Calcei.* Akka. Akkah. *Uxor. Uxores.* Usto. Ustoh. *Cupiditas. Cupiditates.* Allmats. Almatjeh. *Homo, Homines.* Hungarorum vero Pluralis in k definit, ut: *Atya. Atyák Jo. Jók. Nagy. Nagyok. Ifju. Ifjak. Tizma. Tizmak. Feleseg. Feleségek. Kivanság. Kivanságok. Ember. Emberek.*

Habent autem tam Hungari quam Lappones praeter Pluralem hunc alium adhuc Numerum Pluralem, qui non in omnibus observatur vocibus, sed tantum in Nominibus Cognationis. Significat vero is, non Personae pluralitatem, sed consortium, aut sodalitiū cum illa Persona junctum. Exemplo res clarius patebit. Si quis dixerit *Lapponice*: Wáljah etsa mo. *Hung.* Bátyám szeretnek engem. Fratres amant me; tunc vox *Wáljah*: *Bátyám*, revera multos *Fratres* significat. Sed si quis dixerit: *Lap.* Wáljatjeh etsa mo. *Hung.* vero: *Bátyámék* Szeretnek engem; tunc vox *Wáljatjeh*, *Bátyámék*, non multos *Fratres*, sed unum *Fratrem* significat, cum quo, eo temporis momento, quo hio sermo fit, plures alii homines in consortio sunt, consequenter, hac voce non solum fratrem meum, sed reliquos etiam in ejus consortio actu existentes homines me amare assero. Tales sunt omnes hi Plurales: *L.* Ednitjeh. *Ednits.* *H.* Anyamék. *Matres meae.* *L.* Pardnitjeh. *Pardnits.*

Pardnits. H. Fiamék. *Filii mei*. L. Abbetjeh. H. Nénémék. *Sorores meae*. L. Neititjeh. H. Léányomék. *Filiae meae*. L. Kradnatjeh. H. Tarfamék. *Socii*. Verum hoc serio notet velim Lector duplicem hunc Pluralem, Hungaros possessivis tantum nominibus tribuere, Lappones vero nominibus cognationis simplicibus. Consequenter, voces allatae significant apud Hungaros: *Matres meae. Filii mei. Sorores meae. Filiae meae. Socii mei*. Praeterea, Lappones Numerum etiam Dualem habent, non tantum in Nominibus, Pronominibusque; sed in Verbis etiam, quo tamen Hungari carent.

In utraque lingua declinantur etiam Nomina composita cum conjunctione Enclitica: *ai*, et cum Adverbiis Interrogandi Lapponicis *pe, be, bai*. Hung. *é, is*; vt: *Nom.* Stalpinai. H. Farkasis. *Lupusque*. *Gen.* Stalpig. H. Farkaféis. *Lupique*. *Dat* Stalpainai. H. Farkasnakis. *Lupoque*. *Acc.* Stalpig. H. Farkast is. *Lupumque*. *Voc.* Stalpinai. H. Farkas is. *Lupeque*. *Abi.* Stalpistannai. H. Farkastolis. *A lupoque*. *Loc.* Stalpistaga. H. Farkasonnis. *Per lupumque*. *Med.* Stalpinaga. H. Farkafalis. *Cum lupoque*. *Neg.* Stalpitagat. H. Farkastalanis. *Sine lupoque*. *Faci* Stalpinag. H. Farkasáis. *Loco lupique*. *Pen.* Stalpa-jaga. H. Farkasbais. *In lupumque*. *Descr.* Stalpalagainai. H. Farkasként is. *Secundum lupumque*.

Huc pertinent:

I. Jümelbe.	H. Isten é?	<i>Deus ne?</i>
L. Jümelampe?	H. Istenem é?	<i>Deus meus ne?</i>
L. Jümelafampe?	H. Istenemnek é?	<i>Deo meo ne?</i>
L. Jümelafammai.	H. Istenemnek is.	<i>Deo meo etiam.</i>
L. Kirkoftkobai?	H. Templomba é?	<i>In templumne?</i>
L. Adnangos?	H. Anyámé é?	<i>Matris meae ne?</i>
L. Peiweges.	H. Napis.	<i>Dies quoque.</i>
L. Callogis.	H. Kut is.	<i>Fons etiam.</i>

Lappo-

Lappones amant voces duplicare more Hungarorum, ut: L. Pekkest pekkai. H. Diribrol darabra. *De frusto in frustum.* L. Japest japai. H. Eszendöröl esztendöre. *De anno in annum.* L. Kátest kátei. H. Kézről kézre. *De manu in manum.* L. Orron orroje. H. Örökkön örökké. *In aeternum.* L. Kitto kato. H. Egyszer is mászoris. *Continue.* L. Akta kábba. *item.* Juobba kábba. H. *Égy is másis.* Alteruter. L. Lakkas laka. H. Idébb idébb. *Non procul.* L. Pako lako. H. Pelda beszéd. *Adagium.* L. Tabben ja tobben. H. Imitt is amott is. *Hic et illic.* A. Tuoles tales! H. Hibli hubli! *Oh miserum!*

Nec in lapponica, nec in hungarica lingua ullum *Generis* vestigium reperire potui, sed *Adjectiva* promiscue omnibus *substantivis* invariata *Terminatione* praeponuntur, ut: L. Mo teudo. Mo akka. H. Én férjem. Én feleségem. *Meus vir, Mea uxor.* L. Sarwes wuoksa. Sarwes kósa. H. Szarvas bika. Szarvas tehén. *Cornutus taurus. Cornuta vacca.*

De Comparativis.

In formando Comparativo haud secus evidens observatur similitudo. Quemadmodum enim Hungari in Comparativo pro litterá finali semper b habere solent, hoc idem faciunt Lappones, vti exempli subjecta testantur.

	Gracilis	Gracilior	Gracillimus.
L.	Kedze.	Kedzeb.	Kedzemus.
H.	<i>Keskeny.</i>	<i>Keskenyebb.</i>	<i>Leg keskenyebb.</i>
	Pulcher.	Pulchrior.	Pulcherrimus.
L.	Zjabbes.	Zjabbefeb.	Zjabbefemus.
L.	Zjabbe.	Zjabb.	Zjabbemos.
H.	<i>Szép.</i>	<i>Szebb.</i>	<i>Leg szebb.</i>
	Rotundus.	Rotundior.	Rotundissimus.
L.	Jorbafatz.	Jorbafatzab.	Jorbafatzamus.
H.	<i>Kerek.</i>	<i>Kerekebb.</i>	<i>Leg kerke.</i>
	Humidus.	Humidior.	Humidissimus.
L.	Nioska.	Nioskab.	Nioskamus.
H.	<i>Nedveske.</i>	<i>Nedveskébb.</i>	<i>Leg nedveskébb.</i>
	Felix.	Felicio.	Felicissimus.
L.	Lickogas.	Lickogasab.	Lickuogasamus.
H.	<i>Boldog.</i>	<i>Boldogabb.</i>	<i>Leg boldogabb.</i>
	Humidus.	Humidior.	Humidissimus.
L.	Lufskos.	Lufskosab.	Lufskosamus.
H.	<i>Lutskos.</i>	<i>Lutskofabb.</i>	<i>Leg lutskofabb.</i>
	Dives.	Ditior.	Ditissimus.
L.	Bándab.	Bándab.	Bándaimus.
H.	<i>Gazdag.</i>	<i>Gazdagabb.</i>	<i>Leg gazdagabb.</i>
	Longus.	Longior.	Longissimus.
L.	Kukke.	Kukkeb.	Kukkemus.
H.	<i>Kurta.</i>	<i>Kurtább.</i>	<i>Leg kurtább.</i>

De Numeralibus.

Numeralia Lappontum maximum inter reliqua ad rem meam adferunt momentum, in his enim tantum per omnes Numeralium species regnat similitudo quantam in nulla alia Grammatices parte observari potui. Videamus exempla.

Cardinalia, ad Quaestionem: *Kalli?* Hány? Quot:

<i>Laponice.</i>		<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Akht. Agd.	1	Egy. Egj. Edgy.	Unus.
Kuáhte. Kuekta.	2	Kettő. Két. Ketteje.	Duo.
Kolma. Holma.	3	Három	Tres.
Horma.	3	Hárma.	

Laponice.

<i>Laponice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Nielie. Nelje.	4 Négy. <i>Négye.</i>	Quatuor.
Wihhta. Wita. Wit.	5 öt. <i>öte. ötöl.</i>	Quinque.
Kuhdta. Kota. Kot.	6 Hat. <i>Hata.</i>	Sex.
Zjetzja. Kietja.	7 Hét. <i>Hete.</i>	Septem.
Kiehtzja. Tjetja.		
Hetja. Kautzje.		
Kakhtzje. Kaktse	8 Nyótz. <i>Nyótza.</i>	Octo.
Aktse. Autzje.	Nyóltz.	
Ákhtzje.	9 Kilentz. <i>Kilentze.</i>	Novem.
Logie.	10 Elég. <i>Elegevan. Tiz.</i>	Decem.
Akht loge nal.	11 Egy elég-nél. Egy tiz-nél. Tizen-egy.	Undecim.
Kuáhte loge nal.	12 Kettő elég-nél. Kettő tiz-nél. Tizen-kettő.	Duodecim.
Kuáhte loge.	10 Kettő, Elég. Két elég. <i>Kettőleg.</i> Két-tiz. Husz.	Viginti.
Kuáhte loge ja akht.	21 Két elég és egy. Két tiz és egy. Huszonegy.	Viginti unum.
Kolmaoge.	30 Három elég. Harmaslag. Harmintz.	Triginta.
Nieljalogie. Nelje- lokkę.	40 Negyedleg.	Quadraginta.
Witaloge.	50 ötödleg. ötödik elég. ötven.	Quinquaginta.
Akhta wita logkai.	51 Egy-ötöd-leg. ötven egy.	Quinquaginta unum.
Kuhâte huhdadlog- kai.	62 Ketto hatod-lag. Hat- vankettő.	Sexaginta duo.
Kautzielogie.	80 Nyoltzadlag. Nyoltz- van.	Octoginta.
Tjuote. Zjuárte.	100 Száz.	Centum.
Tuhat. Tufan.	1000 Ezer.	Mille.

Ordi-

Ordinalia, ad Quaestionem: Kallad? *Hány*a?
Hányadik? Quotus?

<i>Laponice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Vuástad.	<i>Egygyed. Egygyedik.</i> Első.	Primus.
Nubbad.	Másod. Második.	Secundus.
Kolmad, Holmad.	Harmad. Harmadik.	Tertius.
Neljad. Neljad.	Negyed. - ik.	Quartus.
Witad. Widad.	ötöd. - ik.	Quintus.
Kotad. Kudad.	Hatod. - ik.	Sextus.
Hetjad.	Heted. - ik.	Septimus.
Kaktfad.	Nyoltzad. - ik.	Octavus.
Antzjad.	Kilentzed. - ik.	Nonus.
Logad.	Tized. - ik.	Decimus.
Kuektalogad.	Huszad. - ik.	Vicesimus.
Tjuotad.	Század. - ik.	Centesimus.
Tnhad.	Ezered. - ik.	Millesimus.

Distributiva, ad Quaestionem: Kallasi? *Hányas?*
Mennyis? Mennyinn? Quoteni?

Kuekti.	Ketten.	Bini.
Holmai.	Hárman.	Terni.
Holmas.	Hármas.	Ternarius.
Neljas.	Négyes.	Quaternarius.
Witas.	ötös.	Quinarius.
Kotas.	Hatos.	Senarius.
Kietjes.	Hetes.	Septenarius.
Holmades.	Harmados.	Qui trientem obtinet.
Neljades.	Negyedes.	Qui quadrantem obtinet.
Witades.	ötödös.	Qui quincuncem obtinet.
Kotades.	Hatodos.	Qui sextantem obtinet.
Logades.	Tizedes.	Decurio.
Tjuotades.	Zázados.	Centurio.
Holmad áfzie.	Harmad része.	Tertia pars.
Vitad áfzie.	ötöd része.	Quinta pars.
Holmalaka.	Hármaslag.	Trifariam.

De Pronominibus.

Pronomina debita attentione considerata dignam
itidem materiem subministrant.

Verum equidem est, quod Pronomina persona-
lia Lapponum *Mon, Todn, Sodn* à Svecorum *Min,*
Din, Sin, descendisse videntur, sed reliqua quae in
sequentibus notabuntur sunt Lapponicae originis.

Ká? Kii? H. *Ki?* Quis?
Mi? H. *Mi?* Quid? Quale?
Mijas? H. *Mijen?* Qualis.

Muo. Mun. H. *Enyim.* Meus. Tuo. Tun. H.
Tiid. Tuus. Suo, Sun, H. *Övé.* Suus.

Mijen H. *Mijenk.* Noster. Tijen. H. *Tijttek.*
Vester. Sijen. H. *Övek.* Eorum.

Jobba cobba. H. *Egyis másis.* Alteruter. Haec
vox cum hungarica, non tam sono, quam rythmo
convenire videtur; Hungari etenim tales voces ryth-
micas plurimas habent. *Dib dáb, Aga boga, Dér dur,*
Dirib darab, Giz gaz, Hejje hüjja. Entsem bentsem &c.

In constructione cum substantivis eum sequun-
tur ordinem, quem Hungari, ut: *Mijen attje.* H. *Mi*
atyánk. Tijen attje. H. *Ti atyátok. Sijen attjs.* H.
ök attjok.

Finni, Pronomina sua personalia Ego, Tu, Ille,
cum tribus his particulis: *nisi, non, ne,* compendiose
combinant, quod ipsum apud Hungaros in communi
sermone quotidie observamus.

De Possessivis et Suffixis.

Possessiva soleo nominare, omnia Nomina substantiva et Adjectiva, Pronomina, Verba, Participia Adverbia et Praepositiones, quae ideam aliquam possessionis involvunt. Character vocum talium possessivarum est suffixum pronominale adhaerens. E. gr. *Ház* Domus *Ház-am*, Domus mea. Syllaba finalis *am*, est suffixum pronominale sumtum a Pronomine possessivo *enyim*, *meus*. Talia possessiva sunt sequentia: Nomen Adj. poss. *A' java*. Optima pars alicujus rei. Pronomen poss. *Enyim, tied, öv* Meus, tuus, suus. Verbum poss. *Ijedtembe szint meg holtam*. In *meo metuiffe* (*metu*) fere exanimatum sum. Participium poss. *Nints neki ához semm szollója*. Non habet ille hac in re loquentem suam (*ad loquendum*) Adverbium possess. *Hamarjába*. Citae Praepositio poss. *Töllem, Rollad, Hozzája*. A me De te Ad illum.

Eodem prorsus modo formant Lappones et Finnes sua possessiva, uti exempla sequentia docent.

<i>Digitus meus.</i>	<i>Digitus tuus.</i>	<i>Digitus suus.</i>
L. Suarbmam.	Suarbmad.	Suarbmas.
H. Barmam.	Barmad.	Barma.
H. Ujjam.	Ujjad.	Ujja.
<i>Digitus mei.</i>	<i>Digitus tui.</i>	<i>Digitus sui.</i>
L. Suarbmaidam.	Suarbmaidad.	Suarbmaides.
H. Barmaim.	Barmaid.	Barmai.
H. Ujjaim.	Ujjaid.	Ujjai.
<i>Digitus noster.</i>	<i>Digitus vester.</i>	<i>Digitus illorum.</i>
L. Suarbmame.	Suarbmade.	Suarbmasa.
H. Barmunk.	Barmatok.	Barmok.
H. Ujjunk.	Ujjatok.	Ujjok.
<i>Digitus nostri.</i>	<i>Digitus vestri.</i>	<i>Digitus illorum.</i>
L. Snarbnamech.	Suarbmadech.	Suarbmasach.
H. Barmaink.	Barmaitok.	Barmaik.
H. Ujjaink.	Ujjaitok.	Ujjaik.

<i>Pater meus.</i>	<i>Pater tuus.</i>	<i>Pater suus.</i>
L. Atzjam.	Atzjad.	Atzjas.
H. Atyám.	Atyád.	Attya.
<i>Oculus meus.</i>	<i>Oculus tuus.</i>	<i>Oculus suus.</i>
L. Silmám.	Silmád.	Silmáf.
H. Szemem.	Szemed.	Szeme.
<i>Deus meus.</i>	<i>Deus tuus.</i>	<i>Deus suus.</i>
L. Jubmelam.	Jubmelad.	jubmeles.
H. Istenem.	Istened.	Istene.
<i>Corculum meum.</i>	<i>Corculum tuum.</i>	<i>Corculum suum.</i>
L. Vammozjam.	Vammozjad.	Vammozjes.
H. Szivetském.	Szivetskéd.	Szivetskéje.
<i>Filius meus.</i>	<i>Filius tuus.</i>	<i>Filius suus.</i>
L. Pardnam.	Pardnad.	Pardnas.
H. Fiam.	Fiad.	Fia.

Qui exempla adlata oculis perlustrat, momem videt insignem in Possessivorum formatione similitudinem. In primo exemplo: *Suarbmam* Digitus meus, *Ujjam*, adjeci aliam quoque vocem hungaricam, *Barmam*, (Brutum meum) eo quod haec vox maiorem habens cum voce *Suarbmam* similitudinem, facilius multo lector formationis Possessivi similitudinem observare poterit.

Observabit quivis characteres Personarum, primae et secundae, eosdem prorsus esse qui sunt in lingua hungarica, character primae Personae est littera *m*, secundae autem *d*, et quidem tam in singulari quam in plurali Numero. Character autem primae, secundae et tertiae Personae in Numero Plurali duplicato: *Digiti nostri*, *suarbmamech*, *Digiti vestri* *suarbmadech*, (in quibus nempe tam possessor, quam res possessa in Plurali Numero est) est littera *ch* quam Hungari per *k* exprimunt. Ergo hic aequae magna est convenientia.

Lappones blande et honorifice aliquem compellentes, ut plurimum Diminutivo-possessivis utuntur, ut: *Puáradzam!* Mi bone! Mi chare! Mea Anima! *Pardnotjam!* Mi filiolo! Hoc idem faciunt

Hungari constanter et frequentissime, ut: *K* vesetském! *Fiatskám!* *Galambotskám!* *Édesk* *Afzszonykám!* *Uratskám!* *Léánykám!* *Szépetsk* *Lelketském!* *Szivetském!* *Rofátskám!* *Viólátsk* *Mea puella!* *Meum corculum!* &c.

Pronomina possessiva non sunt, nisi genii Pronominum personalium, ex. gr. *Mon*, *Ego*, *P* *Nominativo: Mije*. *Nos*. *Genitivo: Mijen*. *No* *Mijen manah*. *Liberi nostri H Mi gyermekink,* *A gyermekek mijénk*. Hungari eodem modo faci suum Pronomen possessivum. *Ego. En. Nos.* *Nostri Mijénk*, et hac voce utuntur semper possessivi: *Mijénk à nyeresfég*. *Lucrum est nostri*

De Verbis.

Significatio Verborum apud Hungaros variis multiplex est, dantur enim Verba Activa: *I* *Capit. Passiva: Fogódik*, *Capitur*. *Determina* *Fogom*. *Capio certum aliquod individuum*. *Im* *minata: Fogok*. *Capio incertum aliquid*. *Imman* *tia, seu Neutra: Gazdagulok*. *Ditesco*. *Transiti* *Gazdagitom*. *Dito*. *Potentialia: Foghatom*. *Cap* *possum*. *Desiderativa: Ehetném*. *Efurio: Frequer* *tiva: Fogdosom*. *Capto*. *Inchoativa: Sargulok*. *I* *palleleo*. *Diminutiva: Legyintem*. *Leniter percui* *Verba secundae Personae; id est: talia, quibus il* *tantum alloquimur, qui familiariter compellandi,* *nullo honore digni sunt, uti, amici, vel servi,* *Szeretlek tged, titeket*. *Amo te, vel vos*.

Varias has verborum significationes in lingua lapponica locum habere verosimile est. At cum non viva voce, sed auxilio Lexicorum et Grammatices hanc linguam scrutandi occasio data est, haec exempla non alia, nisi quae in his libris repeti adfer

adferre possum. Quas ergo enumeratarum significationum invenire adhucdum non potui, illas lapsu temporis auxilio Correspondentium meorum linguae lapponicae gnarorum, ex Suecia, obtinere spero. En illas quae inueniri poterant.

Activum. L. Tiedam. H. Tudom. Scio. L. Etfab. H. Szeretek. *Amo.*

Passivum. L. Etfetowab, *vel* Etfetush. H. Szeretecem. *Anor.*

Determinatum. Non reperi.

Indeterminatum. Non reperi.

Inmanens, seu Neutrum. L. Pondno. H. Gazdagulok. *Ditesco.*

Transitivum. L. Pondnohdam. H. Gazdagitom. *Dito.*

Potentiale. L. Painetattet. H. Festsödhetni. *Posse colorari.*

Desiderativum. L. Puorastam. H. Ehetném. *Efurio.*

Frequentativum. L. Etfatzjam, *vel* Ántzjatzjam. H. Szeretdegelem. *Frequenter amo.* L. Ajatellagátam. H. Fontolgotom. *Idemidem meditor.*

Inchoativum. L. Wielgkuodam. H. Fejéredem. *Albesco.*

Diminutivum. L. Etsleestam, *vel* Áhtzjelestam. H. Szerecintem. *Parumper amo.* L. Reiwetastet. H. Verintem. *Aliquantulum verbero.*

Verbum secundae Personae. Non reperi.

Quoad Verbum Passivum notari meretur, quod tam apud Lappones, quam apud Hungaros illud multo elegantius per tertiam Pluralem Praesentis Indicativi exprimi potest, et solet, secundum vulgi consuetudinem; quam per Transitive, aut sic dicta Mandativa: *veretem, veretel, veretik*, secundum litteratorum ineptam usurpationem, hoc enim dubiae significationis Verbum est, primo enim significat: *Veretik.* Verberatur. Secundo: *Illi curant illum verberare.* ex gr. *Jánosf á birák veretik.* Johannem iudices verberare curant. Videamus plura exempla, in utraque lingua.

<i>Laponica.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latina.</i>
Zjelckicb.	Mondiak.	Dicitur.
Zjuoignoich.	Beszélik.	Fertur.
Puorruo.	Esznek.	Editur.
Juckuo.	Isznak.	Bibitur.
Zjuodzjojufwuo.	Allanak.	Statur.
Mannuo.	Mennek.	Itur.
Tagku.	Tselekesznek.	Agitur.
Logku.	Olvasnak.	Legitur.

Videamus iam tabellam, quae significationes Verborum linguae lapponicae et finnicae in Lexicis et Grammaticis repertorum, ordine captui accommodato oculis ficit.

<i>Laponica.</i>	<i>Latina.</i>	<i>Hungarica.</i>
Etfab.	Amo.	Szeretek.
Etfam, vel	Amavi.	Szerettem.
Etfehtattam.	Amor.	Szeretődöm.
Etfahhtalam.	Amantissimam.	Szerettetem.
Etfehtam.	Curo ut amet.	magamat.
Etfatzjam.	Frequenter amo.	Szerettetem.
Etfceelam.	Frequenter quidem sed minus amo.	Szeretdegelem.
Etfestam.	Amo aliquantulum.	Szeretgetem.
Etflestam.	Omnium minime amo.	Szeretintem.
Etfehtattalam.	Facio ut alterum saepe et diu amet.	Szerettetgetem.
		Szeretgettetem.

<i>Finnice.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Teen.	Facio, ago, Laboro.	Teszem.
Tehdän.	Efficior, Agor.	Tevodöm.
Tetän.	Sino facere.	Tétetem. - ed. - ti.
Tetetän.	Curor fieri.	Tétetem. - el. - tik.
Teeskelen. —	{ Factito. Simulo.	Teddegelem. Tettetem.

Teeskellän.	{ Factitor. Simulor.	Teddegeltetem. - el. - Tettettetem. - el. - Tétetgetem.
Tetteien.	{ Saepe facio fieri. Simulo.	{ Tétetdegelem. Teddegeltetem. Tettetem.
Tehwyn. —	{ Fio. Sum factu facilis.	Tehetö leszek. Tehetösülök.

Hic videt Lector duplici modo scribi Verbum *Etsam, Ahtzjam*. Prior est novissima Eruditi Viri. Ihre Orthographia, posterior autem antiquior, Gandri et aliorum.

Huc pertinent praeter haec, nonnulla Verba Finnorum, significatione etiam cum hungaricis valde convenientia. Uti et eorum Substantiva et Adjectiva derivata.

<i>Finnica.</i>	<i>Latina.</i>	<i>Hungarica.</i>
Cuolen.	Morior.	Halok.
Cuoletan.	Occido.	Halatom.
		i. e. <i>ölm.</i>
Cuoletetan.	Occidor.	Halattatom.
		i. e. <i>ölettetem. - tel. - tik.</i>
Cnolema.	Mors.	Halomány.
Cuolewainen.	Mortalis.	Halovány.
		Halando.
Cuolewaisus.	Mortalitas.	Halovány fág Halandofág.
Puorranam.	Convalesco.	Gyogyulok. - - <i>Laponica.</i>
Puorrehdam.	Sanor.	Gyogyitodom. <i>Ich werde geheilt.</i>
Puorrahdalam.	Pedetentim convalesco.	Gyogyuldogalok.
Puorgogátam.	Convalescere in- cipio.	Gyogyulni kezdek. Gyogyulgatok.

Quanta in multifaria hac verborum linguae hungaricae, lapponicae et finnicae significatione lateat energia, nemo, nisi linguae hungaricae apprime gnarus dijudicare poterit, item is, qui lapponicam et finnicam ex asse callet. Sola enim haec, eaque manca tabella, tam varias, unius Verbi modificatione expressas offert ideas, quarum significationem, linguae europeae non aliter, nisi per prolixas Periphrases reddere queunt. Hic est inexhaustus ille fons, ex quo maxima concinnitas et praecisio (si ita loqui liceat) linguae hungaricae emanat, copia enim verborum, omnium significationum in his linguis, fidem superans animadvertitur.

Singu-

Singulari digna sunt attentione; numerosa Fin-
norum verba in *m* terminata, quod Hungaris fami-
liarissimum est. Ex plurimis nonnulla hic adferre
sufficiat.

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Viegam.	Futom.	Curro.
Ädnahani.	Sokallom.	Multum mihi videtur.
Stuorrahani.	Nagyollom.	Magnum mihi videtur.
Utzahani.	Kisfinlem.	Parvum mihi videtur.
Stuorrahalam.	Magasztalom.	Elatius me gero, Su- perbio.
Vuoinahani.	Megvetem.	Contemno.
Vuordtam.	Vártam. <i>Pract.</i> Várom.	Expecto.
Pädani. Manani.	Menem. Menek.	Venio.
Porani.	Elzem.	Edo.
Poradani.	<i>Eszekedem.</i> Evödöm.	Comeffor.
Zjeuzjadani.	Vendégeskedem.	Calcitro.
Manadani.	Rugdofodom.	Co.
Marahdani.	Menödöm.	Iraffor.
Jugani.	<i>Haragudom.</i> Harag- szom.	
Jugiestani.	Ifzani. Ifzom.	Bibo.
Hamiuora.	Iddogalota.	Bibfo. Pitiffa.
Äidnani.	Harapom. Hapíolom.	Mordeo.
	Hamiolom. Ham! ham! ham! <i>puerorum.</i>	
	ójnani magamat.	Video.
	Isten óhatja tölle. óvást tfelekedte.	
Vuáizhani.	Forralani. Fözöm.	Coquo.
Paldtani.	Illantani. Ijesztem.	Terreo.
Almuáhtani.	Kiterjesztem.	Patefacio.
	Álmodtani.	Somniavi.
Zjegani.	Dugani. Dugom.	Abdo.
Coaldani.	Herélem.	Castro.
	Áldani. Áldom.	Benedico.
Jaegadani.	Engedem.	Obedio.
Jágadani.	Tagadani. Tagadom.	Parco.
Logani.	Olvasani. - som.	Nego.
Tiedani.	Tudani. Tudom.	Lego.
Viefzadani.	Dudoldogalani.	Scio.
		Cantito.

In ipsa Paradigmatum formatione est quorundam similitudo, uti haec duo exempla lapponum monstrant. At mox inferius, in Paradigmate Verbi Substantivi Lapponum multo evidentiore nota mus similitudinem.

H u n g a r i c e.

<i>Pract. Perf. Ind.</i>	<i>Ind. Praes.</i>	<i>Ind. Pract. Perf.</i>
S. Jaackim.	Dörgetem.	Turgetim. <i>Pulso.</i>
Jaackic.	Dörgeted.	Turgetic.
Jaacki.	Dörgeti.	Turgeti.
Pl. Jaackime.	Dörgetiink.	Turgetime.
Jaackidte.	Dörgetitek.	Turgetidte.
	<i>Dörgettek.</i>	
Jaackin.	Dörgetnek.	Turgetin.
<i>Optat. Imperf.</i>	<i>Ind. Pract. Perf.</i>	
S. Jaackazjem	Dörgettem.	
Jaackazjec.	Dörgetted.	
Jaackazje.	Dörgette.	
Pl. Jaackazjme.	Dörgettiink.	
Jaackazjte.	Dörgettetek.	
Jaackazjn.	Dörgettenek.	

Video quoad infinitivos verborum lapponicorum peculiarem illam proprietatem, quam soli linguarum hungaricae propriam esse novi, Hungari enim Infinitivos suos suffixo pronominali finaliter augent, et per numeros Personasque inflectunt, ut sequentia docent

<i>Lapponice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
S. Párradinam.	Ennem	Comedere mihi	Fáradnam
Párradinad.	Enned	Comedere tibi	Fáradnad } kell
Párradines.	Ennie	Comedere sibi	Fáradnia } kell
Jaackedinam.	Hinnem	Credere mihi	
S. Jaackedinad.	Hinned	Credere tibi	
Jaackedines.	Hinnie	Credere sibi	
Pl. Jaackedinieme.	Hinnünk	Credere nobis	oportet.
Jaackediniede.	Hinnetek	Credere vobis	
Jaackedinasa.	Hinniek	Credere sibi	
S. Mannadinam.	Mennem	Ire mihi	
Mannadinad.	Menned	Ire tibi	oportet.
Mannadines.	Mennie	Ire sibi	

Character hic inter reliquos aptissimus est ad similitudinem harum linguarum stabiliendam. Omnes etenim linguas Europae in eo convenire credo, quod earum Infinitivi simplices et inflexibiles sint, Hungarorum vero Verba Determinata Infinitivos per numeros Personasque flexibiles habent; uti et Lapponum.

Aliud observatu dignum est in connubio Adverbii Interrogantis *ne?* cum verbis. En exempla:

<i>Lapponice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Manamgos?	Megyek-é?	Eo-ne?
Managkos?	Mégy-é?	Is-ne?
Mannagost?	Megyen-é?	It-ne?
Mannapkos?	Megyiink-é?	Imus-ne?
Mannabettidkos?	Mentek-é?	Itis-ne?
Mannichkost?	Mennek-é?	Eunt-ne?
Jaackamgos?	Hidjem-é?	Credam-ne?
Lekus?	Vané?	Est-ne
Lekus attjatt heimen?	Vané apád ithon?	Estne pater tuus domi?

Hic observare Lector facile poterit, Adverbia interrogandi in utraque lingua, cum verbis in unam oalescere vocem.

Plurimum ad rem meam confert, quaedam Verba Immanentia, seu Neutra, Transitiva, Potentialia, Inchoativa et Diminutiva enumerare. Nominatim vero indigitare, quam consueto Hungaris modo formantur Transitiva ex Neutris, seu Immanentibus. Lapponica rotundis, hungarica cursivis impressa sunt litteris:

<i>Immacentia.</i>	<i>Tegastina.</i>
Tjalmehtuvam.	Tjalmehtuvam.
<i>Szentelenülök.</i>	<i>Szentelenülök.</i>
Coecus fio.	Occaeco.
Wiegam.	Wiegahtam.
<i>Futom.</i>	<i>Futtatom.</i> Kergetem.
Fugio.	Señtor fugientem.
Ponduom.	Ponduohdam.
<i>Gazdag:lok.</i>	<i>Gazdagitom.</i>
Ditefco.	Dito.
Jauckam.	Jauckahdam.
<i>Veszek.</i>	<i>Vesztem.</i>
Perco.	Perdo.
Tagam.	Tagahtam.
<i>Dúgozom.</i>	<i>Dúgoztatom.</i>
Laboro.	laborare facio.
Logam.	Logatam.
<i>Olvasom.</i>	<i>Olvasatom.</i>
Lego.	Legere facio.
Wuozam.	Wuozohtam
<i>Tsepegek.</i>	<i>Tsepegetem.</i>
<i>Huzom.</i>	<i>Huzotom.</i> Huzatom.
Stillo.	Stillare facio.
Traho.	Trahere facio.
Padnetuvam.	Padnetuhttam.
<i>Fogatlan:lok.</i>	<i>Fogatlan:lok.</i>
Dentibus privor.	Edento.
Wuorrañuvam.	Wuorrañuhttam.
<i>Nyomorgok.</i>	<i>Nyomoritom.</i>
Periculo premor.	Periculo alicquem objicio,
Tartun.	Tartutetan.
<i>Tartom.</i>	<i>Tartatom.</i>
Apprehendo.	Apprehendere facio.
Palet.	Paletet.
<i>Kapálatni.</i>	<i>Kapálatni.</i>
Fodere.	Effodiendum curare,
Tapatan.	Tapatetan.
<i>Tapotom.</i>	<i>Tapotatom.</i>
Trituro.	Triturari facio.
Táyten.	Táytetán.
<i>Tótóm.</i>	<i>Tótetem.</i>
Impleo.	Impleor.
Painet.	Painetet.
<i>Festeni.</i>	<i>Festeni.</i>
Imbuere. Tingere.	Tingendum cura

Passiva proprie dicta rarius reperiuntur, et illa cum Passivis Hungarorum veris, et non factitiis, (quorum terminatio est *odom, edem, ödöm*) accurate conveniunt, ut: Soradam *Kavarodam. Keveredem.* Intricor. Puorrehdam, *Gyogyitodom, Gyogyulok.* Restauror. Convalesco.

Inchoativa etiam nonnulla hanc naeta sunt terminationem: ut Wielgkuodam *Fejtreдем.* Albesco. Zjappuodam. *Barnodom.* Fuscesco. Nigresco. Arckuodom. *Bátorkodom.* Audeo. Warckuodam. *Vtnhedem.* Senesco.

Desiderativa sunt: Porastuwam. *Ehetném.* Esurio. Jugastuvam. *Ihatnám.* Sitio. Spiddestuvam. *Verhetném. Verekedhetném.* Verberare cupio (quasi Verberaturio). Waldestuwam. *Házafulhatnám.* Uxoraturio. Adeituvam. *Adhatnám.* Daturio.

Potentialia sunt: Painetattet. *Festethetni.* Possé colorari.

Diminutiva sunt: Reiwetastet. *Verinteni.* Aliquantulum verberare. Etselestam. *Szeretintem.* Parumper amo.

Hungari ex omnibus Substantivis et Adjectivis facere possunt Verba. Hoc observo apud. Finnos quoque:

- F. Kaunis. *Szép.* Pulcher. Kaunistan. *Szépitem.* Pulchrum reddo.
 F. Coipi. *Láb.* Pas. Coipelen. *Lábalok. Gyaloglok.* Pedibus utor citatim.
 F. Coira. *Kutya.* Canis. Coiristelen. *Kutyálkodom.* Nequiter ago. Canis morem sequor.
 F. Coria. *Ekes.* Elegans. Corrittelen. *Ekesitem.* Orno.
 F. Cova. *Kemény.* Durus. Cowenen. *Keményülök.* Induresco.
 F. Hapain. *Savany.* Acidus. Happanen. *Savanyodom.* Acesco.
 F. Hápi. *Szűgyen.* Pudor. Hápiän. *Szűgyenlem.* Erabesco.
 F. Heicko. *Gyenge.* Debilis. Heickenen. *Gyengülök.* Infirmor.

F. Heera.

- F. Herra. *Ur.* Dominus. Herrallen. *Uralkodom.* Dominus
 F. Jauho. *Iiszt.* Farina. Jauhan. *Liszttek.* Molo. *Liszt*
mulo-n. Mola.
 F. Jää. *Jig.* Glacies. Jäädin. *Jegesedem.* Glaciem contrah
 F. Niini. *Ntv.* Nomen. Nimitän. *Nevezem.* Nomino.
 F. Noki. *Korom.* Fuligo. Noen. *Kormozom.* Fuliginē in
 quino.
 F. Ongi. *Horog.* Hamus. Ongin. *Horgészok.* Hamo pisco
 F. Paha. *Roz.* Malus. Pahennan. *Roszfiztom.* Ronton
Deterius facio.
 F. Pohja. *Fenk.* Fundus. Pohjaan. *Fenkelek.* Fundum va
 impono.
 F. Poica. *Fin.* Pnllus. Pojin. *Fiadzom.* Pullum pario.
 F. Pyhä. *Szent.* Sanctus. Pyhitän. *Szentelem.* Sanctifico.
 F. Ratzu. *Lo.* Equus. Ratzastan. *Lovaglok.* Equito.
 F. Rőyckäi. *Kevely.* Superbus. Rőyckäilen. *Kevelykedem.*
Superbio.
 F. Rouho. *Fü.* Herba. Rouhoitan. *Füvelem.* *Füvezem.* Her
 bis orno.
 Ronheitetan. *Füvesedem.* H. orn or.
 Ronhoitun. Rohdun. *Füvesülök.* *Fü*
vezüdüm. *Füvellem.* Herbasco.
 F. Sana. *Szo Vox:* Ven 'Sana. Vetula vociferans, continuis
 jurgiis molestans. Sanon. *Szollok.* Dico. Loquor.
 Sanaton. *Szollatok.* Dicor.
 Sanoiten. *Szollalkozom.* 'Sanolök. Altercor. Jurgor.
 F. Sawi. Argilla *Agyag.* Sawean. Argilla lino. *Agyagozom.*
 F. Sia. *Helly-Locus.* Sioitan. *Hellyheztetem.* Loco.
 F. Suitzl. *Zabola.* Frenum. Suistan. *Zabolázom.* Freno.
 F. Tali. *Fagyü.* Sebum. Talitzen. *Fagyazom.* Sebo lino.
 F. Tina. *On.* Stannum. Tinan. *Onazom.* Stanno obduco.
 F. Walda. *Hatalom.* Potentiä. Wallitzen. *Hatalmaskodom.*
 Dominor.
 F. Waras. *Tolvaj.* Fur. Warastan. *Tolvajkodam.* Latrocinator.
 F. Witzu. *Veszfzö.* Virga. Witzan. *Veszfzözöm.* Virgis
 caedo.
 F. Wohla. *Bárdny.* Agnus. Wohlin. *Bárdnyozom.* Agnum
 pario.
 F. Woi. *Vaj.* Butyrum. Woitelen. *Vajazom.* Lenem. Ungo.
 F. Wyó. *öv.* Cingulum. Wyótän. *üvedzem.* Cingo.
 F. Callis. *Drágo.* Pretiosus. Callistan. *Drágitom.* Pretium
 augeo.

Qua

Quae sequuntur, Lapponica sunt:

Wielak. *Fejér*. Albus. Wielakuom. *Fejérülök*. Albeico.

Tjalme. *Szem*. Oculus. Tjalmehtuvam *Szemellenillök*. Caecus fio.
Tjalmehtuttam. *Szemetlenitem*. Occaeco.
Tjalmaihofwam. *Szemesülök* Oculatio fio.
Szemesedem.

Nielja. *Négy*. Quatuor. Nieljadaftam. *Negyelem*. In 4 partes seco.

Logie. *Tíz*. Decem. Logadaftam. *Tizedelem*. In 10 partes seco.

Manged. *Kéő*. Serus. Mangedan. Manganet. *Késni*. *Kéfedelmezni*. Sero venire. Sero peragere rem aliquam.
Idied. *Reggel*. Mane. Idiedaftam. *Reggelezek*. Mane proficiscor, aut aliud aliquid facio.

Ákie. *Estve*. Vesper. Ákiehdaftam. *Estvözök*. *Ejtszakazok*. Vesper, aut noctu aliquid facio.

Paras. *Avas*. *Vin*. Vetus. Parasmattam. *Avitom*. *Vénitem*. Veterascere facio.

Nuora. *Ifju*. Juvenis. Nuorasmattam. *Ifjitom*. Junioyem facio.

Same. *Lappon nyelv*. Lingua lapponica. Item: Same Kiál. Suomi Kieli. *Finniai nyelv*. Fjnnica lingua (NB. *Finnice*). Samaftet. *Lapponozni*. *Lapponofálni*. *Lapponul beszélni*. Linguá lapponicá loqui.

Idem faciunt Hungari cum suo: *Magyar*. Hungarus. *Magyarofitni*. *Magyarázni*. *Magyarozni*.

Hungarizare. In linguam hungaricam transferre. Vel simpliciter: Interpretaari. Hungaricos mores alicui familiares reddere.

Ata. At. *Izé*.

Atet. *Izélmi*. Vox haec Singulari attentione digna, nullius fixae significationis, sed cuius significatio ex contextu tantum elici potest, in Lexico Lapponico occurrens, mihi non parvam adtulit voluptatem. Huic enim similem nulla lingua europaea habet. Quod Germani cum suo: *Das Ding*. exprimere student, id huic aliquantulum accedere videtur. At Lapponum *Ata*, et Hungarorum *Izé*; fungitur munere Nominis Adj. Subst. Verbi, Partic. et Aduerbi. Videamus exempla. *Hal-lod é Izé! gyere bí*. Audi *Izé* ingredi. Hic, loquens vult nominare; *Petrus in Johannem* &c. sed nomen illi

non succurrit. Adjectiv. *Izé bort ivutt Peter, és meg-
részegegedett.* *Izé vinum bibit Petrus. atque inebria-
tus est. i. e. Generosum vinum.* Subst. *Iztől részege-
det meg Péter* Per *Izé* inebriatus est Petrus. i. e. *Pe-
trinum.* Verbum. *Bort izélt Peter, és megrészegegedet.*
*Vinum izévit Petrus, ex quo inebriatus est. i. e. Vinum
bibit.* Participium. *Bort izélvén Peter megrészegegedet.*
Vinum izéns. i. e. bibens. Adverb. *Iztől hánt vélle-
Peter.* *Izéiter* necum egit Petrus. i. e. *Inhumaniter*

Apud Lappones nonnisi Nominis Verbi et Adver-
bii munere fungitur, vt: L. Tat at. H. *Ex az Izé.*
Haec res. L. At álma le fodn. H. *Izé ember amaz.*
Bonus vir est iste. L. Jubmel atei Adameb ulkos
paradiseft. Deus Adamum ex Paradiso ejecit. H. *Az
Ißen ki izélté Adámat a' Paradisfombol.* L. Ate tám-
peb stallen fisa. H. *Iztid bé a' lovat az ifállóba.*
Intromitte equum in stabulum. L. *Atei udnats ijan?*
Quando mortuus est? Hungrus Adverb. Interrogandi
ex suo *Izé* facere non potest. At potest, *facere Adv.*
Temporis. *Izékor.* Tunc.

Hic memoranda sunt etiam quaedam Imperfo-
ralia, quae omnia superius prolata, de multifaria
verborum significatione, ulterius confirmant.

<i>Laponice.</i>	<i>Hungarus.</i>	<i>Latine.</i>
Atza.	Árad.	Aqua exundat.
Ráded..	Hajnallik, Pityma. n.	Aurora videtur.
Avvied..	Szivarog.	Transmittit liquorem.
Zjuckuoda.	Világosodik.	Lucefcit.
Etcuoda.	Estveledik.	Vesperascit.
Wieckuoda.	Szürkül.	Crepusculum instat.
Zjerguo.	Zörög. Dörög.	Tonat.
Zjásofta.	Hidegedik.	Aer frigescit.
Jelecasta.	Tisztul.	Serenat.
Muáttá.	Havaz.	Ningit.
Arwa.	Efik.	Pluit.
Zuorma.	Jégesik.	Grandinat.

Paradigma Verbi Substantivi I apponum.

L. Le. H. Lefzsz Lat. Est.

Ind. Praes. I.

S. Leb.	<i>fvz.</i> Mon leb.	H. Lefzek.	I. at. Sum.
Leñ.	Todn leh.	Lézfz.	Es.
Le.	Sodn lo.	Lefzsz.	Est.
Pl. Lepe.	Mije lepe.	Lefzünk.	Sumus.
Lepet.	Tije lepet.	Lefztek.	Estis.
Lah.	Sije lah.	Lefznek.	Sunt.

Præfens II.

Mon-leb orromen. H. Lefzek örökült. Lat. In eo sum, vt fim.

Imperf. ..

S. Lijeb.			
Lijih.			
Lei.			
Pl. Leime.	H. Lejtünk.	Legyünk.	
Leite.	Lejitek.	Legyetek.	
Lejen.	Lejenek.	Legyenek.	

Imperf. II.

S. Lijeb.	Lih.	Li.	Orromen.
Pl. Lime.	Lite.	Lijen.	Orromen.

Perfectum.

Mon leb orrom. H. Lettem. örökültem. Fui.

Plusq. Perf.

S. Mon. Lijeb.	Todn lih.	Sodn li	Orrom.
Pl. Mije leime.	Tije leite.	Sije lejen	Orrom.

Futurum.

Mon kalkab orrot. H. Én lefzek örökös. *Suavice.* Jaz. feal wara. *Ich werde seyn.*

Imperativus.

S. Orrom.	Orro.	Orros lekes.	H. örökös legyek, légy, legyen.	L. Sim. Sis. Sit. Eito tu, Eito ille.
Pl. Orrob.	Orrote.	Orrose lekuska.	H. örökösök; legyünk, legyetek, legyenek.	

Optativi Praesens I.

- S. Mon litjab. *Hung.* Letjek, ledjek. *Legyek.*
 Toda litjab *Letj. ledj. Légy.*
 Sodn litja. *Letjen. ledjen. Legyen.*
 Pl. Mije litjebe.
 Tije litjabet.
 Sije litjeh.

Optativus Praesens II.

Mon litjab orromen.

Imperfect.

- S. Mon Mnb. T. lulib. S. luli. H. Lennék. Lenné Lenn.
Lat. Eessem. Eesses. Eesset.
 Pl. Mije luluime. T. luluite. S. lulun. H. Lennének. Len
 nétek. Lennének.

Imperf. II.

Mon lulib orrot.

Perfectum.

Mon litjab orrom. *L. Fuerim.*

Plusquamperfectum.

Mon lulib orrom. *Lat. Fuissim.*

Futurum.

Mon kalkatjab orroun *Lat. Fuero.*

Atizrum Futurum.

Mon kalkib orrot.

Infinitivus.

Orrot. *Lat. Esse.*

Orrot kalket. *Futurum esse. — — Futurum.*

Orron. Orroten. *Germ.* Indem man ist. *Lat.* In exi
 stendo. *H.* Léteközben. Létiben. Voltában. —
Gerundium.

Orrotjet. Orroman. *Germ.* Zuim da feyn. *Ad. existen-*
dum. H. Lételre. — — — *Supinum.*

Participium.

Praef. Orroje. *H.* örökös. *A.* ki volt, lett, és örökölt

Lat. Ens, qui est, vel manet.

Praef. Orrom. *H.* Volt. *Lat.* Qui fuit.

Fut. Orrojasa. *H.* örökösülendő. Lejendő *Lat.* Futurus
 qui erit.

Caetera

Caetera, quae ad rem ueam nihil conferre videbantur, in hoc Paradigmatate notare breuitari studens, superuacaneum duxi.

Hic videt lector vocem *Kalkab*, et vocem *orromen*, *orrom*: partem constituere hujus Paradigmatatis. Unde hae voces? Quoad vocem *Kalkab* notet velim Lector, eam originem traxisse ex Svecico: *Skal*, uti Futurum demonstrat, quod Auctor Svecus per Phrasin *Jag skal wara*, exprimit. Haec vox *Skal*, oritur quidem ex Germanico *Ich soll*, verum tamen hodie significat *Ich werde*, consequenter, *Mon kalkab orrot*, significat: *Ich werde seyn*.

Vt autem originem vocis *Orrom*, *Orromen* debita attentione scrutari, et intelligere possimus, omnes Phrases, quas haec vox cum suis derivativis ingreditur, sollicite notavi, ex *Lexico Lapponico Ihre*. Si ergo varias harum vocum significationes lector attente contemplantur; videbit eas, tam apud Hungaros, quam apud Lappones hodiernum adhuc in maximo usu esse, consequenter, voces *Orromen*, *Orrom*, *Orrot*, *Orro*, *Orros*, *Orrob*, *Orrote*, *Orrose*, *Orron*, *Orroten*, &c. jure meritoque in Paradigmatate verbi substantivi *Le* adhibitas esse. Sed per sequentia res adhuc clarius elucescet.

- L. Orrob. H. örökülök. örökkösülök. L. maneo.
- L. Tanne mon orrob. L. Heic permaneo.
- H. Itt én megörökkösülök.
- L. Soda-le orrom puorak älme. Probus ille fuit vir.
- H. ō volt örökké jo ember.
- L. Orron orroje. Perennis.
- H. örökkön örökké. In secula seculorum. Semper.
- L. Orroje. Ens. Qui est, vel manet.
- H. örökös. Haeres. Aeterna. Sempiterna. Perennis.
- L. Ikkat orroje. Perpetua. Perennis.
- L. Ikkat. Perpetuo. In sempiternum.
- H. Mindég. Perpetuo.
- L. Ikkat árroje Jobmel.

- H. Mindég örök Isten. Deus qui manet in aeternum.
 L. Orrom. Orro. Mansio. Habitatio.
 H. örök. örökké.
 H. Öreg. Senex. A ki elcsitölsogva az örökkébe lakott.
 H. Meg örökölt. meg örögilt. Qui semper in haereditate sua habitavit: perennis, inveteratus, senex factus est.
 L. Orrob takkai tafa. Manere coepit hic.
 H. örökölni kezdett itt.
 L. Orro počda. Mansionis tempus.
 H. örökösülés ideje. Lakás ideje.
 L. I Orrob takka hálemeft. Quam maxime est garrulus.
 H örökké fog tfevegni.
 L. Orrom. Essentia.
 H örök. örökké. örök valóság.
 L. Orrötakes. Essentialis.
 H. örökített. örökös. Változhatatlan. Allando.
 L. Orrömes kauto. Respectu essentiae suae.
 H örökkégeré nézve.
 L. Orrom ruope. Levamen. Laxamentum.
 H. öröm napja. Gaudii die..
 L. Orrojem. Cessatio.
 L. Orrot. Orrotet. Manere. Habitare.
 H. örökölni. örökösülni. örökíteni. örökösíteni. örökösödni.
 örökösüé lenni. örökké egy helyt mulatni.
 L. Orrroteje. Commorans. Participium.
 H. örökösülö. örökösödö.

Experiamur, utrum originem quatuor horum verborum, (quibus partim Hungari, partim Lappones, in exstruendo aedificio Paradigmati Verbi substantivi usi sunt;) ex antiquitate quasi eruere, et modernis oculis visibiliter sistere possumus. Ponamus omnes has voces quae hoc Paradigma ingrediuntur, olim seorsim totidem verba regulariter conjugata fuisse, adeoque extitisse quatuor verba regularia: *Vagyók, Valok, Leszek, Örökölok*, quod sanae rationi valde consentaneum est. Regularis horum Verborum Conjugatio necessario ea debuit fieri, quam tabella sequens exhibet. At lapsu temporis, magna pars horum Paradigmatum exolevit, et quidem nominanter ea, quae cursivis litteris impressa est. Reliquae

liquae autem pates, tanquam rudera nostrae linguae grammaticalia ad hunc usque diem adservatae sunt, ex quibus tandem demum Paradigma nostri Verbi Auxiliaris, *Vagyon, Vun* confutum, confarcinatum est. Hoc idem fecerunt Graeci, Latini, et aliae nationes, homines etenim, voces, tanquam signa conceptuum arbitraria, de seculo, in seculum, uti vestimenta, mutare, et recentiora veteribus adaptare consueverunt. Hoc clarissime videtur in Paradigmate verbi substantivi Latinorum, quod ex sex, aut septem diversis verbis constat: *Sum, Esse, Fui, Ero, Facio, Forem, Futurus*. Nemo ergo contemplationes has grammaticales, meras chimaeras et somnia Rudbeckisiantia nominare iuste poterit. En tabellam quatuor verborum antiquorum.

Paradigma antiquum.

Paradigma hodiernum.

Indicativus.

<i>Vagyok.</i>	<i>Valok.</i>	<i>Lefzek.</i>	<i>örökülök.</i>	<i>Vagyok.</i>	<i>Sum.</i>
<i>Vagyfa.</i>	<i>Valfa.</i>	<i>Léfsz.</i>	<i>örökülsz.</i>	<i>Vagy.</i>	<i>Es.</i>
<i>Vagy. Vagy.</i>	<i>Val.</i>	<i>Léfsz.</i>	<i>örökül.</i>	<i>Vagyon.</i>	<i>Est.</i>
om. <i>Van.</i>					
<i>Vagyék.</i>	<i>Valék.</i>	<i>Lévék.</i>	<i>örökülék.</i>	<i>Valék.</i>	<i>Eram.</i>
<i>Vagytam.</i>	<i>Voltam.</i>	<i>Levetem.</i>	<i>örökültem.</i>	<i>Voltam.</i>	<i>Fui.</i>
<i>Vagyék.</i>	<i>Valék.</i>	<i>Lefzek.</i>	<i>örökülök.</i>	<i>Lefzek.</i>	<i>Ero. Flo.</i>
				<i>örökült.</i>	

Optativus.

<i>Vagyjak.</i>	<i>Valjak.</i>	<i>Legyek.</i>	<i>öröküljek.</i>	<i>Legyek.</i>	<i>Sim.</i>
<i>Vagyneh.</i>	<i>Volnék.</i>	<i>Lennék.</i>	<i>örökülnék.</i>	<i>Volnék.</i>	<i>Essem.</i>
<i>Vagyéndek.</i>	<i>Valéndek.</i>	<i>Lejéndek.</i>	<i>öröküléndek.</i>	<i>Lejéndek.</i>	<i>Fero.</i>

Infinitivus.

<i>Vagyni.</i>	<i>Valni.</i>	<i>Lénni.</i>	<i>örökülni.</i>	<i>Lenni.</i>	<i>Esse.</i>
<i>Vagyo.</i>	<i>Valo. Part.</i>	<i>Levő.</i>	<i>örökülő.</i>	<i>Valo.</i>	<i>Ess.</i>
	<i>Præf.</i>				
<i>Vagyott.</i>	<i>Volt. Part.</i>	<i>Lev.</i>	<i>örökült.</i>	<i>Volt.</i>	<i>Quæ fuit.</i>
	<i>Præf.</i>				

Notatu digna est inflexio negativa verbi substantivi *Est*, quae apud Hungaros aequae locum habet.

- F. Herra. *Ur. Dominus. Herrallen. Uralkodom. Dominor.*
 F. Jauho. *Liszt. Farina. Jauhan. Lisztelek. Molo. Lisztel*
mulo-n. Mola.
 F. Jää. *Jég. Glacies. Jäädin. Jegesedem. Glaciem contra Ho*
 F. Niini. *Ntv. Nomen. Nimitän. Nevezem. Nomino.*
 F. Noki. *Korom. Fuligo. Noen. Kormozom. Fuliginé in-*
quino.
 F. Ongi. *Horog. Hamus. Ongin. Horgószok. Hamo piscor.*
 F. Paha. *Rofz. Malus. Pahennan. Rofzszitom. Rontom.*
Deferius facio.
 F. Pohja. *Fenek. Fundus. Pohjaan. Fenekelek. Fundum vas*
impono.
 F. Poica. *Fiu. Pullus. Pojin. Fiadzom. Pullum pario.*
 F. Pyhä. *Szent. Sanctus. Pyhitän. Szentelem. Sanctifico.*
 F. Ratzu. *Lo. Equus. Ratzastan. Lovaglok. Equito.*
 F. Róyckia. *Kevély. Superbus. Róyckäilen. Kevélyhedem.*
Superbio.
 F. Rouho. *Fü. Herba. Rouhoitan. Füvelem. Füvezem. Her-*
bis orno.
Ronheitetan. Füvesedem. H. orno.
Rouhoitan. Rohdun. Füvesülök. Fü-
veziüdün. Füvellem. Herbasco.
 F. Sana. *Szo Vox: Ven 'Sana. Vetula vociferans, continuis*
jurgis molestans. Sanon. Szollok. Dico. Loquor.
Sanaton. Szollatok. Dicor.
Sanoiten. Szollalkozom. 'Sanolok. Altercor. Jurgor.
 F. Sawi. *Argilla Agyag. Sawean. Argilla lino. Agyagozom.*
 F. Sia. *Hely. Locus. Sioitan. Hellyheztetem. Loco.*
 F. Suitsi. *Zabola. Frenum. Suisitan. Zaboldzom. Freno.*
 F. Tali. *Fagy. Sebum. Talitzen. Fagyazom. Sebo lino.*
 F. Tina. *On. Stannum. Tinan. Onazom. Stanno obduco.*
 F. Walda. *Hatalom. Potentiä. Wallitzen. Hatalmaskodom.*
Dominor.
 F. Waras. *Tolvaj. Fur. Warastan. Tolvajkodam. Latrocinor.*
 F. Witzu. *Veszszö. Virga. Witzan. Veszszözöm. Virgis*
caedo.
 F. Wohla. *Bárdny. Agnus. Wohlin. Bárdnyozom. Agnum*
pario.
 F. Woi. *Vaj. Butyrum. Woitelen. Vajazom. Lenem. Ungo.*
 F. Wyó. *öv. Cingulum. Wyótän. övedzem. Cingo.*
 F. Callis. *Drága. Pretiosus. Callistan. Drágitom. Pretium*
augeo.

Quae sequuntur, Lapponica sunt:

Wielak. *Fejér*. Albus. Wielakuom. *Fejérülök*. Albeico.

Tjalme. *Szem*. Oculus. Tjalmehtuvam *Szemellenülök*. Caecus fio.
Tjalmehtuttam. *Szemetlenitem*. Occaeco.
Tjalmaihsowam. *Szemesülök* Oculatior fio.
Szemesedem.

Nielja. *Négy*. Quatuor. Nieljadaftam. *Negyelem*. In 4 partes seco.

Logie. *Tíz*. Decem. Logadaftam. *Tizedelem*. In 10 partes seco.

Manged. *Kész*. Serus. Mangedan. Manganet. *Késni*. *Készdelmezni*. Sero venire. Sero peragere rem aliquam.

Idied. *Reggel*. Mane. Idiedaftam. *Reggelezek*. Mane proficiscor, aut aliud aliquid facio.

Ákie. *Eftu*. Vesper. Ákiehdaftam. *Eftvézek*. *Ejtszakazok*. Vesper, aut noctu aliquid facio.

Paras. *Avas*. *Vén*. Vetus. Parasmattam. *Avitom*. *Vénitem*. Veterascere facio.

Nuora. *Ifju*. Juvenis. Nuorasmahttam. *Ifjitom*. Junio rem facio.

Same. *Lappon nyelv*. Lingua lapponica. Item: Same *Kiül*. Suomi Kieli. *Finniai nyelv*. Fjnnica lingua (NB. *Finnice*). Samastet. *Lapponozni*. *Lapponosálni*. *Lapponul beszélni*. Linguâ lapponicâ loqui.

Idem faciunt Hungari cum suo: *Magyar*. Hungarus. *Magyarosítani*. *Magyarázni*. *Magyarozni*.

Hungarizare. In linguam hungaricam transferre. Vel simpliciter: Interpretari. Hungaricos mores alicui familiares reddere.

Ata. At. *Izé*.

Atet. *Izélni*. 'Vox haec Singulari attentione digna, nullius fixae significationis, sed cuius significatio ex contextu tantum elici potest, in Lexico Lapponico occurrens, mihi non parvam adtulit voluptatem. Huic enim similem nulla lingua europaea habet. Quod Germani cum suo: *Das Ding*. exprimere student, id huic aliquantum accedere videtur. At Lapponum *Ata*, et Hungarorum *Izé*; fungitur munere Nominis Adj. Subst. Verbi, Partic. et Aduerbi. Videamus exempla. *Hal-lod é Izé! gyere bí*. Audi *Izé* ingredi. Hic, loquens vult nominare; *Petruin Jóhannem &c.* sed nomen illi

Postpositiones Solitariae.

<i>Lapponice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Ednam <i>lusa.</i>	Anyáukhoz.	Ad matrem meam.
Jubmelen <i>wuof.</i>	Istenhez.	Erga Deum.
Aita <i>wuáfstai.</i>	A'templom <i>ellenibe.</i>	Adversus templum.
Attjes <i>ludne.</i>	Az atyánál.	Apud patrem.
Kalkats <i>paaldo.</i>	A'viz <i>mellet.</i>	Juxta fluvium.
Sokottjomen <i>tsagge.</i>	Parantsolatja <i>szerint.</i>	Juxta praeceptum eius.
Kedken <i>tsagge.</i>	A' kö <i>mellet.</i>	Juxta lapidem.
Káte <i>pirra.</i>	A' ház <i>körül.</i>	Circa domum.
Lake <i>nante.</i>	Szokásban.	In moribus.
Wuome <i>kasfi.</i>	Erdőközt.	Inter silvam.
Laipe <i>kum.</i>	Kenyérrél.	Cum pane.
Alme <i>pakto.</i>	Egenn.	Per coelum.
Jakkon <i>pakto.</i>	Hit <i>által.</i>	Mediante fide.
Jubmel <i>diel.</i>	Istenért.	Propter Deum.
Aita <i>mangelt.</i>	Templom <i>mezgett.</i>	Pone templum.
Aita <i>cuoluo.</i>	Templom <i>felé.</i>	Versus templum.
Suolo <i>tuokat.</i>	Sziget <i>mellet.</i>	Pone insulam.
Ajek <i>wuolde.</i>	Forrás <i>mellet.</i>	Penes fontem.
Mo <i>melts.</i>	Én <i>melletem.</i>	Penes me.
Almen <i>wuolai.</i>	ég <i>alatt.</i>	Sub coelo.
Jabmeki <i>lute.</i>	Halálbol.	A mortuis.
Wuome <i>fsa.</i>	Erdőben.	In silva.
Aita <i>áudi.</i>	Templom <i>előtt.</i>	Ante templum.
Mana <i>áudi.</i>	Menj <i>el.</i>	Abl.
Ednam <i>nala. To nála.</i>	Anyám <i>nal. Tendllad.</i>	Apud matrem Apud te.
Jubmelen <i>nala.</i>	Istennél.	Apud Deum.
Ware <i>kuoren.</i>	Hegy <i>körül.</i>	Circa montem.
Turwe <i>paijel.</i>	Pálinkon <i>fejül.</i>	Super cespitem.
Attjes <i>lutke.</i>	Atya <i>előtt.</i>	Coram patre.

Nonnullae praeponuntur vocibus.

<i>Lapponice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
<i>Solied</i> ednam.	Anyám <i>híre nélkül.</i>	Clam matre mea.
<i>Wadai</i> attjem.	Atyámon <i>kivül.</i>	Praeter patrem meum.
<i>Nauta</i> laipen.	Kenyér <i>nélkül.</i>	Sine pane.
<i>Tjada</i> Windekob.	Ablakon.	Per fenestram.
<i>Pignor</i> alme.	Az <i>égenn által.</i>	Trans coelum.
<i>Kittis</i> aitan.	Templomig.	Usque templum.

Ex

Ex Postpositione *paijel*, formant Lappones aliam: *Paijelst.* Lat *Super* Hung. *Fejül*, ita ex *Palda* formant: *Paaldast.* *Juxta* Hung. *Oldalast.* Haec ideo notanda sunt, quod in Adverbiis Hungarorum haec Terminatio *ast, est*, saepe occurrit, ut: *Futvást* currenter, v. currendo. *Ovást.* Caventer, v. cavendo. *Hanyást*, hanyatlást, hanyatt. Supine. *Örönest.* Libenter.

Postpositionibus Sociis Pronomina personalia ad modum Suffixorum finaliter adjunguntur, atque ideo Possessivae evadunt, ut:

L. Paldesnan.	Paldesnat.	Paldesnas.
H. Melletten.	Melletted.	Mellette.
L. <i>Penes me.</i>	<i>Penes te.</i>	<i>Penes se.</i>
L. Paldesnanne.	Paldesnatte.	Paldesnese.
H. Mellettünk.	Mellettetek.	Mellettek.
L. <i>Penes nos.</i>	<i>Penes vos.</i>	<i>Penes se.</i>
L. Piram.	Pirat.	Piras.
H. Körüllem.	Körülled.	Körülle.
L. <i>Circum me.</i>	<i>Circum te.</i>	<i>Circum se.</i>
L. Kaskame.	Kaskanette.	Kaskebsa.
H. Közöttünk.	Közöttetek.	Közöttök.
L. <i>Inter nos.</i>	<i>Inter vos.</i>	<i>Inter se.</i>
L. Lufam.	Lufad.	Lufas.
H. Hozzám.	Hozzád.	Hozzaja.
L. <i>Ad me.</i>	<i>Ad te.</i>	<i>Ad se.</i>
L. Lufame.	Lufate.	Lufasas.
H. Hozzánk.	Hozzátok.	Hozzójok.
L. <i>Ad nos.</i>	<i>Ad vos.</i>	<i>Ad se.</i>
L. Paijelam.	Paijelad.	Paijelafas.
H. Fejüllem.	Fejülled.	Fejülle.
L. <i>Super me.</i>	<i>Super te.</i>	<i>Super se.</i>
L. Mangiestam.	Mangiestad.	Mangiestas.
H. Megettem.	Megetted.	Megette.
L. <i>Pone me.</i>	<i>Pone te.</i>	<i>Pone se.</i>
L. Naldan.	Naldat.	Nalafat.
H. Töllem.	Tölled.	Benned.
L. <i>A me.</i>	<i>A te.</i>	<i>In te.</i>

Sunt

Sunt autem nonnullae Postpositiones, quibus Pronomina personalia praeponuntur, quapropter hae possessivae evadunt, ut:

L. Mijen kaskan.	Tijen kaskan.	Sijen kaskan.
H. Magunk közt.	Magatok közt.	Magok közt.
L. <i>Inter nos.</i>	<i>Inter vos.</i>	<i>Inter se.</i>
L. Mo diet.	To diet.	So diet.
H. Magamért.	Magadért.	Magáért.
L. <i>Propter me.</i>	<i>Propter te.</i>	<i>Propter se.</i>
L. Mó - kum.	To - kum.	So - kum.
H. Magammal.	Magaddal.	Magával.
L. <i>Mecum.</i>	<i>Tecum.</i>	<i>Secum.</i>

Dantur Terminationes quaedam, quae Nominibus adjectae, apud Lappones et Hungaros casus varios formant, apud Latinos autem non nisi folis Praepositionibus reddi possunt, ut: Attje - st. Hung. *Atyábol. Ex patre.* Attjes - *ne.* H. *Atyában.* In patre. Attj - *in.* H. *Atyával.* Cum patre. Attje - *tak.* H. *Atyátlan.* Sine patre. Sed omnium frequentissime occurrit terminatio, *n*, quae Hungaris etiam valde familiaris est, ut: Sijcha - *n.* H. *A Major-on.* Per villam. *Cask-an.* H. *A Közep-in.* Per medium. Nipi - *n.* H. *Kéfi-n.* Per cultrum. Almatj - *en.* H. *Ember-en.* *Emberé.* Per hominem, Hominis.

Syntaxis.

Linguam Hungarorum, Lapponum et Finnorum, quoad Nominum Terminationes, Declinationem, Comparisonem, Pronomina, Suffixa, Verba, et Praepositiones, plurimum inter se convenire vidimus. Superest investigatio similitudinis modi construendi, quam si stabilire potero; argumentum inter reliqua asserti mei fulcimina obtinebo palmarium.

Non est mihi propositum, singulas hic repetere Syntaxeos Regulas, et obvia quaevis in medium pro-

proferre constructionum exempla. Constat enim dari Regulas quasdam syntaxeos universales, in quibus plurimae nationes inter se conveniunt, uti sunt: Convenientia Relativi cum praecedente substantivo, et Interrogativi cum suo Redditivo: Praecedentia Nominativi, in societate Verbi personalis, et Adverbii; Regimen Verbi Activi, cum Accusativo juncti, item Infinitivi, cum casu proprii sui verbi &c.

Convenientissimum ergo ad rem meam judico, talia adferre exempla, quae linguae hungaricae, lapponicae et finnicae ita sint propria; ut illa in lingua latina, germanica, aliisque europeis vix exprimi, vel saltem non sine Periphrasi reddi possint. Principem inter talia exempla locum obtinebit, Propositio logica sine copula: *Homo est mortalis*. H. *Az Emberhalando*, item. Terminatio Adjectivorum, et Numeralium, cum substantivis constructorum, invariata, observavi etenim Adjectiva, et Numeralia Lapponum, et Finnorum Substantivis juncta, per omnes Casus et Numeros invariata manere, quod Latinis, Germanis, Italis, Gallisque esset impossibile, ut: H. Jo ember. *Bonus homo*. G. Jo emberé. *Bonus hominis*. D. Jo embernek. *Bonus homini*. Plurali: Jo emberek. *Bonus homines*. H. Száz aranyot adott. *Centum aureum dedit* &c. Sed de his, et similibus suo loco plura.

Observatio 1.

Adjectivum et Pronomen Possessivum praeponitur Substantivo ut apud Hungaros. Hic de convenientia Adjectivi cum Substantivo, (ut apud Latinos, aliosque,) Genere, Numero et Casu, ne vestigium quidem est, imo huic contrarium docebit Observatio 3. L. Walagas caaba. H. Katonás aszszony. *Virilis animae faemina*. L. Wackie palwieleje. H. Hü szolga. *Fidelis servus*. L. Jerbmaldz pardne. H.

H. Okos fiu. *Intelligens filius*. L. Ttjalmetes almats.
 H. Szemetlen ember. *Coecus homo*. L. Murkos
 peiwe. H. Ködös nap. *Dies nebulosus*. L. Tãbdos
 pappã. H. Tudos pap. *Doctus pastor*. Mãrtekes
 almats! H. Szegény ember! Szegény feje! *Miseran-*
das homo! L. Ijedtzam pardnai. H. Magam gyerme-
 kemnek. *Proprio meo puero*. L. Ijedtzam njalmã.
 H. Magam szãjamban. *In proprium meum os*. L.
 Mijen attje. H. Miatyãnk. *Noster pater*. Bene.
 L. Attje mijen. H. Atyãnk mi. *Pater noster*. Male.
 L. Muo acka. H. Èn feleségem. *Mea uxor*. Bene.
 L. Acka muo. H. Feleségem èn. *Uxor mea*. Male.
 L. Muo pãdnagam. H. Èn kutyám. *Meus canis*. Bene.
 L. Pãdnagam muo. H. Kutyám èn. *Canis meus*. Male.

Observatio 2.

Si verò Pronomen separatum, aut suffixum, seu
 Nomen Possessivum intercesserit; tunc Nomen Sub-
 stantivum Adjectivo praeponitur, ut: L. Pardnad tã
 zjuorpe. H. A. Fiad-bolond: *Filius tuus est stultus*.
 L. Pãdzuom ³ luobdag. H. A' Szarvalom-sãnta.
Cervus meus est cespitator.

Observatio 3.

Adjectiva, et Numeralia Substantivis juncta, per
 omnes Casus, et Numeros invariata manent, ut:
 L. Denkewes almats. H. Kövér ember. *Obesus homo*.
 Genitivo: L. Denkewes almatfa. H. Kövér emberé.
Obesus hominis, non: *Obesi hominis*. Dativo: L. Den-
 kewes almatfi. H. Kövér embernek. Acc. L. Den-
 kewes almatfa. H. Kövér emhert. *Obesus homini*.
Obesus hominem. *Obesus homines*. *Obesus hominibus* &c.
 L. Wit laipe. H. Ot kenyér. *Quinque panis*, non:
panes. L. Kaktse japit wiesoi. H. Nyoltz elztendõt
 èlt. *Octo annus vixit*, non: *annos*. L. Àktse peiwe.
 H. Kilentz nap. *Novem dies*. *Neun Tag*, non: *Tag*.
Obser

Observatio 4.

Appositio fit more peculiari Hungarorum; dum duo vel plura Substantiva in Nominativo ita sibi invicem junguntur; quod prius semper Regens substantivum, secundum vero Rectum dici possit, ut: L. Njuktja tálke. H. Hattyu toll. *Cygnus pluma*, quasi diceret: *Cygni pluma*. L. Biálla njuoktem. H. Harang ütö. *Campana pistillum*, quasi: *Campanae pistillum*. L. Pana kritjem. H. Fogfajás. *Dens dolor*, quasi: *Dentis dolor*. L. Silba fuármas. H. Ezüst gyürü. *Argentum annulus*, quasi: *Argenti annulus*.

Observatio 5.

Valde obvia est repetitio ejusdem substantivi, aut adjectivi, Emphaseos causa, praecipue in exclamationibus, ut: L. Jubmieladзам Jubmieladзам taga nu puorist mu cuodo! H. Istenem Istenem, tégy ollyan jól velem! *Deus mi Deus mi facias tam bene erga me!* L. Caaba caaba catti ijetzadt! H. Menyetske menyetske vigyázz magadra! *Mulier mulier cave tibi*. L. Kieura kieura almats. H. Erös erös ember. *Fortis fortis homo*. L. Jagest jagkai. H. Esztendöröl esztendöre. *De anno in annum*. L. Peiwest peiwai. H. *Naprol napra*. De die in diem. L. Pahadt pahabbuo. H. Rosznál roszzabb. *Malo pejor*. L. Qwektasa qwektasa, kolmasa kolmasa mannin. H. Ketten ketten, Hármann harmann mentek. *Duo duo, tres tres iverunt*. L. Neljasa neljasa faddi. H. Négyet négyet küldött. *Quatuor quatuor misit*.

Observatio 6.

Pronomina demonstrativa Substantivis juncta, aequae invariata manent, uti Adjectiva, in Obs. 3. si autem sine Substantivo occurrunt, tunc declinantur, ut:

L. Adte

L. Adte tuám álmái.	<i>Da ille homini.</i>	Bene.
H. Add amaz embernek.		
L. Adre' tuása álmái.	<i>Da illi homini.</i>	Male.
H. Add amannak embernek.		
L. Adte tuása.	<i>Da illi.</i>	Bene.
H. Add amannak.		

Observatio 7.

Non substantiva, solum sed Numeralia etiam evadunt Possessiva, quae tunc significationem aliam linguis vix exprimendam acquirunt, ut:

L. Monnu cuohtas páda, vel.	
L. Mijast qwektes páda, vel.	
L. Qwektes mijast (páda).	
H. Kettőnk el jött.	
<i>Nostri duae venit.</i>	Unser zwey sind angekommen.
L. Mijñ witas manai.	
H. ötünk elment.	
<i>Nostri quinque ivit.</i>	Unser fünf sind weggegangen.

Observatio 8.

Substantivum cum substantivo constructum in Dativo Casu ponitur ad exprimendam possessionem, ut: L. Padnagi padnag. H. Kutyának kutyája *Canis canis, Dem: Hunde Hund*, non: *Des Hundes, Hund*. L. Welkes repenakh lách koddum. H. A' fejére a' rokáknak megöletett. *Albae vulpium sunt occisae*; i. e. illa pars vulpium, quae alba erat. L. Jabaladz álmuch lách jabmam. H. A' gazdaga az embereknek meg holt. *Divites hominum sunt mortui.*

Observatio 9.

Latinorum *habeo*, et Germanorum *Ich habe* Hungarus nunquam aliter nisi per voces duas: *Est mihi, Es ist mir*, exprimere solet, hoc idem facere video Lappones, ut: L. Muust lá rudta. H. Nekem van pénzem. *Mihi est pecunia.* L. Attjeft lá Ckautzja. H. Atyának van bajuszja. *Patri est mustax, v. barba.*

L. Le

L. Le musne Kirje. H. Van nekem könyvem.
Est mihi liber. L. Lâ tusne tawereh H. Vagynak
 neked Kintseid. *Sunt tibi opes.* L. Zjuorpe pardne
 lâ tuuft. H. Bolond fiad van neked. *Stolidus filius*
est tibi. L. I le mune pednik. *Non est mihi pecu-*
nia. H. Nints nekem pénzem.

Observatio 10.

Verbum Substantivum Laponum *le, est*, Verbo
 Substantivo Hungarorum *van*, contrariam videtur ha-
 bere Constructionem, illud enim in Propositione
 Logica vices subit Copulae, uti Verba Substantiva
 Linguarum europearum, ex gr. L. Pardnad *le* zjuorpe.
Filius tuus est stolidus Hoc vero apud Húngaros
 per Éllipsin quasi omittitur, ut H. A'te fiad bolond.
Tuus filius - stolidus.

Huc pertinent exempla sequentia:

- L. Jubmek le puorak. *Deus est bonus.*
 H. Az Isten — jo.
 L. Manna le niorach. *Infans est debilis.*
 H. A Gyermek — nyomorék.
 L. Ki le mo owânek? *Quis est meus inimicus?*
 L. Ki — azén ellenségem?
 L. Mo widno le tatt. *Meum officium est hoc.*
 H. Azén kötelelségem — az.
 L. Muo tatt le padnag.
 H. Enyim az, a' — Kutya. *Meus iste est canis.*
 L. Mi le Jubmek? *Quid est Deus?*
 H. Mi — az Isten?
 L. Puorak le tatt. *Bonum est illud.*
 H. Jo — az.

Suspicio hic iusta mihi suboriri videtur, Aucto-
 res Suecos per analogiam tantum linguae suae, et
 omnium ferè europearum, Verbum Substantivum *est*
le in omni Propositione Logica Copulae loco inter-
 ponere. At si forte linguam Laponum penitius-

scrutari inciperent, et usum Verbi Substantivi *le* in rudi Lapponum Confabulatione peculiari attentione observarent; tunc forte demum Ellipsin ejus in plurimis Phrasibus animadverterent, non secus ac nos illam in lingua nostra hungarica animadvertimus. Expertus loquor, et justa de causa mihi nata est suspicio. Etenim Hungari linguam Valachorum mixturam in Transilvania degentium ita hungarizaverunt, ut hodiae numerosae Constructiones juxta Syntaxin hungaricam, et directe contra genium linguae valachicae formari consueverint. Nominatim autem haec ipsa constructio contrariam passam est metamorphosin, In Transilvania dicunt: *V. Domnu nostruij bogat.* Dominus noster *est dives.* *V. Prostu nuj bogat.* Rusticus non *est dives.* Hanc ellipsin evidenter committere solent ad normam Hungarorum, nam Valachi, in Moldavia, et Valachia Transalpina degentes: *Domnu nostru jeste bogat. Prostu nu jeste bogat* dicere solent, adeoque gentilitium suum Verbum Substantivum *jeste* constanter adhibent, eo quod in his regionibus nullum cum Hungaris commercium habeant.

Interea serio notet velim Lector Suecus; Hungaros non in omni prorsus constructione abjicere Verbum Substantivum: *est, van,* sed praecipue in consortio Participiorum et Adverbiorum illud adhibere, ut L. Tabben le attjam. H. Itt van atyám. *Hic est pater meus.* L. Tabrekesne le. H. Felfzegezve van. *Affixum est.* quasi: *Affigendo est.* L. Talsine leb mon. H. Itt vagyok én. *Hic sum ego.*

Ex magna hac Ellipseos Verbi Substantivi frequentia sequitur, notatu digna illa Linguae hungaricae proprietas, quod Hungarus totam orationem scribere, et longum sermonem serere sine ullo adhibito *Verbo* possit. Exempli gratia sit brevis huiusce sermo.

A Svekufok, Németek, 's más éuropai nemzettek előtt, egyáltalában nem kis tfuda a' mi időszó nélkül valo beszéllésünk, és irásunk, kiknek nyelvek e' részben hajthatatlan. De valamelly idegen nemzetbeli tudosok a' mi nyelvünknek jártas és nyomos esmerői, azok előtt nem mese annak ezen jeles tulajdonfága; hanem inkább igen nevezetes egy dísze, ékeffége, fontosság, és rövidfége. Mi is e' nélkül a' magyar beszéd, és irás? Hanem tfak valami déák, német, frantzia foltokból öszve toldozott foltozott rongy, mellynek olvasása egy ma feltámodando Zrinyi Miklos, vagy Gyöngyösi előtt nevetefeges, értése lehetetlen, és követése tfömör.

Nefztek hát a' kults Kedves Magyar Ifjaim nyelvünk ékeffégeinek leg titkosabb kamarájára, melly nyitva mindnyájatoknak, mihelyt a' leg régibb Magyar írók fontos velőffége a' ti mindennapi mulatfágos olvasástoknak tárgya. Nem álom ez, 's nem tfupa képzelődés, amaz orra fintsolgato tudákos Korpádiként; hanem nyelvünk igaz ösi szép tulajdonfágainak szemes vizsgálásán épült tapasztalás, melly minden előtt; valaki egyszer nem izevesztett, 's nem déák, német, tot korts; á leg első tekintetre is nagyon szembe tűnő remek szépség.

Observatio II.

Infinitivi construuntur cum Verbis, et cum Casibus suorum Verborum, ut: L. Mantam jükat. *Eo-bibere*, v. *bibitum*. H. Megyek inni. L. Muduo mannama. *Tempus ire*, v. *cundi*. H. Ideje menni.

Hic reflectendum est ad ea, quae in capite Verborum de Infinitivis dicta erant.

Infinitivi Verborum Determinatorum adsciscunt sibi per omnes Numeros, et Personas Verbum *Kell* vel *illik*, sed in Lapponico sine tali Verbo quoque stare possunt; ut:

L. S Jaackedinam.	H. Hinnem	} kell } vel } illik.	Credere mihi	} oportet.
Jaackedinad.	Hinned		Credere tibi	
Jaackedines.	Hinnie		Credere sibi	
Pl. Jaackedinieme.	Hinnünk		Credere nobis	
Jrackedniede.	Hinnetek		Credere vobis	
Jaackedinasa.	Hinniek	Credere sibi		

Observatio 12.

Participia Personam significantia, si Postpositione augeantur locum actionis significant, ut: L. Lám porriem. H. Evöben vagyok. *Sum in edente.* i. e. in loco comestionis. L. Lám mannien. H. Menöbe vagyok. *Sum in eunte.* H. Aratoba vagyok. *Sum in metente.* i. e. in loco messis.

Observatio 13.

Familiarissimum est Hungaris ex Participiali Adjectivo, unam quasi vocem compositam cum Substantivo, cui junctum est formare. Idem reperio apud Lappones, ut: L. Muarra zjuäppie. H. Fa vágo. *Praecifor arborum.* L. Haawet alckuodeije. H. Seb gyogyito. *Sanans vulneris,* seu: *Chirurgus.* L. Wierbme zjuttadeije. H. Hálo foldozo. *Resarciens retis.* L. Sielluo cohzehteije. H. Lelkekre vigyázo. *Advigilans animae.* L. Sielluo piebmuoeije. H. Lélek legeltetö. Lelki pásztor. *Pastor animae.* *Pascens animas.*

Observatio 14.

Emphatice construuntur Participia cum suis propriis Verbis, ut: L. Pora porai. H. Éve ett. *Edendo*

Edendo comedit. L. Jaucka jauckai. H. Vefzve vefzett. *Pereundo periiit.* L. Tahpfa tahpfai. H. Tünve tünt. *Evanescendo evanuit.* L. Siunieda siuniedam. H. Aldva áldom. *Benedicendo benedicam.* H. Várvá vártam. Kérve kértük. Adva adták. *Expetando expectavi.* *Rogando rogavimus.* *Dando dederunt.*

Observatio 15.

Postpositiones Substantivis adnexae magnam in loquendo et scribendo brevitatem conciliant, ut: L. Peiwest peiwai. H. Naprol napra. *De die in diem.* L. Jageft jagkai. H. Észvendöröl észvendöre. *De anno in annum.* L. Ohm manna to pira. H. Hir mene te irántad. *Fama perlata est de te.* L. Ednam lusa. H. Anyámhoz. *Ad matrem meam.* L. Attjes luthé. H. Atya elött. *Coram patre.* L. Turwe pajel. H. A páfinton fejül. *Supra cespitem.* L. Ware kuoren. H. Hegy körül. *Circa montem.* L. Wuone kasni. H. Erdő között. *Intra sylvam.* L. Ednam nala. H. Anyámnál. *Apud matrem meam.* L. Aita mangelt. H. Templom megett. *Pone templum.* L. Manpir lepet hálemen? H. Miröl van befzed? L. Tan atanpira. H. Ama'rol. *De quo est sermo? De eo.* L. Mo ja to kaskan. H. Én-és te közötted. *Inter me et te.*

De Similitudine Vocum hungaricarum, cum vocibus lapponicis, et finnicis.

Perlustratis omnibus, similitudinis Linguae hungaricae cum lapponica, et finnica gradibus, devenio tandem ad ultimum, quem ego quidem levissimum judico, licet alii momentosissimum esse censeant. Estque is, Similitudo vocum lapponicarum et finnicarum cum hungaricis.

Sunt multae voces in his tribus linguis, quae inter se tantopere conveniunt, ut iisdem characteribus descriptae, eandem quoque habeant significationem. Has ergo vel pueri, easdem esse cum vocibus Hungaricis, facile dijudicabunt. At multo plures reperi tales, quae quidem non eandem directe ideam sed illi maxime vicinam exprimunt, quas proinde ex eadem radice natas esse nemo inficias ibit. Constat enim inter eos, qui variarum linguarum cognitionem sibi acquisiverunt, nullam fere vocem in duabus diversis linguis reperiri, quae in utrisque, aequalem haberet significationis suae extensionem, sed eandem; in hac lingua ad dextram, in illa vero, ad sinistram quasi deflectere, et novam sibi acquirere significationem. Exemplo nobis esse potest vox *manus*, quae primo intuitu fixam satis habere videtur significationem; at penitius scrutanti tales in diversis linguis occurrunt phrasés, in quibus vocis hujus significatio, a sua prima et physica mirum quantum deflectit significatione. Latinus dicit: *Manus militum*. Italus dicit: *Metter mano*. Calumniari. *Giocodi mano*. Fraus. *Far man laffa*. Nemini veniam (pardon) dare. Gallus: *Un main de Papier*. Chartae scapus. *Donner la main a un cheval*. Habenas equo remittere. Germanus; *Vor der Hand*. *Nach der Hand*. Primo tandem. *Vorhand im Spiele oder sonst haben*. Primatum in lusu aut alio negotio habere. Anglus phrasi: *Cool hand* varias exerit notiones quas Latini per voces: *indifferens*, *frigidus*, *alios despectui*, *contemptui habens*, reddere solent. Hungarus autem per vocem, *Kezes* manu praeditus *obsidem* exprimit; *Kezet adni*. Manum dare. Promittere, per phrasin autem *Negy kéz láb mászni*: *Quatuor manibus, pedibusque repere*; idem, quod Germanus per Verbum *Kriechen*, notare solet. Quis non videt, has sex nationes, valde obviam hanc vocem

manus

manus sex diversis adhibere sensibus, et quidem inter se valde differentibus? Has idearum una eademque voce expressarum magnas diversitates, a prima jam juventute notaveram. Igitur opere pretium duxi quasdam hic adferre voces lapponicas, et finnicas, quae etsi cum hungaricis non eandem, sed vicinam certe notent ideam, ex eodem prorsus fonte promanasse clare videri possunt.

<i>Lap. Finn.</i>	<i>Latino.</i>	<i>Hungarice.</i>
Scaaiaru.	Vociferor. Os meum. Vociferor.	<i>Szójam.</i> <i>Szájaskodom.</i>
Niaulos.	Limofus. Salivofus, Lippus.	<i>Nyálás. Tíspás.</i>
Njuolga.	Rectus. Protensus. Tenax. Mu- colus.	<i>Nyúlós.</i>
Skuife.	Stupidus. Turpis. Foedus.	<i>Tűf.</i>
Rusna.	Nebula. Deformis.	<i>Rusnya.</i>
Swaskes.	Agilis. Celer. Velox. Robustus. Athleticus.	<i>Vaskos.</i>
Sálke. Sálka.	Tigillum. Festuca. Pertica.	<i>Szál. Szálfa. Kud.</i> <i>Szálka.</i>
Tele.	Nix compacta. Hyems.	<i>Tél. Tele. Possessive.</i>
Tolok.	Stabilis. Firmus. Res. Serium. Opus.	<i>Dotog.</i>
Torho.	Fatuus. Fragilis. Friabilis.	<i>Torha.</i>
Urut.	Organum musicum. Tuffis.	<i>Hurut.</i>
Álme.	Vir. Animus. Ingenium. Ingeniosus.	<i>Elme.</i> <i>Elmés.</i>
Ásketen.	Fiducia. Conscientia. Conjuro. Fidem depo- nere cogo.	<i>Esketem.</i>
Áskotet.	Perfuadendo inducere.	

<i>Lapp. Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Alme.	Coelum. Pomum.	<i>Alma.</i>
Arastit.	Colligere reliquias. Medis.	<i>Arátas.</i>
Auke.	Utilitas. Ratio.	<i>Ok. Oka. Poff.</i>
Cova.	Durus. Silex.	<i>Kova.</i>
Zijeko.	Canis foemina. Cinnulus. Pullus equi- nus.	<i>Cfikó.</i>
Negga. - -	Avarus. Superbus. - - -	<i>Negédes.</i>
Ådtjot. - -	Accipere. Dare. - - - -	<i>Adni. Adjaa. Impe</i>
Idied.	Mane. Tempus.	<i>Idó.</i>
Idedis.	Tempestive. Matutine. Matutinus. Tempore longo praedi- tus. Aetate gravis.	<i>Idéjén. Jokor. Joregí Idós.</i>
Ajek.	Fons. Labium.	<i>Ajak.</i>
Ajekats.	Fonticulus. Labiolum. <i>Diminutiv.</i>	<i>Ajakatska.</i>
Hardo.	Humerus. Portator. Dolium.	<i>Hordo. Hordozo.</i>
Hitet.	Negare. Persuadet. <i>Fidem; in Accusativo.</i>	<i>Hitet. Hitet.</i>
Jaggar.	Aridus. Vertagus. Canis valde macilentus, aridus.	<i>Agár.</i>
Kadva.	Membrum genitale mu- liebre. Uterus. Lactitis. Exultatio.	<i>Kedv. Kedve. Poff.</i>
Kaupok.	Urbs. Porta. Portae. <i>Plur.</i>	<i>Kapu. Kapuk.</i>
Keiwes.	Levis. Paucum. Parum.	<i>Kevés.</i>
Laptet. Lapjet.	Elevare. Evolare. Pila.	<i>Lapta.</i>

<i>Lapp. Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarica.</i>
Ränd.	Artificium.	
	Ordo. Systema.	<i>Rend. Rendtartás.</i>
Muza.	Terra,	
	Campus.	<i>Mező.</i>

Dantur porro, voces plurimae, quas quidem Lappones et Finni orthographia valde differenti scribunt, etenim Grammatici certant, et adhuc sub iudice lis est, attamen ego similitudinem, licet interdum longe petitam, in his etiam subolfacio. Quod autem voces has hungaricis vocibus approximare, et per quosdam quasi gradus assimilare valeam, quoisita lectoribus similitudinem in his obviam intuendam sistam; in earum modificatione, et fabricatione consonantes eo usui accomodatas substituo, et vocales pro lubitu permuto, hoc enim linguae hungaricae proprium est, vocales saepe permutare, ut ex quibusdam vocibus clare patet: *Gyrtya.* Candela, a variis dicitur: *Gyartya. Gyirtya. Gyortya. Gyurtya. Veres.* Ruber. *Vörös. Ember.* Homo. *Embör. Kaporso.* Sepulchrum. *Kaparso. Pénz. Pinz. Házat. Házot. Úveg. Éveg. Iveg. Kolts. Kults. Taplo. Toplo.* His similia plurima reperiuntur in lingua hungarica.

Haec, et similia, quae sequens tabella ob oculos ponet, mihi absurda, et imaginaria esse prorsus non videntur, licet obiter intuenti, et in Etymologiis eruendis inexercitato, ita appareant; certum enim est, vocabula per Saeculorum decursum valde immutari, abbreviari, vel prolongari, quod Latinae litteraturae, imprimis vero Diplomatices Studiis notissimum est. Lectorum igitur aequo iudicio committam, in condendis his originationibus, meam amplexi aut propriam fovere sententiam.

<i>Lapp. Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Hafittaja.	Incitator.	Hufzitoja. Ufzitoja. <i>Ufzito.</i>
Palva.	Nubes.	Falva. Falve. Felvö. <i>Felhö.</i>
Telpe.	Jocus.	Teife. Terfe. Tréfe. <i>Tréfa. Téréfa.</i>
Tima.	Anno praeterito.	Timaj. Tamaj. <i>Tavaj.</i>
Tuowle.	Fomes.	Tovlo. Tavlo. <i>Taplo.</i>
Kiäl.	Vox lingua.	Ijel. Jel. Nyel. <i>Nyelv.</i>
Cuulena.	Audire.	Chulen. Chulom. Hulom. <i>Hallom.</i>
Kuillet.	Audire.	Chullett. <i>Hallott.</i> Praet.
Warjo.	Umbra.	Varjék. Arjék. <i>Arayth.</i>
Pallem.	Metus.	Fallem. Fellem. <i>Félem. Fítelem.</i>
Hauckaja.	Latrator.	Ukkaja. Ukkato. <i>Ugato.</i>
Elomies.	Meffor.	elömies. <i>élömives.</i> Arato. <i>életmives.</i>
	Murarius.	<i>Kömives. Mies. Mives.</i> Operarius.

In his et similibus casibus, serio notet velim lector, Germanos et Nationes his vicinas (uti est Suecica, cuius Orthographiâ totum Lexicon Lapponicum *Ilire* scriptum est) frequentissime solere litteras sequentes secum invicem permutare.

p	} scribunt loco	b vel f
t		d
d		it
g		lk
r		z
c		ch vel h.
w		h
kqu.		g
c		k

Nonnullae harum vocum incremento initiali ad-
gito, illico originem hungaricam produunt; ut: F.
Äjeldekes. *Obliviosus.* H. Elejdedes. Felejdedes. *Fe-*
lejdedeuy. L. Aftos. *Tardus.* H. Estes. *Restes.* L.
Pelge. *Pollex.* H. Hüpelge. *Hüvelke.* L. Kádót.
Retardari. H. Akadott. L. Luwas. L. *Humidus.*
H. Oluvas *Olvadó.*

Aliæ contra resecta una alteraque littera ini-
tiali, hungarice significant, ut: *Waras.* *Fur* Voroz.
Oroz.

Oroz. Or. Orgazda. Ulkon. *Foris.* Kün. Ulkolen. *Extra.* Külön. Juofkos. *Rigidus.* Uofkos. Vofkos. *Vafkos.* Kerfi. *Fufus.* Erfi. Orfi. *Orfo.* Kullet. *Audire.* Khullet. Hullet. *Hallot.* Praet.

Animadverti praeterea quasdam voces ad Historiam Naturalem pertinentes, alias quidem significaciones sed aequae ex Historia Naturali sumtas adsumpsisse, ut: *Roka.* Lapponibus: Castoreum, Hungaris: *Vulpes.* *Waski.* Finnis: Cuprum, H. Ferrum. *Ketke.* L. Hyæna, H. Capra. *Ziicko.* L. Canis foemina. H. *Csiko.* Pullus equinus.

Tam varia, et vaga est Scriptorum Lapponicorum Orthographia, ut de ea certi aliquid statuere vix possibile sit, tentamina etenim eorum sunt adhuc nova; quae de anno in annum nova correptione indigent. Cum hi Scriptores maximam partem natione Sueci fuerint, quivis videt Orthographiam eos Suecanam uti debuisse. At hac in parte etiam inter se maxime differunt; quod ex sequenti tabella clare patet, quam Henricus Ganander in Grammatica sua Lapponica Lectoribus proponit, in qua quinque memorat Scriptores, diversa Orthographiam usos.

<i>Tornaeus.</i>	<i>Gran.</i>	<i>Auctor anonymus.</i>	<i>Land.</i>	<i>Fielström.</i>	
Wuoftes.	Wueftes.	Wuofts.	Wuoftes.	Hwettes.	Primus.
Puorre.	Puere Puore. Buere.	Puorre.	Puorre.	Buðre.	Bonus.
Wuognis.	Wueingen.	Wueingen.	Wuoinga.	Hweigenes.	Spiritus.
Wuoftz.	Wueft.	Wueft.	Wuoftai.	Hwueft.	Contra.
Atze. Adtze.	AggieAckie. AchieAdze.	Atze.	Azze.	Attje.	Pater.
<i>Agge.</i>					
Sietz.	Jeg. Jeges.	Jegle.	Jedz.	Etz. Egje.	Ipsè.
Oidzod.	Aggud.	Aggiod.	Oitzot.	Adtiot.	Accipere.
Zjatzje.	Kiatzje.	Giatze.	Zjatzje.	Tjatz.	Aqua.
Kotzot.	Kuggud.	Gäcklot.	Kotzot.	Kottiot.	Vocare.
Zjalme. Zlajms.	Gialme.	Gialmie.	Zjalme.	Tjalme.	Oculus.
				Tzialme	
Almarz.	Almas.	Almag.	Almagie.	Almats.	Homo.

Simile aliquid observo apud Hungaros in voce *Unus*, hanc enim diversi auctores diversis modis scripserunt:

Egy. Edgy. Edj. Egk Eddj. Unus.

Non

Non ergo mirabitur Lector me Hungarum, Orthographiâ meae Nationi receptâ scribentem, tam diverso ab his Auctoribus scribendi modo in brevis hoc Syllabo Lapponico-Finnico-Latino-Hungarico usum. Secus etenim me nunquam mei Provinciales intellexissent. Multo felicior tamen in omnibus his fuiſſem, si mihi viua ex voce, haec adnotata vocabula Lapponica et Finnica audire, et describere licuisset, tunc enim certi aliquid figere potuiſſem. Anunc, dum alieno, ut ajunt, ore edere cogor; non omnia, ea qua vellem adcuracione exprimere valeo. Spero tamen me ab Orthographiae modernae hungaricae gnaris, facile intellectum iri, quibus ex frequenti parallela relationem, quae est inter prononciationem hungaricam, et lapponicam, atque finnicam, pervidere, et intelligere facile erit.

<i>Orthogr. L. F.</i>	<i>Hung.</i>
Zja.	tya.
Zje.	tye.
Zjo.	tyo.
zju.	tyn.
thja.	tya.
tj. gi. ge. gy.	gy.
ttj.	gygy.
tza.	tza.
gie.	gye.
gia.	'fa gya.
ky.	kü.
kie.	tye.
f.	z. sz.
fj. hj.	f.
nj.	ny.
ä.	o.
ä.	é.
ö.	ü.
v b.	v f.

Quam necessaria esset adcurata vorum, per fixam et stabilitam Orthographiam scriptio, et distinctio, exempla sequentia monstrant. *Cotzam. Vigi- lo. Codzam. Mingo. Cadzam. Sorbeo. Catzam. Labor. Cazjaam. Interrogo.*

Aliquas voces hungaricas in Statu Suffixo, seu *Possessivo* notare necessum judicavi, cum illae hoc modo similitudinem cum lapporicis vel finnicis, evidentius ob oculos ponant.

Vocabula in primâ Columnâ cursivis litteris impressa sunt finnica, reliqua autem laponica.

Quae inter vocabula hungarica, in tertiâ columnâ cursivis literis impressa sunt, ea proprie significationem vocabulorum lappalicorum, et finnicorum exprimunt; at reliqua quae rotundis literis sunt impressa, vel ad approximationem vocum hungaricarum ad laponicas et finnicas pertinent, adeoque ficta sunt, vel vero aliquem Casum, Numerum, Tempus, Personam, vel Statum Suffixum (*Possessivum*) vocabuli istius constituunt, in quibus nimirum similitudo vocum primâe columnae evidentius animadverti potest. Nonnulla horum sunt etiam Synonyma alia demum ideam aliquam vicinam significantia.

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Adnam rudta.	Habeo pecuniam.	
Adtam mâdtai.	Do gregi avium.	<i>Adom mâdarfereg- nek.</i>
Adde stalpai.	Da lupo.	<i>Add farkasnak.</i>
Aggam.	Animus meus infestus est.	<i>Aggodom.</i>
Aido.	Via, qua Lappones cum suis Kargiferis commigrant.	
	Janua.	<i>Ajto.</i>
		<i>Lappon.</i>

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
	Quodcum impedi- mento peragi pot- est.	
Ajetakes.	Impedimentum.	<i>Akadtkos.</i>
Ajatallam.	Fons.	<i>Akadalom. Akadé</i>
Ajek.	Labium.	<i>Ajak.</i>
Ajekats (Fonticu- lus).	Labiolum.	<i>Ajakatska.</i>
Aju.	Cerebrum.	<i>Agyu. Nagy-agyu</i>
Ajutoin.	Cerebri expers.	<i>Agy.</i>
Aita.	Templum.	<i>Agyatlan.</i>
	Templum frequen- tans.	
<i>Aita.</i>	Religiosus.	<i>Aitatos. A'hitatos.</i>
<i>Aitaan.</i>	Sepes.	<i>Aitó. Kerítés. Örizel</i>
<i>Aidatoin.</i>	Sepio.	<i>Aitözom. Békeritem</i>
Akt.	Sepis expers.	<i>Aitóttan.</i>
	Unus.	<i>Ekt. Egd. Edg.</i>
Akten mannet.	Una proficiſci.	<i>Egy. Egy.</i>
		<i>Ekten menni.</i>
		<i>Egden menni.</i>
		<i>Egyen menni.</i>
		<i>Együtt menni.</i>
Aktetem.	Conjunctio.	
	Conjungo.	<i>Iktatom. Bé-iktatom.</i>
Ake. Iká.	Aetas.	<i>Egybe szerkeztetem.</i>
<i>All inusitatum,</i> <i>inde derivan-</i> <i>turazsegnen-</i> <i>tes voces.</i>		<i>Ikö. Igö. Idö.</i>
<i>Alle.</i>	Sub <i>ad locum.</i>	<i>Al. Al-ház. Al-föld.</i>
<i>Alla.</i>	Sub <i>in loco.</i>	<i>Al-fele. Al-tízft.</i>
<i>Alda.</i>	Sub <i>de loco.</i>	
<i>Alas.</i>		<i>Alá.</i>
<i>Alas.</i>		<i>Alatt.</i>
<i>Alaspin.</i>	Deorsum.	<i>Alól. Alóllam.-lad.-la.</i>
<i>Alasköfin.</i>		
<i>Alakalle.</i>		<i>Aláféle.</i>
<i>Alhalle.</i>		
<i>Alshalla.</i>	Infra.	<i>Alólföldi.</i>
<i>Alakaida.</i>	Ex inferiore loco.	<i>Alólról.</i>

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
<i>Alahallans.</i> } <i>Alalla.</i> } <i>Alatzen.</i>	In suo loco manendo quiete. Subtus.	<i>Alolla.</i> <i>Alatta.</i> <i>Alatt.</i> <i>Alol.</i> <i>Alatfon.</i> <i>Adjekív.</i>
<i>Alenen.</i>	Fio inferior, defido.	<i>Alatfonulok.</i> <i>Aláju-</i> <i>tok.</i>
<i>Alennan.</i> <i>Aletan.</i>	Submitto, humilio. Humilior, dejicior.	<i>Alázom.</i> <i>Alázatom.</i> <i>Alázo-</i> <i>dom.</i>
<i>Alustan.</i>	Sopio. Infoporo. Fundamentum pono.	<i>Alatom.</i> <i>Állitom.</i> <i>Állapitom.</i> <i>Allko-</i> <i>tom.</i> <i>Alkuzom.</i>
<i>Alendaminen.</i> <i>Alendamatoin.</i>	Humillatio. Non demissus.	<i>Alázás.</i> <i>Alázmány.</i> <i>Alázatlan.</i> <i>Alázha-</i> <i>tatlan.</i>
<i>Alus.</i> } <i>Alusfa.</i> }	Substratum. Subje- ctum.	<i>Alos.</i> <i>Alfo.</i> <i>Állat.</i> <i>Álla-</i> <i>tás.</i> <i>Alku.</i> <i>Alkalom.</i> <i>Alamuszta.</i>
<i>Alaskiwi.</i>	Lapis fundamentalis.	<i>Állás kövi.</i> <i>Alfokövi.</i> <i>Alkot-kövi.</i> <i>Funda-</i> <i>mentom köve.</i> <i>Sze-</i> <i>geletkö.</i>
<i>Alhainen.</i>	Demissus. Dormitorio.	<i>Alázatos.</i> <i>Alhatnám.</i>
<i>Alin.</i> <i>Alimainen.</i>	Infimus.	<i>Alatfon.</i> <i>Alázott.</i> <i>Leg-</i> <i>also.</i>
<i>Alamainen.</i>	Subditus.	<i>Alávalo.</i> <i>Alámvalo.</i> <i>Fobbágy.</i>
<i>Alamaisus.</i>	Subjectio.	<i>Alázat.</i> <i>Alázás.</i> <i>Alá-</i> <i>zatóffág.</i>
<i>Alamaisfii.</i> <i>Alat.</i> <i>Alakket.</i>	Subjectissime. Zephyrus. Versus occidentem. ire. Occidens sol. Ve- spera.	<i>Alázatoson.</i> <i>Alázva,</i> <i>élet.</i> <i>Lehellet.</i> <i>Efte felé menni.</i> <i>Naple-este felé menni.</i> <i>Eftve.</i>
<i>Albez.</i> <i>Albetet.</i>	Vilis. Irridere. Blasphe- mare.	<i>Elvstett.</i> <i>Megvetett.</i> <i>Megtusolt.</i> <i>Aláve-</i> <i>tett.</i>
<i>Aldez.</i> <i>Alda.</i> <i>Alge</i>	Grates. Gratiae. Incipere.	<i>Aldás.</i> <i>Aldja.</i> <i>Iften.</i>

Lappon.

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Algeftet.	Inceptare. <i>Diminutio.</i>	Elgeftet. <i>Elkeza</i>
Algeje, }	Qui quidquam in-	Eleje. <i>Elkezdöje.</i>
Algeteje. }	choat,	
Alke.	Facile.	Elke. Elge. Eleg <i>Elég.</i>
	Satis.	Elég.
Alku.	Principium. Origo.	Alku. Alkotás. <i>koumány.</i>
ALL }	Altus.	
Allok. }	Erectus. Stans. Ex-	Allo.
	altatus.	
	Sto.	Allok.
Allatas.	Quod rei alicui sup-	Allás.
	ponuntur, ut al-	
	tius adtollatur.	
	Suppositio. Positio.	Allatás.
	Affertum. Demon-	
	stratio. Substantia.	Atat.
	Essentia. Res crea-	
	ta, animal.	
Alletet <i>in finit.</i>	Altiozem facio.	Allatom. Felállitom
Alletem.	Verus, non fictus.	
Alm.	Fictum. Somnium.	Atom.
Alme.	Coelum.	
	Pomum.	Alma.
	Mens.	Elme.
Almáts. Alma.	Homo.	
	Rationabilis. Inge-	Elmés.
	niosus.	
Almes.	Dulcis.	
	Somnolentus. Dulci	
	sonno sopitus.	Almos. <i>édes álom.</i>
Annan.	Do.	Annál egy kirtit, lító! <i>pro: adnál</i> egy kirtit.
Andelen.	Saepe do.	Addogalok.
Andaja.	Dator.	Adója. <i>Poff. Ado.</i>
Andamus.	Datio.	Adomás <i>Adomány.</i>
Andaminez.		
Andamatoim.	Qui non dat.	Adatlan.
Andias.	Beneficius.	Adó. Adakozo. Ado- gato,

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
	Debitor.	<i>Adós.</i>
<i>Appi.</i>	Socer.	<i>Apa. Após Id. Ipa.</i>
<i>Annoppi. Noppi.</i>	Socrus.	<i>Annapa. Anapa. Napa.</i>
<i>Armeft.</i>	Aegre. Vix.	<i>örömeft.</i>
	Libenter.	
<i>Armes.</i>	Miserabilis.	<i>örömes.</i>
	Laetus. Gaudens.	
<i>Arme.</i>	Commiseratio.	
	Gaudium.	<i>öröm. öröme. Poss.</i>
<i>Ara.</i>	Maturus.	<i>Ere. zrö. ért. Magért.</i>
<i>Arates.</i>	Reliquiae Cibi, vel prandii.	
<i>Aratafit tjákget.</i>	Reliquias colligere.	
	Messis.	<i>Aratás.</i>
<i>Arek.</i>	Lapidum congeries.	
	Fossa. Fovea.	<i>árok.</i>
<i>Arwo.</i>	Pretium.	<i>áru. Árra. Ára. Poss.</i>
	Mercus.	<i>Áru.</i>
<i>Aftos.</i>	Tardus.	<i>Éstes. Restes.</i>
<i>Attje.</i>	Pater.	<i>Atya.</i>
	Pater ejus. <i>Poss.</i>	<i>Attja. Attya.</i>
<i>Attjegutjám.</i>	Paterculus meus.	<i>Atyátskám. Dimin.</i>
<i>Augurku.</i>	Cucumis.	<i>Ugorka.</i>
<i>Auke.</i>	Utilitas. Usus.	
	Ratio. Causa.	<i>Ok. Oka. Poss.</i>
<i>Auwe.</i>	Cingulum.	<i>öv. öve. Poss.</i>
<i>Ata. } Atet. }</i>	De his vide in capite de verbis transitivis.	
<i>Arbats. Arbje.</i>	Vidua.	<i>Árva. Özvegy.</i>
<i>Akhera.</i>	Frequens.	<i>Gyakor.</i>

B.

<i>Barko.</i>	Cortex, imprimis be- tulæ. Gemmæ jam prorumpentes Sa- licis.	<i>Barka. Füzbarka.</i>
<i>Beres.</i>	Promeritus. Qui me- ruit.	<i>Béres.</i>
<i>Bod.</i>	Taberna.	<i>Bét.</i>

E

C.

C.

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
<i>Caaputeton.</i>	Rador.	<i>Koptattatom.</i>
<i>Caappan.</i>	Manu rapio.	<i>Kapom.</i>
<i>Caappet.</i>	Quae abrasa sunt.	<i>Kopott.</i>
<i>Cacka.</i>	Stercus hermanum.	<i>Kaka.</i>
<i>Caimo.</i>	Cognominis. Qui est ejusdem nominis.	<i>Koma. (Gevatter)</i>
<i>Calmar. Calmaria.</i>	Urbs Sveciae mer- caturá celebris.	<i>Kalmár. (Mercator)</i>
<i>Caszara.</i>	Falx.	<i>Kaszor. Katzor.</i>
<i>Caszi.</i>	Reticulum.	<i>Kas. Hálo módra- fontkas.</i>
<i>Casa.</i>	Acervus.	<i>Casal. Kazak.</i>
<i>Catzon.</i>	Video. Aspicio.	<i>Katsongatom.</i>
<i>Catrotan.</i>	Videor.	<i>Hal.</i>
<i>Chala. Kal.</i>	Piscis.	<i>Kühgö. Köhögö. Kö- hügtö.</i>
<i>Cohco.</i>	Tufsis.	<i>Koppantom.</i>
<i>Coputan.</i>	Pulso. Ferio.	<i>Koppantatom.</i>
<i>Coputetan.</i>	Pulso. Ferio.	<i>Koppantás.</i>
<i>Coputus.</i>	Pulsatio.	<i>Kopogtatgatom.</i>
<i>Copistelen.</i>	Pulsio.	
<i>Cova.</i>	Durus.	<i>Kova.</i>
	Silex.	<i>Kovats.</i>
<i>Covat.</i>	Lapides quibus Ce- revisia coquitur.	
<i>Cuckoi.</i>	Gallus.	<i>Kokas.</i>
<i>Cuolen. *)</i>	Morior.	<i>Cholem. Holem. Ha- lom. Halok.</i>
<i>Cuoletan.</i>	Neco.	<i>Halatom. Halni kén- szeritem. ölöm.</i>
<i>Cuoletetan.</i>	Necor.	<i>Halattatom. ölette- tem. öldöm.</i>
<i>Cuolema.</i>	Mors.	<i>Halomány. Haldál.</i>
<i>Cuolewainen.</i>	Mortalis.	<i>Halovány. Halando</i>
<i>Cuolewaisus.</i>	Mortalitas.	<i>Haloványfog. Halan- doság.</i>

Lappon.

*) Litteram C, proculdubio pronuntiant Finni, ut *Cb.* Hungari
accem C abjiciunt et h retinent.

*Lappon. et Finn.
Curcku.*

Latine.
Guttur.

Hungarice.
Torku. Nagy torku.
Torok

Curcumlucku.

Larynx.

Torkomluka .Tor-
komlika. *Gége.*
Chulen, Chulom. Hu-
lom. *Hallom.*

Cuulen.

Audio.

Hallatom.

Cuulutar

Andiri facio.

Hallo

Cuullia.

Auditor.

Kuritom. Huritom.

Curitan.

Castigo.

Huritas.

Curitus

Castigatio.

Hurito. Huritoja. Poff.

Curittaja.

Castigator.

D.

Daggetet. Dinget.
Denkewes almats.

Facere ut tündatur.
Obesus homo.

Döngettet.
Degett ember. Da-
gadt ember.

E.

Edna.
Ednam.
Edkita.

Mater.
Mater mea.
Momentum.

Anya.
Anyám.
Egy Kitz. *Egy kis*
idő.

Ei. Ji.
Ejet.
Ejegátet.

Momento. Parumper.
Nox.
Errare. Delinquere.
Incipere delinquere.

Egy Kisstg.
éj. éjtízaka.
Ejt. Ejri. Efik. Meg-
efik. Vétkezik.
Ejlegetett.

Eke. Ekkam.

Frequentativum.
Patruus maior natu.
Frater minor natu.

Ecfim.

Ekkedes.

Vespertinus.

Ekkedig. Eddig.

Ekwe.

Hucusque.

Örökke. örökké valo.

Káse eked. Et. Ete.

Aeternus.
Aliquando vesperi.

Ké/ö esve.

Etho.

Vesper.

Efte. Eftve.

Ela.

Vividus.

éle. Eleven.

Elem. Eleme.

Vita.

élelem. élet.

Elemes.

Vitalis.

élelmes.

Elo.

Vita. Victus. Seges.
Messis.

Elttyg.)

Victus.

élelem.

Elatus.)

Vivide.

élevenem.

Elavatinu.

<i>Lappoa. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
<i>Elando.</i>	Vivendi modus.	Élendő. éllés.
<i>Elämä.</i>	Vita.	Élelem. élet.
<i>Elän.</i>	Vivo.	Élem. élék.
<i>Elätän.</i>	Sustento. Alo.	Életem. éltetem.
<i>Elätetän.</i>	Sustentor. Alor.	Éltetetem. ej-ik.
<i>Eleskelen.</i>	Victito.	Élesgetek. élegetek.
		Éldegelek.
<i>Elettöjäs.</i>	Altor.	Éltetö.
<i>Elein.</i>	Animal.	Élő. élőállat. éle- mény.
<i>Elocas.</i>	Colonus.	Élökés. élődi. Lakor.
<i>Elomias.</i>	Messor.	Élömies. élömives. élelem mives.
		<i>Arato.</i>

[*Asia.* Dolium. Hórdo.] Vox compo-
 [*Asiamies.* Dollarius faber. Hordomives.] sita ad analo-
 giam prioris.

H.

<i>Haaxi.</i>	Navi.	Hacho. Hakjo. <i>Haja.</i>
<i>Hallok.</i>	Inclinatus. Nutans.	Hajlok. <i>Hajló.</i>
<i>Halal. Kalol.</i>	Mors.	<i>Halát.</i>
<i>Hampet.</i>	<i>Latrars.</i>	<i>Ham! ham! kam!</i>
		<i>Onomatop.</i>
<i>Harret.</i>	Fremere. Canum more.	<i>Herregui.</i>
<i>Härsytän.</i>	Irrito.	<i>Herregetem.</i>
<i>Häsitän.</i>	Canem inclto.	<i>Ujzitom.</i>
<i>Häsitäjä.</i>	Incitator.	Ufzittoja. <i>Poff.</i>
		<i>Ufzitto.</i>
<i>Häszutan.</i>	Loquor confuse.	<i>Häszuttam. Mentior.</i>
		<i>in Perf.</i>
<i>Häszutus.</i>	Loquela inordinata.	
	Mendax.	<i>Häszuttos. Häszuttolni</i>
<i>Häszuttäjä.</i>	Qui confuse loquitur.	
	Mendacem arguens.	<i>Häszuttolo.</i>
<i>Häuckaja.</i>	Latrator.	Ukkato. <i>Ugato.</i>
<i>Häuckun.</i>	Latro.	<i>Ugato.</i>
<i>Häucottelen.</i>	Oscitor.	<i>Ästozom.</i>
<i>Häucotus.</i>	Oscitatio.	<i>Älütäs.</i>
<i>Häardo.</i>	Humerus.	
	Portator. Dolium.	<i>Härdö. Hordo.</i>
<i>Hälem.</i>	Loquela.	

Lappoa.

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
<i>Haracka.</i>	Audio loquelam.	<i>Hallom.</i>
<i>Harcka.</i>	Pica.	<i>Szarka.</i>
	Mordax dictum.	
	Picus. Avis mordax,	<i>Harkáj.</i>
	et loquax.	
<i>Hald. Kold.</i>	Luna.	<i>Hold.</i>
<i>Halailen.</i>	Amplexor.	<i>ölelem.</i>
<i>Halailleminen</i>	Amplexus.	<i>ölelmény. ölelés.</i>
<i>Hallawa.</i>	Albicans.	<i>Halovány.</i>
<i>Håje.</i>	Nuptiae.	<i>Hejje-hujja.</i>
<i>Håikytån.</i>	Sedo.	<i>Hejhetem. Hejhezte-</i>
		<i>tem.</i>
<i>Håikytetån.</i>	Sedor.	<i>Hejhettetem. Hej-</i>
		<i>hezettetem.</i>
<i>Håikytys.</i>	Sedatio.	<i>Hejhetés. Hejhezte-</i>
		<i>tés.</i>
<i>Heinå.</i>	Foenum.	<i>Héna. Széna.</i>
<i>Heitan.</i>	Jacio.	<i>Haitom.</i>
<i>Heitetan.</i>	Jacior.	<i>Haitatom. -ol.-ik.</i>
<i>Hecofan.</i>	Cacchinno.	<i>Hakotólok. Hahotán</i>
		<i>katzagók.</i>
<i>Hita.</i>	Formula jurandi.	
	Juramentum.	<i>Hít.</i>
<i>Hitet.</i>	Negare.	
	Perfuadere.	<i>Hitetni.</i>
<i>Hajjan.</i>	Moveor huc illucque.	<i>Hullok. Optat. Hull-</i>
		<i>jon.</i>
<i>Haljutan.</i>	Quaffo.	<i>Hullatom. Rázom.</i>
<i>Haljutatån.</i>	Quatior.	<i>Hullattatom. -ol.-ik.</i>
<i>Humpa.</i>	Stolidus. Hebes.	<i>Tompa.</i>
<i>Huons.</i>	Domus.	<i>Hon. Honja. Hon</i>
		<i>vané apád? Efine</i>
		<i>tuus pater domi?</i>
		<i>It hon. Domi est.</i>
<i>Hunctoia.</i>	Domo carens.	<i>Honatlan. Honnyat-</i>
		<i>lan.</i>
<i>Harmae.</i>	Triplex.	<i>Hármas.</i>
	I.	
<i>Idied.</i>	Mane.	
	Tempus.	<i>Idé. Idéd. Poss.</i>
<i>Idedis.</i>	Matutinus.	

<i>Lappo. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
	Tempore longo praeditus.	<i>Idős.</i>
	Senex.	<i>Fr. 'Sir.</i>
	Adeps.	<i>Irazom.</i>
	Ungo.	<i>Igen.</i>
	Omnino.	<i>Idő,</i>
	Tempus.	<i>Ej.</i>
	Nox.	<i>Ejkor. Ejflkor.</i>
	Noctū.	<i>Akki. Aki. Kiki.</i>
	Quicunque.	<i>Akarki.</i>
<i>Illotem.</i>	Noxa. Injuria.	<i>Bolzfuszggal. Illotem.</i>
	Injuria afflicta.	<i>Illotis.</i>
	Tactus, irritatio.	<i>Illä.</i>
<i>Illo.</i>	Gaudium. Laetitia.	
	Decorum.	<i>Illä.</i>
<i>Ilapiltjo.</i>	Nequam.	
	Homo Nauci.	<i>Ätyopityo.</i>
<i>Ilpis.</i>	Pravus. Detestioris indolis.	<i>Leptfes.</i>
<i>Ima.</i>	Utique.	<i>Imi. Am. Ugy-ám. Ugyan. Igen.</i>
<i>Inta.</i>	Semper.	<i>Untalan. Minduntalan.</i>
<i>Isä.</i>	Pater.	<i>üse. ös. Ami Isomakot, öfünket.</i>
<i>Itzo.</i>	Ipsē.	<i>Izö.</i>
	J.	
<i>Jaggár.</i>	Aridus.	
	Vertagus. Canis valde macilentus, aridus.	<i>Agár.</i>
<i>Jaa. Jeg. Jegna.</i>	Glacies.	<i>Jég.</i>
<i>Jää.</i>		
<i>Jägna.</i>	Glacie obductus.	<i>Jiges.</i>
<i>Jelet.</i>	Vivere.	
	Vita.	<i>ilet.</i>
<i>Jelegätet.</i>	Incipere vivum fieri.	<i>ilegetett. Praet.</i>
<i>Jeletket.</i>	Reviviscere facere.	<i>ileletget. ilestget.</i>
	Refocillare	<i>Ind. Praef.</i>
		<i>Lappo.</i>

<i>Lappon, et Finn.</i>	<i>Latino.</i>	<i>Hungarice.</i>
Jeno.	Fluvius.	
Jeskotem,	Oppidi nomen	Jenö. Boros <i>Jenö.</i>
Jeff.	in <i>Hung.</i>	
Jiwe.	Interrogo.	<i>Esketem.</i>
Jonka.	Rurfus. Iterum.	<i>Es. Esmét. Ismét.</i>
Judjot.	Cingulum.	<i>ius. Poss. öv.</i>
Judjom.	Jonas.	Janko.
Juoskos.	Johannes.	<i>Tudni.</i>
Jufkeset.	Resciscere.	Tudjam. Tudom.
Juttet.	Cognitio	<i>Tudomány.</i>
Jubmel.	Rigidus.	Uoskos. Vöskos. <i>Vas-</i>
Järgaldattet.	Magno contendere	<i>kos.</i>
Järgelvas.	labore.	<i>Igyekezett. Praet.</i>
Jälki.	Iterfacere.	<i>Küszködött.</i>
Jälo.	Pervenit.	El- <i>jutott.</i>
	Deus.	<i>Isten. Jo. Bonus.</i>
	Facere ut quis rever-	<i>Järkältattat.</i>
	tatur.	<i>Nyargaltat.</i>
	Conversio.	
	Currendo. Cursum.	<i>Nyargalvást.</i>
	Vestigium.	<i>Jel.</i>
	Locus coeli non nu-	
	bilus inter nubes.	<i>égi jel. Jelenfég.</i>
K.		
Kadwes.	Lascivus.	
Kadwa.	Charus.	<i>Kedves.</i>
	Membrum genitale	
	muliebre. Uterus.	
	Clitoria.	
Kajet.	Laetitia. Exultatio.	<i>Kedv.</i>
	Vociferari.	<i>Kaját. Kajából.</i>
		<i>Kiát. Kiált. Kiából.</i>
		<i>Indic. Praef.</i>
Kajgetet,	Sonum edere.	<i>Kijátgatott. Praet.</i>
Kajok. }	Mentis impos.	<i>Kaján ember. Go-</i>
Kajwes. }		<i>nosz ember.</i>
	Catulus. Puerulus.	<i>Köjök. Gyermekefál.</i>
Käjek,	Incurvatus. Flexus.	<i>Kajáts.</i>
Kaip.	Pileus.	<i>Kalap. Kolop.</i>
		<i>Lappon.</i>

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Kakkas.	Balbus.	
Kaka.	Gallus gallinaceus.	<i>Kakas.</i>
	Placenta.	
	Stercus humanum in formam placentae extensum.	<i>Kaka.</i>
Kälkos almats.	Tardus homo.	<i>Halkas ember. A'ki halkal megyen.</i>
Kalet.	Vadum penetrare.	<i>Gázolni.</i>
Kalletet.	Invisendo amicos, et vicinos. se ob- lectare.	<i>Kelletett. Kelletni ma gát.</i>
Kannam.	Animula chara!	<i>Szivem! Kintsem. Ga lambom! Kedve sem. Allocutione allectantes, Hun garis valde usitatae</i>
Katket.	Colligare.	<i>Kötöget. Köt.</i>
Kava.	Flexura. Curvamen.	<i>Káva.</i>
Kaudnes.	Utilis. Aptus.	
	Charus.	<i>Kedves.</i>
Kafzara.	Falx.	<i>Kafzor. Katzor.</i>
Kaupok.	Urbs.	
	Porta.	<i>Kapu. Plur. Kapuk.</i>
Káuko.	Uncus.	<i>Kanko. Horog.</i>
Kausjo.	Canis foemina.	<i>Kutya. Nöfténnye.</i>
<i>Käsi. Käsi. Kez.</i>	Manus.	<i>Kezi. Keze. Kéz.</i>
<i>Käsi.</i>	Imago.	<i>Kép.</i>
Käsketän.	Jubeo invitör.	<i>Kéztetem. Kíztetem.</i>
Kats. Biren-Kats.	Ursi unguis. Manus parvula pue- rorum.	<i>Katso.</i>
Keb?	Quis?	<i>Ki? Kibe bizol? Cui te confidis?</i>
Kedke.	Lapis.	<i>Kövedke. Követske. Diminutiv. Kö.</i>
Kedkajes.	Lapidofus.	<i>Küjes. Köves.</i>
Kedta läähpno.	Palmus.	<i>Kezed lapja. Tenyer.</i>
Kedfes.	Tenuis.	<i>Késteny.</i>
Kedsetet.	Adtenuare.	<i>Késhenyített. Pract.</i>
Keiwes.	Levis:	
	Paucum. Parum.	<i>Kévis.</i>
Kenes.	Ignavus. Ineptus.	

Lappon.

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Effae- Hungaricus.</i>
	<i>Delicatus. minatus.</i>	<i>Kényes.</i>
Keres.	Charus.	<i>Kedves.</i>
Kerjän.	Mendico.	Kérek. Kéregetek.
Ketke.	Hyaena.	<i>Kérjem. Opt.</i>
	Capra.	<i>Ketske.</i>
Keuloť.	Circulo cingi.	
Keule.	Circulus.	<i>Kerillet.</i>
Kiljatet.	Vociferari.	<i>Kijáltott. Praet.</i>
Kiljot.	Clamare.	<i>Kijált. Ind. Praef.</i>
Kirtet.	Circumire.	<i>Kerített. Praet.</i>
Kifta.	Chirotheca.	Kestű. <i>Kesztyű.</i>
Kiäl.	Vox. Lingua.	Jjel. Jel. Nyel. <i>Nyelv.</i>
Kiälo.	Guttur.	Nyelő. <i>Nyeldohő.</i>
Kiäp.	Livor.	<i>Kék.</i>
Kiäpes.	Lividus.	<i>Kékes.</i>
Kiwi.	Lapis.	Köwi. Lapidens. <i>Kő.</i>
Koggo?	Quomodo? Ubi?	<i>Hogy?</i>
Kot.	Sex.	<i>Hat.</i>
Kotäd.	Sextus.	<i>Hatod.</i>
Kotades.	Sextans.	<i>Hatodos.</i>
Kotas.	Seni.	Hatos. <i>Haton.</i>
Kotfek.	Avis aquatilis.	<i>Kötjök.</i>
Kuitetattet.	Querimoniam mereri.	<i>Követtettet. Praet.</i>
Kuiteles.	Querulus.	Követeles. <i>Követs-</i>
Kukke.	Longus.	<i>lödözö.</i>
	Multum.	<i>Sok.</i>
Kukke.	Longe. Diu.	Sokká. <i>Soká nem lát-</i>
		<i>tam. Diu non vidi.</i>
Kullet.	Audire.	Khullet. Hullet. <i>Hal-</i>
		<i>lott. Praet.</i>
Kullatet.	Audire facete.	<i>Hallatott. Praet.</i>
Kulleje.	Audiens.	Hallója. <i>Poff. Halló.</i>
Kullem.	Fama. Auditus.	Hallom. A sok <i>hal-</i>
		<i>lom. A sok ejzem</i>
		<i>iszom.</i>
Kullemas.	Quod est audiendum.	<i>Hallomás.</i>
Kulos.	Famofus.	Hallós.
Kuopaldak.	Contractio in plicas.	Kuporodok. <i>Kutzo-</i>
		<i>rodok. - dom.</i>
Kuoren.	Penes. Prope.	Körül.
<i>Kurifan.</i>	Evacuo.	<i>Ki-üröftem.</i>

<i>Lappon, et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Attjes kuoren.	Penes patrem.	Apám Körül.
Kyns.	Lacrimae.	Könyű. Könyv.
Kurgetet.	Effluere.	Kergetett. Praet.
Kutte?	Persequi.	Kit? Accus. Ki.
Köyfi.	Quis?	Kötes. Kötö. Kötöt.
Köytäm.	Funis.	Kötöm.
Köytetäm.	Ligo.	Köttetem.
Kädhet.	Ligor.	
	Texere.	Köthet. Kötni.
Kädöt	Ligare.	Akadott. Akadni.
Kädwe.	In motu retardari.	Gedve. Gerdve. Görö ve. Görke.
	Curvus.	Meredek.
Káradak.	Acclivitas.	
Kársk.	Curiosus.	Kereskedő.
	Mercator.	
Kätelata.	Domesticus.	Kötöles.
	Obligatus.	Ki?
Kä?	Quis?	Kika.
Käke.	Aliquis.	
Kaelestelem.	Moras traho.	Kéfedelem.
	Mora.	
Käpa.	Acus retibus confi- ciendis inserviens.	
	Ligo. Rastrum.	Kapa.
Kaerki.	Picus.	Harkáj.
Kärfi.	Fusus.	Erfi. Orfi. Orfo.
Kehö. Köhe.	Tuffiis.	Köhe. Köhögés.
Kehifem. Köhifem.	Tuffito.	Kehelen. Adverb. Köhögök.
		Kéz. Keze. Poff.
Kät. Kez. Kezi.	Manus.	Kézről Kézre.
Käteft. Käti.	De manū in manum.	Keze lapja. Tenyer.
Käte läpö.	Vola.	Marok.
Koopeli. Kyöpeli.	Spectrum.	
	Imago.	Kép.
Käte.	Tugurium. Domna.	Kotetz. Kotyetz. Pajta. ol. Istallo.
Köwe.	Pauper.	
	Paucum.	Kévis.
Kü. Ku.	Lapis.	Kö. Kü.

	L.	
	<i>Latins.</i>	<i>Hungarica.</i>
<i>Lappon. et Finn.</i>		
<i>Laku.</i>	Foramen.	<i>Läk. Lik.</i>
<i>Laitar.</i>	Vituperator. Obturator.	<i>Lator.</i>
<i>Lakkula. Lökku.</i>	Sera. Clavis.	<i>Lakat.</i>
<i>Lapa.</i>	Planta pedis. Pes.	<i>Ta-lapa. Talp.</i>
<i>Lapa.</i>	Scapula.	<i>Lapát. Val-lapoztka.</i>
<i>Airon-lapa.</i>	Remi palmula.	<i>Evezö lapát.</i>
<i>Lapot.</i>	Perdi.	
	Furatus est.	<i>Lopot.</i>
<i>Laptet.</i>	Elevare.	
<i>Laptjet.</i>	Evolare.	
	Pila. Quae alte evolat.	<i>Lapta.</i>
<i>Laffka.</i>	Benignitas.	
<i>Laffketakes.</i>	Benignus. Lentus. Tardus. Placabilis.	<i>Lassutka. Tsendes.</i>
<i>Lomp.</i>	Fruktum.	<i>Lomp. Lomb. Lompos. Lomöss. Hispidus. Hirsutus.</i>
<i>Luffkos.</i>	Fluidus.	<i>Lutskos.</i>
<i>Luowte.</i>	Spodere.	<i>Lövette. Praet. Löni.</i>
<i>Lyöu.</i>	Ferio. Verbero.	<i>Löyöm.</i>
<i>Lätset.</i>	Obscoena loqui.	<i>Loifogni.</i>
<i>Lawetak.</i>	Rami pini.	
	Folia arborum.	<i>Lévtl.</i>
<i>Lema.</i>	Jus.	<i>Leve. Ltv.</i>
<i>Leste.</i>	Nimis sero.	<i>Efte. Eftve.</i>
<i>Líagnak.</i>	Vitrum.	<i>Jvegnék. In Dativo Singulari.</i>
	M.	
<i>Mavam.</i>	Eo.	<i>Ménem. Menek. Menyek.</i>
<i>Menen.</i>	Eo. Vado.	<i>Menyek.</i>
<i>Meneten.</i>	Mitto.	<i>Menetem. Menni inditom. Küldöm.</i>
<i>Mannam.</i>	Itio.	<i>Menemény. Menés.</i>
<i>Mannak.</i>	Qui iter non fecit.	<i>Menetlen.</i>
<i>Manneje.</i>	Iter faciens.	<i>Menöje. Ménöklje érkezett. Ituriens.</i>
<i>Mannem.</i>	Iter.	<i>Mennem kell. Eundum est mihi.</i>
<i>Mannet.</i>	Ire.	<i>Menni.</i>
		<i>Lappon.</i>

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latins.</i>	<i>Hungarice.</i>
Nieika mannet.	Irruere in aliquem.	<i>Neki menni.</i>
Mannetet.	Facere ut aliquis eat.	<i>Menettettni.</i>
Manje. <i>Mimia.</i>	Nurus.	Menye. <i>Poff.</i> Men Menyetske.
Manien ?	Quomodo.	Minöen ? Minö m dra ? <i>Minömü ?</i> Mijen ?
Maret.	Fremere.	<i>Mari.</i> Praet. <i>Mari</i> Marokodni. Mo- rogni.
Margetet.	Cum fragore prorruere.	<i>Morgatni.</i> Dörget Dörög morog.
Nelde.	Penes.	<i>Mellé.</i>
Melte.	Juxta.	<i>Melletie.</i>
Mere.	Limes.	Mérö. <i>Méris.</i> Ha- tárzás.
Meretet.	Determinare.	<i>Mérni.</i> Méretni. Mé- retett. <i>Praet.</i>
Meretem.	Determinatio.	Mérémény. Méret- mény. <i>Méris.</i>
<i>Meteli.</i>	Tumultus seditio.	Metely.
	Pestis. Phytis pul- monalis.	
Mi ? Min ? Mites ?	Quis ?	<i>Mi ? Ki.</i>
Mitá ?	Quid ?	<i>Mit ?</i>
Mike.	Aliqui.	Kik. <i>Mik.</i>
Mije.	Nos.	<i>Mijénk.</i> Mink. <i>Mi.</i>
<i>Mesi.</i>	Mel.	<i>Méz.</i>
<i>Mieli.</i>	Mens. Animus. Vo- luntas.	<i>Mely.</i> Sziv. Pectus Cor.
Miälga.	Pectus.	<i>Mely.</i>
<i>Millinen ?</i>	Qualis ?	<i>Millyen ?</i> Minö ? Mi- némü ?
Monne. <i>Muna.</i>	Ovum.	<i>Mony.</i> Tyukmony. <i>Monya.</i>
<i>Moni.</i>	Maltus.	<i>Mennyi ?</i> Minö ?
Morrem.	Murmurare.	<i>Morogni.</i>
Muenje.	Coelum.	Menj. <i>Menny.</i> Men- nyei. <i>Miénk.</i>
Muin.	Meum.	
Muitem.	Recordatio.	
	Recordor. Comme- moro.	Emuitem. <i>Emlitem.</i>

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Muitos.] Muiteles.]	Memoria dignus.	Emliteles. <i>Emlitísre</i> <i>míltó.</i>
Mukko.	Stercus.	<i>Mutíok.</i> Motíok.
Mädde.	Multus. Plures.	Mend. <i>Mínd.</i>
Mái.	Nofter.	<i>Mejénk.</i> Mijénk.
Mälgetet.	Loqui. Fari.	<i>Emlégetett.</i> Praet.
Mánáret.	Opi, levamini e	<i>Mentett.</i> Praet.
Märe.	Ira.	
Márok.	Mordens.	Maró.
Muria.	Iracundus.	<i>Marókodo.</i>
	Friabilis.	Morja. Moronyu. <i>Pe-</i> <i>ronyus.</i> Mor'fálo.
Máddon.	Stuprare.	
	Sterilis foemina.	Meddö.
Muáttag.	Nix.	
	Acervus: Nivis.	Fuatag. <i>Fuvatag</i>
<i>Muza.</i>	Terra.	<i>Föld.</i>
	Campus.	<i>Mezö.</i>
Mäigat.	Motitare.	<i>Mozgatni.</i>
Máiwe.	Pulvis.	<i>Pojva.</i> Palea.
Mälgetet.	Loqui. Fari.	<i>Emlégetett.</i>
Márak.	Iracundus.	
	Mordeo. Mordax.	<i>Marok.</i> Marokodo.
Máhá.	Homo tardus.	<i>Puha.</i> Mollis.
	N.	
Naiwes.	Madidus.	<i>Nedves.</i>
Naule.	Clavus.	
	Manubrium.	Nyele. Poff. <i>Nyét,</i>
Neete.	Martes.	<i>Nest.</i>
Näen.	Video.	<i>Nizem.</i>
Näytetán.	Oftendor.	<i>Nizetem.</i> - tel. - tik.
Negga.	Avarus.	
	Superbus. Contem-	<i>Negídes.</i>
	ptor superciliosus.	<i>Nyaloka.</i>
Náiká.	Efuriens.	<i>Nyálank.</i>
	Ligurio.	<i>Nyálka.</i>
	Delicatulus. Super-	
	bus.	<i>Nyefagetni.</i>
Nesket.	Abradere.	<i>Nyelv.</i>
Nedma. <i>Nialem.</i>	Lingua.	
<i>Nilm.</i>		
<i>Nielen.</i>	Devoro.	<i>Nyilem.</i>
		<i>Lappon.</i>

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Nieika mannet. Mannetet. Manje. <i>Mimia.</i>	Irruere in aliquem. Facere ut aliquis eat. Nurus.	<i>Neki menni.</i> <i>Menettetini.</i> Menye. <i>Poff.</i> Meny. Menyetske.
Manien ?	Quomodo.	Minöen ? Minö mo- dra ? <i>Minémü ?</i> Mijen ?
Maret.	Fremere.	<i>Mari.</i> Praet. <i>Marni.</i> Marokodni. Mo- rogni.
Margetet.	Cum fragore proruere.	<i>Morgatni.</i> Dörgetni Dörög morog.
Melde.	<i>Peres.</i>	<i>Mellé.</i>
Melte.	Juxta.	<i>Mellette.</i>
Mere.	Limes.	Mérö. <i>Méris.</i> Ha- társás.
Meretet.	Determinare.	<i>Mérni.</i> Méretni. Mé- retett. <i>Praet.</i>
Meretem.	Determinatio.	Mérémény. Méret- mény. <i>Méris.</i>
<i>Meteli.</i>	Tumultus seditio. Pestis. Phytis pul- monalis.	Métely.
Mi ? Min ? Mites ?	Quis ?	<i>Mi ?</i> Ki.
Mitá ?	Quid ?	<i>Mit ?</i>
Mike.	Aliqui.	Kik. <i>Mik.</i>
Mije.	Nos.	<i>Mijénk.</i> Mink. <i>Mi.</i>
<i>Mesi.</i>	Mel.	<i>Méz.</i>
<i>Mieli.</i>	Mens. Animus. Vo- luntas.	<i>Mely.</i> Sziv. Pectus. Cor.
Miälga.	Pectus.	<i>Mely.</i>
<i>Millinen ?</i>	Qualis ?	<i>Millen ?</i> Minö ? Mi- némü ?
Monne. <i>Muna.</i>	Ovum.	<i>Mony.</i> Tyukmony. <i>Monya.</i>
<i>Moni.</i>	Maltus.	<i>Mennyi ?</i> Minö ?
Morrem.	Murmurare.	<i>Morogni.</i>
Muenje.	Coelum.	Menj. <i>Menny.</i> Men- nyei.
Muin.	Meum.	<i>Miuk.</i>
Muitem.	Recordatio.	
	Recordor. Comme- more.	Emuitem. <i>Emlitem.</i>

<i>Lapon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Muitos.] Muiteles.]	Memoria dignus.	Emliteles. <i>Emlittsre</i> <i>mltto.</i>
Mukko.	Stercus.	<i>Mutfok.</i> Motfok.
Måde.	Multus. Plures.	Mend. <i>Mind.</i>
Mäi.	Nofter.	<i>Mejénk.</i> Mijénk.
Mälgetet.	Loqui. Fari.	<i>Emlgetett.</i> Praet.
Mänätet.	Opi, levamini e	<i>Mentett.</i> Praet.
Märe.	Ira.	
	Mordens.	Maró.
Märok.	Iracundus.	<i>Marokodo.</i>
Muria.	Friabilis.	Morja. Moronyu. <i>Pe-</i> <i>ronyu.</i> Morfálo.
Máddon.	Stuprare.	
	Sterilis foemina.	Meddö.
Muáttag.	Nix.	
	Acervus. Nivis.	Fuatag. <i>Fuvatag</i>
<i>Muza.</i>	Terra.	<i>Föld.</i>
	Campus.	<i>Mezö.</i>
Mäigat.	Motitare.	<i>Mozgatni.</i>
Mäiwe.	Pulvis.	<i>Pojua.</i> Palca.
Mälgetet.	Loqui. Fari.	<i>Emlgetett.</i>
Märak.	Iracundus.	
	Mordeo. Mordax.	<i>Marok.</i> Marokodo.
Mähä.	Homo tardus.	<i>Puka.</i> Mollis.
	N.	
Naiwes.	Madidus.	<i>Nedves.</i>
Naule.	Clavus.	
	Manubrium.	Nyele. Poff. <i>Nysi,</i>
Neete.	Martes.	<i>Nest.</i>
Näen.	Video.	<i>Nizem.</i>
Näytetän.	Oftendor.	<i>Nizetem.</i> - tel. - tik.
Negga.	Avarus.	
	Superbus. Contem-	<i>Negides.</i>
	ptor superciliosus.	<i>Nyaloka.</i>
Nälkä.	Efuriens.	<i>Nyálank.</i>
	Ligurio.	<i>Nyalka.</i>
	Delicatulus. Super-	
	bus.	
Nesket.	Abradere.	<i>Nysesgetni.</i>
Nedma. <i>Nialem.</i>	Lingua.	<i>Nyelv.</i>
<i>Nilm.</i>		
<i>Nielen.</i>	Devoro.	<i>Nyelem.</i>
		<i>Lapon.</i>

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarica.</i>
<i>Niellaen.</i>	Voror,	<i>Nyelettetem.</i> -el. - ik.
<i>Nieltaen.</i>	Devorare facio.	<i>Nyeletem.</i> - ed. -ti.
<i>Nieltae.</i>	Vorax.	<i>Nyelö.</i>
<i>Niaijex.</i>	Hilaria.	<i>Ny'jas.</i>
<i>Nialgelet.</i>	Deglutire.	<i>Nyalget.</i> Ind. Praef.
<i>Nialgetet.</i>	Grato sapore esse.	<i>Nyalogat.</i> Ind. Praef.
<i>Nialmei.</i>	Os.	
	Saliva.	<i>Nyäl.</i>
<i>Niammet.}</i>	Sugere.	<i>Nyalni.</i>
<i>Nyalnod.}</i>		
<i>Niaule.</i>	Limus.	<i>Nyäl.</i>
<i>Nianlos. Nelos.</i>	Limofus.	<i>Nyälös.</i>
<i>Njikot.</i>	Stridere.	<i>Nyikogni.</i> Nyikorog- ni.
<i>Niorga.</i>	Scapula.	<i>Nverge.</i> Poff. <i>Nyereg.</i>
	Ephippium.	<i>Nyomorék.</i>
<i>Niorach.</i>	Debilis.	<i>Or.</i>
<i>Nior. Ner. Nir.</i>	Nafus.	
<i>Nifu.</i>	Uxor. Foemina.	
<i>Nittem. Nitto. Nit</i>	Minae. Comminatio.	
<i>totem.</i>	Admoneo.	Intem. Intetem.
<i>Njuktja.</i>	Olor.	Hattju. <i>Hattyn.</i>
<i>{Njuol. Niel.</i>		
<i>{Nvoli. Nel.</i>	Sagitta.	<i>Nyil.</i>
<i>{Njuöla.</i>		<i>Nyila.</i> Poff.
<i>Njuolga.</i>	Rectus.	
	Tenax.	<i>Nyulös.</i>
<i>Njuonot.</i>	Sagire.	<i>Gyonat. Gyontat.</i>
<i>Njuofka.</i>	Crudus.	<i>Nyofka. Nyeska.</i>
		<i>Nves. Nyers.</i>
<i>Njuowet.</i>	Maclare.	<i>Nyivadt. Nyivafz-</i> <i>tott. Praet.</i>
		<i>ütött. Praet.</i>
<i>Njutet.</i>	Tundere.	<i>ütetett. Praet.</i>
<i>Njatetet.</i>	Tundendum, curare.	<i>ütémén, ütés.</i>
<i>Njntem.</i>	Tufio. Comminutio.	<i>Nyalt. Praet.</i>
<i>Njälot. Nuolen.</i>	Lingere. Lingo.	<i>Nyaloja. Köff. Nyalo.</i>
<i>Njälöje.</i>	Lingens.	<i>Nyalodék. Nyalnia</i> <i>való.</i>
<i>Njälölrak.</i>	Res ad lingendum	<i>Nyalomány.</i>
	data.	<i>Nyomozní.</i>
<i>Njälom.</i>	Linctus.	<i>Nyuko. Nyugvo.</i>
<i>Njämot.</i>	Sequi. Sectari.	<i>Quiescens.</i>
<i>Njåko.</i>	Somnium.	<i>Nyelni.</i>
<i>Njålet.</i>	Deglutire.	

Lappon.

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarica.</i>
Njälatak. <i>Njælo.</i>	Fauces. Gula.	Nyeltek. <i>Nyeldék-lä.</i>
Njälänja.	Vorax.	<i>Nyalánk.</i>
Njälatallet.	Devorari.	<i>Nyelettezett.</i> Indicat.
Njäletet.	Deglutiendum præbere facere ut deglutiat.	Praef.
Nuokahet.	Acquiescere.	<i>Nyelette.</i> Praef. Ind.
Näpam.	Mi - nepos.	Nyughat. <i>Nyugodai.</i>
		Unapám. <i>Unakám.</i>

O.

Orwa.	Orphanus.	<i>órva.</i>
Ojalges.	Non planus. Iniquus.	Egyelges. <i>Egyvelges.</i>
Oljajes.	Oleofus.	<i>Olojos.</i>
Orron orroje.	Perpetuus, perennis.	<i>örökön öröki.</i>
Omena.	In secula feculorum.	<i>Oma. Alma.</i>
Olm.	Pomum.	<i>ólm.</i>
	Somnus.	

P.

Pa. Po. Pu. Puv.	Lignum.	<i>Fa.</i>
Palleu.	Metus.	Fallem. Féllem. <i>Fételem.</i>
Pallos.	Timendus.	Pélös. <i>Félös.</i>
Palwa. <i>Pilvi.</i>	Nubes.	Falva. Felve. Felvö. <i>Felhö.</i>
Palwas.	Nubilus.	<i>Felhös.</i>
Pardne.	Filius.	Fiu.
Pardnatjam.	Filiolus.	Fiatskám.
Partajes.	Latus. Amplus.	Partos. Széles.
Paske.	Angustus.	<i>Keskeny.</i>
<i>Pasma.</i>	Fasciculus aliorum.	<i>Pászma.</i>
Peja. Pe. Paese.	Caput.	<i>Feje. Fő.</i>
Pele.	Dimidius.	<i>Fele.</i>
Attja pele.	Vitricus.	Attya fele. Fél atya. Halber Vater. <i>Mosloka. Atya.</i>
Edne pele.	Noverca.	Annya fele. Halbe Mutter. <i>Mosloka anya.</i>
Tjalme pele.	Alter oculus.	Szeme fele. Halbes Aug. <i>Fél szeme.</i>
Tjuolke pele.	Alter pes.	<i>Féllába.</i> Halber Fuß. <i>Lappon.</i>

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Kara pele.	Altera manus.	Félkeze. Halbe Hand.
Välja pele.	Frater uterinus.	Fél bátyja. Halber Bruder.
Pel neljad.	3 ^a .	Félnegyed: Halb vier.
Pek. Penk. Pink.	Dens.	Fog.
Ponk.		
Pelge. <i>Pelgis.</i>	Pollex.	Hü - pelge. Hüvelkz. Poff.
Pelje. <i>Pielje. Pil.</i>	Auris.	Felje. Fülje. Füle Füle.
Pel. Pil.		Föld. Szantoföld. Ex germanico: Feld.
Peldó.	Ager.	
Peratet.	Pruina operiri.	
Pende.	Adufus.	Piritott.
	Mensa.	
Piejet.	Scamnum.	Pad.
Piaggos.	Ponere.	Hejhetni.
<i>Patko.</i>	Ventofus.	Fingos Szeles.
	Actio calcitrandi.	
	Solea calcæorum, et equorum.	<i>Patko.</i>
Puoskuom.	Crepitum ventris sdo.	<i>Pofzogom.</i>
Puottet.	Aequare. Suplere.	<i>Potolni.</i>
Puottosnak.	Suplementum.	Potolnak. Potolnék. Potolkk.
Pšá.	Caput.	<i>Feje. Poff.</i>
Pättanet.	Intumescere.	
Pättanem.	Tumor.	<i>Pattands.</i>
<i>Paeshinen.</i>	Hyrundo.	<i>Fetsks. Dativ. Fetskének.</i>
	Q.	
Qwekta. Kuðkta.	Duo.	<i>Kettő.</i>
Qwektetet.	In duas partes divi dere.	<i>Kettőztetett. Praet.</i>
Qwektaſtallem.	Dubitatio.	<i>Kétskéds.</i>
	R.	
Ruis.	Secale.	Ro's.
Raggofſtallem.	Superbia.	
	Effero. Tollo. Ex alto. Laudo.	Magofztalom. Magafztalom.
<i>Rakennan.</i>	Struo.	<i>Rakom.</i>
<i>Raketan.</i>	Struo.	<i>Rakatom. - ol. - ik.</i>
		<i>Lappon.</i>

<i>Lappon. et Finu.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Rarkeret.	Segregandum curare.	<i>Rekeszetett. Praet.</i>
<i>Raučka.</i>	Vestis pellicea.	<i>Rukha. Rukha.</i>
Resketet.	Tonare. Fragorem edere.	<i>Reszketett. Praet. Megrendült.</i>
Ringet.	Campanam pulsare. Cunas infantum agitare, sicuti campanae oscillant.	<i>Ringetni. Rengetni. Samba. Sámبالábs.</i>
<i>Ramha.</i>	Claudus.	
Ruoka.	Castoreum.	
Ruosna.	Vulpes.	<i>Roka.</i>
Rusna.	Morofus.	
	Nehula.	
	Turpis. Opacus. Squalidus.	<i>Rusnya.</i>
Ránd.	Artificium.	
Ráfsot.	Ordo. Systema. Expergefacere.	<i>Rend. Rendtartás.</i>
Ráto.	Quassare. Concutere.	<i>Rázott. Praet.</i>
Rátsje.	Pratum.	<i>Rít.</i>
	Effrenus.	
	Pagi nomen in Transilvania.	<i>Rítse.</i>
	Ánas.	<i>Rítze.</i>
<i>Ráhin.</i>	Reticulatum opus.	<i>Retze.</i>
<i>Ráhkaeyz.</i>	Grunnio.	<i>Röhögök.</i>
<i>Rohina.</i>	Grunnicus.	<i>Röhögés.</i>
	Sonus asthmaticus.	<i>Hörrögés. Herregés. Hirpitelés.</i>
Räggånja. Rågkånj.	Harpago. Instrumentum quo quisquam arripitur, vel extrahitur.	<i>Rokontza. Rakontza.</i>
Råwe. Åno råwe.	Ripa amnis exusta.	<i>Révs. Rev.</i>

S.

Saige. Saigastallet.	Parcus. Tenax. Parcum esse.	<i>Sainálni. Sainalgatni.</i>
Sagg.	Valde.	<i>Sok.</i>
Saletet.	Mori.	
	Nasci.	<i>Született. Praet.</i>
Salem.	Fissio.	<i>Szalem. Ind. Praef. Lapon.</i>

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Salet.	Findere. Fissio.	<i>Szelet.</i>
Sarvi. Zjuorve. Tjerwe.	Cornu.	<i>Szarva. Poff. Szarv. Szarv.</i>
Sarves. Sarjes.	Cornutus. (Cervus. Vulneratus. Herba secunda, post ioenifecium pro- diens.	<i>Szarvas.)</i>
	Vulvus in pedibus boum.	<i>Sarjas. Sarju. Sarju ki Sarjusit az ökört lába.</i>
Saska.	Saltus, qui ambobus pedibus simul fit. Locusta, quae hoc modo saltat.	<i>Sáska.</i>
Saja. Sajo.	Situla. Semen. Nomen flavii, in Transilvania.	<i>Sajtár. Sajo.</i>
<i>Scaiaam.</i>	Vociferor. Os meum.	<i>Száfam.</i>
Sappe. Ségges.	Fel. Gracilis. Clunes largas, car- nosas habens.	<i>Eps. Segges.</i>
Seima. Seime.	Seta equina. Sericum.	<i>Sejme. Poff. Sejen</i>
Sais.	Locus paludofus. Carex in locis palu- dofis crescens.	<i>Sís.</i>
Sarwi. Saari. Sica.	Cornu. Tibia. Sus.	<i>Szarv. Szarva. Poff. Szár. Szuka difzno. In Silvania. Szeme. Poff. Szem.</i>
Silmâ. Tjalme. Zjalme. Sîlmitöin. Sil. Silda. Sijtan.	Oculus. Oculus carens. Orbûa. Ventus. Pona. Concipio. Gigno.	<i>Szemellen. Szél. Hilda. Hid. Születem. Szülétek. (Nascor): Szürü.</i>
Sijli.	Filtrum. Colum.	<i>Szürü.</i>

Lappon.

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Siwwo.	Animus. Studium.	<i>Sziv. Igyekezet.</i>
<i>Sjuka.</i>	Cor.	<i>Tfiga.</i>
Sknife.	Trochus.	
	Stupidus.	
Skarja.	Turpis.	<i>Csuf.</i>
	Forfex.	
Sopet.	Falx messoria.	<i>Sarlo. Sarju vágo.</i>
	Verrere.	<i>Sepret. Mandatum.</i>
Skwoldar.	Nugator.	<i>Praef. Ind.</i>
Suoine.	Foenum.	<i>Csapodár.</i>
		<i>Szuójne. Szóne.</i>
Suoinesk.	Herbofus.	<i>Széna.</i>
Själb. Sjalbes.	Blaefus.	<i>Széns.</i>
Sjuwes.	Libens.	<i>Sejp'. Sejpes.</i>
		<i>Szüwes. Szívea. Szívesen.</i>
Swafkes.	Agilis. Celer. Velox.	
	Robustus. Ath-	
	leticus.	<i>Vaskos.</i>
Sácki.	Saccus.	<i>'Sák.</i>
Sälke. Sälka.	Tigillum.	
Salko.	Pertica. Festuca.	<i>Szdika. Szál. Szal-</i>
		<i>fa. Rud.</i>
Sájo.	Curvamen.	
	Nomen Fluvii in	
	Transilvania.	<i>Sajo. Hic ob curva-</i>
		<i>turas hoc nomen</i>
		<i>accepisse potuit.</i>
Su. Suu.	Oz.	<i>Száj.</i>
Sárrwot.	Exarescere.	<i>Sorvadt, (Aridus.)</i>
Särwe.	Pinus arida.	<i>Sorvadt fenyő.</i>

T.

<i>Tagam. Tagazjam.</i>	<i>Facio.</i>	<i>Tógom. Dögom.</i>
		<i>Dolgom. Dolgo-</i>
		<i>zom.</i>
Taidet.	Scire.	<i>Tudott.</i>
Taidek.	Inscius.	<i>Tudatlan.</i>
Taidem.	Cognitio.	<i>Tudom. Tudomány.</i>
	Ob-nimium scire vel	<i>A tudom, és a nem-</i>
	mescire dicitur.	<i>tuaom háborgat-</i>
		<i>ja.</i>
	<i>F. 2</i>	<i>Lappon.</i>

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latini.</i>	<i>Hungarice.</i>
Taides.	Species.]	<i>Tudós.</i>
Taidos.	Notus.]	<i>Tím. Talán</i>
Taita.	Forte.	<i>Tárnasz.</i>
<i>Taiwas.</i>	Fulcrum.	<i>Tai. Táj.</i>
Taiw.	Locus.	<i>Melly tájon 1</i>
Taiwai.	Quo locò habitat?	
	Saepe.	
	Anno elapso.	<i>Tavaj.</i>
Tallek.	Patella.	<i>Tál. Tálak. 1</i>
Talwz. Talwt.	Hyems.	<i>Télwe. Tílba</i>
		<i>Hyeme. Tél.</i>
	Hibernus.	<i>Téli.</i>
Takketakot.	Factu possibilis.	<i>Tökéletes.</i>
	Perfectus.	
Tapak.	Uliginosus.	
	Amnis. Fluentium	<i>Patak.</i>
	Rivulus.	
Tappa.	Quo quid obturátur.	
	Obturementum pa-	
	tietum.	<i>Tapasz. Mörts</i>
		<i>aus Leim.</i>
	Argilla qua parietes	
	aedificorum ligneo-	
	rum obducuntur.	
Tappas.	Clausus. Ocllusus.	<i>Tapasztott.</i>
Tapet.	Claudere. Limo sub-	<i>Tapasztani.</i>
	mergi.	<i>Tapadni. Beléta-</i>
		<i>padni. Elűjedni.</i>
Tappetattét.	Passé occludi.	<i>Tapasztatható.</i>
		<i>Praet.</i>
Taputus.	Palpus. Palpatio.	<i>Tapotás. Tapo-</i>
		<i>gatás.</i>
Taputtaja.	Palpator.	<i>Tapotó. Tapotója.</i>
		<i>Poff.</i>
Tapatan. }	Triturari facio.	<i>Tapotom. Tapot-</i>
Tapatstan. }		<i>iatom.</i>
Tartus.	Apprehendo.	<i>Tartom.</i>
Tartutetan.	Apprehendor.	<i>Tartatom. ol. ik.</i>
Tartatus.	Operatio.	
	Apprehensio. Manu-	<i>Tartás.</i>
	tentio. Interten-	
	tio.	

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Taska.	Pera,	Táska.
Tattamitt.	Statim.	Tűstént.
Tattareenna.	Panicum.	Tatárka.
Tawwo.	Qui a littore longe di-	Tova.
Tavwen le.	Longe abest. stat,	Tova van.
Teble.	Makula.	Szeble. Szeplő.
Teen.	Facio. Ago. Laboro.	Tejen. Tegyen. Te- szem.
Tehdaen.	Efficior. Agor.	Títetem. ei ik.
Teeskellaen.	Factitor. Simulor.	Teddegeltetem. Tet- tettetem.
Teeskeleń.	Factito. Simulo.	Teddegelem. Tette- tem.
Teetaen.	Sino facere.	Títetem. - ted. - ti.
Teetetaen.	Curor fieri.	Títettettetem. - el. - ik.
Teettelen.	Saepe facie fieri.	Títetgetem. Tedde- geltetem.
	Simulo.	Títetem.
Tehwyn.	Fio. Sum factu faci-	Tehevény. Títévény.
	lis.	Tevény.
Teco.	Opus. Labor.	Títel. Tévés.
Teettaejas.	Qui facit fieri.	Títelő. Pallás.
	Qui opus urget.	Títettető.
Tekewacinen.	Activus.	
	Laboriosus.	Tétévény. Dolgoz- vány. ad Nor- mam; Fősvény.
Tekemaactoeis.	Ignavus.	Jövevény.
	Infectus.	Tetemuta.
Tekemys.	Actio.	Tétemés. Tetemeny.
Teeskelemys.	Simulatio.	Tettetés, a' tevés- nek.
Tele.	Nix compacta.	
Teli.	Hyems.	Tél. Jo tele van.
Terkok.	Angustus.	
	Angustiae, faux.	Torok. Plur. Tor- kok.
Tes, jes.	Iterum.	és. Esmét. Ismét.
Tetet.	Scire.	Tudott. Praet.
Teteles.	Notus.	Tudatos. Tudára van.
Tetefattet.	Cognitum habere,	Tudositott. Praet.
	F 3	Lappon.

<i>Lappon. et Finu.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Tetetet.	Notum facere.	<i>Fudtara tette</i>
Tetra.	Notus.	Tud'ós
Tentet.	Doctus.	Tudos.
	Imolere.	Tötött. Tött
		Praet.
Teuwes. Täwes.	Plenus.	<i>Tejes. Tellyi</i>
Tiedän.	Scio.	<i>Tudom.</i>
Tialme	Oculus.	Szalme. <i>Sze</i>
		Post. <i>Szem.</i>
Mnörje tjälme.	Una bacca.	<i>Egy Szem ep</i>
		málna, áfon
Tientet.	Implere.	Tötött. Töttö.
		Praet.
Tikalme.	Pediculus.	Tetti.
Tilpe.	Joçus.	Tilfe. Tirfe. Tr
		<i>Trífa.</i>
Tima.	Anno praeterito.	<i>Timaj. Tavaj.</i>
Tjokkoldet.	Titillare.	<i>Tfiklandot. Pra</i>
Tjoppet.	Caedere. Scindere	<i>Tlapott. Praet.</i>
Tjorpe.	Iners, qui artifex	<i>Tforba.</i>
	non est nec faber	
Tjorpes.	Defectu laborans.	<i>Tforbás.</i>
Tjude.	Hostis.	
	Miraculum. Terri-	<i>Tjuda. Rémitt</i>
	culamentum.	ljesztö
Tjuk.	Pullus.	Tjuk. Tyuk. Til
Tjuodtierem.	Resurrectio.	Gyógyulmány.
	Convalesco. Resurgo.	<i>Gyógyulok.</i>
Tjuoggatas.	Perforatum. Foramen	Juggaték. <i>Jug-</i>
		gátás. Juk.
		Juggatok. <i>Ju-</i>
		kasztok.
	Perforo.	Goiva. <i>Goiva,</i>
Tjaiwe.	Stomachus.	
Tjaiwaiet.	Ventrosus.	<i>Gojuás.</i>
	Strumofus.	
Tiäkketet.	Confidere.	<i>Gyökkengett.</i>
	Assistavit oblon-	
	miendo.	
Tjäkos.	Occultus.	<i>Titkos</i>
Tjälfe.	Inutilis. Depravatus.	<i>Tjalsa.</i>
Tjärmuk	Vitulus rangiferus	<i>anniculus.</i>
	Hinnulus	<i>Gyermek-lo.</i>
		<i>Lappon.</i>

<i>Lappoa. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarico.</i>
Tolok.	Puer, Stabilis, firmus, qui non vacillat, Res. Serium. Res stabilis, Calamus.	<i>Gyermek.</i> <i>Dolog.</i> Allando <i>dolog.</i> <i>Toll. Tolla. Tolla.</i>
Tolga. Tuol. <i>Torha.</i>	Fatuus, Fragilis. Friabilis. Inutilis.	<i>Torha.</i>
Truffet.	Sternutare.	<i>Trüfsent. Ind. Praef.</i> 3 ^a Sing.
Tfaggas. Tfagget.	Extensus. Extendere.	<i>Tágas.</i> <i>Tágitni.</i>
Tfaggedne.	Fulcire. Adjuvare. Obstetrix.	<i>Segitni.</i> <i>Segéd. Segédné. Se- gitóné.</i>
Tfagge. Tfegget.	Fulcrum. Erigere.	<i>Segéd.</i> <i>Segitni. Segit.</i>
Táptfoz. Tfiwkefet.	Digitis torquero. Pipare.	<i>Tsipni.</i> <i>Tfiwegni. Tfipegni.</i> <i>Tfiwegni.</i>
Thálet.	Latrare.	<i>Tshihelni. Tshaholni.</i> <i>Tziholni.</i>
Tfálenje piádnek. Tfágget. Jaurai tfágget.	Canis latrans, Farcire. Ingerere. In aquam demergere.	<i>Tshaholo Kutya.</i> <i>Vizbe tfúggadni.</i> - - <i>füjedni.</i> - - <i>halni.</i> <i>El tfúggadni.</i>
Tuuh. Tfápot.	Correre. In despe- rationem ferri, Ventus. Roderi.	<i>Szél. Szellő.</i> <i>Tsipni, harapni.</i> <i>Tsipdesni. Tsipegetni.</i> <i>Tfippenteni.</i>
Tfápenje. Tudat.	Qui rodit, Rofor.	<i>Tfípenyő. Tfíppentő.</i> <i>Tsipegető Tfíppent- jü.</i> <i>Egtr.</i>
Taddem.	Mus. Contentum esse. Acquiescere, Scire. Acquiescentia.	<i>Tudni. Tudatt. Praef.</i>

<i>Lappoa. et Finu.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
	Quando quis conten- tus est.	
	Scientia.	Tudomány.
	Scio.	Tudom.
Taddetakos.	Contentus.	Tudákos.
<i>Tuhin.</i>	Doctus. Sciolus.	Turni, Turok.
Tuhlet.	More suum fodico.	
Tuhlar.	Dilapidare.	
	Prodigus.	
	Fur.	Talkór. Valachice. Tolvaj. Hung.
Tulme.	Fimus.	
	Stramen.	Talma. Szalma.
Tulmes.	Stercoratus.	Szalmás.
Tunahem.	Submersio in aquam.	
	Dispareo.	Tündm. Eltilnöm.
Tulvet.	Exundare.	
	Liquefit. Dissolvitur.	Olvad.
Tuobbanet.	Illic.	Tovább. Továbbat. Tova.
Tuognet.	Refarcire. Obturare.	Dugni. Bédugni.
	Reficere quod hia- tum accepit.	
Tuoddet.	Addere. Augere.	Tódni.
Tuodde.	Additamentum.	Tódás.
Tuolpes.	Planus.	Talpas. Talapos. La- pos.
Tuolpetes.	Planities.	Lapát. Lapatos. La- paj.
Tuowle. Tálláh.] <i>Taula. Tali.</i>]	Fomes.	Tovlo. Topla. Taplo.
Tuowlet.	Fomite urere.	
	Alere.	Táplálni.
Tuowlogátet.	Pedetentim alere.	Táplálgatott. Praet.
Turgetet.	Tonare.	Dörgetett. Dörgegni.
Tut. Tül. Tola.	Ignis.	Füz.
Tábbos. Tobbos.	Pulvinar.	
	Tympanotriba.	Dobos.
	Tympanum.	Dob.
Tábdet.	Scire. Intelligere.	Tudott. Tudni.
Tabdem.	Cognitio.	Tudom. Tudomány.
Tábdos.	Nótus. Cognitus.	Tudott. Tudós.
Tajet.	Frangere.	Törött. Törni. Lappon.

Lappon. et Finu.

Täjem.
Täjalket.

Täjatak.
Täjätattet.
Täjjetet.
Täjot.
Tälke.

Tämetet.

Täme.
Tärsok.

Täsi.
Täka.

Täytaen.
Täyjetaen.
Täytoes.

Ukkar.

Ukkartet.

Utse.
Utlanem.

Zijcko.

Wadtam.
Waddes.
Waggats.
Wagge.
Waiwa. Waj. Wa-
ja. Waje.

Latine.

Actus frangendi.
Laboriose frangere.

Fractura.
Frangi posse.
Frangendum curare.
Frangi.
Pluma.

Gerere. Aggerere.

Certe. Forlan.
Crassus.
Truncus.
Pediculus.
Perticae, quibus Ten-
toria distendunt.

Pyramis lusoria,
Impleo.
Impleor.
Expletio. Comple-
mentum.

U.

Industria.
Prima aratura.
Industria et labore
acquirere.
Parvus.
Diminutio.

Z.

Canis foemina.
Hinnulus.

W.

Do.
Donum.
Vallecula.
Vallis.
Labor, Aerumna.

Hungarice.

Törem-ény. Törés.
Törekedni.
Tojokodni.
Tojolkodni.
Tojakodni.
Töredék. Tojadék.
Töréthetett. Praet.
Törött. Praet.
Töröd. Törödik.
Tollka. Tollatska.
Toll.

Temetni. Feltölteni.
Temetett. Perf.
Tám. Talám.

Török.
Teti.

Teke, Germ. Kögel.
Tötöm. Töltöm.
Töttetem.
Tehetés. Tehetőség.
Tötés.

Ugar.

Ugarolni.
Kitfin.
Kitfinem.
Kitfinitts.

Cziko, Cško.

Adtam. Praet.
Addás.
Vögyetsko.
Vögge. Vögy.
Baj.

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latina.</i>	<i>Hungarise.</i>
Waj. Wuoj. Wuoj. ja. <i>Woi Woy</i>	Butyrum.	<i>Vaj.</i>
Wajaldakes.	Obliviosus.	<i>Felejddkeny.</i>
Wajes.	Tristis. Moeftus.	<i>Rajos. Bajoskodo.</i>
Wajpe.	Utinam.	<i>Vajha.</i>
Wako.	Fiffura, seu apertura glaciei.	<i>Vík.</i>
Waldos.	Culpa. Causa.	<i>Vád.</i>
	Culposus.	<i>Vados. Vádolt.</i>
<i>Walkeus.</i>	Mundus.	<i>Világ.</i>
Walgei.	Lnx.	<i>Villág. Világoffág.</i>
<i>Walitzen.</i>	Eligo.	<i>Választom.</i>
<i>Walitan.</i>	Eligor.	<i>Választatom.</i>
Walla.	Verum.	<i>Való. Valóság.</i>
Waljegátet.	Eligere. <i>Inchoativ.</i>	<i>Válogatott. Praet.</i>
Waljem.	Electio.	<i>Válogatás. Válasz- tás.</i>
Waljet.	Eligere.	<i>Vált. Választ. Ind. Praef.</i>
Wanatot.	Extendere.	<i>Vonatni. Vonni.</i>
Wanatem.	Extensio.	<i>Vonás. Vonatus. Fe- szités. Vonatom.</i>
<i>Wanka.</i>	Senex. Vetus. Anti- quus.	<i>Vénhe. Vén. Vénhe- dett.</i>
<i>Wanhur.</i>	Senectus.	<i>Vénhes. Vénbefség. Vénfág. Venhedés.</i>
<i>Wanhenu.</i>	Senefco.	<i>Vénülök.</i>
<i>Wanhetan.</i>	Senio onetor.	<i>Vénhedem.</i>
<i>Waxas.</i>	Fur.	<i>Voroz. óroz. ór. órozni. órgazda.</i>
<i>Wares. Wuorta.</i>	Cornix.	<i>Varju.</i>
Warg. Vargas.	Lupus.	<i>Fark. Farkas.</i>
Warja.	Umbra.	<i>Varjék. Árjék. ár- nyék.</i>
Wafetet.	Facere ut, praetereat.	<i>Vezetett. Vezetni.</i>
	Manu ducere.	
<i>Wafki.</i>	Aes. Cuprum.	
	Ferrum.	<i>Vas.</i>
Wafko.	Instrumentum raso- rium.	
	Culter haebes.	<i>Vafko.</i>
<i>Watza.</i>	Venter. Stomachus.	<i>Patzal. Intestina.</i>
<i>Wauhco.</i>	Fatuus.	<i>Bahóka.</i>
<i>Wauwa.</i>	Infans. Pupus.	<i>Buba.</i>

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latins.</i>	<i>Hungarica.</i>
<i>Warpuinen.</i>	Pafser.	Veréb. Vereben. Cum Poſtpoſitione.
<i>Wefi. Wezi. Witi.</i>	Aqua.	<i>Viz.</i>
<i>Weri. Wir.</i>	Sanguis.	<i>Vér. Vir.</i>
<i>Wietſtaen.</i>	Producor.	<i>Vitetem.</i> - el. - ik.
<i>Wiejas.</i>	Auferens.	<i>Vivü. Vivöje. Poſſ.</i>
<i>Wikke.</i>	Cauſa. Culpa.	<i>Vitke. Vétke. Víték.</i>
<i>Wircku.</i>	Alacer. Geſtians.	<i>Virgontz.</i>
<i>Wiwa. Wiwwa.</i>	Gener.	<i>Vö. Vevö. Vivö. Veje.</i>
<i>Wiw. Waewy.</i>		<i>Poſſ.</i>
<i>Wuode. Wuowde.</i>	Silva.	<i>Vad. Vadſág. Vad-</i>
<i>Wuosweim.</i>	Pica. Malacia.	<i>erdö.</i>
	Avarus.	<i>Förvény.</i>
<i>Wuowd. Wuowda.</i>	Arbor cava.	<i>Odv. Odu. Udu.</i>
		<i>Odvas ſa.</i>
<i>Wyö. Vye.</i>	Cingulum. Baltens.	<i>öv. öve. Poſſ.</i>
<i>Wärka.</i>	Locus ubi tentoria ponunt Lappones.	<i>Várka. Vóratska.</i>
<i>Wátk. Wátka.</i>	Scalprum. Celum.	<i>Veſö. Véfátske.</i>
<i>Wárto.</i>	Serenitas coeli.	<i>Virado.</i>

Ä.

<i>Äiwai.</i>	<i>Adv.</i>	<i>Föképen.</i>
<i>Äiwe.</i>	Caput. Dux.	<i>Fä. Feje.</i>
<i>Äiwe älme.</i>	Dux.	<i>Fö ember.</i>
<i>Äiwe wuole.</i>	Pulvinar.	<i>Fö ajja.</i>
<i>Äiwe ſudde.</i>	Sutura cranii, quae in infantibus ad- huc eſt aperta.	<i>Feje lágya.</i>
<i>Äkſe.</i>	Ramus arboris.	<i>ág.</i>
<i>Äkſats.</i>	Ramulus.	<i>Agatska.</i>
<i>Älke.</i>	Brachium. Humerus.	<i>ölke. ölötske. öl.</i>
<i>Älkajes.</i>	Lacertofus.	<i>ölös. Nagy ölökkeibi-</i> <i>ro, a' Ki nagy ter-</i> <i>heket ölibe vehet.</i>
<i>Älma.</i>	Vir.	
<i>Älol.</i>	Maxilla.	<i>äll. Äll kaptza.</i>
<i>Ära.</i>	Vena.	<i>ér. Ere.</i>
<i>Äres.</i>	Mafculus.	<i>Eres. Erös.</i>
<i>Ärbes.</i>	Orbus.	<i>Ärvás. árva.</i>
<i>Ärbes-mana.</i>	Infans orbus.	<i>Arva gyermek.</i>
		<i>Lappon.</i>

<i>Lappon. et Finn.</i>	<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>
Ard.	Locus, ubi silva in alpibus incipit. Ora silvestris montium.	Erdő.
Åjenes.	Mora.	ájangás. Szájongás. Kéfedelem.
Ållajet,	Reviviscere.	
Yä,	Vita. Nox.	élet. éj. éy.

Voces Hungarice sonantes, sed aliter significantes.

Praeter jam memoratas, observavi voces nonnullas, quas primo intuitu hungaricas esse diceres, at adjecta earum significatio aliud docet. Potuit harum vocum significatio prorsus eadem olim fuisse, quæ hodie apud Hungaros obtinet, aut vice versa, potuerunt Hungari eandem olim cum his vocibus combinavisse ideam, quam hodie Lappones conjungunt, antequam ab iis separati fuissent, at ea hodie abolita est. Hujus similia in Lexicis omnium linguarum videmus, Voces enim de Seculo in Seculum mutare solent significationem, uti hoc vel ex Lexicis Latinis antiqui, medii et recentis ævi clarissime patet.

<i>Significat</i>	<i>Finnis, v. Lapponibus.</i>	<i>Hungaris.</i>
Adnom.	Attritus.	Mibi dare (oportet).
Åito.	Minae.	Janua.
Åalmes.	Pullus.	Computatio. <i>aldoms.</i>
Ånekes.	Brevis.	Cantor. <i>luekes.</i>
Buda.	Praeceptum.	Cloaca. Latrina.
Edes.	In anteriorem partem.	Dulcis.
Elme.	Regio. Terra.	Mens. Animus.
Este.	Impedimentum.	Vespera.
Habja.	Odor,	Spuma ejus. Spuma sua. <i>Poff.</i>
Hammas.	Dens.	Cineratns. Cinereus.
Harta.	Tignum.	Trutta (Piscis).
Irke.	Procus.	Pullus gallinaceus. <i>Tfirke.</i>
Jo.	Jamdudum.	Bonus.

Significat

<i>Significat Finnis, v. Lapponibus.</i>		<i>Hungaris.</i>
Kakkas.	Balbus.	Gallus gallinaceus.
Koros.	Vacuus.	Annofus. Seniculus.
Kätskes.	Vicinus.	Caprarum custos.
Lenes.	Lenis. Mollis.	Linofus. Lino gaudens.
Lällok.	Zelotypus.	Anima. <i>Lélek.</i>
Mak.	Affinis.	Glans.
Mano.	Luna.	Terriculamentum puero- rum. <i>Mamás, Mamu.</i>
Märtek.	Ardelio nequam.	Mensura.
Mefe.	Vitulus rangiferus.	Fabula. Commentum. Ae- nigma.
Mod.	Animus.	Ratio. Modus.
Mojos.	Rifus.	Blattis, vel Tineis abun- dans.
Murkos.	Nebulosus.	Dauco praeditus.
Napok.	Tegumentum capitis pellicium.	Dies multi.
Njälkan.	Curfium.	Superbe. Petulce. <i>Adv.</i>
Or.	Tintinabulum.	Nafus.
Pallos.	Timendus.	Framea. Gladius carnificis.
Päkos.	Rifus.	Inflatus. Tuberosum genu equorum.
Pilda.	Pali supellectilium.	Exemplum. <i>Pilda.</i>
Saigo.	Detritus.	Leniter dolens. <i>Sajog.</i>
Sark.	Tunica.	Ind. Praef.
Sawo.	Optatum.	Calx. Calcaneum. <i>Sarka.</i>
Sebre.	Confortium.	<i>Sarok.</i>
Segges.	Gracilis.	Serum lactis.
Sima.	Restis.	Ad vulnus.
Suta.	Sine eo.	Crassus. Clunes largas car- nosas habens.
Te.	Tunc.	Laevis. Politus.
Teke.	Huc.	Cornibus carens.
Teres.	Corium. Lorum.	Tu.
Tudni.	Tibi.	Pyramis lusoria. <i>Kögel.</i>
Tälwai.	Tolutim.	Planus. Planitie praeditus*
Täpa.	Membrum genitale mu- lierum.	Scire.
Wadas.	Pannus levidentis.	Latro. Fur. Praedo.
Wallok.	Excretus.	Lippitudo oculorum.
Waras.	In prociactu.	Feris bestiis abundans.
		Fateor.
		Exulceratus.

Significat

<i>Significat Finnis, v. Lapponibus.</i>		<i>Hungaris.</i>
Warrok.	Sanus.	Suo. Suere.
Warjo.	Arma.	Cornix. <i>Varju.</i>
Waj.	Adagium.	Butyrum. <i>Vaj.</i>
Werez.	Nulla sanguinis vinculo junctus.	Ruber.
Wejem.	Potestas.	Gener meus.
Wedder.	Mugae.	Urna.
Wädder.		
Wärretem.	Depravatio.	Verberor. <i>Veretem.</i>

Unum adhuc superest momentum, idque attentione singulari dignum. Scilicet collatio Bibliorum Finnicae et Hungaricae linguae. Plurima nova ex fonte hoc, ad nostrum assertum roborandum accessisse argumenta, in sequentibus immediate docebimus.

Unusquisque videt, in Lexicis Vocabula ut plurimum in Themate solum inveniri, at textus Sacrarum Literarum ea in variis Casibus, Numeris, Modis, Temporibus, et Personis inflexa, et variis incrementis aucta ostendit, multifaria haec modificatio Vocabula finnica hungaricis multo evidentius approximare solet, eorumque similitudinem tam clare oculis sistit, ut ea vel primo intuenti in oculos cadere debeat. Adsunt praeterea in locis allatis, exempla constructionum bene multa, in quibus syntaxis solis Finnis et Hungaris usitata occurrit, (Hungarismus) quae in lingua latina, aut germanica non nisi per prolixam Periphrafin reddi potest. Non parva mihi laboriosa haec locorum biblicorum collatio constitit diligentia, at si eam tam extraneis, quam Finnis et Hungaris acceptam fore comperero, amplum me retulisse praemium gratus profitebor.

Voces, quae in utraque lingua similes esse reperiri, literis cursivis impressae sunt, quoniam lector illas sine ullo labore invenire et invicem conferre possit.

Finnica.

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Wanha Testamenti.	Vénhedett Testa- mentom:	Vetus Testamentum.
	O Testamentom.	

Genes. 27, 22.

<i>aeni</i> on Jacobin <i>aeni.</i>	<i>az ének.</i> Jakobéne-	Vox est Jacobi vox.
Mutta <i>Kaedet</i> owat	<i>ke.</i> (Szava).	Sed manus sunt Esau.
Esau <i>Kaedet.</i>	<i>de a Kezek.</i> (vagy- nak) Esau <i>Kezek.</i>	

Genes. 7, 22.

<i>Ja caichi</i> jolla <i>elawas:</i>	Es <i>Kiki</i> (minden	Et omne, cui viva
<i>hengi oli.</i>	<i>a' minek</i> <i>elawen</i>	anima, erat (quod
<i>cuiwan</i> maam <i>pa-</i>	<i>lelke vala</i>	respirabat)
<i>aellae,</i> ne coulit.	Száraz földön <i>fe-</i>	Super terrâ siccâ (con-
	<i>jül,</i> az meghala.	tinente) moriebatur.

Genes. 39, 12.

<i>Ja kân tartui</i> hänen	<i>es ötarta</i> (meg-	Et illa detinebat eum
<i>hamefenta.</i>	<i>tartoztatá)</i> ötet	veste tenus.
	<i>köntöfénél fog-</i>	
	<i>va.</i>	

Genes. 44, 25.

<i>ja</i> ostakat meille <i>jo-</i>	<i>és vásároljatok ne-</i>	Et comparate nobis
<i>takin</i> <i>slatusfa.</i>	<i>künk egy</i> Kevés	paucum cibarium,
	<i>életett.</i> (elelése-	alimentum.
	<i>get.</i> eledelt).	

Genes. 45, 3.

Wieläkö minum <i>Isä-</i>	Vallyon az én	Utrum meus pater vi-
<i>ni elas?</i>	Atyám <i>ilé?</i>	vit ne

Genes. 45, 23.

Mutta <i>Isällens</i> lähetti	De <i>Isáknak</i> Kül-	Sed Isaco misit ille
<i>hän</i>	<i>dött ö.</i>	alimentum ad iter.
<i>swasfas</i> mat calle.	<i>sväsi</i> (eledelt) <i>utra.</i>	

4.

<i>Coska</i> Herra <i>nacki</i>	Midön az <i>Ur näzi</i>	Com dominus vidit
<i>hänen</i>	<i>öfet.</i>	eum
<i>menewam</i> catzowan,	<i>menwén</i> nézőll.	euntem visum.

8.

<i>Ja olen</i> astunūt <i>alas</i>	<i>es</i> vagyok Szálva-	Et descendit (<i>Und bin</i>
<i>wapahtaman</i> Egyp-	<i>alá</i> (alá szállot-	<i>herabgestiegen</i>)
<i>tiäisten</i> <i>Kaešifas,</i>	<i>tam)</i>	

Finnice.

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
	szabadítani Egyiptomiák <i>Kezétől.</i>	Liberatum eos ex manu Egyptiorum,
ja <i>wiemaen</i> heittä täl-dä maalda,	és <i>Vsunt</i> öket ezen országbol (vin-nem)	et ductum (ducere) eos ex hoc regno,
<i>hywaaen</i> ja lawiaan maahan.	<i>hiv</i> (jo) és tágas országba.	in bonum et amplum regnum.
Exod. 4, 3.		
Ja hän <i>Sanoi</i> : <i>heittae</i> se maahan.	Es ő monda: <i>heittae</i> azt a' földre.	Et ille dicebat, projice eum ad terram,
ja hän <i>heitti</i> sen maahan.	és ő <i>heitti</i> azt a' földre.	et ille projiciebat, eum ad terram.

Evangelium Matthæi.

CAP. I.

Aufi Testamenti.	Uj Testamentom.	Novum Testamentum
I.		
Jefuxen Christuxen syndimia <i>Kirja</i> ,	Jesus Cristusnak szülétele <i>Könyve</i> (irja)iroja. iraja.	Liber generationis Jesu Christi,
Davidin <i>Pojan</i> , Abrahamin <i>Pojan</i> .	David <i>Fijának</i> , Abraham <i>fijának</i> .	fili David, filii Abraham.

CAP. II.

8.		
ja <i>cofca</i> te <i>löydette</i> ,	és <i>hatilölittek.</i> (meg-et si vos invenietis. lelitek.)	
22.		
<i>pelkacis</i> hän finne mennä.	<i>selegste</i> ő oda <i>menni.</i> timuit illo ire.	

CAP. III.

10.		
Sentähden <i>jocainen puu.</i>	mert <i>aza' fa.</i>	Omnis ergo arbor non faciens fructum
<i>joca ei tee</i> <i>hivs</i> hedelmätä,	<i>hiv</i> gyümöltyöket. terem.	bonum. exciditur et in ignem
<i>hacatan pois</i> , ja <i>tuolen</i> <i>heittäen.</i>	<i>Kiváгатik.</i> es <i>täkre</i> <i>heittäik.</i>	jacitur,

CAP.

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
16. Cofca Jesus <i>castettu</i> <i>oli,</i>	Mikor Jesus <i>Keresz-</i> <i>telttuala</i> (meg- keresztelve yala.	Cum Jesus baptizatus erat.

CAP. IV.

1. Silloin <i>Wistin</i> Jesus hengeldä corpeen, <i>Kiusattia</i> Perkeldä.	Akor <i>vitetven</i> Jesus lélektöl pufztába. <i>Kifirtetni</i> ördögtöl, tentari a diabolo.	Tunc Jesus actus est in desertum
3. Sano, etä nämät <i>Kiwet Lewixi</i> tu- lewat.	mondjad, hogy dic, eme' kövek <i>lev-</i> <i>nek</i> (legyenek) keñyerek.	ut lapides isti fiant panes.
10. <i>Mene pois</i> Satan, fillä <i>Kirjottettu on:</i>	<i>menj, el</i> Sátán, mi- vel <i>irattatvavan:</i>	abi post me Satana; scriptum est enim.

CAP. V.

14. <i>Te oletta</i> mailman <i>walkeus.</i>	<i>Ti valátok</i> világ- nak <i>világossága,</i>	Vos estis lux mundi.
16. että he <i>naekisit</i> tei- dän <i>hywaet työnne.</i>	hogy ök nézzék a ti <i>hiv tetteteket.</i> hogy láffák a ti jötfelekedetei- teket.	ut videant vestra pul- chra opera.
25. ja finä <i>heitetaen</i> tor- nijn.	és te <i>hajtatal</i> to- ronyba.	et in custodiam con- jiciaris.
38. <i>Te cuulitta</i> Janotuxi: <i>Sialma, Sialmaft.</i>	<i>Ti hallottátok'</i> Sa- nolmi (mondani) <i>Szemet Szemérf.</i>	Audistis quia pronun- ciatum est. Oculum proculo (Hungarismus.)

<i>Finnice.</i>	CAP. VI. <i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
<p>3. Mutta cosca finä al- mu <i>annat</i>, nij älkön sinun wa- sen <i>Kätes tietkö.</i> <i>mitä</i> oikia <i>Kätes teks.</i></p>	<p>De mikor tę ala- misnát: <i>annat</i> (adnáladsz. nemkell a'te bal <i>Kezедnek tudni,</i> <i>mit</i> joob <i>Kezед te-</i> <i>ve.</i> (tevék. <i>ték.</i></p>	<p>Te autem faciente eleēmofvnam, nesciat sinistra tua, quid faciat dextera tua.</p>
<p>8. <i>mitas te</i> tarwitzetta.</p>	<p><i>mit ti</i> szükölköd- tök. (miben szü- kölködtök.</p>	<p>quo indigetis,</p>
<p>9. Näin teidän siis pitkä rucoileman:</p>	<p>Avért tinéktek így kelt könyörög- nödtök:</p>	<p>Sic ego adorete vos:</p>
<p><i>Ifä</i> <i>meidän</i> joca <i>olet</i> taiwais.</p>	<p>Atya miénk, ki <i>volt</i> (vagy) <i>gegek-</i> benn,</p>	<p>Pater noster qui es in coelis,</p>
<p>Pyhitetty olcon si- nun <i>nimes.</i></p>	<p>Szentelt legyen a'te <i>neved.</i></p>	<p>Sanctificetur nomen tuum.</p>
<p>10. Lähistikön sinun waldacundas, Olkon sinun tahtos, nijn <i>masa</i>, cuin tai- wais.</p>	<p>Jöjjönel a'te or- fzágod, Légyen meg a'te akaratod, mint földön, ugy égbenn (<i>mezö</i>).</p>	<p>Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua. Sicut in terrä, sic in coelo.</p>
<p>11. <i>Anna</i> meille <i>tupnä-</i> <i>pän</i> <i>meidän</i> jocapäiwä- nen leipäm.</p>	<p><i>Annad</i> nekünk <i>e'naponn</i> (adnad. add. a' <i>mi</i> mindennapi kenyerünket.</p>	<p>De nobis hodie nostrum quotidianum, 'panem.</p>
<p>12. Ja <i>anna</i> meille me- dän wel cam an- dexi <i>nijcuin mekin</i> andexi <i>annam.</i> <i>meidän</i> welwoll- stem.</p>	<p><i>e'add</i> nekünk a'mi vétünk botlá- natját, <i>miként mis</i> botlá- natott <i>annak</i> (adnánk a'mi vétöinknek,</p>	<p>Et dimitte nobis de- bita nostra Sicut et nos dimitti- mus debitoribus nostris.</p>

<i>Finnich.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
13. Ja kllä jobdata meitä Kinfauxcen. Mutta päästä meitä pahasta. Sillä finum on Wal- dacunda, ja woina, ja cunnia ijancaickifest, Amen.	Es ne vigy minket kifürtetbe. De szabaditts min- ket gonofzto!, (puhátol) Mert tiéd (van) az Ország, és hatalom, és ditföfég, és örökké, Amen.	Et ne nos inducas in tentationem, Sed libera nos a malo Quoniam tuum (est) regnum, (Hunnga- rismus). et potentia, et gloria, in Secula, Amen.

14. Sillä jos te andexi annate.	Mert miként ti botfánatott au- ndtok.	Nam sicut vos dimi- feritis,
---------------------------------------	---	---------------------------------

22. <i>Silmas on ruumin Walksus.</i>	<i>Szeme van testnek Világossága.</i>	Oculus et corporis lucerna,
---	---	--------------------------------

23. Waan jos finum <i>Sil- mas on paha.</i>	De ha a'te <i>Sze- med van puha.</i>	Si autem oculus tuus malus fuerit,
--	--	---------------------------------------

25. älkät murhe itteco teidän. hengenne tähden, <i>mitas te syötias, ja mitas juotta.</i>	De ha a'te szemed gonofz, elfa- jult, puha; nem kell gondo- skodnotok, a'ti lelketekben, mit ti egyetek, es mitiuotta (ivott ittatok, igya- tok.)	ne anxie mini animae vestrae, et quid manducetis, et quid bibatis.
---	--	--

34. <i>kuomenifesta. päiwä- rä.</i>	<i>honapi nap.</i>	crastinus dies.
--	--------------------	-----------------

CAP. VII.

12. <i>Caicki sijs mitas te tahdotta. että ihmiset pitää tei- le tekemään,</i>	<i>Kiki azért, a' mit te akartok (Min- den) hogy az emberek-</i>	Omnes igitur quod vultis ut homines faciant vobis
---	--	--

<i>Finnica.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latina.</i>
nijn ts mijös heillä tekkaet.	nek kell tvele- tek tenni. ti is azokhaltegy- tek.	illiud et vos facite illis.
nnofe ja Kasy.	ájfel, és Kelj. járj kelj. járok kelek.)	Surge, et ambula.

CAP. X.

10. Sillä työmieks on ruo- cans ansainut.	Mert a' työmieks (a munkas)mél- to eledelere.	Nam operarius dignus est mercede sua.
---	---	--

CAP. XII.

40. Sillä sijncsin Jonas oli wlascalan watzas colms päiwä ja colms yostas:	Mert mikint Jonás yala tzethalnak patzajában, (bé- liben) három napot, és három tyt. (há- rom éjjel napot et volt.	Sicut enim fuit Jo- nas in ceti ventre, tres dies et tres noctes.
--	---	--

44. Ja enin hän-tule. nijn hän loytaa sen tyhjäksi,	és mikot ő téré, (viszta téré) ecce tehat ő löjte azt henyéve. (lölte, lelte)	Et dum reverteretur, ecce invenit eum va- cantem.
--	---	---

CAP. XIII.

13. ettei he nashden naos. eikä cuulen cuulo.	mert nem néznek, nézve. nemis hallanak hallva.	nam videntes non vi- dent, neque audientes au- diunt.
---	---	--

Finnica.

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
39. mutta <i>elomiekset</i> owat de Engelit.	az <i>előmivések</i> at voltak az Angya- lok (<i>aratók.</i>)	at <i>messiores fuerunt</i> Angeli.

CAP. XIV.

8.			
<i>Anna</i> minule <i>täsa</i> fa- tifa.	<i>annád</i> nekemezen <i>tälann</i>	Da mihi hic in disco- putatione.	
Johannes Castajan <i>pää.</i>	János Keresztelő- nek <i>fejt.</i>	Joannis Baptistae ca- put.	

CAP. XV.

14.			
jos <i>sokia</i> <i>sokiata</i> ta- lutta.	ha <i>uakia</i> <i>vakiáttä-</i> <i>ritti,</i> ha vak vakot ve- zeti,	Si caecus caecum ducat,	

17.			
ette <i>caichi</i> <i>mitas</i> <i>suu-</i> <i>kun</i> <i>sifälle</i> <i>mene,</i> <i>se mene</i> <i>watzaan.</i>	mert <i>kähi</i> (minden) <i>a'</i> (<i>mi</i> <i>szájhon</i> <i>beled</i> <i>mene,</i> az <i>mene</i> <i>patzalban.</i> (bélben).	nam omne ingre- diens in os, in ventrem cedit.	

20.			
mutta <i>pefemättömil-</i> <i>lä</i> <i>kaefillae</i> <i>siosdae,</i> ei <i>saastuta</i> <i>ihmistä.</i>	de (ha) <i>mosdatlan</i> <i>Ktzzel</i> <i>eszjöd,</i> (<i>eszöd. eszöd.</i>) nem <i>fertézteti</i> <i>shmbert.</i>	Verum illota manu manducans non inquinat homi- nem.	

CAP. XX.

16.			
Sillä <i>monda</i> <i>owat</i> cutzutut, mutta <i>harwat</i> <i>wali-</i> <i>tutt.</i>	Mert <i>minden</i> (fok) <i>van</i> <i>hivatott,</i> de <i>kevés</i> <i>vállasz-</i> <i>tott.</i>	Nam multi sunt vo- cati sed pauci electi.	

CAP. XXI.

Finnica.

Hungarica.

Latina.

33.
 ja rakensä tornin, ja pani sen wuorolle
 ja panti sen wuorolle és teve ő a'bann et locavit eam agri-
 peldomiskülle. földmieseket. colis,
 Peldomies. Földmives.

CAP. XXII.

16.

ja ne palveilat menit, és á szolgák ma- Et egressi servi in vias.
 ulos teille, nének alá uttzák- congregaverunt om-
 ja cocoisit caikki cuis ra, nes quos inveni-
 he loesyt, és bévivérek kitkit runt,
 pahat, ja kywaet, puhát, és hiwet, malos, et bonos.
 roszszat, és jot.

21.

Andacat Keisarille, Adjátok Tšáfzár- Reddite Caesari
 coin Keisarin owat, nak, quae Caesari compe-
 mi Tšáfzárnak tunt,
 valo,
 ja Jumalalle, cuin és Istennek, a mi et Deo, quae Deo
 Jumalan owat. Istennek való. competunt.

32.

Ei ole Jumala cuol- Nem ulla Isten, Non est Deus mor-
 luitten Jumala, halottaknak Iste- tuorum Deus.
 mutta eläwitten ne, hanem Sed viventium.
 elwiitteknek.
 elöitteknek.
 elevenittettek-
 nek.

CAP. XXIII.

16.

Woi tietas te sokiak Jaj títtek ti vokiak Ve vobis! o caeco-
 taluttajat. itrittöje! rum duces!
 Jaj tinéktek ti vak
 vezetök!

24.

ja Camelin nielette. és a'Tevet nielettek. et camelum degluti-
 (elnyelitek. tis.

Finnica.

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
35. Että teidaen paaast- lan pirä tuleman caicki wanhuriscas weri.	Hogy ti <i>sejülletek</i> kelljen <i>térni</i> Kiki, igaz <i>veri</i> -nek. Hogy rajtatok le- gyen minden igaznak vére. Hogy réatok atokul térjen.	Ut veniat super vos Omnis iustus sanguis.

37. nijncuin Cana coco <i>poicans</i> fiipeins ala.	<i>mikint a' Tynk-</i> gyüjti <i>fiokait</i> szárnyai alá,	quemadmodum gal- lina congregat pullos suos, Sub alas.
--	--	---

CAP. XXIV.

2. ei pidä täfä <i>jaetettas-</i> <i>maen kiwes kiwen</i> <i>paasaillas.</i>	nem marad itt <i>té-</i> <i>telve kövs köven</i> <i>sejülle.</i>	non relinquetur hic lapis super lapidem.
---	--	---

20. tapudais <i>talswella.</i>	Nem marad meg egy kö á mañ- kon történjék <i>tüvell.</i> (telben. öfzfzel, tavalzszal)	contingat hyeme.
-----------------------------------	--	------------------

31. Ja hän lähettä Enge- lins suurella Bafunan <i>asnellas.</i>	Es ő küldendi An- gyalait harfogo Trombitával <i>éut-</i> <i>kellni.</i> (hangos trombita szoval).	Et ille legabit Ange- los suos sonante tubá et voce.
--	---	--

38. Scit ja jott.	ött és ivott. (Ette- nek és ittanak)	comederunt et bibe- ruñt.
----------------------	---	------------------------------

CAP. XXV.

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
^{2.} Mutta wijji heikkä olli taitawata.	De öte azoknak vala tetemuta. (bolond.	Verum quinque ca- rum (ex iis) erant fatuae.)

CAP. XXVII.

^{31.}		
Ja catzo, Templin efiwaate <i>repeis</i> raktia, ylhäldä ha- man alas.	Es imé, a Tem- plom kárpitja <i>repede ketté,</i> fejlltöl fogva alá.	Et ecce interexpan- sum templi fissum est in duo a fursum usque deor- sum.

Evangelium Marci.

CAP. I.

^{6.}		
Ja söimetzsi hunataja. es evék mizet er- zet).	et edebat mel silve- re. stret).	

CAP. III.

^{3.}		
jolla cuiwettu haafi oli.	Kinek megfára- dott kezi vola. (vala.	cui arefacta manus erat. (Hungarismus: pro habebat.)

^{27.}		
Ei taida kengän wä- kewän huonefen mennat.	Nem tud senki az erölsnek hon- nyába menni.	Nemo potest in do- mum fortis ingredi.

CAP. XIV.

^{14.}		
Cusa on wieraften. huone?	Hol van a Wierth honna? (Gazda honnja. Ven- dégfogado).	Ubi est diversorum? honnna?

Finnice.

Finnico.

Hungarice.

Latine.

15.
ofotta salin *raketus*, mutat palotát *ra-* demonstrabit *caena-*
ja walmistetun. *kottat*, és fel- *culum stratum, et*
készítettet. *készítettet.* *paratum.*

CAP. XVI.

18.
Ja jos he jotakin és ha ő valami Et si mortiferum
myrky juowát. *mirkít juott* quid biberit.
(*mírget ivott.*)

Evangelium Lucae.

CAP. I.

3.
että minä niittäjäre- *hogy én neked quod ego secundum*
stänns finulle *Kir-* *szorgalmatosonni ordinem tibi scri-*
jotaisin, *jorendel irjak* *bam*
hywae Theophile. *hiv* Théofilém. (Jo *optime* Theophilé!
Théofilém.)

18.
illä minä olen *wan-* *mert én vagyok nam ego sum senex.*
ha. *vínke.*

29.
ja ajatteli, *millinen* és elgondolá; *mil-* *et ratiocinabatur;*
se *terimetys oli?* *len* *aza' köfszön-* *qualis esset saluta-*
tés vála? *tio ill.*

53.
Jfowat *taeytti* hän *Az* *ehezöket* *telit-* *Esurientes implevit*
hywejdellae. *ti* *ő* *hiwedelem-* *bonis.*
mel' *tölti* *ő* *jok-*
kal, *jofzágok-*
kal.

CAP. IV.

21.
taemaepän on taemae *s'napon van ems' hodie impleta est*
kirjoitus taeytetty. *irjätös telitetett.* *scriptura haec*
ma *tollyefedett* *he-*
ez *az* *irás.*
enin te nyt cuxletta. *mint ti azt hallot-* *uti vos audivistis.*
tátok.

CAP. V.

Finnico.

Hungarico.

Latino.

6.
Ja heidän werckons és az ő hálojok *re-* et eorum rete difrum-
repsifi. *pedezs.* *pebatur.*

CAP. VI.

3^t
Andakat, ja teille au- *Adjatok, és tinek-* Date, et vobis dabi-
vetan. *tek adatik.* *tur.*

CAP. VIII.

8.
jolla on corwat *cun-* Kinek vuu füle *kal-* Cui est auris ad au-
la, se cunlan. *lani, az halljon.* *diendum, is au-*
diat (qui habet au-
rim Hungarismus).

16.
eli pane *poeydän alá.* *nemis'teszi pad alá.* neque subtus lectum
pouit.

CAP. X.

30.
ixi *ihminen alas me-* egy ember *alá me-* Homo quidam descen-
ni Jerusalemit *ni Jerusalemböl* *debat ab Hierusa-*
lem
Jerichoon, ja tuli Jérikoban, és esék in Jericho, et incidit
ryómárriten *kal'sijn.* gyilkokok *Kezél-* in latronum manus.
ben.

CAP. XIV.

23.
että minun *kuonsni* hogy az én *hon-* ut impleatur domus
taeytetaifin. *nyom töltetteffen.* mea.
hogy teljék meg
a' házam.

CAP. XV.

11.
yhdeillä miehellä *oß.* egy embernek *vala* cuidam homini erant
caxi poikaa. *két fia (fiokája.* duo filii
(quidam babebat duos
filios *Hungaris-*
mus.)

CAP.

Finnice.   **CAP. XVI.**   *Latine.*
Hungarice.

3.
 hänen minä korjastaa. Szégyenlen én kí-   crubescio ego mendli-
 regetni. (Kol-   care.
 dulni)

CAP. XXIV.

16.
 Mutta heidän sil-   De az ő szemük   At oculi illorum tál-
 maensae pidettiin,   fedettek; (meg-   nebantur.
 homájofodtak.   ne illum agnoscerent.
 ettei he händä tun-   hogyötet ne   tudnak
 denet.   esmernék.

28.
 ja hän teetteli hänen. és ő tetteti nekik et ipse se finxit.
 (elöttök)

29.
 ole meidän canzama-   maradj mi velünk, mane nobiscum,
 me.
 sillä ekto joutu.   mert estve jut. (kö-   quoniam vespera ap-
 zelit. jö. közel-   propinquat.
 get).

30.
 otti hän leiwän,   vevé ő a'kenyeret, accepit panem, be-
 kijtti,   murfi,   hálálkodék mor-   nedixit, fregit,
 jald.   et dedit illis.
 ja andoi heille.   és adá nekik.

48.
 Mutta te oletta näi-   De ti valátok ez-   Sed vos eratis testes
 den todistajat.   eknek tudostot-   horum.
 ja. (Bizonyfá-
 ga).

Evangelium Johannis.

CAP. I.

1.
 Alusa oli Sana,   Eleinten vala Sana. In principio, erat ver-
 bum,
 (beszéd, szo, ige,   'Sanolni, 'Sim-
 belni.).

Finnice.

<i>Finnic.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latine.</i>
ja se <i>Sana oli</i> Jumalan és a ' <i>Sana vala</i> et verbum erat apud tykönä. Istennél. Deum,		
ja Jumala <i>oli se Sana.</i> és az Isten <i>vala a'</i> et Deus erat verbum. <i>Sana.</i>		

4.		
Hänes' <i>oli Elaemas,</i> ja <i>Elaemas oli ihm-</i> isten <i>Wahens.</i>	Bene <i>vala Ilem</i> In ipso erat vita (<i>elelem. élet</i>) et vita erat lux ho- és az <i>ilelem vala</i> minum. <i>Embereknek.</i> <i>Világossága.</i>	

6.		
Yxi <i>miss oli</i> lähetty- Egy <i>ferjäu vala</i> Unus <i>vix era</i> missus ty Jumalalda: jon- Küldettette a Deo, ga <i>nimi oli Johan-</i> Istentöl, qui nomen erat Joan- nes. <i>Rinek neve vala</i> nes. (<i>Hungaris-</i> János. <i>mus</i>).		

15.		
Johannes <i>todisti hä-</i> Janos <i>tudostita rol-</i> Joannes <i>testabatür de-</i> nestä. la. Tanubizo- illo. nyfägot tevé.		

26.		
mina <i>kaftan wedella,</i> én <i>keresztetek viz-</i> ego <i>baptizo aquä.</i> <i>zel.</i>		

52.		
ja Jumelan <i>Engelit</i> és Istennek <i>Arnya-</i> et Dei <i>Angelos ascen-</i> <i>ylöstänwan</i> lit fel menni <i>dere,</i> ja <i>alas tulwan ihm-</i> es <i>ala szälväst</i> et <i>descendere supra</i> ifen <i>Pojan pae-</i> (<i>szällani ember</i> <i>filium hominis.</i> <i>aelle.</i> <i>fijára szjülle.</i> (<i>sejülről</i>).		

8.		
<i>iwiekaet</i> edeskäywäl- <i>vigyétek</i> Násznagy- <i>ferte</i> <i>architriclino.</i> Et le. Ja he <i>wait.</i> nak. Es ök <i>wivék.</i> illi <i>tulerunt.</i>		

12.		
Sijtte <i>meni han alas</i> Azután <i>mens öälä</i> Post hoc <i>descendit in</i> <i>Capernaumijn.</i> Kapernaumba. <i>Capharnaum.</i>		

29.		
tätä <i>Templi on ka-</i> ezen <i>Templom van</i> hoc <i>templum est aedi-</i> <i>kettsä cunfi</i> rakattva <i>negy-</i> ficatum <i>quadragin-</i> <i>ven</i> ta		

wijdettäkymmendä hat <i>eszentendeig,</i> <i>sex annis,</i> et tu ajastaica, ja <i>sina</i> <i>es te</i> <i>aedificares illud tri-</i> <i>rakennat sen colma-</i> <i>raknád</i> azt <i>harom</i> <i>bus diebus.</i> <i>na päiwänä.</i> <i>napokig.</i>		
---	--	--

CAP. III.

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
I. Nicodemus <i>nimelda</i> .	Nicodemus <i>nevli</i> .	Nicodemus nomine.
8. <i>Tuuli puhalda</i> ena hän tabto.	<i>Szellö fuvallik ho-</i> <i>va az akar.</i>	Spiritus spirat ubi vult.
II. ja et te ota <i>wastan</i> meidän <i>tođistu-</i> <i>slam.</i>	és ti nem <i>veszitek</i> bé a' mi <i>tudositá-</i> <i>funkat.</i> (tudosi- tám).	et vos non accipitis nostrum testimo- nium.

CAP. IV.

25. minä <i>tiedän.</i>	én <i>tudom.</i>	ego scio.
27. ja ihmettelit että hän fitä. <i>puhutteli.</i>	és tfudálkozásának hogy ő <i>puhatóla</i> (tudako- zodék).	et mirabantur quod ille loquebatur.
<i>mitaes hist?</i>	<i>mit keressz?</i> (kisz- tetfz?)	Quid quaeris?
32. jota et te <i>tiedät.</i>	mellyet ti nem <i>tuatok.</i>	quem vos non nosci- tis.
47. joka oli <i>cuolemal'arc.</i>	mert <i>vola halomal-</i> <i>lo.</i> (haloványlo. haldoklo).	erat enim moribun- dus.
49. Herra <i>tule alas</i> en- nen <i>cüin.</i>	Uram <i>jövet alá</i> mi- nek <i>előtte.</i>	Domine descende an- tequam
minun <i>poicans cuole.</i>	az én <i>fiukám hala.</i> { <i>fiatskám meg</i> <i>halna.</i> <i>pujkám. pujáts-</i> <i>kám).</i>	meus filiulus more- retur.
50. Jesús <i>sanoi:hänelle:</i> mene, sinun <i>poicans elas.</i>	Jesús <i>'sanola neki:</i> <i>meni, (menj)</i> a'te <i>fiukád éle. (él).</i>	Jesús dixit ei: vade, tuns filius vivit.

CAP.

CAP. V.

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
5. <i>halwatsuita.</i>	<i>latovány. halando. gúttautótt. elefett tagu. megszáradott. Szárazbetegségbe finlödő.</i>	Languens, (pallidus, moribundus).
10. <i>nyt on Sabbathi.</i>	<i>most von szombat (van vagyon).</i>	nunc est Sabbathum,
21. <i>Sillä nijntuim heräträ ja wirwotta cuoleitta.</i>	<i>Meret mikint östämälzjtja, és elevenitti huolatat (halottat).</i>	Nam, sicut Pater suscitavit et vivificavit mortuos.
22. <i>Sillä ei duomitze, waan andoi cuoken duomion Pojalts.</i>	<i>Meret nem östészen itéletet hanem ada kiki itéletet sijnak (minden).</i>	Nam pater non facit iudicium (non iudicat) sed dedit omne iudicium filio.
23. <i>Että caicki Polca cunioittaist.</i>	<i>Hogy kiki fiokát. tiszteletje.</i>	Ut quisvis filium honorificet.
30. <i>ne tyoet tessu,</i>	<i>azon tettek mellyeket én teszck, (tétélek tétemények.</i>	ipsa opera, quae ego facio
<i>todislawat minuista,</i>	<i>tudofitnak vollam.</i>	testantur de me.
39. <i>Tutkicat Ramatuita.</i>	<i>Tudakozzatok az iráfokat.</i>	Scrutamini scripturas.
42. <i>Mina tunnen.</i>	<i>én tudom (tunnam. tudnám).</i>	ego scio.
44. <i>Cuinga te usco?</i>	<i>Mikent tudtok hinni? tudátok tudátok</i>	quomodo potestis vos credere.

CAP. VI.

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
7. että kukin keiffas wö- kaengin lais.	hogy kiki kevsset veheffen abbok.	ut unusquisque mo- dicum accipiat ex eo.
8. Peterin weli.	Peternek weli, (veji Petri irater. örje. attyafia.	
9. jolla on caxi cala	kinet van két kála.	cui est duo piscis. (qui habet duos pifces. <i>Hungaris- mus</i>).
12. cootkat murut cuin jäit.	szedjétekel a' ma- rat (maradott) darabokat. (mor- 'sákat. mor'falé- kokat)	colligite super abun- dantia fragmenta.
13. murulla.	maradék,	fragmentum, , reli- quiae.
16. Mutta colca ehto tuli, menit hänen Opetus- lapsehs alas meren tygoe.	Mikor peatig este eljöve, (telék) menének az ő Ta- nitványai alá a' tengerig.	Ut autem vespera in- gruit, descenderunt disci- puli eius ad mare usque.
19. ja he peljaestyt.	es ök fölemlének.	et illi timuerunt.
20. minä olen, älkät pet- jastkos	En valik; ne föl- jétek.	ego eorum, ne time- te.
21. Haaxi.	Hajo.	Navis.
33. Sillae se Jumalan leipae on. se joca Taiwaft tuis alas, ja anda mailmalla elaemäta.	Mert az Istennek kenyere (van). melly Menyből szállta alá. és ada világnak élelmet (élelet).	Nam Deus panis est ille qui, coelo descendit, et dedit mundo vitam.

Finnice.

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
38. Silla minae <i>tulin</i> Tai- waft <i>alas.</i>	Mert én <i>szállottam</i> égből <i>alá.</i>	Quia ego descendi de coelo.
42. Jonga <i>Isaen</i> ja <i>Aeittis</i> <i>me' tunneme.</i>	Kinek <i>öfit es An-</i> <i>nyát mi' tun-</i> <i>nunk (tuduok.</i> esmernök.	Cujus partem et ma- trem nos novimus.
62. jos te <i>naatte</i> ihmisen <i>Pojan</i> sinne <i>gloos.</i> <i>menewaen</i> cufa han ennen <i>oli?</i>	ha ti <i>nézitek</i> az em- ber. <i>Fiját</i> oda fel, (elé) <i>menvén</i> (menni) hol ő <i>előszö.</i> <i>volt;</i>	Si videritis filium ho- minis eo ascendentem, ubi erat prius.
63. <i>elawaezi</i> teka.	<i>elovenné</i> teksen.	vivum facit vivificat.

CAP. VII.

34. Teldan pitae minua etzymen, ja ei <i>loeytömaen.</i>	Ti kerestek énma- gamat és nen <i>lőjtek meg</i> (leltek meg).	Vos quaeritis me et non invenietis.
35. kubungasta han <i>men-</i> <i>se?</i>	hova ő <i>menne?</i>	Quo iturus est?
53. Ja nij <i>cukis meni</i> cotians.	És akkor <i>kiki mene</i> haza. (<i>chozas,</i> <i>chötia).</i>	Et tunc unusquisque perexit domum.

CAP. VIII.

5. <i>Kiwillä.</i>	<i>Kövezni.</i>	Lapidare.
7. fe <i>keittäköön</i> enfin händä <i>kiwellä</i>	az <i>kajittson</i> elsőbb <i>räja kövel.</i>	is primum lapide in illam jaciat.
23. te <i>oletta</i> alkalda. ja mina <i>olen yikal-</i> <i>das.</i>	ti <i>valatok otolrot.</i> (ti vagyto kétföld <i>ről valók</i> és én <i>valék fejüröl.</i>	Vos eratis (estis) de deorsum, et ego eram (sum) ex sursum.

Finnice.

<i>Finnico.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latina.</i>
8. eikö taemas se ole, joka istui, ja kerjais?	nem eme' vala é? ki üle, és kéregete? (kerje is).	nonne iste erat? qui sedebat, et men- dicabat?
12. en mina tiedae.	én nem tudom.	non ego scio.
13. aija he weit sen,	a'kor azok vezették ötet,	tunc illi duxerunt eum.
20. mä tiedämme tämän meidän Pojasten, ja etta hän jokiana syndynyt on.	mi tudjuk eme' mi Fijunkat, és hogy ő vakon született vol' (van).	nos scimus istum no- strum filium, et quod ille coecus natus est.
22. Nain sanoit häpen Wanhemmans, Sillä he pelkösivät Ju- dalaita.	Igy sanolának az ő Vénhei (szü- lél) mivel ők féltek (félegettek) si- doktol.	Sic dixerunt parentes eius quoniam illi time- bant Judeos.

CAP X.

I. se on waras, ja ry- öwäri.	A ki nem az ajton megyen bé az skolba; az van oroz, és ille est fur, et latro. gyilkos.	Qui non per ostium intrat in ovile, et ille est fur, et latro.
3. ja lambat cuulevat és hänen aneus.	a'juhok halják az ő énekit. (za- vat) (ének-szo).	et oves audiunt ejus vocem.
II. Mina olen se hywas paimen. hywas paimen anda hengens lamman- sen edest.	én vagyok a' hiv pásztor. hiv pásztor adja magá juhálért. élett.	Ego sum pastor fidus (bonus) fidus pastor dat pro ovibus suis animam (vitam).

H

Finnico.

<i>Francice.</i>	<i>Hungarice</i>	<i>Latine.</i>
14 Minä olen se hywas paimen, joka tunnen omani	En vagyok a' hiv pásztor tudom á magaméit	Ego sum pastor fidus qui cognosco meas
ja minu tutan myöds omildani.	és engem is, tudnak á magaméi.	et me quoque noscunt meae.
16. Minulla on myöds muitta lambaita	Nekem vannak más juhaim is,	Mihi sunt (Ego habeo) aliae oves quoque, (<i>Hungarismus</i>)
jotka ei ole tästä lammas huonesta.	kiknem valók ezen bárány homnybol, (akolbol)	quae non sunt ex barany homnybol, caulá hac,
ja he saawat muilla minun äneni:	és azok fogják halani azén éneket,	et illae audient vocem meam,
ja pita oleman yxi lammas huone,	és kell lenni egy bárány homny-nak,	et oportet fieri unum ovile, (oportet quod sit)
ja yxi paimen.	és egy pásztornak.	et unum pastorem.
22. Ja Jerusalemissä olikir-komekku,	Es Jerusalembé vala Templont szentelü Innep,	Et Hierosolymis erant Encaenia,
ja talwi oli.	és tél vola.	et hyems erat.
31. Nijn Judalaifet pol-mit taas kiwiä	Äkor a fidok ragadának megint követ	Tunc Judaei suffu-lerunt rursus lapi-dem,
händä kiwittaexens.	ütet kövezni	eum lapidatum.
32. minä ofotin teille Jfeldarmi monda hywastyoetae.	én mutattam nek-tek; öfömnök minden hiv tetteit fok jo téteményeit	ego ostendi vobis, Patris mei multa (omnia) bona opera.
41. Ja monda tuli hänen tygöns.	és minden tére ö hozzája. és fokban menének ö hozzája.	Et multi venerunt ad eum.

CAP. XIII.

Finnice.

Hungarice.

Latine.

3.
ja oli Jumalan tygö *és* lön vala Isten- et factus erat ad De-
menevas. bez menövé. um iens.
és Istenhez mene. (et ad Deum vadit).

9.
ei ainoastans minun nem tšak az én lá- non solum meos pe-
jalkojani pese, baimat mosod. des lavas,
mutta myös kaadet hanem, még keze- verum etiam manus
ja paas. met *és* fejemet is. meas, et caput
meum.

CAP. XIV.

4.
Ja ruhunga minä me- *és* az hova én me- Et quo ego vado-
nen, nek ti tudjátok. vos scitis.
te tiedatte.

18.
En minä jätä teitas Nem én hagylak Non ego relinquam
orwoixi: titeket örvidul. vos orphanos.

19.
ja ei mailma fillen *és* nem néza'világ et mundus jam me
minua naas, többé engem, non videt amplius,
(lát
mutta te naettas mj- de ti néztek engem, verum vos videtis me,
nun:
fillä minä eläen, mert én tšek quia ego vivo,
ja te myös eläite. *és* ti is tšjttäk (él- et vos vivetis.
tek).

CAP. XVI.

27.
ja uscoitš minus Ju- *és* hiltetek engem et creditis me a Deo
malasta tšachtunen. Istenöl lettnek. factum (proceden-
tem).

CAP. XVIII.

13.
fillä hän oli Caiphan Mert ő vala Kaja- Nam ille erat Caji-
appi. fás apja (Ipja). phae Soocer.
H 2 CAP.

CAP. XIX.

Finnica.

Hungarica.

Latine.

^{19.}
Nijn Pilatus kirjoitti *és* Pilatus *irata is* Scripsit autem Pila-
myös pääallekirjo- *fejülleirast.* tus et titulum,
ituxrn.
ja pani *riffin* pääälle, *és* tevé *kerjzten* et posuit super cru-
fejülle. cem
ja oli näin kirjoitettu. *és* vala *igy irat-* et erat hoc modo
tatwa. scriptum:

^{24.}
ja owat *heittaen* *és* *hajittanak* az én et mittunt fortem su-
minun *hamastani* ruhámra *is* *is* *is* per vestem meam.
arpa. — (vetnek)

^{31.}
että heidän *sacaery-* *hogy* az *ö szdrak*
lusns *piti* *ricotta-* *meg* *töretteffe-* ut frangantur eorum
man. *nek.* *crura.*

^{34.}
joita *cohta* *wnoti* *mindjárt* *foja* *ki* et continuo exivit
Weri *ja* *Wisi.* *Vír,* *és* *Viz.* sanguis et aqua.

CAP. XXI.

^{3.}
Minä *menen* *calaan.* *én* *menek* *halászni.* ego vado piscatum.

^{5.}
ongon *teillä* *mitäs* *van* *nektek* *mit* *en-* est vobis quid ad co-
syötävätä? *netek?* *medendum* (*Hun-*
— *valami* *enne-* *garismus*)?
tek? (*habetis* *aliquid* *ad*
somedendum)?

CAP. I.

Apostolitten *Teot.* Apostolok *Tette* Acta Apostolorum.
(Tselekedete).

^{18.}
on hän *kefeldae* *cak* *ö* *Középbe* *hetti* ille medius crepuit.
tia *pahakunnt.* *pattant.*

^{19.}
Ja se oli *tiettaewas* *is* *ez* *vala* *tuttaval* Et notum factum est
caickille, *hiki* (*kinekkinek*) omnibus

Finnica.

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
<i>cuius</i> Jerusalemise afuwat.	<i>hic</i> Jérusalemben lakoznak,	qui Hierosolymis ha- bitant,
että <i>se peldo</i> heidän <i>kiellessään</i>	hogv azon <i>föld</i> aző <i>nyelvükön</i>	quod ille ager in eo- rum idiomate
kutzutan, Akadelmä, se on, <i>weripeldo.</i>	neveztetett Aka- dalmá-nak az van (az az) <i>übr-</i> <i>földé</i> - nek.	nominatus sit Ake- dalma hoc est: Ager fan- guinis.

24.

Sinä Herra, joca cai- ckein sydämet tie- daet.	Urunk! ki kiki szi- vét <i>tudot</i> ,	Domine noster! qui singulorum corda nocis,
ofotta cumman, finä näistä <i>cahdesta</i>	mutasd meg, mellyik ezén ket- töstöl <i>volt väl-</i> <i>lintott</i>	ostende quisnam ex duobus fuerit electus?
<i>olet walinnut.</i>	mellyiket vállasz- tottad é kettő közzül,	

26.

ja hän *walittiin.* és ötet *vállaszták.* et eum elegerunt.

CAP. II.

3.

Ja heille <i>naeyt</i> wij- leskellyt <i>kielet.</i>	és magokon <i>nézik</i> elofzlani <i>nyelvet,</i> és láták hogy nyelvek ofzolá- nakki ő réájok, <i>mikint tüzet.</i> (tüz formában)	Et super sese vide- runt disperti lin- guam (linguas).
<i>wijnkuin tulijet.</i>		

CAP. VII.

47.

Mutta Salomon <i>ra-</i> <i>kenfi</i> hänelle <i>kuo-</i> <i>nen.</i>	De Salomon <i>raka</i> néki <i>konnyot.</i>	Salomon autem aedi- ficavit ei domum.
---	--	--

CAP. IX.

Finnice.

Hungarice.

Latine.

41.
ja andoi hänen heil- és add azt nekik et dedit eam illis
lon elawennee. elevenen. vivam (stitit eam
vivam).

CAP. XVIII.

6.
teidaen wewenne ol- a' ti véretek legyen Sanguis uester fit (su-
con teidaen pas- ati fejteken per) caput uestrum.
anna
páállé. fejül. Superne.

CAP. XX.

20.
ja ellen teille opet- és — titeket tanit- atque vos docuiffem.
twut. ottalak volna.
(tanu, tanut, tanit.
tanitas, tanulás,
tanuság, tanit-
wany, testis, te-
stem, docet; in-
stitutio, actus
discendi, doctri-
na discipulus.
Opetuslapfet. Tanitvány. Discipulus.

26.
että minä olen wia- hogy én vagyok quod ego sum mun-
toin coikkein we- tiszta kiki vére- dus ab omnium san-
refstä flül. (vérétöl). guine.

CAP. XXV.

22.
huomena saat finä hónap fogod te cras audies eum.
hänendä cuulla. ötet hallani.

CAP. XXVIII

23.
ja opetti heille, és tanitá öket et docebat illos
huomensesta ehtofsen honaptol esjvé-ig. a mane ad yesperam.
astti. reggeltöl estig.

Finnice.

Finnice.

Hungarice.

Latine.

28.
Nijn olcon se teille Azért légyen ez Notum ergo sit vobis.
tieltäwä. néki *tuttává.*
Azért légyen ez
néktek tudto-
tokra.

Si omnia per decursum operis dicta, debita attentione sub examen vocentur, sequens ex iis consequentia deduci posse videtur.

Dari in Lingua finnica quadruplicis generis vocabula.

Primo talia, quibus Finni in antiquissimis adhuc temporibus, dum in arcto cum Hungaris vivebant commercio, utebantur. Haec commode in tres species dividi possunt; *Prima* complectitur vocabula illa, quae Finni et Hungari ad hodiernum usque diem intacta fere conservaverunt, uti: *menen*, *menyen*, *it*, *vér*, sanguis, viz, *aqua*, *köve*, *lapis*, *tél*. *hyems*, *waj*, *butyrum* etc. plurima. *Secunda* exhibet talia, quae immutata quidem sunt, et quasi truncata, vel aucta, at primo statim intuitu originem hungaricam facile produnt, ut *olít*, *voít*, *suit*, *vargas*, *farkas*, *lupus*. *Wanha*, *vén*, *senex*. *Sárwi*, *szarva*, *cornu* etc. *Tertia* comprehendit illa, quibus licet Hungari ante plurima secula uti potuerunt; uti hoc iusta de causa suspicari licet, hodie tamen illorum penitus obliti sunt, et non nisi apud Finnos, vel Lappones horum vestigia supersunt. Talia videntur esse vocabula sequentia: *Omaga*. *Pusio*. *Pän*. *Canis*. *Sadna*. *Veritas*. *Teudnar*. *Servus*. *Tim*. *Hora*. *Tuona*. *Mors*. *Auda*. *Awu*. *Virtus*. *Aita*. *Templum*. *Esmärke*. *Exemplum*. *Kottjos*. *Famulus*. *Mano*. *Luna*. *Mod*. *Animu*. *Or*. *Tintinabulum*. *Pilke*. *Focus*. Hungari ideas has peregrinis ut plurimum vocabulis exprimunt, ut: *Ora*, *Virtus*, *Templom*, *Tréfa* etc.

Illi enim occupatâ Pannoniâ, commercium habere coeperunt cum hominibus linguâ slavica, valachicâ, germanicâ, latina, italicâ, graecâ et gallicâ loquentibus, hinc non mirum, si plurimas ex his linguis voces sibi appropriantes vocabulorum Gentis suae antiquorum obliiti sunt.

Secundo dantur in lingua finnica vocabula plurima, quae Finni a Svecis vicinis per longam seculorum seriem pedetentim didicerunt, atque tantopere sibi propria reddiderunt, ut illa hodie loco vocum finnicarum habeant. Has ego voces in linguâ meâ patriâ, veris, et antiquis vocibus hungaricis expressas reperio, quas si Finnus libros hungaricos legens examinaret, dubito, utrum in illis vestigia veteris suae linguae maternae animadverteret; quem admodum Hungarus, vice versa, voces superius memoratas, sed ex lingua sua iam deperditas, apud Finnos tamen hodieum superstites, pro vocibus hungaricis agnoscere nequiret.

Operae pretium erit adungere ea, quae Doctissimus Dobrowsky sparsim animadvertit in opere suo intitulo: Literarische Nachrichten von einer auf Veranlassung der Böhmischn gelehrten Gesellschaft der Wissenschaften im Jahre 1792 unternommenen Reise nach Schweden und Rußland, von J. Dobrowsky, nebst einer Vergleichung der Russischen und Böhmischn Sprache, nach dem Petersburger Vergleichungs-Wörterbuche aller Sprachen. Prag, 1796.

Pag. 90. Herr Professor *Porthan* (in der Hauptstadt Finnland, in Abo) ist seit einigen Jahren mit der Bearbeitung eines vollständigen Finnischen Wörterbuchs, wovon ich schon viele fertige Hefen auf der Bibliothek gesehen habe, rühmlich beschäftigt. Da er in dieser Absicht auch Reisen in das Innere des Landes zu machen pflegt, so ist nicht zu zweifeln, daß er seine Vorgänger weit übertreffen werde.

Pag.

Pag. 93. Die Augen der Finnen liegen etwas tiefer. Ihr Haar ist größtentheils roth. Auch einige andere Sprachverwandte der Finnen: als die Permäcken (Permier), Siränen, Wotjaken, die obischen Ostjaken, haben fast durchgängig rothe Haare, urai bläuliche Augen. Die alten Russen, die nicht slawisch reden, sind wahrscheinlich vom Finnischen Völkerstamme. Daher ihr Name *Ruß*, *Rußland*, von dem Worte *rufy* (hung. *rófka*) roth von Haaren.

Pag. 94. Dieser Umstand ist desto merkwürdiger, da andere Sprachverwandte der Finnen, als die Lappländer, Tscheremissen, Morduinien, Wogulen, schwarze Haare und schwarzbraune Augen haben. Zu den schwarzhaarigen Stämme gehörten wohl auch die Ungern, daher denn ihre Sprache mit der Wogulischen näher verwandt ist.

Pag. 95. Da ich (Dobrowsky) nebst Lappländischen und Finnischen Sprachlehren und Wörterbüchern, auch eine zu Petersburg 1775 Wotische, und durch die Güte des H. D. und Kollegienraths *Pallas*, eine geschriebene Permische Grammatik zum excerpiren erhalten habe, die ich in dieser Absicht verglich, so kann ich mit der Zeit über die nähere oder entferntere Verwandtschaft dieser Sprachen mit der Ungarischen etwas Bestimmteres sagen. Vielleicht bin ich im Stande, zu den neuen Beweisen der Verwandtschaft der Ungarn mit den Lappländischen, von *J. Hager* in Wien 1793 einst Einiges hinzusetzen.

AFFINITAS
LINGVAE HVNGARICAE

CVM

ESTHONICA
GRAMMATICAE DEMONSTRATA.

FASCICVLVS SECVNDVS.

Postquam ea quae in fasciculo primo de lingua Lapponum et Finno- rum observavi, finivissem, atque iudicio viri clarissimi *A. L. Schlözer*, Magnae Britanni- ae Regis Aulae Consilarii subiecissem, non pe- tito solum meo lubens detulit, dum manuscriptum meum attente perlegit, conatusque meos saven- ter approbavit, verum aliquot libros etiam propria ex bibliotheca evolvendos offerre, meque humanissime invi- are et animare dignatus est, ut ex iis naturam septem linguarum familiae *Fennicae* scilicet: Estho- nicae, Votjacicae, Tschuvaschicae, Tscheremissicae, Permicae, Sirjenicae, et Morduinicae, investigare, et critico examini subicere vellem, Quam grata mihi benigna haec favoris significatio fuerit, quivis facile videt.

Libri autem illi erant sequentes: Biblia Estho- nica, Grammatica Esthonica, Halae 1732 edita, alia Lipsiae 1780 edita. auctore *A. V. Hupel*, Gramma- ticae tres, seu Dissertationes ad Grammaticam linguae Tschuvaschicae, Votjacicae, et Tscheremissicae per- tinentes, Petropoli 1775, sub hoc titulo russo edi- tae: *Szotsinénija, prinadle'saschtsija, k' Grammatikije, Tschuvaschskágo, Votskágo, Tscheremisskágo, Ja- ziika*. Sammlung Russischer Geschichte, Petersburg 1758, cujus Tomo 3. a pag. 382 usque 410 plurima vocabula nationum *Fennicarum*: Votjak, Tschuvasch, Tschereemis, Perm, Sirjen, Morduan, congesta reperi.

His

His adjutus adminiculis, opus aggrediens, secundum elaboravi Observationum mearum Fasciculum.

De lingua Esthonica fufe satis notata reperi, quibus adjutus naturam linguae intimius penetrare possem, at in Grammaticis memoratarum trium linguarum, vix aliud praeter Vocabularia et Paradigmata Nominum Pronominum et Verborum obtinui, unde factum est, ut ex his, praeter seriem Vocabulorum excerptorum, et Paradigmatum, vix leves aliquas observatiunculas notare potuerunt. Nihilominus tamen sunt eae, simul sumta memorabilia satis, et ad affinitatem harum linguarum cum mea materna clare demonstrandam sufficiunt.

De Diminutivis.

Multa Esthonom Diminutiva terminantur in *ke* sicuti Hungarorum. Interea Hungari Vocalem *e* ob genium linguae saepe in *a* mutare debent.

<i>Esthonica.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latine.</i>
Kullake.	Szivke. Szivetske.	Corculum.
Sõlmeke.	Gõtake.	Nodulus.
Silmike.	Szemetske.	Ocellus.
Pojoke.	Fioka. Fintaka.	Filiolus.
Jefuke.	Jé'fufka.	Jefulus.
Tuike. Tol- loke.	Tüzetske.	Igniculus.
Unnuke.	Maďárka.	Avicula.
Illøke.	Szépetske. Illøke.	Pulchellus.
Lehmike.	Tehénke.	Vaccella.
Mehhike.	Emberke.	Homunció.
Naefoke.	Afzszonyka. Nótake.	Fœmella.
Nattuke.	Kitfnyke.	Parvulus.
Jalloke.	Lábatska.	Pedunculus.
	Gyalogka. Gyalogotska.	

Hoc ultimum Diminutivum derivatur a voce *Jalg*. Pes. *Láb*. At quivis videtivocem hungaricam *Gyalog*, Pedestris (ideſt: qui pedester ambulat), ex eadem voce esthonica *Jalg*, *Jaloke* originem sumſiſſe, dicitur enim apud Hungaros *gyalog katona* miles pedestris, *gyalog hinto*, lectica pedestris id est: portatilis, etc.

Notari merentur hic voculae illae, quibus Esthones se invicem in svavi confabulatione compellant. E. Kulla. H. Aranyom. Meum aurum! E. Kulla herra. H. Aranyos uram. Mein goldener Herr! E. Kulla kuppo. H. Virágom! Rosám! Mi foscule! E. Zirko. H. Galambom, Madárkám Mea avicula! E. Sukker. H. Édesem! Dulcissima mea! E. Sukker mundokenne. H. Edes szajkóm. Mein Zucher Mündchen. E. Selo. H. Lelkem. Animula mea. E. Kallis. H. Drágám. Chara mea!

De Declinatione.

Exhibeo hic Paradigma esthonicum, quod hungarico in pluribus simile esse Lector illico observabit. Exemplum erit vox esthonica *Jummal*, Deus, cui assimilabo hungaricum *Hal*, Piscis; eo quod terminatione interſe conveniunt.

Singulariter.

N. Jummal.	Hal.	Piscis.
G. Jummala.	Halé.	Piscis.
D. Jummalale, - ai.	Halnak.	Pisci.
A. Jummalat.	Halat.	Piscem.
V. Jummal.	Hal:	Piscis.
A. Jummalast.	Halastol.	Simul cum pisce.
Jummalt.	Haltol.	A pisce.

Plura-

Pluraliter.

N. Jummalad.	Halak.	Pisces.
G. Jummalatte.	Halaké.	Piscium.
D. Jummalattele. -st- tel.		
Jummalaille. -ail.	Halaknak.	Piscibus.
A. Jummalaid. -id.	Halakat.	Pisces;
	Halaknál.	Apud pisces.
V. Jummalad.	Halak.	Pisces,
A. Jummalattef.	Halaktol.	A piscibus.
Jummalattelt.	Halakbol.	Ex piscibus.
Jummalait.	Halakrol.	De piscibus.
Jummalait.	Halakkal.	Cum piscibus.
Jummalist.	Halakbann.	In piscibus.
Jummalit.	Halakért.	Pro piscibus.

Evidens est, varias Ablativi modificationes non aliud esse, quam Praepositionum (vel si malueris; *Suffixorum praepositionalium* conjunctionem cum ipso Nominativo.

Exempla Nominum, quorum Paradigma Hungarico evidenter simile esse reperi, in fine vocabularii Esthonicum notavi.

Observandum praeterea, quod in Grammatica Esthonom, de *Genere* Nominum nulla unquam mentio sit. Praeterea, Adjectiva Substantivis juncta per omnes Casus et Numeros invariata manent, quae omnia linguae hungaricae aequae sunt propria. Vt: E. Kaksteistkummend Apostolit. Hung. *Tizenkét Apostol.* Non vero: *Apostolok.* Duodecim Apostolus; non: Apostoli. *Esthonic.* Kuld Sörmus. Hung. *Arany Gyűrű,* Genitivo; E. Kuld Sörmusse. H. *Arany gyűrű;* non: *Aranyé gyűrűt.* Aurei annuli. E. Kaks aastat wanna. H. *Két esztendőis vtn.* Duo annum senex; non: Duoꝝ annos senex. E. Mul on wiis wenda. H. *Nekem van öt batyám.* Mihí est quinque frater; non: fratres.

Qui

Qui Genitivum et Accusativum singularem formare in lingua esthonica apprime didicit, is bene declinat. Hoc obtinet in lingua hungarica quoque, ubi formatio Genitivi, praecipue autem Accusativi omnem declinandi difficultatem resolvit.

De Comparatione.

Comparativus in Dorpatica Dialecto *) formatur, addendo Positivi Genitivo literas mb; ut *Suur*, magnus. *Suremb*, major. Si huic praepnatur particula, *Kige* formabitur superlativus, ut: *Kige suremb* maximus.

E. Aufa.	Aufamb.	<i>Kige</i> Aufamb.
H. Betfülletes.	Betfülletefebb.	<i>Leg</i> Betfülletefebb.
Honestus.	Honestior	Honestissimus.
E. Kalli.	Kallimb.	<i>Kige</i> Kallimb.
H. Drága.	Drágább.	<i>Leg</i> Drágább.
Preciosus.	Preciosior.	Preciosissimus.
E. Kórgé.	Kórgemb.	<i>Kige</i> Kórgemb.
H. Magas.	Magassabb.	<i>Leg</i> Magassabb.
Altus.	Altior.	Altissimus.
E. Wähha.	Wähhemb.	<i>Kige</i> Wähhemb.
H. Kitfin.	Kisseb.	<i>Leg</i> Kissebb.
Parvus.	Minor.	Minimus.

Dialectus Revalici Vocula *Keige*, vel Dorpatici, *Kige* cum hungarica sibi correspondente *leg* unicuique Critico, primo statim obtutu apprime convenire videtur. Sumta est haec vocula ex voce hungarica *elég* satis, quod convenit cum Latinorum *magis*, *maxime*, *valde*. Idoneus, 'magis idoneus, *maxime* idoneus, *valde* idoneus, *satis* idoneus; *elég* *alkalmatosabb*, vel *leg* *alkalmatosabb*.

*) Notandum, dari in lingua esthonica Dialectus varias, quarum notata digniores sunt: Dialectus Revalica, Dorpatica (*Das Dörpsche*) Pertauica, Allazkiwica, Oberpahllica, Pölswica, (*Das Pölswische*). Intelliget lector, cur in sequentijs incedam harum Dialectorum mentio facta sit.

De Numeralibus.

Numeralia in his duabus linguis aequè magna ex parte inter se conveniunt.

<i>Æthiopicæ</i>	<i>Hungaricæ.</i>
1. Uks. Eſſimenne.	Egy. Egyik. Elfő. <i>Primus.</i>
2. Kaks.	Kettő.
3. Kolm.	Három.
4. Nelli.	Négy.
5. Viis.	öt.
6. Kuqs.	Hat.
7. Seits.	Hét.
8. Kabhekfa.	Nyolcz.
9. Uhhékfa.	Kilentz.
10. Kümme.	Tíz.
100. Sadda.	Száz.
1000. Tubhat.	Ezer.

De Pronominibus.

Si quis Pronomina sequentia debita attentione inter se conferre voluerit, quidnam inter illa commune animadverti possit, oppido patebit.

<i>Æthiopicæ.</i>	<i>Hungaricæ.</i>	<i>Latine.</i>
Mis. Mes. Kes. Ke? Kegi. Keke.	Mi. Melly. Ki. Ki? Mellyik? Kiki. Valaki.	Quid. Quod. Qui. Quis. — Quisnam. Quidnam. Qui- cunque.
Minnz. Ma. Sinda. Sa. Temma. Ta. Meie. Mi (Pölfwice). Teie. Ti (Pölfwice).	én. Te. ő. Mi (Mijénk). Ti (Teiéd. Tejéd. Tiéd) Tjétek. ő (Emez). Maga.	Ego. Tu. Ille. Nos (Noſter). Vos (Tuus). Veſter. Illí (Iſte). Ipſemet.
Need. Nemmad. Iſſe.		<i>Æthiopicæ.</i>

<i>Esthonica.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Se.	Az. Amaz.	Is. Iste.
Sefinnane.	Ez (önnön ez).	Hic. Hicce.
Sefamma.	Ama. Amaz.	Iste.
Omma.	Magam(Magomma).	Egomet.
E. Minna armaftan omma lapfe.		
H. én szeretem magam gyermekemet.		
Ego amo meum proprium puerum.		

De Verbis.

Subsequens Observatio majorem omnibus antecedentibus meretur attentionem. Hungari formare solent Verba sua Transitiva ex Verbo Neutro, addendo illi literam t, cum conveniente vocali, ut: Vág, Vágat, fecat, secandum curat, Fen, Fenet, Acuit, Acuendum curat, Szoll, Szollit, Loquitur, Loqui facit. Idem proflus observare licet in formatione Verborum Transivorum in Língua esthonica, videamus exempla. Verbum *Sullatania* esthonicum significat *Linguesfacere*, Hung. *Olvasztani*, at majoris similitudinis gratia aliud Verbum Hungaricum huic substituam: *Fullasztani*, suffocare.

<i>Esth. Neutr.</i>	<i>Hung. Ntr.</i>	<i>Esth. Transitiv.</i>	<i>Hung. Transitiv.</i>
1. Sullam.	Fulladok.	Sullat - an.	Fullaszt - om.
Sullad.	Fullad - <i>ß</i> .	Sullat - ad.	Fullaszt - od.
Sullab.	Fullad.	Sullat - ab.	Fullaszt Fullasztja
Sullama.	Fulladni.	Sullat - ama.	Fullaszt - ani.
2. Löppab.	Szlin.	Löppat - ab.	Szüntet.
Löppma.	Szünni.	Löppet - ama.	Szüntet - ni.
3. Immeb.	Szop.	Immet - <i>sz</i> .	Szoptat.
Immema.	Szopni.	Immet - ama.	Szoptat - ni.
4. Pö!jeb.	égn.	Pöppet - ab.	éget.
pöjlema.	égni.	Pöppet - ama.	éget - ni.
5. Langeb.	Es.	Langet - ab.	Ejt.
Langema.	Ésni.	Langet - ama.	Ejt - en
6. Wáffib.	Fárad.	Wáffit - ab.	Fáraszt.
Wáffima.	Fáradni.	Wáffit - ama.	Fáraszt - ani.

Significatio horum est.

1. Liquefio.	Liquefacio.
Lignefis.	Liquefacis.
Liquefit.	Liquefacit.
Liquefiert.	Liquefacere.
2. Desistit.	Desistere facit.
Desistere.	Desistere facere.
3. Sugit.	Sugere facit.
Sugere.	Sugere facere.
4. Ardet.	Ardere facit (Urit).
Ardere.	Ardere facere (Urere).
5. Cadit.	Cadere facit (Elabi finit).
Cadere.	Cadere facere (Elabi finire. <i>Fallen lassen</i>).
6. Defatigatur.	Defatigat alium.
Defatigari.	Defatigare alium.

Modus formandi Verba Passiva, in utraque lingua valde similis, aequè commoda ad assertum meum roborandum suppeditat exempla. Regula etenim subsequens ex horum exemplorum contemplatione sponte deduci potest. Formantur Verba Passiva ex Activis, addita Litera *t*.

<i>Activa.</i>	<i>Passiva.</i>
E. Armaftama.	Armas - te - tama.
H. Szeretni.	Szeret - tet - ni.
Amare.	Amari.
E. Sokkuma.	Sokko - ta - ma.
H. Tapodni.	Tapod - tat - ni.
Conculcare.	Conculcari.
E. Laskma,	Las - ta - ma.
H. Furni.	Fur - at - ni.
Perforare.	Perforari.
E. Jaggama.	Jae - ta - ma.
H. Szaggatni.	Szaggat - tat - ni.
Lacerare.	Lacerari.
E. Wötma.	Woe - ta - ma.
H. Venni.	Vé - tet - ni.
Accipere.	Accipi.
E. Pölgma.	Pölle - ta - ma.
H. Utálni.	Utál - tat - ni.
Despicere.	Despici.

Activa.

<i>Activa.</i>	<i>Passiva.</i>
E. Andma.	Anne-ta-ma.
H. Adni.	Adat-tat-ni.
Dare.	Dari.
E. Teggema.	Tet-ta-ma.
H. Tenni.	Té-tet-ni.
Ponere.	Poni.
E. Ajama.	Aje-ta-ma.
H. üzni.	üz-et-ni.
Persequi.	Persequutum fieri.

In Paradigmate Verborum Ethniconum multo evidentior observari potest similitudo, quam in ullo unquam linguarum *Fennicae* originis Paradigmate.

Primo. Secunda Persona Singularis Numeri in plurimis Temporibus, assumit literam *d*. E. *Lödd*. H. Lövöd. Feris. E. *Leiad*. H. Leled. Invenis. E. *Tsed*. H. Tefzed. Ponis.

Secundo. Secunda Persona Pluralis in plurimis Temporibus assumit literam *t*. E. *Löte*. H. Lötök. Feritis. E. *Leiate*. H. Lelitek. Invenitis.

Tertio. Verbum quodlibet duos habet Infinitivos: Determinatum, et Indeterminatum.

<i>Det.</i> E. Minnema.	<i>Ind.</i> Minna.
H. Mennem.	Menni.
Ire mihi.	Ire.
E. Ledma.	Leida.
H. Lelnem.	Lelni.
Invenire mihi	Invenire.
E. Öllema.	Olla.
H. Lennem.	Esse.

Uno saltem exemplo oportet Lectoribus aliquam Infinitivi Determinati ideam dare. Lelnem Kell. Ich musz finden. Invenire debeo: Lelni. Kell. Man musz finden. *Inveniri debet*, vel: *Invenire aliquis debet*. Mennem Kell. Ich musz gehen. *Ire debet*. Merini Kell. Man musz gehen, *Ire debet aliquis*.

Quarto. Ex Infinitivis fiunt Substantiva, more Hungarorum, et quidem assumendo Terminations in utraque lingua similes, apud Esthones: *us, minne*, apud Hungaros: *ás, és, ménny, miny*, ut: E. Kartma, Kartus. H. Tarrani, Tartás (Félelem), Metuere, Metus. E. Santma, Santus. H. Koldulni, Koldulás. Mendicare, Mendicatio. E. Saisma, Saisus. H. Allani, Allás. Stare, Statio. E. Moistma, Moistmus, Moistminne. H. Érténi, Értés. *Értemin, Ertemény, Értelem*. Percipere, Perceptio, Intellectus. E. Maistma, Maius. H. Nyalni, Nyalás. Gustare, vel; Lingere, Linctus. E. Mälletama, Mälletus. H. Emliteni, Emlités. Recordari, *widerkauen*. Recordatio. E. Maenitfema, Maenitfus, Maenitfeminne. H. Inténi, Intés, Intemény. Admonere, Admonitio. E. Teggema, Teggeminne. H. Tenni, Téteminy. Ponere, Positio. E. Teplema, Tepleminne. H. Tépleminy, Tépemény, Tépelődés. Rixari, Rixa. *Schlägerey*. E. Kirjotama, Kirjotus. H. Irni, Iratni, Iratás. Scribere, Scriptura. E. Kema, Keminne. H. Fözni, Fözemin, Fözemény, Fözélék. Coquere, Coctio. E. Haigotama, Haigotus. H. Ásitani, Ásitás. Jajgatni, Jajgatás. Oscitari, Oscitatio. E. Armastama, Armastus. H. Szeretni, Szeretés, Szeretet. Amare, Amor. E. Allandama, Allandus. H. Alazni, Alázás, Alázotosság. Humiliare, Humilitas. E. Aia wiitma, Aia witus. H. Idöt veszteni, Idő vesztés. *Zeitvertreiben, Zeitvertreib*. E. Hirmotama, Hirmotus. H. Rémiteni, Rémités. Terrere, Terror.

Subjungam Paradigmata quorundam Verborum selecta, in quibus Similitudinem aliquam detegere potui.

Esthonica.

<i>Æthionice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
<i>Indicativi Præsens.</i>		
Ma Lööñ.	Löväñ.	Ferio (<i>Traficio</i>).
Sa Lööð.	Löväð.	Feris.
Ta Lööb.	Lövi.	Ferit.
Meie Lôme.	Löväñk.	Ferimus.
Teie Lôte.	Lövík. Lótek.	Feritis.
<i>Imperfectum.</i>		
Ma Lôñ.	Lövéñ.	Feriebam.
Sa Lôid.	Lövéð.	Feriebas.
Ta Lôi.	Lövé.	Feriebat.
Meie Lôime.	Lövéñk.	Feriebamus.
Teie Lôite.	Lövétk. Lävétek.	Feriebatis.
<i>Imperativus.</i>		
Lô.	Löjj.	Feri.
<i>Gerundium.</i>		
Lües.	Löväñs.	Ferire solitus.
<i>Supinum.</i>		
Lönud.	Lönöd. (<i>Kell</i>).	Ferire tibi (<i>oportet</i>).
<i>Participium.</i>		
Lôwa.	Löve. Lövéñ.	Ferens. Feriendo.
<i>Indicativi Præsens.</i>		
Ma Lähhån. Lå.	Megyek.	Eo.
<i>Imperativus.</i>		
Sing. Minne.	Menj.	Ito.
Plur. Mingem.	Menjetek.	Itote.
<i>Infinitivus.</i>		
1. Minnema.	Mennem.	Ire mihi.
2. Minna.	Menni.	Ire.
<i>Participium.</i>		
Minnew.	Menó.	Iens. Euns.
	Menóvé lenni.	In euntem transmutari.
	Menóven.}	Eundo.
	Menvén. }	

<i>Ethiopic.</i>	<i>Hungaric.</i>	<i>Latine.</i>
Minnea.	Menés.	Itio. Itus. Abitus.
	<i>Gerundium.</i>	
	<i>Indicativi Praesens.</i>	
Ma Leian.	Lelem.	Invenio.
Sa Leiad.	Leled.	Invenis.
Ta Leiab.	Leli.	Invenit.
Meie Leilame.	Leljlk.	Invenimus.
Teie Leiato.	Lelitek.	Invenitis.
Nemmad Leilawad.	Lelik.	Inveniunt.
	<i>Imperativus.</i>	
Leia fa,	Lejj. Lelj.	Inveni.
	<i>Infinitivus.</i>	
1. Ledma.	Lelnem.	Invenire mihi.
2. Leida.	Lelni.	Invenire.
	<i>Supinum.</i>	
Lednud.	Lelned.	Invenire tibi.
	<i>Participium.</i>	
Leidja.	Lelö. Lelöie. <i>Poff.</i>	Inveniens. Inventor.
	<i>Indicativi Praesens.</i>	
Ma Teen.	Tefzem.	Pono.
Sa Teed.	Tefzed.	Ponis.
Ta Teeb.	Tefzi.	Ponit.
	<i>Supinum.</i>	
Thenud.	Tenned.	Ponere tibi.
Teinud.		
	<i>Participium.</i>	
Teggew.	Tevö.	Ponens.
	Tégy.	Pone.
	<i>1. Infinitivus.</i>	
Teggema.	Togyem.	Ponam.
	<i>2. Infinitivus.</i>	
Tetta.	Tette.	Posuit.
	<i>3. Imperfectum.</i>	
Teggi.	Tegye.	Ponat.

Habent

Habent aliquid simile Verba sequentia quoque.
 E. Tundmä. H. Tudni. Scire. *Indic. Praef.* E. Tunne. H. Tunnám. 2. *Infin.* E. Tutta. H. Tutta. Tudta. Scivít. E. Wötma. H. Verni. Accipere. 1. *Praef.* E. Wötta. H. Vötte. 1. *Imperf.* E. Wötti. H. Vötte. 3. *Imperf.* E. Wöt. H. Vött. 2. *Infin.* E. Wötta. H. Vött. E. Wima. H. Vinni. Ferre. 1. *Imperf.* E. Weiße. H. Vigye. E. Joma. H. Ivom. Iszom. Ivám. Bibo, Bibebam. 2. *Infin.* E. Juwwa. H. Iva. Iván. Ivo. Bibendo, Bibens. E. Teen, Te. H. Tszem, Tedd, Pono, Pone. E. Nään, Nä. H. Nézek, Nézz, Né! Ne. Nefze. Aspicio, Aspice, En! Ecce! Accipe!

Nota. Verbum non semper postulat Pronomen Personale, praecipue in Responsione penitus abesse potest, ut: E. Kas sa käisid seäl? H. Vallyon te voltál é'ott? Utrum tu fuistine ibi? Ob du da gewesen bist? E. Käisin. H. Voltam. *Germ.* Bin gewesen. Fui.

Cum Verbum Substantivum *Est* in omnibus linguis *Fennicae* originis singularem sibi impressum nationalitatis characterem prae se ferat; uti hoc iam in lapponico et finnico observare licuit; eapropter Verbum Substantivum esthonicum *olen*, sum, non minori expendemus attentione.

Si Paradigma huius Verbi subtilius rimari quis velit, observabit, illud per omnia fere Tempora, Numeros, et Personas hungarico valde analogum esse. Quo facilius autem hoc quivis animadvertere possit, adjecti more mihi consveto *Fictum* aliquod *Paradigma*, hungarico valde simile, et transitum ab esthonico in hungaricum naturali quasi gradatione ostendens, in quo simul indigitare laboro, Verbum substantivum hungaricum *Vagyok*, olim regulariter conjugatum (inflexum) hodie tantopere immutatum esse, ut prorsus irregulariter conjugaretur, quod in omnibus linguis contigisse iusta de causa suspicor.

Paradigma Verbi Substantivi Sum.

<i>Ethniconum.</i>	<i>Fidum.</i>	<i>Hungaricum.</i>	<i>Latinnb</i>
<i>Inditucrai Iraefus.</i>			
Minna Olen.	Volom.	Vagyok.	Sum.
Sinna Oled.	Volod.	Vagy.	Es.
Temma On.	Volon. Von.	Van.	Est.
Meie Olleme.	Volnuk.	Vagyunk.	Sumus
Teie Ollete.	Voltok.	Vagytok.	Estis.
Nemmad On.	Volnak.	Vagynak.	Sunt.
Ommad.			
<i>Imperfectum.</i>			
Minna Ollin.	Volám.	Valék.	Eram.
Sinna Ollid.	Volád.	Valál.	Eras.
Temma Olli.	Volá.	Vala.	Erat.
Meie Ollime.	Volánk.	Valánk.	Eramus
Teie Ollite.	Volátok.	Valátok.	Eratis.
Nemmad Ollid.	Volának.	Valának.	Erant.
<i>Imperativus.</i>			
Olle.	Vollej.	Légy.	Esto.
Olgo.	Vollejjen.	Legyen.	Sit.
Olgem mele.	Vollejjuuk.	Legyünk.	Simus.
Olge teie.	Vollejjetek.	Legyetek.	Sitis.
Olgo nem- mad	Vollejjenek.	Legyenek.	Sint.
<i>Infinitivus.</i>			
1 ^{us} Ollema.	Vollennem.	Lennem.	Este mihi.
2 ^{us} Olla.	Vollenni.	Lenni.	Esse.
<i>Gerundium.</i>			
Oies.	Valós.	Valós. Valósa.	Existena.
Olemas.	Valomag.	gos. Vagyonos.	Existentiam
Olemaft.	Valomaf.	Étiomáf. Ováft.	habens.
<i>Supinum.</i>			
Olnud.	Volnod.	Lenned	Esse tibi
<i>Participium.</i>			
Ollew.	Volov.	Való.	Ens.

Notandum: *Látomást, Ovást*, non nisi ad analogiam Gerundii esthonici *Olemást* oculis sistendam protuli. Duae enim hae voces nihil commune cum Verbo Substantivo *sum* habent, significatio enim earum haec est, *Szem látomást szegényedik bátyám. Mein Bruder wird von Tag zu Tag augenscheinlich (handgreiflich) ärmer. A' keskeny pallón ovást kell menni. Auf einem engen Stege darf man nur behutsam gehen.*

De Suffixis.

Duo nunc accedunt momenta, peculiari attentione digna, quae ad similitudinem harum linguarum stabiliendam, mirum quantum conferunt, Adverbia nimirum, et Praepositiones. (seu *Suffixa-prae-positionalia*). Utraeque hae Orationis Partes tam luculentum strictae affinitatis hungaricae prae se ferunt signum, quod de eo dubium aliquod nemini, nisi solis sanae Critices ignaris suboriri posset. Et enim Suffixa praepositionalia substantivis finaliter adjungere, linguae hungaricae proprius et peculiaris character est; cujus exempla hic plurima, et ad evidentiam sufficientia adducere facillimum erit.

Exhibeo primo Suffixa ipsa, solitaria, eorumque significationes, in utraque lingua, quibus tandem ipsamet Substantiva Suffixis h. sic copulata subjungam.

Observatio. Nullum Suffixorum pronominalium in hac lingua vestigium animadverti, id est: non observavi Nomina Possessiva: *Atyám, Atyád, Attya.* Meus pater, Tuus pater, Illius pater. Nec Grammatici eorum mentionem faciunt, nec in Novo Testamento tale quid detegere potui, quod tamen in omni-

omnibus aliis linguis fennicae originis frequentissime reperi. Hujus rei rationem ex eo intelligere videor, quod Esthones plurimis permixti Germanis, eorum: *Mein, Dein, Sein*, tam familiare sibi reddiderunt, ut aviti Suffixorum suorum usus, decursu plurium Seculorum prorsus obliti fuerint. Similia *Germanizationis* exempla in mea propria lingua non pauca reperi, quamvis Hungari paucioribus, quam Esthones Germanis permixti vivere observentur.

Suffixa solitaria.

<i>Esthonica.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latina.</i>
ga. ka.	val. vel. is.	cum, quoque.
ni }		
li }	ig.	usque, ad.
t }		
ta }	lan, talan, len, telen.	in, <i>privativum</i> .
f.	ban, val, nu.	intra, in, cum, per, super.
fe }		
des }	ba, ban, felé, nu.	in, versus, super.
ks.	hez, é?	ad, utrum?
us.	ban, nál, ul, il.	in, apud, tanquam.
st. at.	val.	cum.

Substantiva Suffixis copulata.

Käega.	Kézzel.	Manu (cum manu).
Moógaga.	Karddal.	Gladio (cum gladio).
Aastani.	Efstendeig.	Usque ad annum.
Surmani.	Holtig.	Usque ad mortem.
Káfflota.	Törvénytelen.	Illegalis.
Toas.	Házban.	In domo.
Kirrikus.	Templomban.	In templo.
Taewafse.	ég felé.	Versus coelum.
Töhbefse.	Gondban.	In curá.
Lemes.	Lével.	Cum jusculo.
Taignas.	Télesztával.	Cum massa (<i>Mit dem Teige</i>).
Temmaga.	ó-is.	Ille quoque.
Naefega.	Felefégem-is.	Uxor mea quoque.
Petrusga.	Péteris.	Petrus quoque.

Esthonica.

<i>Ethonica.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latina.</i>
Silmili.	Szemig.	Usque ad oculum.
Pölweli.	Térdig.	Usque ad genua.
Mehhita.	Férjetlen.	Inmaritata.
Lapsita.	Magtalan.	Inprolis.
Lambus.	Juhaknál.	Apud oves.
Körbes.	Püfztában.	In deserto.
Laudas.	Afztalnál.	Ad mensam. Apud mensam.
Selgas-	Hátán.	Per dorsum.
Lantas.	Ístállóban.	In stabulo.
Uskus.	Hitben.	In fide.
Aedas.	Kertben.	In horto.
Rikis.	Országban.	In regno.
Kirjatáhtes.	Írásban.	In scriptura.
Köides.	Kötelen.	Per funem.
	Kötélben.	In fune.
Udes.	Ujjban.]	In novo.
Ude.	Ujjba.]	
Körtfas.	Kortfomában.	In popinā.
Pattuks.	Vétekhez.	Ad delictum.
	Vétekül.	Tanquam delictum. Locodelicti.
Lambuks.	Juhakhoz.	Ad Oves.
Lapsiks.	Gyermekkekhez.	Ad pueros.
Minnaks?	En é?	Ego ne? Utrum ego?
Annuks?	Rég é?	Diu ne? An diu?
Jallust.	Lábatol. Lá-	Cum pede.
	bával.	
Walgisridis.	Fejer ruhákkal.	Cum vestimentis albis.

De Adverbiis.

Uti Praepositiones, ita et Adverbia debitam merentur attentionem, utpote quae tres illas gradationes: 1. *In loco*, 2. *Ad locum*, 3. *De loco*, semper ope unius ejusdemque vocis trifariam modificatae, aut inflexae, exprimere queunt, modo, apud Hungaros valde familiari, et usitato, quas ideas Latini raro unā, sed saepe duabus tribusve exprimere coguntur Particulis. Respondetur autem his Adverbiis ad quaestiones: Ubi? Quorsum? Unde?

In loco. Ubi? Ad locum. Quorsum? De loco. Unde?

E. Wäljas.	Wälja.	Wäljast.
Küljes.		Küljest.
Küllis.	Külge.	Küllist.
Külges		Külgest.
H. Kivül.	Kivülre.	Kivülröl.
E. Ertra.	Extus.	Ab externa parte.
E. Pool.	Pole.	Poolt.
H. Oldalt.	Oldalra.	Oldalrol.
Lateraliter.	Ad latus.	De latere.
E. Seäl.	Senna.	Seält.
H. Ott.	Oda.	Onnat.
Ibi.	Illuc.	Inde.
E. Emal.	Emale.	Emalt.
H. Mefszje.	Mefszjre.	Mefszjinen.
Procul.	In distans.	Eminus.
E. Kallal.	Kallale.	Kallalt.
H. Félen.	Félre.	Félröl.
Lateraliter	Versus alterum la- tus.	Ex uno latere.
E. Koddo.	Kofo.	Kotto.
H. Hon.	Haza.	Hazul.
Domi.	Domum	Domò.
E. Kò-us.	Kokko.	Kò-ust.
Uhhes.	Uhte.	Uhhest.
H. Együrt.	Együvé.	Együinen.
Simul. Una.	In unum.	Ex uno loco.
E. Kus?	Kuhho?	Kust?
H. Hol?	Hova?	Honna?
Ubi?	Quorsum?	Unde?
E. Liggidal.	Liggidale.	Liggidelt.
H. Oldalul. Közél.	Oldalra. Közélre.	Oldalt. Közélröl.
Prope.	Ad parvam distan- tiam.	Cominus.
E. Maas.	Mahha.	Maast.
H. Alatt.	Alá.	Alolrol.
Infra. Subtus.	Versus inferiori.	Ab inferiori.
E. Maial.	Maiale.	Maialt.
H. Máfutt.	Máfuva.	Máfunnan.
Alibi.	Aliorsum.	Aliunde. Anò ex loco.
E. Sees.	Sisse.	Seest.
H. Belóll. Benn.	Bé.	Belóllröl. Belóll.
Intus.	Intra.	Ab interiori.

<i>In loco. Ubi?</i>	<i>Ad locum. Quorsum?</i>	<i>De loco. Unde?</i>
E. Siitpool.	Sennapole.	Siitpool.
H. Itt.	Ide.	Innen.
Hic.	Huc.	Hinc.
E. Tagga.	Tabha.	Taggant.
H. Hátul.	Hátra.	Hátulrol.
Þone.	Þetrorfum.	Þ tergo.
E. Üllewel.	Úlles.	Úllewelt.
H. Fenn.	Fel.	Fejülröl.
Supra.	Surfum.	Ex alto.
E. Wähhel.	Wähhele.	Wähhel.
H. Közt.	Közzé. Közbe.	Közbül.
Inter.	Ad interiorá.	Ab interiori. E medio.

Syntaxis.

Non desunt Observationes Syntaxin quoque concernentes, ex quibus asserti nostri veritas ulterius roboratur.

Observatio 1.

Adjectivum Esthonicum non convenit cum suo Substantivo genere Numero et Casu, sed invariantum manet in constructione, uti apud Hungaros; ut: E. Kaksteistkümmend Apostolit. *Hung.* Tizenkét Apostolt, *non autem:* Apostolokat. Duodecim Apostolum; *non:* Apostolos. E. Kolm aastat. H. Három esztendöt. *Tres annum.*

Observatio 2.

Substantiva per Appositionem sibi juncta Regulam Adjectivorum observant, idest: non declinantur; ut: E. *in Nominativo:* Nahk asti. H. Bör 'sák. Saccus pellicius. *In Genitivo:* E. Nahk-astja. H. Bör 'sáké. *Sacci pellicii.* E. Nom. Kuld-sörmus. H. Árary gyürü. Aurum annulus; *id est:* Aureus annulus.

lus. *In Genitivo*: E. Kuld-Sörmufse. H. Arany gyűrűé. Aureus annuli; *non autem*: Aurei annuli.

Observatio 3.

Comparativi Hungarorum construuntur cum Substantivis, quibus Suffixum praepositionale: *val* vel copulatum est. Idem observo apud Esthones: ex. gt. E. Mo peigmees on Kaks aastat norem minnut. H. Az én matkám (van) két esztendővel ifjabb nállamnál. Mea sponsa est duobus annis junior me.

Observatio 4.

Servio. Szolgállok, regit apud Hungaros Accusativum quoque; ut: H. Szolgállok urat. Servio Dominum. *Idem obtinet apud Esthones*: Ma tenin issandat.

Observatio 5.

Ideam Verbi *habeo* duabus vocibus: *mihi est* exprimunt Esthones, uti Hungari; ut: E. Mul on wiis wenda. H. Nekem van öt bátyám. Mihi est quinque frater (*habeo quinque fratres*). E. Kel ep olle lapsi. H. Kinek nem valának gyermekei. Cui non erant liberi (*qui non habebat liberos*). E. Eks mul olle lubba? Hung. Vallyon nekem nem szabad é? Utrum mihi non est licitum? E. Mul on se wiis. H. Nekem van ezen szokásom. Ego habeo hanc consuetudinem. E. Mul on janno. H. Nekem van (*innom*) szomjuságom. Ego habeo sitim. E. Kel kőrwad on. H. Kinek füle van. Qui aurim habet. E. Mul on meel minnia. H. Nekem van akaratom menni. Habeo intentionem eundi.

Obfer-

Observatio 6.

Hanc Phrasin: *Possibile est mihi. Ego possum,* tam Esthones, quam Hungari hoc modo reddunt: *Mihi potest esse.* Notari autem debet, quod duo Verba: *potest esse* uno Verbo exprimi solent; ut: E. *Mul täib. H. Nekem lehet. Mihi potest esse. v. Ego possum facere.* E. *Kui Iffandal täib, H. Ha az Urnak lehet.* Si Domino possibile est. Wenn es dem Herrn möglich ist. E. *Mul ep tae sulle ennam anda. H. Nekem nem lehet neked többet adnom.* Ego non possum tibi plus dare.

Observatio 7.

Verbum *Aegrotō* adsciscit sibi Substantivum Suffixo praepositionali copulatum; ut: E. *Haige jallust. H. Betegeskedik a' lábával. Aegrotat cum pede, i. e. Laborat pedibus.*

Observatio 8.

Postpositiones in unam vocem coalescunt cum Substantivis, quod apud Hungaros omnium frequentissimum est. Hae sunt Praepositiones illae, quas Suffixa praepositionalia nominare soleo; ut: E. *Käege. H. Kezzel. Cum manu. E. Kirrikus. Templomban. In templo. E. Aaltani. Esztendeig. Usque ad annum. Exempla his similia in capite de Suffixis plurima videri possunt.*

Observatio 9.

Impersonalium vices subit: Esthonorum tertia Persona Passivi, et Hungarorum tertia Persona Activi, ut: E. *Minnakse (v. Mintas. Dorpatice). H. Mennek.*

nek. Itur. Man gehet. E. Tunnukse (v. Tunnus Dorp.). H. Tudják Scitur. Man erkennt. E. Tulti. H. Lehet. Possunt Possibile est. Man kann. E. Mind armastakse. H. Minket szeretnek Amamus, v. Nos amant alii. Man liebt uns. E. Innimenne willotab. H. Némely fázik. Frigetur. Es friert einen so.

Observatio 10.

Verba composita in Constructione decomponuntur, seu resolvuntur, et membrum compositionis primum, a Verbo avulsam in ultimum locum rejicitur; ut: E. Ártappama. H. Elütni. Agyonüni. Todtschlagen. Percutere Occidere. E. Minna ei *tappa* tedda *ürra*. H. En nem *ütöm* ötet *agyon*. Én nem *ütöm* ötet *el*. Ich *schlage* ihn nicht *tot*.

Proverbia, et Aenigmata Esthonica.

Lectori attento varia in his Proverbiis et Aenigmatibus sese offerunt notanda. *Primo*. Voces nonnullae, cum vocibus hungaricis ejusdem significationis, sono etiam conveniunt. *Secundo*. Magna hic observatur concinnitas, quam Hungarus de verbo ad verbum eo profus ordine exprimere valet. *Tertio*. Saepe occurrit Ellipsis Verbi Substantivi *est*, quae Hungaris familiarissima est, et quae efficit, quod Hungarus integram Orationem sine ullo Verbo concinnare possit. *Quarto*. Adfunt hic nonnulli Rithmi (Cadentiae. *Reime* in Versibus Leoninis usitati, quos non solum Poetae Hungarorum jam ab antiquo adoptaverunt, utpote linguae suae valde naturales; sed etiam vulgus in jocis, et canciunculis ducé quasi natura, quotidie ostentat. Pueri autem scholastici, integras horas rhythizando per jocum transigere solent. *Quinto*. Aenigmata haec, et his simi-

similia, Hungaris aequae familiaria sunt, ita, ut puellae juvenesque in conventiculis filatorum integras noctes talibus nugis traducere soleant.

Proverbia

- E. Kelle jalg latfutab, felle fu, watsutab.
H. Kinek lába dolgozik, a'nak szája jollakik. Qui pedibus laborem perficit, illius os saturatur.
- E. Kes walletab, se warrastabka.
H. Hol hazugság ott orozás (lopás, tolvajfág). Ubi mendacium, ibi furtum.
- E. Kes wannematte fanna ei tahha kuulda peab, wassika nahka kuulma.
H. A'ki a' vén 'sanának nem tud engedelmeskedni, kéntelen bornyu börnek engedni.
A' ki az öregek szavát nem fogadja, megkorbátolják.
Qui monitis fenum non optemperat, is pelli vitulinae parebit.
- E. Koer on söbber fenni kui pead sillitad.
H. A' Kutya barátod ádig, mig fejét simitad.
Canis tibi tamdiu amicus est donec caput illi demulces.
- E. Kui wannem eel, nenda laps járrel.
H. Miként a' vén énekel, ákent gyermek kelepel.
A bove majore discit arare minor.
- E. Libbe Keel, herrikse meel.
H. Méz a' nyelvinn, méreg á mellyében (szivében).
Mel in ore, fraus in corde (venenum in corde).
- E. Mehhe kont maksab rahha.
H. Férfi tsont kerül pénzbe.
Os virile constat pecunia (charo venditur).
Fromme Männer sind rar.
- E. Mehhe russikas on maggusam kui meo lussikas.

- H. A' ferjſiu ökle édefebb, mint a' mézes kalán.
Verbera mariti sunt melle dulciora.
- E. Miis noordus kokkopanneb, fe wannadus-leiab.
- H. Mic ifjantan keresz, azt vénhedve leied (meg leled).
Quod in juventute quaeris, eo in senectute frueris.
- E. Miis fudda táis on, ſeft ſu kobrotab.
- H. Mivel ſzived teli van, azzal ſzád megfordül.
Ex plenitudine cordis loquitur qs.
- E. Kahher pea, koera môtte.
- H. Kondor fejü, kutya ſzokáſu.
Crispus crine, canis conſuetudine.
- E. Kaks kowwa kiwivi te mitte häid jahhud.
- H. Két kova kövek nem örölnek hiv liſztet.
- H. Két kemény malomkö nem öröl jo liſztet.
Lapides molares duri non pinlunt bonam farinam.

Aenigmata Ethonica.

- E. Kirbo furus härja rafkus
- H. Balha nagyságu borju nehézlégü. *Szikra.*
Magnitudine pulicis, gravitate (pondere) vituli,
vel bovis gaudet. Scintilla.
- E. Hark al, hárgi peál paun, paunà peál riſt, riſti.
 peál nup.
- H. Villa alol, villán fejül fák, 'fákon fejül keresz,
 kereszten fejül gomb,
- E. — nuppo peál mets, metſs ellajad.
- H. — gombon fejül erdő, az erdőben állatok. *Ember.*
Infimo loco ſtat furcella (Gabel) ſuper hac ſac-
cuſ, ſuper ſacco crux, ſuper cruce nodulus,
ſuper nodulo ſilva, in ſilva ſunt animalia.
Homo.
- E. Hingelinne al, hingeto wáhhel, hinginginne peál,
- H. Lelkes alol, lelketlen közbül, lelkes fejül. *Lo-*
vagos.

Anima-

Animatus est infra, inanimatus in medio, animatus superne. *Eques.*

E. Isse keletö, isse meletö, isse ilmaña rakendaja.

H. Maga nyelvetlen, maga eszetlen, maga világnak foldozója. *Varro tö.*

Ipsemet elinguis, ipsemet irrationalis, ipsemet tamen est totius mundi reparator (refarcinator). *Acus sartorum.*

E. Kirbul láhháb, luikis tulleb.

H. Balhául megyenel, hattyu-ul termés. *Káposzta.*

Proficiscitur in forma pulicis, revertitur in forma oloris. *Crambe, v. Brassica.*

E. Lip lippipeál, lap lappi peál, ilma náálata piftmata.

H. Záfzlo záfzlon fejtül, lapi lapin fejtül, tö nélkül varva. *Káposzta-fő.*

Vexillum super vexillo, lappa super lappa, atramen sine acu sarcinatum est. *Capitulum Crambes.*

Non pauca reperi Novi Testamenti loca, in quibus voces hungaricae primo intuitu facile cognosci poterant. Ex numerosis quaedam asserere sufficiat; ne Lectorem proluxa horum enumeratione fatigemus.

Locorum Novi Testamenti collatione multo facilius vocabulorum in ambabus linguis similitudo oculis sibi potest; quam sola Lexicorum evolutione, uti hoc jam in lingua finnica quoque notavimus. Lexica enim voces ut plurimum in Themate Lectori proponunt; at in textu Novi Testamenti illae in variis Casibus, Numeris, Modis, Temporibus et Personis inflectuntur, quae multifaria modificatio voces Esthonicas hungaricis multo evidentius propius admovere solét, uti hoc quaedam exempla confirmant.

mant. Math. C. 23. v. 24. E. Nelate. Hung. Nye-
litek; deglutitis. Luc. 10. 24. E. Kulete. H. Hal-
latok; auditis. Joh. 18. 23. E. Lóód. H. Lövöd;
trajicis, feris etc.

Evangelium Mathei.

<i>Ethionics.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
<i>Uus Testament.</i>	<i>Uj Testamentom.</i>	<i>Novum Testamen- tum.</i>
3. 8. ja kui <i>teie</i> tedda <i>ieiate.</i>	és mikor <i>ti</i> azt <i>leil- tek</i> (meglelitek)	et quando vos illum invenietis.
5. 14. <i>Teie</i> ollete mail- ma <i>walgus.</i>	<i>Ti</i> valátok világ- nak <i>világossága.</i>	vos eratis mundi lu- men.
5. 38. <i>Silm</i> <i>Silma</i> <i>wasfo.</i>	<i>Szemet szemért.</i>	oculum pro oculo.
6. 3. <i>ei</i> peafinno pah- hem <i>káski</i> mitte <i>teádma.</i>	nem kell, a'te bal <i>kezednek.</i> tellyességgel tudni,	ne sciat profusus, manus tua fini- stra.
<i>mis</i> fino parram <i>káski</i> <i>teeb.</i>	a'mit a'te jobb ke- <i>zed</i> <i>teszen.</i>	quod tua dextra fa- cit.
6. 23. <i>páhka</i> <i>film.</i>	<i>puha szem</i> (gonofz. oculus nialus. elfajult szem).	
13. 13. <i>náhés</i> <i>ei ná.</i> ja <i>kuuldes</i> <i>ei kule.</i>	<i>Nézven</i> nem <i>néz,</i> es <i>hallván</i> nem <i>hall.</i>	Videndo non videt, et audiendo non audit.
22. 24. <i>kel</i> <i>ep olle</i> <i>lapfi.</i>	a'kinék <i>ni</i> nem <i>vala</i> gyermeké.	Cui non erat puer (Qui non habebat puerum) <i>Hunga- rismus.</i>
29. 32. <i>eHawatte</i> <i>Jum- mal.</i>	<i>elövenek.</i> <i>Istene</i> élöknek <i>Istene.</i>	Vivorum Deus.
23. 24. <i>agga</i> <i>kamelid</i> <i>liffa</i> <i>nelate.</i>	de a' <i>tevét</i> le <i>nys- litek.</i>	sed Camelum deglu- titis.
23. 35. <i>wagga</i> <i>abeli</i> <i>werrest.</i>	igaz <i>Ábel</i> <i>vértöt.</i>	a sanguine <i>Abelis</i>
<i>Sakaria</i> <i>werrestsa- dik.</i>	<i>Zacharias</i> <i>vírs</i> a'dig (vére-ig).	usque ad sanguinem <i>Zachariae.</i>

Ethionics.

<i>Estonice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
14. 2. Seie ei jaeto miit <i>kiwmi kiwmi</i> <i>peäle</i>	Itt nem marad tel- Tlyar gge. Köve köven seüüle.	Hia manenit prorsus. Lapis super lapidem.
	egy ko a mas kö- venn.	
24. 20. ei juhta talwel.	ne effök ülvel (tél- ben) (tavafzszal, öfzszel)	ne contingat in hye- me.
25. 21. m'inne omma iffanda. <i>rõmo</i> lifse.	menj a'te Urad örömé-be.	ingredere in Domini tui gaudium.
27. 25. Temma werri olgo <i>meie peäle</i>	Annak vére szál- jon <i>mi seüüllünk</i> (mi- reänk)	Ejus sanguis descen- dat ad nos (super nos)
<i>ja meis laste peäle.</i>	<i>és a' mi</i> fiainkon et <i>sejül.</i>	super filios no- stros.

E v a n g e l i u m L u c a e.

C A P. VIII.

3. <i>Kel</i> kõrwad on kuulda, se kuulgo.	<i>Kinek</i> füle van hal- lani az hallja.	Qui aures habet ad audiendum, is audiat
10. 24. paljo prohwe tid on tahnud <i>nähha, mis teie</i> <i>näte,</i> ja ei olle fedda mitte <i>näinud.</i> ja kuulda. <i>mis</i> <i>teie kulete,</i> ja ei olle fedda mitte <i>kuulnud.</i>	fok profétak akar- ták <i>nézni.</i> a' mit <i>ti</i> <i>néztek,</i> <i>és</i> ök éppen nem et <i>néztek,</i> es hallani. a' mit <i>ti hallatok,</i> <i>és</i> ök éppen nem et <i>hallottak.</i>	multi prophetae vo- luerunt videre, quod vos videtis, et illi prorsus non viderunt, et audire; quod vos auditis, et illi prorsus non audiverunt.
10. 30. Üks innimene läks Jerufale mest <i>alka,</i> Je- riko <i>pole,</i>	Egy ember, mene Jerusálembe <i>alká,</i> Jeciko <i>fél,</i>	Quidam homo ibat Hierosolimam, versus Jericho.

<i>Esſionice.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latine.</i>
15. 11. Uhhel inni- messele olli kaks poega.	Egy embernek vala két fiokája (fija).	Quidam homo ha- bebat duos filios (Cuidam homini erat duo filius. <i>Hungarismus</i>).
24. 30. wotts. temma leiba, önnistas, ja murdis. ja audis nulle.	wotts ö a'kenyeret, hálálkodék, és mur'sáld (meg- töré). és adá nekiék.	accepit ille panem, gratias egit, et fre- git, et dedit illis.

Evangelium Johannis.

2. 6. kiwisiſt weeriſſa.	kö veder (kövi ve- der).	urna lapidea (vas lapideum).
4. 7. Anna mulle jua.	Annál nekem iua. Adnál nekem ivás- ra (innom).	da mihi ad biben- dum.
6. 33. ja annab ma-il- male ello.	is ada a' világnak. életet.	et dedit mundo vitam.
6. 48. Minna ollen se ello leib.	En vagyok az élő kenyér.	Ego sum panis vi- vus
6. 63. Waim on, kes ellawaks teeb.	Lélek az, ki éle- venné teszén.	Spiritus est qui vi- vificat.
7. 38. Ellawa wee.	Eleven viz. élet vize.	Viva aqua. Aqua vitae.
7. 44. Agga úkski ei pistnud. Káſſi temma külge.	De fenki nem ve- tette. kezit ö rája.	Sed nemo injecit manum super eo. vini illi, non intu- lit.
8. 7. kes temma peſſe kiwisiſt weeriſſa.	azki ö ra követ veſſen.	qui super eum lapi- dem injiciat,
8. 17. kirjotud.	iratott. Iratod.	Scriptum est. Cu- ras tu scribere.
8. 39. fiis teeskits teie, ka Abraami teud.	akkor tenneték ti, mint Abrahám tett. Ugy tſelekednétek mint Abrahám, tſelekedett.	tunc faceretis vos, quemadmodum Abrahamus fecit.

Esſionice.

<i>Esſhonice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
10. 1. Se on warras ja rõwel.	az van oroz és gyilkos.	ille est fur et homicida.
10. 12. Minna ollenſe hea karjane.	En vagyok a' hivi pafztor.	Ego sum pastor fidus.
10. 22. ja talwe olli.	és tél vala.	et hyems erat.
10. 25. need teud, mis minna teen omma Iſſa nimmel.	azon tetteh mellyeket én tesztek az én Atyámnak nevében.	illa facta quae ego facio in nomine mei patris.
12. 6. waid et ta war-ras olli.	hanemhogy ő oroz vala.	nifi quod ille fur erat.
13. 9. ei mitte ükspälnis minno jalgo, waid ka kääſſi ja pead.	nem tsak mosod az én gyalogomat (lábamat) hanem még keze-met és feemet (fejemetis).	non solum meum pedem lavas; sed etiam manum, caputque.
13. 27. Mis fa teed. Sedda teuffinaſte.	A' mit te teſzed (tézfz). azt teed fietve. de a' világ (van) örömes.	Quod tu facis id fac cito.
16. 20. agga ma-on rõmus.	ilm de a' Világ örvend.	Sed mundus est laetus.
16. 22. ja teie südda peab rõmus ol-lema.	és a'ti ſzüveteknek kell örömesnek lenni. Vidámnak lenni.	et cor vestrum debet esse laetum
17. 13. et minno rõdm neil woiks olla tdeists nende fees.	hogy az én örö-möm, legyen teieſtvs ő benne.	quod meum gaudium sit completum in illis.
18. 13. üllem-preefter.	Elő pap. Fő pap. Elöl járo.	Summus sacerdos.
18. 23. mis fa lööd?	miért lövöd? miért ſitöd?	cur feris?
19. 34. tulli werri ja weſſi wälja.	foja utr és viz ki	effluebat sanguis et aqua.

Acta Apostolorum.

1. 19. werre-pöld.	Vtr föld.	terra sanguinis.
18. 6. Teie werri olgo teie pea peäle.	Ti ütreték legyen ti ſéjatsken ſejül	Vester sanguis sit super vestro capite.

Oratione dominica.

Æthonica. Issa meie! kes sa olled taewas;

Hungarice. ö sünk minékünk! ki te vagy égben;

Latine. Pater noster! qui tu es in coelo;

pühhitetud sago sinno nimmi; tulgo meile
szenteltetve legyen a'te neved; térjen mihozzánk.
sanctificatum sit tuum nomen; veniat ad nos

Sinno riik; Sinno tahhamine sündko kui taewas,
a'te országod; a'te akaratod legyen ugy égben,
tuum regnum; tua voluntas fiat, ita in coelo,

nenda ka ma peäl; meie iggapäwest leibea
mind is a'mezön feel (fejül), a'mi mindennapi keny-
erünket

sicut etiam super terrâ; nostrum quotidianum pannem

anna meile tänapäaw; ja anna meile andeks
annád nekünk ennapon; és annád nékülk botánaját
da nobis hodie; et da nobis remissionem

meie wölldad, kui meie andeks anname
a'mi vétkülknek, mikint mi botánatot annánk
nostrorum peccatorum; sicut nos remissionem damus

omma wölglastele;
önnön vétöinknek;
nostris debitoribus,

nink ärra sata meid mitte kinfatuffe sisse;
és ne vigy minket sem kifirtés-be.
et ne ducas nos ullatenus in tentationem.

Waid peästa meid ärrafest kurjast.
vagy szabadits minket el a gonosztol.
sed - libera nos ab - a malo.

Sest sinno perreit on se riik, ning se wäggi,
Mert hozzád tartozoul van az ország, és az hatalom,
Quia ad te pertinendo existit regnum, et potentia,

ning se au (auwustus), iggawest. Amen.
és a' ditkülég, örökkétig. Amen.
et gloria semper. Amen.

Ad-

Adjiciam coronidis loco Vocabularium Æthnicum, quod seriem vocabulorum longam satis exhibet, ad assertum meum roborandum.

<i>Æthonice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Aasta.	<i>Asta.</i> Esztendő.	Annus.
Abras.	Aprós. Elmor'fált	Friatum (Morfeb).
Aeg.	<i>Igö.</i> Idö.	Tempus.
Mul-on aeg.	Nekem van idöm.	Ego habeo tempus.
Äkke.	Eke. Borona.	Okka.
Ärra. Ärrä.	El. Elé.	Ab. Dis. Re. De. Per. Ex
Ärra andma.	El adni.	Divendere.
- - andja.	- - ado.	Venalis.
- - ehmatama.	- - éhmejedni.	
	felémejedni.	Expavescere.
- - häetama.	- - hajtani-rontani.	Destruere.
- - heitlik.	- - hajtani valo.	Abjectu dignum. <i>Ver-</i> <i>werflich.</i>
-- hirmotama.	- - rémiteni.	Deterrere.
- - höörma.	- - körmölni.	Unguibus excoriare.
- - kadduma.	- - kábulni.	Vertigine corripi.
- - kargama.	- - nyargalni.	Aufugere.
- - koolma.	- - halni.	Mori.
- - korima.	- - karimázni.	Emarginare. Decorticare.
- - kuinud.	- - konnyadt.	Emarcidus.
	- - fonnyadt.	
- - lagguma.	- - lágyulni.	Concidere. Collabi.
- - minnema.	- - menni.	Abire.
- - närvama.	- - hervadni.	Marcescere.
- - neelma.	- - nyelni.	Deglutire.
- - ollema.	- - lenni.	Absentare. Carere.
-- rángatama.	- - rángatni.	Destruere. Lacerare.
-- taggenema.		Recusare. <i>Sich entziehen</i>
	- - tagadni.	Abnegare.
-- unnetema.	- - unni.	Olivisci. Taedio affici.
- - wärajä.	- - verö.	Victor. Verberator.
- - wäffima.	- - vefzni.	Fatigari. Perire.
- - wähheta-	- - váltani.	Permutare. Cambire.
ma.		
-- wallitfema.	- - vállasztani.	Eligere.
-- wanduma.	- - mopdani.	
	Ellene mon. dani.	Anatematizare. Execrari

Æthonice

<i>Æthonica;</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latine.</i>
wima.	vinni. Auferre.	Hortus.
da.	Airo.	Janua.
dnik.	Kertész.	Hortulanus.
.	Komornik.	Camerarius.
la.	Al. Alol.	Sub.
la-heitma.	Alá.	Deorsum.
la-minnema.	Alá haitani.	Subjicere.
lan.	Alá menni.	Descendere.
landava.	Alatt.	Subtus.
landaminne.	Alatfontni.	Humiliare.
landik.	Alatfontás.	Humiliatio.
	Alázatos.	Humilis.
	<i>Nevendék.</i>	
landus.	Alázatoffág.	Humilitas.
la neelma.	Alá nyelni.	Deglutire.
lanema.	Alatfontulni.	Humiliari. Imminui.
lapole.	Aláfelé.	Deorsum.
tpiddi..]		
last.]	Alolfelöl.	Ex inferiori.
lati.	Allandont.	Semper. Constanter.
lomanne.]		
lotse.]	Alattvalo. Legalfo.	Quod infimo loco est.
lus.	Al. Alja.	Fundamentum.
w.]	Alávalo.	Vilis. Humilis. <i>Infer.</i>
walt.]		
lamsle.	Alább valo.	Inferior.
lew.	Falu.	Suburbium. Pagus.
nme.	Ümeg. Ing.	Indusium. <i>Das Hemde.</i>
ndma.	Adni.	Dare.
it andma.	Kezet adni.	Manum dare. Desponsare.
id.	Adás. Adomány.	Donum.
	Ajándék.	
ro.	Árok.	Brachium amnis.
thitama.	Épiteni.	Aedificare.
l.	Elé.	Antrorsum.
lt.	Elött.	Coram.
lajag.	Élő. Eleven.	Vivus.
lema. Ello.	Élelem. élet.	Vita.
lamine.	élet modja.	Vitae ratio.
	élelem.	
law.	Elev Eleven.	Vivus.
lawalt.	Elevenenn.	Vivide.

Æthonica.

<i>Finnice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Heida Heitma. Haitam.		Jacio. <i>Indic. Praef.</i>
Harmkas. Szarka.		Pica.
Haggo. Ag.		Ramus. Virga.
Pä hajo lu.	Finha tsonna Koponia.	Cramum.
Homme. Hoome. Hónap.		Cras.
Hojdja. Hajdu.		Custos.
Wangi hojdja. Tömion hajdu.		<i>Stockmeister.</i>
Hone. Hon. Hony. Haz.		Domus. Habitatio.
Honet teggema. Honvot tenni. épitni.		Aedificare domum.
Hone ehhitaja. Hony épitöje.		Architectus.
Higgi.		Sudor.
Hurjutama. Hig.		Fluidus Tenuis.
	Huritasai.	Lupos clamore.
	Kurjongatni a'. farkalokat.	exagitare.
Hellitama. Haitani.		Oscillare. <i>Schaukeln.</i>
Jäa. Jég.		<i>Wiegen.</i>
Jalg. Gyalog. Láb.		Glacies.
Jalg. Jallalt. Jal- last. Gyalog.		Pes. Pedestris.
Jalgo jallutama. Gyalogolni.		<i>Schritt vor Schritt. Po-</i>
Jalgne. } Jalguga. } Jalgulinne. } Jallune. }	Gyalog Gyaloglo. Gyalogos. Lábás.	Spaciari. Pedatus. Pedestris.
Jalgfi. Jalkfi. } Jaltal. }	Gyalog.	Pedester. <i>Adv.</i>
Jalla waggi. } Jalgfi rahwas. }	Gyalog katonafág, fereg, nép.	Pedestris militis.
Jalla minne ma.	Gyalog meni.	Pedibus ire.
Jalla vessi.	Gyalog viz. Láb viz.	<i>Fußbad.</i>
Jalla tallad.	Láb talp.	<i>Die Fußsohlen,</i>
Jalla zomb.		<i>Die Fußstapsa.</i>
Jums. Czomb.		Femur.
Jua. János. }		Johannes.
Inhatns. Jani. Janko. }		Desiderium.
Iihaldama. Ohajtás.		Desiderare.
Ik Ikka. Ikke. ökkä. örökä.		In aeternum.
ikka.		

Esthonica.

<i>Ethonica.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latina.</i>
Ikki. Ikke.	Iga.	Jugum.
Illa.	Nyála - Nyál.	Saliva.
Illo. Illus. Illos.		Pulchritudo.
	Illö. Illendö.	Decens. Decorum.
Illoke.	Illöke.	Pulchellus.
Illota.	Illetlen.	Inconveniens.
Illustama.	Illetni. Illegetni.	Comerc.
Immal.		Ingratum, dulce.
	Imelgö. Imelygö.	Nauseosum.
Iffa.	öfe. ös.	Pater.
Vanna. Ifa.	Vén öfe.	Avus.
Jürri.	Gyuri.	Georgius.
Kabbel.	Kapa.	Ligo.
Kabbima.	Kapálni.	Fodere.
Kaddi. Kaddo.	Kati. Kato.	Catharina.
Käe.	Kéz.	Manus.
Käe andmed.	Kéz adás.	Sponsio.
Käekenne.	Kezetske.	Manus parvula.
Käe mees, Käf- finik.	Kezes.	Obses.
Kähha. Köhha.	Kebes. Köhöz.	Tuffis.
	Köhöges.	
Käffi. Käe.	Kéz.	Manus.
Käsna.	Kofzmo. Kofz.	Eruſta lactea infantum.
		<i>Grind auf dem Kopfe.</i>
Käe kirri.	Keze ir. Kéz irás.	Autographum. M. S.
Käffi kiwwi.	Kézi köve. Kézi malom.	<i>Hand - Mühle.</i>
Käeta.	Kezetlen.	Manus carens.
Kätte andina.	Kezet adni.	Spondere. Porrigere ma- num.
Käi. Keima.	Kej. Kelni-järni.	Apage. Ire et redire.
		<i>Peregrinari.</i>
Kalla.	Hal.	Piscis.
Kallake.	Halatska.	Pisciculus.
Kannepid.	Kender.	Cannabis.
Kapſta.]		
Kapuff.]	Kapofzta.	Crambe. <i>Kohl.</i>
Kard (Gladius).	Kard.	Lamina.
Karik.	Karika. Targontza.	Carrus. <i>Karren. Rotula.</i>
Kartfas.		Scala.

Ethonica.

<i>Æthonice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
	Kortfoja.	Planum inclinatum, quodolia in cellaris demittuntur.
Karjma.	Kurjongatni.	Clamare.
Katke.Katkema.	Ketté. Ketté'fza-kadni.	Bifariam. In duas partes lacerari.
Kattal. Kattel.}	Katlan (Fornax.	Aheneum. <i>Kessel.</i>
Katlas.Katlassé.}	quod recipit Aheneum).	
Kawwal.		Dolosus. Ingeniosus.
	Kével.	Superbus. Elatus.
Karje pu.	Kérges fa.	Lignus facilis fissionis.
		Lignum corticatum.
Keel.	Nyelv.	Lingua.
Keleto,	Nyelvetlen.	Elinguis.
Tölp keel.	Selp nyelv.	Blaesus. <i>Uuvernehmliche Sprache.</i>
Keerleima.}	Karimazni. Gom-	Girare. Convolvare. Dre-
Kerrima. }	bolyitni.	hen. <i>Verdrehen.</i>
Keerma. }	Kerülni.	
Keerme. Keri	Kerek. Karika. Pe-	Rotula fusi. <i>Das Rad an dem Spindel.</i>
	refzlen.	
Keer-pu. Kerrí	Kerek fa. Karika.	<i>Ein Holz, das sich drehet.</i>
pu.	Gombalyég.	
	Gombalyito.	
Kehwa. Keh-	Kevés. Kevéffel	Paucum. Pauca habens.
waste.	biro.	Pauper. Vilis. Abjectus.
Kele - pesja.	Kelepelő.	Loquax. Garrulus. <i>Zun-</i>
		<i>gendrescher</i>
Kelloke.	Kelepe.	Crepitaculum.
Kenna.	Kényes.	Comtus, Delicatus.
Kergemine.		Levior.
Kergiftama.}		Leviorem reddere.
Kergitama.}		Fugá aliquem persequi.
	Kergetni.	Pellere.
Kerjama.	Kérni.Kérjem. <i>Opt.</i>	Rogare. Mendicare.
Keritama. Ke-	Keritni.Keringeni.	Circum girare. Circumire,
rotama.		
	Keringetni.Kértül-	
	ni.	
Kerle miune-	Kerülve menni.	Circum ambulare.
ma.	Körtülle menni.	<i>Sich veridrehen.</i>

Æthonice,

<i>Esthonica.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Kes?	Ki?	Quis?
Kesk - ö.	Közép-éj. xjfél.	Media nox.
Keutma. Kesit- ma. Köitma.	Kötni.	Binden. Ligare.
Kelits. Köidik.	Kötö.	Funis. Ligamentum.
Kiber jalg.	Görbe gyalog. Görbeláb. Girbe-	Loripes. <i>Krumfuß.</i>
Kiltma. Kitlema.	gurba. Kiáni. Kiáltani.	Jactare. <i>Prahlen. Loben.</i>
Kikkas. Kuk.	Kakas.	Clamare.
Merre kokas.	Tengeri kokas. Kánya.	Gallus gallinaceus.
Kipama.	Kapalni.	Geyer.
Kirdes. Kirme- tes.	Kermedzés.	<i>Mit dem Fusse kratzen,</i> <i>oder scharren,</i> Glacies tenuissima.
Kirja tundia.	<i>Irjatudo. Irás tudo.</i>	Scriba.
Kirjotama.	Irni.	Scribere.
	Irjatok.	Scribite.
	Iratom.	Curo scribere.
Kirri.	Irás. <i>Ir.</i>	Scriptura. <i>Scribit.</i>
Kits.	Ketske.	Caper. Capra.
Kitfi. Kitsikus.	Kitfin. Kitfin belly.	Parvus. Angustia. Avarus.
Kiufama. Kin fatama.	Kifürteni.	Tentare.
Kiwel meel.	Kevély mely. Kevély sziv.	<i>Widriger Sinn.</i> Superbus.
Kiwwine.	Kövi.	Lapideus.
Kiwwi.	Köve. <i>Poff. Kő.</i>	Lapis.
Kiwwi külla.	Kövi falu.	<i>Die Stadt Reval.</i>
Köggiftama. } Köhhima. }	Köhögni. Köhin- teni.	Tuffitare.
Körts.	Kortama.	Popina. Diverforium.
Körtamik.	Kortfomaros.	Caupo. <i>Der Wirth.</i>
	Ad formam: <i>Ko- mornik. Pohár- nok. Titoknok.</i>	Camerasius. Pocillator. Secretarius.
Aidnik.	Kertész.	Hortulanus.
Körw.	Fül.	Ausis
Körwa laps.	Kurva gyermek. Fattyu.	<i>Hurn-Kind.</i> <i>Bastard.</i>
Kolima.	<i>Holni. Halni.</i>	Mori.

Esthonica.

<i>Esthonica.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Kollettama.	Hollettá - Hálottá lenni. Halovs- nyuñi.	Impalefcere. <i>Gelb werden.</i>
Kolmas - kord.	Hármas - kor. Három - szor.	Ter.
Kül.	Köjü. Külyü.	Pistillum mortarii. Mortarium.
Kont.	Cfont.	Os. Offis.
Kopputama.	Koppantani.	Pulfare. <i>Anklopfen.</i>
Korima.	Karimázni. Hajal- ni. Hántani. Hámozni.	Emarginare. Decorticare.
Korp.	Korpa.	Biscoctum. <i>Zwisback</i> Fürfur. <i>Kley.</i>
Kowwa.		Durus.
Kowwas.	Kova. Kovats.	Silex. Cos. <i>Wetzstein.</i>
Köwwas.		
Kul. Wihma kul.	Karuj.	Nifus. <i>Habicht. Sperber.</i>
Kulla.	Kalán.	Cochlear.
Kurk.	Turk. <i>Tork. Tor- ka. Torok.</i>	Guttur.
Kutfikas.	Kutyátska.	Caniculus.
Gen. Kutfika.		
Küljest.	Kül. Kivül.	<i>An der Seite. Ad latus.</i>
Küllest.	Kivülröl.	<i>Von der Seite. De latere.</i>
Künarpá.	Künöke. Könyök.	Cubitus <i>Ellenbogen.</i>
Küma.	Fütñi.	<i>Anheizen. Calefacere.</i>
Kütfema.	Sütñi.	<i>Braten Torrefere.</i>
Labbidas. Lapjo.	Lapát. Lapátos.	<i>Schaufel. Pala.</i>
Ladik.		<i>Die Lude.</i>
Laiw (<i>Schiff</i>).	Ladik.	<i>Die Kahn. Linter.</i>
	Láda.	<i>Arca. Koffer. Verschlag.</i>
Lakja mees.	Lako ember. Jol- lako. elödi. Létfapo. Ezsem ifzom.	<i>Schmarotzer. Parafytus.</i>
Lakna.	Lakui. Jollakni.	<i>Schmarotzen. Heltuari.</i>
Lakkoma.	Lako'almazni.	<i>Comeffari.</i>
Lap.	Lap. Lapu. Lapáj. Lapos. Folt.	<i>Der Lappen. Ein Fleck.</i>

<i>Esthonica.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latine.</i>
Lebbe.	Lépb. Léptfü. Kü- szüb.	Tüürschwelle. Limen.
Leeb. Lenud.	Lehet. Meglehet.	Fieri potest. <i>Es mag seyn.</i>
Leem.	Lév. Levem.	Jusculum. <i>Suppe.</i>
Lehhitama.	Lehelni. Lebeg- tetni.	<i>Sanft wehen.</i> Leni aurá perflare.
Leht.	Levél.	Folium. Pagina.
Leig.	Lágy. Lágy meleg.	Tepidum. <i>Lou. Weich.</i>
Leug.	Leng. Lengedezö- szél. Lengeteg.	Lenis aura. Zephyrus.
Lüdrík.	Lidértz. Lüdértz (Noctambulo).	<i>Gottespferdchen (Avis).</i>
Lög.	Elig. Elég.	Satis.
Löngus. Lon- gus.	Lézengö. Czellöngö.	<i>Tagedies.</i> Otiosus.
Ma. <i>Abl.</i> Maast.	Mezö. Föld.	Terra.
Ma mees.	Mezömies. Föld- mives.	Agricola. <i>Einwohner.</i>
Maks.	Máj.	Jecur.
Massa jalg kan- na.	Mázso gyalogtyuk.	<i>Kriechhuhn.</i>
	Mázso lábutyuk.	
	Sziv. Indulat.	<i>Gemüth. Sinn. Vernunft.</i>
Meel.	Akarat. Okosfág.	<i>Verstand. Gedächtniß.</i>
	Elme.	<i>Vorsatz. Wille.</i>
	Mely.	Pectus.
Temma mee	Annak mellye (szive).	<i>Er war zornig.</i>
fai pahhaks	vala puha (gonosfz)	
Kiwel meel.	Kevél mely (sziv).	<i>Widriger Sinn.</i>
Se tulleb mo mele.	Az jöt mellyembe (elmémbe).	Venit mihi in mentem.
Mees. Mehes.	Férjü (<i>Mies Nives</i>).	<i>Vir (Operarius. Laborio- sus).</i>
Mehbele min- nema.	Férhez menni.	Nubere.
Mäggi.	Hegy.	Mons.
Messi.	Méz.	Mel.
Metfa - met.	Erdei méz.	Mel sylvestra.
Melega.		<i>Mit Fleiß.</i>

Esthonica.

<i>Æthiopice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Neggema hea melega.	Nezni biv meleg-gel.	<i>Gern sehen.</i>
Mes? Minki?	Mi? <i>Dat.</i> Minek?	Quid?
Mis.	Mi? Ki?	Quis?
Minnema.	Menni.	Ire.
Minni. Minnia. } Minnija. }	Meny.	Nurus.
Motta.	Motfar.	<i>Schlam.</i>
Möirgama. } Moirama. }	Morgani.	<i>Brillen. Marmurare.</i>
Murk.	Méreg.	Venenum.
Murgi rohhi.	Mérges - fit.	Herba venenata.
Munna.	Mony. Monya. Tyuk mony. Tojás.	Ovum.
Murrelik.	Morog. Morgo. Szomorgo.	<i>Bekümmert. Moeftus.</i>
Müskma.	Mosni.	Lavare.
Näggema	Nézni.	Videre.
Näugma.	Nyávogni.	Mautzen. <i>Felis more clamar.</i>
Naine.	Nö. Né	Foemina.
Naisetta.	Nötelen.	Caelebs. <i>Unbeweibt.</i>
Naitma.	Nöfzni.	Ducere uxorem. <i>Sich be- weiben.</i>
Neelma.	Nyelni.	Deglutire.
Neelan.	Nyelem.	Deglutio.
Nelja.	Négy.	Quatuor.
Neljandik.	Negyedik. <i>Negyed.</i>	Quadrans.
Neljandelt.	Negyedelt. Negyedfzer.	Quarto.
Neljas.	Négyes. Negyedik.	Quartus.
Neljat-korda.	Negyed - kor (Mi- kor)? Negyed - fzer.	Quarta vice.
Neljawörra.	Négy féle.	Quadruplex.
Niitma.		Metere.
Nimmi.	Nyitni.	Aperire.
Nimme-andma.	Név.	Nomen.
Nool.	Nevet adni. Nyil.	Nomen dare. Sagitta.

<i>Esthonica.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latinae.</i>
Noor.	Nyár.	Iuvenis.
Nugris.	Ugrós.	Aestas.
Nülgema.	Nyulni. Elnyulni.	<i>Hurtig.</i> Agilis.
õ. õfe.	Nyuzni.	<i>Schinden.</i> Excoriare.
õ. Wõ.	Éj.	Nox.
õhtus. õhto.	õv. õve.	Cingulum.
õige. õiges.	õtve. Est. Estve.	Vespera.
õigus.	Igaz.	Iustus.
Oistuma.	Igazsag.	Iustitia.
Oks.	Olvasztani.	Liquefacere. <i>Aufthauen.</i>
Oksendama.	Ag.	Ramus.
Oppetus.	Okádni.	Vomere.
Paggan.	Oktatás.	Doctrina. Institutio.
Pahha.	Pogany.	Ethnicus.
Paha meel.	Puha. Rosz. Gonosz.	Malus.
	Puha mely. Go-	<i>Unwille.</i> <i>Verdruß.</i> Ma-
	nosz sziv.	lus animus.
Pap.	Pap.	Concionator.
Palloke.	Falátka.	Bolus.
Passandama.	Fosládani. Fosni.	Purgare. Diarrhaeam ha-
		bere.
Pea. Pá.	Feje. Fõ.	Caput.
Kowwa pea.	Kova sejü.	Memoria debilis.
Pea mees.	Fõ ember.	<i>Ein Haupt der Familie.</i>
Pea oppetus.	Fõ oktatás.	<i>Haupt- Lehre.</i>
Peäl.	Fejel. Fejül.	Supra. <i>In loco.</i>
Peüle.	Fejülle.	Super. <i>Ad locum.</i>
Peüle kirri.	Fejül irás.	Inscriptio.
Pergel.	Pergelni.	Urere.
Peült.	Fejülról.	Desuper. <i>De loco.</i>
Pöld.	Föld.	<i>Feld.</i> Campus.
Pöllastus.	Föllöstök.	Ientaculum.
Pörm.	Por.	Pulvis.
Poega.	Fioka. Fiu	Pullus. Filius.
Pool.	Fél.	Dimidius.
Koio pole.	Haza felé.	Versus domum.
Peet.	Peti.	Petrus.
Peljus.	Félüs. Félelem.	Metus.
Pihho.	Pihe.	Floccus. Pulvis.
Pilw.	<i>Felüs.</i> Felhõ.	Nubes
Pilwes.	Felhõs.	Nubilus.

<i>Ethonica.</i>	<i>Hungarico.</i>	<i>Latine.</i>
Püs.	Puska.	Sclopetum. <i>Flinta.</i>
Pu.	Fa.	Lignum. Arbor.
Puffatama.	Pofzszantani.	<i>Einen heimlichen Furz lassen.</i>
Pus.	Pofz.	<i>Ein Schleicher. Heimlicher Furz.</i>
Puustus.	Pafztás.	<i>Ungebautes Feld.</i>
Purruks tegge- ma.	Porrá tenni.	<i>Zermalnen. Conterere.</i> Destruere.
Raag.	Ág. Ág-bog.	Ramuli.
Rängo. Ránk.	Rengeteg.	Magnus. Immanis.
Hone ránk.	Rengeteg épület.	Ingens aedificium.
Ránk mets.	Rengeteg erdő.	Horrenda sylvia.
Röggifema.	Hörögni	<i>Röch'n.</i>
Röhhina.	Röhögni.	<i>Grunzen, wie die Schweine.</i>
Rööm.	öröm.	Gaudium.
Römo andja.	öröm adoja.	<i>Fröhlichmacher.</i>
Römus.	örömes.	<i>Fröhlich. Hillaris.</i>
Rie.	Rua. Ruba.	Vestis.
Rifti.	Kerízt. Kereszt.	Crux.
Rifti - emma.	Kereszt Anya.	Máter baptismalis.
Saan.	Szán.	Traha.
Sadd.	Száz.	Centum.
Sadda vera.	Száz féle.	Centuplex.
Sääfk	Sáfka.	<i>Müchsk. Muska.</i>
Säre marri.	Szár ikrája.	<i>Heuschrecke. Locusta.</i>
Sagge.	Sok.	Surae.
Samel.	Samel.	Multum.
Sanna.	'Sana. 'Sanolui.	Samuel.
Sap.	Epe.	Vox.
Sant.	Santa.	Fel.
	Szarv. Szaru.	<i>Schlecht. Arm. Gering.</i>
	Szappany.	Vilis.
	Szár.	Claudus.
	Sajt.	Cornu.
	Seprő.	Sapo.
	Hild. Hid.	<i>Schienbein. Tibia.</i>
	Szem.	Cafeus.
	Szemőke. Szemets- ke.	Faeces.
		Pons.
		Oculus.
		Ocellus.

<i>Eschonica.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latins.</i>
Pillo Silm	Pillög ito. szem.	<i>Blinzauge.</i>
Silma weffi.	Szem vize. könyv- hnyhatás.	Lacrimae.
Silma pilke- minne.	Szempillantás.	Momentum. Nictus oculi.
Silmast filmaga.	Szemből szembe.	De facie ad faciem.
So.	Sár.	Lutum.
Szia. Südda.	Sziv. Szived. Poff.	Cor. <i>Cor tuum.</i>
Suits.	Sűf. Filst.	Fumus.
Sült.	Sült.	Coctum. Salictum. Toctum.
Táht.	Tett. Tette van. Tétele van.	<i>Kennzeichen. Merkmal.</i>
Tái. Táit.	Tetil. Tettit. <i>Acc.</i>	Pediculus. <i>Laus.</i>
Táies. Táiefte.	Tejes. Tollyes.	Plenus.
Táús.	Tejefég.	Plenitudo.
Tautma. Táit- ma.	Tötni.	Replere.
Tánne páw.	znaponn.	Hodie.
Táwwelik.	Téli.	Plene. Plenarie.
Taiwas.	Tavas.	Coelum.
		Ver, in quo ridens Coeli facies omnes creaturas reficir.
Talgna.		<i>Ein Schmauß für Arbei- ter. Convivium opera- riorum</i>
	Dolgos.	<i>Ein Arbeiter. Operarios.</i>
Tal.	Talp.	Planta cothurnorum. <i>Schuhsohle.</i>
Tetwe. Talli.	Tél. Téli.	Hymns.
Tauni	Dani.	<i>Daniel.</i>
Tapiema.	Tapni, Tšapni Tép- ni.	Conculcare. Contrectare.
Tapma.	Tapodni. Toppan- tani. Dobni.	<i>Schlagen. Zanken.</i>
Taplemine.	Tšapás. Verekedés.	Rixa.
Taplus.	Tšapdosás. Tapo- dás.	
Taplik.	Tšapo. Verekedő.	Rixator.
Tappelus.	Tépelődés. Vere- kedés.	Pugna. <i>Die Schlacht.</i>
Tappetud.	Tapotott. Tepetett. ölt.	Uccifus.

Eschonica.

<i>Ethionice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Tatrikut. Ta- tra.	Tatárka.	<i>Buchweizen.</i> Polygonum Fagopyrum.
Teadma.	Tudni.	Scire.
Teadmatta.	Tudatlan.	Indoctus. Inscius.
Teggema. Koa teggija.	Tegyem. <i>Optativ.</i> kovát tegyen. Kö tevő. Kö rako. Kö mives.	Faciam. Laborem. Murarius. Architectus. <i>Baumeister.</i>
Telk. Tölg.	Tengej.	Axis.
Temanti kiwwi	Gyéánt kövi.	Adamas.
Tiig.	Tök.	Zucurbita.
Tis.	Títis.	Mamma.
Tissi andma.	Títiset adni.	Laſtare.
Tiwwē. Tü.		<i>Das breite Ende eines je- den Dinges.</i>
Tüwwi.	Tö. Tü. Töve.	Radix. Pars inferior et latior. Truncus.
Tolwan.		<i>Ein dunner läppischer Mensch.</i>
	Tolvaj.	Fur.
Forkama.	Türkölni. Törni.	<i>Stoßen.</i> Terere. Confi- gere.
Tohhedus.	Téftza. Kováfz.	Maſſa. Fermentum. <i>Sauer- teig.</i>
Tulli.	Tüz.	Ignis.
Tulloke.	Tüzetske.	Igniculus.
Tundma.]	Tudni.	
Tuttama.]	Tuttam. <i>Perf.</i>	Scire.
Minno tutwat.	Nekem tudváſt. Nekem tudtomra.	Meo ſcitu. Meá opinione.
Tutwa. Tut- taw.	Tudva valo.	<i>Bekannt. Bewuſt.</i> Notum.
	Tuttam.	Cognitum.
Toul.	Szél.	Ventus.
Többi. Wee többi.	Viz korfág.	Morbus. Aegritudo.
Tölp.	Törpe.	Hydrops.
Türk. Túrgo.		Brevis.
	Túrke.	Avis.
Tſukma.	Tſukni. Szurni.	Pullus gallinaceus.
Ugama.	Tſgni.	<i>Stechen.</i>
Ulge.		Candescere. <i>Glühen.</i>
	urge.	Manatus. <i>Seehund.</i>
		Glis. Gliris.

<i>Esthonice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Unnine.	Unni. Megunui.	Somnolentus. <i>Schläfrig.</i>
Undius.Undlik.	Unalmas. Almos.	Tedere. Tedio affici.
Unnetamine.	Unalom. Feled-	Tediofus. Somnolentus.
Uffitab.	kenyfég.	Obliviofus.
Uus.	Ufzitani.	Oblivio.
Uus uduke.	Uj	<i>Auffiften.</i>
	Ujjadon uj. Ujdo-	<i>Anhetzen.</i> Incitare.
	nat uj.	Novus.
üillem.	Elfö.	<i>Funkelnagelneu.</i>
Wabbat.	Szabad.	Primus.
Wabbat mees.	Szabad mies.	Liberum. Licitum.
Wabbat naenö.	Szabad néne.	Freyer <i>Arbeiter.</i>
Wabbadus.	Szabadfág.	Freyes <i>Weib.</i>
Wagga.	<i>Vagaz.</i> Igaz.	Libertas.
Wahha.	Vihasz. Viasz.	Verus. Pius.
Wäi. <i>Gen.</i>	Vö. Veje.	Cera.
Wäie.		Gener.
Wäikima.	Villámlani.	Fulgurare.
	Villogni.	
Wäik.	Világ. Villamlás.	<i>Blitz.</i> Fulgur.
Wärraja.	Verö. Veröje ellen	Victor. <i>Sieger.</i>
	fégeinek.	
Wärräja.	Verötze.	Porta. Janua.
Wäffima.		Fatigari.
	Vefzni.	Perire.
Wäits. Weits.	Bitfok.	Culter.
Wäew. Wäiw.	<i>Vaja.</i> Baja. Baj.	Morbus. Opera. Aerumna.
Wäia. Wäja.	Nyavaja.	Inquietudo. <i>Plage.</i>
		<i>Milke.</i> Mangel.
Wäewaja.	Nyavajito. Nyomo	<i>Peiniger.</i> Cruciator.
	rito.	
Wäewaline.	Bajos. Nyavajás.	<i>Mühselig.</i>
Wäifus. Wäefus.	Baj. Nyavaja.	<i>Elend.</i> Morbus.
Wäiwal.	Bajjal. Nyavajával.	Difficulter. Laboriofe.
		Periculöfe.
Wäia.	Vagy. Hanem.	Int. Sed.
Wak. <i>Gen.</i> Waks.	Véka.	Metreta. Mensura. <i>Maas.</i>
Walgus. Walg.	Világ.	Lux. Lumen.
Ku. wälge.	Hold világa.	Lux lunae.
Walgustus.	Vilagosítás.	Illuminatio.

Esthonice:

<i>Esthonica.</i>	<i>Hungarico.</i>	<i>Latine.</i>
Wallus.	Fallos. Fálós. Fáj- jos.	Dolens.
Wallutama.	Fájlatatni.	Dolere.
Wallitama.	Vállasztani.	Eligere.
Wallitsetud.	Vállasztott.	Electus.
Wanna.	Vén.	Senex.
Wanna. Sanna.	Vén'fana.	Senex jurgofus. Praecipus de vetulis dicitur.
Wanna naene.	Vén néne.	Senex. Vetula. Obstetrix.
Wannus. Wan- nadus.	Vénég. Vénhe- dés.	Senectus
Wannakas.	Vénhedö. Nehez- kes.	Senio affectus. <i>Altlich.</i>
Warblane.	Vöréb.	Passer. <i>Sperling.</i>
Warras. Warga.	Oroz. Or. Farkas.	Fur. Lupus. Rapax. Furtum. Rapina.
Wargus.		Umbra.
Warjo.	<i>Varjék.</i> Arjék.	Infidiari.
Warritsema.	Várni. Lesni.	Cuprum, Metallum.
Wask. <i>Gen.</i> Wasse.		
	Vas. <i>Gen.</i> Vafé.	Ferrum.
Werrew walk.	Veres vas (Réz).	Orichalcum.
Werrew.	Veres.	Ruber.
Walge werrew.	Világos veres.	<i>Blasbroth.</i>
Werrew kriti.	Veres kréta.	<i>Rötelstein.</i>
Werri. G Wer- re. A. Werd.	Vér. G. Vére. A. Vért.	Sanguis.
Werrine biggi.	Vérinek higja. Ve- riték. Verejték.	<i>Blutschweiß.</i>
Werremas jáma.	Vereffé Ienni. El pirulni.	Erubescere. <i>Erröthen.</i>
Weddama.	Vezetni	<i>Ziehen. Schleppen.</i>
Werdima.	Forditni. Fordulni.	<i>Sich rollen.</i>
Wirroma.	Forogni.	<i>Wirbeln. Drehen. Girari.</i>
Wee. Wessi.	Viz. Vizj.	Aqua. Aquatilis.
Wet heitma.	Vizet hajtani. Vizelleni	<i>Wasser lassen. Mingere.</i>
Wo. Wee-wo.	Foo viz. Fojo viz.	Flumen.
Woama.	Fojni.	Fluere.
Silma wessi.	Szem vize.	Lacrymae.
Wessi loksub.	Viz locfog.	<i>Das Wasser schlüpert.</i>

<i>Esthonica.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latins.</i>
Wiet.	öt.	Quinque.
Wiet korda.	öt-kor. ötfzör.	Quinta vice. Quinquies.
Wiggel. <i>Gen.</i>	Villa.	Furca. Gabel.
Wigla.		
Wiig.	Fige.	Ficus.
Wigi pu.	Fige fa.	Ficus arbor.
Wilguma.	Villogni. Világolni.	Radiare. <i>Schimmern.</i>
Wäikima.		
Wilgub mo fil- ma ees.	Világol az én sze- mem előtt.	<i>Es schinsmert mir vor den Augen.</i>
Wima. Wl.	Vinni. Vigy. Vi- gye.	<i>Bringen. Führen. Ferre. Portare.</i>
Weije. Wija.		
Wing.	<i>Fing.</i>	<i>Dunst vom Ofen. Schmauch. Das Klatschen. Furz.</i>
Winguma.	Vlnnyogni.	<i>Winseln. Vagire. Ejulare.</i>
Wingumina.	Vlnnyogás.	<i>Das Winseln. Vagitus.</i>
Wig. <i>Gen.</i>	Virgontz.	<i>Munter. Fleißig. Hurtig.</i>
Wirgo.		<i>Alacris.</i>
Wirgoma.	Viradni (Virgon- tzulni).	<i>Evigilare.</i>
	Felébredni.	
Wirkus.	Virgontzslág.	<i>Emsigkeit. Diligentia.</i>
Wirwe.	Virgontzul. Frissen.	<i>Alacriter.</i>
Wirts.	Virits. Uj, forrat- lan fer.	<i>Mistlacke. Unreines Wasser. Ungegohrnes Bier.</i>
	Nyir virits.	<i>Succus ex vulnerata betula vere stillans.</i>
Wifakas.	Szokás.	<i>Gebräuchlich. Consvetum.</i>
Wifas.	Vifzfzás. Ravafz.	<i>Astutus. Fraudulentus.</i>
Wiffa pea.	Vifzfzás feju.	<i>Stumpfer Kopf.</i>
Wiffa pu.	Vifzfzás fa.	<i>Zehes Holz.</i>
Wiffifema.	Vifitni.	<i>Zischen. Pfeifen.</i>
Wits. Wüäs.	Vefzfzö.	<i>Ruthe. Stöckchen. Virga.</i>
Wit.	Pit. Pits. Pitfa.	<i>Vulva mammalium.</i>
Wiwitsja.		<i>Ein Zauderer.</i>
	Vitato. Vitatója.	<i>Qui assertum aliquod ad nauseam usque urget.</i>
	<i>Poff.</i>	<i>Tardare.</i>
Witma. Wiwi- tama.	Vitatni.	<i>Urgere.</i>
Wiwits.		<i>Impedimentum.</i>
		<i>Esthonica.</i>

<i>Esthonica.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latina.</i>
Woito.	Vitatás.	Urfio. <i>In die Wette. Um die Wette.</i>
Wotka.	Vojto játék.	Wojto Spiel.
W8.	Vatka.	<i>Ungeklärter Branntwein;</i>
Wöetama.	öv.	Cingulum.
Wöije. Woie.	övetzeni.	Cingere. <i>Die Schmiere. Unguentum.</i>
	Vaj.	<i>Schmalz.</i>
Wöidma. Woid- Waik.	Vajazni.	Butyrum. Ungere. Illinire.
Körwa waik.		<i>Harz; Resina.</i>
		<i>Ohrenschmalz. Cerumen aurium.</i>
Waikotama.	Vajazni. Mázolni.	<i>Harzen. Resinâ inungere.</i>
Wötma.	Venni (<i>Vöttem.</i> Perf.).	<i>Nehmen. Accipere.</i>
Zahhatama.	Zakalolni.	<i>Die Hunde hetzen. Incitare.</i>
		<i>Streper.</i>
Zippotama.	Czeppenteni.	<i>Besprengen. Stillare.</i>
Zörik.	Kerek.	Rotundus.
Zöritama.	Keriteni.	Circulum scribere.
Zöör.	Kör.	Circulus.

Exempla Paradigmatum, in quibus voces hungaricae cum esthonicis, tam sono quam modo declinandi, et significatione evidenter conveniunt. Voces hunc in finem selegi sequentes: Wask, *Ferum*; Werri, *Sanguis*; Meel, *Animus (Mel. Mely. Mej* hungaricum significat *Peñus*; quod est *Cordis*, seu *Animositatis* receptaculum); Leem, *Fusculum*; Taewas, *Coelum (Tavaß* hungaricum significat *Ver*, dum *coelum* facie nova totam naturam exhilarat), Akken, *Fenestra (Akna* hungaricum, significat *Fenestra*, seu *Orificium, Puteum* salisfodinae), Römus, *Hillaris*; Kässi, *Manus*; Keel, *Lingua*; Warras, *Fur*; Wiggel, *Furca stercoraria (Mißgabel)*; Woi *Butyrum*; Kárd, *Brachteä, Lamina (Kard* hungaricum *Gladsum* significat, quod revera ex oblonga
Lamina

Lamina constat), *Mees*, *Vir* (*Mies* hungaricum significat *Operarium*, *Földmives* sign. *Agricolam*, *Kö-mives* sign. *Murarium*, *Réz-mives*, *Cupri-Fabrum*); *Ma*, *Terra* (*Mező*, hung. *Campus*), *Päiw*, *Dies*, (*Peiva*, hungaricum sign. *Palea*); *Suur*, *Magnus*; *Wars*, *Caulis*.

<i>Ethonica.</i>	<i>Hungarica.</i>
N. Wask	Vas.
G. Wasse.	Vasé.
D. Wassele.	Vasnak.
Wassel.	
A. Waskat.	Vasat.
Wafat.	
Ab. Wassat.	Vasastol,
Wassalt.	Vastol.
N. Werri.	Vér.
G. Werre.	Véré.
D. Werrele.	Vérnek.
A. Werd.	Vért.
Ab. Werrist.	Vérestöl.
Werrest.	
Werrelt.	
N. Meel.	Mely.
G. Mele.	Melyé.
D. Melele.	Melynek.
Melel.	
A. Meelt.	Melyet.
Ab. Melest.	Melyestöl.
Melelt.	Melytöl.
N. Leem.	Lév. <i>Levem. Poss.</i>
G. Leme.	— Levemé.
D. Lemele.	— Levemnek.
Lemel.	
A. Leent.	— Levemet.
Ab. Lemelest.	— Levestöl.
Lemelt.	
N. Taewaa.	Tavas.
G. Taewa.	Tavasé.
D. Taewale.	Tavasznak.
Taewal.	
A. Taewast.	Tavaszt.

Ethonica

<i>Esthonica.</i>	<i>Hungarica.</i>
Ab. Taewalast.	Tavasztol.
N. Akken.	Akna.
G. Akna.	Aknáé.
D. Aknale.	Aknának.
A. Aknat.	Aknát.
Ab. Aknaft.	Aknástol.
	Aknától.
N. Römüs.	örömes.
G. Röömsa.	örömesé.
D. Römfa.	örömesnek.
A. Römüft.	örömeft.
Ab. Römfa.	örömeftöl.
N. Käffi.	Kéz. Kézi.
G. Käe.	Kézé.
D. Käelé.	Kéznek.
Käffiile.	
A. Küt.	Kezet.
Ab. Käeft.	Kezeftöl.
	Kéztöl.
N. Keel.	Nyelv.
G. Kele.	Nyelvé.
D. Kelele.	Nyelvnek.
A. Keeld.	Nyelvet.
Ab. Kelest.	Nyelveftöl.
	Nyelvtöl.
N. Warras.	Oroz. ór.
G. Warga.	Oré.
D. Wargale.	Ornak.
A. Warrast.	Ort.
Ab. Wargast.	Ortol.
N. Wiggel.	Villa.
G. Wigla.	Villáé.
D. Wiglale.	Villának.
A. Wigla.	Villát.
Ab. Wiglast.	Villástol.
	Villától.
N. Woi.	Vaj.
G. Woi.	Vajé.
D. Woile.	Vajnak.
A. Woid.	Vajat.
Woit.	Vajt.
Ab. Woift.	Vajastol.
	Vajtól.

Esthonica.

<i>Esthonica.</i>	<i>Hungarica.</i>
N. Kard.	Kard.
G. Karra.	Kardé.
D. Karrale.	Kardnak.
A. Kardot.	Kardot.
Ab. Karrast.	Kardtöl.
Kardast.	Kardoftol.
N. Mees.	Mies. Mives (<i>Operarius</i>).
G. Mehhe.	Miefé.
Mihhe.	
D. Mihelle.	Miesnek.
A. Meest.	Miest.
Ab. Mihheft.	Mieftöl.
N. Ma.	Mezö.
G. Maabe.	Mezöc.
D. Maale.	Mezönek.
A. Maad.	Mezöt.
Ab. <i>Maafa.</i>	Mezötöl.
Maast.	
N. Päiw.	Peiva (<i>Pales</i>).
G. Päiwä.	Peiváé.
D. Päiwäle.	Peivának.
A. Päiwä.	Peivát.
Ab. Päiwäst.	Peivástol.
	Peivátol.
N. Suur.	Ur. Hur (<i>Dominus. Chorda</i>).
G. Sure.	Ure. Huré.
D. Surele.	Urnak. Hurnak.
A. Suurt.	Urat. Hurt.
Ab. Sureft.	Uraftol. Huroftol.
	Urtol. Hurtol.
N. Wara.	Var (<i>Crusta</i> , qua vulnus ob- duci solet).
G. Warre.	Varé.
D. Warrele.	Varnak.
A. Wart.	Vart.
A. Warrast.	Varastol.
	Vartol.

OBSERVATIONES

CIRCA SEPTEM LINGUAS FENNICAE ORIGINIS

UTI SUNT:

**LINGUA VOGULIGA, VOTJAKICA, TSCHUVA-
SCHICA, TSCEREMISSICA, PERMICA, SIR-
JENICA, MORDUANICA.**

**HIS ADNEKA SUNT VOCABULARIA, LINGUAS HAS
ILLUSTRANTIA.**

Sequuntur nunc observationes, quae circa septem linguas fennicae originis factae sunt.

Adminicula quibus hunc in finem usus sum, erant *Primo*: tres Grammaticae superius memoratae, ex quibus tam observationes grammaticas, quam Vocabula colligere licuit, quae ad linguam Vorjakicam, Tschuwalchicam et Tschheremissicam pertinent. *Secundo*: Descriptio Tartariae, quam Vitsen sub titulo: *Noord en Oost Tartarye*, edidit Amstelodami 1705 in Fol. Tom. II. Hinc deprompta sunt vocabula quaedam morduanica, pag. 624. Tom. II. adducta. *Tertio*: Collectiones historiae russicae sub titulo: *Sammlung Russischer Geschichte*, Petersburg, 1758. in cujus pag. 383 usque 410. Tom. 3. inveniuntur vocabula ad linguam permicam, sirjenicam et morduanicam pertinentia. *Quarto*: Vocabularium Petropolitanum manuscriptum, continens 336 vocabula, 34 gentium maxima ex parte Sibiricarum, quod Celebris Professor Petropolitanus FISCHER in usum *Instituti Historici Gottingensis* dono misit, mihi vero Cl. Prof. et Reg. Angl. Conf. J. C. GATTERER benigne concedere dignatus est. Continet vocabularium hocce, vocabula Calmycorum, Bucharorum, Tatarorum ad fluv. Oby, et Tschulim degentium, Tatarorum Tschatzensium, Ostiakorum, Tomensium,

M

Sira-

Siraenorum Archangelopoli, ad Vitſchiogdam, Vuimum et Sifelam fluvios degentium, Oſtiakorum Jeniſeae accolarum, Tunguſorum, ad Tunguſcam fluvium habitantium, Aſſanorum, in deſertis Uſſoliae, et Onae fluv. degentium. Graecorum, Finnorum, Wotjakorum, Tſcheremiſſorum, Tſchuwaſchorum, Tatarorum Caſanenſium, Morduanorum, Samojedarum, Meſeniorum, Gruſorum, Hungarorum, Ruſſorum, Tatarorum, Tobolenſium, Wogulorum, Polonorum, Swedorum, Periniorum, Oſtiakorum ad fluv. Irtyſch, Manſhurorum, Sinarum, Samojedarum, Jugrenſium, Mongolorum, Tunguſorum, in Provincia Selengeniſi, et Nertſchenſi habitantium, Tangutorum, Tatarorum Kutznezenſium, et ad fluv. Tom, Tſchumyſch, Condom, et Mraſa habitantium, Teleutorum, ſeu Telengutorum, Chalmykorum, hiſ vicinorum, et conſanguineorum, Tatarorum Katiſchenſium, et aliorum, in Prov. Krasnojarienſi, Ariorum, ſive (ut Ruſſi appellant) Arinzorum, Kottorum, et Kaibalorum, in Prov. Jeniſeeniſi, Kamaſchorum, ad fontes Kami, et Manaë fluv. Buraetorum (Ruſſice Brattorum) in Prov. Irkuteniſi, et ad Udam, Biruſſam, Occam, Ijam et alios fluv. habitantium.

Pauca admodum reperiri poterant in libris enumeratis, quae lectorem ad naturam harum linguarum intimius inveſtigendam introduxiſſent. Erant ea maxima ex parte Declinationum, Nominum, Pronominum, atque nonnullarum Conjugationum Paradigmata. De modo conſtructionis, de ſingularibus harum linguarum proprietatibus fere nulla indicia inveniri poterant. Non ergo mirabitur lector quod notata hujus generis pauciora multo, quam in lingua lapponica, finnica, et eſthonica adferre licuit hic inveniat.

De Numeralibus.

Numeralia quatuor nationum notari merentur,
cum plurima eorum cum Numeralibus Hungarorum
evidentissime coincidunt.

<i>Hungarorum.</i>	<i>Vesjakorum.</i>	<i>Tscheremissorum.</i>	<i>Vogolorum.</i>	<i>Permianum.</i>
1 Egyik. <i>Al- teszter.</i>	Odik.	Iktet.	Aku.	Szik.
2 Ket.Két.Ket- tő.	Kik.	Koktot.	Kiteg.	Kiik.
3 Három. Hárma.	Káin.	Kumut.	Kurom.	Küim.
4 Nigy. Négy.	Nil.	Nilit.	Nil e.	Njol.
5 öt.	Vity.	Vizit.	At.	Vit.
6 Hat.	Kusty.	Kulut.	Kot.	Kuat
7 Hétt.	Sziziu.	Szimit.	Sar.	Sifim.
8 Nyolcz.	Kiamifz.	Kandáfe.	Nöllou.	Kökjam- inas.
9 Kilentz.	Ukmifz.	Indéfe.	Ontollou.	Ukinzas.
10 Tíz.	Dáfz.	Lu.	Lou (<i>Low.Mo- nofyl.</i>)	Dass.
11 Tíz egyik. Tizenegy.	Dafzodik.	Luatikté.	Akukuiplou. <i>Egy 's tíz</i> Hung.	
12	Dafzik.	Laatkoktot.	Kitkuiplou. <i>Kettő 's tíz.</i> Hung.	
13	Dafzkvia.	Laatkumut.	Kuroinkuiplou. <i>Három 's tíz.</i> Hung.	
14	Dafznil.	Luatnilit.		
15	Dafzvity.	Luatvizit.		
16 Tízhat. Tizenhat.	Dafzkvaty.	Luatkudut.		
17	Dafzfizim.	Luatfimt.		
18	Dafzkiamifz.	Luatkandáfe.		
19	Dafzukmifz.	Luacindéfe.		
20 Hufz.	Kiz.	Kolo.	Kus.	
21 Hufzegyik. Hufzon- egy.	Kizodik.		Kufeku. <i>Hufz- egy .Hung.</i>	
22 Hufzik.	Kiakik.			

<i>Hungarorum.</i>	<i>Votjakorum.</i>	<i>Tscheremissorum.</i>	<i>Vogulorum.</i>	<i>Permianum.</i>
30 Harmincz.	Kvamin.	Kumlo.	Wüät.	
40 Nigyyen.	Nildon.	Nille.	Nélmén.	
	Negyyen.			
50 ötven.	Vitton.	Vitle.	ápen.	
60 Hatvan.	Kuatton.	Katlo.	Kotpen.	
70 Hetven.	Szizindon.	Simlu.	Satlon.	
80 Nyoltzvan.	Kiamuszton.	Kandáflu.	Nölschät.	
90 Kilentzven.	Ukmiszton.	Indéflu.	óntolſchät.	
100 Száz.	Sziu.	Sjudo.	Schät. 10f.	
			Schät - aku.	
200 Kitzáz.	Kikázia.	Koksjudo.	Kitſchät.	
300	Kuinſzta.	Kvmsjudo.		
400 Nigyszáz.		Nilsjudo.		
500 ötfáz,		Vitzsjudo.		
600		Kuksjudo.		
700		Simsjudo.		
800		Kandessjudo.		
900		Indéssjudo.		
1000 Ezerfzer	Sziarfz.	Tu'fém.	Schótr. Myrias.	Lou Schot.
Millies.			100,000.	Schät-
— Ezer.Mille.				Schotr.
1000.000		Tjamem.	Schetr-Schotr.	

De Possessivis Tſcheremissorum.

Pauca quae inveniri poterant Possessivorum exempla enumerabo, quae similitudinem cum Possessivis hungaricis evidentem produunt, cum in prima Persona Singulari litteram finalem *m*, in secunda Persona litteram finalem *t* et *d*, in prima Plurali penultimam *n* tanquam characteristicam constanter requirant.

<i>Tſcheremiſſica.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Atjámk.	Atyám.	Pater meus.
Atját.	Atyád.	— tuus.
Atja'ſe.	Attya.	— suus.
Atjane.	Atyánk.	— noſter.

Tſchere-

<i>T/cheromiffica.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latina.</i>
Atjada.	Atyátok.	— vester.
Atja'ft.	Attyok.	— illorum.
Abám.	Anyám.	Mater mea.
Abát.	Anyád.	— tua.
Aba'fe.	Annva.	— sua.
Abána.	Anyánk.	— noſtra.
Abáda.	Anyátok.	— veſtra.
Aba'ft.	Annyok.	— illorum.
Kidém.	Kezem.	Manus mea.
Kidet.	Kezed.	— tua.
Kid'fe.	Keze.	— ſua.
Kitna.	Kezünk.	— noſtra.
Kitda.	Kezetek.	— veſtra.
Kiti'ft.	Kezek.	— illorum.
Ujudém.	Vizem.	Aqua mea.
Ujudet.	Vized.	— tua.
Ujut'fo.	Vize.	— ſua.
Ujutna.	Vizünk.	— noſtra.
Ujutda.	Vizetek.	— veſtra.
Ujudju'ft.	Vizek.	— illorum.
Kjujém.	Kövem.	Lapis meus.
Kjujet.	Köved.	— tuus.
Kjuj'fo.	Köve.	— ſuus.
Kjuna.	Kövünk.	— noſter.
Kjuda.	Követek.	— veſter.
Kju'ft.	Körök.	— illorum.
Jumém.	Iſtenem.	Deus meus.
Jumét.	Iſtened.	— tuus.
Jumu'fo.	Iſtené.	— ſuus.
Jumuna:	Iſtenünk.	— noſter.
Jumuda.	Iſtenetek.	— veſter.
Jumu'ft.	Iſtenek.	— illorum.

De Verbis.

Circa Verba notatu digna reperi sequentia.
Primo: Praesentis Indicativi 1. Perf. exit apud Tschere-
 missos in litteram *m*.

<i>Tscheremissica.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Latina.</i>
Lebedám.	Béfedem.	Tego.
Soraktám.	Siratom.	Doploro.
Judem.	Vetem.	Semino.
Tjurlatem.	Simitom.	Demulceo.
Tunuktem.	Tanitom.	Doceo.
Tunemam.	Tanulam.	Disco.
Ustem.	Szollitom. Ufzítom.	Voco.
Ilem.	élem.	Vivo.
Sjudjurem.	Sodorom.	Neo. Contorqueo.
Umalem.	Alufzom. Almolom.	Obdormio.
Kutsedalám.	Viaskodom.	Pugno.
Juraltem.	Szeretem.	Amo.
Kostam.	Koslatam.	Ambulo.
Kütsem.	Kérem.	Rogo.
Szájlem.	Szépítém.	Como.
Süilem.	Lehellem.	Spiro.
Kirem.	Verem.	Ferio.
Tfialtem.	Tfinittom.	Orno.
Umalem.	Lefekfzem.	Cumbo.
Kujestam.	Sütöm.	Pinfo.
Osemám.	Fejérülök.	Albesco. <i>Neutr.</i>
Ofemdém.	Fejéritem.	Dealbo. <i>Transitiv.</i>
Julem.	Gyujtom. <i>Gynlom.</i>	Uro.
Amirgem.	Rutulok.	Turpesco. <i>Neutr.</i>
Amirtem.	Rutitom.	Deturpo. <i>Transitiv.</i>
Optem.	Ugatom.	Latro.
Tzamanem.	Szánom.	Condoleo.
Juktem.	Ujjugatom.	Cano.
Nunem.	Nyalom.	Lambo.
Szerem.	Irom.	Scribo.

Tschere-

<i>Tſcheremiſſice.</i>	<i>Hungarics.</i>	<i>Latine.</i>
Kiſfalám.	Kérem. <i>Kiſfalom.</i>	Peto. <i>Doloſe efflagito.</i>
Néljam.	<i>Nyalom</i> Rágtfalom.	Manduco. <i>Lambo</i>
U'ſalem.	<i>U'ſikálom.</i>	Adom. Vendo.
Judám.	Kérdem.	Interrogo.

Obſ. Animadvertit lector, duo Verba Transítiva *Oſendem*, *Amirtem*, more Hungaris conſveto, formari, ſcilicet aſſumendo literam *t*, *d*, uti in: *Fejérit*, *Rutit*.

Secundo. Futurum ſimile eſt Indicativo Præſenti, apud *Votjakos*, et non aliud, niſi interdum Adverbium: *mox*, *cras*, *deinde*, illi adjungi ſolet, ut apud Hungaros: *Majd olvaſok*. *Mox* lego; id eſt: *Legam*.

Tertio. Quemadmodum apud Hungaros iic etiam apud *Votjakos*, *Permios* et *Cirjanos*, Infinitivi Verborum terminantur in *ni*.

i. *Apud Votjacos.*

<i>Votjakics.</i>	<i>Hungarics.</i>	<i>Latine.</i>
Szüni.	Enni. Szívni.	Edere.
Jüni.	Inni.	Bibere.
Kirjani.	Kurjongatni.	Canere.
Izini.	Alunni.	Dormire.
Vidini.	Fekünni.	Cumbere.
Vaſztini.	Foſztani.	Spoliare.
Ga'ſani.	Szeretni.	Amare.
Nullini.	Viſelni.	Gerere.
Vandini.	Vagdalni.	Secare.
Kezeni.	Vetni.	Seminare.
Gironi. Gyirni.	Szántani. Gyurni.	Arare.
Piſztini.	Füzni. Kéſziteni.	Coquere.
Nyultni.	Nyujtani.	Prolongare.
Karini.	Kereſkedni. Kérni.	Mercari.
Szjupani.	Tſokolni. Szopni.	Oſculari.
Uini.	Jöni.	Venire.
Ulini.	élni.	Vivere.
Minini.	Menni.	Ire.
Nyulini.	Nyalni.	Lambere.
Kilini.	ülni. Fekünni.	Jacere.
Kulini.	Halni.	Mori.

<i>Votjakica.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Kuziatini.	Hofszitani.	Producere.
Gurjefztini.	Gerjefzteni.	Excitare.
Uarani.	Várni.	Servire.
Viini.	Vijni. ölni.	Occidere.
Jogitni.	Égetni. Világítani.	Illustrare.
Meratni.	Méretni.	Mensurare.
Todini.	Tudni.	Scire.

2. *Apud Pernicos.*

Szjuini.	Enni.	Edere.
Juni.	Inni.	Bibere.
Szolni.	Szolni. énekelni.	Canere.
Usni.	Alunni.	Dormire.
U'falni.	Szántani.	Arare.
Munni.	Menni.	Ire.

3. *Apud Cirjanas, v. Sirjenos.*

Szjuini.	Enni.	Edere.
Juni.	Inni.	Bibere.
Szuvni.	énekelni. Szolni.	Canere.
Noitni.	útni.	Ferire.
Uzni.	Alunni.	Dormire.
Vodni.	Fekünni.	Jacere.
Vofztni.	Fofztani.	Spoliare.
Ljubitni.	Szeretni.	Amare.
Vundavni.	Vagdálni.	Secare.
Girni.	Szátani. <i>Gyurni.</i>	Arare. <i>Depfers.</i>
D'febni.	Dugni. 'Sebelni.	Recondere.
Kiftni.	Tölteni.	Replere.
Puni.	Föni. Fözni.	Coquere.

Paradigma Verbi Substantivi *Votjakici Vday.*

Est et Tischeremiffici; *Ulo.*

Indic. Praef.	<i>Votjakico.</i>	<i>Hung.</i>	<i>Tscherem.</i>	<i>Latine.</i>
S.	Mon vány.	én vagyok.	Ulám.	Sum.
	Ton vány.	Te vagy.	Ulát.	Es.
	Szo vány.	ő van.	Ulo (<i>Vato</i>).	Est.

<i>Votjakice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Tscheremiffice.</i>	<i>Latine.</i>
P. Mi vány.	Mi vagyunk.	Ulna (<i>volna</i>).	Simus.
Ti vány.	Ti vagytok.	Ulda.	Estis.
Szojofz-vány.	ők vagynak.	Ulut (<i>Volt</i>).	Sunt.

Imperf.

S. Mon vál.	én valék.	Eram.
Ton vál.	Te valál.	Eras.
Szo vál.	ő vala.	Erat.
P. Mi vál.	Mi valánk.	Eramus.
Ti vál.	Ti valátok.	Eratis.
Szojofz-vál.	ők valának.	Erant.

Praet. Perf.

Mon vui.	én voltam.	Ilem.	Fui.
Ton vuid.	Te voltál.	Iletz.	Fuisti.
Szo vuiz.	ő volt.	Ile.	Fuit.
P. Mi vuimi.	Mi voltunk.	Ilná, (<i>volna</i>).	Fuimus.
Ti vuidi.	Ti voltatok.	Ildá.	Fuistis.
Szojofz-vuizi.	ők voltak.	Ilebe.	Fuerunt.

Futur.

S. Mon vuod.	én leszek.	Lijám.	Ero.
Ton vuod.	Te leszsz.	Liját.	Eris.
Szo vuofz.	ő leszzen.	Lijés.	Erit.
P. Mi vuom.	Mi leszünk.	Lina (lenni).	Erimus.
Ti vuodi.	Ti lesztek.	Lida.	Eritis.
Szojofz-vuoz.	ők lesznek.	Lit (<i>Lett</i>).	Erunt.

Imperat.

S. ton vu.	légy te.	Li.	Esto.
P. ti vue.	legyetek ti,	Ul'fo.	Sitis.

Infinitiv.

vuuni.	Lennem.	Liját	
vujni.	Lenned.	Lifás	Effe.
vnini.	Lennie.		

Prius horum Paradigmatum, utpote Votjakicum, in pluribus apprime convenit cum hungarico. at secundum, Tschereifficum, paulo longius ab

antiqua sua origine deflexit, in iis tamen partibus, quae notavi, cum vocibus hungaricis: *valo, volna, volt, lett, lenni* coincidit.

Conjugatio negativa Votjakorum peculiare aliquid habet, in quo nulla, quantum scio linguarum europearum illi comparari potest, at cum hungarica in eo etiam puncto convenit. Videamus Paradigmata utriusque linguae:

<i>Ind. Praes.</i>	<i>Votjakice.</i>	<i>Hung.</i>	<i>Latine.</i>
S.	Mon ugverászki.	én semmondom.	Nec ego dico.
	Ton udverászki.	Te semmondod.	Nec tu dicis.
	Szo ugvéra.	ő semmondja.	Nec ille dicit.
P.	Mi umverászke.	Mi semmondjuk.	Nec nos dicimus.
	Ti udverászke.	Ti semmondjátok.	Nec vos dicitis.
	Szojofz ugvéralo.	ők semmondják.	Nec illi dicunt.
	<i>Imperfectum.</i>		
S.	Mon eivéra.	én semmondám.	Nec ego dicebam.
	Ton edvéra.	Te semmondád.	Nec tu dicebas.
	Szo ezvéra.	ő semmondá.	Nec ille dicebat.
P.	Mi emvérale.	Mi semmondók.	Nec nos dicebamus.
	Ti edvérale.	Ti semmondátok.	Nec vos dicebatis.
	Szojofz ezvérale.	ők semmondák.	Nec illi dicebant.
	<i>Infinít.</i>		
	veraniukul.	Mondanifem-kell.	Nec dicere debeo.

Verbum Substantivum negativum Hungarorum evidens hunc in finem exemplum praebet.

én nem vagyok.	Ego non sum.
Te nem vagy.	Tu non es.
ő <i>nincs.</i>	Ille non est.
Mi nem vagyunk.	Nos non sumus.
Ti nem vagytok.	Vos non estis.
ők <i>nincsenek.</i>	Illi non sunt.
én semvagyok.	Nec ego sum.
Te sem vagy.	Nec tu es.
ő <i>nincs.</i>	Nec ille est.
Mi sem vagyunk.	Nec nos sumus.
Ti sem vagytok.	Nec vos estis.
ők <i>nincsenek.</i>	Nec illi sunt.

De Praepositionibus.

Maximam demum quoad Praepositiones Votjatorum animadverto analogiam. Quemadmodum enim hi, sic etiam Hungari Suffixa pronominalia Praepositionibus adjungunt, atque eas per tres Personas in utroque Numero inflectunt.

<i>Votjakice.</i>	<i>Hung.</i>	<i>Latine.</i>
Dinjám.	Bennem.	In me (<i>in loco</i>).
Dinjád.	- ned.	- te.
Diné.	- ne.	- se.
Dinu.	- nünk.	- nobis.
Dink.	- netek.	- vobis.
Dinko.	- nek.	- se.
Dorám.	Hozzám.	Ad me.
Dorád.	↳ zád.	- te.
Dorin.	- zája.	- se.
Bordám.	Belém.	In me (<i>ad locum</i>).
Bordád.	- ed.	- te.
Bordin.	- éje.	- se.
Urtzám.	Mellém.	Penes me.
Urtzád.	- éd.	- - te.
Urtzin.	- éje.	- - se.
Pennám.	Miattam.	Propter me.
Pennád.	- ad.	- - te.
Penná.	- a.	- - se.
Szerám.	Érettem.	Pro me.
Szerád.	- ed.	- te.
Szeré.	- e.	- se.
Jenim.	Véllem.	Cum me (<i>meum</i>).
Jeníd.	- ed.	- te. te.
Jeniz.	- e.	- se. se.
Azjám.	Elöttem.	Coram me.
Azjád.	- ed.	- - te.
Azin.	- e.	- - se.
Pirtim.	Általam.	Per me.
Pirtíd.	- ad.	- te.
Pirtiz.	- a.	- se.
Vilám.	Rajtam.	Supra me.
Vilád.	- ad.	- - te.

Votja-

<i>Votjakice.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Latine.</i>
Vilin.	- a.	- - fe.
Ulám.	Alám.	Sub me.
Ulád.	Alád.	- te.
Ule.	Alá.	- fe.
Putskám.	Közzém.	Inter me (<i>ad locum</i>).
Putskád.	Közzéd.	- - te.
Putski.	Közzé.	- - fe.
Viltim.	Felettem.	Supra me.
Viltid.	- - d.	- - te.
Vilfi.	- - e.	- - fe.
Kufzpin.	Köztem.	Inter me (<i>in loco</i>).

Observet velim lector in utraque lingua Primam Personam terminari in *m* secundam in *d* quas Terminationes accipiunt hae Praepositiones Possessivae (seu *Suffixatae*) a Pronomine Possessivo hungarico Enyim, meus; Tiéd, Tuus.

Cum de ordine Constructionis nulla fere mentio in Grammaticis tribus citatis facta sit, hinc circa Syntaxin vix quidquam notare licuit; hoc unum nihilominus adjiciendum censui, quod Adjectiva cum Substantivis constructa per omnes Casus et Numeros invariata manent. En exemplum Tschereemisicum.

Singul.

N. Jandár pily.
N. Jandár pilin.
D. Jandár pilylan.
A. Jandár pilim.
V. Jandár pilem.
A. Jandár pilydene.

Plural.

N. Jandár pilyfamitz.
G. Jandár pilyfamitzin.
D. Jandár pilyfamitzlan.
A. Jandár pilyfamitzim.
V. Jandár pilyfamitzem.
A. Jandár pilyfamitzdene.

Clara nubes.

Világos felleg.
Világos fellegé.
Világos fellegnek.
Világos felleget.
Világos felleg.
Világos fellegtöl.

Világos fellegek.
Világos fellegeké.
Világos fellegeknek.
Világos fellegeket.
Világos fellegek.
Világos fellegektől.

Toca-

Vocabularia septem linguarum, excepta Latina et Hungarica.

Circa haecce Vocabularia notet velim lector. *Primo*: Singulis linguis propriam me adsignavisse columnam, quoniam primo obtutu unusquisque dignoscere possit, ad quamnam vocabula pertineant linguam. In columna sexta tres linguae notatae sunt: Permica, Sirjenica et Morduanica, quarum literas initiales P. S. M. vocibus, quae ad hanc vel illam linguam pertinent, praeposui. In columna quarta vocabula *Votjakica cursivis*, Tschuvaschica rotundis impressa sunt literis.

Secundo: Adjecta esse vocabulis quibusdam latinis alia, etiam vocabula, vicinam significationem habentia. Ratio uno alteroque exemplo evidens erit. Vocabulo *Gladius*. Hung. *Kard* immediate adjectum est aliud *Culter*. H. *Kes*, ideo, quod in lingua Tschuvaschica *Gladius* significat *Kjeß*, quod cum hungarico *Kés* apprime convenit; non autem cum *Kard*. Porro: Fluvius, *Enger* Mare, *Tenger*, vesperilio, *Vidreu*, Lutra, vidra etc. Ex his cognoscet quisvis, cur vocabula quadam affinia notari debuerint.

Magnam inprimis *Vogulica* vocabula merentur attentionem. *Primo*: quia haec sono hungarico omnium proxime accedunt. *Secundo*: quia illa etiam, quae a vocabulis Hungaricis significatione differunt; sono maxime conveniunt. Non parva mihi ideo suborta est suspicio, hos olim Hungaris multo viciniore habitasse, quam ullam memoratarum nationum.

Latine:

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Vulgice.</i>
Angelus.	Angyal. Istenemere.	
Deus.	Isten.	
Auris.	Fül. File. Filed.	Püll.
Aurum.	Arany. Aranyi.	
Argentum.	Ezüst.	Alna (<i>Oln. Oloms</i> <i>On. Stannum</i>).
Aqua.	Viz.	Uti. Vti.
Avena.	Zab. Zavi.	Sul.
Aquosus.	Vizes.	
Animatus.	Lelkes. <i>Lelkesem.</i>	
Alce.	Belin.	
<i>Adverbia.</i>		
- Quomodo?	Miként?	
- Ita.	Ugy.	
- Quantum?	Mennyi?	
- Paucum.	Kitfiny.	
- Minus.	Kitfinyebb. Putzi.	
- Quantum-tantum	A'mennyi. Annyi.	
- Quomodemodum:	Miként, a'ként.	
ita.		
- Ibi.	Ottan.	
- Alibi.	Másutt (azon).	
- Supra.	Felül (felin).	
- Infra.	Alol (allyán).	
- Pone.	Melette.	
- Qua? illac.	Mellyre? Arra.	
- Quando?	Mikor?	
- Quousque.	Kihez? Kihoz? Med- dig?	
- Unde? Aquo.	Kitől? Honnan?	
- Bifariam.	Kétként.	
- Raro.	Gyér. Gyéren. Rit- kán.	
- Tunc.	Akkor.	
Abreviatio.	Kiske. Kitinke.	
Ala.	Toll. Szárny. Szár- nyat. <i>Accusat</i>	Taul.
Animal.	élt.	
Annulus.	Gyűrű. <i>Tulú.</i>	Tulle.
Alveus pistorum depforius.	Tekenő.	

Votjakice.
Tschuvaschice.

Tscheremissice.

Permice. Sirjenice.
Morduanice.

Imainber.

Inmar.

Pelj. Pelt.

Zarni.

Azvesz.

Pilis.

P. Pélles. S. Peel.

Pjel. M. Pilä.

Pileä.

P. Jöús. Jezys.

P. Wa. S. Wa. M.

Wied. Véd.

Vu.

Vfat. Wliid.

(Grufice. Tschuavi.)

Vueß.

Lulga'sam.

Bulan.

Kizi?

Ozi.

Minda.

Itzi.

Poktzi.

Taminda. Sominda.

Mirden, ozi.

Otin.

Azin.

Vilin.

Ulin.

Matin.

Kittzi? Ottzi.

Ku?

Kittzioz?

Kitiß.

Kikkuiu.

Sér.

Szoku.

Kiszke.

Szonat.

Vilikh.

Sfüru.

Tagana.

Latins.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Vogulica.</i>
Alatus.	Szárnyas.	
Non alatus.	Szárnyatlan.	
Audax. Cordatus.	Szives.	
Advesco.	Szokom.	
Ad.	Réá.	
Anguis.	Kigyó.	
Anser. Anas.	Lúd.	Lunt.
Apis.	Méh.	
Aratrum.	Eke.	
Ambulo. Divagor.	Koslatom. - tok.	
Arx.	Vár.	
Agnus.	Bárány (Kos- fu).	Huis- ofch. Pu- ofch. (Fiu- kos).
Aries.	Kos. Bárány. Berbéts.	Kum- ofch. (Bak- kos).
Afpicio.	Nézem.	
Amo.	Széretem.	
- Laetatus sum.	örültem.	
Aestas amoena.	Kies. Nyár.	
Arbor.	Fa.	
Arcus.	Ij. Acc. Ijgat.	Jänt.
Arena.	Seppedék. Homokos motfár.	Schoppacht.
Altus.	Magas. Mély. <i>Méllyen</i> <i>Adu.</i>	
Arare.	Szántani. <i>Gyurni.</i> Depfere.	
Butyrum.	Vaj.	Woj.
Barba.	Szakál (<i>Fon pubes</i>).	Tufs- pun (Bajufz- fon).
Bibo. Bibere.	Iszom. Inni.	Ain.
Brevis.	Kutak.	
Balneum (<i>Badstube</i>)	Bánya (Feredő)	
Boare.	Bögni.	
Bos. Bos urus (<i>Auer - Ochs</i>).	Ökör. <i>Jávor bika. Jaur.</i>	
- - Caballus.	örti. Kos. <i>Herés. Monyas Aur.</i>	
- - Caballa.	Tfiko. Nös-aur. Nöstén- Kär. jávör.	
- - Mannus.	örü- jávor. Bak- jávor. Ni- aur. Bika.	
- - Taurus.	Teben. Bornyas- jávor. Kárs- aur.	

Votjakice.
Tschuwaschice.
Szonatli.

Tscheremissice.

Permice. Sirjenice.
Morduanice.

Svvtfe.
Szikadjeb. Szikjetab
Riá.

Kiske.
Ludo, Luda.
Minsk.
Aga.
Koftam.

Kar.

P. S. Kan

Schorok. Parán.

P. Bála. M. Barán.
P. Parán.
M. Neitän. Negt-
jän.

Juraltem.

(Pja. *Samojedice*).
Pu.

Pu.

M. Kiafe.
S. Pu.

Myllon.

Grufinice. Magali.

Gyirni. Gironi.

S. Girni.
M. Way. P. Wi. S.
Wui,
M. Sakál. Sakan.
P. Juni. S. Juna. Juni.

Vej. Wuy.
Szagál. Szokhál.
Ifzjadep. Ifs. Juni. Jüafch.
Kjutjuk.

M. Banja.
P. Bördni.

Vtkor.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Vogulice.</i>
-- Vacca.	Tehén. Bornyas-jávor.	Posnas-aur.
-- Vitulus.	Javor-si. Biká siu. Borju.	Saur-pu.
Candela.	Gyertya. Györtya.	
Calidus.	Meleg. Melegített.	Maltep.
Canis.	Eb. Acc. Ebet. Ebt.	Ampt.
Caput.	Fő. Fej.	Pank (<i>Finn. Pá</i>).
Cor.	Szív. Szivem.	Schim.
Campus.	Mező.	Olla-ma (<i>Hofszu</i> mező).
Caulis.	Koro.	
Cerevisia.	Ser.	Sfára.
Caper.	Ketske.	
Cornu.	Szaru.	
Catulus.	Kutya-si.	
Circulus doliorum.	Abrontás.	
Cannabis.	Kender.	
Coena (Serun. prandium.	Kétfő ebéd.	
Cepa.	Hagyma. <i>Chakma.</i>	
Caro.	Hus.	
Cerafetum.	Terefznyés.	
Cera.	Viasz.	
Circulus vitreus in fenestris.	Karika. az üveg ablakban.	
Cauda.		
Cochlear.	Kalán.	
Cribrum.	Szita.	
Collum.	Szaka (<i>Velum palati.</i>)	
Cos.	Köszörű.	
Cereus.	Viaszfi.	
Cricetus (<i>Hamster.</i> Germ.)	Hörtfők.	
Culex (<i>Mücke.</i> <i>Schnacke.</i>)	Szunyog.	
Camelus.	Teve.	
Culter.	Kés. Kéfe.	Kütschi.
Condoleo.	Szánom.	
Cano.	Ujjugatom. éneklem.	
Crepida. Calceus	Botskor. Tízma. (<i>Gru-</i>	Boschmak. Pólkas.
rusticorum rudis	fi. <i>Tschakma.</i>)	
Ocreae.		

Votjakice.
Tschwaschice.

Tscheremiffice.

Permica. Sirjenico.
Mordwanice.

Sfürtah. Sufsförtah.

Szjulem.

Waj.
Sjum.

M. Sidi. Sej.

Kuro (Stramen.)
Szira. Szur. Surah

Sar.

P. Sur. M. Sura.

Kadrfaka. Káfá.

Keze. Kafáh.

Ketz. Ketsch.

Sur.

Sjur.

Kutzjapi.

Egész totus integer)

Kandár.

Kafzki abat.

(*Gruñice. Chachwi.*)

As.

Tűaivifzi.

Ivifz. Vufz.

Karandik.

(*Valachice Pula Men- M. Pula.*
tula).

Ká'fik.

Vitala

Szoga.

Khira.

Ivifzli.

Tirtfik.

Singa.

Tűü. - Dui. -

Tjüje. Tűé.

Kiuzin. Kűife.

Tzamanem.

Atrjani (H. Kur-
jongatni.

Bafchmák. Bafch-
mák.

Juktem.

Bafchmák.

P. Szolai (Hung.

Loqui.c. Szuvni.

M. Bafchmák.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Vogulice.</i>
Cuniculus.Sciurus.	ürge.	
Columba.	Galamb.	
Colchicum autu- mnale.	Kökörtfén.	
Cochlea.	Tüga.	
Confligere.Pugnare.	Türkölni.	
Cunnus.	<i>Penis.</i> Mony).	Nonn.
Coquere.	Föni. Fözni. Kifzitni.	
Caro.	Hus.	
Digitus.	Uj. Ujja. Ullyai.	Tulie.
Dolium.	Bodonka. Hordo.	Botschka.
Dormio.	Alufzom. Ajulok.	Kujam.
Dormire.	Fekünni.	Kuin.
Deus.	Isten. <i>Terentö.</i> <i>Creator.</i>	Torom.
Angelus.Dei homo.	Angyal. Istenember.	
Divitiae.	Buja. Bujafág.	
Dives.	Buja.	
Diabolus.	Veikes. Ördög.	Uitkas.
Doceo.	Tanitom.	
Disco.	Tanulom.	
Dorsum.	Hát.	
Curvus.	Görbe.	
Domus.	Ház.	
Egomet.	önnön. Ennen.	
Ebrius.	Részeg.	
Equus.	Lo. Lu.	Lu.
Excitare.	Gerjeszteni.	
Excubitor. Vigil.	örállo.	
Eo.	Menyem. Menyek.	
Ephippii pars(Fre- num, <i>Zaum</i>).	Hermetz sziju.	
Ego, tu, ille, nos, vos; illi.	én. te, ő, mi, ti, ök.	
Efuriens.	étlen (<i>cibus.</i> étel).	Tétal.
Edere.	Enni.	
Felis.	Matska.	Matschich.Mätschik.
Foenum.	Gyom. Barján. Széna.	Pöm (Gyomláláni <i>Hungarice</i>).
Folium.	Lap. Lapu. <i>Láput.</i>	Lupt
Fons.	Kut. Forras.	Ut-jasch.
Flavus.	Sári. Sárga.	Sfára.
Forfex.		Kapt.

<i>Votjakice.</i> <i>Tschuwaschice.</i> Kögertsch.	<i>Tscheremiffice.</i> Ur. Gogartschin.	<i>Permice. Sirjenice.</i> <i>Morduanice.</i> P. Ur. M. Uru, P. Gulu. S. Gulu. M. Gulka. M. Sukal. M. Turikht. S. Puni.
<i>Pistini.</i> Aſch. (<i>Oſiakice, Dhlui.</i>)		
Torator. <i>Inmar.</i> <i>Imainber.</i> Buj. Bujan.	Mula (<i>Hang. Mulni.</i> <i>Evaneſcere.</i> Poján. Tanaktem. Tunemam.	P. S. Ien. S. Görb. P. Haarez. M. Jriden.
<i>Monen.</i> Juſzre.	Rüſten.	
<i>Gurjeſteni.</i>	Orolo. Mijem. Sermetz.	S. Me, te, fiá, mi, ti, fié. S. P. Szjuini. M. Lopa.
<i>Sziini (Sziivni.</i> Hang. ſugere).		

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Vulgice.</i>
Fibula. <i>Leif.</i>	Kapots. <i>Kapta.</i>	
Frigidus.	Hives. <i>Hideg.</i>	
Fragum.	Eperj.	Bori (<i>Ebori.</i>)
Ferrum. Chalybs.	Vas. <i>Atzél.</i>	
Fraudator.	T(alo).	
Filius.	Fiu. <i>ötfe Gyerke.</i>	Pu.
Filia.	Léány. <i>Néne.</i>	
Falx messoria.	Sarlo.	
Fabula.	Szofia - beszéd.	
Faba. v. <i>Pisum</i>	Német borsó.	
<i>Germanicum.</i>		
Fermentum panis.	Kovász.	
Farina.	Lifzt.	
Fermento.	Poshadok.	
Fluvius.	Fojo.	Ja.
— Mare.	Tenger.	
Femorale Hungarorum. <i>Unterhofen.</i>	Gatya.	
Fenestra.	Ablak.	
Orificium, apertura salisfodinae.	Akna.	
Frater major.	Bátyám.	Jögm-pu (<i>öreg-fiu.</i>)
— minor.	öcsém.	
Fulgur.	Villámlás.	
Fumus.	Füst. Füstöm. <i>Poff.</i>	Pöschem.
Ferire.	ütni.	
Grando.	Jégeső	
Gladus.	Kard.	
— Cultus.	Kés.	
Gratiosus.	Uri.	
Gener.	Vö. <i>Veje.</i>	
Germanus.	Német.	
Gallus.	Kakas. <i>Him tyuk.</i>	Chui-tansch.
Gallina.	Tübe. <i>Tyuk Nö-tyuk.</i>	Tauach.
Genae.	Nöstén-tyuk.	Pjaut.
Myax.	Bajusz.	
Homo.	Ember.	Kum.
Humidus. <i>Lotskos.</i>	Töttés. <i>Töttés. öntözés.</i>	Tites.
	Humeftatio.	
Humilis.	Törpe. <i>Alatfon.</i>	Tälku.

<i>Votjakice.</i> <i>Tfchnuvaschice.</i>	<i>Tfcheremiffico.</i>	<i>Permice. Sirjonice.</i> <i>Morduanice.</i>
Siwe.	(<i>Gruffico, Ziwi</i>).	
(Schélle. <i>Afille.</i> <i>Atzil</i> (Tung.) Ivil. <i>Eke. Pi.</i> <i>Nil.</i> Szjorla. <i>Szjurlo.</i> Szoja. Nimits porzi.	Erge.	M. Sala. S. Pi.
Kváfz.	Lofchafch.	
Virjapofzladap.	Enger.	S. Gatsch.
	Okna.	
Bitfché.	Wolgontfch.	P. Udſchit. S. Noitni. P. Kert.
<i>Ne.</i> Kjefz.	Venge. Né metfch.	
Iri.	(<i>Samojed. Choim- tókoch</i>). (<i>Samojed. Neu-to- koch</i>). Zíbe.	
	Notfchka.	M. Nátfchka.
	Ulſfch.	<i>Latine.</i>

<i>Latina.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Vogulice.</i>
Hyems.	Tél. Tele (<i>Poff.</i>)	
Hydromel (<i>Grusice.</i>	Méfer.	
Arake, Arak, ve- ro signif. Mſchia- ri).		
Hordeum.	Árpa.	
Hyrundo.	Fetske.	
Hospitium. Mansio.	Szálás.	
Humerus.	Vál.	
Hinnulus. Pullus	Táiko.	
equinis. Mannu- lus.		
Heri.	Tegnap.	
Hypocaustum.	Szoba. Üreg. Udu.	
Hebdomas.	Hét.	Sat.
Ignis.	Tűz.	Tauf.
Jufculum.	Levea. Szörböles.	
Ullac.	Arra.	
Inferius.	Ajja. Alja. Alol.	
Inde.	Onuan.	
Jejunium.	Bűjt.	
In eo. In illo.	Benne.	
Ire.	Menni. Jöni.	Jomman (<i>Nyomul- ni</i>)
Intestinum.	Bél.	Sagk.
Anus.	Segg.	
Jænua.	Ajto.	Äau.
Jacere.	Fekünni. <i>Ulni.</i>	
Illustrare.	Világítani. <i>Égetn.</i>	
Lacrumo.	Síratom.	
Loqui.	Szöllni. Szollattam. <i>Præc.</i>	I. attam.
Lectus.	Agy (Samojed. Szal- nia. Szállás.	
Lingua.	Nyelv.	Nielm. Name.
Lignum.	Fa.	
Lens lendis.	Serke.	
Lima.	Refzelő.	
Cultellus.	Bitfok.	
Longus.	Hofz. Hofzfzu.	
Lac coagulatum.	Tarha (<i>foftéj</i>).	
Lupulus humulus.	Komlo.	

Votjakice.
Tschuvaschice.
Khily. Tolalte.
Mußur. Musur.

Tscheremiffice.
Tele.

Pernice. Sirjenice.
Morduanice.
M. Tele.
S. Mu-fur.

Orba. Orbáh.
Tfhjatz.

Szola.
Vatfe.

Tschumi. Ticháh.

Tengétfcha.

M. Kuda.

Til. Tull.
Surbja.
Lárja.
Ajja. Ajalda.
Ondan.

Tul.

M. Tol. P. Toe.

Piutjo.
Dene.

Minini.

P. Munni.

Kilini.
Jugitni.
Jradub.

Schoroktam.

Kil. Kull.
Pú.
Sirga. *Szerer.*
Bifski.

Name. Jilma,
Pu.
Sorgendtze.

P. Kyl. M. Kjel. Kel.
P. Pu. S. Pu. P. Peea,

Kuß.
Torach.
Khumla.

Ku'fo.
Umla.

M. Oczu.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Vogulica.</i>
Lupus.	Farkas.	
Lütens. Flavus.	Sárga. Sárig. Sári. Sár.	
Lentus. Segnis.	(Tellengő, vagus).	
Lapis.	Kő. Kü.	Is.
Lambo. Mafico.	Nyalom. <i>Nyulni.</i>	
<i>Lamhere.</i>		
Lepus.	Nyul.	
Lucius piscis.	Tífuka.	
Lucidus.	Világos.	
Mediocriter bonus.	Jótska.	
Mors.	Halál.	
Mater.	Anya.	Ank.
Manus.	Kéz. Kezed.	Kát.
Mensura.	Mérték.	
Médiocris, in or-	Középszerű.	
dine.		
- - ordo.	Sor.	
Meus, tuus.	Enyim, tiéd.	
— nofter, vester.	mijenk, tiétek.	
Mufica.	Vidám. Vidámság.	
Mens.	éfsz.	
Mortarium.	Kölyűl.	
Matutinus.	Reggeli.	
Matruelis. <i>Muhme.</i>		
— Soror minor.	Hug.	
Manipulus.	Kéve.	
Mel.	Méz.	
Mare.	Tenger.	
Morior. <i>Mori.</i>	Halok. - <i>Halni.</i>	
Multum.	Sok.	
— Plus.	Több. <i>Sokabb</i>	
— Permulum.	Felette sok.	
Meleagris. <i>Kaleku</i>	Pujka.	
<i>ter.</i>		
Martes.	Neft.	Niofcha.
Media nox.	éjféli. éjjet-fele.	
Mentum.	Al. Álla.	
Mortuus.	Holt. Halando. <i>Hal-</i> Kollong. <i>longo.</i>	

<i>Voljakice.</i>		<i>Permice. Sirjenice.</i>
<i>Tschuvaschice.</i>	<i>Tscheremisfice.</i>	<i>Morduanice.</i>
Kaskar.		M. Virgas.
Szara.		
Cholengi.		
Tschol.	Kiu. Kü.	M. Kjaw. Kiel.
<i>Nyulini.</i>	Nunem. Neljam.	Kiäw.
S'jugah. <i>Tschuki.</i>	Sfitga.	M. Numola.
	Volgoda.	
<i>Kulon.</i>		M. Wálda.
Annja. Anái.	Aba.	M. Jodka.
<i>Mummi. Annai.</i>		
Ki.	Kit.	M. Awai. P.S.Mam.
<i>Mérité.</i>		
Sor.		M. Ked.
<i>Minám, tinád.</i>		
<i>- millyám, tillyád.</i>		
Vil. Villyamin.		
Ufz.	Us.	
Tilye.		
Irgi. Iregi.		
	Kugu.	
	Kilta.	
	Min. Mio.	M. Med.
Tinnis.	Tengez. Tengis.	
<i>Kulem. Kulini.</i>	Kolem. Kolen.	P. Kulema. S. Kulem. Kul. M. Kulòff.
	Suku.	
	Sukurak.	
	Sukukaga.	
		M. Kürka.
	Jütpel.	M. Pjeke-wi (Fél-éj).
		M. Uja.
	Kolen.	M. Kulofs (<i>Halo's</i>). <i>Latins.</i>

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Vojulice.</i>
Mus.	Egér. Egir. ürge.	Lankyr,
Mercari.	Kereskedni. Kérni	
Mensurare.	Mérni. Méretni.	
Nafus.	Orr.	Niol.
Nubes.	Felho.	Pul.
Nox.	Éj	Ji.
Notus.	Esmerős. Tudós, tudotr.	
Nocturnus.	Éi éjji. Éjjeli.	
Nos.	Mi.	
Niger.	Fekete.	
Carbo.	Szén.	
Nurus.	Meny.	
Nepos.	Unoka.	
-- Frater minor.	Étfém.	
Neo. Contorqueo.	Sodorom.	
Nomen tuum.	A' te neved. Tiéd neved.	
Ocreae.	Botskor.	Poskas.
Ovis.	Iuh. Kos. <i>Nökos.</i> Nöikény kos.	Ofch. Neofch.
Obscurus.	Süitét.	
Ovum.	Mony. Tikmony. Monya.	Mong.
Obdormio.	Álmodom. Álmodom.	
Ocnus.	Szem: Szeme.	Scham.
Ova piscium. <i>Roggen, Caviar.</i>	Ikra. Márna.	Márna (<i>Ova furionis.</i>)
Oppidum. <i>Pagus.</i>	Hofszfalu (Város).	<i>Kurtafalu.</i>
Osculari.	Tökolni. Nyalniszopni.	
Occidere.	ölni. Vijni.	
Pruina.	Zuzmaraz.	
Pulchritudo.	Szépfégl.	
Pater.	Atya (<i>öreg</i>).	Jäg.
Penna.	Tolln.	
Penis.	Koko. Monva.	Weschj (<i>Ren vefe Hung.</i>)
Pyrites.	Tüz kövi. Tüz köve.	
Pediculus.	Tetü.	
Pullus gallinaceus.	Tübe. Tfürke, Czibe.	
Parus (German. <i>Meise</i>).	Tzinege.	

<i>Votjakice.</i>		<i>Permice, Sirjenice.</i>
<i>Tschuwajschice.</i>	<i>Tscheremijice.</i>	<i>Morduanice.</i>
Irgon.	Vürgen.	S. Irgan. Pe. Urgan.
Karini.		
<i>Mrvatni.</i>		
<i>Nürr.</i>	Njor. Ner.	P. Nür.
<i>Pilem.</i>	Pil. Pallun.	M. Pjel.
<i>Ui. Uin.</i>	Jüt.	P. Ol. S. Woi. M.
<i>Todmo.</i>		Wei.
<i>Tin.</i>		
Min. <i>Mi.</i>	Me.	S. Mi. M. Min. P.
<i>Széd.</i>	Schimä(<i>Sima</i> Glaber).	Mia.
Kiny.		
Atfám.		
	Sjudjürem.	
		Tead namid.
Tütüm.	Jüt.	
	Muno. Muna	M. Monáh.
	Umalem.	
<i>Sfin.</i>		P. Sfin. M. Sfielmä.
		Kfelmed.
		M. Ikra.
		M. Ozuvele. <i>Jom-</i>
		<i>luvele.</i>
<i>Szjupani.</i>		
<i>Viini.</i>		
<i>Zor.</i>		
<i>Szeber.</i>		
Artja. Ati. <i>Ataj.</i> Atja.		P. Ai. S. Bátja, ai.
<i>Tili.)</i> <i>Ai.</i>		M. Tetei.
<i>Gago. Gogo.</i>	(Pbir. <i>Faf.</i> Pafzbi. M. Mona. Mun.	
	<i>Pitfa.</i> Cunnüs. <i>Sam.</i>	
<i>Tilkevi.</i>	Tjulkiu.	
<i>Tei.</i>	Ti.	
Tígi. <i>Tzipi.</i>	Tzibe.	
	Tzibenege. } Zibe.	

Latine.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Vogulice.</i>
Porta.	Kapu. Kapuka.	
Palus. Lacus.	To.	Tut. Tu.
Parvus.	Kitfin. Pitzin. Putzi. Kis.	Hvis (<i>Monosyll</i>).
Pondus. Onus.	Teher.	
Pilum.	Ször. Fon (<i>Pubes</i>).	Pun.
Pes.	Láb. Gyalog (<i>Pede-</i> <i>stris</i>).	Ljäle.
Prolongare. Pro- ducere.	Nyujtani.	Hofszitani.
Pisum.	Borfo.	
Prandium.	Ebéd.	
Potus.	Ital. Ifzik. (bibit).	
Phiala. Poculum.	Kantfó.	
<i>Pocale.</i>		
Pessulum (<i>Schloß</i>).	Zár. Záro.	
Piscis.	Hal. Hala.	Kul.
Pilosus.	Szöszös.	
Pridem.	Tavaly. Minap.	
Pomum. Pomus.	Alma. Alma fa.	
Panis.	Kinyér.	
Petitio.	Kérés.	
— Defraudatio.	Kitfalás.	
Peto. Efflagito.	Kürem.	
Puer. Puella. Infans.	Fiutka.	Huischar. Huiska.
Familia <i>das Gef</i> .	Tfeléd.	
Pectus.	Mely. Mej.	Mágla (Máj. Hung. Hepar).
Pellicium.	Suba.	
Pileus. Mitra.	Sapka.	
Pagus. Vicus.	Falu.	Paul.
Pedale.	Labito.	
Pater noster.	Miatyánk.	
Quis?	Kitfoda? Ki?	
Quid?	Mi?	
Qualis?	Minő?	
Quid? (Accus. et Dativ.	Minőt. Mit? Minek?	
Recondere.	Sebelni. Dugni.	
Radix (<i>Stipula</i>).	Tarlo. Tar. Tar-buza).	Tar.
Rana.	Béka.	
Ramus.	Ág.	

Votjakice.
Tschuwaschice.
Kapka. *Kapka.*
Ti. Tü. To.
Pfikfzi. *Kün. Pitzi.* (*Buchar. Kitfchik.*)
Poktzi.
Ivir.
Szjusz (*Cannabis.*
Hung. Szöfz.)

Permice. Sirjenice.
Morduanice.

P. Tü. S. Tu.
S. Itfchet. M.
Wichinik.

Nyuitni. Kuziatini.
Purza. *Purza.*
Abat.
Ifzkje.

Kliantfa.
Szora. *Szura.*
Pola. *Kol. Chala.*
Sjufzli.
Aval.
Olmáh. *Ulme.* *Olma. Olmáh.*
Kinde.
Kitfalás.

Kitfalám.

S. Tféljad.
M. Mjette.
M. Schuba.
S. Schapka. P. M.
M. Wala. Vele.
S. P. Labytfeh.
P. Mian aję.

Ketse? Kin?
Mar?
Minya?
Minya?

Kjo?
Mo?

D'febni.

Ebek.
Voftor.

Latino.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Vogolice.</i>
— Flagellum.	Ostor.	
Ranifer <i>Rennthier</i>	Lapponiai. Szarvas.	
— Armentum.	Tforda.	
Ridert	Katzagui. Mofojgani.	Máintam (<i>Montam.</i>
— Plorare.	Sirni.	<i>Mondottam</i>).
Ruber.	Veresi. <i>Vir. Sanguis</i> .	Ur (<i>Ueres</i>).
Silva.	Erdő. <i>Veréb</i> .	Vor.
Sclopus. Tormen-	Puska (<i>Hozu. puska</i>).	
tum.		
Sepes. Murus.	Esztena. <i>Isztina</i> .	<i>Ovilium sepimentum</i>
Soror major.	Néne. Nénéd.	
Soror minor.	Hug.	
Supercilium.	Szemöldök.	
Sanguis.	Vér. Vir.	
Scirpus.	Sás.	
Stramen.	Szálma (<i>Szalam, alam</i>).	
Caulis.	koro.	
Sagitta.	Nyil.	Niel. Njel.
Stratum. Ordo.	Rit. Rét. Rétenként.	
Seniculus.	Vénetske.	
Scriptor.	Irogato.	
Scriptura. Epistola.	Írás. Levél.	
Scamnum.	Pad.	Pal.
Sus. Porcus.	Difzno. Duzna. <i>Poff</i> .	
Scala.	Lajtorja.	
— Pertica. Vectis.	Pozna. Rud.	
Sella equina.	Nyereg.	
Scriptitius.	Irni valo.	
Sanus.	Egefzféges.	
— Cor.	Sziv.	
Spissus.	Sürü.	
Seribo.	Irom. Iródóm.	(<i>Grufice Zera. Ira</i>).
Strideo.	Tfiskorgatok.	
Saltem.	Tfak.	
Servus.	Szolga.	
— Vertagus.	Agár.	
Soror.	Nene.	
— Atavus.	úke.	
Stannum.	On. Olom.	
Secale.	Ro's.	Orfch.
Sic.	Ugy.	
Serus.	Kéző.	

Votjakice.
Tschuvaschkice.

Tscheremissice.

Permice. Sirjenice.
Morduanice.

Schorda.

P. Seralni.
M. Sirit.
S. Wir.

M. Oczupuska.
M. Oštena.
P. Neneda.

Apaj.
Szuzer.
Szindor.
Vir.
Sás.
Olam. *Kuro.*

Aka.
Kugu. Sju'far (Muhme).

Vjar.

P. Njöl. S. Njow.
M. Nall.

Nel. Niel.
Rity.
Vatzin.
Sziragán.
Sziru.

Szifzna.
Pofzma.

Sisnáh.

Inyar.
Szirni.
Sziv.

M. Sförma.

Szura.
Sziradap. Sirás.
Tfigardap.
Antfakh.

Njugar.

Aka.

Irafch.

Vulno Vulna.
Ur'fa. Urchá.
Tuga. Kafz.

Rófűs (Ezüst *Argent*).
M. Rofs.

○

Latino.

<i>Latini.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Vogulice.</i>
Sedes. Sessio.	ülés. ülő-izék.	
Securis.	Bárd.	
Sciurus (<i>Cuniculus</i>)	ürge.	
Stare.	Álni. <i>állá.</i>	Malotlám (<i>dállottam</i>)
Sero. Tardè.	Kéfső.	Schubpi (<i>Tsuka</i>).
Sturio. <i>Stör.</i>	Söröge.	Unlam (<i>Unlak. Te</i>
Sedeo.	ülöm.	averfor.
Silere.	Halgatni.	Sütal (<i>Suttogni.</i>
Sitiens.	Szomju.	Muffitare).
		Aijuch (<i>Igyuk</i>
		Bibamus.
Spoliare.	Fosztani. Fosztni.	
Secare.	Vagdálni.	
Servire. <i>Expellare.</i>	Szolgálni. <i>Várni.</i>	
Scire.	Tudni.	
Tibialia.	Botskor. Bakkants.	Boschmak.
Terra.	Föld. Mező (<i>Campus</i>).	Ma.
Tentorium.	Sator.	
Tempus.	Idő.	
Tu.	Te.	
Testis.	Tanu. Tanuk. <i>Plav.</i>	
Trans.	Tul.	
Traba. <i>Schlitte.</i>	Szán.	Schun. Lufchun.
Taurus.	Bika.	
Triticum.	Buza.	Putei.
— Stipula.	Tallo. Tarlo.	
Telum.	Nyil.	
Tempus adeff.	Ideje.	
Urbs.	Vár.	
Ursus.	Medve.	
— Felis.	Matska.	
Uro.	Gyulom. Gyuitom.	
Umbilicus.	Ködök. Küdök. (<i>Ko-</i>	
	ko. Penis).	
Ventus.	Szel..Szil. Szellő.	
Vivus.	élő. <i>Ellő.</i> Parturiens. Lilling.	
Vos.	Ti	

<i>Votjakica.</i> <i>Tſchuwaſchica.</i> Sak. Borda.		<i>Tſcheremiſſice.</i>		<i>Permice. Sirjenice.</i> <i>Morduanice.</i> S. Ulas. P. Dſhjak.
<i>Sulla (Stat).</i> Kaſs.	Ur. Kaſs.			P. Ur. M. Uru. {P. Juwaloi. {P. Sulal. M. Seurug.
Tedio tui afficior).				
<i>Vaſtini.</i> <i>Vandini.</i> <i>Uarani.</i> <i>Todini.</i>				M. Sinem. S. Vofztni. S. Vundavni.
Sir (<i>Tumulus</i> Hungar.)	(Miza. <i>Grúſice</i>).			P. Mu. M. Sater.
Vigid. <i>Dir.</i>		Tin. Tanik. Tuſetz.		
Sſonam.				P. Chan. M. Buka.
Tollo.				M. Nal. M. Adaide.
<i>Kár (Samoj. Már).</i>		Maſzka. Maſkjä.		
Gogi.		Julem. Killimdo.		
<i>Tel. Tillo.</i> Sziwliſ. Szil. Sil. <i>Lulo. Uleb.</i> <i>Tſſio.</i>		Ilkſe. Te.		Tſl. P. Tyl. Tſl. S. Tol. P. Lolja. S. Ola.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Vogulice.</i>
Vesper. Hesperus.	Szürkület. Kéő-estve. Iti.	
Nocturnus.		
Vis.	Erő.	
Veritas.	Igazság.	
— Elegancia.	Tfin.	
— Comtus.	Tfinos.	
Vox. Sonus.	Szózat. Szo.	
Vacca.	ünő. Tehén.	
Vitulus.	Borju. Bornyu.	
Vestis rusticorum	Szokmány.	
superior.		
Vagor. Obambulo.	Szaladok.	
Vagitus.	Sírás.	
Venditio.	U'fikálás.	
Vetula.	Kofa.	
Vendo. Emo.	U'fikálom. Alaufzom.	
Vivo. <i>Vivere.</i>	élem. élek. <i>élni.</i>	
Equo vehor.	Loval menek.	Lul-ménen.
Vehi.		
— Ire ambulare.	Menni.	
— Per terram ire,	<i>Födön menni.</i>	Ménen (<i>Vehor.</i>
ambulare.		Ménnem).
Viridis.	Zöld.	
Flavus.	Sárga.	
Voluntas tua (Sa-	<i>Tiéd akaratod.</i>	
mojedice.	<i>Todi aguarao).</i>	
Ventrosus.	Hafas.	
Vallis.	Lejtő. Völgy.	
Vespertilio.	Pup-egér.	
	Denevér. Pup.	Wyup.
	Pupa-levál.	
Lutrn.	Vidra.	
Venter.	Has.	Köchra.
Umbilicus.	Köldök.	
Video.	Vélem. ügyelem.	Woilem.
Venire.	Jöni.	

Votjakice. *Tschuvaschice.* *Tscheremiffice.* *Permice. Sirjenice.*
Szjurla. Kafs. Sjurgi Kafs. *Morduanice.*

Irik.
Tfin.

Száza. Szafzi. Somakh.
Inya. Ine.
Pru. Puru.
Szukman.

M. Párna.
M. Suman.

Szoladap.

Sorokmás
U'falmás.
Kuba.
U'falem.
Ilem.

Ulini.

Minwne.

{ P. Munn. S. Mun.
Muni.
P. Mennl.
S. Podan *munai.*
Muna.

Sfara. Ufcharga. Kandusch-
arga.

Afi.

M. Lej
M. Vidreu.

Uini.

Nézem. M. Neitän, Negtiän.

Dum investigatione harum septem linguarum occuparer, numerosa offendi in vocabulariis 34 gentium vocabula Samojedica, et Ostiakica; quorum nonnulla evidentius multo cum Hungaricis conveniunt, quam ea quae in catalogo jam enumeratorum praemissa sunt, hinc illa quoque notasse non erat supervacaneum.

Notandum, Verba harum linguarum terminari in prima Singulari Praesentis Indicati, more Hungarorum, in *m*, ut *sto*, *nüngam*; *vehor*, *tudscham*, *menem*, *rideo*, *piskuám*, *eo* *mámendlam*, *sto*, *malotlam*, *sedeo*, *máomeflam*, *dormio*, *mawoitlham*, *vehor*, *uweldf hajachlam*, *jaceo* *otham*, *video* *maúlhem*, *non video*. *entulhem*, *non dormio*, *entolham*, *rideo*, *manathlam*, *lacrumo*, *matillam*.

Samojedae, quorum hic mentio fit, sunt *Mesennii* et *Jugrenses*. *Ostiaki* autem, quorum hic vocabula enumerantur, sunt *Tamenses*, atque fluviorum *Tenisei* et *Irtisch* acoelae.

Ordo quo vocabula seinvicem excipiunt: hic est: 1. *Hungarice*, literis rotundis, 2. *Latine cursivis*, 3. *Samojedice rotundis*, 4. *Ostiakice cursivis*.

Isten, *Deus*, *Ejs*.

Sapka, *mitra*. *sapka*.

Föveny, *arena*, *poaning*.

Tapasz, *argilla*, *tap*, *tap*.

Fa, *arbor*, *pa*, *pja*, *pob*, *unet-pfa*.

To, *lacus*, *tò*, *tu*, *tju*, *tu*. *tan*.

Ur, *dominus*, *erru*, *jerru*, *jerv*, *uri*.

Nem, *non*, *num*.

Verez, *ruber*, *wlrta*.

Nedves, *humidus*, *nuwung*.

xlò, *eleven*, *vivus*, *gile*, *gule*, *lhiten*, *ileng*.

Halando, *halj-meg*, *mortuus*, *morere*, *kálmer*, *kollom*.

Ihatoám, *sitio*, *sitiens*; *jauthlam*.

Extem, *comedi*, *satur*, *jutem*.

Ehetném, *éhezem*, *esurio*, *ehesöm*, *ihelém*, *edere*.

Állok, *ja*, *állottam*, *steti*, *malatlam*, *sta*.

Néne, *foror major*, nena, papalnenau, nene.
 Léány, *filia*, nenu, nenja, *nene*, *wanja*.
 Vö vej, veje, *vir*, *gener*, wäjzoko.
 Vaj, *butyrum*, voj.
 Ro's, *secale*, orſch
 Buza, *triticum*, putej.
 Lap, lapot, lapát, *folium*, *pala*, lupt, *libet*.
 Ser, *cerevisia*, ſára, *ſur*.
 Hus, *cavo*, *wodſche*, *kitsch*.
 Inni, *bibere* (ijándom, *bibam*, *bihero*), jandſha, idalaju,
 jandſha.
 Suttogni, *muſſitare*.
 Halgatni, *filere*, ſütal.
 Menni, *vehi*, *ire*, mennen, *vehor*, mennem.
 Loval menni, *equo vehi*, lul mennen.
 Jönöm, jöni, *venire*, jomman.
 Allok, *ſto* (állottam, *ſteti*), malotlam.
 Menni, *ire*, jadarga, *manlu*, mamendlam.
 Bodorogni, nyargalni, *errare*, curſitare.
 Tegnáp, *heri*, tej.
 Holnap, hulnap, *cras culaengath*.
 Dél, *meridies*, *tſel-tjon-dſhogon*.
 Éj, *nox*, ji.
 Éite, *vesper*, iti, *jts*, *ſero*.
 Hét, *hebdomas*, ſati.
 Ég, meny, *coelum*, numna.
 Föld, mezö, *terra*, ma, mogh.
 Erdö, *ſylva*, árjuch.
 Vár, *urbs*, már, vár, váro.
 Ut, *via*, wotta, chod.
 Falu, *vicus*, paul.
 Tüz, *ignis*, taut, tut.
 Felleg, felhö, *nubes*, püllem.
 Gyom, burján, *gramen*. *Foenum*, Upkraut, *pum*.
 Kő, *lapis*, Kéu.
 Olom, on, *ſtannum*, ulho, uln.
 Vas, *ferrum*, woache. jéſe, *koſe woach*.
 Kemény-vas, atzél, *chalybs*, intluwuch, jeze.
 Apa, *pater*, obo.
 Fiu, *filius*, pu, *püwo*.
 Nő, felefég, *uxor*, nő, néu.
 Fő, fej, feje, *caput*, wuj.
 Szem, *oculus*, ſcham. ſaiwa, *Sſem*, ſas.

Fül, *auris*, päll, *p.ſh.*
 Száj, *os*, mjal.
 Nyál, *saliva*.
 Nyelv, *lingua*, nielm. name, *nälhem*, *name*.
 All, *mentum*, nau, *nau*.
 Nyak, *collum*.
 Kéz, *manus*, kat, *ket*.
 Uj, *uly*, *digitus*, nlia, *ulya*.
 Mej, *mely*, *pectus*, mágla, *meghilh*.
 Sziv, *cor*, schim, szeu, *fej*.
 Mony, *falsz*, *penis*, mun, *mun*.
 Pitfa, *cunnius*, paszk.
 Láb, *gyalog*, *pes*, jalg, *ljäle*.
 Bocskor, *ocreae*, poskaş.
 Pad, *scamnum*, pal.
 Ajtó, *janua*, äau.
 Kés, *culter*, kätſchi, *ketſch*.
 Kanál, *cochleare*, nála.
 Ij, *iv*, *arcus* (*Accus. ijjat*); jkut, *chwjtſch*.
 Nyíl, *sagitta*, njel, *nodhl*.
 Szán, *traha*, schun. chan.
 Hajo, *navis*, ano.
 Tints, *pálzma*, madzag, kötél, *funis*, *tynze*.
 Lu, *lo*, *equus*, lu, *lhau*.
 Matska, *felis*, mätschich. *mütschek*.
 Kos, *juh*, *ovis*, *aries*, *ofch*.
 Teve, *camelus*, tülja.
 Eb, *Acc. ebet. canis*, *canem*, *amp*.
 Egér, *mus. ilhenkar*.
 Hiuz, *martes scythica*, *niuzofz*.
 Nyul, *lepus*, reiko, *neuko*, *njo*.
 Tüko, *mannulus*, neotüko. *neotzko junoko*.
 Tyuk, *tik. nö-tyuk, nüſtén-tyuk, gallina*, *neu-tokoch, tauach*.
 Lud, *anser*, lunt, *lhunt*.
 Mony, *tik-mony, ovum*, *monp*.
 Mürna, *murena*.
 Ikra, *ova surionis*, *márna*, *marex*.
 Hal, *piscis*, chalja, chala, hal, kola. kul, *chala, kolle, kul*.
 Kokas, *him tyuk, gallus*, *choim-tókoch, chus-tauach*.

Numeralia Ostiacorum et Hungarorum.

1. eiet.	egy. egyet.
2. katn.	kettő.
3. chulom.	három.
4. nilha.	nigy, négy.
5. uwat.	öt.
6. chôt.	hat, hat.
7. fábat.	hét.
8. nilha.	nyoltz.
9. artját.	kilentz.
10. jong.	tiz.
11. igut-jong.	egy'stiz.
12. katchutjong.	kettő'stiz.
13. chutom - chutjong.	három'stiz.
20. chus.	hufz.
21. chus-egid.	hufzonegy.
22. chus-katn.	hufzönkettő.
30. chulom-jang.	három tiz, harmintz.
40. nilli jang.	négy-tiz. negyven.
50. uwät jang.	öt tiz, ötven.
60. chotiáng.	hatvan.
70. sabatiáng.	hetven.
80. nilfot.	nyoltzvan.
90. ovfot.	kilentzven.
100. fot.	száz.
101. fot-egid.	száz-egy.
200. kat-fot.	két-száz.
1000. türres.	ezer.
2000. kat-türres.	kétezer.
10.000. jong-türres.	tiz ezer.
100.000. fot-türres.	százezer.

Cum hic de linguis Fennicae originis agatur, et cum superius de celebri Vocabulario Professoris Petropolit. FISCHER jam mentio facta sit; videamus quidnam de utrisque Cl. Prof. et A. Reg. Conf. J. C. GATTERER judicet.

J. C. GATTERERS Einleitung in die synchronistische Universalhistorie. Götting. 1771. pag. 117.

Finnische Sprache, nebst der Ungrischen, und Finnisches Völker-System.

Zu den Finnischen Völkerschaften, die ich für die Ueberbleibsel der alten Scythen halte, und die alle zusammen nur eine Hauptsprache, obwohl in verschiedenen Mundarten sprechen, gehören: 1) die *Finnen* selbst, im eigentlichen, sowohl Schwedischen, als Russischen Finnland, die sich selbst *Suoma-lainen* nennen, von den Russen aber *Tschuchonetz* oder *Tschuchna* genannt werden. 2) Die *Lappen* in den nördlichsten Gegenden von Norwegen, Schweden und Rußland, die von den Russen *Lopari* genannt werden, so wie die Schwedischen Lappen sich selbst *Sabme* und *Almag* nennen. 3) Die *Ishoren*, in Ingermannland, von der *Ishora*, oder dem Inger-Flusse so genannt. 4) die *Esthen* in Esthland, die in den Russischen Jahrbüchern *Tschud*, und bey den Finnen *Viro lainen* heißen. 5) Die *Liven*, bey Sallis im Rigaischen Kreise, und in Curland am Angrischen Strande. 6) Die *Wotrn* oder *Wotjaken*, an dem Flusse Wjatka im Kasanischen und im Orenburgischen, die sich selbst *Ud* oder *Mordi* nennen, und bey den Tataren *Ar* heißen, und eine weniger gemischte Mundart, die der Tscheremissen, und noch mehr der Permischen am nächsten kommt, reden. 7) Die *Tscheremissen*, oder wie sie sich selbst nennen, *Mari*, auf der linken Seite der Wolga, im Kasanischen und im Orenburgischen, deren Sprache stark mit der Tatarischen vermischt ist. 8) Die *Mordwinen*, auf Russisch *Mordwa*, von sich selbst *Mokscha* genannt, im Orenburgischen, deren Sprache von der vorigen Völker ihrer sehr weit abgeht, wie denn auch ein besonderer Stamm von ihnen, der sich *Erzja* nennt, und eine etwas verschiedene Mundart hat. 9) Die *Permier*, in den Isländischen Sagen *Biarmier*, und 10) die *Syrjanen*, die beyde an den Flüssen Witschegda und Wim wohnen, sich selbst *Romi* nennen, und eine reine Finnische

Finnische Mundart reden. 11) Die *Wogulen*, bey den Permiern *Vagol*, und in den Russischen Jahrbüchern *Wugolitschen* und *Ugritschen* genannt, das erste Volk in Sibirien, theils in dem Jugrischen Gebürge; theils längst demselben, zu beyden Seiten auf dem platten Lande, deren Sprache mit der Ungrischen und eigentlichen Finnischen, am nächsten aber mit den Rändischen Ostjaken ihrer überein kommt. 12) Die *Rändischen Ostjaken*, oder wie sie sich selbst nennen, *Chondi-chui*, das ist: Leute von *Konda*, am Nieder-Irtytsch und Nieder-Ob, bey Surgut, Tobolsk und Beresov, deren Sprache mit der Permisschen und Wogulischen am nächsten verwandt ist. 13) Die *Ungarn*, die sich selbst *Madsharen* (Magyar) nennen, und eine Finnische Mundart reden; s. Hrn. Hofr. SCHLÖZERS Probe Russischer Annalen, S. 101 ff. Die Verwandtschaft des Ungrischen mit dem Lappischen insonderheit hat erst neuerlich Herr P. *Sajnovits* dargethan, so wie Herr von Kollar behauptet, dass die Ungrische Sprache in der grammatischen Einrichtung mit der Türkischen sehr überein komme, aber in Ansehung der Wörter von ihr sehr verschieden sey.

Pag. 139. Zur Kenntniss dieser Classe von Sprachen, in so weit sie zu historischer Rangirung der Völker nach der Sprachverwandschaft nöthig ist, dient ganz unvergleichlich das zur Zeit noch ungedruckte Wörterbuch des Herrn Professor FISCHERS zu Petersburg in Folio, welches er in der eigentlichen Handschrift dem historischen Institut vor einigen Jahren geschenkt hat. Man findet darin alle charakteristische Wörter von 40 Sprachen, deren je 10 columnenweise neben einander gestellt sind. Aufser der Lateinischen, Griechischen, Russischen, Polnischen und Schwedischen Sprache, enthält dieses Harmonische Wörterbuch, welches das einzige
seiner

Art in der Welt ist, die charakteristischen Wörter von den Sprachen: aller *Finnischen* Völker, die *Ungarn* mit eingeschlossen etc.

Pag. 141. Wer Fischern, den Verfasser der Sibirischen Geschichte kennt, wird hierin von ihm keine Compilation, aus andern Nachrichten dergleichen es ohnedem über die meisten dieser Sprachen gar nicht gibt, sondern etwas Authentisches, und aus den Quellen selbst Geschöpftes erwarten. Von den Sprachen der Völker in dem äußersten nördlichsten Asien hat er nichts; man kann sie aber aus *Kraschennnikows* Beschreibung des Landes Kamtschatka, worin Nachrichten von diesen Sprachen, und reiche Wortregister mitgetheilt werden, kennen lernen.

APPENDIX I.

Continens.

Vocabularium Tataricum.

Magnum sat longo tempore commercium Hungaros inter et Tataros intercussisse omnibus notum est. Quanta hic vocabulorum mixtura inter duas gentes origi debuerit, sana ratio docet. Affinitatem duarum linguarum ex hac mixtura deducere plurimi jam studuerunt, in quo tamen consequentias latius justo extendendo, has nationes non solum vicinas olim, sed affines, ne dicam easdem prorsus fuisse asseruerunt. Videamus igitur quidnam veri nobis, ex sola Vocabularii contemplatione, quibusve ex argumentis elicere liceat.

Hunc in finem praemittam vocabula tatarica hungaricis similia, quae ex diffinis et diversis provinciis

vinciis tataricis per multos itineratores collecta mihi innotuerunt.

Primum quo utebar auxilium erat itinerarium celebre intitulatum: *Nicolaes Witsen Noord und Oost Tartary*. Amsterdam. 1705. T. II. In valla hac et rarissima, plurium itineratorum collectione reperi sequentia.

1. Pag. 68. Tom. I. vocabula ex lingua *Daurica* vel *Dahurica*. Hi *Dahuri* habitant ad fluvium Amur, non procul a Nertschink versus orientem.

2. Pag. 297. vocabula *Calmukica*.

3. Tom. II. pag. 578. vocabula *tatarica*, ex Crimia, seu Tauria.

4. Pag. 677. vocabula, quae *Tatari Jakuti* usurpant.

Secundus itinerator erat Strahlenberg ejus *Nord und östliche Theil von Europa*. Stockholm 1730. magnum satis vocabularium Calmuko Mungalicum exhibet, quod vocabula continet 32 tataricarum nationum specie diversarum (ut Auct. asserit) in pag. 137.

Tertia itineratorum collectio occurrit mihi in Tom. 3. Hiltoriae Russicae intitulatae: *Müllers Sammlung Russischer Geschichte*. Petersburg 1758. Hujus pag. 382. usque 410. continet variarum linguarum vocabularia, quibus intercalata sunt vocabula etiam tatarica.

Quartum adminiculum erat, vocabularium manuscriptum, superius fuscè descriptum Petropolitanum in quo vocabula Tribuum tataricarum plurimarum, et inter se valde differentium, numerosa investigavi. Quid ex his omnibus congerere potuerim, sequentes docebunt paginae.

Latine.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Tatarice.</i>
Aurum.	Arany.	Alltinn.
Aerumna.	Baj.	Bala.
Anser. Anas.	Lud. Kátfa.	Galon. Kas. Lonta. Lunt. Kofcha. Gafa.
Columba.	Galamb.	
Avis.	Madár (<i>Kátfa</i> . Anas).	Kofch.
Andax.	Bátor. Vitéz.	Bátir.
Arcus.	Jjj. Kéz-iv.	Hii.
Aries.	Kos.	Khoín.Kods.Kotfch- kar.Kotzkar. Okt- fcha.
Abi. Discede.	Foff.	Boff.
Aegrotus.	Beteg.	Yebetzi.
Argentum.	Ezüst.	Kumis. Jumis. Kü- müfch.
Argentum vivum.	- - Kénéfö.	
Altus.	Magas.Böv(<i>Laxus</i>).	Byik.
Anguis.	Kigyó.	Kjerpe.
Curvus.	Görbe.	
Agnus.	Bárány. Kos.	Bäran.Kofy.Kooufu. Koofy.
Ambulare. Ire.	Járni. Iramodni.	Irrene. (Wezi.
Aqua. Flumen.	Viz.	Wed. Wessí. Wüt.
Arena.	Homok.	Khum. Kum. Ku- mák.
Auris.	Fül.	Pel.
Aestas.	Nvár.	Namuhr.
Aqua.	Viz.	Wa. Ufun.
Bibo.	Ízom. Ifzon.	
Adulator.	Csapodár. Csapzi.	Chopki.
Aper.	Difzno. Vad difzno.	Durifson.
Amygdala.	Nadragulya. Na- draguu.	Nodrogon.
-- Nomen herbarum venenatarum.	Szakál.	Sagal. Tzakal. Za- kal. Sakal.
Barba.	ökör. Bika.	Oeker. Uker. Bu- chai. Buka. Buga.
Bos. Taurus.	öl. ölöm. ölem. Kar.	Illin. Gara.
Brachia. Manus.	Bival.	Arslon.
Bubalus.	Oroszlán.	
Leo.		

Latine.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Tatarice.</i>
Bibo. Bibere. Bibit.	Ifzom. Inni. Ifzfa. Ifzod.	Ofson. Isjaffe. It-schedm.
Butyrum.	Vaj.	Mai. Wul. May.
Caestus. Framea.	Buzogány.	Boelegan.
Crepida. Calceus rusticorum rudis.	Bocskor. Kaptza Bakkants	Baschmák. Katz. Kepfch.
Coeruleus.	Kék.	Kuk. Kokö. <i>Кök-kíny. Kökürtfíny.</i>
Cothurnus. Crepida. — Sandalia. <i>Ein Absatz vom Pantoffel.</i>	Sarok.	Tzarok.
Corium bulgaricum.	Bagaria.	Bulgarie.
Culter.	Bitsk. Bitsok.	Püsk.
Capr. Aries.	Kecfke. Kos.	Kafáh. Ötfchki. ütchki. ötzkii.
Cibus.	Itek. étek.	Ideku.
Cespes.	Pá'sint.	Ebesin.
Coelum.	ég.	Tengri.
Mare.	Tenger.	
Camelus.	Teve.	Temian. Tiue. Theme. Tegö. Tjuja.
Cerevisia.	Ser.	Schara. Schar. Sirrah. Syra. Sfirja. Sur.
Caligae.	Salavári.	Schalbuuri.
Cornu.	Szaru.	Suro.
Cunae.	Böcfö. Böltfö.	Befciek.
Canis.	Kutya.	Kudfa. Gida.
Caro.	Hus.	Khufch.
Corium. Corduanum.	Szatyán.	Satican.
Chalibs.	Atzél.	Chatin.
Cor.	Sziv. Szüvetske.	Sürtiki.
Contritum triticum (Grütze).		Tutarga.
Panicum.	Tatárka.	
Cano.	Dudolok. Dalolok.	Dohla. Dodolchu.
Cantus.	Dali.	Dunlachu.
Clamo. <i>Dudelsack.</i>	<i>Duda.</i>	Duhda.
Candelabrum (<i>Candela Gyertya</i>).		Gerki.
Culter curvus hortulani.	Kofzor. Katzor.	Kufzur.
Cannabis.	Kender.	Kindfchur.
Capillás.		üfün.
Canus. Cane. <i>Adverb.</i>	öfzön. öfzüüve.	

Latine.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Tatarice.</i>
Clavis.	Kulcs.	Kulp. Atsckutsch. Atzcutz. Kludsch.
Cochlear	Kalán.	Solang. Chalbagan.
Culter.	Bitsak. Kés.	Bitsak. Bizak.
Cuprum.	Díeff.	Réz.
Currere.	Szaladni.	Solodi.
Currus.	Tergenyé. Tereh. Szekér.	Trrgén.
Deus.	Isten.	Tengeri.
Mare.	-- Tenger.	
Da' mihi.	Ide atztze.	Nada atza. Oda atze.
Dominus.	Ur. Uram.	Oeran.
Dies.		üdü.
Tempus.	idő.	
Dolium.	Kupa (cupa).	Kup.
Dolor.	Sajnálás.	Siján.
Dolorificus.	Saján. Sajnos.	
Doleo.	Sajnálom.	
Digitus.	Uj.	Luj.
Dormio.	Aluszom. Nyug- szom. Alatom.	Juchlaimin. Alaten.
Exiguum.	Kitike.	Bitschikan.
Efurio.	Ehezem. Ehetném.	Elezmoé.
Equus cum dorso per- frictionem vulne- rato.	Jártas lo. Feltört hátu lo.	Jartá moerin.
Exsecrari. Calumniari.	Káromolni.	Karanai.
Ebrius.	Rézfeg.	Is árek. Esztük.
Examino. Inquiro.		Áfok.
-- Fodio.	Áfok.	
Equus.	Lo. Lu.	Lo. Lu.
Edo.	Eszem. Eszed.	Afchidm.
Femoralia.	Gadja. Gagyá. Gatyáümdün.	Gädsch.
Indusium.	Ing. ümeg.	
Fructus.	Gyümöls.	Dzfismis.
Flava.	Sárga. Sáríg. Sári.	Schárga. Schara. Sfára. Sari. Sarik.
Frigus.	Hideg.	Idig.
Felis.	Matka.	Matzi. Mátsch. Mifchik. Mii. Mit- fchuk.
Fanis.	Kötő. Kötél.	Kotow.

Latine.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Tatarice.</i>
Fistula. <i>Canto.</i>	Duda. <i>Dudolok.</i> <i>Dudálok.</i>	Duduk.
Foramen.	Ljk.	Telik.
Fui.	Voltam.	Vardum.
Ferrum.	Vas.	Kóse.
Frenum.	Kantár. Zabola.	Chafár.
Frater.	Œse.	Acha.
Frigidus.	Hivez.	Suwok.
Fraus.	Cforba.	Cforba.
— <i>Eine Scharts.</i>	Œhen.	Oelen.
Famelice. <i>Adv.</i>	Or. Tolvaj. Lopó.	Oro. Ura. Bur.
Fur.	Anbár.	Hambár (Buza ve- rem).
Fovea pro conservando frumento.	Tik. Kakaz. Fö-tyuk.	Taká. Tank. Ere- taká (<i>örü tik. Bak- tyuk</i>), Kookun. Petuk.
Gallus gallinaceus.	Tyuk. Tik.	Thöouk. Taka. Tauk. Eme-taka. (<i>Eme- tik. Nöföu tyuk</i>). Zibi-tauk (Tŕibe- tyuk).
Gallina.	Mendörgés (<i>Toni- tru</i>).	Mendür.
Grando.	Kas.	Cacha.
Granarium.	Tfoka.	Dfoge.
Gulo. <i>Vielfraß.</i>	Tfomo.	Sumu.
— <i>Eine Dohle.</i>	Daru.	Togoru.
Globus.	Tündér.	Uendür.
Grus.	Jég.	Jenk.
Gygis.	Al. Alla-örtza.	Galchá.
— <i>Spectrum.</i>	Burján. Fö.	öljon. <i>Ulján.</i>
Glacies.	Alatŕon.	Alafcha.
Genae.	Árpa.	Arba. Arpa. Arbai.
Gramen.	Tél.	Teli.
Humilis.	árpa káŕa.	Arabai.
Hordeum.	Bél.	Kegdefain.
Hyems.	Hegedü hur. Bél	(Ex animalium in- testinis confecta).
Hordei maltum.	hur.	<i>Latine.</i>
— <i>Gerŕengrütze.</i>		
Intestinum.		
— <i>Chorda.</i>		

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Tatarice.</i>
Jaculum.	Hajito. Hajito dárda.	Jeta.
Ignis. Calor.	Tüz.	Tule. Tül. Tjün.
Jasminum.	Jásmín.	Dájan.
— — Urtica.	— — Tíján.	
Ibi. Illuc.		Nale.
— Apud.	Nál.	
— Apud illum.	Nálla.	
Janua.	Ajto. Ajtotska.	Áthol. úrtka. üüdün.
Infans. Puella.		Köökön.
— Catulus.	Köjök. Köjököm.	
Loqui.	<i>Poff.</i> Szollani. Szollás.	Suilefcháffe. Sfulja
Levis.	Szolja.	
Lignum.	Könnyü.	Kunna.
Lingua.	Fa.	Pu. Fua.
	Nyelv. Nielv.	Kelen. Kielen. Tik Kelle. Kele.
Labium.	Ajak.	Oeroer. Ourur.
— Nafus.	Or.	
Linteum. Lineum.	Gyolts.	Kentschir.
— Cannabis.	Kender.	
Lancea. Hafta.	— — 'Sida.	Zyda. Schida.
Lynx.	Hiuz.	Schulifun.
Lupus.		Tzouna. Tzono.
— Terribilis. Defor- mis.	Tfunya.	
Lucius. Piscis.	Tfuka.	Tfuracha. Tschu- gáh. Zuracha.
Lucidus.	Jeg. ég (<i>Glacies.</i> <i>Coelum</i>).	Jegan.
Lorica.	Pantzél.	Koujak.
— Pugnus.	Kujak. ököl.	
Lapis.	Kö. Köve.	Ku. Kiw.
Leo.	Orofzlán.	Arfzlán,
Latrare.	Ugatni (Kutya. Ca- nis).	Kudfa.
Lupulus humulus.	Komlo.	Kumelach.'
Lepus.	Nyul.	Tulai. Toelai. Njo.
Lupus.	Farkas.	Born.
Vitulus.	Bornyu.	
Lac.	Téj. <i>Tejet. Acc.</i>	Sjüt.

Latine.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Tataric</i>
Mannulus.	Tfiko.	Murin -tſchikan. Unagan (unoka. <i>Nepos</i>).
Milvius.	Katſagán. <i>ülü.</i>	Kartſchugan. <i>ſſga.</i>
Mater.	Anya. Anyám.	Auna. Annám.
Mulier. Foemina.	Aſzſzony.	Eme.
- - Porca.	- - Eme-ditſno.	
Meridies.	Dél. Déli idő.	Udé. Üdü.
- - Tempus.	Idő. idő.	
Mifer.	Szegén. Szégény.	Taigin.
Mare.	Tenger.	Denghis. Tengri. Tengis.
Mitra. Hungarica.	Kalpag.	Kalpak.
Macellum.		Kaſſab.
- - Dilaniare.	Kaſzabolni. Méfzá- rolni.	
Morbus.	Marás.	Maras.
Morſus.	Nagy. Öreg. <i>öleg.</i>	Ulu.
Magnus.	O'ſonna.	Uſchina.
Merenda.	Tſuda.	Tſchuda.
Manus	Kar (Brachium).	Gar.
Maruſius fluvius Tran- ſilvaniae.	Maros. Marus. (Frigus interſſi- mum).	Marus (Slavonice).
Manus.	Kéz. Keze.	Kezi. Keſſi. Ked.
Mara maros comitatus.	Mára maros.	Mare maruſa.
<i>Hung.</i> Mare mor- tuum. <i>Lat.</i>		
Mentum.	Áll.	Jak. (<i>Collum.</i> Nyak).
Mater familias.	Gazdaſzſzony.	Gergén.
- - Pagi nomen in Tranſilvania.	Görgény.	
Myſtax. <i>Schnauzbart.</i>	Bajuſz. Ajakan- ſzakál.	Mijuk. Urukin ſagal.
Moloffus.	Kopo.	Kjopek.
Mors.	Halál.	Khalol.
Mortuus.	Haló. <i>Halſon.</i>	Ulju.
Nox.	éj. éjjel.	Soey. Tjel.
Niſus (<i>Avis</i>).	Katſagán. Karuj.	Cartugan.
Nares.	Or. orom.	Murun.
Nomino.	Nevezem.	Nevra.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Tatarice.</i>
Niger.	<i>Beke</i> , est nomen, Familiarum hun- garicarum pro- prie significat. <i>Fekete.</i>	Beke.
Negare,	Tagadni.	Dodadghi.
Opéra.	Rabota.	Robitta.
Ovis.	Juh. Kos. <i>Ems-kos.</i>	Коз. Emekhoin.
Olla in qua coffe co- qui solet.	Ibrik.	Ibrik.
Oculus.	Szem.	Sem. Sai. Schin.
Os (Labiium).	Száj. (Ajak).	Ojack.
Ova piscium.		
Caviar. <i>Fischrog-</i> <i>gen.</i>	Ikra.	Ikra.
Onus. Sarcina.	Tergenye. Tereh.	Tergeny.
Ovum.	Mony. Tikimony.	Muno. Monn.
Pisum. <i>Erbfen.</i>	Borfo.	Burtzak.
Pecus. <i>Rindvieh.</i>		Bolun.
— Irrationalis.	Bolond.	
Pulvinar.		Alun.
— Dormire.	Alunni.	
Parvus. Angustus.	Keskeny. Kitfin.	Kiškennä. Kitzl.
Penna.	Tol. Tollu.	Tulla. Tuj.
Piscis.	Hal.	Khal. Khul.
Pileus. Mitra.	Sapka.	Schapka. Schapki.
Pulvis.	Por.	Purk.
Pagus. Vicus.	Falu.	Aul.
Parvus. Vilis. Exiguus.	Tsekély. Kitfin.	Tsche-ekén. Kitfchi. Kitfchik. Kit- schuk.
Pomum.	Alma.	Aliman, Alma. Alema. Almáh. Almán.
Pater. Paternus.	Atya. Atyai. Atyám.	Atei. Atta. Abu. Attám.
Pollex.	<i>Ivejkei.</i> Hüvejk.	Irrekei.
Penis.	Mony.	Manol.
Planities.	Gödör (Vallis. Fo- vea).	Ködö.
Philomela.	Fölemile. <i>Bulemile.</i>	Bulbul.
Porta.	Kapu.	Kapou. Kapi.

Latine.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Tatarice.</i>
Patens.	Kút. <i>Plur.</i> Kútak.	Kuduk. Guduk. Chuduk. Kutok.
Profundus.	Mély.	Mel.
Paludosa loca. Lacus.	Sár. Motfár. <i>árok.</i>	Saz. <i>Ara.</i> Motfcha- gi. Tuu.
Pica.	Szarka.	Schibe.
Pullus gallinacius.	Csibe. Csírke.	Zibi.
Pater. Avus.	öföm.	Oeffum.
Poena. Múlcta.		Adfab.
Poena adficere.	Agyabugyalni.	
Pallium.	Köpenyeg.	Choebnech.
Pignus.	Zálog.	Dzalo.
Princeps.	Bán.	Uwan. Wan.
Querere.	Kirni. Kérni.	Kihr.
Quercus.	Tfere-fa.	Tfchara-fu.
Rogo te.	Kérlek.	Kajerlá.
Ren.	Vefe.	Bere.
— Intestinum.	— Bél.	
Surge.	Fuß. Eredj. Keljfel.	Boif.
Sol.	Nap.	Narán
— Aestas.	Nyár.	
Soror.	— Ettfe. Nénnye.	Egecy. Nannja.
Sella equina. <i>Sattel.</i>	<i>Emeltfö. Emeltyük.</i> Nyereg.	Emeltfi. Emel (a'mely a'lovag- lót emeli).
Sturio. <i>Steer.</i>	Süger.	Tfoga.
Sica.	Handfár.	Changiár.
Siccus.	Száráz.	Kuru.
Septem.	Hét. Hetit. <i>Acc.</i>	Jetti.
Simia.	Majom.	Maimoen.
Sturiolus.	Söröge. Sügerhal.	Sürük-balik.
Sedeo.	Ülök. <i>ültem.</i>	Olturaman.
Stella.	Tfíllag.	Zula.
Sudarium. <i>Schnupf- tuch.</i>		Artzul.
— — In facie.	Artzul (Adverb.)	
Sartago. <i>Eine Molts.</i>	Tepfi.	Tepchi.
Sella.	Szék.	Sfeká.
Sus.	Difzno.	Dongns.
Secale.	Ro's.	Arfch. Oros. Rosch.
Securis. Afcia.	Balta.	Baltáh. Balta. Palca. Baltho.

<i>Latina.</i>	<i>Hungarica.</i>	<i>Tatarica.</i>
Sanguis.	Vér. Vir.	Wer. Wir.
Sero. <i>Adverb. Vespera.</i>	Kefön.	Ketsch. Kytſch.
Tanru.	Bika.	Boecha. Buchai.
Tigris.		Bars.
Taxus.	Borz.	
Terra.		Mu
Campus.	Mező.	
Traha.	Szán.	Tſchans.
Tenebrae.	Borongo. <i>Sötét.</i>	Burunkuy.
Tuba.	Furuja.	Burie.
Thraſo. Jactator.		Cnodala.
— Admirator.	Cſodállo.	
Terebra.	Furu.	Urun.
Triticum.	Buza.	Buda. Budai. Buda- tai. Mudai.
		Kindük. Kündük. Küüfü.
Umbilicus.	Köldök.	
Urna.	Veder. Vedre.	Vedre.
Uxor.		Eme.
	Eme - diſzno.	Porca.
Veni huc.	Jere ide.	Nari ired. Nari ina.
Veni.	— — Jere.	Ire. Jel.
Variegatus.	Alak lo. Tarka lo.	Alak moerin.
equus.	(Az <i>Alak</i> , tarka barka).	
Vesper.		Buru.
Vesperascit.	Borul.	
Vis.	Erő.	Irik.
Veutus.	Szél. Szélke.	Salkin. Sal. Jel. Sére.
Vacca.	ünö. Eme.	Une. Eme.
Vitulus.	Borja.	Biroy.
Verbum.	Ige.	Uge.
Verſicolor. Mixtus.	Elegyes. <i>Tarka- barka.</i>	Alagia.
Vasculum.	Findſia.	Filgian.
coſſeanum.		
Validus. Fortis.	<i>Gyavos. Javos.</i>	Giauous.
	Joforma.	
Viator.	Vándor.	Chandur.
Vita.	Ilet. élet.	Ile.
Vehor.	Járok. Járom. Jar- nom.	Jurimin.

Latina.

<i>Latine.</i>	<i>Hungarice.</i>	<i>Tatarice.</i>
Vehi.	Nyargalni. Járkálui.	Jurgaly.
Equo-vehi.	Lovan nyargalni.	Jalan jurgaly.
Ire.	Gyalog-jalog nyar-galni.	Jejo jurgaly.
Ver.	Tavasz.	Towi.
Vermis.	Féreg.	Perk.
Vigil	órálló.	Oral. Uroul.
Vir.		Eré. Er.
— Ariés.	örü. Kos.	
— Apis mas.	Here.	
Vestis.		Kuptzufa.
Vestislacera. Lacinia.	Kaptza.	
Vivus.	Elő (Tűrö)	Patiens. Tyry.
Zingiber.		Chalon.
-- Urtica.	Cfalán.	

Ex horum vocabulorum collatione patet linguam tataricam ab hungarica essentialiter differre, licet vocabula tatarica cum hungaricis convenientia hic magno satis numero enumerata sint, et quidem sequentes ob rationes:

Primo. Pronomina harum linguarum nullam inter se habent similitudinem, praecipue Personalia, quod in Lapponum, Finno- et Esthono- lingua notabiliter contrario modo observare licuit. Jam vero Pronomina ad classem vocum characteristicarum pertinere, omnibus Philosophis, linguarum studiosis notum est.

Secundo. Licet voces tataricae inter Hungaros hodie- usitatae reperiantur numerosae, at produnt hae illico sonum aliquem peregrinum, flexionemque hungaricam violenter quasi intentatam admittunt. Contra vero memoratae jam superius linguae fennicae, multo magis analogas linguae hungaricae voces suppeditant, quae simul modo etiam Hungaris familiari inflecti, declinari, comparari, et conjugari possunt.

Tertio. Nec Nomina Possessiva (quibus Suffixa pronominalia adhaerent) tam evidentem in hac lingua similitudinem prae se ferunt, uti in allatis observatum est.

Non ergo aliud numerosa in linguam hungaricam assumpta vocabula tatarica demonstrare videntur, nisi gentem nostram longo fati tempore in eorum vicinitate vixisse, atque per continuum cum iis commercium inevitabili necessitate voces ab iis tataricas mutuasse, aut illis nostras hungaricas communicavisse. At idem obtinet de multis Slavicae originis populis, uti sunt: Russi, Slavi, Slaviani, Slavonii, Serbi, Poloni, Bohemi, Moravi (quorum exempla numerosa in sequentibus adferam), imo et ipsi Valachi, Germanique, a quibus plura vocabula mutuata, hodie civitate hungarica donavimus. Quis tamen ideo has nationes, una ex stirpe ortas cum hungarica asseveraret?

Non contentus sola hac vocabulorum tataricorum contemplatione, in auxilium vocavi linguam turcicam, probe sciens eam non aliud esse, quam tataricae Dialectum. Usus sum hunc in finem Grammatica Turcica Romae 1780 italico idiomate edita, ex qua Paradigma prolixum Conjugationis depromere, lectorumque iudicio submittere consultum duxi. Conjugatio haec omnem meretur attentionem, cum plurima in ea reperiantur, talia, quae in Conjugationibus Hungarorum desunt.

Significationes Temporum non alia exprimere potui lingua, quam italica, in latinam enim transferre, sine significationis detorsione mihi saltem possibile non videbatur, quod in translatione hungarica quoque non sine violentia quadam adhibita effici potuit.

Modus

Modus Indicativus.

1. *Praesens indefinitum.*

S. Sevérím, sevérsím. sevér. Pl. Sevéríz, sevérün-iz, fevérler.

Io amo. Szeretek.

2. *Praesens continuum, vel determinatum.*

S. Sevéjorum, sevéjörüm, sevéjor. Pl. Sevéjörüz, sevéjörün-üz, sevéjörler

Io sto amando, szeretetbe foglalatofskodom, szerelmeskedem.

3. *Praesens duplicatum.*

S. Sevmis olúrum, - olúrfam - olúr.

P. Sevmis olúrüz - olúrün-üz, - olúrlar.

Io vengo ad amare.

Szeretülök (Szeretni kezdek. Fejérülök).

4. *Praeteritum imperfectum indefinitum.*

Sevérdim. Io amavo. Szereték.

5. *Praeterit. imperf. continuum, v. determinatum.*

Sevéjordým. Io stavo amando. Szerelmeskedém.

6. *Praet. imperfectum relativum.*

Sever imísim. Che io amassi.

Be szeretném! Bártfak szeretném!

Ugyan szeretnem!

7. *Praet. imp. relat. cont. v. determinatum.*

Sevéjor ymysym. Che io stassi amando.

Be szérelmeskedném. Bártfak szerelmeskedném.

8. *Praet. perf. determinatum.*

Sevdim. Io amavi, ed ho amato. Szerettem.

9. *Praet. perf. relativum, v. indefinitum.*

Sevmísim. O mi pare che io abbia amato.

Ugy tettzik hogy szerettem volt.

10. *Praet. perf. duplicatum.*

Sevmis oldúm. Io veni, e son venuto ad amare.

Szeretni jöttem.

11. Praet. plusquamperfecti determinatum.
Sevdi idim. Io avevo amato. Szerettem vala.

12. Praet. pl. perf. remotum.
Sevmis idim. Io già avevo amato.
Már szerettem vala.

13. Praet. pl. perf. relativum.
Sevmis imisim. Che io avessi amato.
Bartfak (Be) szerettem volna.

14. Futurum simplex, sicut Praesens.
Severim. Io amo.
Majd, holnap, valaha szeretek.

15. Fut. duplex, sicut Praesens.
Sevmis olurum. Io verro ad amare.
Majd szeretni megyek.

16. Futurum mixtum.
Sevegeg oldúm.
Io fui e sono stato per amare.
Szeretni voltam.

17. Fut. mixt. relativum.
Sevegeg olmusum.
Che io sia e fossi stato per amare.
Bár tfak szeretni mentem volna!
Hogy szeretni mentem volna.
Be szerető lettem volna!

Modus Imperativus.

Sev. Ama tu. Szeress.

Modus Optativus.

19. Praesens, et Praet. imperfectum.
Bolajki fevéidim. Idio volesse che io amassi.
Vajha (Bár) szeretnék.

20. Praet. perfectum.
Bolajki sevmis olam.
Idio vollia che io abbia amato.
Bártfak (vajha) szerettem volna.

21. *Praet. plusq. perfectum.*

Bolájkí sevemis oláidim.
Idio volla-che io aveffi amato.
Bártfak (vajha) szerettem volna.

22. *Futurum.*

Bolájkí sevém. Idio volla che io ami.
Hogy szerezlek.

Modus subjunctivus simplex.

23. *Praesens indefinitum.*

Sevérfem. Se io amo. Ha szeretek.

24. *Praes. contin. v. determinatum.*

Sevéjorfam. Se io sto amando.
Ha szerelmeskedem.

25. *Praet. imperf. indefinitum.*

Sevérfeidim. Quando io amavo.
Mikor szereték.

26. *Praet. imp. cont. v. determinatum.*

Sevéjorfaidym. Quando io stavo amando.
Mikor szerelmeskedém.

27. *Praeterit. Imperf. relativum.*

Sevérfé imifim. Che quando io amavo.
Vajha mikor én szereték.

28. *Praet. imp. relat. cont. v. determinatum.*

Sevejorfa imyfyfym.
Che quando io stavo amando.
Vajha mikor én szerelmeskedém.

29. *Prima vox praeterit. imperfecti.*

Sevfem. Se io amassi. Ha szerettem volna.

30. *Secunda vox praet. imp. et pl. qu. perfecti.*

Sevérdim.
Io amerei, ed avrei amato. *Sicut praet. imp. Indic.*
Szeretnék. Szerettem volna.

31. *Praet. perf. determinatum.*

Sevdi ifem. Se, o quando io amai, ed ho amato.
Ha (a' mikor) szereték, v. szerettem.

32. *Praet. perf. relat. v. indefinitum.*

Sevmis ísem.
Che quando io ho amato. Che io abbia amato,
Se io auro amato.
Mikor szerettem. Hogy szerettem légyen.
Ha szerettem lészek.

33. *Praet. pl. qu. perf. determinatum.*

Sevdi íse idim. Quando io avevo amato.
Ha szerettem vala.

34. *Praet. pl. qu. perf. remotum.*

Sevmis íse idim.
Tempo fa quando-io avevo amato.
Rég az ideje hogy szerettem vala.

35. *Praet. pl. qu. perf. indefinitum.*

Sevmis olsam. Se mai io avessi amato.
Ha valaha szerettem volna.

36. *Prima vox pr. pl. qu. perfecta.*

Sevé ídim. Se io avessi amato.
Ha szerettem volna.

37. *Prima vox pr. pl. perf. remoti.*

Sevmis olcáidym. Se io per l'avanti avessi amato.
Ha előre szerettem volna.

38. *Secunda vox pr. pl. qu. perf. remoti.*

Sevmis olordum.
Se io avrei già amato, o sarei venuto da amare.
Ha már szerettem volna, v. szeretni jöttem volna.

39. *Futurum.*

Sevérfem. Se, o quando io amero. *Sicut Praef.*
Ha, v. mikor szeretédek.

Modus subjunctivus.

Qui obligationem et necessitatem exprimit.

40. *Praesens et Futurum.*

Sevegeg ísem. Se io ho da amare.
Ha valami szeretni valóm van.

41. *Praet. imperf. determinatum.*

Sevegeg íseidim.
Se, o quando io avevo da amare.
Ha, v. mikor szeretni valóm vala.

42. *Praet. Imperf. relativum.*

Sevegeg imifilem.
Che quando io havevo da amare.
Hogy mikor szeretni valóm vala.

43. *Prima vox praet. imperfecti.*
Sevegég olfám. Se io avessi da amare.
Ha szeretni valóm lenne.

44. *Praet. perf. determinatum.*
Sevegeg oldumysa.
Se, o quando io sono stato per amare.
Ha, v. mikor szeretni voltam.

45. *Praet. perf. relativum.*
Sevegeg olmusyfa.
Che quando io sono stato per amare.
Hogy mikor szeretni voltam.

46. *Prima vox praet. pl. qu. perfecti.*
Sevegég olfáidym.
Se io fossi stato per amare.
Ha szeretni lettem volna.

47. *Futurum.*
Sevegég olurfám.
Se, o quando io avro da amare.
Ha, v. mikor leszsz szeretni valóm.

M o d u s I n f i n i t i v u s.

48. *Prats. et Praet. Imperf.*
Sevmék. Amare. Szeretni.

49. *Declinatio hujus simplex.*
Sevmék. Gen. sevmégin etc. (*Italice deest*).
Szeretni, Gen. Szeretnijé, D. Szeretninek. - A. nit. etc.

50. *Decl. hujus Possessiv. 1. Personae.*
Sevmem-in. Sevmemé. Sevmem-i-den.
Szeretnem. G. Szeretnemé-nek-et etc.

51. — — 2. Personae.
Sevmen-in-é-i-den.
Szeretned-é-nek etc.

52. — — 3. Personae.
Sevmeſi-nin-né-ni-nden.
Szeretnie-jé-nek. t.

53. *Præter. perf. et pl. qu. perfectum.*
 Sevdik. Aver amato.
 Szeretettnek lenni.

Declinatio hujus simpl. ut prius.
Declinatio hujus Possessiva.

Sevdigim. Szeretettémnek lenni.	1. <i>Personae.</i>
Sevdigin. Szeretettédnek lenni.	2. <i>Personae.</i>
Sevdigi. Szeretettéinek lenni.	3. <i>Personae.</i>

Nominat. Genit. Dat. Accusf. etc.

54. *Futurum simplex.*
 Sevegék. Dovere amare. Szeretni kelleni.

Declinatio hujus Possessiva.

Sevegégim. Szeretnem kelleni.	1. <i>Person.</i>
Sevegégin. Szeretned kelleni.	2. <i>Person.</i>
Sevegegi. Szeretnie kelleni.	3. <i>Person.</i>

Nominat. Genitiv. Dat. Accusf. etc.

55. *Futurum mixtum.*
 Sevegég olmák. Aver dovuto amare.
 Szeretni kéntelenültnek lenni.

Decl. hujus Possessiv.

Sevegég oldughum.	
Sevegég oldughun.	
Sevegég oldughu.	
Szeretni kéntelenültnek lennem.	1. <i>Person.</i>
— — lenned.	2. <i>Person.</i>
— — lennie.	3. <i>Person.</i>

Nominat. Genit. Dat. Accusf. etc.

56. *Gerundium.*
 Sevér iken. Mentre io amo, e amavo. A'midön fze-
 retek vala.
 Sevejor iken - - tu ami e: amavi - - szeretfz vala.
 Sevémis iken - - elli etc. - - szeret vala.
 Sevegég iken.
 Sevmeli iken.
 Sevdigim var iken.
 Sevdigin var iken.
 Sevdigim var imis iken.
 Sevdigin var imis iken.
 Sevíp. Amando, at avendo amato. Szeretve, szeretveléve.
 Severék. Amando, col amare. Szeretve, szeretéffel.
 Sevinge.

Sevingé. Finche io ami A'mig szerettem.
Seveldén beri. Da che io ami. A'mióltától fogva szerettem.
Sevelli.

57. *Supinum.*

Seve feve. Amando piu volte. Szeretvén szeretve.

58. *Participii praef. et imperfectum.*

Sevér. Chi ama. Szerető.

59. *Part. praef. pract. imp. perf. plusqu. perf.*

S. Sevé-n-nin. Il quale ama. A'ki szeret. A kik szeretnek.
P. Sevénlér-in.

60 *Partic. praeterit. perfectum.*

Sevmis. Chi ha amato. A'ki szeretett.

61. *Part. praef. pr. imp. perf. pl. q. p. Passiv. possessive.*

Sevdigim. Az én szerettem-d-ttje etc.

vel: Az én szerettettem é-nek, met etc.

A te szerettetted. Az ő etc.

A'mi. - A'ti. - Azők szeretettjek.

per omnes Casus et Numeros declinando.

vel: Az én töllem szerettetet-é-nek-ttet etc.

62. *Partic. Futurum.*

Sevegék, chi ha da amare.

A'kinek szeretni-valója van.

63. *Partic. Futur. Passivum possessive.*

Sevegégim. Az én szerettetendőm. é-nek-et.

A'te-Azö-A'mi-Ati-

Az ök szerettetendőjök-é-nek-et.

vel: Az én töllem szerettetendő etc.

per omnes Casus et Num. declinando

Adferam varias Verbi *Sevmek* significaciones
quas omnes hungarice reddere conabor, at in qui-
bus Verbum hungaricum *Szeretek* hunc in finem non
sufficit, et translationem quandam violentam pati-
tur, ibi alia verba usu magis recepta in auxilium
vocabo.

I. *Sevmek.*

1. Sevmek.	Szeret - - ni.
2. Sevdürmek.	Szerettet. - -
3. Sevdürilmek.	Szeretőül - -
4. Sevdürdülmek.	Szerettettet. - -
5. Sevifschmek.	Szeretkez. - -
6. Sevifschilmek.	Szeretkeződ. - -
7. Sevifschdürmek.	Szeretkeztet. - -
8. Sevimlek.	Szeretőd. - -
9. Sevidürmek.	Szerettetőd.
10. Sevmemek.	Nem-szeret. - -
11. Sevimmemek.	Nem-szeretőd. - -
12. Sevhemek.	Nem-szerethet. - -
13. Sevilehmemek.	Nem-szeretődhet.
14. Sevdürmemek.	Nem-szerettet.
15. Sevdürehmemek.	Nem-szerettethet. - -
16. Sevinmek.	Szeretked. - -
17. Sevinmemek.	Nem-szeretked. - -
18. Sevinememek.	Nem-szeretkedhet. - -
19. Sevindürmek.	Szeretkedtet. - -
20. Sevifschmek.	Szeretkeződ.
21. Sevifschdürmek.	Szeretődtet. - -
22. Sevifschdürmemek.	Nem-szeretődttet. - -
23. Sevifschdühmemek.	Nem-szeretődttethet. - -
24. Sevehmemek.	Nem-szerethet. - -
25.	Szeretget. - -
26.	Szeretdegel. - -
27.	Szeretint. - -
28.	Szerettetget. - -

Ex attenta hujus Paradigmatis consideratione, et ex serie 28 significationum, seu Formarum Verbi *Severim*, patet evidenter *Primo*. Quod magnus Modorum, Temporumque numerus linguae turcicae longe superat Modos, et Tempora Verborum hungaricorum, cum plurima horum duabus, aut tribus exprimere debuerim vocibus. *Secundo* Infinitivus, Praeteritum, Futurum, et Gerundia turcica declinantur, per omnes Casus et Numeros, tam in statu simplici, quam in possessivo (seu constructo) quod in lingua hungarica nullatenus fieri potest. *Tertio*, significationes quatuor sub numeris: 25, 26, 27, 28,

Amare. *Tanulni. Discere*
 Amare facere. *Tanultatni. Discere facere.*
 Fieri amare. *Keserülni. Sérülni Bolondulni.*
 Facere ut alter faciat amare. *Nézettetni.*
 Mutuo se amare. *Szövetkezni. Birokozni. öszvesfogatkozni.*
 Mutuo amari. *Tfokolódni. Taszigáladni. Hálálkodni.*
 Facere amare mutuo. *Firkeztetni.*
 Amari. *Verődni. Tünődni. Aggódni. Törődni.*
 Facere amari. *Büntetődni.*
 Non-amare. *Szeretetlenkedni. Alkalmatlankodni.*
 Non-amari. *Szeretetlenülni.*
 Non-possé amare. *Szerethetetlenkedni. Althatatlankodni.*
 Non-possé amari. *Szeretődhetetlenülni.*
 Non-facere amare. *Szerettetésükdtelenkedni.*
 Non-possé facere amare. *Szerettetésükdhetetlenkedni*
 Amare seipsum. Complacere sibi. *Ditfekedni. Kérkedni.*
 Non-amare seipsum. *Kérkedetlenkedni.*
 Non-possé amare seipsum. *Kérkedhetetlenkedni.*
 Facere ut qui se amat. *Gyönyörködjetni.*
 Simul gaudere cum aliis. *Szövetkeződni. Méreheződni.*
 Facere se amari. *Kedveltetni.*
 Non facere se amari. *Untatni.*
 Non-possé facere se amari. *Untathatni.*
 Non-possé amare. *Szerethetetlenkedni.*
 Identidem amare. *Tjalogatni.*
 Paulatim amare. *Esdeget az eső.*
 Vix-aliquantum-amare. *Legyinteni. Nyalintani.*
 Facere ut alter identidem amare.

notatae apud Hungaros usitatissimae, in Turcico desiderantur. *Quarto.* Conjugationes Negativas apud Turcas una voce exprimi solitas, sub numeris: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 22, 23, 24, Hungari duabus vocibus transferunt. Quoad Syntaxin hujus linguae, judicium doctissimi Kollar jam superius memoravi.

Ex tanta igitur Paradigmatum diversitate deduci merito potest, linguam turciam, consequenter etiam alias tataricae Dialectus, cum hungarica non nisi in generalibus convenire proprietatibus, quae cum omnibus fere orientis linguis communes sunt,

ex. gr. in Suffixis, Postpositionibus, significationibus quibusdam verbalibus etc. At similitudo linguarum *Fennicae* originis, jam demonstrata pluribus multo sese exerit characteribus, iisque essentialibus, in antecessum longe lateque enumeratis.

APPENDIX II.

Vocabulorum linguam Hungaricam illustrantium, excerptorum ex opere praestantissimo iussu Potentissimae Imperatricis Catharinae II. publicato, cui titulus Rossicus (Rossicis enim totum est impressum literis).

Szravmitelynije Szlovari vsjehk jazikov i narjetſi, szobrannije deznitzeju vsjevſotſajſei oſobi. Otdjelenije pervoje, ſoderſaſtſeje v' ſebje, jevropiſkije i áziátſkije jaziki. Tſaſtſy Pervaja, v' Szanktpeterb. 1786. Tſaſtſy Vtoraja. 1789.

Titulus autem ejus Latinus hic est.

Vocabularia linguarum totius orbis comparativa Augustissimae cura collecta. Sectionis Primae linguas Europae et Asiae complexae Pars Prior, Anno 1786. Petropoli, typis Joannis Caroli Schnoor. Pars secunda, Anno 1789.

Cujus incomparabilis operis, non injucundum fore puto, si aliquam meis Popularibus dederò notitiam, cum, tam ob raritatem paucorum in manibus versetur, tam ob characterum Rossicorum insolentiam exterorum paucissimis legi possit.

Pars

Pars prior vocabularii continet vocabula 130, Pars secunda 143, in summa ambae continent vocabula 273.

Ordo, quem Editores observaverunt, atque in Praefatione Libri, tam Latina, quam Rossica clare proposuerunt, ex uno vocabulo *Deus*, quod primi articuli loco stat, patebit. Hunc articulum lectoribus meis integrum proponere non abs re judicavi; Primo, quia ex eo totius vocabularii dispositio illico innotescet. Secundo, quia 200 illae linguae, in quas vocabula haec translata sunt, systemate geographico ordinatae, 200 numeris signatae, non aliter, nisi ex hoc catalogo investigari possunt.

Continet vocabularium illud vocabula bene multa, quorum hic numerum satis amplum excerpere visum est, quoniam 1) earum plurima cum vocabulis Hungaricis accurate conveniunt. 2) Alia numerosa, ideas illi vicinas denotant. 3) Nonnulla similitudinem paulo remotiorem manifeste produnt.

Vocabula autem a me excerpta hoc ordine digeram.

Primo loco ponam vocem hungaricam cum sua significatione latina, cui numerum vocabularii, articulos 273 ordine distinguentem, immediate subjungam, ex quo ordo articulorum, seu vocabulorum 273 innotescet.

Secundo. Adjiciam nonnullis horum articulorum, saepe uni plura vocabula hungarica, quae in Vocabulario Petropolitano prorsus desiderantur. Ratio hujus est, quod istiusmodi vocabula ideas valde vicinas cum voce primaria exprimunt. Exemplo res clarescet. Sub numero vocabularii Petropolitani 190 legitur articulus *Miles*, Hung. *Katona*, at huic aliae praeterea voces hungaricae sex subjunctae sunt, eo quod hae omnes sociam cum voce *Miles* ideam notant, quarum in vocabulo Petropolitano omnium

invenire potui vestigia. Hujusmodi vocum contemplatione cuivis apparebit, voces has Hungaris familiares apud decem diversas nationes ideam *Militis* exprimere.

Dum igitur Lector hanc aut illam vocem in excerpto meo vocabulario nosse desiderat, ad quam pertineat linguam, is numerum voci praefixum, e catalogo hocce excutiet, atque nomen nationis, in cujus lingua vox quaesita in usu est, inveniet. Ex gr. si quis sub Articulo 190 *Miles*, investigare vult, ad quamnam linguam pertineat vocabulum *Bátor*? numerus illi praefixus 105 in catalogo, nationem sub nomine *Trukmannorum* indigitabit. Eodem modo inveniet vocabulum *Vittz*, sub numero 3 in lingua *Slavonica* *Militem* significare. Ex duobus his exemplis clare intelliget lector, quomodo vocabulum quodlibet hic adnotatum ad propriam sibi nationem reduci possit.

Primo igitur loco rationem reddam, cur sub quibusdam articulis vocabula hungarica duo, aut plura adferre oportuerit.

Secundo breviter notabo, in quam mundi parte quaevis in catalogo memoratarum 200 nationum habitat, ut vel illi, qui primis quasi labiis Geographiam degustaverunt, patriam harum gentium sine ullo negotio ediscere queant.

Quod ad primum adinet, plura interdum vocabula hungarica nonnullis articulis subjungi, quod eorum significationem his valde accedere animadverti. Unde clare educi potest Hungaros olim vicinos his Nationibus vixisse, atque vocabula haec ab iis mutuavisse, aut, vice versa, propria illis communicavisse.

Istiusmodi vocabula ad tres praecipue fontes referri posse videntur. Nonnulla enim eorum sunt antiqua *Hungaricae* seu *Fennicae* originis. Haec vere hungarice sonant, et hungaricum flexionis modum admit-

admittunt. Alia sunt *Tatarica*, quae per longum cum iis contubernium Hungari receperunt, haec ob usum diuturnum videntur quidem hungarice sonare; sed flexionem hungaricam averfantur. Tertium genus est *Slavicae* originis, qualium vocum numerus est immensus. Vocabula hujus generis attento Lectori sese facile produnt quamquam sint origine fata. Horum plurima oeconomiam et artes concernentia, ad calcem hujus operis exhibebo.

Sub Numero 107 est *Vox Ripa. Hung. Part.* Hic duas voces notavi: 1. *Berek*. Lucus, in ripa enim fluviorum *Lucus* sunt frequentissimi. 2. *Bereg Vármegye*. Comitatus *Beregiensis* in Hungaria. Observavi enim plurima nomina Comitatum, Urbium, Oppidorum, Pagorum, Vicorum, Praediorum, et Fluviorum in Hungaria et Transilvania vocabulis apud has nationes asiaticas usitatis nuncupari. Huc pertinent sequentia. *Máramaros. Comitatus Maromaroensis*, quod nomen apud Asiaticos Russos, aliasque nationes. *Mare mortuum Mare glaciale*. (Mare *Marusa*) notare ferunt. Fluvius Transilvaniae maximus *Maros, Marus*, aequae ex hoc fonte originem traxit, nam vox Russica *Maroz*, frigus significat. Oppidum Transilvaniae in montanis *Zalatna*, in cujus vicinitatibus tantus auri thesaurus in abditis terrae visceribus latet, merito traxit nomen suum ex voce *Zoloto*, Aurum. Pagus Transilvaniae *Kara* significat apud Tataros *Niger*. Sub numero 209 in Linguis 89—106. 135. 136. 137. Oppidum et Fluvius *Krasna*, significat apud eosdem *Ruber*, sub Numero 210. Pagus *Dorog* in Hungaria *viam publicam*, civitas autem populosa *Debretzen*, *Bonas nundinas*, v. *Bonum diem*, significat. *Kerepes* notat: *Nave praeditum*, *Kerep* enim apud Vogules *navim* significat. *Szolnok*, Salinus, Russice: *Szolnik*. *Balaton*, lacus Hungariae 12 milliaria longus, significat

Q ; *Uliginem.*

Uliginem, Paludem, Russice: Bolotom. Sequentes vero Transilvaniae pagi omnes sunt Slavicae originis. *Beretzk*. Pratum, Arvum, *die Heyde*. Russice *Verefsk*. *Zágon, die Hürde*, caula; *Bogáts*. *Bogát*. Reich, *ergiebig*. *Palatka*, significat: *Palatiolum, Tabernam, Palatki* autem *Tentorium*. *Szilísfé*, Magnum robur, *Szelísfé*, Pagus. *Peretsen*, Numerus. 'Suk. Insectum, aut Scarabeus. *Letom*, russice *Ljetom*, Per aetatem, *Tjan, die Kufe, Trog*, Alveus, Aquarium. *Poján*, russice *Poljána*. Extirpatitium, v. Locus, in medio silvarum, ab arboribus purgatus, Pratum. *Rétse*. russice *Rets*, vox, verbum. *Szilágy*, russice *Sziláts*, Homo violentus. *Nasod*, russice *Nasjed*, Insidiae. *Befenyö, Ausgelassen*. *Toplitzá*, Russ. *Teplitza*, Balneum.

At his omnibus majorem meretur attentionem comitatus Transilvaniae Hunyadiensis, in quo fluvii oppida, et pagi multi, nomen Slavicum obtinuerunt. Capitale ejus oppidum *Deva*; russice, *Djeva*, significat *Virginem*. Fluentum praeterlabens *Tserna*, significat *Nigrum*. Oppidulum vicinum, *Dobra*, Bonus. Ipsum magnum Flumen, quod in medio comitatus devolvitur; *Maros*, jam superius notavi *Frigus* significare. Turris vetustissima in Castello *Hunyad*, ab omnibus vocatur: *Nevoljnitza*, quae vox *captivam* significat, unde autem hoc nomen accepisset, nisi olim haec carceris vicem subierit? Pagus proximus *Branyitska*, significat *Defensorium*, aut *Fortalitium*, quod nomen quantopere respondeat rei, norunt loci incolae, est enim hic pagus in valle angusta ad ripam *Marusii*, praeruptam, eminentibus scopulis munitam situs, ex quo hostium irruptio in Transilvianiam impediri posset. Pagi autem ejus nonnulli significationes habent sequentes: *Le'snek*, russice *Ljesnik*, *der Gehäubeberéiter, der Holzwoürter*. *Erdöpfáztor, Beregszo*, russice *Bereg*, Ripa. *Lo'sád*, russice

ruffice *Lofád*, Equus. *Lapuñnik*. Arctium lappa. *Keferü Lapu*. *Ofztro*. Acutus, et Infula. *Bartsa*, ruffice *Partsa*. Textura, *Purpurkleid*, Zeug. *Pestyan*, (Ruffice *Pesztfánka*, Arenaceum Sabulosum. *Ribitze*, vel *Ribitza*. Pisciculus. *Ruda*, Metallum. Quam convenienter; est enim pagus hic celebri aurifodina dives, in possessione Familiae *Ribitzei*, quae *piscer* in suis insignibus gestat. *Tfertés*, Campus, *ein Plan*.

Pauca haec in antecessum meminisse sufficiat, Numerosa hujus originis vocabula in fine operis, loco coronidis subjungam.

Secunda propositi mei pars erat notare, in quam mundi parte 200 nationes in vocabulario nominatae habitent. Hunc in finem *Articulum primum Deus, Isten*, ex vocabulario, per singulas 200 linguas eundo describam; omniumque harum nationum patriam indigitabo.

Bog.	Rossice. Rossi (A' <i>Mafzkák</i> , <i>Oroszok</i> , <i>die Russen</i>) habitant in Imperio Russico, praecipue circa Petropolin, Moskoviam, et Kiew.
1. Bog.	Slavianice. Slaviana lingua est ea qua utuntur in Ecclesiis Graeci Ritus, Slavonii, Serbi et Rossi. Est vera lingua mortua.
2. Bog.	Slavice. Slavi (A' <i>Totok</i> , <i>die Slohaken</i> , <i>Slawaken</i>) inhabitant comitatus Hungaricos. Moraviae. et Poloniae vicinos.
3. Boog.	Slavonice. Slavonii (A' <i>Horvátok</i> , <i>die Slavonier</i> , <i>die Kroaten</i>) habitant inter Dalmatiam et Syrmium.
4. Bu.	Bohemice. Bohemi (A' <i>Tšehék</i> , <i>die Böhmen</i>) in Bohemia.
5. Bog.	Serbice. Serbi, seu Servi (A' <i>Rátzok</i> , <i>die Serwier</i>) in Syrmio, in comitatu Batliensi, Búdae, S. Andreae, et Szegedini.

6. Bog Vendice. Vendi (*die Wenden*) in Marchia Wendorum (*im Wendischen Mark*) in Carinthia, Styria, Istria et Lusatia.
7. Bog. Sorabice. Sorabi sunt prædeceffores Serborum, in Lusatia olim viventium, ut asserit Reverendus Archimandrita Raitz habitans in Monasterio Kovil, trans danubium e regione Karlovitz.
8. Bufzatz. Polabice. Polabi (*die Polowzer*) in Masovia?
9. Bog. Kaschubice. Kaschubi in Pomerania, circa urbem Colberg, in Ducatu Kamin.
10. Bog. Polonice. Poloni (A' Lengyelek, *die Pohlen*) in Polonia.
11. Big. Malaroffice. Malaroffi (*die Malaroffier*) circa Kiew.
12. Sztod. Susdalice. Susdali in Susdalia, in Provincia (feu Gubernio) Moskovienfi.
13. Diu. Jo. Celtice. Celtae sunt posteri veterum Britannorum in inferiori Britannia, et Valesia (*in Nieder-Bretagne und Wales*) qui linguam *Lebas-breton* nominatam loquuntur. Lingua hac usi sunt antiquitus verosimiliter priores incolae insularum Britannicarum, perinde ac Galliae Celticae populi, postea in Gallia penitus extincta, nunc adhuc in Hibernia et Scotia boreali viget.
14. Duš. Doš. Britannice. Britanni. Cimbro-Britanni, habuerunt olim linguam Galliae Belgicae communem, quae totam oram (a promontorio Chersonesi Cimbricae, usque ad Galetum) maris cimbrici utrinque occupavisse videtur. Nunc peculiaris est Principatui Valliae, et inde in Britanniam minorem Galliae per fugitivos Britannos translata.

15. Duv. Jon. Jaine. Jainkoa. önkoa. Basconice. Basconi, v. Vasconi (*die Basken oder Biskayer*) habitant cis- et trans- Pyrenaeos montes. Fuit haec olim Galliae; Aquitaniae seu Gasconiae lingua, ubi adhuc hodie sub nomins *Le basque*; et in Navarra, Guipuzova, Alava, Biscaya in usu est.
16. Ija. Irlandice. Irlandi in Irlandia.
17. Dia. Erso-Scotice. Erso-Scoti (*die Oberschottländer oder die Erfen*) sunt posterii veterum Caledoniorum, Deucaledoniorum, Pictorum et Scotorum, habitantque in Scotia superiori, in insulis Hebridum et Irlandia.
18. Diu. Vallice. Valli in Provincia Angliae Vallia.
19. Deu. Cornvallice. Cornvalli in Prov. Ang. Cornwallis. Dialectus praecedent.
20. Theofz. Hellenice. Quam linguam Graecam veteres loquebantur Hellenes.
21. Theofz. Neo-Graeci (A' Górógök, *die Griechen*) in Graecia, et variis insulis Archipelagi.
22. Deufz. Latine. Latinorum lingua est ea, qua utitur mundus literatus a quibusdam seculis' (Déák nyelv, *die lateinische Sprache*).
23. Dio. Italice. Itali in Italia (Olofzok, *die Italiener*).
24. Ddio. Neapolitanice. Neapolitani Neapoli.
25. Diofz. Hispanice. Hispani (A' Spányolok, *die Spanier*) in Hispania.
26. Deofz. Portugallice. Portugalli in Portugallia.
27. Deu. Dekfz. Romane, et Vetro-Gallice. Died. Dior.
28. Diö. Novo-Gallice. Galli (A' Frantziák, *die Franzosen*) in Gallia.
29. Di. Valésice. Valésii inter Helvetiam et Italiam, in Valésia *Walliserland*.
30. Gat. Gudzf. Gudzf. Gotbice. Gothi habitant olim in Germania, Italia, Svecia et Dania.

31. God. Anglo-Saxonice. Anglo-Saxones habitarunt olim in Anglia (*die Angel-Sachsen*).
32. God. Anglice. Angli (Az Anglufok, *die Engländer und Nieder-Schottländer*) in Anglia et Scotia inferiori.
33. Got. Kot. Teutonice. Teutones, feu Veteres Germani.
34. God. Inferiores Germani (*die Nieder-Teutschen*) in Brandenburgia, Pomerania, Saxoniam inferiori, Frisia, Hollandia et Belgio.
35. Gott. Germanice. Germani superiores (*die Hoch-Teutschen*) in Saxoniam superiori, Franconia, Bavaria, Svevia et Helvetia (Németek, Sovábok, Bavarufok, Szászok).
36. Gitt. Gett. Cymbrice. Cymbri habitarunt olim in Jutia, Ducatu, Slesvicenfi, Dania.
37. Gud. Dacice. Daci habitarunt in Dacia veteri.
38. Gud. Islandice. Islandi in Islandia.
39. Gud. Svecice. Sveçi (*die Schweden*. A' Svekusok) in Svecia. His proxima Dialectus est lingua Danica. alia, Norvegica, tertia Islandica.
40. Godt. Hollandice. Hollandi (Az Hollándufok, *die Holländer*) in Belgio Foederato.
41. God. Frifce. Frifi in Frisia.
42. Diövasz. Lithuanice. Lithuani in Lithuania.
43. Dösz. Lettice. Letti (*die Letten*) in Curlandia, Lettlandia, Lithuania, olim et in Prussia.
44. Diövasz. Crivingo-Livonice. Crivingo-Livones *die (Kuhrländer)* in sinu Curonico, in Circulo Rigenfi.
45. Perendi. Albanice. Albani in Dalmatia, et quibusdam insulis Archipelagi.
46. Dumnezeu. Valachice. Valachi (Az Oláhok, *die Wallachen*) in Moldavia. Valachia, Russia, Hungaria, Transilvania, Servia, Bulgaria.

47. Isten. Hungarice. Hungari (A' Magyarok, *die Magyaren*, *die Ungarn*) in Hungaria. Transilvania pauci in Moldavia, Russia. Rossi vocant Hungarós *Vengrin*, quae denominatio quas subierit mutationes, patet ex his: Ugri, Ugori, Ungari. Hungari, Ungri. Vengri. Hinc: Ugoria, Jugoria, Ungaria, Hungaria, quae omnia apud scriptores varios reperiuntur.
48. Betfesz. Avarice. Avarae sunt Populus Caucasi, cui Avar-Chan imperat. Usque ad numerum 53 sunt Populi Caucasi.
49. Betfesz. Kubeschance. Kubeschani inter Dagestan, et Leschistan.
50. Bedfét. Lesgice. Lesgii *Generis Antzug* in Lesgistan ad orientales partes Caucasi.
51. Bedfét. L. Lesgii *Generis D'sar*.
52. Bed'fét. L. Lesgii *Generis Kunság*, in Leschistan.
53. Bedfét. L. Lesgii *Generis Dido*.
54. Jomala. Finnice. Finni seu Tschokhonii, Tschudi (*die Finnen*, *Finnländer*, A. Finnok) in Finnia Svecica, et Russica.
55. Jommal. Esthonic. Esthi, Esthonii (*die Esthen*. Az Esthonok) in Esthlandia.
56. Jomala. Carelice. Carelii Finnis proximi et lingua, affines, in Carelia.
57. Jomal. Olonice. Olonii in Civitate Olonek, ad ostium fluvii Olonek, in Sibiria.
58. Jobmel. Jubmel. Lapponice. Lappones (A' Lapponok, *die Lappländer*) Finnis lingua proximi in Lapponia.
59. Ien. Cirjanice. Cirjani Sirjeni, in Provincia (vulgo Gubernio) Imperii Russici Casan cis montes Ural ad Fluvios Wytschegda et Wim (*die Syriamen*).

60. Ien-lön. Permice. Permi (*die Permier, Permücken*) ibidem.
61. Paafz. Morduinice. Morduini in Provincia Orenburgica.
62. Skai. Skipaafz. Mokfchanice. Mokfchani in Provincia Orenburgica, et Ni'fegorod. Morduini nominant feipfos Mokfchanos
63. Jomu. Tſcheremiſſice in Provincia Orenb. et Caſan.
64. Tóra. Tſchuvaſchice. Tſchuvaſchii in Prov. Orenburg et Caſan.
65. Inmar. Votjakice. Votjakii ibidem.
66. Tarom. Szaireng-Tarom. Vogulice. Voguli *pone Flumen Tſchuſſovoi* in Sibiriae montibus Jugur nominatis.
67. Tarm. V. Voguli in *Verchoturenſi circulo*.
68. Tórom. V. Voguli *circa Fl. Tſcherdima*.
69. Toróm. V. Voguli *circa Berezovam*, ad fluvium Ob non procul a ſinu Obienſi.
70. Toróm. Oſtjakice. Oſtjaki *circa Berezovam*.
71. Torm. Naht. Nakht. O. Oſtjaki *circa Civit. Narim*, ad influxum fluvii Ket in fluv. Ob.
72. Torom. O. Oſtjaki *pone Flumen Sjuranje*.
73. Torom. O. Oſtjaki *Lumpokolienſis familiae*, ad fl. Ob. infra Civit. Narim.
74. Torom. Torm. O. Oſtjaki *Generis Vaſſjuganici*, ad fluv. Vaſſjuga; prope Narim, ad fluv. Ob.
75. Nom. O. Oſtjaki, *pone flumen Tazje*.
76. Khutyja. Kuda. Khudovant. Khadiv. Perſice. Perſi in Perſia.
77. Khudi. Kula. Curdice, Curdi in Curdiſtan.
78. Khudai. Avganice. Avgani, aut Patani, in montibus Kandahar. Abgaſi, Awſchaffi in Kuban; ad Mare Nigrum.
79. Tzau-Khutſav. Oſetice. Oſeti in Regno Goſſki ad ſeptentrionem Caucaſi.
80. Khutzau. Khtzau. Dugorice, Dugori. In Caucaſo?
81. Jehova. Elóa. Hebraice. Hebraei (*die Hebr. Régi Sidók*) ſunt antiqui Paleſtinae populi.

82. Ail. él. Judaice. Judei (A' 'Sidók, *die Juden*) habitant per totum fere mundum.
83. Jéláa. Chaldaice. Chaldaeorum lingua est vetus lingua Chaldaica.
84. El. Syriace. Syri in Syria.
85. Alláa. Arabice. Arabes in Arabia.
86. Alla. Maltice. Maltenses in Insula Malta.
87. Alá. Assyriace. Assyrii in Assyria.
88. Tangri. Turcice. Turcae in Turcia Europea, in Natolia, Romania, Aegypto, Palaestina. Archipelago (Törökök, *die Türken*).
89. Tjangri. Tatarice. Tatari hi habitant circa *Casjan* (A. Tatárok, *die Tataren*).
90. Khudai. T. Tatari circa *Mesteriatzki* in Ufa (in *der Usaischen Stadthaltertschaft*).
91. Rhodai. Tengri. T. Tatari e *Familia Batschkir*, in Prov. Orenburgica.
92. Tjangri. T. Tatari circa *Speluncam Nogaisensem*.
93. Allá. T. Tatari e *Genere Kazag* in *Caucaaso*.
94. Tjangri. T. Tatari in *Tobolkenfi Circulo*.
- Khudai.
95. Khudai. T. Tatari e *Genere Tszatz*.
96. Khudai. T. Tatari prope *Tschulim*, fluv. qui non procul a Narim in fluv. Ob infunditur.
97. Khudai. T. Tatari *pone flumen Senisei*.
98. Khodái. T. Tatari circa *Kutznetz*, ad fluv. Tom.
99. Kutái. T. Tatari ad *Barab*, prope Tobolsk, inter fluv. Irtyz et Ob.
100. Khutái. Cangatice. Cangati ad fluv. Tom.
101. Kutái. Teleutice. Teleuti ad fluv. Tom, in Provincia Kolyvanica, Teleungica feu Varugica *Büttneri* est dialectus Malabaricae linguae. Linguae sequentes ad numerum 119 sunt linguae Accolarum Caucafi.
102. Khudai. Khudo Bucharice. Buchari in Bucharia.
103. Alláa. Chivice. Chivi aut Chorasmi ad oram septentrionalem maris Aral.
104. Tengri. Kirgifice. Kirgisi in Sibiria, in Prov. Orenb. circa mare Aral, ad orientem, et ad fluv. Kuban.
105. Allá.

105. Allá. Trukmannice. Trukmanni, seu Truk-
mentzii, ad utramque ripam ma-
ris Caspii.
106. Tangara. Jakutice. Jakuti ad utramque ripam
fluv. Lena usque ad mare Glaciale,
et in Jakutia ad urbem Jakutsk.
107. Afztuatz. Armenice. Armeni in Armenia (Az
Armeniek, *die Armenier*).
108. Gmertí. Karpalinice. Karpalini circa mare Aral.
109. Horomti. Imiretice. Imireti inter mare Caspium
et Nigrum in Imiretia.
110. Gerbet. Swanetice. Swaneti (*die Georgier in
Swanet*) in Mingrelia.
111. Tkha. Tha. Circassico-Kabardinice ad Caucasum in
Kuban, et in majori et minori
Kabarda.
112. Antfá. Altekezico-Abassinice ad Caucasum in
Abasia?
113. Antfá. Kuschazibiko-Abassinice.
114. Djali. Tschetschengice.
115. Djala. Inguschice.
116. Dále. Tschetice. Tschet ad Septentrionem
Georgiae ad Caucasum.
117. Szaal. Bfzaal. Kaziko-Kumicice. Hi habitant in Da-
gestan ad mare Caspium.
118. Tzo. Tzov. Andice.
119. Tzalla. Akuschinice.
120. Tjaúí. Num. Samojedice. Samoiedi in Pustoserico
circulo.
121. Num. Khai. S. Samoiedi in Obdoriensi circulo.
Num-Khai.
122. Nub. S. Samoiedi in circulo Jura.
123. Ngá. S. Samoiedi in Mangaseico circulo, ubi
fluv. Juruchansk in Jeniseam in-
fluit.
124. Ngá. S. Samoiedi in Turuchanensi circulo,
ubi fluv. Turuchan et Tunguska
inferior in Jeniseam influit.
125. Ngoa. S. Samoiedo-Tavgini.
Nko-koinruu.
126. Nom. S. Samoiedi in Circulo Tom, non
procul ab ortu fluv. Jenisei ad
fluv. Tom, in civitate Tomsk.
127. Num.

127. Num. Nub. S. Samoiedi in circulo Narim.
128. Nom. S. Samoiedi e Genere Ketje ad fluv.
Ketje, qui ad civitatem Narim
in Ob infunditur.
129. Nub. Nöb. S. Samoiedi e Genere Tim, ad fluv.
Tim, qui infra civitatem Narim
in fluv. Ob infunditur.
130. Nob. Teere. Carassinice. Carassini hab. in Tobolsk
ad Jenisei.
131. Num. Taiginice. Taigini his vicini?
132. Num. Kamaſchinice. Kamaſchini in Provin-
cia Permiae, ad fluvium Kama.
133. Khudai. Koibalice. Koibali, (in Provincia Ko-
lyvaniae ad Jenisei et Kom.
134. Burkán. Motorice. Motori his vicini?
135. Burkhán. Mongolice. Mongoli in Mongolia. Est
haec dialectus Indostanicae linguae.
136. Burkhán. Bracice. Braci in Provincia Irkutzk et
Mongolia.
137. Búrkhan. Kalmukice. Kalmuki ad originem fluv.
Irtyſz.
138. Burkan. Tunguſice. Tunguſi in Principatu Nert-
ſchinsk, ad fluv. Ingoda, qui in-
fluit in fluvium Amur.
139. Búga. T. Tunguſi in Circulo Jenisei.
140. Sevöki. T. Tunguſi in circulo Mangafei ad Je-
nifeam.
141. Biga. T. Tunguſico-Barguzini ad littus orien-
tale maris Baikal.
142. Buga. T. Tunguſi in superiori Angar, ubi
Burkhan. Angara fluvius infunditur in Tun-
guskam superiorem, et haec in
Jenifeam.
143. Saváki. T. Tunguſi circa Jakutzk ad fluv. Lena.
144. Tſéuki. T. Tunguſi circa Ochotzk, ad littora
maris Ochotenſis e regione Kamt-
ſchatkae.
145. Széuki. Lamutice. Lamuti in Sibiria ad littora
Amar. maris Ochotenſis.
146. Bugá. Tſchapogirice. Tſchapogiri orienta-
lem ripam fluv. Jenifea inter fluv.
Tunguſka superiorem, et infe-
riorem.
147. Koil.

147. Koil. Jukagirice. Jukagiri ripas inferioris Indigirka, ad mare glaciale usque.
148. Efz. Arice. Ariorum stirpes quinque sequen-
habitant ad Jeniseam.
149. Es. Kotorice.
150. Efz. 8s. Assanice.
151. Efz. Inbacice. Supra Turuchansk.
152. Ets. Lumpocolice. Inter Jeniseam et Ob,
infra civit. Narim.
153. Angan. Coraecice. Coraeci, Coriaki in sinu
Penshinensi.
154. Angang. C. Pone flumen Kolyma.
155. Kunkinjakbu. C. Pone flumen Tigil.
156. Kuitkhunguts. Caraginice. Caragini in insula Caraga,
versus orientem in vicinia penin-
sulae Kamtschatka.
157. Anen. Tschuktshice. Tschuktshici seu Czukczi,
in extremo Asiae promontorio
Americae vicino, ad mare Ana-
dir, et ad Fretum Cook Haec
lingua fere pro dialecto Corae-
cicae venit.
158. Kutkha. Kamtschatice ad fluv. Tigil (*die Kamt-
schadalen oder Itälmen*).
159. Kutkhai. C. — — in medio Peninsulae, ad
flum. Boltshaja.
160. Kut. C. — — versus meridiem, ad fluv.
Kamtschatka.
161. Fodogé. Japonice. Japonese in Japonia.
162. Kana-Kamui. Kurulice. Kuruli in insulis Curulicis et
Lopatka.
163. Abká. Manshurice. Manshuri, qui nunc Sinae
imperant, ad extremum orientem
in vicinia Mongol habitant.
164. Tyen. Tjan. Cutaice. Cutai. Sinenses (Chinenses)
in Sina.
165. Tfio. Tfioó. Tangutice. Tanguti ad occidentem Sinae.
166. Devel. Cingarice. Cingari, vel Zingari (*die
Zigeuner. A Tzigányok*) oriun-
tur ex Indostania, est enim Zin-
garica, dialectus Indostanicae ut
demonstravit Grellmann in tracta-
tu de Zingaris. Habit. in Europa,
Asia, Africa.

167. Sziram'fi. Multanico-Indice. M-Indi ad fluv. Indum. Est dialectus Indoſtanicae.
168. Tſedoé. Diota. Œzkumefa. Indoſtano-Bengalica, in Bengala.
169. Nkoda. Indoſtano-Decanica, in Decan.
170. Djatun. Vetro-Perſice, in Perſia antiqua.
171. Kurtar. Peelvice. Peelvi vel Pehlevi veteris Perſicae dialectus.
172. Diota. Samschruſtanica. Est haec antiqua Brachmanorum Indoſtaniae dialectus Schancrit dicta, lingua mortua, quam nulla gens amplius loquitur in libris indorum antiquis ſervata.
173. Balabandice. Balabandi vel Maratti in India anteriori.
174. Deviju. Singalico. Singali in Inſula Zeilan.
175. Pontykhaa. Coreice. Corei in Peninſula Corea.
176. Canarice. Canarica eſt Malabaricae dialectus.
177. Tamburan. Malabarice. Malabarica lingua viget in littore Malabarico, in meridionali parte peninſularum Indicarum, et in Inſula Zeilan.
178. Szarvezuren. Tamulice. }
 179. Szarvezru. Varugdſice. }
 180. Parmezuor. Bomanice. } Sunt Malabaricae diale-
 181. Pra. Siamice. } ctus.
 182. Tyenykhu. Tonkinice. }
 Dukhhabloi.
183. Allaa. Malaice. Malai in peninſula Malakka, in inſula Sumatra, et in littore omnium inſularum Aſiaticarum verſus meridiem et orientem vergentium, in inſulis Molukcis et Philippinis.
184. Ala. Javanice, in inſula Java.
185. Sabuanice, in inſula Borneo.
186. Pampangice. }
 187. Tagalanice. } Inſulae Philippinae.
 188. Alamalla. Magindanice. }

189. Vat. Novo-Guineice. In Nova-Guinea.
 190. Novo-Hollandice. In Nova-Hollandia.
 191. Novo-Zelandice. In Nova-Zeland.
 192. Novo-Caledonice. In Nova-Caled.
 193. Jetúo. In insula-Tannje.
 194. Jetúa. In insula Malicolo.
 195. Jetuá. In insula Vaigoo.
 196. Jetu. In insulis Societatis.
 197. Jetúa. In insulis Communitatis, v. Fraternalis.
 198. Jetua. In insula Cocosov.
 199. Jetuo. In insulis Marquesanis.
 200. Itúa. In insula Sandvitsch.

In insulis
australi-
bus maris
Pacifici.

- eg. *Coelum.* 2.
 Tenger. *Mare.*
 96. Tengri.
 97. 98. 101. Tengeri.
 137. 138. Tjangri.
-
- Apa. Pater.* 3.
 Apó. Apja. Apád. Apám.
 Atya. Atcja. Atyai.
 Paterculus. Pater suus, tuus,
 meus. Paternus.
49. Abo.
 58. Atte.
 59. Bat.
 Batja.
 61. Tjatjai.
 63. Atjai.
 Atsa'fi.
 Atfai.
 64. Atéi.
 Atte.
 Afzio.
 70. Azja.
 71. Ad'fa.
 74.
 81. Ab.
 82. Abi.
 83. Abu.
 84. Abo.
 85. Abb.
 Ebbje.
86. Ab.
 87. Baba.
 88. Bába.
 89. Atai.
 90. 91.
 92. Ata.
 93.
 94. Atai.
 95. Ata.
 96. Atai.
 Bábá.
 97. Baba
 98. Atai.
 100. Babám.
 101. Abá.
 102. Atu.
 103. Ata.
 104. Ata.
 105. Atá.
 106. Agá.
 111. Jada.
 113. Jaba.
 116. Dada.
 132. Abá.
 133. Abbada.
 134. Abbeda.
 137. Abu.
 152. Ab.
 156. Papa.
 157. Appa.
 159. Apats.

174. Appaa.

183. Bappa.
Pappa.

184. — —

Anyá. *Mater.* 4.

Néne. *Soror major.*

Etfém. *Soror mea.*
minor.

Frater meus.

minor.

88. Aná.

Nine.

89. Aná.

Anai.

90. Anakai.

91. Anna.

Injai.

Apfzai.

92. Nene.

Ana.

93- 94.

95. Anán.

Eujai.

99. Inja.

100. Edfem.

103. Ana.

114. Nana.

115- 116-

141. Ani.

145. Anjá.

146. Ani.

147. Amá.

149- 150. Ama.

151. 152. Am.

Fi. Fiu. *Filius.* 5.

59. 65. Pi.

67. Pu.

68. Puu.

69. Pi.

Néne. *Soror major* 8.

Hug. *Soror minor.*

Bátja. *Frater major.*

Bátya.

Apa. Atya. *Pater.*

62. Patja.

63. Atai.

71. Ninga.

74. Anim.

91. Apai.

104. Apa.

122. Papa.

126. Nannja.

127. Njanja.

Ninga.

128. Njanja.

129.

130. Nennje.

144. Nongu.

Feleség. *Uxor.* 10.

Néne. *Soror.*

56. Naine.

57. Naina.

47. Ningam.

Szüz.

Léány. *Virgo* 11.

Afzizony. *Foemina.*

48. Iafz

50. 51. 52. Iafzfze.

Gyermek. *Puer.* 13.

Léány. } *Puella.*

Jány. }

90. Lán.

91. Oulan. Ulan.

Fö. *Caput.* 16.

Feje. *Caput illius.*

Caput suum.

54. Pöja. Pja.

55. Peja.

56. Pija.

57. Pja.

Or. *Nafus.* 18.

Orron. *Nafus meus.*

Orron. *Per nafum.*

88-106. *Vurun.*
 100. Murun.
 99. 105. Vron.
 90. Vuron.
 93. Vurni.
 94. Vurnu.
 163. Oforo.
 151. Otn.

Szem. *Oculus.* 20.
 Szemem. *Oc. meus.*
 Szemed. *Oc. tuus.*
 Szeme. *suis.*

54. Szilme.
 Szilmja.
 55. Szilm.
 56. Szilmja.
 Silmjá.
 57. Silmii.
 58. Tjalme.
 Czialbme.
 59. Szin.
 60. Szin.
 Szinesz.
 61. Szjalme.
 62. Szelma.
 65. Szin.
 66. Sam.
 67. Sem.
 68. Sam.
 69. Sam.
 Sem.
 70. Szem.
 71. 72. 73. 74.
 75. Szai.
 121. Széu.
 123. Széi.
 124.
 125. Széme.
 126. Szai.
 127. - 128. - 129.
 130. Szaie.
 131. Simedja.
 133. Szimá.
 134. Szimjá.

Szemöldök. 21.
Supercilium.

54. Szilmja kulmat.
 55. Szilma kulmo.
 Szilma kulmut.
 56. Szilma kulmat.
 60. Szimifom.
 62. Szjalmetfir.
 70. Szemgul.
 73. Szemkulim.

Szemször. 22.
Cilia.

61. Szelmetúrva.
 Szelmikuno.
 70. Szempun (*Szem.fons*).
 73. Sz-mlorotpun.
 74. Szemjoropun.
 Fil.

Fül. *Auris.* 23.
 File. *Auris sua.*

58. Pelje.
 59. Pel.
 60.
 61. Pelje.
 62. Peljá.
 63. Piliks
 Pilifo.
 Plis.
 65. Pel.
 66. Bal.
 Bjal.
 67. Pal.
 68. Pel.
 69. Pjal.
 70. Pel.
 71.
 72. Pil.
 73. 74.

Homlok. *Frons.* 24.

139. Omkoto.
 140. Onkoto.
 141. Omkotto.
 146.

Szaj.

- Száj. *Os.* 27.   60. Kil.
 Ajak. *Labium.*   61. Kel.
 Bafz. *Mystax.*   62.
 Bavufz. *Schnurbart.* 63. Elm.
 Bajafz.   Julma.
                                     Zjulma.
 54. Szuu.   64. Tfelgé.
     Szu.   65. Kil.
 55. Szuu.   66. Nelma.
 56. Szu.   67. Nelm.
     Suu.   68. Ilm.
 57. Szu.   70. Njálím.
 89. Avufz.   71. Njalem.
 90. Avucz.   72. Njám.
 91. Avufz.   73. Njalem.
 92. Avucz.   74. Njalem.
 94. Avufz.   89-106. Tjel.
 95. Aúfz.   — — Tel.
 96. Agufz.   Til.
 99. Aufz.
 101. Oufz.
 106. Ajakh.
-
- Torok. *Jugulum.* 28.
 Torku. *Fugulo praeditus.*
 50. 51. 52. 54.
     Kurku.
 55. Kurk.
 66. Tor.
 67-72. Tur.
-
- Fog. *Dens.* 29.
 65. Pin.
 68. Ping.
 70. Penk.
     Pek.
 73. Ponk.
-
- Nyelv. *Lingua.* 30.
 Nyalom. *Lambo. Lingo.*
 Nyelem. *Deglutio.*
 55. Keel.
 56. Kijali.
     Kelli.
 57. Keli.
 59. Kiv.
-
- Szakál. *Barba.* 31.
 Borotva. *Novacula.*
 Borodva.
 Boroda. *Roffice.*
 61. Szakala.
 62. Szakal.
 64. Szogál.
     Szukhál.
 81. Tzakán.
 88 92. Szakal,
 93. 94. Szakkal.
 95. Szakul.
 96. Szagal.
 97 — 100. Tzagál.
 101 — 105. Szakal.
 135. 136. 137. Szakál.
-
- Nyak. *Collum.* 32.
 Nyakam. *Collum.*
     meum.
 Nyakán. *Per collum*
     sum.
 74. Naugol.
 139. Nikinma.
 141. 146. Nikin.

- Kéz. *Manus.* 35.
 Kézi. *Manuarius.*
 Keze. *Manus sua.*
 Kar. *Brachium.*
54. Kkhézi.
 Ttfézi.
 Tzéfzi.
55. Kiaszfzi.
 56. Kjazi.
 Kazi.
 57. Kjazi.
 58. Kes.
 Gies.
 59. Ke.
 60. Ki.
 61. Ked.
 Kede.
 62. Kjad.
 63. Kit.
 71. Ket.
 74. Köt.
 135. Gar.
 136. Gar.
 137. Gar.
-
- Láb. *Pes.* 40.
 Gyalog. *Pedestris.*
 Jároka. *Ambulatorius.*
 Jarkálni. *Obambulare.*
 Nvargalni. *Curfitare.*
 Allok. *Sto.*
54. Jarga.
 Jalka.
 55. Jalg.
 56. Jalga.
 57. Jalgu.
 58. Juolge.
 63. Jal.
 66. 67. Jal.
 88. 105. Ajak.
-
- Vér. *Sanguis.* 45.
54. Véri.
 Eri.
55. Verri.
 56. Véri.
 57.
 59. Vir.
 61. Vjár.
 62. Ver.
 63. Vjur.
 65. Vir.
 66. Ur.
 67. Ure.
 68.
 Sziv.
-
- Szil. *Cor.* 46.
 Szüvem. *Cor meum.*
 Szüved. — *tuum.*
 Szüve. — *suum.*
54. Szüle.
 Szüven.
 Szüdjän.
 55. Szüdda.
 Szida.
 57. Szüven.
 59. Szielem.
 65. Szülem.
 70. Szem.
 71. 72. 73. 74.
 120. Szjei.
 121. Szei.
 122.
 123. Széje.
 124. Szeó.
 125. Szoa.
 126. Szid.
 164. Szin.
-
- Téj. *Lac.* 47.
 Tejet. *Accusativ.*
 72. Tüti.
 73. 74. 75.
-
- Hallás. *Auditus.* 48.
 Hallom. *Audio.*
 Halló. *Auditor.*
54. Kuullo.

56. Knullit.
58. Kullem.
68. Kolim.
-
- Szag. *Odor.* 57.
Szaglas. *Olfactus.*
168. Szungá.
169. Szungnje.
177. Szunk.
-
- Nev. *Nomen.* 54.
Nevem. *Nomen meum.*
54. N-mi.
55. Nimmi.
56. Nimi.
57.
59. Nem.
60. 65.
66. Nammi.
67. Nam.
69. Nema.
70. Nem.
72. Nem.
73.
74. Nimma.
76. Nam.
120. Nim.
123. Nimde.
127. Nim.
165. Nam.
169.
177. Nom.
178. Namum.
-
- Kiáltás *Clamor.* 55.
Parantsolat. *Mandatum.*
71. Parantsukut.
-
- Szó. *Verbum.* 58.
Szózat. *Vox.*
Szufz. *Spiritus.*
Szufzszanas. *Respirium.*
Szollamlók. *Loqui incipio.*
88. Szoz.
89. 90. Szjofz,

- Szilljamjak.
92. Szoz.
93. Szjuz. 94.
97. 98. 101. Sjuz.
103. Szjofz.
-
- Szerelem. 60.
Szeretet. *Amor.*
126. Szurant.
128 Szorat.
-
- Dolog. *Opera.* 63.
Rabota. *Roffice.*
4. Dilo.
Rabota.
6. D'felo.
7. Rabota.
10 - 11.
-
- Erő. *Vis.* 66.
Hatalom. *Potestas.*
- 15 Errua.
51. Uru - Sziv.
63. Erek.
Irek.
65. Teré.
Erik.
Irko.
120. Jeru.
121. Ervu.
-
- élet. *Vita.* 68.
élelem. *Vitus.*
Eleven. *Vivus.*
élő. *Vivus.*
elem. *Vivo.*
elendő. *Viturus.*
54. élo.
Elemja.
Eljamja.
55. Ello.
56. Elendja.
57. élemja.
58. Elem.
59. Olom.
60.

Lélek. <i>Spiritus.</i> 70.	64. Melge.
Lilek.	85. Sugag.
Léleket. <i>Halitus.</i>	<hr/>
65. Lulan.	Szél. Szélvez. <i>Ven-</i>
Lul.	<i>tus.</i> 79.
69. Lil.	Tél. <i>Hyems.</i>
72-73.	54. Tuuli.
<hr/>	55. Tuul.
Halál. <i>Mors.</i> 71.	56. Tuul.
54. Kuolema.	57.
56. Kualim.	59. Tél.
59. Kolem.	60. Til.
60. Kulim.	64. Szil.
61. Kulomo.	Szjal.
62. Kuloma.	65. Tél. Tyél.
65. Kulon.	Tol.
66. Kalan.	74. Til.
67. Halál.	Tél.
70. Kalol.	89. Gil. <i>él.</i>
73. Kul.	90. él.
74. Laul.	91-92.
88. Ulim.	94. Il.
89. Ulem.	Gil.
90. Ulim.	95.
91-105.	96.
<hr/>	97. Tfél.
Gollyobis. <i>Globus.</i> 74.	99. Dil.
Tüga (Kerekfég) (<i>Cochlea</i>	Hil.
<i>Trochlea.</i>	100. D'fil.
71. Tiganol.	103. él.
128. Tiganol.	104. D'fil.
<hr/>	105. él.
Nap. <i>Sol.</i> 75.	106. Tjél.
Nyár. <i>Aestas.</i>	<hr/>
Nyara. <i>Aestas sua.</i>	Villámlás. <i>Fulgur.</i> 84.
135. Nará.	Virlámlás.
136. Nará.	Viradás. <i>Crepusculum</i>
Njará.	<i>matutinum.</i>
137. Narán.	60. Virdjalo.
<hr/>	Jég. <i>Glacies.</i> 86.
Sugár. <i>Radius.</i> 78.	Tél. <i>Hyems.</i>
Meleg. <i>Calor.</i>	54. Jéö.
Napmelegesfüt. <i>Solis calor</i>	Jég.
<i>urit.</i>	Lja.
Nap sugár melegit.	
<i>Solis radii calefaciunt.</i>	

55. Jae.	Jetna.
Jea.	72. Itna.
56. Gija.	73. 74.
57. Ge.	Tavaj. <i>Vere, vel anno</i>
58. Jagna.	<i>prasterito. 29.</i>
59. li.	69. Toja.
60.	70. Tauen.
61. ši.	Tovi.
62. Jei.	121. Nará (Nyár). <i>Aestas.</i>
Ei.	130. Nára.
63. Ie.	šfz. <i>Autumnus. 93.</i>
66. Janka.	70. Szüz.
67. Jagn.	54. Szifz.
Tal.	Tél. Téli. <i>Hyems. 94.</i>
68. Jank.	<i>Hybernus.</i>
69. Jang.	50. Tlin.
70. Jenk.	51.
Enk.	54. Talvi.
71.	55. Talve.
72. Ionk.	56. Talavi.
73. 74.	58. Talve.
75. Ulgo.	69. Teli.
76. Jakh.	70. Telli.
77.	Eřztendö. <i>Annus. 95.</i>
78. Iakh.	55. Afzta.
79. Ikh.	Afzt.
80. Iekh.	66. Ita.
<hr/>	Idö. Ideje. <i>Tempus. 96.</i>
ěi.	56. Igja.
ěj. <i>Nox. 88.</i>	Aiga.
ějet. <i>Noctem.</i>	57. 58.
ějtzaka. <i>Noctu Noct.</i>	139. Tadu.
55. Eřze.	Föld. <i>Terra.</i>
ě.	Mezö. <i>Campus. 97.</i>
69. ěti.	118. Miza.
74. Ei.	119. Muřzřza.
164. Je. š.	Muřzřzeka.
<hr/>	Viz. <i>Aqua. 98.</i>
Eřte. Eřtve. <i>Vespera. 90.</i>	Ital. <i>Potus.</i>
66. Ete.	Iřzom. <i>Bibo.</i>
Et.	54. Vezi.
67. Iti.	
69. Edi.	
70. Etno.	

55. Vefzfzl.
 56. Vezi.
 57.
 50. Va.
 60.
 61. Vjat.
 62. Ved.
 63. Vjut.
     Vjüt.
 65. Vu.
 68. Vit.
     Uit.
 69.
 120. Itu. (Itat. *Facit hibern.*
     Ittái. *Bibisti.*
 121. Ija Ijándol. *Biberis.*
 126. Id, lddmeg *Ebibe.*
 127. It. Ittál. *Bibisti.*
 128. 129.
 135. Uzfzfu lzfzfa. *Bibit ille.*
 137. Uzfzfun.

Tenger. *Mars.* 99.

Tenyész.

Tenyészik. *Augetur. Multiplicatur in numerum infinitum, veluti arena maris.*

38. Denizlér.
 39. Dengiz.
 91. 92.
 94. Dengisz.
     Tingisz.
 98. Tenisz.
 99. Tengisz.
 103. Dengeszljár.
 104. Tingisz.
 105. Dingéz.
 118. Tengiszlje.
 137. Tengisz.

Föveny. *Arena.* 102.

Homok. (*Kumok*)

88. Kum.
 89. 99.

98. Kumak.
 101. Kuvak.
 103. Kum.
 104. —
 105. Kom.
 106. Kumakh.
 108. Kumi.
 114. Gum.
 117. Knm.

Por. *Pulvis.* 104.

Pelhe.

Pihe. *Flocculus.*

Monas.

Apro. *Minutum.*

Aprofág. *Minuties.*

Particulas.

54. Püllü.

56. Pellü.

Pülü.

57. Peljo.

61. Pul.

62. —

63. Porák.

75. Purk.

171. Apra. *Apria.*

Hegy. *Mons.* 106.

Pufzta. *Desertum.*

Pufztája. *Desertum suum*

76. Pufsta.

Pufstaja.

Part. *Ripa.* 107.

Littus.

Berek. *Lucus.*

Bereg Vármegye.

Comitatus Beregiensis in Hungaria.

56. Berega.

59. Bereg.

62. Berjak.

Domb. *Collis.* 108.

Halom.

56. Kholma.

60. Holm.

Levegőg.

Levegőég. <i>Aer.</i> 110.	127. Ti.
Lélekzet. <i>Spiritus. Ha-</i>	118. 129. 130.
<i>litus.</i>	131. Tui.
Lelke. <i>Spiritus suus.</i>	134. Tul.
69. Lil.	138. Togo.
114. Lekkie.	139. — 146.
Pára.	163. Tua.
Göz. <i>Vapor.</i> 111.	Melegfég. <i>Calor.</i> 113.
Lehellet. <i>Spiritus.</i>	<i>Fervor. Aestus.</i>
Levegő. <i>Halitus.</i>	Göz. <i>Vapor calidus.</i>
1. Pára.	89. Kizu.
2. 3. 4. 5. 6. 10. 11.	90. Kuz.
112. Pára.	91.
54. Leel.	94. Kufz.
Level.	95.
Leil.	96. Kofz.
60. Pár.	99.
Tüz. <i>Ignis.</i> 112.	104. Kuz.
Tüzi. <i>Ignis.</i>	106. Kujafz.
Tüzet. <i>Iguem.</i>	107. Küz.
54. Túll.	Hofzufág. 117.
55. Tull.	Hofzfa. <i>Longifolio.</i>
56. Tull.	Hofzu.
57. Tull.	Hofzu. <i>Longus.</i>
58. Tol.	Hofzua.
Tollo.	Hofzan. <i>Longe.</i>
61. Tol.	Hofzulag.
62. —	89. Uzun.
63. Tul.	90. 105.
Tül.	Uzunluk.
65. —	Kő.
66. Taut.	Kü. <i>Lapis.</i> 121.
67. Tat.	Köve. <i>Lapis suus.</i>
70. Tjod.	Követs. <i>Lapillus.</i>
71. Tut.	Kova. <i>Silic.</i>
72. Turút.	Kovats. <i>Quarzum.</i>
73. —	54. Kivi.
74. Türöt.	55. Kivi.
75. Tü.	56. Kivi.
120. Tu.	57.
121. 122. 123. 124.	61. Kjav.
125. Tun.	62. Kev.
126. Tön.	

62. Kev.	96. 97. 98. 99.
63. Kü.	100. Kimis.
Kjui.	103. Kumus.
66. Ku.	104. Kumefz.
67. Kov.	105. Kjomés.
70. Kiv.	106. Kjumulz.
Kéu.	132. Kumis.
71.	142. Kumis.
108. Kva.	149.
109. Kua.	150. Kumifz.
110. Kva.	<hr/>
158. Uáts (Kovats).	So. <i>Sal.</i> 124.
168.	Tüz. <i>Ignis.</i>
Arany. <i>Aurum.</i> 122.	88. 106. — Tuz.
Ezüft. <i>Argentum.</i>	Toz. Tufz
Kénefö. <i>Argentum vivum.</i>	<hr/>
<i>Mercurius.</i>	123. 148.
65. Izvefz.	<hr/>
106. Kifzil.	Tífuda. <i>Miraculum.</i> 125.
Kümjufz.	56.
152. Kümüts.	57. Tífudo.
Ezüft. <i>Argentum.</i> 123.	59. Tjudo.
Arany. <i>Aurum</i>	60.
Kénefö. <i>Argentum vivum.</i>	62. Tífüda.
Kinefö.	63. Tífudja.
On.	67. Tífjura.
Olom. <i>Stannum.</i>	<hr/>
<i>Plumbum.</i>	Fü. <i>Herba.</i> 127.
50. Aratz.	Burján. <i>Unkraut.</i>
51. 52.	Tfajon. <i>Urtica.</i>
59. özifz.	Tfalán.
60. Ezifz.	Tzika. <i>Cotyledon. Corculum</i>
66. Alna.	<i>plantae.</i>
67. Oln.	Murok. <i>Daucus carota</i>
68. Olm.	Virág. <i>Flos.</i>
69. Olna.	Sás. <i>Carex.</i>
89. Kümüs.	Zab. <i>Avena.</i>
90. Kumis.	Gaz. <i>Quisquiliæ. Un-</i>
91.	<i>kraut.</i>
92. Gümus.	89. 90. Ulján. 94. 99.
94. Kumis.	91. Ulem.
Kome's.	96. Ulün.
95. Kumis.	98. Ulon. Iulon.
	luljan.
	102. Tífjamján.
	105. Ulén.
	140. izjuka.

119. Mora.
 146. Tfal.
 151. Uigun.
 166. Vira.
 Sa.
 167. Szabza.
 168. Gofz.
 169. Gafz.
 177.
-
- Fa. *Arbor.* 128.
 54. Pun.
 55. Pu.
 56. Puu.
 57. Pu.
 59. 60. 63. 65.
 75. Po.
 120. Pja.
 121. 124.
 125. Fua.
 127. 128. 129. Po.
 130. Pu.
-
- Tölgy-fa. *Quercus.* 131.
 87. Tuld's.
-
- Töke. Tönk. 132.
 Tönkö. *Truncus.*
 63. Tangáta.
 64. Tongodá.
 90. Tüngak.
 91. 94. 95.
 98. Tiungóts.
-
- Level. Lapu. Lapát. *Fo-
 lium.* 133.
 61. Lópát.
 66. Lopta.
 67.
 68. Lupta.
 69. Lopto.
 70. Lipit.
 71. Libet.
 72. Livort.
 73. Livat.
 74. Luvát.

- Gvilmöts. 134.
 Gvilmöts. *Fruillus.*
 62. Gimis.
 89. —
 92. Jemis.
-
- Fahaj. *Cortex.*
 Kéreg. 135.
 I. Kora.
 57. Kor.
 60. Kora.
 66. Karfa.
 70. Kar.
 72. —
 73. Karjukh.
 89. Käeri.
 90. Kairi.
-
- G. ikér. *Radix.* 136.
 Koro. *Caulis. Frutex.*
 Tarlo. *Stipula.*
 Tar-buza. *Triticum
 muticum.*
 I. Koren.
 2. - 7. 11. 12.
 62. Korján.
 66. Tara.
 67. 68. 69. Tar.
 70. 71. Terre. Ter.
 89. Tamir.
 90. 90. Tamur.
 94. 95. 96. 104. 105.
 Tamir. Tamor.
 99. Tamjer.
-
- Mező. *Campus.* 138.
 Mezőre. *Ad campum.*
 Föld. Terra.
 Gyalog. *Per terram
 ambulans.
 Terrestris.
 Pedestris.*
 Gyalogot. *Accusativ.*
 Tílán. *Urtica.*
 Tarlo. *Stipula.*

Kinyér.

- Kenyér. *Panis.*
31. Feld.
32. 35. 39. 40. 41.
54. Pilydo.
Peldo.
55. Pellud.
66. Peldo.
57. Pellet.
58. Jalget.
85. Mezre.
Mefaza.
86. Mizráa.
88. Tarlalex.
89. Jalán.
91. D'falan.
93. Ekiner.
111. Mesipa.
166. Felda.

-
- Gabona. 140.
Buza. *Frumentum.*
Arpa. *Hordeum.*
93. Arpa.
97. Arba.
166. Arba.

-
- Ro's. *Socale.* 141.
Haris.
Harits.
Haritska. *Polygonum.*
Fagopyrum
Buchwitzka.

- Buza. *Triticum.*
1. Ro's.
2. 5. 6. 11.
8. Raa's.
33. Roggo.
34. Rogge.
35. Rokken.
37. Rug.
38. Rugkorn.
39. Rog.
41. Rogge.
42. Rugífi.
43. Radzi.

44. Rudtzi.
50. Rod'z.
51. Rokhi.
51. Rotl.
55. Rukki.
56. Rnifz.
57. Ruis.
60. Ritferg.
61. Roz.
62. —
63. Ru'fa.
— R'fa.
66. Oro's.
67. Retfakh.
68. Ratfig.
Rufz.
69. Oros.
89. Aris.
90. 91. 94. 95. 96. 98.
Ari's.
99. Tskariz.
Aris.
100. Ares.
101. Ari's.
103. Bugdai.
104. Arifz.
105. Ares.
126. Aris.
135. Burtzaká.
148. Bugdai.
149. Aris.
146. Orofil.
150. Butai.
152. Orofz.
166. Rozo.

-
- Hal. *Pifár.* 144.
54. Kála.
55. Kalla.
56. Kala.
57. —
58. Kucie.
61. Kal.
62. — 63. 66. Kvoll.

67. Kvol.
68. Kul.
69. Hul.
70. —
71. Kul.
73. 73.
88. 101. 103. 106. Balik.

120. Hálje.
121. Haljé.
122. Halija
125. Kole.
126. Kólle.
127. Koál.
128. Kual.
129.
130. Kale.
131. Kujelle.
132. Kola.
133. Holla.
134. Galle.

ökor. *Bos.* 148.

Bika. *Taurus.*

Bik. *Rossica.*

10. Bik.
12. —
61. Buka.
62. —
64. Bigur.
Bogor.
90. Boga.
95. Bugá.
Buka.
97. 98.
99. Ragá.
100. Bugá.
101. —
103. Bogá.
130. Bukha.
132. Buga.

Tehén. *Vacca.* 149.

ökor. *Bos.*

üő. *Juvenca.*

Borju. *Vitulus.*

89. Szigir.
90. Szer.
91. Szigir.
94. 95.
96. — Szer.
99. Szagar.
— Szgír.
103. Szogor.
104. Szer.
105 Szogor.
126. Szir.
127. 128. 129.
135. Une.
Ukir.
136. Unja.
Un.
137. Ukir.
138. Kukur.
Gokör.
141. Kukur.
142. Ukur.
177. Borjuko.

Kos. *Aries.* 150.

Bárány. *Agnus.*

Juh. *Ovis.*

Berbéts. *Vervex.*

Kotza. *Femella.*

Barán. *Rossica.*

2. 6. 7 10. 11.

46. Vervéts.
52. Kiju.
54. Boran.
60. Baran.
61. Baran.
62. Boran.
88 Kots.
89. Kotskár.
92. Kojun.
93. Kots.
94. Kotzkár.
95.
96. Kutia.
98. —

99. Kutzkar.
 101. Katfa.
 102. Kotskar.
 117. Kn.
 132. Kutfá.
 135. 136. 137. Khutza.
 141. Kofsa.
-
- Szarv. 151.
 Szaru. *Cornu.*
54. Szarvi.
 Szjarvi.
 55. Szarv.
 56. —
 57. Czarvi.
 58. Tjurve.
 59. Szjur.
 60. —
 61. Szjuro.
 62. Szjura.
 65. Tfur.
-
- Lo. Lu. *Equus.* 153.
 Kantza. *Equa.*
 Kabala. *Equa.*
 Kon. *Rossica.*
1. Kon.
 2. —
 3. Koni.
 4. Kon.
 5. —
 6. Koni.
 7. —
 10. Kon.
 11. Kin.
 16. Kapoll.
 23. Kavallo.
 24. —
 25. Kavalio.
 26. Kavallo.
 27. Kaval.
 28. Seval.
 45. Kál.
 46. Kál.
 62. Kon.
66. Lo.
 67. Lu.
 68. Ljuv.
 69. Lu.
 70. Lou.
 — Lovu.
 72. Lob.
 73. Log.
 74. —
-
- Difzno. *Porcus.* 153.
 Sus.
 Szuka. *Porca?*
43. Czuka.
 44. Kuka.
 54. Szikka.
 55. Szigga.
 56. Sziga.
 63. Szüfzna.
 64. Szifzná.
 91. Szufzka.
 96. Czoczka.
 94. Cfucska.
 98. Cfocska.
 104. Cfucska.
-
- Kutya. *Canis.* 154.
 Eb.
 79. Kutz.
 Kud's.
 80. Kui.
 167. Kutá.
 168. Kutta.
 169. Kutéh.
 — Kuttren.
 177. Kutha.
-
- Matska. *Catus.* 155.
 Cziczus.
 12. Motjág.
 29. Matu.
 45. Mag.
 67. Mjatfik.
 Kan.
 70. Mifak.
 74. Mifzak.

77. Kitik.
 78. Pifik.
 89. Atamatsi.
 92. Mifik. 93. -
 94. Mufák.
 95. Mifik.
 96. —
 98. Mifik.
 99. Irmifák.
 102. Mifuk.
 104. Mifik.
 110. Cziczu.
 112. Czuku.
 113. Czugu.
 114. Cziczik.
 Czicziklu.
 115. Cziczki. Czifzke.
 121. Kitiko.
 166. Matska.

Egér. *Mus.* 156.

56. Tengjar.
 67. Tankir.
 68. Tanager.
 69. Tangir.
 70. Lenkir.
 72. Longur.
 73. —
 74. Iomgur.
 140. Tepirkán. Toportyán féreg.

Tollu. *Penna.*

Toll. 158.

61. Tolga.
 62. —
 66. Tulla.
 67. Towl.
 68. Toul.
 69. Tuul.
 70. Togol.
 73. Tugol.
 74. —
 120. Tili.
 Tuo.

121. Tu. 128.
 Kakas. 159.
 Kokas. *Gallus.*
 Kukorékol. *Gallus*
czintat.
 Tíbe. Túrke. *Pullus.*
 Tik. Tyuk. *Gallina.*

6. Kokos.
 10. Kogus.
 13. Kók.
 27. Kok.
 28. 31. 32. Kok.
 46. Kokos.
 54. Kukoi.
 55. Kikkasz.
 56. Kukko.
 57. Kukoi.
 66. Kurék.
 68. Kuarik.
 70. Koszisz kurék.
 73. Tut kurikkui.
 74. Kuifzutskur.
 75. Tfits kurjak.
 76. Kúrufz.
 Kurkhan.
 77. Korofz.
 — Tfitfik.
 78. Túrke.
 85. Tik.
 — Dik.
 91. Kuráfz.
 92. Koroz.
 93. Koruz.
 94. Taukh.
 Tzibi.
 95. Koráfz.
 96. Kuráfz.
 Taukh.
 97. Takák.
 98. Táká.
 Petik.
 99. Koráfz.
 101. Tagák.

102. Takhu.
Dik.
103. Khurufsz.
105. Khoráfsz.
106. Petuk.
137. Taká.
167. Kokar.
-
- Mony. *Ovum*.
Tynkmony. 160.
Tojás.
54. Muna.
55. Munna.
56. Kanamuna.
63. Muno.
67. Monn.
Mom.
68. Mun.
Mou.
69. Mungl.
123. Mjána.
124. Monna.
125. Mónu.
132. Múni.
-
- Tik. Tyuk. *Gallina*. 161.
Kakas. *Gallus*.
Tíbe. *Pullus*.
Emetyuk. *Gallina foemina*.
1. Kokos.
3. Kokofzk.
5. Kokoska.
6. Kokos.
63. Tíbe.
64. Tífigi.
Tsjebe.
66. Tokuh.
70. Tauk.
88. Tavuk.
89. Taúk.
90. Tauk.
91. Tzibífsz.
92. Tavuk.
94. Tauk.
Tsibi.
95. Taúk.
96. Tikhi.
— Tauk.
98. Taká.
99. Taok.
101. Tagák.
102. Takhu.
103. Tauk.
Tavok.
104. Tauk.
105. Tavok.
135. Takia.
136. Takja.
137. Emetaka.
-
- Lud. *Anser*. 162.
Kátfa. *Anas*.
13. Goid.
16. Ged.
17. Geöd.
18. Gaöd.
19. Gud.
66. Lonta.
67. Lunt.
68. Lúnt.
69. Lunt.
70. Lont.
72. Lunt.
73. Lont.
77. Kasz.
78. —
79. Kaz.
87. Káza.
88. Kasz.
89. Kaz.
90. —
91. — Kasz.
92. 93. 94. 95.
96. Kats.
97. Kasz.
98. 99. 100. 101.
102. Kasz.
103. Kaz.
104. —

- 105. Kafz.
- 106. Khafz.
- 111. Kafz.
- 112. 113.
- 114. Kaaz.
- 115. Gad's.
- 117. Kafz.
- 119. —

Kátfa. *Anas.* 163.
Lud. *Anser.*

- 4. Kas'na.
- 6. Katfor.
- 10. Katska.
- 11. —
- 63. Ludo.

Galamb. *Columba.* 164.
Golub. *Rossice.*

- 1. —
- 2. —
- 3. Golubits.
- 4. Golub.
- 5. —
- 6. Golb.
- 7. Goluba.
- 10. Golenb.
- 11. Golub.
- 12. Golub.
- 13. Kolommen.
- 14. Koulm.
- 16. Kolm.
- 17. Kolom.
- 18. Kolomen.
- 19. Kölobmön.
- 22. Kolumba.
- 23. Kolomba.
- 27. Kulon.
- 28. Kolombje.
- 45. Polumb.
- 46. Porumb.
- 59. Gülü.
- 60. Gulu.
- 61. Gulka.

- 62. Gulub.
  - 120. Gülü.
-
- Eke. *Aratrum.* 165.
  - Arat. Aratok. *Meto.*
  - 13. Arat.
  - Aradr.
  - 14. Alatzr.
  - Aratzr.
  - 25. Arado.

Borona. *Occa.* 166.
Eke. *Aratrum.*
Borona. *Rossice.*

- 1. Borona.
- 2. Brana.
- 3. —
- 4. Brani.
- 5. Brana.
- 6. Brona.
- 10. —
- 11. Borona.
- 12. —
- 138. Baraná.
- 166. Brona.
- 18. Eg.
- 13. Ege.
- 34. —
- 35. Eggé.
- 40. Eggé.
- 44. Ekketefz.

Határ. *Limes.* 167.
Me'sgye.
Sinor. *Chorda. Regula.*
Linea.

- Me'fa. *Rossice.*
- 3. Medja.
- 4. Metfa.
- 6. Mefza.
- 7. Miö'fa.
- 10. Miödtza.
- 11. Me'fa.
- 12. 59.
- 60. Mi'fa.

61. Me'fa.		Balta.	} 175. <i>Securis.</i>
62. Mje'fa.		Szekertze.	
85. Szinur.		Fejfsze.	
86. Szinur.		1. Szjekira.	
92. Szinor.		2. Szekera.	
126. Me'fa's.		3. Tsekira.	
166. Mi'fa.		4. Szekera.	
	Kapu. <i>Porta.</i> 169.	5. Szjekira.	
88. Kapú.		6. Szekera.	
92. Kapu.		7. 9. 10. 11.	
105. Kapó.		22. Szekurifz.	
108. Kapi.		88. Baltá.	
	Udvar. <i>Aula.</i> 170.	89. —	
	Dvor. <i>Roffice.</i>	90. — Baltá.	
I. Dvor.		91. 92. 93. 94. 95.	
2. 3. 4. 5. 6. 7. 9. 10. 11.		96. Balti.	
13. Dor.		98. Baltá.	
	Mérő. <i>Mensura.</i> 173.	99. Baltau.	
	Mérték.	101. Maltá.	
	Mjera. <i>Roffice.</i>	103. Baltá.	
I. 2. 3.		104. Baltá.	
4. Mira.		105. 130.	
5. Mjera.		132. Baltu.	
6. 7. 9. 10. 11. 12.		148. Balto.	
57. Mjarii.		149. 150.	
59. Mjera.		Or. } 182.	
60. Mera.		Lopó. } <i>Fur.</i>	
62. Mjera.		Tolvaj. }	
	Kád. <i>Cadus.</i> 174.	Vor. <i>Roffice.</i>	
	Veder. <i>Urna.</i>	66. Tolmik.	
	Kád. <i>Roffice.</i>	68. Tulmint.	
2. Kádka.		Tulmik.	
4. Kád.		69. Tolmak.	
5. —		90. Vor.	
10. Kádz.		91. Vur.	
13. Kád.		95. Ura.	
20. Kádofz.		96. Ura.	
22. Kádofz.		97. Ourud'fi.	
66. Kád.		98. —	
81. Kád.		99. Uoro.	
137. Vedré.		104. Oro.	
		106. Orjakh.	

Strá'fa. <i>Custos.</i> 184.	10. —
Sztoro's. <i>Roffice.</i>	11. Jármo.
1. Sztrá's,	54. Ikkja.
2. —	55. Iкке.
3. Sztrá'snik.	56. Ijuge.
4. Sztrá'sni.	57. Jugei.
5. Sztrá's.	60. Igo.
9. Sztro's.	<hr/>
10. 11. 12.	Világoffág. <i>Lux.</i> 199.
57. Sztoro'fu.	54. Valkéufz.
<hr/>	57. Valgei.
Kattona. <i>Miles.</i> 190.	63. Valk'féfz.
Bátor. <i>Andax</i>	<hr/>
Vitéz. <i>Miles.</i>	Vén.
Legény. <i>Juvenis.</i>	Vénhedt.} <i>Senex.</i> 202.
Szegödött. <i>Mercenarius.</i>	54. Vanha.
Serény. <i>Celer. Agilis.</i>	55. Vanna.
Bajnok. <i>Pugil. Athleta.</i>	56. Vanga.
Boinik. <i>Roffice.</i>	57. Vangu.
Boin.	<hr/>
Voinik.	Alatfon. <i>Alfo. Hu-</i>
3. Vitez.	<i>mile.</i> 205.
17. Szegeder.	Kutak. <i>Kitán. Parum.</i>
Szögödör.	Otfo. <i>Vile.</i>
61. Ljedna.	56. Alaganf.
63. Szariny.	59. 60. Ulin.
Szjargeny.	61. Alkine.
89. Bajatur.	62. Alkjenje.
92. Bátir. 94.	65. Ulin.
99. Bátirlik.	67. Ellim.
Bátar.	68. Jalin.
104. Bátir.	88. Altfák.
105. Bátor.	92. —
<hr/>	94. Alfa.
Iga. } <i>Jugum.</i> 196.	99. Alafa.
Járom. }	103. Alytfák.
Igo. <i>Roffice.</i>	105. Alcfák.
1. Igo.	114. Lokhun.
2. Järm.	115. Lakhon.
3. Járam.	116. Lakhun.
5. Igo.	76. Kutfuk.
Járem.	77. Kuta.
7. Járe.	118. Vuotfu.
8. —	<hr/>
9. Jár'smo.	Nagy. <i>Magnum.</i>
	Elég. <i>Sufficiens. Satis.</i> 206.

88. Olu.
 89. Ulu.
 90. Ułkan.
 91. Uług.
 92. —
 94. Ullu.
 95. 96.
 97. Uług.
 98. Ulu.
 99. Ołogo.
 100. Ulu.
 102. Uług.
 105. Ułken.
 106. Ułakbán.

Kitfin. *Parum.* 207.
 Darab. *Fruſtum.*
 Kurta. *Brevs.*

48. Dabab.
 76. Kutſuk.
 77. Kitük.
 79. Kiſzin.
 82. Koteń.
 89. Kitskinje.
 Kitſik.
 91. Küſzkinja.
 92. Kitſi.
 93. Kitſik.
 94. Kitskinja.
 Kitzik.
 95. Kitſuk.
 96. Kitze.
 Kitſu.
 97. Kitſik.
 98. Kitſiná.
 99. Kitſek.
 100. Kitſi.
 101. Kutſu.
 102. Kurd.
 103. Kitſik.
 105. Ketſik.
 106. Kutſugni.
 109. Kotſuk.

171. Kord.
 183. Ketſil.

Fejér. *Album.* 208.
 Világos. *Lucidum.*
Candidum.
 Arany. *Aurum.*

50. Aratz.
 51. Aratz.
 54. Valgi.
 — Valkija.
 55. Valge.
 56. Valgie.
 57. Vølge.
 58. Velkeſz.

106. Urjun.
 120. Jalana.
 121. Jallina.
 Jellena.
 136. Tzaran.
 137. —
 139. Bagdarin.
 140. 141. 142. 143. 146.

Fekete. *Nigrum.* 209.
Tſerna. Nomen rivuli
 ad Oppidum *Diva* in
 Tranſilvania.
Kara. Nomen pagi in
 Tranſilvania.

1. 2. 3. 4.
 5. Tſerno.
 6. 7. 8.
 9. Tſorno.
 10. Tſarno.
 11. Tſerno.
 12. —
 89. — Kará.
 90. — — 106.
 135. 136. 137.

Veres. *Rubrum.* 210.
 Tſeres. *Rubefactum.*
Corium cortice
Quercis maceratum.
 Kraſzna.

- Krafzna. *Nomen Oppidi et Rivulii in Transilvania.*
 Sziürke. *Album nigro variegatum. Germanice Schimmel.*
 Krafzno. *Roffice.*
 1. Tfermno.
 2. Krafzno. Tferveno.
 4. -- -- II.
 12. Krafzimbo.
 55. Verrev.
 76. Zurkh. Sziürk.
 79. Szirk. Zurkh.
 102. Sziürük.
-
- Zöld. *Viride. 211.*
 Kék. *Coerulcum.*
 Zeleno. *Roffice.*
 1. Zeleno.
 2. -- 12.
 43. Zals.
 95. kok.
 97. Kuk
 98. —
 100. Kék.
 101. Kuk. Kok.
 106. Kjuk. Kég.
 134. Kuk.
 141. Kuku.
-
- Könnyü. *Levis. 214.*
 60. Kokni.
 66. Kunna.
 67. Kunne.
 68. Kannauk.
 69. Kïina.
 73. Koneg.
-
- Jol. *Bene. 216.*
 Dobra. *Nomen Op. in Transf.*
- Dobro. *Roffice.*
 1. Dobro.
 2. -- 12.
-
- Laffan. *Louts. 224.*
 66. Lafzi.
 67. Latsem.
 68. Lafz.
 69. Latfel.
-
- Elö. Eleven. *Vivus. 225.*
 Élet. Ilet. *Vita.*
 Lélek. Lilek. *Anima.*
 Derék. Derik. *Vividus. Robustus.*
 32. Alciv.
 33. Leventeg.
 34. Levendikh.
 35. Lcbend.
 36. —
 37. Levende.
 39. Levande.
 40. Levendig.
 41. Ljavenlik.
 47. Éleven.
 54. Eljavjá. Ella.
 55. Ellav. Ella.
 56. Eljavja.
 57. Eljav.
 66. Lilin.
 67. Lili. Ljelenk.
 68. Lilem.
 69. Lilink.
 70. Lilenk.
 73. Lilin.
 74. Lilem.
 75. Iljat.
 88. Diri.
 89. Terik.
 90. Frik.
 91. Tirik.

92. Diri.
 94. Tiri.
 95. Tirik.
 96. Teri.
 97. Tirigk.
 100. Tirik.
 103. Diri.
 104. Ljat.
 120. Ilje.
 -- Iille.
 121. Ile.
 125. Meléte.
 126. Ileng.
 127. Illek.
 128. 129.
-
- örömeft. 226.
Hilariter.
 öröm. *Gaudium.*
 54. Rjemu.
 55. Kemusz. Röm.
 Römfszafzte.
 56. Ruadi.
 57. Rad.
 1. 2. 3. 4. 5. Rad.
 61. 62. --
-
- Enni. *Edere.* 277.
 Edmeg. *Ede.*
 Évé-. *Edebat.*
 Kinyir.
 Kinyér. *Panis.*
 Kenyér.
 88. Emék.
 165. Jemjak.
 118. Kimir.
-
- Inni. *Bibere.* 228.
 Ivam. *Bibebam.*
 Iva. *Bibendo.*
 Ifzom. *Bibo.*
 Ifzok.
 54. Juvva.
 55. Juma.
 56. Juvva.
57. --
 59. Juni.
 60. --
 64. Ifzész.
 65. Juni.
 67. Afzok.
-
- Énekelni. 229.
Canere.
 Szolni. *Loqui.*
 'Sanolni. *Iurgari.*
 59. Szuvni.
 60. Szolni.
 86. 'Sanna.
-
- Aludni. 231.
Dormire.
 Alom. *Somnium.*
 66. Alalakh.
 69. Ulim.
 -- Ulma.
 72. Alinte.
 73. Alinta.
 Aluttam. *Dormivi.*
-
- Elvenni. *Accipere.* 233.
 Fofztani. *Spoliare.*
 59. Vofztni.
 65. Vafztini.
 Vifztini.
-
- Vágni. *Scindere.*
 Vagdalni. 237.
 59. Vundavni.
 65. Vandini.
-
- Vetni. *Serere.* 238.
 61. Videma.
 62. Vidik.
 63. Vidat.
 Videnja.
-
- Szántani. *Arare.* 239.
 Ugarolni.
 Gyurni. *Depfere. Kuet-*
ten.
 59. Girni.

65. Gyironi.
 90. Igerga.
 91. Ifzerga.
 94. Ikkali.
-
- Eldugni. 240.
Occultare.
 Seb. *Schubfack.*
 59. D'febni in den *Schubfack*
verflecken.
-
- Vagyon. *Eft.*
 Van. 243.
 Valo. *Exiftens.*
48. Bugo.
 54. On.
 55. 56. 57.
 61. Uli.
 62 —
 63. Ulo.
 65. Van.
 Uan.
 68. Oli.
 69. Oli.
 Olit (Volt).
 70. Voli.
 73. Vuloul.
 74. Vulvol.
 135. Vanja.
 Vanna.
 137. Vaine.
 170. Vagy.
 Vegy.
-
- Adj. *Da.*
 Adjál. 244.
 Adnál. Annál. Atztze.
54. Anna.
 55. Anná.
 56. Anna.
 57. —
 85. Eddja.
 86. Ati.
 135. Atza.
 137. Atzá. 196. Adu.
-
- Menj. *Ito.* 246.
 Kej. Kelj.] *Cede loco.*
 Alj félre }
 Allok. *Sto.*
 Jövel. *Huc ades.*
54. Menek.
 Mjane.
 55. Minne.
 Kei.
 56. Mjane.
 57. Mene.
 63. Kai.
 64. Kai.
 65. Min.
 66. Manen.
 68. Min.
 69. Mana.
 70. Juva.
 — Mina.
 73. Mina.
 84. Allok.
 Alj.
 97. Kely.
 98. —
 99. Kil.
 101. Kely.
 106. Kely.
 120. Mona.
-
- En. *Ego.* 247.
 Ez. *Hicce.*
 Az. *Iste.*
 Mi. *Nos.*
- Mink.
 54. Minja.
 55. Minna.
 56. Minja.
 57. —
 58. Mon.
 59. Mje.
 60. Mee.
 61. Min.
 62. Mon.
 63. Min.

63. Min.	28. Tü.
65. Mon.	Toa.
76. Men.	29. Te.
77. Emen.	30. Thu.
79. Ez.	31. —
80. Afzfe.	32. Tha.
82. Ani.	33. Du.
83. Anu.	Tu.
84. Ano.	34-40. Du.
85. Ene.	41. Dö.
Ena.	42.-44. Tu.
Ana.	45. Tyi.
86. Jena.	46. Tu.
87. Ana.	47. Te.
88. Ven.	58. Todn.
89. Min.	59. Te.
90. Min.	60. Ti.
91. Men.	61. Ton.
92. Men.	62. —
93. —	63. Tin.
94. — Min.	64. Aze.
95. Men.	65. Ton.
96. 97. 98. 99. 100. 101. 104.	75. Te.
106.	76. Tu.
107. Ez.	77. —
120. Mau.	80. Du.
121. 128.	102. Tu.
Te. Tu. 248.	107. 166. 167. 168.
Ti } Vos.	170. Te.
Tü } Vos.	171. Tu.
Ti. Roffice.	173. —
1. Ti.	176. —
2. — II.	3. Ills. 249.
13. Ti.	14. 8.
14. Te.	16. 17. 19.
16. Tu.	76. O.
17. —	77. O.
18. Tl.	79. Ui.
19. Ta.	Uju.
20. Ti.	93. O.
22.-26. Tu.	102. U.
27. Tju.	169. U8.
Te.	170. Jue.

Mi. }
 Mit. } *Nos. 251.*
 Mink. }
 Mejénk. *Nofter.*
 Mi. *Roffice.*
 1. Mi.
 2. — II.
 13. Ni.
 14. —
 54. Mite.
 — Mi.
 — Me.
 55. Meie.
 56. Mio.
 57. —
 58. Mije.
 59. Mi.
 60. Mejesz.
 61. Alin.
 62. —
 63. Me.
 — Mie.
 65. Mi.
 67. Men.
 68. Mi.
 69. Man.
 70. Mung.
 71. Me.
 73. Min.
 74. Ming.
 75. Mat.
 76. Ma.
 77. Emma.
 76. Mak.
 102. Ma.
 107. Mek.
 120. Manje.
 121. Mane.
 122. Man.
 128. Me.
 134. Mendja.
 147. Mits.
 153. Muju.

157. Muri.
 170. Ma.
 182. Mo.

 Ti. }
 Tik. } *Vos. 252.*
 Tijéd. } *Tuss.*
 Tejéd. }
 Tenéked. *Tibi.*
 54. Tii.
 — Te.
 55. Teie.
 56. Tio.
 57. Tio.
 58. Tije.
 59. Ti.
 60. Tjajasz.
 61. Tin.
 62. —
 63. Te.
 Tii.
 65. Ti.
 75. Tonida.
 107. Tuk.
 134. Tendja.
 135. Ta.
 137. —.
 153. Tuju.
 166. Tume.
 Tumer.
 167. Tufza.
 168. Tum.
 169. —.
 173. Tambi.
 176. Tumi.

 Nekik.
 Nekiek. *Illis. 254.*
 54. Neili.
 55. Neil.

 Mi? *Quid? Ki? Quis.*
 255.
 Mije? *Cuius? Kije?*
 Cujus.
 Minek?

Minek? <i>Cui. Kinék? Cui.</i>	Millen? }
Mit? <i>Quid? Kit? Quem.</i>	Milljen? }
Mitöl? <i>A quo? De quo?</i>	Mijen? } <i>Qualis?</i>
Mid van? <i>Quid habes?</i>	Minö? }
Mis. Mitfodás? <i>Qualis?</i>	Minémü? }
Min ül? <i>Super quid sedet?</i>	Miolta? <i>Quamdiu?</i>
Miaz? <i>Quid est hoc?</i>	Minek? <i>Cui rei?</i>
23. Ke.	Mi. Mitfoda? <i>Quid?</i>
24. - 29.	54. Millja.
42. Ku.	Minéka.
43. Koo.	55. Mikkaga.
44. Ku.	-- Mizga.
47. Mi.	56. Millja.
54. Midja.	-- Minkera.
55. Misz.	57. --
56. Midja.	58. Mai.
57. Mida.	59. Mien.
58. Mi.	60. Maen.
59. Mii.	61. Mjasznje.
60. Moi.	62. Mjesz.
61. Mjaze.	63. Moden.
62. Mjazja.	64. Minba.
63. Mo.	65. Main.
64. Min.	Marin.
65. Mar.	67. Maneral.
70. Mii.	70. Miina.
71. Kai.	Miogarot.
73. Mukoi.	73. Miljonta.
74. Mugul.	Mugalinat.
75. Kae.	74. Mugulinat.
81. Me.	Ki? <i>Quis? Kinek?</i>
-- Mi.	<i>Cui? 257.</i>
82. Ma.	Kit <i>Quem?</i>
83. Mu.	Kivel? <i>Quocum?</i>
85. Ma.	Kinél? <i>Apud quem?</i>
88. Ki.	Kitöl? <i>A quo?</i>
109. Mugoko.	Kiét? <i>Cujus suum?</i>
128. Kai.	Kim van? <i>Quem habeo?</i>
167. Kagdege.	Ki millyen? <i>Quis qua-</i>
168. Ka.	<i>lis est?</i>
169. Kijé.	Mi? <i>Quid?</i>
Mivel? <i>Per quod? 256.</i>	Mivel? <i>Qua re?</i>
<i>Qua re?</i>	

- Melik? } *Uter?*
Mellyik? }
Minš? *Qualis?*
Min fekfzik? *Super qua*
re jacet?
Kto. *Roffice*
1. Kto.
2. —
3. Ki.
Kee.
4. Kdo.
Kim.
5. Ki.
Kim.
6-12. Kto.
— Kim.
23-28. Ki.
54. Kanen.
55. Kellega.
56. Kenenkera.
57. Kanenkera.
58. Maina.
59. Kodked.
60. Kinkopje.
61. Kemardá.
62. Kimártsz.
63. Kam.
Kundinja.
64. Kámba.
65. Kinen.
66. Kannit.
67. Kanjurtil.
68. Kom.
— Komga.
73. Melikuimna.
— Mitokanat.
74. Kutia.
79. Kai.
85. Man.
86. Min.
87. Manik.
88. Kimin.
92. Kimlan.
94. Kam.
97. Kemlja.
98. Kim-mile. Mile.
99. Kem.
Kimikan.
101. Kim-mile.
130. Kimilja.
Kembeijan.
104. Kemnen.
105. Kcmbeljan.
106. Kimenjan.
110. Menau.
135. Kiner.
137. Kenjér.
166. Kanéka.
167. Kavum.
169. Kifzfze.
-
- Nem. Non. 259.*
1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
11. 13. 14. 16. 17. 18.
19. 22. 23. 24. 25. 26.
27. 28. 29. 30. 31. 32.
33. 35. 37. 38. 39. 40.
42. 43. 44. 46. 47. 76.
77. 78. 80. 168. 169. 170.
Na. Nan. Nja.
Ne. Nee. Nei. Nem. Ne-
ma. Nein. Nen. Neing.
Neije. Nehen.
Ni. Nie. Nica. Nifz. Nifz-
ta. Njafzta. Nju.
No. Non. Nong.
Nu. Nue. Nuo.
-
- It. Hic. 261.*
Itten.
Ottan. *Illic.*
53. To.
54. Téze.
56. Tefzja.
57. Tefz.
58. Tafzfze.

59. Tatani.	Ada.
60. Tatn.	Dajak.
61. Tefzkán.	Dáá.
62. Tjefzá.	120. Tainjagi.
63. Tifá.	121. Taina.
65. Tatin.	126. Tottjada.
66. Szita.	135. Tinde.
67. Tit.	137. Tendje.
68. Tit.	142. Tadu.
69. Tid.	146. Tadu.
70. Titi.	
71. Tindi.	Alatt. <i>Sub. Infra.</i> 263.
73. Tjet.	Alá. <i>Sub (Ad locum).</i>
74. Tit.	Alám. <i>Sub me.</i>
75. Tamet.	54. Alla.
126. Tinda.	55. --
128. Tendi.	58. Vuolo.
147. Tje.	59. Ulin.
	61. Alanzá.
Ot. Ott. Ottann. <i>Illic. Ibi.</i>	62. --
262.	65. Ul.
Oda. <i>Illic.</i>	88. Altindé.
Te-ide. <i>Tu veni huc.</i>	98. Altinda.
Onnan. <i>Inde.</i>	101. Altindá.
Innen. <i>Hinc. Ide. Huc.</i>	103. Alt.
61. Tofzo.	Fenn. <i>Super.</i> 264.
62. Tofzá.	Fel. <i>Sursum.</i>
63. Tufó.	Fejül. <i>Superne.</i>
64. Onda.	Fejülle. <i>De super illo.</i>
65. Otin.	Nál. <i>Apud.</i>
66. Tuto.	54. Pjalja.
67. Tat.	Péle.
68. Tot.	Perla.
69. Totin.	56. Pjalja.
70. Tota.	57. Pell.
71. Tout.	58. Nál.
73. Tottagaina.	59. Vilin.
74. Tad.	60. Nál.
88. Onda.	65. Vilin.
89. Ondá.	67. Neulonta.
90-105. Andá.	
106. Onno.	Hogy? <i>Quomodo?</i>
107. And.	Millyen? <i>Qualis?</i>
III. Ad.	Mit? <i>Quid?</i> 270.

Kit?

Kit? <i>Quem?</i>	Né. Ime. <i>Eccc.</i> 273.
54. Millja.	Nézd. <i>Vide.</i>
— Mita.	Na. <i>Hous.</i>
60. Kit.	51. Mi.
70. Hogy.	54. Na.
79. Kjugy.	56. 57.
Kjugyi.	70. Titimo.
82. Ki.	75. Nendi.

Adjungam his demum Numeralia 34 Nationum,
quae Numeralibus Hungarorum magna ex parte
similia esse videntur.

	I.	2.	3.	4.
47. <i>Hungarice.</i>	Egy. Egyik.	Kettő.	Három.	Hárma. Négy.
48. <i>Avarice. 1.</i>	<i>Dialektus.</i>			
48. <i>Avarice. 2.</i>	<i>Dialektus.</i>			
	<i>Kumice in Dagestan.</i>			
50. <i>Lesgice.</i>				
51. <i>Lesgice.</i>				
52. <i>Lesgice.</i>				
54. <i>Finnice.</i>	Ikfz.	Kakfz.	Kolme.	Nelija.
55. <i>Esthonice.</i>	Iktfz.	Kskfz.	Kolin.	Nelje.
56. <i>Cavelice.</i>	Iukfzi.	Kakfi.	Kolmje.	Neltja.
57. <i>Olonice.</i>	Iukfzi.	Kakfzi.	Kolme.	Nelli.
58. <i>Laponice.</i>	Akty.	Kuekty.	Kolm.	Nelyje.
59. <i>Sirjanice.</i>	Itip.	Kik.	Kuim.	Njul.
60. <i>Permice.</i>	Otik.	Kik.	Kviu.	Njulja.
61. <i>Morimnice.</i>	Vjaity.	Kafto.	Kolmo.	Nilje.
62. <i>Makshanic.</i>	Veikja.	Fkja.	Kolma.	Nilja.
63. <i>Tscheremiffice.</i>	Iktety.	Koktoty.	Kumuty.	Nility.
64. <i>Tschuvafchice.</i>	Prja.	Ikke.	Vifzize.	Dvatta.
65. <i>Votjakice.</i>	Odik.	Kik.	Kviu.	Nily.
66. <i>Vogulice.</i>	Aku.	Kity.	Kórom.	Nila.
67. <i>V. in Verkhbot.</i>	Aku.	Kita.	Kórom.	Nila.
68. <i>V. in Tscherdima.</i>	Aku.	Aiva. Kita.	Úrum. Kur.	Nila.
		Kati.		
69. <i>V. in Berenova.</i>	Aku.	Kitai.	Kurim.	Nilyle.
			Khórum.	
70. <i>Ofjakice.</i>	Ity.	Kátiny.	Kholim.	Nüly.
71. <i>O. ad Narim.</i>	Ity.	Katny.	Khüelim.	Nyjelle.
72. <i>O. ad Furanje.</i>	Atily.	Kjalkiny.	Kolim.	Nille.
73. <i>O. Lumpkolice.</i>	Atily.	Katkiny.	Kolim.	Nille.
74. <i>Vafjanganice.</i>	I.	Katekheny.	Kolony.	Nille.
76. <i>Persice.</i>				
77. <i>Kurdice.</i>				
78. <i>Avganice.</i>				
131. <i>Taiginice.</i>		Kidde.		
132. <i>Kamafchinice.</i>		Siddja.		
133. <i>Koibalice.</i>		D'idja.		
134. <i>Motovic.</i>		isiddja.		

Vocabularia comparativa Linguarum Slavicae originis, quae continent vocabula, magna ex parte Oeconomiam et Technologiam spectantia.

Perlustrato Veteri Testamento, transeo ad Novum. Profecto non aliter vocabula Finnica, Lapponica, Esthonica, Vogulica, Votjakica, Tschuvafchica, Tscheremiffica, Permica, Sirjenica et Morduanica mihi contemplanti sese offerunt, ac si rudera

5.	6.	8.	100.	1000.
50	Hat.	Nyoliz.	Száz.	Ezer.
Vifzi.	Kufzi. Kuufz.		Zata.	Afzkergu.
Vifz.	Kuufz.		Szadda.	Kfzkergu.
Vifzi.	Kuu'fi.		Sada.	Azerba.
Vi'fi.	Kuzi.		Szata.	Azargo.
Vity.	Koty.			Azargo.
Vity.	Kvaity.			Tuzany.
Vity.	Kvéty.		Tfóa.	Tubat.
Vjarze.	Koto.		Szjada.	
Vjetjá.	Kotá.		Szjada.	
Vizity	Kuduty.		Sjudo.	
Pilik.	Olta.		szjar.	
Vity.	Kuaty.		Szju.	
Aty.	Koty.	Nilonu.	Sjata.	
Aty.	Koty.	Nelololy.	Sod.	
Aty.	Khorje.	Nelolju.	Sjad.	
Aty.	Koty.	Njullou.	Tfat.	
Ujety.	Khuty. Kutý.	Nnuly.	Szaty.	
Ujety.	Khuty.	Nülle.	Szoty.	
Ujety.	Kuty.	Nillakh.	Szaty.	
Ujety.	Kuty.	Niglakh.	Szaty.	
Vety.	Kuty.	Nigiakh.	Tfóa.	
			Szad.	Hazár.
			Szad.	Hazár.
				Szir.

et reliquiae ex Veteri Testamento superitites essent. Contra vero ea, quae ex linguis Slavicae originis depromo, nova omnia, et nuperrime adscita esse clarissime videntur. Truncata sunt illa priora, manca, et tanquam nummismata ex antiquissimis rudibus eruta, detrita tantopere ut difficulter figuram primitus impressam criticus detegere possit. At posteriora intacta quasi nobis adservata sunt. Utrum Hungari propria, an memoratae nationes sua truncaverint vocabula, decisu facillimum non est, conjicere

T

tamen

tamen iusta de causa audeo, Hungaros sua immutavisse, interea dum illae propria intacta conservare potuerunt vocabula. Ratio est, nationum Europeanarum varietas, cum quibus a decem fere seculis, Hungari eandem colunt terram. Arcta harum connexio, et ininterruptum contubernium, intactam nullatenus relinquere potuit Hungarorum linguam, patet hoc evidentissime ex eo, quod Hungari non solum vocabula numerosa, sed terminationes etiam novas in linguam suam assumerunt, quae Arpadi filiis olim prorsus incognitae erant. Tales sunt: *ká, ke, nok, nik, ár, ér, kalitzka, kamuka, kovátska, dugótska, kaptótska, követske, fzekérke, titoknok, komornik, száka, szilke, hurka, szipka, koltfár, kádár, 'sellér, petzér*. Olim dicebat Hungarus: *kovats, dugats, kapots, követs* etc.

Hungaros ingentem vocabulorum numerum ex linguis Slavicis assumisse, nullus mirabitur, qui animadvertet illas magna Terminorum Technicorum, et ideas abstractas notantium copia gaudere, his gens nostra tamdiu carere potuit, quamdiu vitam in Asia nomadicam degens, artium notitiam acquirere non cogebatur. Termini Technici: *Ljesz, Förste, Forst, Gruz, Poyoz, die Tracht, Szorok, Fris, Szkuka, die Langeweile, Sztichia, das Element, Pomjestfik, der Frohnherr, Paz, Zgib, die Fuge, Baika, der Flannell, Kvasénije, Bro'senije, die Gahre (Fermentatio), Szok, die Gerberlohe, Ritlag, der Hebel (Vektis), Volokita, der Jungferknecht, Celadon, Adonis, et plurimi his similes, quorum ideam in lingua nostra periphrastice tantum exprimere valemus; in lingua Slaviano-Serbica et Russica jam diu usitati sunt. Notare autem oportet, quod maximam partem horum vocabulorum ex linguis hisce mutuatorum constituent. Substantiva res physicas, technologicas, economicas (vix ullas morales) notantia, rara reperi*

Adjecti-

Adjectiva, valde pauca Verba, vix unam alteramque Particulam.

At non nova solum Hungari a suis vicinis affumfere vocabula; verum sua propria antiqua dedicerunt, nova iis nomina Slavica, aut alia peregrina substituentes. Non erit hoc superfluum quibusdam illustrare exemplis.

<i>Antiqua.</i>	<i>Nova.</i>
<i>Fur.</i> Or.	Tolvaj, Lopo, Pribék, Prédáló.
<i>Furari.</i> Orozni.	Tolvajkodni, Lopni, Prédálni.
<i>Custos.</i> Sr. Tőfőz.	Páfstor, Stráfa, Bakter, Tzirkáló Kerülő, Vigyázo. Ront. Silbak.
<i>Morbus.</i> Korfág.	Nyavaja, Betegfég.
<i>Morbidus.</i> Kor.	Beteg, Beteges, Nyavajás, Pipogyás, Kornyadozo. Ispotályos.
<i>Faba.</i> Bab.	Fufzujka, Fafzul, Pafzul.
<i>Pupa.</i> Báb.	Alak, Buba.
<i>Foemina.</i> Nő.	Felefég, Házastárs, Afzfzony, Afz- szonyfág, Uriazfzfony, Dáma.
<i>Domus.</i> Hon. Hony.	Ház, Szoba, Hajlék, Palota, kastély, Udvarház.
<i>Equus.</i> Lo.	Paripa. Kabala.
<i>Puella.</i> Jány. Lány.	Léányafzfzony, Fraj, Frajtzimer, Pefz- tunka, Məmzel.
<i>Virgo.</i> Szűz.	Kifafzfzfony, Kontefz.
<i>Senex.</i> Ag.	Banya, öreg, Vén.
<i>Cantus.</i> Rege. Dal.	ének, Nota, Dudolás, Danolás, Hár- monia, Dalléra.
<i>Sermo.</i> Sana.	Befzéd, Befzelgetés, Terétslés, Szo- zaporitás.
<i>Exundatio.</i> Özön.	Áradás, Kiáradás, Vizár.
<i>Dux.</i> Főember. Főtiszt. Fővezér.	Főispány, Kapitány, Had- nagy, Biro, Tisztarto, Előljáro.
<i>Lancea.</i> Nyárs.	Lántla, Dárda, Spáde, Szabja.
<i>Carnifex.</i> Bako.	Hengér, Hohér, Mester.
<i>Pars elegantior.</i> Mál.	Áízépe valaminek, Rokamál, Áízép Ízölőhegyek, Kőmál, Kukukmál, Nagymál, Ketskemál, Mézesmál.
<i>Ovum.</i> Mony. Koko. Tojás.	Tikmony, Tyukmony.

Non dubito fore plerosque, quibus vocum nonnullarum Etymologia in sequenti Vocabulario occur-

rens ridicula videbitur, praesertim iis, qui hujusmodi contemplationibus adserui non sunt. At duo solummodo exempla his criticis adlata sufficient ad eos in abdita Etymologorum penetralia introducendos. Quis crederet hungaricum *özvegy*, ex latino *vidua*, derivari posse? At hujus asserti veritas facile demonstrari potest. Quod Russi suum *Vdova* ex latino *vidua* fabricaverint, vel puer facile videt. Ex hoc fit verbum russicum: *Ovdovjety*, quod significat: *Orbari conjuge*. Si ex hoc verbo separet literas: v. o. j fit vox: *Odvety*, quod est ipsissimum *özvegy* Hungarorum, nec ulla unquam radix reperiri potest, ex qua vox haec deduci facilius possit. Alterum exemplum esto latinum *Dies*, ex quo Gallorum *Jour*, *Journal*, derivari posse primo intuitu procul dubio absurdum nonnullis videretur, at illi, qui ex nominibus varias orationis partes derivando formare norunt, rem planam esse intelligent. Ex voce *Dies* fit Adjectivum: *Diurnus*. Hujus priores syllabae *Diur* constituunt vocem *Jour*, ex derivativo hujus: *Diurnale* formatum est *Journal*. Haec, et hic similia millena viam illis monstrare possunt planam, qui nonnullas originaciones primo intuitu absonas, et violenter quasi derivatas esse judicabunt, quae serio perpendentes discem mei Critici Tolerantiam Etymologicam.

Cum hic loci de variis *Magnae Matris Slavicae* dialectis, earumque cum lingua hungarica commixtione quaedam notare proposuerim, non abs re erit, erudite concinnatam de his dialectis Dissertationem Magni Viri, et immortalis memoriae scriptoris *Mathiae Bellii* (quam Grammaticae *Slavico Bohemicae Pauli Dolefschalii* Szakolcza Hungari, Pofonii 1746 editae praemisit) inserere, cum ex paucis his paginis, largam satis dialectorum notitiam lector haurice, et simul nexum Gentis Hungarae cum populis Slavicis historice evolutum non sine magna voluptate perdiscere possit.

PRAEATIO.
LECTORI BENEVOLO.

S. P. D.

MATHIAS BELIVS.

§. I.

Cum multi sunt, et magno ingenio, et excellenti doctrina viri; qui de humano genere, praeclare, studiis suis merentur; tum eos, cum primis, in hoc sensu, jure optimo retuleris, qui diversissimarum Linguarum studia, ita percolunt, illustrant atque faciunt, ut gentes ac populi, quos antea, sola discordia linguae dissociaverat, ex dissidio illi, eo proclivius coadunari queant, redireque in mutuam, et infinitam naturae humanae, socialitatem. Gravis est S. AUGUSTINI in hanc rem sententia: Linguarum diversitas, hominem alienat ab homine, et propter solam linguarum diversitatem, nihil prodest ad confociandos homines, tanta similitudo naturae: ita, ut libentius sit homo, cum cane suo, quam cum homine alieno. Ita se rem habere, nemo temere negaverit; sed nec causam ejus dissociationis difficile est indagare, qui eam, vel obiter, sed cum ratione apud se existimaverint. Nimirum, homo, non percipit sensum hominis alterius, nisi id fiat sermonis ministerio, qui rationis, quae ad mentis naturam adinet, optimus esse consuevit interpret. Itaque, fit, ut dissimili oris homines, non fere censeantur inter se hominum vice esse. Quae opinio, si inter gentes

T 3

vicinas

vicinas invaluit, non potest, non societatis vinculum, si quod iis intercessit, contemnerare, rumpere, atque in dissidia offensasque mutuas desinere. Quapropter quos sunt, inter dissociatas nationes atque populos loco habendi, ultro citroque missi caduceatores; eandem prorsus merebuntur hi quoque dignationem, qui id circa Linguae suae studia elaborant, ut non modo domi fiant illustria; sed et gentium circumsitaram oculos animosque advertant ad sui cognitionem, quae sane molitio, uti ex se honestissima est, ita eo patet latius, quo circa linguam occupatur antiquiorem, atque usus et utilitatis augustioris.

§. II. Istud vero est quod de praesentis *Grammaticae Slavico-Bohemicae*, tenui, uti videbitur, suo ipsorum ingenio abundantibus, molimine, confidenter adfirmare sustinuerim. Linguam enim *Slavicam*, dum dico, et antiquissimorum populorum, iam olim fuisse ajo; et ita late, per innumeros fere populos diffusam, uti in Europa, aliam nullam. Quod utrumque, alienum percensere hic, et uberius exaggeratiusque multo est, quam ut possit, argumenro praefationis, expediri. De vetustate Slavonicae gentis, nihil adinet, scrupulosius elaborare: cujus tanta sunt argumenta, ut vel numerum eorum designare, ne dicam existimare singulorum pondera, difficile sit in ea multitudine. Si *Heneti*, gens Paphlagoniae, et cujus, antiquissimus scriptorum *Homerus*, meminit, Slavorum parentes sint habendi: quod, et multi, et graves scriptores statuunt: ne mihi, Slavi, gens erunt vetusta, qua de re, suo more disputat *Schurtzschius*, et dicam scribit, non vulgo tantum eruditorum; sed *Davidi* etiam *Chytraeo*, *Henetos et Venedos* eosdem facienti. Cum tamen fateatur ipse, Slavos veteres illos, et retrusae memoriae, *Plinio*, *Tacito*, *Ptolomaeo*, *Venedos* fuisse adpellatos, quos lapsu temporis, *Helmoldus*, Presbyter Bosqvienſis, *Wini-*
chos,

chos, seu Winulos dixerit: unde Germanicum gen-
tis, *die Wenden und Widifchen*, nomen. Sed de
Venedis, Slavorum majoribus, nihil laboraverimus.
Anne vero idem praeconium et Vandalis tribuimus?
Nolim id, sed neque possum, sine veritatis dispen-
cio, facere. Nam Vandalos, germanicum fuisse ge-
nus, {vocabulum ipsum conducet, ut interpretentur
illud, quasi *Wandler*, a perpetua cupiditate migran-
di, *zu wandeln*, seu *wandern*. Ergo advertendum
cum cura est, Slavos, a Riphataeis; Wandalos, ut
gentem Germanam ab Ascaniis, posteris nempe Asce-
nazi, arcessendos esse: quidquid adferuerit, *Jo. Aven-
tinus*, uti credulus nimis auctor, ita minus certa re-
ferens. Haec, ad excutiendam retrusam gentis Sla-
vicæ antiquitatem, meminisse oportuit. Certe enim,
si iidem sint, cum Henetis, ac Venedis, sicuti sunt
omnino, doctissimorum quorumvis virorum sententia
gentem habebimus, cum antiquissimis quibusque, de
originum vetustate, haud iniquo successu, certaturam.

§. III. Sed recolamus porro, cum *Schurtzflci-
schio*, Venedorum, Wandalorumque nomina, ante-
quam de Slavis dicamus diserte. Utrumque, ait ille,
usurpavit nitida aetas; ignoravit autem Slavorum;
ut vero, sequior illa, et minus culta, mutavit lo-
quendi morem; tantoque hoc fecit familiarius, quanto
recentius erat: usque adeo quidem, ut nec hodie
iverit in defuetudinem. Exstat vero Slavorum illud
vocabulum, non modo apud *Jornandem et Helm-
dum*; sed etiam apud *Gregorium Pontificem*, et *Blon-
dum*. Crederes, ista relegendo, eximiae cujusdam
obscuritatis fuisse, nominis Slavici originem, quia,
minus culta aetate, primo omnium, editum. Sed
non est ita. Celebria, immo gloriosa sunt ejus voca-
buli exordia; sive id demum, ex aliorum sententia,
a *Слѣва* derives; sive, uti volunt quidam, a *сѣ-
мѣ* et hujus inusitato plurali, *сѣмѣмъ*. Illud glo-

riam significat, notatque gentem, rerum gestarum fama celebrem: istud hominem, seu virum designat, quadratum et singulari praeditum virtute. Id vero celebre nomen, ab hoc, illove primitivo, ipsi sibi indidere, nuperi Venedi: profecto, opprobrii nihil, laudis, immo gloriae plurimum nomen illud refert, a prima statim origine. Nam, quod postea, sive ob Germanorum victorias, sive ob Graecorum scribendi licentiam, Kappa suum adspergentium, Sclavi, vel Slavini vocitari coeperunt; id vero, apud Graecos nihil habuit convitii: apud Germanos vero, obrectationis meretur censuram. Sed, qua quaeso aetate, eo nomine cognitos putabimus Slavos? Vocabulum nimirum Slavorum, Slavinarumque, sexto demum seculo, caepit frequentari; sed nondum ita, ut profus obliteraretur Venedorum: quippe, ipsi *Jornandi* usurpatum. Sequutis postea seculis, ita invaluit Slavorum nomen, ut prioris mentio rara, apud plerosque scriptores nulla; hujus assidua esset. Summatim dixerim, Slavorum Slavinarumque nomen, puriori ignotum aëvo, sequiori, eique minus culto, longe fuit usitatissimum.

§. IV. Tametsi autem, diversissimae Vandalarum et Venedorum, qui postea Slavi dicti sunt, fuerunt gentes; tamen, intercessit utrique, bellici moris, ac fortunae contagio quaedam, migrationumque aemulatio. Gentium omnium profectioem, ex Asia repetendam esse, doctorum concors fere sententia est. Hinc ergo Vandali, tamquam ex primis sedibus, prodire. Vandalos sequuti sunt Venedi, Henetorum, in Paphlagonia propago, Slavorum postea majores. Infederant Vandali Sarmatiam eam, quae inter Tanaim, et Borysthenem porrigitur. Reliquos, vasta illa spatia, quae sunt inter Albim, et mare Balticum, illicuerunt. Pars deinde in Africam, demigravit, pars, per fretum Anianum transvecti, Americae

ricae tractus, occuparunt. Vandalis, Venedi, Venedis *Sarmatae*, et sic porro, gentes aliae, gentibus diversis, succedebant. Sed Vandalos sequi, diutina Venedis profectio visa, facile permovit gentem bellicosissimam, ut, Vandalorum ditiones, aperto Marte invadere mallent, quam eorum demigrationes operiri: maxime, quod bellis eos externis, nimium quantum viderent exinanitos. Itaque domi relictos facile exturbant: profectis domo, in alias terras, reditum negant: redituris, vim, arma, militem, opponunt. Sic vincebantur, qui vicerant hactenus, expellebantur, qui expulerant alios: ex eo puniendi, quo peccati labem adasperant, ait *Schurtzfleischius*.

§. V. Jam ergo pedem, nomenque Venedi, Europae intulerunt, et vocabulum Slaviae Sarmaticae dederunt, regioni longe lateque diffusae. De hac laudatus *Schurtzfleischius*: Slavia Sarmatica, non anguste capienda est nimis: quippe, quod ea comprehendat, non Polonos modo; sed et Lithuanos, et vastam illam Russorum, seu Moschorum gentem. Illudque adeo indicio est, Slaviam hanc Sarmaticam, in Asiam usque porrectam fuisse. En primam Slavorum in Europa sedem! Digni Vandalis successores, qui mox, et cum domi ordinassent rempublicam, gentium ac populorum emittebant examina. Sed armata ea, et quae non modo non emittebant aculeum, ut torpere necessum haberent postea; verum, ferociora etiam fierent ex iis bellis, in quibus tirocinia ponebant. Nolo mihi laborem consciscere, qui praefationis modum supergrediatur, ut saltem nomina recenseam, nationum, quae sunt ex Venedorum, Slavorum postea, hac familia, propagatae. Fecere id, et multi, et praeclari viri; atque nuperrime omnium, Ill. *Joh. Christophorus de Jordan*. Ne tamen ἀσύμβολος hinc discedam, injiciam mentionem quorundam. Huc nimirum referendi: Abodriti, qui

et Obotriti, Anthae, Bohemi, Bulgari, Carantanii, Croatae, Limigantes, Moravi, Moscovitae, seu Russi, Poloni, Runae, sive Rugii, Silesii, sua Lingua *Слѣвѣцкы*, hoc est convenae, Sorabi, seu *Swrblawj*, *Wagrii*, *Vilozi*, forte, ob lupinum ingenium ita dicti. Alii, gentium numerum, ad LXX. exaggerant, quod tibi illis non invidemus, ita nostrum non facimus: si monuerimus Lectores, bifariam, gentes, Slavicae originis, fuisse diffusas, in Boream alias, alias in meridiem occidentalem, unde, diversa simul enata Slavia est.

§. VI. Venit hic in mentem cogitare, de *Alexandri M.* privilegio illo, quod adtribuisset Slavis fertur, quodque multum vulgo, ad ostentationem momenti habet. Profecto autem, ita existimamus, nihil, totis illis tabulis inesse, quod saltem veri quidpiam simile habeat; ita, et temporum, et historiae rationes, fabulam esse coarguunt: ut proinde, vix operae pretium fecisse existimandus sit Ill. *Petrus de Révai* quando commentitium illud diploma, non dubitavit Monarchae suae Hungaricae, intertexere, ut gentem faceret eo gloriosorem. Enim vero, parum habet laudis, opprobrii contra plurimum, nationum actus, fabulosi monumentis celebrare. Solidior multo, gentis Slavicae est gloria, quam ut dubiis encomiis debeat in crustari. Plena de eorum antiquitate, bellis victoriis, variante item fortuna, atque susceptis migrationibus, sunt, apud maxime idoneos scriptores, omnia, quae, qui volet in compendio legere, laudatum Ill. *de Jordan* adeat.

§. VII. Ad Linguam Slavorum quod attinet, cujus nunc Grammaticam, publico praeconio, tibi lector erudite! commendandam duximus; gentis ea, non antiquitatem modo, sed et ingenium aemulatur: ita, et vetustate praestat, et dictionis exuberante quadam copia ac majestate. De ejus, latissime diffuso, et armis ac migrationibus propagato usu,
ex

ex vero sentit, *Révaius* Lingua Slavica, inquit, seu Illirica, hodie omnium latissime patet, ut pote, quae a mari Adriatico, ad Oceanum usque septentrionalem, se extendere videatur: nam ea utuntur Istrii, Dalmatae, Croatae, Bosnenses, Bohemi, Silesii, Lufatii, Poloni, Lithuani, Pruteni, Scandinaviae incolae et Russi, longe lateque imperantes. Bulgari item, et multae aliae vicinae regiones, Constantinopolim fere usque: adeo, ut toto orbe terrarum sit lingua Slavica, qua plurimas gentes et nationes alloqui, mutatis tantum dialectis, ob vicinitatem aliorum populorum, aliquid peregrini habentibus, licet, ut si linguarum gloria, ab usu, familiaritate et latitudine petenda esset, ipsa Slavonica, cum Latina, ceteris palmam eriperet. Cujus adminiculo, prope dimidia Europae pars, nonnulla etiam Asiae, peragrari potest. Haec ita sunt omnino.

§. VIII. Linguae ingenium, atque dialectus, pro diversitate populorum, diversa et ipsa est. Prolixissimam utilemque hic operam navavit, *Illustris de Jordan*, quando de Lingua Slavorum, et harum dialectis, non minus curiose commentatus est, quam cum ratione. Statuit autem, quatuor Slavonismī praecipuas dialectus: Croaticam, Glagolicam, Hungaro-Slavicam, denique Bohemicam, quibus adnumerat quatuor alias, nimirum: Russicam, Polonicam, Slavicam propriam et Dalmaticam. Quid per singulas intelligat, vir Ill. paucis indicium faciemus. Et Croaticam quidem dialectum, parum abest, quin reliquarum, si non matrem, saltem quodammodo, uti purissimam, ita primaevam faciat: credo, ut Csechi inde lingua, emergat, olim svavior cultiorque. Neque tamen aliam vocat dialectum Croaticam, quam quae in hujus metropoli, Zagrabiae, et circumfisis ei vicis atque oppidis, a cultioribus quibusvis, frequentatur. Glagolicam porro dialectum eam mihi
vocare

vocare videtur, quae in versione, Sacri Bibliorum Codicis, Slavica, Glagolitico charactere expressa, continetur. Nam, utrum Dialectus Glagolitica, in terris Sisciorum et Charentanorum; (populi hi fuerunt seculo 9. ad Savum et Dravum, nec non in terris, celebris tunc Slavo-Moravici Regni, ad Granuam usque protensi, quorum omnium Apostolum egit S. Cyrillus,) in usu fuerit, valde dubitat. Arbitrantur contra ea-S. Cyrillum primam operam implantandi Christianismi, Bulgaris, Slavis, Constantinopolitano imperio vicinis, impendisse, dein in Moraviam accitum, ibidem et in terris quoque Savi et Dravi fluminum, quas transierat, fidei semina jecisse. Quid ergo mirum, si ille fors in Dialecto peculiari Bulgarica, cujus peritiam, jam Constantinopoli sibi comparaverat, sacram scripturam, et dogmata sua, inventis ad id, novis a se literis, ediderit? Hanc dialectum, utpote, aequae pure Slavicam, populi hi, licet alio communi more loquendi uterentur, percipere et in sacris faciendis, adoptare poterant. Sed Dialectum Hungaro-Slavicam, vernaculam propemodum judicat Hungariae, quod ei lubentes largimur; cum non modo ultimo suo adventu, Slavos, per cis-danubianam Hungariam, reppererint inquilinos, nostri Hungari; sed adduxerint etiam secum Russos, Slavicum genus, partim sponte in demigrationis eam societatem concedentes, partim coactos, jure obsidum; id quod in edita nuper, Anonymi historia ducum hung. passim et diserte legas. Quid? quod jam tum annis 334, 454 et 526. Slavicis, ex Hungaria demigrationes meminerit Ill. *Jordanus*. Denique dialectum Bohemico-Slavicam, tamquam cultissimam, et jure quidem optimo, praedicat. Si verum est, Csechum, ex Croatia, huc immigravisse, de quo equidem ambigo, omnino Mater ei, Croatica fuerit. Sed quam Csechi, Croatarum posteris, omnium excoluerint diligentissime, idque

que nativa quadam efficacia atque elegantia. Fuere enim Bohemi, ad invidiam usque gentium circum-sitarum, Linguae suae amantes. Quod, cum S. Biblio-rum Codicis frequens, ac subinde emendatior ele-gantiorque editio, tum innumerorum scriptorum, sa-crorum ac profanorum, facta, cum cura, elucubratio, fatis superque condocent. Quod quidem: excolen-dae linguae Bohemicae studium, nisi intervertissent, temporum, quae intercessere, conversiones, nulla non cum Europea lingua, de elegantia et majestate, ac dotum aliorum gloria, nunc posset, Bohemica, certare: maxime, quod publica negotia fere omnia, patria lingua, cum tractabantur in collegiis, tum referebantur etiam in tabulas, librosque memoriales, quos protocolla vocamus. Ad dialectus reliquas, quod adtinet, Polonicam puta, Slavicam propriam, Russi-cam, Dalmaticam et Carantheticam, multa illis, cum prioribus, de quibus diximus, juxta et invicem, est cognatio: ut facili omnes negotio, ad easdem regu-las Grammaticas, reduci possent, si esset eruditus ali-quis, qui eam curam studiumque auderet occupare, atque tam diu prosequi, dum in vado res foret con-stituta, quae tamen res, philologum exspectet: oportet, consumatissimum eum, et cum ceterarum Euro-pae linguarum, apprime peritum; tum praecipuarum linguae Slavonicae dialectorum: Croaticae nimirum, Bohemo-Slavicae, Polonicae, atque Moscoviticae, longe omnium gnarissimum.

§. IX. Campum hic mihi adaperiri video, la-tissime porrectum, et in quem commode liceret ex-patiari, si esset volupe, in laudes linguae Bohemi-co-Slavicae diffundi; sed, quia eam curam, oppido dignam pretio operae, cum vernae Grammatici, tum luculenti scriptores alii, ad invidiam usque exagge-raverunt: Iliada post Homerum scribere velle, posse-mus existimari, si in re, jam pridem in luce meri-diana

diana collocata, porro elaborare conniteremur. Nam fuere omnino Bohemi, eruditi illi, et quibus cordi fuit egregii publici procuratio, cum in reliquo studiorum genere, tum in lingua sua patria, etiam atque etiam percolenda, atque id quidem, ante gentes, quae nunc cultissimae habentur, perpetuo indefessi. — Enumerat hic Belius plurimos auctores, qui in Grammaticis linguae Bohemicae conscribendis, decursu plurimum annorum operam navarunt, quibus expositis narrare pergit. — Hi interim, quorum mentionem habuimus, omnes, et plures alii, ex vetustioribus praecipue, qui in eadem sudaverè officina, linguam Bohemicam, Wenceslainam illam, a *S. Wenceslao* ita nuncupatam, ibant illustratum, ac profecerunt sane eousque, ut habeant, quod glorientur Bohemi, sive de copia, sive de elegantia, sive de majestate linguae suae. Enim vero, copia nominum et verborum tanta illi inest, ut nulli linguae, ne Graece quidem, cedere cogatur. Nam nihil tam arduum est (ne ipsa quidem transnaturalis scientia *Metaphysica*) quod non intelligenter et significanter efferre queamus, idiomate nostro Bohemico, verba sunt *Rosae* in praefatione. Addo, experiundo conductus; nam et ipse equidem, cum amantem me, tum peritum linguae Slavo-Bohemicae esse, mihimet sum conscius; omnium Europae linguarum decora, non aemulari modo, sed vincere etiam, unam nostram Bohemicam, posse. Neque enim, si quod ex vero judicare poterimus, Hispanicae, gravitate majestataeque; blanditiae ac facilitate, Gallicae; Anglicae, sublimitate efficacitateque; Germanicae, sensus et emphaseos ubertate; lenitate ac suavitate Italicae; denique Hungaricae nostrae, imperiosa illa severitate, quidquam concedit: ita absolutarum est qualitatum, si, viri ea utantur, docti, eloquentes, et ad socialitatem nati efformatique.

§. X. Cave autem existimes, lector benevole! nuper demum has perfectiones, linguae Bohemicae, conciliatas esse: a primis religionis Christianae, in gente Bohema, incunabulis, crevit linguae simul decus. Geminum praecocis, sed maturefcentis subinde incrementi ejus, fontem, *Balbinus* indicat. Alter, SS. Fratrum, *Cyrilli et Methodii*, beneficum est: alter, romanorum pontificum, in gentem Bohemicam, pia quaedam propensio, de utroque, eodem loco *Balbinus*: illud unum pulcherrimum beneficii genus, quod cultum literarum, quem ad eum diem bellicosa natio contempserat, Bohemis, *Methodius* invehit; scholasque multis in locis aperuit, ac praecipue in vrbe Budetz, in qua olim academiam quandam ethnici habuerunt, christianis magistris commisit, ubi postea *Wenceslaus*, et frater *Boleslaus*, regii pueri, et cuncta Bohemiae nobilitas, liberalibus disciplinis operam dedit, tanta Slavicae gentis, ac linguae, gloria, ut antiquissimus eorum temporum scriptor, quem *Marguardus Freherus* typis vulgavit, queratur: *Methodii* philosophi, sic enim virum sanctum adpellat, opera factum, ut latinae literae, tempestate sua vilescerent, cum nimirum *Methodius*, et S. *Cyrillus*, Slavicas literas invenissent, et pontifice romano permitte, Slavica lingua in templis uterentur, aeoque sermone, divina peragerent mysteria, ac discipulis quaque versum dimissis, cum religione, etiam linguam commendarent et propagarent. Tantum est, meliores literas, in religionis admisisse societatem! quantum ergo fuerit damnum, religionem, bonis literis orbavisse? Multis, sicuti constat eruditis, *Methodii*, administrandorum sacrorum, vernacula haec methodus, controversiis, sed et in re aequissima, victoriis locum fecit. Certe *Carolus IV.* imperator et rex Bohemiae, id a *Clemente VI.* papa obtinuit, ut Praga, in Basilica Slovanensi, honori *S. Hieronymi*,

nymi, in venerationem linguae Slavicae erecta; sacra peragerantur sola lingua Slavica: credo, imitatione *S. Adalberti*, qui id anno 977. Romae impertraverat, ut Pragae, ad *S. Vitum*, quotidie Slavonice caneretur. Ut taceamus, ejusdem *Caroli IV.* studia, linguam Bohemicam, ad maximam, quam posset, evehendi celebritatem, etiam in vita civili: quando, id in bulla aurea, quae hucdum, romani imperii lex est fundamentalis, fancivit; ut septemviri, seu electores omnes ac singuli, Slavice, et loqui sci- rent, et scribere.

§. XI. His, tam insignibus auctoramentis, civilibus et ecclesiasticis; adducta, cum gens universim omnis, atque in hac, viri praecipue docti; tum proceres ejus. optimatesque certatim in eam curam incubuere, ut lingua sua, domi quidem, quam cultissima sit, apud alienigenas vero ac foris, omnem mereatur existimationem, eosque ad sui cultum, sola rei dignitate, illiciat. Quod et ita eventit omnino. Ingruit tandem Hussitarum tempestas, quae, cum diu satis, ac longe lateque defaevierit; mirum dictu, adeo nihil detrivit de fote ac gloria linguae Bohemicae, ut eam simul reddiderit augustiorem, atque regionibus etiam iis populisque, si non familiarem, saltem cognitam, quos, belli haec fulmina, armis, populationibus ac rapinis, vel contemeraverunt, vel irreparabilibus damnis, vastitateque adfixerunt. Vernacula jam tum Hungariae fuit lingua Slavonica: quippe quam, inde ab adventu Hungarorum sub septem ducibus, loquebantur, reliquiae Slavorum, cis-Danubium, his provinciis colentes, quae sunt Slavicae populis, Moravis, Silesiis, Polonis atque Russis, limitanese. At enim vero, ea tunc, cum populo, tum lingua Slavicae, facta est in Hungaria accessio, qua, ne copiosissimis quidem ac requetis coloniis, fieri potuisset, sive uberior, sive effica-

efficacior. Praeterquam enim, quod post debellatos, a *Matthia Corvino*, hussitas, innumera Bohemorum multitudo, regionis capta foecunditate, in Hungaria, civitate donata, sedes fixerit, linguam certe Slavorum indigenarum, ad cum perduxit cultum elegantiamque, ut hodie quoque, multi sint in gente Slavica, qui in sermone suo vernaculo, Bohemicae linguae, nativum illud decus, aemulentur, immo prorsus referant, exprimantque. Ne quid de Bohemiae conversionibus, quae pulso *Fridrico* Palatino, sunt consequutae, commemorem: nam et tunc insignis rebus, ac linguae Slavicae, facta in Hungaria fuit accessio. Quibus rebus evenit, ut non modo eruditi in Hungaria viri; sed Magnates etiam, et ex nobilitate eorum comitatum, in quibus lingua Slavica vernacula est, curam, linguae Slavo Bohemicae, cultumque, ad se pertinere existimaverint. In his censem: Szunyoghios, Illésházios, Thurzones, Ofztroftios, Zayos, ceteros: atque ex equestri ordine: Szulyowfzkyos, Szerdahelyos, Révaios, Iusthios, Otlíkios, Beniczkyos, Plathios, Podthurnyaios, reliquos. E doctis in primis emicuerunt: Hrabeczii, Hodikii, Kalinkii, Mafzniczii, Michalidesii, Krmanii Iacobaeii. Cum hos omnes, tum singulos, summa industria aemulaturus, in partem ejusdem, et curae, et laudis, suo quodam, eoque honestissimo, instinctu, venit *Cl. Paulus Dolefchall*, Szakolcensis Slavo-Bohemus, vir oppido doctus, et cum aliarum linguarum gnarus, tum Slavo-Bohemicae cum primis longe peritissimus. *Hactenus Belius.*

Ordo quo vocabula quatuor linguarum seinvicem excipiunt, hic est. Primo loco stant vocabula Russica, ordine alphabetico aliquantulum neglecto digesta, ne repetita, et tediosa nimis scriptitatione errores plurimi irreperent. Haec excipiunt vocabula Germanica, quibus, majoris lucis gratia, saepe Gal-

lica aut Latina adjeci, ubi priora obscura videri poterant. Nonnulla in defectu Germanici, latine, vel gallice tantum expressi. Agmen claudunt Hungarica, his interdum synonyma adjungo vocabula, quibus significationem vocis allatae (praesertim rarius usitatae) Hungaris dilucidare studeo.

Quod voces evidenter ex lingua germanica, latina aut gallica assumtas (*hungarizatas*) etiam interdum adtulerim, ex hoc fundamento factum est, quod hujusmodi voces propius accedunt ad formationem rufficam, quam ad latinam, vel germanicam, unde verosimile est, voces tales primo Ruffos ab exteris, Hungaros vero demum a Ruffis aut alio quovis fonte Slavico accepisse. Tales sunt ex. gr. Inber, *der Ingver*. Gyömbér. Skola, *die Schule*. Iskola. Keglja, *der Kegel*. Kugli. Apteka, *die Apotheke*. Patika. Kmin, *der Kümmel*. Kömin. Kömény. Major, *Meyershof*, Major. Mindal, *Amygdala*, Mondola. Marena, *Murena*, Márna. Tantzováty, *Tanzen*, Tántzolni. Fleitotska, *das Flötchen*. Flotátska. Karmazin, *Kra- moisin*, Karma'sin. Kutija, *Schachtel*, Ifkutujs. Voces ad hanc classem pertinentes stellula * notavi.

Vocabularium Ruffico-Germanico Hungaricum.

Ambár, *ein Speicher*. Hambár. *Turcisc.* Embar.

Antal, *das Antal*. Átalag.

Apteka, *die Apotheke*. Patika.

Abá, *weißes grobes Tuch*. Aba poszto.

Abad'sia, *ein Schneider, der allein aus Aba-Tuch arbeitet*.

Aba-Szabo. *Ad normam*. Tízmad'sia. *Tschismen- maker*.

Arnyevi. *Tegmen, operculum, umbraculum currus*. Ernyő. Arnyék.

Arkán, *die Schlinge, ein Pferd zu fangen*. Urok. Urkot. Urkom. Urkán.

Arfin,

- Arfin, *die Arschine, ein russisches Maas.* Sin. Sing.
 Arsinnii. *eine Arschine lang.* Singnyi.
 Baváretz, *der Bayer.* Babarus. Bagarus.
 Bojazn. *Trepidatio.* Bojázás.
 Bojaziszja. *Trepidans.* Bojázni. Kere'sgélni. Kajtatni.
 Rui. *Amens. Narr.* Bao. Baho. Bajokás. Bolond.
 Bába. Babka. *Vetula. Obstetrix.* Bába.
 Bjegletz. *Verloffen. Fugitivus.* Béjeglett. Bélyegzett. Ko-
 bori. Gonofztévö.
 Brud. *Schmutz.* Rut.
 Barkhat. *Sammet.* Bárfony.
 Bezdjelnik. *Nebulo.* Bestelen.
 Bagor, *der Aufziehe-Hacken.*
Insectum. Bogár. *Dumus, ein Busch.* Bokor.
 Brát, *der Bruder.* Barát. *Frater. Monachus.*
 Blokha, *die Floh.* Bolha.
 Bob, *die Faseolen-Bohnen.* Bab. Fufzujka. Fafzulka.
 Bobotsek, *das Bühnchen.* Babotska.
 Botfar, *der Faßbinder.* Bodnár.
Botfard. Nomen pagi, in Transilvania.
 Buzina, *der Hollunder.* Bozza. Borza. Bodza.
 Barka, *das Flußschiff.* Bárka.
 Baran, *Gen. Bárányi, der Hammel.* Bárány, *das Lamm.*
 Borozda, *die Furche.* Borozda. Barázda.
 Borona, *die Egge.* Borona.
 Boronoi, *eggen.* Boronálni.
Oboronjaty. Defenders. Elboronálni a'dolgat. Men-
 tegetni.
 ☉ Burav, *der Bohrer.* Fúro.
 Blintfaty. *Placenta.* Palatfinta.
 Bjenetsek, *der Borwisch.* Penete.
 Bík, *Acc. Bika, der Ochs, Stier.* Bika.
 Buiwol, *der Auerochs.* Bival.
 Buk, *der Buche.* Bik. Bük -fa.
 Basmak, *die Schuhe.* Bakkants. Botskor.
Uzkii basmak, ein enger Schuh. Szük bakkants.
Etot basmak otfen uzok, diese Schuhe sind sehr
eng. Ez a'bakkants igen Szük.
 Bereg, *der Ufer.*
 — — *Lucus, der Hayn, Wald.* Bereg.
 Burka, *Gen. Plur. Burok, ein Filtzmantel.* Burok. Buriték.
 Boriték. Burokba született gyermek. *Infans simul*
cum secundinis (cum involucro) natus.

- Bazár, *der Markt*. Váfár.
 Bolván, *ein Gützenbild*. Bálvány.
 Bjeda, *das Elend*.
 — — *Selig, Bjedog*. Bódog. Bódog.
 Bodrozty, *der Muth*. Bátorst. Bátrit. Bátorfág.
 Banja, *das Bad*. Bánya. Feredő.
 Borodobrei, *der Barbier*, Borotválo. Borbély.
 Britva. Britvu, *das Barbiermesser*. Borotva. Beretva.
 * Bokal, *der Becher*. Pokale. Bokály.
 Bjelena. *Hyosciamus niger*. Belind.
 Berezta. *Birkenrinde*.
 — — *Bürste*. Borosta. Etfet.
 Buraja, *braun*. Barna.
 Bitfok. *das Bullenkalb*. Bikátka. Bika-borju.
 Bolotom, *der Morast*.
 — — *Blatten-See*. 12 Meilen lange See in Ungarn. Ba-
 laton-tava.
 Beztseftije, *die Injurie, Schändung, Ignominia*. Beftse-
 lenités.
 Brodjaga, *der Landstreicher, Auenturiere*. Bódorgo.
 Boltun, *das Klapprrmaul*. Le babillard. Jaseur. Nugator.
 Garrulus. Bolond. Fefegő. Lotfogo. Habari. *Vala-*
chicæ Bolund.
 Bjerity, *Aufborgen*. Bérelni. Bérbé adni. Béres. Haz-ber.
 Bolfei, *groß*.
 — — *Weis, Sapiens*. Bólts. Bóltfei. *Nom. Plur. Poss.*
 Boi, *das Gefecht*. Baj. Baj-vivás.
 Boin. Boinik. Voinnik, *der Soldat*. Bajnok. Katona. Vitéz.
 'Soldos.
 Babuk. *Terrestris lepus*.
 — — *Upupa*. Babuk.
 Baju. *Fascino, ich zaubere*. Bűvölök-bájolok. Bű-bájom.
 Bofzorkány.
 Buldirjan, *ein Gras*. Burján.
 Butor. *Les Meubles*. Butor. Háziefzköz.
 Bjesz. *Diabolus*. Vesz. Vesztő. Veszedelemnek fia. Ördög.
 Bofzorkány.
 Bjeszni. Bjeszen, *ein Befessener*. Vesztett. Akit meg-vesttet-
 tek, megbofzorkányoztak. Ördöngös.
 Bjeszenfztvo. *Teufel*. Vesztés. Bofzorkanyozás.
 Bjeszjeda, *die Rede*. Beszéd.
 Beszjedka. *Dim.* Beszédetske.
 Beszovanije, *das Reden*. Beszélés.

Beszov-

- Befzovnik, *der Redner*. Beszéllő. Beszédes.
 Befzjuju, *ich rede*. Beszéllék.
 Tzjep, *der Dreschflegel*. Tšep-hadaro.
 Tzep. *L'egrigeoir*. Tšep. Tšéplő.
 Tzekh, *die Gülde*. Tžeh. Tžehos.
 Tzerkalo, *der Spiegel*. Tzirkálo, *der Wächter*.
 Tzekhol, *die Halfter*. Tok.
 Tzjep, *die Kette*. Tšipő. Lántz.
 Tzjepotska, *das Kettchen*. Tšipőtske. Tšiptető, Tšippentyü. A' lántz szemek meg tšipik egymást, és az egész lántz mind tšippentyükből áll.
 Tzjel, *die Absicht*. Tžél.
 Tzjelity. *Zielen*. Tžélozni.
 Tzjelovaty. *Küssen*. Tšalovúty. Tšalni. Tšokolni. Hizelkedni.
 Tzjevka, *Weber-Spuhl*. Panus. Tšévke. Tšévetake. Tšő.
 * Tzedulka. *Zettel*. Scheda. Tžédula.
 Tzedulotska. *Zeitula*. *Schedula*. Tžédulátska.
 Tziptzi. *Forceps*. *Feuerzange*. Tšipő. Tšippentyü. Fogo.
 Djuim. *Pollex*. Uj. Ujjom. Ujjaim.
 Den. *Dies*.
     Polden. *Meridies*. Dél. Fél-nap. Nap-fele.
 Djelo, *der Proceß*, *der Gerichtshandel*, *das Geschäft*, *der Handel*, *Zank*. *Streit*, *das Ding*, *die Handlung*, *das Gewerb*, *der Händel*. Dolog, ügy, Baj, Per, ügyelés.
 Desevo. } *Wohlfail*. [Osvo. ósfo.
 Nedorogo.} [Nem-darága.
 Ditšati. *Arrogans*. Ditšekedő.
 * Djak. *Studens*. *Diaconus*. Diák. Déák.
 Duratzki. *Morofus*. *Iracundus*. Durtzás, Durmonyos. Komor. Haragos. Bomfordi.
 D'šid. *Jaculum*. Sida. Dárda.
 Doštatok, *der Ueberfluß*.
 Došta, *überflüssig*. *Copios*. Došztig. Dušztig. Bövön.
     Nyakig, Megelégedélig.
 Dinja, *die Melone*. Dinnye.
 Dvor, *der Hoff*. Udvor. Udvar.
 Dvorjanin, *der Junker*. Udvari. Urš.
 Dvorjan. *Edel*. Udvari. Nemes.
 Dvornik, *der Hausknecht*. Udvarnok. Béres.
 Došzka, *das Brett*. Došzka. Dešzka.
 Doštszka, *das Brettlein*, *die Latte*. *Tigillum*. Dešzkátka.
 Degot, *Birkehteer*. Degett. Dohott, Kulimáz.

- Doro'snik, *der Grundhobel*. Dorofzlo. Daraszlo. Kapa. Ligo.
 Drob. *Grauum*, ein Kern; *der Hagel zum Schiessen*. Darab.
 Apro dirib-darab. Dara. Serét.
 Krupinka, *das Körnchen*. Korpátska. Morfátska.
 Mor'fa. Szemétske. Egyfzem. Szikra. Szikrátska.
 Egy Tsep. Tseppetske. Egy parányi. Kitfny.
 Pitziny. Kevés. Egy maknyi (Egy máknyi).
Vide: Szjemena. Szjemetsko.
 Dragotzjenni kamény, *das Funel*. Drága Kemény.
 Drága kö.
 Dragotzjennaja, *das Kleinod*. Drágafág. kints.
 Dorogi. Kofbar. Darága. Drága. Dragi.
 Dorogovazna. Charitas. Darágafág.
 Duga, *die Lade*. Dugo helyly. Láda.
 Dobro Gut. Jo.
 Dobrodjetel. Tugcnd. Jo-tétel. Jotfelckedet.
 Dub, *die Eiche*.
 — Tfernyi dub, *die schwarze Eiche*. Tfer. Tferé-fa.
 Druga. Dru'fka, *der Freund*. Druzsa.
 Dudka, *die Pfeife*. Duda. Sip. Furuja.
 Duga. *Affer, vel afferes, ex quibus dolia construuntur*. Donga.
 Dolota, *der Meißel*. Gyalu. Véső.
 Egulja, *der Aal*. Angolna.
 * Fleitotska, *das Flötchen*. Flotátska. Sipotska.
 Filin, *die gehörnete Eule*. Files bagoj.
 Fura, *der Fuhrmann*. Fuvár. Fuváros. Szekeres.
 Futa, *der Fuß, als Maas*.
 — — *Lauser*, Futo, *laufen*. Futni.
 Golova, *das Haupt*.
 — — *der Kropf*. Golyva. Struma.
 Golovats, *ein Mensch mit einem großen Kopfe*. Golyvás.
 Gorjatska, *das Fieber*. Kor. Korfág. Korjadozo. Kornya-
 dozo. Kränklich, kränkelnd.
 Guljaty, *irren, herumirren*. Gulyázni. Legelni. Tévelgegni,
 mint a' gulyabeli marhák. Guljak. *Vagabundus*.
 Goreszty, *der Kummer*. Kereszt. Kereszt-viselés. Nyomo-
 ruság. Infég. Gu'lolódás. Szenvedés.
 Gorni, *der Bergbeamte*. Gornik. Erdőpálesztor. Határjáró.
 'Sitár.
 Gliszta. *Lumbricus*. Giliszta. Geleszta.
 Gorb. Gurba. *Buckel*. Görb. Görbefég. Pup.
 Gorbatyii. Gerbavi. *Buckelig*. Görbe hátú. Pupos.
 Gnoi, *der Eiter*. Gnets. Genetfég.

- Gnoitzja. Zagnoitzja, *siteru*. Genetfégfedni.
 Gnoi. Govno. *Mist. Fimus*. Ganéj. Gonej.
 Grjaz, *der Gassenkoth*. Gaz. Szemét. Ganéj. Hulladék.
 Grjaznii, *dreckig*. Crotté. Salt. Garáznás. Motfkolódo. Gaz-
 zolkodo.
 Gra'sdánin, *der Bürger*. Gazda. Várofigazda. —
 Gra'sdanzkaja dol'snoszty, *die bürgerliche Pflicht*. Gazdai-
 dolog. Köteleffég.
 Goszudárszkii. *Herrschaftlich*. Gazdai.
 Gosztinnik. *Paterfamilias. Wirtl.* Gazda. Gozda.
 Gu's, *die Kummtriemen*. Gu's. Pating. Kötél.
 Gu'sba, *die Schlinge*. Gu's. Járom-gu's.
 Grebenka, *die Hechel*.
 Greben, *ein Kamm*. Gereben.
 Greblo. Gereblja, *das Kratzen*. Gerebelés, Kartzolás.
 Grabli. *Rastrum*. Gereblye.
 Golub, *die Taube*. Galamb.
 Gufzák, *der Gänserich*. Gunár.
 — *Rutsni Gufz, die zahme Gans*. Rutza. Rétze, *die Ente*.
 * Glét, *die Glätte*. Glét. Máz.
 Gorfok, *der Hafen*. Tiegel. Lebes. Catinus. Olla. Korfo.
 Fazek. Szilke. Röstölö.
 Por'fólo. Ráto. Bögre. Tsupor. Tfanak.
 Godovalyi bárán. *Hammellamm*. Bárány gödölye.
 Gretfíkha, *das Heidekorn*. Haritska.
 Gafznik. *Le haut de chauffes*. Gatyca.
 Gatfi. *Femorale. Unterhofen*. Gatyca.
 Gora. Gorja. Mons.
 Gornitza. *Stube, Atrium*. Fel-ház. Fel-gorja. Filegorja.
 Guba. *Labium*. Gubats. Labeo, *der große Lefzen kat*.
 Guba. Gubka, *der Schwamm*. Gomba.
 Giubba. *Italicum significat Hungarorum Guba*. Gausape, *ein
 grober zottiger wollichter Baurenkittel*. Kamifol.
 — — *Knopper*. Gallae. Quercinae. Gubats.
 Galka. *Graculus*. Szalyko.
 Glubina. }
 Putfina. } *Gurges. Illuvies*. {Gübü. Padmoj. Örvény.
 Isztotsnik. } {Potfoja.
 Gorlitza. *Turtur*. Görlitze. Gerlitze.
 Gorets, *die Herbe*. *Amaritudo*.
 Spasmus, *der Krampf*. Görts.
 Gai. *Dumetum. Bocage*. Gaj. Ág-bog. Gaz. Ttere. Berek.
 Erdötske.

Gaiduk. *Haiduk. Satelles.* Hajdu.
 Gat *eine Wehre. Moles.* Gát.
 Gatsu. *Impedio, ich wehre.* Gátolom.
 Gvozd. *Ferrum. Vosd.* Vas.
 Gliba, *Sumpf, Koth.* Galibába vitte. Sárba, nyomorufágba,
 bajba vitte.
 Gontfar. *Figulus, Töpfer.* Kantfós. Kantfár.
 Gun. } *Vessis.* Gunya. Ruha. Köntös. öltözet.
 Gunja.)
 Gorod, *die Stadt.*
 — — *Infundibulum in mola. Mühlkasten.* Garad.
 Grubaja lo's, *eine grobe Lüge.* Goromba hazugfág, lotsogás.
 Gagaty. *Schnattern.* Gágogni.
 Grozd. Grezn. *Racemus.* Gerezd.
 * Hufzar, *der Husar. Le houffar.* Hufzár.
 Ifzkufz. *Versuch. Tentatio.* Kifztetés.
 Ifzkufzitel. *Tentator. Versucher.* Ifzkitélő. Kifztető. Kifértő.
 Izba, *Stubs.* Szoba.
 Ivan. *Johannes.* Ivàn. Szent Ivàn.
 Jadtza. *Schlemmer. Gurges. Nepotator. Decoffor.* Jádztzo.
 Pazérlo. Tekozlo.
 Irkha. *Semisch Leder.* Irha.
 Ifzkri. Ifzkra, *ein Funken.* Szikra.
 Ikra, *der Fischroggen. Fischleich.* Ikra. *Fischbrut.*
 Ifzkorka; *das Fünhchen.* Szikrát-ka.
 Javor. *Le plant. Le plantane.* Jávör-fa. Juharfa.
 Jarem. Jarmo, *das Joch.* Járom.
 Jantar. *Bernstein.* Gyantár. Gyanta.
 Ivi, *die Weide. Vüz.* Füz-fa.
 Jatsmennaja kafa, *die Gerstengrütze.* Árpa káfa.
 * Inber, *der Ingver.* Gyömbér.
 * In'fener. *L'ingenieur. In'finér. In'fellér.*
 Ikra, *die Waden.* Lábikra.
 Ikrü nog. *Waden.* Ikrájá a' lábnaK,
 Jaglitza. } Iglitze tövis. *Eringium.*
 Igütza. } *Nehmedel.*
 Igo. *Jugum.* Iga. Járom.
 Is'je? *Quis?*
 — — *Aliquis incertus.* Izó.
 Jabednik. *Zungendrescher. Rabula. Legulejus.* Ebegő. Karitfálo. Fetségő.
 Jázl. *Krippe. Praesepium.* Jázsol.
 Kad. Kadka. Kaduska, *der Bottich.* Kád. Kádatska.

- Kamenstfik, *der Maurer*. Kőmives.
 Kameny, *der Stein*. Kemény. Hart (Kó-mény. Kőnimm,
 ad normam: Tête-mény).
 * Kamin. *Caminum*. Kémény.
 Kamka, *der Damast*. Kamuka.
 Kanal. *Fistula. Canalis*.
 — — *Cochleare*. Kanál. Kalán.
 Lakhan. *Waschbecken*. Kanál?
 Kanat. *Ankertau. Seil*. Kanót. Kötél. Sparga. A'kanot (Ka-
 notz) ágyu elfütö fűtölgö kötél.
 * Kanifol. *Pix colophonia*. Kanaforia.
 Kapati. *Stillare*. Cseppenti. Cseppenteni.
 Kapkan, *das Fuchseisen*. Kaptán.
 * Kaplun, *der Kapaun*. Le chapou. Kappan.
 Kaplja. Kap. Gutta. Csepje. Csep.
 * Kaptzun. *der Kappzaum*. Kaputzán.
 Karáfsz. *Piscis. Genus*. Káráfsz.
 Karaul. Sztoro's. Pasztir, *die Wache*. Stra'fa. Páfztor. Ör.
 Vigyázo. Bakter. Tzirkáló. Tűsz. Kerillő.
 — — *der Sperber*. Karuly, melly jól vigyáz a' maga prédáira.
 Karetá, *der Wagen*. Karika. Kerék, *das Rad*.
 Karman, *die Tasche*.
 Karmantfik, *eine Muffe, ein Stutzchen*. Karmantyu.
 Káfa, *die Grütze, der Gries, Griesbrey*. Káfa.
 Khvafztun, *der Eisensfresser*. Thraso, *miles gloriosus*.
 Kator'snoi, *der Galeerensclav*.
 — — *der Soldat*. Katona.
 Kaznatsei, *der Ausgeber*. Le menager. Kaznár. Koltfár.
 * Kéglja, *der Kegel*. Kugli.
 Kervela, *der Kälberkropf*. Tervela. *Turbolya*.
 Ketsug. Stör. Kettlege.
 Khan'fa. *Hypocrita*.
 — — *Schielend*. Luscus. Kantfal. Hipokrita szemekkel néző.
 Khapkaty. *Erschnappen*. Kapni. Lopni. Kapkodni.
 Kholop, *der Knecht*. Tük kolop. Mak kolop.
 Khitretz. Lauer. *Veterator. Captator. Insidiator*.
 — — *Cavea*. Ketretz. Keleptze.
 Kklopáty. *Klatfchen*. Kalapalni. Tapfolni.
 Khloptfatája *bumaga, die Baumwolle*. Pamut. Gyapott.
 Khmjelju, *der Hopfen*. Komlo. Komlója.
 Khokhotanije, *das Ueberlaulachen*. Hahotálás.
 Kholm, *der Hügel*. Halom. (Holm, Svedis, Danis, Infula.
 Sziget).

- Kholstz. *Syndon. Linteum. Leinwand. Golt. Válfzon. Gyolts.*
 Khozjan. Khozja, *der Wirtk, der Grundherr. Gozda. Gazda.*
 Ki? *Quis? Ki?*
 Kin'sal. *Pugio. Hand'fár.*
 Kipjatkom. *Ausbrühen. Koppafztani.*
 Kifzel. *Pulmamentum. Musz. Brey. Compot. Kifzel.*
 Kifzlii. *Herb. Kelerü.*
 Kivanije golovoju, *das Kopfnicken. Kivánfág. Kivúnoja. In-*
tés. Fövel valo intés. Réá hagyás, mellyel Kivásfá-
gunkat kijelentjük. Fö - tsoválás.
 Klin, *der Keil, der Fimmel.*
 — — *der Riegel. Klints. Kllints.*
 Kljap, *der Bängel. Kolomp. iitö. Verö. Kalapáts.*
 Kljats. *Zauberer. Kalátsolo, ki az el lopott dolgót jo Ka-*
láts-pénzért Kikalátsfolja. Kivará'folja.
 Kljeplju. *Crepitaculum. Kelepelö.*
 Kljetka, *das Gebauer, Vogelhaus. Klitka. Kalitzka.*
 Kljetka. *Schlag, womit man Vögel fängt. Keleptze.*
 Kljuts, *der Schlüssel. Kults.*
 Kljutfar. *Claviger. Kultfár.*
 Zaklutfenije. *Abschluss. Békoltfolás. Bérekefztés.*
 * Kmin, *der Kümmel. Cuminum. Kömin. Kömény.*
 Kniga, *das Buch. King. Köng. Könyv.*
 Kin'setska, *das Handbüchlein. Könyvetske.*
 Knigopetfately. *Buchdrucker. Könyvpetfételö. Könyvnyomtato.*
 Kobilitza, *die Stutte. Kantza.*
 Kobza. *Instrumentum musicum. Koboz.*
 Kokos. *Gallus gallinaceus. Kokas.*
 Kokuska. *Gallus parvus. Kokaska.*
 Kol. Kolje. *Palus. Sudus, ein Pfahl, Zaunstecken. Karö.*
 Kolbasza, *die Wurst. Koibátsz.*
 Koldnn, *der Hexenmeister. Koldus, der Bettler.*
 Koldnju, *ich zaubere. Koldnjjak. Koldülok. Mendico.*
 Koliba, *die Hütte. Kaliba.*
 Kolibel. *Cunae. Beltsö. Böltfö.*
 Koloda, *die Fidel, der Block der Gefangenen. Kaloda.*
 Kolodnik, *der Arrestant. Kalodázott. Békóba vetett. Rab.*
 Fogoly.
 Kolopity. *Kolopaju. Klopfen. Kolopálni. Kolompozni.*
 Kolofz. *die Kornähre. Kalátsz. Buza - fä.*
 Kolotuska, *der Klöpsel, die Klopfkeule. Kolomp. Kolom-*
jotska.

Kolpak.

Kolpak. *Blasenhut*. Kalpag-ja a' Lombiknak, vagy Sifakja.
 Kolpaka, *die Klappmütze*. Kalap. Kalapag. Kalpag.
 Koljafzka. Koljesza. Kolésza, *die Kalesche, das Fuhrwerk*.
Efedum. Kolésza. Kotfi.
 Kondir. *Kessel*. Kondér.
 Konecz, *das Ende*.
 — — *Mark-knochen*. Kontz. *Font-úg*.
 Kontfik, *das Endchen*. Kontzotska.
 * Konopely. *Canabis*. Kender.
 Kontar. *Stratera. Libra*. Kontár. Font-mérő.
 Kopáry. *Graben*. Kapálni. Kopátfolni. Kaparni.
 Kopalstfik, *der Gräber*. Kapállo. Kapás.
 Koper. Krop. *Dille. Anethum*. Kapor
 Kopity. *Erschaben*. Kopik. Koptatni. Koppatztani.
 Kopije, *der Spieß*. Kopja.
 Koptsa. *Fihula, der Haft*. Kapots.
     Zakaptivanije. úszve-kaptfolás. Conjunctio.
 Kor. *Morbilli*. Kor. Korfág. *Morbus*.
 Kora. *Cortex*. Kéreg. Fahaj.
 Koren. *Radix*.
 — — *Caulis herbas siccas*. Koro.
 Kormilo. *Ruder*. Kormánylo. Kormány. Xormányozo.
 Kortsa. *Kru'ska, der Krug*. Korfo.
 Kortsmar. } *der Schenker*. Kortsomáros.
 Kortsamik. }
 Kortsma. Khartsevnja, *das Schenkhaus*. Kortsoma.
 Korzinku. *ein Blumenkranz*. Kofzoru.
 Korzinotska, *der Handkorb*. Kofárotska.
 Kofa. Kos, *der Bienenkorb*. Kas. Kofár.
 Koska, *die Katze*. Matska.
 Kofelek, *der Beutel*. Kofár, *ein Korb*.
 Kofuta, *die Rehe*. Suta-öz.
 Kofza, *die Flechte von Haaren*. Kofz.
 Kofza, *die Sense*. Kafza.
 Kofzar. Kofzats, *der Meher, Grafer*. Kafzás.
 Kofzity szjeno. *Gras mehen*. Szénát kafzálni.
 Kofzar, *ein Hackmesser*. Kofzor. Katzor.
 Kofzt, *das Bein*.
 — — *eine Stange*. Kofzt.
 Kofzter, *der Haufen*. Kazal.
 Kofztk. *Würfel*. Kotzka.
 Kotel. Kotla. Kotlom, *der Kessel*. Katlan, *mellybe az*
     űstöt helyheztetik.

Kotsnja.

- Kotsnja. Kotsannaja kapuzta, *der Hauptkohl*. Kotsányos-Tor'fás-Fős kapuzta.
- Krajam. Krajami. Krai, *der Rand*. Karima. Karéj. Karéjja.
- Krefzt, *das Kreuz*. Kereszt.
- Krefztetz, *ein Kreuzgen*. Keresztetske.
- Krefztitel. *Täufser*. Keresztelő.
- Krefztity. *Gevatter stehen*. Keresztelni. Kereszt-apáskodni.
- Krestfenije. *Christenthum*. Kereszténység.
- Krik, *das Geschrey*. Rikoltás.
- Kritfáty. *Auschreyen*. Karitfalni.
- Kritfátel. *Schreyhals*. Karitfálo. Kiáltozo.
- Krivuju. *Krumm*. Girbe-gurba. Görbe.
- Krug. *Circulus*. Kerek. Kerület.
- Okru'fity. *Cingere*. Kerekitni.
- Kruglo. *Orbiculatim*. Kuru'slo. Kereket, kerületet tfinálo, mellynek közepiben álván mindent meg Kuru'solhaffon. *Praestigiator, qui circulum in pulvere describens, animas conjurat*.
- Kruglo. *Rund*. Korong. *Discus horizontalis figulorum, super quo vasa fingunt, pedibus circumagendo*.
- Krupa, *das Mehl, die Grütze*. Korpa. Furfur.
- Krupnii. *Grobkörnig*. Korpás. Dara modra, darabosan örölt.
- Krupinka, *das Körnchen*. Korpátska. Mor'fátska. Mor'fa.
- Krupina szoli, *ein Körnchen Salz*. Egy mor'fa so. Egy korpányi so.
- Kru'fetska, *das Krüglein*. Korfotska.
- Krjuk, *der Haken*. Horog. Horjuk.
- Krjutfok, *der Häckel*. Horgotska.
- Kubar, *der Kreisel, der Krämer*. Kufár. Kufárné. Kofa. Koffantvu.
- Kubok, *das Glas. Le gobelet*. Kupak. Kupa.
- Kudrjavi. *Perticke. Kraus*. Kudor. Kondor.
- Kukhnja'. *die Küche*. Konyha.
- Kukol. *Unkraut*. Konkol. Konkoly. Burján. *Lychnis. Flos cuculi*.
- Kulak, *die Faust*. Kujak. ököl.
- Kúm, *der Gevatter*. Koma. Komam uram.
- Kuma, *die Gevatterin*. Komám afzfony.
- Kupetz, *der Kaufmann*. Kupetz. Kereskedő.
- Kuritzza. *der Hahn*. Kukuritzo. Kokas. Onomatop.
- Kurta. *kurzer Rock der Wogulen*. Kurta kaftánnya a' Voguloknak.

- Kurva, *die Hure*. Kurva. Ringyo. Safa. Safarina. Tzafra.
Tzafirinka. Lotyo. Bog.
Kufánje, *das Essen, das Gericht, die Mahlzeit. Comeftio.*
étel. Kotfonya (*kalte Speise*).
Kutija, *eine Schachtel*. Ifkutuja. Kutuja.
Kutfa, *der Haufen, der Klumpen.*
— — *ein Wenig*. Kirfi. Egy kitfi.
Kutfa Zolota, *ein Klumpen Gold*. Kitfin arany. Egy kis
darab arany.
Kovats. Kutznetz. *der Schmidt*. Kováts.
Kuvfin. Kupa, *Wasserkrug*. Urceus aquarius. Cupa. Kupa.
Köpétze.
Kváfz. *Sauerteig*. Kováfz.
Kvafénije, *die Gährung*. Kováfzofodás. Kelés. Poshadás.
Költ-téztá.
Kvafznu. *In fermentationem ducto*. Kováfzokol.
Led. *das Eis*. Jéd. Jég.
Le'faty. *Liegen*. Le'fakokodni. Heveréfszni.
Le'fastfii. Le'fanka. *Faulenzler*. Le'fák. Here. Heverő.
Lomkoi. *Brücklich*. Lomha. Gyenge Töredékeny. Poronyu.
Lu'fa, *die Kothgrube*. Lutfok. Potfoja. Fertő.
Lu'fenije. *das Waschen*. Lutskolás. Mosás.
Lazity. *S'elever*. Lázadni. Fel-lázadni. Feltámadni.
Lopta. *Pila*. Lopta.
Lakot. *Sera, ein Hengeschloß*. Lakat.
Lány. *Cerva*.
— — *Filia*. Lány. Jány. Léány.
Lebeda, *die Aue*. Pratum. Livágya. Rét.
Legen. *Lagena*. Légely.
Lefza. *Operculum. Testum sepium*. Léfza.
Lo'ska. *Cochleare. Löffel*.
— — *Nudel, Nudelteig*. Laska.
Lafzkov. *Mild. Lenis. Mitis*. Laffu. Szelid.
Lakomka. *Nüfcher. Liguritor*. Lakótska. Jollako. Nyalako-
do. Nvalánk.
Prolakomity. *Verpraffen. Abligurire*. Jollakni. El-
vendégeskedni.
Ladija. Lodja. Lodka. *Fahrzeug. Linter. Scapha*. Ladik.
Lep. *Vogelheim. Viscus*. Lép.
Ljepkii. *Klebricht*. Lépes. Ragadós. Enyves.
Lovetz. *Wildschütz*. Lövész. Vadász. Lövő.
Lapa, *die Pfote, die Klaus*. Lap. Talp. Talp. Láb.
Lapoty. *Lapotska, das Pföichen, der Ankerarm*. Lábotska.
Lapata.

	I.	2.
47. <i>Hungarice.</i>	Egy. Egyik.	Kettő.
48. <i>Avarice. 1.</i>	Dialektus.	
48. <i>Avarice. 2.</i>	Dialektus.	
	<i>Kamice in Dagestan.</i>	
50. <i>Lesgice.</i>		
51. <i>Lesgice.</i>		
52. <i>Lesgice.</i>		
54. <i>Finice.</i>	Ikiz.	Kakfz.
55. <i>Ethnonice.</i>	Ikfz.	Kekfz.
56. <i>Cavelice.</i>	lukfzi.	Kakfi.
57. <i>Olonice.</i>	lukfzi.	Kakfzi.
58. <i>Lapponice.</i>	Akty.	Kueky.
59. <i>Cirjanice.</i>	Itip.	Kik.
60. <i>Permice.</i>	Otik.	Kik.
61. <i>Morvinice.</i>	Vjaity.	Kafto.
62. <i>Mokschanic.</i>	Veikja. Fkja.	Kafta.
63. <i>Tscheremisfice.</i>	Iktety.	Kokoty.
64. <i>Tschuvafchice.</i>	Prja.	Ikke.
65. <i>Votjakice.</i>	Odik.	Kik.
66. <i>Vogulice.</i>	Aku.	Kity.
67. <i>V. in Verhbot.</i>	Aku.	Kita.
68. <i>V. in Tscherdima.</i>	Aku.	Aiva. Kita. Urus.
		Kati.
69. <i>V. in Berexova.</i>	Aku.	Kitai.
		Kurlu.
70. <i>Ostjakice.</i>	Ity.	Kätiny.
71. <i>O. ad Narim.</i>	Ity.	Katny.
72. <i>O. ad Furanje.</i>	Atily.	Kjalkiny.
73. <i>O. Lumpokolice.</i>	Atily.	Katkiny.
74. <i>Vafjnganice.</i>	I.	Katckheny.
76. <i>Persice.</i>		Koloss.
77. <i>Kurdice.</i>		
78. <i>Avganice.</i>		
131. <i>Taiginice.</i>		Kidde.
132. <i>Kamafchinice.</i>		Siddja.
133. <i>Koibalice.</i>		Sidja.
134. <i>Motorice.</i>		isiddja.

Vocabularia comparativa Linguarum
 originis, quae continent vocabula, magis
 Oeconomiam et Technologiam spectantia.

Perlustrato Veteri Testamento, translatum.
 Profecto non aliter vocabula Finnicum,
 Ethnonica, Vogulica, Votjakica, Ostjakica,
 Mokschanica, Tschheremisica, Permica, Sirjenticum,
 Kamafchinica, Koibalica, Motorica mihi contemplanti sese offerunt,

- Lapata. Lopatka, *die Schaufel*. Lapát. Lapátka. Lapotzka.
 — — Ploztkaja. *Spatum*. I.apotzkájá. *Poff*.
 Lapka. *Lappa, die Lappe*. I.apu. Laputka.
 Len, *der Flachs*. Len.
 Len tolots. *Flachs brechen*. Lent tilolni.
 Lenjanoje szjema, *der Flachsfaamen*. Len-szem. Len-mag.
 Lijalo. Leika. Liver. *Bierheber*. Liju Livu. Lopo. Szivo.
 Liju. *Fundo*. Lijuzok, Lijuval szürök.
 Lebed. *Gen*. Lebedi. *Atriplex hortensis*. Laboda.
 Lug, *die Auè, die Laube, die Hügeweide, der Wald*. *Pa-*
scuum. Liget. (*Lugos* Laubos).
 Lepeska, *der Kuchen*. Oblat. Laposka. Lapotya. Lepény.
 Kaláts.
 Lapfa. *Nudeln*. Turunda. Laska.
 Lifzt, *das Blatt, das Mehl*. Lifzt.
 Maroz. Moroz, *die Kälte, der Frost*. Zuzmaráz. Fagy. Dér.
 Zamerzaty. *Einfrieren*. Zuzmaráfodni. Fagyni.
 Zamerzanije, *der Gefrierpunkt*. Zuzmaráz.
 Mely. *Vadum*.
 — — *Profundus*. Mély.
 Meny. *Mustela fluviatilis*. Menyhal.
 * Mo's'er. *Mörser*. Mo'sár.
 Mor'sovina.] *Lignum a tinea consumptum, et in pulverem fri-*
 Mor's.] *bilem dehiscens*. Mor'salek, Szúette fa.
 Mor'sa.
 Moguffil. *Mächtig*. Potens. Validus. Magos. Nagy. Hatalmas.
 * Mifzplija. *Mesfel*. Naszpolya.
 Meren. *Caballus. Cantherius*. Mén-lo.
 Morkov. Buraki.] *Rüblein*. Murok.
 Szvekla.] *Rothe Rüben*. Tzékla.
 Mutovka. *Rührsteck*. Botóka. Keverő.
 * Melnjtza. *Mola. Mühl*. Moulin. Malom.
 Milofzt. *Gratia. Gnade*. Malaszt. Kegyelem.
 Mofok. *Lanugo, die Wolle an Früchten*.
 — — *Sordas*. Motfok.
 Motolla. Motovilo, *die Garnwinde, der Haspel*. Matolla.
 Motaty. *Haspel*. Matolláni.
 Me'sa, *der Grenzstein*. Me'sgye, *das Grenzzeichen*.
 Mák, *der Moku*. Mák.
 Matfikha. *Felis*. Matska.
 Mjafznik, *der Fleischer*. Mészáros. Mejjesztő.
 Mjlesztő. *Schlachtbank*. Mejjesztő, Koppasztó. Nyuzo. Me-
 szárló-Szék. Mészárszék.

Mjafzo.

- Mjaszo, *das Fleisch*. Hns.
 Máz, *die Salbe*. Máz. Ir. Kenő.
 Mazanka, *das Kleibewerk*. Máz. Tfiriz. Eoyv.
     Kolomáz. Szekér-máz. Kulimáz. *Wagenschmier*.
     Axungia.
 Mazaty. *Salten*. Mázolní. Zamazka. Kitt. Zamántz.
 Ma'fuffi. *Unguinofus*. Mázos.
 Moly. *Bücherwurm*.
 Moly, *die Kleidermotte*. Moly.
 Mozg, *das Gehirn*. Mozgo. Mozog. Mozgato erő. Mozgás
     kutféje. Mozdito. *Motor*. *Movens*. *Origo motus*.
 Motvika, *die Grabscheit*. Matfuka. Butyiko.
 Mužor, *der Graus*. *Decombres*. *Gravois*. Mufzer. Věšů.
 Malina, *die Himbeere*. Málna.
 Med, *der Honig*. Mész.
     — Süß. Médes. édes.
 Medvjed, *der Bär*. Medve.
 Medvjed vortfit, *der Bär brummet*. A'medve ordít.
 Mjed, *das Kupfer*.
 Mjedni kotel, *ein kupferner Kessel*. Medentze.
 Mjednik, *der Kupferschmidt*. Medentzés. Rézműves.
 * Major, *der Mayerhof*. Major.
 Mezga. *Succus sub cortice arborum*. Mezge.
 Motfity. *Netzen*. Motskolni. Lotfolni.
 Motfka. } *Feicht*. Lutfok.
 Motfa. } *der Harn*. Motfok. Motfár. *Scimutz*. *Sumpfs*.
 Mjerity. *Messen*. Mérni. Méretni. Meritni.
     Izmjerenije, *die Ausmessung*. Mérés.
 Mjerku. Mjera, *das Maas*. Mérték.
 Mjerenije. *Messung*. Mérés.
 Mjeri, *der Himpten*. Mérő. Véka. Köböl.
 Mkhom. Moos. Mob. Mohos. Mohom. *Poff*.
 Mindal. *Amygdala*. Mondola.
 Mikhunki. *Physalis Alchekezi*. Mukhartza.
 Marena. Murena. Márna.
 Ma'farzkije kuritzi. *Fasanen*. Magyar tyukok.
 Metfa, *das Hirngespinnst*. Mese. Álom hüvejezés.
 Mozgovaja. *Morbus hungaricus*. Hagymázg.
 Matka, *die Gebärmutter*.
     — — *Sponsa*, *eine versprochene Braut*. Mátka.
 Negodjai. *Untüchtig*, *der Hallunke*. *Ineptus*. *Incommodus*.
     Negédes. Korhel.
 Negodjušta. *Unwillig*, *Indignab*. Negédes. Kényes. Akaratos.
     Negodo-

Negodovanije. *Unwille. Indignatio.* Negédeffeg. Kényeskedés.
 Nakazivaty. *Züchtigen. Castigare.* Nyakazni. Nyaggatni.
 Kinozni. Fenyitni.
 Njemetz, *der Teutsche.* Német.
 Njemetzkaja kapufzta, *der braune Kohl.* Német káposzta.
 Nevolya, *das Joch. La servitude.* Nyavalya. Baj. Szolgálat.
 Nomorufág: Aerumna. Aegritudo. *Servitus.*
 Nevelikii. *Klein. Gering.* Nebelgés. Aprofág. Tfekélyfeg.
 Nadragi, *die Hofen.* Nadrág.
 Nitsogo. *Nichts. Nints. Nintsen.* A'nintsenből semmi se leszsz.
 Nebilitza, *die Fabel.* Nebelgés. Hijjábanvalofág. Szofia-be-
 széd. Mefe.
 Nafzmork, *der Schnupfen.* Nátha.
 Ne. *Non.* Nem.
 Ne. *Ne.* Ne.
 Njemo. *Mutus.* Néma.
 Njemko. *Dim.* Némátska.
 Nebere'sni. *Negligens. Dissolutus.* Nebelegni. Nebelgő.
 Nebre'senije. *Liederliches Wesen.* Nebelgés.
 Nebje'sda. *Stimpler.* Nebelgő. Kantár mester ember.
 Oprok. *Proventus. Exactiones publicae. Tributum. Census.*
Foenus. Zins. Zahlung. Abrak. A'lovak fizetése, ju-
 talma, bére.
 Ofzelka. *Schleiffstein, Wetzstein.* Atzél. Kés-fenő. Atzélka.
 Ofzipio. *Sommerproffen.* Szeplő.
 Ofztav. *Residuum.*
 -- -- *Diviso.* Ofztáj. Ofztás. Ofztozás. Ofztozódás.
 Ofztalnoje. Ofztatki. *Ueberrest.* Ofztalék. Ofztályi maradék.
 Ofzelok. *Afellus.* Elfzelök. Fatuus. Stupidus.
 Orju. *Aro.* Szántok.
 -- -- *Meto.* Aratok. Orjatok.
 Obrazetz. *Tischtuch.* Abroz. Kendő.
 Okol. Okolitza. *Locus, qui circumiri potest.* Akol. *Caulo.*
 Oblok. *Fenestra.* Ablak.
 Oko. *Oculus.*
 Okosko. *Fenestra.*
 -- -- *Prudens.* Okos. Okoskodo. (Qui oculos, vel fene-
 stras, semper apertas habet, semper vigilat).
 Ogon, *das Feuer.* Tüz.
 -- -- *Brennen.* égni (Ogon. Ogne. égne. égni. *Ignis. Ignis.*)
 Omnes hae voces, ex uno fonte descendunt.
 Obeztszity. *Entehren.* Betstelenitni.
 Omertzjenije, *der Ekel. Tšomertz.* Tšömör.

Okoje.

- Okolo, ein Maas. Ako.
 Otpufztity. *Abchaffen.* Elpufztitni.
 Otkaz. *Negatio. Repulsa. Verweigerung.* Átkozodás. Átok,
der Fluch.
 Otkazáty. *Abfagen.* Átkozni. *Fluchen.*
 Okno, *das Fenster.* Akna. Sobánya ablaka, vagy szája.
 * Oguret, *die Gurke.* Ugorka.
 Obraz. Obrazetz, *das Bild, Muster, die Form, die Art, die*
Anficht. Abrazat. Abrazolás.
 Obrazovaty. *Abilden.* Abrazolni.
 Otetz * *der Vater.* Atya. * *Gen.* Ottza.
 Olovo, *das Zinn.* Olom. On.
 Ofzvobodity. *Befreyen.* Szabaditni.
 Obrutz, *der Fastreif.* Abronts.
 Ofzen, *der Herbst.* öfz. öfzön. öfzönn. *Per autumnum.*
 Vefzna. *Ver. Ta-vefzna.* Tavas. Ljeto. *Aestas.*
 Zima. *Hyems.* Zivatar.
 Ofzennaja rabota, *die Herbstarbeit.* öfzi rabota.
 Orda, *das Hirtenlager.* Tforda. Gulya. Nyáj. Göböl. Sereg.
 Ogar, *der Windspiel.* Agár.
 O'liina. U'fin, *das Abendbrod.* O'fonna.
 * Oltar. *Altare.* Oltár.
 Ofzlop, *die Säule.* Ofzlop.
 Okurity. *Anröchern.* Kormozni. Füstölni. *Korom.*
 Objed, *das Mittagessen. Gastmahl.* Ebéd.
 Objedaty, *zu Mittagessen.* Ebédelni.
 Otfag, *der Herd.* Góts Gótzajja. Tüzhely. *Székellyes szo.*
 Objednja, *das Hochamt.* Ur-ebédje. Urvátsorája.
 Palitza. Palotska. Páltzatska.
 Palka, *der Stock.* Páltza. Bot. Dorong. Hufáng. Fustély.
 Rud. Matfuka.
 Paletz. *Gen.* Paltza, *der Daum.*
 * Para bikov, *ein Stoch Ochsen.* Pár bika. Egy pár ökör.
 Parifzti. *Parweiß.* Páronként.
 Porokh. *Pulver.* Por.
 Porofok. *Pulver.* Porofok. *Pulverulenti. Nom. Plur.*
 Puska, *die Kanone.* Puska, *die Flinte.*
 Pusetsnii porokh. *Schießpulver.* Puskaapor.
 Puskať, *der Kanonier.* Puskaás. Pattantyus.
 Pusfina, *der Schlund des Wassers, der Abgrund.* Potfoja.
 Pugovitza, *der Knopf.* Buga. Tšere buga. Bugátska. *Gallápfel.*
 Páfzmo. *Fasciculus fili, vel lini.* Páfzma. Egy fón.

- v' Pafzmi perevjazivaty. *Fitzsn. Lier échévaux.* Páfzmákat kötni Kender-föket, len föket tűnátni.
- Plofzko. *Flasche.* Pálatzk.
- Patóka. Potop. Potok, *die Feldfluth.* Patak. Hirtelenáradas. *Torrens.*
- Protok, *der Bach.* Patak.
- Pijavitza. *Blutigel.* Piotza.
- Pjatna, *ein Fleck, Fehler. Nacvus. Stigma.* Pattanás. Szeplő. Petfét. Motfok.
- Szinija pjatna, *blaue Flecken.* Szederjés pattanás.
- Par. Pari, *der Dampf.* Pára.
- Parik. *Perüque.* Paróka.
- Pily, *der Staub.* Pili. Pilbe. Pihe. Por.
- Pilinka. *Pulvisculus.* Pihétske.
- Pi'sma, *eine Peonie.* Achillea nobilis. Pé'sma ro'fa.
- Povjefztovaty. *Erzählen.* Povjefztity. *Abkündigen.* Povedálni. Beszélni. Terétselni.
- Propovjed, *die Predigt.* Povedálás. Predikáció. Szentbeszéd.
- Preporutfáty. *Anbefehlen.* Porontfolni.
- Pjatak (Slavice Pjatok) *Freitag.* Péntek.
- Perjam Pero, *die Feder.* Pejhe. Pihe. *Perje,* a' szalmaütty könnyü hamva.
- Pefzok. *Sand.*
- Schmutz. Unrath.* Pifzok. Gaz. Szemét. Motfok.
- Pola. Politska. *Bret, das Blatt eines Tisches.* Pallo. Pallotska, *eine Stege.*
- Polka. Politza, *ein Wandbret.* Poltz. Poltzika.
- Polevai. *Anagallis arvensis.* Polé. Polyé.
- Polevaja. *Chamomilla.*
- Perina, *das Federbette.* Parna. Dunya.
- Pilajustfije glaza. *Feurige Augen.* Pillogato-villogo szemek.
- Podosva, *die Filzsohle, die Sohle. Solea.* Botos. Salavári. Gyapju strimfi. Rövid strimfi kaptza.
- Pofzkony, *der Fimmel.* Potzkom. Potzok. ék. Fejsze.
- Perfzten, *der Fingerring.* *La bague.* Perefzlen. Karika. Gyűrű.
- Prisletz. *Aventurier.* Pellető. Kos lato. Kobori.
- Páfit. *Veids. Pratum.* Páfit. Zöld rét.
- Par. Parlog. *Brach, ein verlassener Weingarten.* Parlag.
- Pole, *die Wiese.* Polag. Pallag. Parlag. Rét.
- Petfat, *das Siegel, der Druck.* Petfét. Nyomtatás.
- Petfataty. *Drucken.* Petfételni. Nyomtatni.
- Pazder. *Fragments caulis lini, vel cannabis, post contritionem decidua.* Pozdorja, melly a' len, vagy Kender tiloláskor el hull.

- Palas. *Framea. Cissius. Pallos.*
 Poljana. *Extirpatitium.* Pojana. Poján. Tifztás. Irtovány.
 Ponofz. *Obtreñatio. Calumnia.* Panasz. Rágalmazás.
 Ponofzity. *Befchreyen. Diffamer. Medire.* Panaszolni, Rágalmazni. Szidni.
 Ponofzitel. *Monus.* Panaszlo. Gunyolo.
 Ponofenije. *ein Schimpf. Verweiß. Exprobratio. Incropatio.*
 Panaszlás. Rágalmazás. Simb.
 Pere'sets. *Aufbrennen.* Per'selni.
 Protjagivaty. Rasztjagivaty. *Tendre. Etendre.* Tírer. Tágitni.
 Kinyujtani.
 Podkop. *Min. Suffossio terrae.* Padmoj.
 Pup. *Umbilicus.* Pup. Tűts. Küldök.
 Palats. *Carnifex.*
Cimex. Palats-féreg. Kinzo-tűpö-féreg.
 Prjafst. *Funda. Schleider.* Parjáfta. Parittyá.
 Pifzmo. *Epistola. Scriptura.*
 — — *Rem aliquam oscitantur, vel per minutissima cundo peragere.* Pifzmogni.
 Pifzmenni íztol. *Mensa scriptoria.* Pifzmogo íztal. Iro íztal.
 Pets, *der Kachlofen.* Pes (*Székelyesenn*) Kementze. Kályha.
 Na petfi le'fakúííi, *der hinter dem Ofen faulenz.* A' pes meggett le'fakóskodo.
 Petfenije. *Gebratenes.* Petfenye. Kementzébe-Sült.
 Pod. *Fundamentum.* Pad. *Scamnum.*
 Podemnií. *Pons versatilis.* Pad. Hid. Padolás. Hídalás.
 Podlog. *Subpositio.* Padlás.
 Potolok, *der Boden.* Padolék.
 Prazdnií. *Leer. Vacuus. Inanis. Futilis. Nichtig.*
 Praznofzt. *Müßiggang. Adulter. Moechus.* Parázna.
 Pleva. *Palea. Spreue.* Pelva. Pelyva. Polyva.
 Pufztinja. } *die Einöde. Einsiedlerey.*
 Pufztoje. } Pufzta. Pufztája.
 Pufzotska. } Pufztátaka.
 Pufztos. *Verwüßtet.* Pufztás.
 Pufzteju. *Devasto.* Pufztítok.
 Opoztofeniye. *Verheerung. Populatio. Vastatio.* Pufztafág.
 Pufztírás.
 Profztoi. Profztoje. } *Unadelich. Ignobilis.* {Paraszt.
 Porod. } {Por.

- Profztota. *Simplicité*. Parafztfag. Együgyüfég.
 Pritvor. *Atrium*. *Vorhof*. Pítvar.
 Pol. *Medius*. *Halber*. Fél.
 Poltora. *Anderthalb*. Másfél krajtzár.
 Poltorak. *Poltraken*. Poltura.
     'Senzki pol. *Sequior sexus*. 'Sana - fl. Asz-
     fzony - fél. (ad normam: Ellenkező - fél).
 Pelenki. *Fascia*. *Windeln*. Pola - kötő.
 Prja. Szpor. Lis. Per.
 Potrokh, *die Krüße*. Potroh. Háj. *Obesus homo*. Potrohos
     ember.
 Posva, *das Erdreich*. *Terra*. *Solum*. Posvány.
 Pauk, *eine Spinne*. Pók.
 * Plafts, *der Mantel*. Palást.
 Plot, *ein Floß*. Tut. Tutaj.
 Pokrov. Pokrivalo, *die Decke*. Pokrotz.
 Podkova. *Hufeisen*. Potko, Patko.
 Pitcina, *die Stange*. Pozna. Rud. Hufang.
 Pafztir, *der Hirt*. Páfztor.
 * Plamja. *Flamma*. Lomja. Langja. Lombos.
 Puty, *die Reise*. *der Weg*. Ut. Utazás.
 * Palata, *der Pallast*. Palota.
 * Pokal, *der Becher*. Bokáj.
 Papusni tabak. *Blättertoback*. Papsált dohány.
 Puzir, *eine Blase in kochendem Wasser*. Buzogás. Forras.
     Voda puziritzja, *das Wasser kocht*. Buzog a'viz.
 Piro'snoje. *Gebackenes*. *Artolagani*. Piritott. Piroffitott. Pi-
     rossan - fütött. Rántott. Sütemény. Fánk.
 Pukhovik, *das Oberbette*. Tuchtet. *Stragula plumea*. Puha.
     Dunvha (*Le Duvet*).
 Pofzlati. *Schicken*. Koslatni. *Herum flanquieren*.
 Perjednik, *die Schürze*. *Succinctorium*. Pendej. Surtz. Elökötő.
 Ri's. *Reis*. Riskafa.
 Rak, *der Krebs*. Rák.
 Rjabtjik, *die Kornblume*. Repnik. *Agrimonia*. Reptfen.
 Rjepa, *die Rübe*. Répa.
 Rutsejka. Rutsejek, *das Fließchen*, *das Bächlein*. Lutfok. Potsoja.
 Rab, *der Knecht*. Rab. Béres. Szolga. Jobbágy.
 Rabzkkii. *Knechtisch*. Rábi. Rabul.
 Rabina. *Status servitutis*. Rabokódás.
 Rabota, *die Frohnarbeit*, *das Geschäft*. Rabota. Urdolga.
 Rabotaty. *Arbeiten*. Rabotaskođni. Dolgozni.
 Rabotnik, *der Arbeiter*. Rabotaskodo. Dolgos.

- Ro's. *das Korn.* Secale Ro's.
 Ro'sjofzjemja, *ein Roggenkorn.* Ro'sfzem.
 Roi. *Bienen schwarm.* Raj.
 Remezlo. *Handarbeit, das Handwerk.* Remeklés. Remek,
ein Meisterstück. Fabrica.
 Remezlennik, *der Handwerker.* Remeklü. *Meister ember,*
ki már remekelt.
 Rjesetka, *das Gatter.* Restély. Rostély.
 Refetotska, *das Gitterchen.* Rostélyotska.
 Refeto, *das grobe Sieb.* Rosta.
 Rutska, *ein Eimer.* Rotska. Tfeber. Veder. Kártos. Sajtar.
 Remén, *die Gurt derer, welche die Schiffe ziehen.*
Spes. Remén. Reménség.
 Rjedika. Rjedka, *der Ruben.* Radiscn. *Raphanus minor.* Re-
 tek. Répa.
 Rudokopateli, *die Hüttenknappschaft.* értzkopátfolok. Bá-
 nvázok.
 Ruda. *Ertz.* Rudnik. Bánya.
 Rjedka. Rarus. Ritka.
 Rjedki greben. *Weiter Kamm.* Ritka fogu fűfü, vagy Gereben.
 Rjedkaja krafzota. *Une merveille en beauté.* Ritka széplég.
 Rofztok, *der Keim.*
 — — *das Fäserchen.* Filamenta. Rost. Rostok. *Plur.* Rostika.
 Otrofzli, *die Faser.* Fibrae. Rost. Szál. Tték.
 Rjepnaja kapuzta, *die Kohlrabi.* Korélabé. Répa-káposzta.
 R'sa. *Rubigo* Ro'sda.
 Ru'fi. Ru's. Roth. Róska.
 Rjabina, *die Blatternarbe.* Ripáty. Himlöhelly.
 Rjaboi. *Blatternärbig,* Ripatyoa. Himlöhellyes.
 Rjed. *Cuprum.* Réz.
 Rjez, *das Grimmen.* Rezketés.
 Razmanivaju. *Concutio.* Rázom.
 Rodnja. *Nativitas.*
 Rodilnitsza. *Puerpura.*
 Rodina. *Convivium in domo parturientis datum.* Ródina. Ra-
 dina. Székelys. Radinába menni.
 Rik. Rikanije. *Rugitus.* Rikkantas.
 Roto t'fik. *Osculum.* T'fók.
 Spaga, *der Degen.* Spádé.
 Stfnka, *ein Hecht.* T'fuka.
 Suba, *der Pelz.* Suba.
 Sapka, *eine Mütze.* Sapka.
 Stietska. Stsetina, *eine Bürste.* Etset. Kefe.

- * Salfeja. *Salvia*. 'Sa'lja. 'Sa'ja.
 Sifak, *der Helm*. Sifak.
 Stfepti, *der Hobelspäne*. Tfepti. Forga'ts. Hulladék.
 Sijapa. *Chapeau*. Salaplo. Kalap.
 Skola, *die Schule*. Iskola.
 Stipa'ty. *Kneifen*. *Zwicken*. *Vellicare*. Tšipni. Tšipkedni.
 Stiptzi, *die Kneifzange*. Tšippentyü. Harapofogo.
 Sarovari, *die Strümpfe*. Salavari.
 Selkom, *die Seide*. Selyem.
 Sarik, *das Kügelchen*.
 — — *die Ferse*. *Calcaneum*. Sarok. Gömbelyég, mint egy golyobis.
 Stfekotary. *Kitzeln*. Tüklandani.
 Siferbina. *Scharten*. *Dentes cultri*. Tforba.
 Sutity. *Scherzen*. Suttogni. *Sufurrare*.
 Sepetan. *Lispler Blasfus*. Sejp.
 Salni. *Delirus*. *Wahnwitzig*.
 — — *Decipere*. Tšalni.
 Sater. *Tentorium*. Sátor.
 Serty. Serfz, *die Borste*, *das Haar*, *die Wolle*. Villus. Juba.
 Seta Serény. Serte.
 Serfztfizt. *Wollicht*. *Languinosus*. Sertés. Gyapjas. Szörös.
 'Sba'n, *die hölzerne Kanne*. 'Soba'n. Tšoba'n. Légej.
 'Sarovnja. *Kohlspanne*. *Batillus*. Serpenyö. Melegitö.
 'Sivoder. *Leutſchlinder*. *Foenator*. Tšapoda'r.
 'Serio, *eine Handmühle*. örlö. Re'snyitze.
 'Sir, *das Fett*. 'Sir.
 'Sirnii Guſz, *eine fette Gans*. 'Siros lud. Kövér lud.
 'Solub, *das Gerinne*. *Incile*. *Les auges*, 'Silib. 'Silip.
 'Siletz, *der Heuerling*. *Un locataire*. 'Sellér. *Colonus*. *Inquilinus*.
 'Saloba, *die Klage*. 'Simb.
 'Sitnitza, *der Kornboden*.
 -- -- *das Backhaus*. Sütöház.
 -- -- *Backen*. Sütni.
 'Sid. *Judeus*. 'Sido.
 'Sena, *das Weib*. 'Sana. Ki fokat 'fano!.
 Szliva, *die Pflaume*. Szilva.
 Szito, *das Kornſieb*. *Cribrum*. *Incerniculum*. Szita.
 Sztol, *der Tiſch*. Afztal.
 Sztolnik. *Truchſes Dapiſer*. Afztalnok.
 Szlovo, *das Wort*. Szo. Szollo. Szollva.
 Szlovetsko, *das Wörtlein*. Szavatska, Szótska.

- Daty fzlovo. *Promittere*. Szot adni.
 Sztoro's. Sztra'fa, *der Hüter*. Stra'fa.
 * Szol, *das Salz*. So.
 Szolonina, *das Bücksfleisch*. Szalonna. *Speck*.
 Szalo, *das Fett*. Szalonna. Ha'j. Fagyú.
 Szalnaja svjetka. *Unschlit. Licht*. Fagyú gyértya.
 Sztolba, *die Säule*. Sztolop. Ofzlop.
 Szjeno. *Acc*. Szjena. *das Heu*. Széna.
 Szjennoi fzarai, *der Heuschoppen*. Széna-szérü-szin. Tfür.
 Szjenokofz. *das Mehen*. Szénakajza'la's.
 Szjennoi fztog. *Heuschöher*. Széna-afztag. Kalangya. Bugja.
 Kazal.
 Szjenokofzetz. *die Wiese*. Szenakafza'llo, *der Mäher*.
 Szkofzity. *Mehen*. Kafza'lni.
 Szuka, *eine Hündin*. Szuka. Nöstén kutya.
 Szolóma, *das Stroh*. Szalma.
 Szjekira. Szikera, *die Art*. Szekertze.
 Sztina. Sztjena, *die Wand*. Ifztina. *Caulo*, *quae vili muro*
vel maceria circumcincta est.
 Szvekla, *die Karotte*. Tzékla.
 Szjerii. *Grau*. Szürke.
 Szaraí, *der Boden*. Scheuer. Szérü. Tfür.
 Szaratfenfzkoje pfeno. *Oryza*. Szeretfen Köles. Riska'fa.
Milium faraccenicum.
 Szjetska, *der Hückering*. Szatska.
 Szjetcfénia, *das Hacken*. Szatska'zas. Aprita's. Vagdala's.
 Szjemena, *das Gefäme*. Szem. Mag. Mák fzeni.
 Dinnja fzjemena, *die Kerne von Melonen*. Dinnye-fzem. Dinnye-mag.
 Szjemetsko, *das Körnchen*. Szemetske. Egy fzem. Egy mor'fa.
 Szablja, *der Haudegen*. Szablya.
 Szelitzo, *das Hauptgut*. Sza'lla's.
 Salas, *die Hütte*. Loge. Sza'llas.
 Szvertfok, *die Hausgrille*. Prützfök.
 Szvirjely, *die Hirtenstüte*. Virelja. Furelja. *Furulya*.
 Szkupii. Szkupofzt. Karg. Kupetz.
 Szor. Szar, *das Kehrlicht*. Unflath. *Unrath*. Sordes. *Les ordures*. Szar. *Excrementum*. Ganej. Szemét. Gaz.
 Szkobka. Szkoba, *die Klammer*. Szka'ba. Ifzka'ba. Ifzka'ba'tska.
 Szukhoi. *Mager*. Szikkadt.
 Szobeszjednik. *Gesprechlich*. Beszédes.
 Szluga, *der Diener*. Szolga.
 Szutity. *Dürren*. Sütni. Afzalni.

- Szovjetnik, *der Rath. Conciliarius.* Szövétnek. Fax;
 Szumerki. *Abenddämmerung.* Szürkület.
 Szoroka, *ein Elster.* Szarka.
 Szekats. *Secator. Transchirer.* Szakats. Bontzolo.
 Szurguts. *Cera sigillaris Refina.* Szurkos. Szurok,
 Sziromjatinik. *Lederer. Gerber.* Szironyja'rtó. Szij ja'rtó.
 Szereda. *Dies Mercuri.* Szereda.
 Szubbotá. *Saturni* Szombat.
 Sztkljanitza. *Gläschen. Kleines Geschirr.* Kantfo.
 Szirota, *der Weise. Orbus.*
 — — *Ejulans. Plorans.* Sirató. Keferves. Elhagyatott.
 Szpletki, Bzifszpletki. *Aniles nugae.* Pletyka. Ba'ba-pletyka.
 Kofa'kodás. Szofz'utya'rs'ág.
 Szvodity. *Wälben. Fornicars.* Vódozni. Bótozni.
 Szvod, *das Gewölbe.* Bót. Boltozat.
 Szvalka lju'dei. *Concurfus haminum.* Falka. Sokadozás. Sereg.
 Sztarfina. *Tarifzter.* Tarifznya.
 Szulju. *Pungo.* Szurom.
 Szulitza. *Schuster - Aal.* Szuro. Ár.
 Szofzary. *Einfaugen.* Szopni.
 Szivo, *die Malke. Serum.* Savo.
 Szofzjed. *Vicinus.* Szomszéd.
 Szedmigradzkaja zemlja. *Siebenbürgen.* Hétváru ország.
 Szkrinka. Szkrinotska. Zakrom. *Kasten. Scrinium.* Szekrény.
 Szulzak. *Kasten.* Szúszék.
 Szjen. *Schatten, die Diel.* Árnyék.
 Szjenitza, *Laube.* Szin. Erefz.
 Szipovka. *Schalmay, Buccina.* Sipka. Sip. Sipotska. Szipka
 á török siponn.
 * Szelitra. *Salpeter.* Salétrom.
 Szilno, *der Wind.* Szil. Szél.
 Szpor. *Giebt viel aus.* Szaporít. Szapora. Van szaporítja. Ez á
 buza liszt jól szaporít.
 Szkala, *der Fels.* Szikla. Köfzikla.
 Szvobod. *Freu.* Szabad.
 Szloboda, *Libertas.* Szabadfág.
 Szvoboditel. *Liberator.* Szabadító.
 Szuma, *die Asche.* Hamu.
 Szmortok, *der Hirschschwamm.* Szümörtök. Szarvas gomba.
 Szumet. *Quisquilliae.* Szemét.
 Sziromjat. *Pauper. Miser.* Szairmány. ügyefogyott.
 * Szapun. *Sapo.* Szappan.

Szevrjuga. *Accipenser Serratus*. Süröge.
 Szinju. *Coloro*. *ich färbe*. Szinlem.
 Szin. *Filius*. Szülött. Fin.
 Szinok. *Filiolus*. Finok, Finak, Fitzko. Vetzek. Gyerkötze.
 Sziplo. Szipovka. Szipka. *Infundibulum*. Szipka. Töltfér.
 Szipaju. *Effundo*. Szipok. *Exfugo*.
 Szipjety. Szipity. *Sibilare*. *Zischen*. Sipolai. Süvölteni,
 Szifzegni.

Szoba. *Hypocaustum*. *Stube*. Szoba.
 Szolod. *Fermentum*. Maltz. Szalad, élészte. Kovász.
 Szopju. *Sugo*. *ich sauge*. Szopok.
 Tagan. *Dreyfuß*. *Tripus*. Tokán. Gujás-hus-Gulas - *Fleisch*,
quod in tripode coqui solet.

Tikva. Tikvy, *der Kirbiss*. Tök.

Tarjelka.

Tarjel. *der Teller*. Tányér.

Telenok. Telja. Telenka, *das Kalb*. Tulok. *Tuljok*. Tino.

Tkáts, *der Weber*. Takáts.

Tonja, *der Garnzug*. *Le coup de filet*. Tonya. Tanya. *da-*
bitaculum piscium.

Az halaknak fészke, vaszka, padmoja, ürege, ked-
 ves lako lako hellve.

Té'si, Tja'si, *ein Theil des Wagens*. Té'sla.

Tjeszto, *der Teig*. Tészta.

Teljega. Teljeska. Telega. *Wagen*. *Karre*. Taliga, Tajiga.

Tokar, *der Drechsler*. Esztokár. Esztergár. *Eßtergáros*.

Tinin. *Cuminum* Kömin. Kömény.

Temnitza, *das Gefängniß*. Tömlötz.

* Tjurma. *Thurm*. Torony.

Tifznju. *Intrudo*. Tafzitom.

Teplota. *Calor*.

-- -- *Fomes*. Taplo.

Taity. *Verhelen*. *Celare*. Titkolni.

* Turok. *Turka*. *Türk*. Török.

Trjapka. Trjapotska. *Tüchlein zum wischen*. *Linteolum*. Da-
 rabka. Darabotska.

* Temjan. *Thymian*. *Thymiana*. Temjén.

Toptaty. *Calcitrare*. Stampfen. Tapotni.

To'sje. *Calus*. *Spinnrocken*. Gu'saj.

Tjelo. *Corpus*. Test.

Tok. *Inundatio*. Eluvies. To.

Tets. *Gutta*. Tset. Tsep.

Terka. *Reiheisen*. Törö. Refzeiö.

- Terety. *Tergers*. Törölni.
 Topol. *Populus alba*. Topolyán-fa.
 Totsnik. Iszorsnik. *Brukenquelle*. Tótsa. Forrás.
 Tirki. *die Brüste*. Títts. Tsets. Emlö.
 Tromjen, *das Aufgeld*. Tromf-pénz.
 Toikovnik, *der Ausleger*. Dolmetscher. Tolmáts.
 Torgovoje szudno. *Navis vectoria*.
 — — *Schiebkarre*. Torgontza.
 Tšiboder, *der Henkersknecht*. Tšapodár.
 Tšeretsnja, *die Holzkirchle*. Tšeretsnye.
 Tšainik, *die Theekanne*. Tšanak. Apro tšupor, fazék, tá,
 tányér.
 Tšan, *die Kufe*. Tšanak. Edény. Fazék.
 Tšuma, *die Pest*. Tšuma. Pestis.
 Tšetvertok, *der Donnerstag*. Tšütörtök.
 Tšipke. *Spitzen*. *Patagium denticulatum*. Tšipke.
 Tšelo, *der Kahn*. Tšolnak.
 Tšelnok, *das Kühnchen*. Tšolnok.
 Tšeljad, *das Hausgesindel*. Tšeléd.
 Tšeretszlo, *die Säge, oder das Messer an dem Pfluge*. Tšo-
 roszlya. Kis vas.
 Tšalma. *Cidaris Persica*. Turban. Tšalma.
 Tšaber. *Garten-Saturey*. Tšombor.
 Tšingun. *das Gusseisen*. Szigon.
 Tšata. *Tasse*. Tšétze.
 Tšaprák. *Schabrack*. *Dorsuale*. Sabrak.
 Tšipaty. Obšipaty. *Abpflücken*. Letšipni. Lefzedni.
 Tšišik. *Zeisig*. Tšiz.
 Tšatka. *Patella, die Kniescheibe*. Térd Kaláts.
 — — *die Schnalle*. Tšatt.
 Tšeszáty. *Kratzen*. Tšeszeni.
 Tšeszanije. *Friskio*. Tšeszés.
 Tšepetz. Tšeptšik. Tšeptšek. *Kopfzeug, die Haube*. Tšepesz.
 Főkötő.
 Tšemeritza. *Nieswurtz*. *Helleborus*. Tšömöröltető. Hánytato.
 Zászpa.
 Tšuchota. Tšukhanije, *Uas Niesen*. Tšuklás. *Singultus*.
 Tšiszo. *Reinlich*. Tšizta. Tšisztann.
 Tšisztiti. *Reinigen*. Tšisztitni.
 Tšisztota. *Reinlichkeit*. Tšisztalág.
 Otšisztšaju. *Purifico*. Tšisztáalom.
 Otšisztitel. *Reiniger*. Tšisztito.
 Tšakov. *Zeiger*. Guomon.

- Pileus hungaricus.* Tűáko.
Tűardak. Tűerdak, *die Laube.* Tűárda. Szin. Erefz. Tűűr.
Tűekan. *Spitzeisen. Stemmisen. Malleus rostratus.* Tűákán.
Tűulok. *Strumpf. Tibialia.* Tűula. Gunya. Salavári.
Tűudo, *das Wunder.* Tűuda.
Tűudnije, *das Abendtheuer.* Rémítű. Tűuda.
Tűudityszja. *Bewundern.* Tűodálni.
Tűudodjetely. *Wundermacher.* Tűudatévű.
Tűudodjetelsztvo. *Miraculi productio.* Tűudatétel.
Tűűn. *Ordnung, Rang, der Stand, das Ehrenamt.* Tűűn.
Tűűnosfűg. zkeűűűg. Befűlet. Tűűztelet. Tűűzt. Hivatal.
Kűtelessűg.
Tűűnoszt. *Befcheidenheit.* Tűűnosfűg.
Tűűnovnik, *der Beamte.* Tűűnosult. Tűűztelt. Tűűzt.
Tűűni. Tűűni. *Ordentlich. Tugendhaft. Modestus. Homo*
commodis moribus. Tűűnos. Rendes. Jeles. Szelid.
Tűűnno. *Modeste.* Tűűnosonn.
Tűűnno szebja veszty. *Optime se gerere.* Tűűnosonn viselni
magát.
Tűűnity. Potűnity. *Bessern. Ausbessern. Reparare.* Tűűnityni.
Tűűnosityni. Jobbitni. Ujjityni.
Potűninka. *Ausflickung.* Tűűnosítűs. Foldozás.
Bez-tűűnsztvo. *Unzucht. Impudentia.* Tűűntalanfűg.
Trűgűrfűg.
Bez-tűűnni. *Unzüchtig. Impudens.* Tűűntalan. Trűgűr.
Zatűűnatel. *Uhrheber.* Tűűnűlo. Teremtű.
Tűűmadan. *Sarcina. Mantica. Bűndel.* Tűűmo. Motyo. Ta-
rifsznya. Turba.
Tűűerv. *Wurm.* Tűűerv-bogár. Tűűerebogár.
Tűűernyi-dub. *Quercus nigra.* Tűűerfa.
Tűűervienju. *Rubefacio.* Tűűerezem. A bűrt veressen kikűűzitem.
Tűűerep. *Scherbe.* Tűűerűp.
Tűűerepítza kruglaja. *Imbrex, ein hohler Ziegel.* Horgas Tűűerűp.
Tűűerepítza gladjaja. *Tegula, ein glatter Ziegel.* Tűűegla.
Ugar. *Brach. Vervastum. Ager aratus, cui nihil est infemi-*
natum. Ugar.
Ugarity. *Arare.* Ugarolní.
Uzok. *Knapp.* Eng. Szűk.
Uűűimka, *die Grimasse.* Uűűikűlűs.
Uűűűn, *die Abendmahlzeit.* Oűűonna.
Ugor, *der Aal.* Angor. Angolna.
Ulitza, *die Gasse.* Uűűtza.
Ugol. *Winkel. Angulus.* Szűgol. Szűgelet.
Ugolok.

- Ugolok. *Winklein*. Szngolék.
 Utok, *der Eintrag, La trame, auchse*. Ontok. A'fzövés vé-
 gett felvetett fonálnak az hozfza: *Mejjék*. A' béve-
 tője. vagy béverője pedig: *Ontok*.
 Zapor. *Bauchzwang*.
     Platzregen. Zápor.
 Zafzpa. *Helleborus*. Záfzpa.
 Zapor. Zaporka. *Fulcrum*.
 Zabor, *die Abpfählung*. Zábé. Kapu Zábé. Ofzlop. Támasz.
 Zaron. *Foffani impleo*. Zárom. clando
 Zarity. } *Vergraben*. [Zárni. Elzárni. Elfedni.
 Zakopaty. } [Békapálni. Bétemetni.
 Zub, *der Zahn* Záp-fog.
 Zarubki. *Kerben*. Rovni. Rubni. Rováft tfinálni.
 Zjep, *die Tasche*. 'Seb
 Zalog, *das Pfand*. Zálog.
 Zalo'fity. *Verpfänden*. Zalogofitni.
 Zalo'snik, *der Geißel*. Zalogba vetett. Kezes.
 Zavality. *Obrüere. Cumulare. Ueberschütten*. Zavarni.
 Zabaylenije. *Luft an etwacs. Delectatio*. Zabálás. Telhetetlen
 gyönyörködés.
 Zafzlon. Zafzlonka. *Schirm*. Záfzlo. Záfzlotska (*die Fahne*)
 Védelmező, elő-vagy szél-elien.
 Zeleni. *Grün*. Zöld.
 Zelenaja kapufzta. *Savojer Kohl*. Zöld káposzta.
 Zelény. *Grüne Waaren*. Zöldelény. Zöldelékeny. Zöldfég.
Vegetabile.
 Zjel, *das Ziel*. Tzél.
 Volkhv, *der Wahrsager*. Magus. Volts. Bölts.
 Tri Volkhva, *die drey Weisen aus dem Morgenlande*, A'nap-
 keleti három böltsék.
 Vodonosz. } *Wassereimer*. Bodonka.
 Vedro. } *Urna. Situla*. Veder. *Acc.* Vedret.
 Vedernaja botska, *ein eimergroßes Faß*. Vedres bodonka.
 Vorobei, *der Sperling*. Veréb. Verebei. *Plur. Poss.*
 Vilka. Vill. *der Gabel*. Villa.
 Villotska, *das Gabelchen*. Villátska.
 Valjanije, *das Walken*. Ványolás.
 Valjáty. Szukna. *Tücher walken*. Pofztot ványolni.
 Vofzk. *Wachs*. Viazk.
 Vzdority. *Hadern*. Vozdorkodni. Puzdorkodni. Pezderkedni.
 Vojevode, *der Richter*. Vajda.
 Vidra, *die Fischotter*. Vidra.

Varona.

- Volk. *Lupus. Volkas.* Farkas.
 Vorotity *Verters.* Forditni.
 Var. *Collio.* Forr. Forrás. Foralás. Fövés.
 Kafavar, *das Kochen der Grütze.* Káfa forrás, Káfa fövés.
 — Pivovar, *das Bierbrauen.* Serforrás. Serfőzés.
 Szolovar. *Salzfiederey.* Sóforrás. Söfőzés.
 Vetfer. *Vespera.* Vetfernye.
 Tainaja vetferja. *Sacra coena.* Urvatforája.
 Vetfernája rabota, *die Abendarbeit.* Vetfernyel rabota.
 Voszkrefzenje. *Sontag.* Vosátnap.
 * Virs. *Rythmus. Reim.* Vers.
 Vdova. *Vidua.*
 Obdovjety. *Orbani conjug.* Ovdvety. *Odvegy.* Özvegy.
 Vina. *Culpa. Crimen.* Vün. Bün. Vétek.
 Vafzilke. *Basilicum.* Bifziok.
 Vorona. Voronka, *die Krähe.* Varju.
 Vor. *Dieb.* Or. Orgazda. Tolvaj.
 Vorovszkoi-Kljuts, *der Diebschlüssel.* Or-Kults. Orozkodo.
 Versa, *die Fischreuse, ein Fischkorb.* Varfa. Vefszföböl font hálo.
 Vodka. *Vinum adustum.* Vodka. Vatka.
 Vkolatvivaty. *Einzwängen. Flechten.* Öszvekalátfolni. Öszve fonni.
 Vazik. *Eiskeffel. La cuvette.* Fazik. Fazék.
 Vid, *das Augenmerk, Bild, Mine, das Gesicht.* Vigy. ügy.
 Vidék. Mefszze-látás. Az ügyes ember a'dologra jól vigyel (*Székelyes*).
 Vorofeja. *Venefica. Saga.* {Vuru'slo. Kurn'slo.
 {Vará'slo. Boszorkány.
 Vra'su. |
 Vorofu. | *Ich zaubere.* Vará'fólok. Büvölük-bájólok.
 Vorofity. *Zaubern.* Vará'folni. Büvölni-bájolni.
 Vorofenije. Vra'sba. Obvorofenije. *Zauberey.* Vará'slás. Büvölés-bajolás.
 Vnuk. Vnutsek, *der Enkel.* Unutsek. Unoka.
 Veszlo. *Remus.* Evező.
 Vivikhnenije. *Luxatio. Viskomodás.* Fitzamodás.
 Vjanuty. *Marcere. Verwelken.* Vonjadai. Fonnyadni.
 Vengrin. *Ungar. Ungarus.* Magyar.
 Vengerfzki. *Ungriſch. Ungarice.* Magyarul. *Perperam addita est litera H, ab iis, qui Ungaros cum Hunnis falso permiscebant.*

Vocabularium Slaviano - Serbico - Germanico - Hun-
garicum comparativum.

Alkanije. Jalkanije. *Esuritio*. Nyalánkfág. z'hég.
Alkatel. Jalkatel. *Famelicus*. Nyalánk. Ehes.
Arfu. *Cubitus*. *Ulna*. Sing. Róf.
Bagrja. *Purpurfarbe*. Bagarija. Veres színü szijju. Bagaria
szijju.
Beljega; *das Merkmahl*. Béljeg.
Berda tkalnája. *Weberkamm*. Takáts borca.
Berlog, *das Lager eines wilden Thiers*. Barlang.
Bitanga, *der Müßiggänger*. Bitang. Le'sák. Léhütö. Reif.
Heverö. Korhel.
Britva. *Scheermesser*. Beretva.
Bezkvafzno. *Non fermentatus*. Vészkováfzu. Elvezzett - Ko-
váfzu. Kováfztalan. Kováfzavesztett.
Bezjarezni. *Jugo carens*. Vészjárom. Jármatlan. Jármavesztett.
Bereza. *Betula*. Borza. *Sambucus*.
Bitel. *Fufligator*. Botoló.
Bit. Biti. *Verber*. Bot.
Bo'sija. *Foenum graecum*. Bo'sér. *Rubia tinctorum*.
Blazn. *Scandalum*. Paráznafág. *Adulterium*.
Brofzkv. Brofzkvina. *Persica arbor*. Baratzk - fa.
Zuben. *Tympanum*. Dob.
Diak prikazni. *Cancellarius*. Itéllö-Diák. *Cancellista*.
Doloto. *Dolabra*. Dolu. Gyalu.
Dragi. *Preciosus*. Drága.
Dunai. *Danubius*. Duna. Dunai. *Adj.*
Delba; *ein Faß*. Debal. Deberke.
Dobos, *die Trommel*. Dob.
Dobofar, *der Tambour*. Dobos.
Dobuju, *ich trommelt*. Dobolok.
Duda. *Bauernpfeife*. Duda. Sip.
Egulja, *der Aal*. Angolna.
Edino'senni. *Monogamus*. Egy'ianáju.
Gantsar. *Locus fingendi fasa figulina*. Kantfo tináio mûhely.
Gantsarni. *Figulinus*. Kantfós. Fazakas.
Gatfu. *Unterhofen*. Gatyá.
Gaid. *Dudelsack*. Gajdolo. Dudolo. Duda.
Gorjeni, *das Brennen*. Gerjedni. Gyuladni.
Gorju, *ich brenne*. Gerjedek.
Gorjatsezt. *Hitze*. *Hefigkeit*. Gerjedés.

Gudilo,

Gudilo, *die Geige*. Hegedülő. Hegedű.
 Gudetz, *der Geiger*. Hegedűs.
 Glagolanije. *Sermocinatio*. Galagyolás.
 Glagoju. *Loquor*. Galagyolok.
 Glagolni. *Loquax*. Galagyolo.
 Gluchota. *Surditas*. Sükhet. Sükettség.
 Gnusz. *Fastidium*.
 Gnuszni. *Abominabilis*. Fekus. Gonofz.
 Gornetz. *Calefactorium*. Kementze. *Germentze*.
 Gofzt. *Hospes*.
 Gofzpod. Dominus. } Gazda.
 Grad. Ograd. *Garten*. Kert.
 Grezni. Grozd. *Racemus*. Gerezd.
 Gremit. *Tonat*. *Sonat*. *Resonat*. Rémit. Mendörög. Ijeszt.
 Grozdetz. *Racemulus*. Gerezdetske.
 Gromada. *Acervus*. Gramáda. Garmada. Rakás. Kazal.
 Grjazni. *Lutulentus*. Garázna. Motskolodó. Fertelmes. Vezekedő.
 Greda. *Trabs*. Gerencia.
 Gu's. *Funis*. Gu's. Pating. Kötél.
 Igrats. *ein Tänzer*. Ugráts. Ugrántfoló. Tántzos.
 Iva. *Weide*. Viüz. Füz.
 Izvarjaju. *ich koche ab*. Forázom. Forralom.
 Izvjadanije. *die Verwelkung*. Vjadás. Fonjadás.
 Izgaga. *Nausca*. *Cholera*. Izgága. Baj. Tűmör. Unalom.
 Akadály.
 Irkha. *Pellis ovina depilis*. Irha.
 Kalats. *eine Art Weißbrod*. Kaláts.
 Kanjnk. *Milvus*. Kánya.
 Kalitka. *eine kleine Pforte bey einer größern*. Kalitzka.
 Kamara. *Camera*. Kamara.
 Kapa. *Haube*. Mütze. Barát kápa.
 Kazna. *Aerarium*. Kazal. Tár. Kints-tár.
 Kaznár. *Thesaurarius*. Kaznár. Kintstarto. Kazalra ügyelő.
 Koptsa. *die Hastel*. Kapots.
 Kopito. *die Hufe eines Pferdes*.
 — — *Branchia piscium*. Kopotyú. az halaknál.
 Khegeda. *Geige*. Hegedű.
 Khegedus. *der Geiger*. Hegedűs.
 Korma. Kormilo. *Ruder*. Kormány.
 Korol. }
 Kral. } *König*. Király.

Kort-

Kortlag. *Topf*. Korfo. Fazék.
 Kortsju. *Contraho*. Kortsojázom. Alá-'s-felhuzom.
 Korts. *Krampf*. Gürts.
 Kofza. Kofzars, *die Sense, der Meher*. Kafza. Kafzás.
 Kofzom, *die Zotte, die Haarzotten*. Lanugo. *Hirsutia*. Kofz-
 mo. Kofz.
 Kofzmat. *Hirsutus*. Kofzos. Borzos.
 Koczka. Kofzka. *Tessera*. *Würfel*. Kotzka.
 Kotfan. *Kohlkopf*. Kotfán. Káposzta-fő.
 Kotfije, *der Wagen*. Kotfi.
 Kofaritzza, *der Korb*. Kofárka.
 Krai, *der Rand*. Margo. Karéj.
 * Krupa. *Kraupen*. *Graupen*. Korpa.
 Kutska, *die Bütze*. Kutyátska. Kényes Betze.
 Kutle, *die Hündinn*. Kutya. Kutyó.
 Khodak. *Viator*. Kotyáfzo.
 Kljepalo. *Crepitaculum*. Kelepelő.
 Klin. *Cuneus*. Klintfik. *Cuneolus*. Kilints.
 Kljátfa. *Equa*. Kantza.
 Knot. *Ellichnium*. Kanót. Gyértya-bél.
 Kovél. *Canis masculus*. Kopo.
 Kováts. *Faher ferrarius*. Kováts.
 Kovér. *Tapes utrinque villosus*. Kövér. Vastag. Buja váfzon.
 Tömött.
 Koldun.] *Augur*. *Magus*. [Koldus.
 Volkhv.] [Bölts.
 Kopaju. *Fodio* Kapálok.
 Korma. *Gubernaculum*. Kormány.
 Kormlenije. *Directio*. Kormányozás.
 Kitora. *Rixa*. Kotorjuszja. *Rixor*. Kotzódóm. Kötödöm.
 Lebed. *Olor*. Leba. Liba. Lud (*Anser*).
 Lep. *Viscus*. I.ép.
 Leplju. *Agglutino*. Lépezem. Ragasztom. Lépesitem.
 Lialo. Nalivka. *Infundibulum*. Liju. Livu. Töltér.
 Lodka. *Navicula*. *Cymba*. Ladik.
 Legen. *Waschschüssel*. Légej. *Wasserfäßchen*.
 Lepina, *ein Kuchen*. Lepény.
 Leptir, *der Schmetterling*. Lepke. Pille. Pillango.
 Lobda. *Atriplex*. Laboda.
 Lo's. *Lüge*. Lots-fets. Hazug.
 Lopta, *der Ball*. Lopta.
 Moguta. *Potentia*. Magoslag.

Mogutni.

- Mogutni. Premogutstvenni. *Potens. Praepotens. Magos.*
 Hatalmas. Nagy.
 Maimui, *der Affe.* Majom.
 * Majur. *Mayerhoff.* Major.
 Marfak. *Marska, der Kater.* Matska.
 Matlitza, *die junge Katze.* Matskátka.
 Mefzar, *der Fleischhacker.* Mészáros.
 Mefzarnitza. *Fleischbank.* Mészárszék.
 Moruna. *Hausen.* Viza.
 — — *Murena.* Márna.
 Musitza, *die Fliege.* Muslitza.
 Miza. *Landgut Mezö.* Feld.
 Mjeritel, *der Messer. Ausmesser.* Mérető. Mérő.
 Mjeritza, *die Metze.* Mertze. Mérték. Véka. Mérő. Kőböl.
 Nagovitz. *Caligae.* Nagrág. Nadrág.
 Nafzeljaju. *Coloniae deduco. Fundo. Aedifico.* Náfzolódom.
 Iparkodóm.
 Nafzelitel. *Coloniae deducitor. Conditior. Architectus.* Náfz-
 nagy. Náfzólo.
 Nebiitza. *Homo vilis.* Nebelgő. Helytelenkedő.
 Nebre'sénije. *Negligentia.* Nebelgés. Henyélés.
 Orats. *Agricola.* Arato. Szántó-vető.
 Ofzten. *Stimulus.* Ösztön.
 O'feg. *Rutabulum.* A'fag.
 Okolni. *Circularis.* Akol. Kerítés.
 O'iznova tkalnája. *Stamen. Licia.* Mellyék az ofztová'tába.
Eintrag.
 Ofznozátel. *Fundator.* Ofztová'tás. Takáts. Valamit jorend-
 be szedő.
 Ofznovuju-krofszna. *Intendo stamina jugo.* Ofztová'tá'hoz ké-
 szitem a' fonalat. Felverem. Nyíltbe, bordába fogom.
 Ofztroga konfzkája. *Calcar. Stimulus.*
 — — *Flagellum.* Oktor.
 Obavatel. *Praestigiator.* Bájoló. Bűvös-bájós.
 Obavaju. *Incanto.* Bájolom. Boszorkanyozom. Meg-vefztem.
 Obszilaju. *Pofzilaju. Circummitto.* Elfziláloim. Elofzlatom.
 Szeljel hányom.
 Ob'ora, *der Freffer.* Obfólo. Hapfólo. Mohon faldoklo.
 Obolgatel. *Calumniator.* Bolgatag. Félefszű. Hazudozo. Rá-
 galmazó.
 Ogortfici. *Erbittern.* Keferitni.
 Okajannik. Okajanni. *Rucklos.* Kaján ember. Gonofz. Isten-
 telen.

- Okov, *die Fessel*. Béko.
 Omerzaju. *Nauseo*. Tšömörzöm. Tšömörlöm.
 Omerzenije. *Nauseo*. Tšömörzés. Tšömörlés.
 Ofajavajufzja, *ich bin enthaltfam*. Sajnálom. Kiméllem.
 Ofajanije. *Enthaltfamkeit*, Sajnáias. Maga megtartoztatás.
 Pava. Pavo. Páva.
 Pazarity. *Kaufen*.
 — — *Verschwenden*. Pazérolni.
 Pazár. *Jahrmarkt*. Vafár. Pazér. Pazérlo. *Verschwender*.
 Pamuk. *Baumwolle*. Pamuk. Pamut.
 Pantlika, *das Band*. Pántlika.
 Paprika, *der türkische Pfeffer*. Paprika.
 Paputfa. *Pantoffel*. Paputs.
 Papufa, *ein Bund Blättertoback*. Papufa.
 Parenijé, *das Baden*. Feredés. Párolás.
 Patzov, *die Ratze*. Patz-egér.
 Pefztrug. *Forelle*. Pifztrang.
 Pefts. Petska, *der Ofen*. Pes. PodpeftsNIK. A'pes megett.
 Pila. Säge. Piléfsz. Firéfsz. Füréfsz.
 Pleva, *die Spreu*. Polyva. Pelyva.
 Poviti, *das Kind einfaschen*. Poválni. Polálni. Pokálni.
 Pogátfa. *Fladen*. Kuchen. Pogátfa.
 Pole'sénije. }
 Polo'sennaja. } *ein untergelegtes Ey*. Pala'sna.
 Podonink, *das Mehlfafz*. Bodon. Sajtár. Ka'rtos. Bodonka.
 Podpazukha. *Stelle unter dem Arm*. Pálha.
 Podufztitel, *ein heiml. Anstifter*. Ufszito. öfztönözö. Kifztetö.
 Podifzkatel, *ein heimlicher Nachsteller*. Ifzkitélö.
 Ifzkanije, *das Bestreben, das Suchen*. Ifzkitélés.
 Iparkodás.
 Pokol, *der Stich*.
 — *die Hülle*. Pokol.
 Pokrov. Pokrovatz. *ein Kotzen, eine wollene Decke, womit man die Pferde bedeckt*. Pokrotz.
 Pola, *die halbe Seite am Kleide*.
 Fascia. *die Faschen* Pola-kötö.
 Politza, *das Gestell, wo das Gefchirr gehalten wird*. Poltz.
 Poltzika.
 Pop. *Priester*. Pap.
 Porta. *die ottomannische Pforte*. Porta.
 Szelenije. }
 Poſzelenije. } *Pflanzstadt*. Colonia. 'Sellérfég.
 Poſzeljannik. *Colonus, ein Bauer, der das Feld bauet*. 'Sellér.
 Pa-

- Poztava, *das Unterfutler*. Poızto, *ein Tuch*.
 Pokhlevka. Polivka. *die Suppe*. Poléka. Lév. Lévke. Levetske.
 — — Levak. *Trichter*. Lév szűrő. Lévu. Livu. Lin. Liju.
 Töltfér.
- Potfinaju. *Incipio*. Tfináloin. Kozzáfogok.
 Prigorjeli. *Angebrant*. Pergelt. Kozmás.
 Pritaftiti. *Herbey schleppen*. Tasztitni. Hurtzolni.
 Put, *die StraÙe*. Ut.
 Pafu. *Agricolor*. Avo. Áfok. Szántók.
 Pélen. *Fascia*. Póla.
 Piljuk. *Milvius*. Ölyv. üllü.
 Povot. *Pugna*. *Verbera*. Pofozás. Verés.
 Povit. *Verberatus*. Pofozott.
 Podoinnik. *Mulčra*. Budon. Bodonka. Sajtár.
 Poloi. *Pulegium*. Polé.
 Ponzáva. *Syndon*. Ponyva. Gyolts. Váfszon.
 Porofen. *Pulverulentus*. Poros.
 Porofu. *Pulvero*. Porozom.
 Pofzosnik. *Virgulam gerens*. *Sceptriger*. Vefzfzős.
 Prazdnofzlovni. *Vaniloquus*. }
 Prazdnofzto. *Otium*. } Parázna. Paráznafág. Trágárfág.
 Prazden. *Otiosus*. }
 Predvkufzitel. *Praegustator*. Koftolo.
 Prefszikajufzja. *Repo*. Mázskálok
 Pretikaju. *Impedio*. *Praepedio*. Tíkátfolok. Meg-tikkadok.
 Pretikanije. *Offendiculum*. *Praepedimentum*. Tikkadás.
 Prifzkaju. *Aspergo*. Píritskélem. Fetskendem.
 Pufkar. *Librator*. Pufkás.
 Pjenjáz. *Pensa*. *Pecunia*. Pénz.
 Pritvor. *Vorkalle*. Pitvar.
 Provo'fately, *der Begleiter*. Vezetel. Vezeték. Vezető.
 Provoziti. Provezti. *Vorbeyführen*. *Durchführen*. Vezetni.
 Protifzfaj. *Ich putze aus*. Kítfíztálom.
 Protifzfítiti. *Ausputzen*. Kítfíztitni.
 Prosfletz, *ein Durchwanderer*. }
 Pjesii, *zu Fuß gehen*. } Peflető.
 Prud, *der Strand*. Sandbank. Porond.
 Pra'senje, *das Rósten*, *Backen im Butter*. Per'folés. Perge-
 lés. Por'folás. Por'fólo. Róftólés. Rántás.
 Pukhloft. *Gefchwulft*. Pokol-var.
 Pukhov. *Pflaumsedern*. Puha. Pihe.
 Pjatok. *Freitag*. Péntek.
 Rab. *Knacht*. *Leibeigener*. *Slav*. Rab. Szolga. Jobbágy.

Razpiliti. *Von einander sägen, pfeilen.* Ráspolozni. Refzelni.
 Repa, *die Rube.* Répa.
 Ríszovanije. *das Zeichnen.* Rajzolás.
 Rogatka. *Schlagbaum.* Gát.
 Roíti, *die Franzen.* Rojt.
 Rakita, *die Weide.* Rukottya. Rekettye.
 Ruda, *die Stange.* Rud.
 Rikanije, *das Brüllen.* Rikkantás. Ordítás.
 Rjezetz. *Schnitthobel der Buchbinder.* Refzelő.
 Rjad, *die Reihe.* Rend.
 Rjadam, *nach der Reihe.* Rendre. Rendel.
 Raztíftíajü. *Expurgo.* Kitíftzátalom.
 Repennik. *Pseudobunion.* Reptfen.
 Ré'ka. *Raphanus.* Retek.
 Rov. Riju. *Fodio.* Rovom. Rojja. Vájom. Afom.
 Rov. Rovik. *Fossula.* Rovás. Afás.
 Ropta. *Murmuratio.* Roppantás.
 Roptátel. *Murmurator.* Roppanto. Lärmázo.
 Rukovoditel. Voditel. *Manuduktor.* Vezető.
 Rutska. *Urna.* Rotska.
 Saika, *ein Wassergeschirr.* Sajka. Sajtár.
 Sal. *Aberwitz.* Tfal. Tfalás. Tfalárdfág.
 Saliti. *Muthwillig seyn. Tändeln.* Tfalni. Tfalatni.
 Sator. *Tentorium.* Zelt. Sátor.
 Sipelju. *Ich lispel.* Sejpeskedem.
 Sipak. *Hetschepetsche. Cynosbatos.* Sipke. Típké gyümölte.
 Siplju. *Ich zische.* Sipolok.
 Sire. Siroki. *Breit. Dicht. Spissus.* Sűrű. Plur. Sűrűk.
 Slivovitza, *der Zwetschen. Branntwein.* Szlivovitza. Szilva
 pálinka.
 Sor. *Reihe.* Sor.
 Sut. *Kahl.*
 — *Ohne Horn. Non cornutus.* Suta.
 Stsekotlivi. *Kitzelicht.* Tíklándón.
 Selk. *Sericum.* Selyem.
 Sapetsü. *Balbutio.* Sejpeskedem.
 Sajanije. Osajanije. *Continentia. Moderatio. Abstinencia.* Saj-
 nálás. Kimelés. Mértékleteség.
 Osajavajuzsja. *Abstineo.* Sajnálom. Mértékleteskedem.
 Stfávíztvo. *Pigrities.*
 Stfávíztvuju. *Pigror.* Tfávába ülök. Heverek.
 Stfável. *Oxalis. Lapatum.* Tfáváló fü.
 Stfukot. *Streptus.* Zakatlás.

Tfu-

Stfukotju. *Strepo*. Zakatlok.
 'Saljeju, *ich bedauere* Sajnálom.
 'Svali, *das Gebiß am Zaum*. Zavali. Zabola.
 'Sdral. }
 'Suravl. } *der Kranich*. Daru. 'Saruv.
 'Sivo. *Lebhast*. 'Sibongo. Nyli'sgö. Serény. Fürge. Fura.
 'Sir. *der Eichel*. Tfer.
 'Su'sukaju *ich summe* Sufogok. Suttogok.
 'Sabaju. *Manduco*. Habfolok.
 'Salova. 'Saloba. *Querimonia*. 'Simb.
 'Sarovna. *Aheneum*. 'Serpennyö.
 'Senotska. *Muliercyla*. Afzfzonyotska.
 'Serd. *Phalanx*. Sereg.
 Szabov. Szapo'snik, *der Schneider*. Szabo.
 Számka, *das Weibchen*. Afzfzanka.
 Szani. Szanki, *der Schlitten*. Szán. Szánka.
 Szapun. Sapo. Szappan.
 Szvizztanije, *das Pfeifen*. Pifzfzentes. Süvöltés.
 Szvikhnuti. Szvizznuti. *Verrenken*. Fitzamodni. Fitzamitni.
 Szvod, *das Gewölbe*. Bót. Bolt.
 Szvjetil. *Leuchter*. *Illuminans*. Szvjetilnik. *Lampas*. *Lucerna*. Szövétnék.
 Szedmigradzka fztrana. *Siebenbürgen*. Hétváru orfzág.
 Sziromakh, *ein Armer*. Szirimány.
 Szirota, *das Weifenkind*. Sirato.
 Szkakanije, *das Springen*. Szökés.
 Szkakats. Szkakatelni, *ein Springer*. Szökö. Szökéts. Szökétfelő.
 Szkvoretz, *der Staat*. Szkvoregély. Seregély.
 Szlama. *Stroh*. Szalma.
 Szlanina. *Speck*. Szalonna.
 Szloi, *eine Schicht*. *Stratum*. Szeloi. Szelet. Rét.
 Szmrtsak, *der Erdschwamm*. Szömörtfök.
 Szoba, *das Zimmer*. Szoba.
 Szofzu, *ich sauge*. Szopom. Szivom,
 Sztiralka, *ein Wischlappen*. Törölközö. Törlö.
 Szudoroga, *der Krampf*. Sugorodás.
 Szuknja. *Unterrock der Weiber*, Szoknya.
 Szunduk. Szofzjek. *Vas frumentarium*. *Der Kasten*. Szulfék.
 Szurguts. *Siegelack*. Szurkos. Szurok.
 Szu'fa. *Trockenheit*. Afzfzu. Afzfzufág.
 Szufliq, *eine Kammer zum trocknen*. Afzalo.
 Szivorotka, *der Molken*. Savo.

- Szadok. *Hortulus*.
 — — *Tilia*. Szádok-fa. Hárs-fa.
 Szaratzin. *Saracenus*. Szeretfen.
 Szvérfts. *Cicada*. Párüfök.
 Szeljenije. *Villa*. *Habitatio*.
 Szelni. Szeljannik. Pretzelen. *Villicus*. *Transmigratus*. 'Sel-
 lér. Lakó.
 Szilok. *Laqueus*.
 — — *Festuca*. *Frustrulum*. Szilak. Szilakba szakad. Porrá
 törik, romlik.
 Szikera. *Starkes Getränk*. *Spirituosum*. *Meracum*. Sikerez.
Plasticum.
 Szkopézt. *Castratus*. *Eunuchus*. Kopatz. Kopár szokott lenni
 az Herélt-
 Szkori. *Celer*. *Velox*. Seriny. Serény,
 Szkrinka. *Scrinium*. Szekréнке.
 Szkutiváju. *Tumulo*. Kutulok. Vajok. Kapálok.
 Szladki. *Mullus*. Szalad. élesztő. Serseprő. Kovász.
 Szlovetsko. *Vocula*. Szavatska.
 Szmétije. *Sordes*. Szemét.
 Szmiesni. *Ridibundus*.
 Szmjefu. *Risum moveo*. } Mofojgok.
 Szmjefuszja. *Rideo*. }
 Szobáka. } *Canis*. {Kopo.
 Pefz. } {Betze, eine Batze.
 Szobátska. *Catellus*. Kopotska.
 Szohirateł dene'snikh po borov. *Coactior*. *Quaestior*. *Execucutor*.
 Biro. Dulo. Portio. szedő. Adofzedő.
 Szofzjéd. *Vicinus*. Szomfzéd.
 Szokha. *Aratrum*. Szekér. *Currus*.
 Szotfinjaju. *Construo*. Tfináлом.
 Szotfinitel. *Construitor*. Tfinálo.
 Szporo *Largiter*. Szapora. Bőv.
 Szramni. *Pudicus*. Szemérmes.
 Szramno. *Cum pudore*. Szemérmesenn.
 Szram. *Szramota*. *Pudor*. Szemérem.
 Szramni. *Vulva*. Szemérem test.
 Szreda. *Dies mercuri*. Szereda.
 Szrok. *Intervallum*. Szor. Szer. Sor. Rend.
 Szofzu. *Sugo*. Szopom. Szivom.
 Sztávetz. *Scutella*. Tál.
 Sztartfeszrvuju. *Semiliter ago*. Tortyofkodom. Tfofzogok.
 Tojófkodom.

Szte-

Sztevlo. *Frutex. Canlis.* Tarlo.
 Szekljanaja. *Poculum.*
 Szekljanitza. *Poculum vitreum.* Kantfo. *Klanitfa.*
 Sztiraju. *Detergo.* Töröjje. Törölöm.
 Sztopa. *Vestigium.* Topp. Nyom.
 Sztupaju. *Gradior.* Topogok.
 Sztrogalo. Sztrug. *Scalprum sabrile.* Eztergároló. Ezterga.
Drechselbank.
 Szudar. *Sudarium.* Tzudar. A'kinek rongyal *Keskenő* formá-
 lag lestitvegek.
 Szopernik. *Adversarius.*
 — — Szopornyitza. *Rotz, eine sehr ansteckende gefährliche*
Krankheit bey Pferden.
 Szurina. *Fumarium. Caminum.* Szurtos. Kormos. Kémény.
 Szurov. *Acer. Severus. Durus.* Szúros. Kegyetlen. Sértegető.
 Szukhi. *Siccus. Aridus.* Szikkadt. Afzsu. Száraz.
 Szukhota. *Tabes. Siccitas.* Szikkadtság. Száraz-betegség.
 Szjeku. *Seco.*
 Szjekats. *Secator. Transchierer.* Szakáts. Vagdalo. Mejjesztő.
Bontzolo. ölő.
 Takar. Tokar. *Tornator.* Eztergaros.
 Taliga, *der Bauernwagen.* Taliga.
 Tambura, *die Zitter.* Tombora. Timbora.
 Tanir. *Teller.* Tányér.
 Tartfug, *der Sach.* Tarfoj. 'Sák. Táska.
 Tafzkaju. *Ich ziehe, schleppe.* Tafzigáloom.
 Tvar, *das Geschöpf.* Ter. Teremtmény. *Torn.*
 Tverd. *Fest.*
 — — *die Kne. Genu.* Téra.
 Tvorenije. *die Schöpfung.* Teremtés.
 Tvoretz. *Schöpfer.* Teremtő.
 Tolkati. *Stoßen.* Tolni, Tologatni.
 Tolmatfu. *Ich dolmetsche* Tolmátfolok.
 Topati. *Topot, mit dem Fuße stampfen.* Tapotni. Toppantani.
 Toptanije, *das Treten.* Tapotás.
 Topliju. *Ich heitze ein.*
 Toplenije, *das Einheitzen.*
 — — *der Zunder.* Toplo Taplo.
 Toron, *der Thurm.* Torony.
 Tort. *Daemon.* Ort. Örtög. Ördög.
 Tapo. *Stumpf.* Tompa.
 Tupiti. *Stumpf machen* Tompitni.
 Tvárog. *Las tórgulatum.* Tarba. Tarbo.

- Teletz: *Vitulus*. Tulok.
 Teletzi. Teleci. *Vitulinus*. Tuloki.
 Teploje. Teploza: *Calidum*. Tapló. Taplója. Taplót (*Fomes*).
 Ternije. *Spina*. Tevis. Tövis.
 Tertije. *Tritura*. Törös.
 Tetfa. *Fluxio*. Totfa.
 Tifz. *Taxus*. Tifza-fa.
 Tikhonko. *Tacite*. Titkonn.
 Tolmáts. *Interpres*. Tolmáts.
 Tomitel. *Tyrannus*. *Cruciator*.
 — — *Vespillo*. *Todtengrüber*. Temető.
 Tjagota. Tjagotzta. *Gravitas*. Onus. Tag. *Corpus*. *Membrum*, *cujus essentia est ipsa gravitas*.
 Tzentár. *Centenarium*. Má'fa (*Maas*),
 — — *Statera*. Kantár.
 Tzjeluju. *Osculor*. Tfalom. *Decipio*. *Adulor*.
 Tseméritza. *Helleborus*. Tsemert tfináló. Hánytato.
 Tseméritsnoje vino. *Helleborites vinum*. Hánytato bor. Tšömör ellen való.
 Tšeresnja. *Cerasum*. Tšeresnye.
 Tšerven. *Ruber*. Tšeres. Veres.
 Tšervlenju. *Rubefacio*. Tšerezem.
 Tšeta. *Turma equitum*. *Acies instructa*. *Cohors*. Tšata.
 Tšuv. *Crista*. Tšova. Bokréta.
 Tšulki. *Calcamenta*. Tšula. Gunya. Ringy-rongy.
 Tšedula. *Zettel*. Tšédula.
 Tšipela. *Schuh*. Tšippellős.
 Tšrep. *Dachziegel*. Tšerép.
 Tšigan. *Zigeuner*. Tšigány.
 Tšabar, *eine Butte*. Tšeber.
 Tšabr. *Satureja*. Tšombor.
 Tšavka. Tšáika, *die Dohle*. Tšóka.
 Tšanak. *Schüffel*. Tšanak. Tál. Tányér. Tšupor.
 Tš'prak. *Schabracke*. Sabrak.
 Tšbanetz, *der Topf*. *Hafen*. Tšobàn. Korso. Légej.
 Tšelik. *Stahl*. Atzél.
 Tšerga, *die Hütte der Zigeuner*.
     Kotzen, woraus diese Hütte besteht. Tšerge,
     Wollene Decke.
 Tšetka. *Bürste*. Etfetke.
 Tší'fik. *Zeifig*. Tšíz.
 Tšizma. *Stiefel*. Tšizma.
 Tšizmed'fia. *Schuster*, Tšizmazia. *Ad hanc normam formata sunt sequentia:*

- Szapnó'sia. *S'isensieder*. Szappanfűző.
 — Tfohad'sia. *Tuchweher*. Polzatotfináló.
 Tšipka. *Spitzen*. Tšipke.
 Túrka. *Tauch-Ente*.
 — — *junge Henne*. Tširke.
 Tšifut, *ein Jude*.
 — — *ein Schurke*. Tšifut. Gazember.
 Tšopor.] *die Heerde* [Tšoport.
 Tšorda.] *die Heerde* [Tšorda. Gulya.
 Udol, *ein Thal*. Udu. Udvos. Völgyes.
 Uzengija, *der Steigbiegel*. Kengijel. Kengyel.
 Uzki. *Eng*. Szük.
 Ufzmiriti. *Zähmen*.
 — — *Notitia. Amicitia*. Esméret.
 — — *Cognoscere. Cicurare*. Esmérkedni.
 Ugolok. *Parvus angulus*. Szugolék.
 Umét. *Quisquiliae*. Szemét.
 Urok. *Vestigal. Tributum*.
     Schlinge. Laqueus. Urok.
 Ufzmar. *Coriarius*. Timár.
 Zlotvor, *der Feind*. Lator. Gonofz. Ártalmas.
 Zamet. *Auskehricht*. Szemét.
 Zapal, *der Bauchschlag bey Pferden*. Zabalás.
 Zatčinaju. *Ich fange an*. Tčináalom. Kezdem.
 Zatčinatal. *Urheber*. Tčinálo. Teremtő.
 Zatčinajaju. *Ich mache zu*. Bétčináalom.
 Zob, *der Haber*. Zab.
 Zubok, *das Zänchen*.
     der Schenkel der Vögel. Tzubok, Tzubák.
 Zapor. *Zatvor. Pessulus. Clausura*. Zár.
 Zatvornik. *Monachus. Anachoreta*.
 Zárondik. Szarándok. Zárkozvaélő. Remete.
 Zep. *Crumena*. 'Seb.
 Jabadnik, *ein Zungendrejcher*. Ebegő.
 Jafzli, *die Grippe*. Jáfzol.
 Jao! *Weh mir!* Jaj!
 Javor. *Acer*. Jávor. Juhar-fa.
 Jarem. *Jugum*. Járom.
 Jaremni vol. *Jugalis bos*. Járomi. Ja rmas ökör.
 Junitza. *Juvenka. Tinotza. Tinotska*.
 Junofa. *Adolescens*. Inas. Legény.
 Junótka. *Puella*. Inaska. Szolgálotska.
 Valov, *der Trog*. Vállu.

Valjanije, *das Walken*. Ványolás.
 Valjalnja, *die Walkemühle*. Ványolo.
 Vdovetz, *der Witwer*. Odvetz. özvegy.
 Vefzlo, *das Ruder*. Evező.
 Vefst, *ein Ding*. Res. Test (*Corpus*).
 Vzor, *der Blick*. Vezér (*Dux*).
 Vitez, *ein Held*. Víz.
 Vlagalifse *Futteral*. *Scheide*. *Vaginus*. Valaga. *Vagina uteri*.
 Voditel. *Führer*. Vedetü. Vezető.
 Vodonofz. *Gießkanne*. Bodon. Bodonka. Kártos. Sajtár. Kantfo.
 Vratfaritza *Venefica*. Saga. Vará'slo. Boszorkány.
 Vrats, *der Arzt*. Vrus. Úrus. Vará's. Vará'slo. Kuru'slo.
 Vajalo. *Scalprum* Vájo Vájkáló. Mettző. Vész.
 Vajanije. *Sculptura*. Vájás Mettzés.
 Vajatel. *Sculptor*. Vájo. Mettző.
 Vajaju. *Sculpo*. Vájom. Mettzem. Véfem.
 Várenije. *Coffio* Párolás. Foralás.
 Várju. *Coquo*. Párolom.
 Razvarjaju. Forázom. Párolom.
 Varjanije. *Expectatio*. Várás. Várja.
 Vetfernja. *Vespertinae praeces*. Vetfernye.
 Vifzki. *Tempora, die Schläfe*. Vafzki. Vakfzem.
 Vor. *Fur*. Or.
 Voruju. *Furor*. Orozok.
 Voro'seja. } *Magus*. *Augur*. { Vará'slo.
 Volkhv. } } Bölts (*Sapiens*).
 Volsefztvo. *Magia*. Böltsfég (*Sapientia*).

Vocabularium Bohemico-Latino-Hungaricum comparativum.

Antek. *Trama, der Eintrag*. Ontok.
 Almuzna. *Elemosyna*. Alami'sna.
 Kaereg. *Ufer*. Part.
 * Bassita. *Munimentum*. *Bastion*. Bástya.
 Bauda. } *Zelt*. *Scena* } Buda.
 Zatrej. } } Sátor.
 Bednár. *Binder*. Bodnár.
 Bez *Sambucus* Bozza. Borza.
 Birmowänj. *Confirmatio*. Bérmalás.
 Biskup. *Episcopus*. Püspök.

Bol.

- Bol. *Schmerz*. Baj.
 Bilyna. *Hyosciamus*. Bilin. Belind.
 Breskew. Breske-w. *Perficum malum*. Baratzk.
 Blag. Blago. *Felix*. Boldog. (*Balog*).
 Buzyan. *Clava*. Buzogány. Boty. *Pero*. Botskor.
 Cecek. *Mamma*. Csecs. Csecsek.
 Cep. *Tribulum*. *Dreschflegel*. Clép.
 Chalupa. *Hütte*. Kaliba.
 Chodeckv odew. *Canto*. *Lumpen*. Czondra.
 Chyba. *Error*. Hiba.
 Chibiti. *Errare*. Hibirni. Hibázní.
 Chlupaty. *Villosus*. Cjaporas. Gyapottas. Gyapjas.
 Cykan. *Zingarus*. Czigány.
 Czsch. Csch. *Boimus*. Cseh.
 Celed. *Familia*. Cfeléd.
 Cin. *Facinus*. Csinnya, tette van.
 Cifty. *Purus*. Tifza.
 Cwrtek. *Dies Jovis*. Cfötörtök.
 Cupryna. Cuprynka. *Haarlocke*. Cfutri-haj. fjtök.
 Chlup. *Lana*. Gyapju. Gyep. Owce chlupata. *Ovis lanuginosa*.
 Glapatas. Gjapatas. Gyapjas-jub.
 Desska. *Tabula*. Deszka.
 Debell. *D.ck*. Debella. Deberke.
 Dlato. *Caelum*. Gyalu.
 Dofsi. *Satis*. *Abunde*. Dofztig.
 Drobiti. *Minuere*. Darabolni.
 Drobvy. *Minutus*. Darab. Apro.
 Dunag. *Danubius*. Duna.
 Djzka. *Mulstrale*. Dé'ska. Dé'sa.
 Dzbán. *Urcus*. Tšobán.
 Facalit. *Linteolum*. Patycolat. *Italice*. Facioletto. *Fátyol*.
 * Fakule. *Fachel*. *Fax*. Fáklyz.
 Forman. *Fuhrmann*. Furmányos. Fuváros.
 Fuhra, die Fuhr. *Vestura*. Fuvár.
 Gbel. *Situla*. Kübel. Köböl.
 Gehlitze. *Ononis*. Iglitze tövis.
 Gefsterka. *Eidex*. *Lacerta*. Gyék (In compendio hist. nat. germanico *Cl. Blumenbach* nominatur species *Lacertarum* 7. *Lacerta Geccho* quae est *Stellio* vel *Scaurus* veterum. Haec denominatio, et hungarica *Gyék*, ex eodem fonte promanasse videntur).
 Geltna. *Urcus mustarius*. Geléts.
 Gircha. *Aluta*. Irha.

- Girchar. *Weisgürber* Irñus.
 Gollar. *Amiculum. Collare. Brustkleid.* } Gallér.
 Kollar, ein Goller. Rock ohne Aermel. }
 Hädka. *Contentio*. Had.
 Hlas. *Sonus. Stimme.* Hallás (*Auditus*).
 Hmozdici. *Quassare. Schütteln.* Mozdírní.
 Hon, ein Joch-Feld. *Jugerum*. Hold-föld.
 Hrube chatrne sukno. *Grobes schlechtes Tuch.* Huruba. Po-
 krotzral fedett kaliba.
 Hrubí. *Crassus. Grob.*
 Hrařtė. *Gebüsch. Frutex.* Haraszt. Előjövés. Uj kapozta levél.
 Hrebenar. *Peřinarius.* Gerebenes.
 Hrib. *Boletus.* Hiribi gomba.
 Hudec. *Fidicen.* Hedegűs.
 Kabat. *Thorax.* Kabát.
 Kachna. *Ente. Anas* Kácsa.
 Kacer. *Anas mas. Enterich.* Gácsér.
 Kacyr. *Ketzer. Haereticus.* Kaczér. Kaczérul velékedő, 's
 beszéilő Eretnek.
 Kad. *Cadus. Lacus.* Kád.
 Kalamar. *Atramentarium* Kalamáris.
 Kanek. *Verres. Verschnittener Eber.* Kan.
 Karabac. *Scutica. Flagellum.* Korbács.
 Kane. *Vultur, der Geyer.* Kánya.
 Kawka. *Monedula.* Cifóka.
 Kaukol. *Zizania.* Konkoly.
 Krmiti. *Műsten.* Kővérítńi.
 Krmenj. *Műstung.* Kővérmény, Kővérítés. Hizlalás.
 Klamar. *Mendax.* Kalmár. *Quaestor.* Kaufmann.
 Klas. *Spica.* Kalász. Buza-fő.
 Klubati. *Cavare.* Kuvad a' dio, Kuvasztani, Koppasztani.
 Knjha (*Russ.* Kniga). *Liber.* Könjv.
 Kocj *Auriga* Kocsis.
 Kolotati. *Agitare.* Kalandozni.
 Kolo. *Rad.* Küllő. Klívő. Kerék.
 Kolomáz. *Wagenschmier. Axungia.* Kolomáz. Kerék-máz.
 Kozka. *Capella.* Kecze.
 Komornj. *Camerarius.* Komornyik.
 Kamjuka. *Fornacula* Kementcze.
 Klyh. *Gluten. Papp.* Kilih. Cűriz.
 Kord. *Gladius.* Kard.
 Kopaná-sul. *Fossilis sal* (Kopanya. *Cranium fossile*).
 Kopic. *Fossar. Gräber.* Kapás.

- Korec. *Modius*. $\frac{1}{2}$ *Scheffel*. Koretz.
 Koff. *Cophinus*. Kas. Kofár.
 Kostovati. *Gustare*. Kostolní.
 Kostovany. *Gustatus*. Kostolvány. Kostolár.
 Koffut. *Hircus*. Kos.
 Kow. *Metall*. Köve. Kő. értz-kő.
 Kozeffnjk. *Pellio*. Zőssnik. Szűts.
 Kramar. *Krömer*. Kalmár.
 Krahulec. *Stoßvogel*. *Accipiter*. Karoly.
 Kreycar. *Cruziger*. *Kreuzer*. Krejczár. Krajczár.
 Kuba. *Langer Pelz Wildschur* Guba.
 * Kuraze. *Courage*. *Audacia* Kurá'li. Bátorfág. Mérészfég.
 Kukruc. *Mays*. *Türkischer Weizen*. Kukuricza. Törökbuza.
 Tengeri. Málé.
 Kus. *Pars*. Kis Darab.
 Kus kleba, *ein Stück Brodt* Kis kenyér.
 Kuzek. *Rocken*. *Colus*. Gu'faj.
 Kwafyti. *Epulari*. *Verprassen* Keveffütni. Vefztegetni.
 Kwafytel. *Schlemmer*. *Nepotator*. Keveffütö. Pazérlo.
 Kysfely. *Accidus*. K-serü.
 Lantka. *Pupa*, *eine Docke* Lánka. Léányka.
 Laupiti. *Plündern*. Lopatni. Lopni.
 Laupez. *Raptum*. *Spolium*. Lopás. Ragadomány.
 Lat. *Latte*. *Tigillum*. Létz.
 Left. *Dohus*. *Hinterlist*. *Fortel*. Les.
 Les. *Silva*. Les. Les-be állani. Les-be vadászni.
 Lezác. *Nichtswürdiger Mensch*. Le'fák. Henye. Léhütö.
 Lig. *Montis devexum*. Liget.
 Licka. *Laqueus*. Kaliczka. Kelepcze.
 Lelek. *Corvus nocturnus*.
     Anima. *Geist*. *Geistererscheinung*. Lélek. Fejér-ember.
     Terriculamentum.
 Lodicka. Lodka. } *Navicula*. [Ladikotska. Ladik.
 Clunek. } [Cfolnaak.
 Lot. *Lat*. *Semuncia* Lot.
 Medenice. *Pelvis* Medencze.
 Megdlo. *Smegma*. *Seife*, *und alles, was saubert*. Mo'sdo.
     Fejéritö. Kendödözö.
 Merenj. *Dimensio* Mérés.
 Mjza. *Miligo*. *Saft des Baumtes*. Mezge.
 Mjle. *Melle*. Mél-töid.
 Mlinár. *Molitor*. Molnár.
 Moteyl. *Papilio*. Métély. Hernyo. Bogár. Féreg.

Mráz.

- Mráz. *Frost. Zuzmaráz.*
 Mrkew. *Daucus carota.* Murok.
 Mrwa. *Dünger. Mist. Festuca. Stoppel.* Murva. Széna mur-
 va. Széna töredék. száka.
 Musy. *Oportet. Debet. Es muß.* Muszi.
 Mjfa. *Campus. Desertum.* Mező.
 Nádra. *Sinus, der Busen.* Nádra. Nádrája. *Uterus. Vagina*
uteri.
 Nátha. *Diaria Febris.* Nátha. *Catharrus.*
 Nemeç. *Germanus.* Német.
 Nemy. *Mutus.* Néma.
 Nezbedny. *Imperitus.* Nebelgő.
 Noha. *Pes.*
 Nohavice. Nogawice. *Caligas.* Nagrág. Nadrág.
 Nysspule. *Mispel.* Nafzpolya.
 Objle. Obilj. *Fruementum.* Gabona.
 Objlna bél. *Ador. Kraft-Mehl.* Gabona-bél. Liszt-lang.
 Objlna kassna. *Getreide-Kasten.* Gabona Kas. Gabonás.
 Objlna lopat. *Frucht-Schaukel.* Gabona lapát.
 Objlny snop. *Merges.* Gabona kéve.
 Obnazeny. *Nudus.* Nazitelen. Mezitelen.
 Ob'fazenj. *Textus, das Weben.* Vázen. Vázson.
 Obéd. *Prandium.* Ebéd.
 Obéd knešky. *Coena domini.* Ur ebédje. Urvatforája.
 Obr. *Gigas. Riese.* Oriás. Obriás.
 Obrok. *Pabulum. Futter.* Abrak.
 Obzerny. *Edax.* Obiolo. Hapfoio.
 Oblauk. *Fornix.* Ablak (*Fenestra*).
 Ocel. *Chalybs.* Aczél.
 Olei. *Oleum.* Olaj.
 Oharka. *Mucus.* Hártya. A' Penézf kezdete a' boronn, *Hártya.*
 Okolek. *Ambitus.* Akol. Kerítés.
 Okow. *Eimer. Urna.* Ako.
 Okurka. *Cucumis.* Ugorka.
 Opat. *Abbas.* Opát Úr.
 Orati. Worati. *Ackern.* Aratni. *Metera.*
 Orac. Worac. *Agricola.* Arato. *Messor.*
 Oſten. *Aculeus.* Űz-Űn.
 Ostruha. *Calcar. Stimulus.* Oſtor (*Flagellum, quod stimuli*
vices subit.
 Ozralce. *Vinolentus. Ebrius.* Ralceg. Réfzeg.
 Paleny. Wjno palene. *Crematum. Vinum adustum.* Pálinka.

- Pan. *Dominus*. Bán. *Banus*.
 Pachole. Pacholicek, ein *Bub*, ein *Knechtlein*. Fattyu. Fat-
 tyarska Veczek. Gyerköcze. Ficzko. Suhancz.
 Pánew. *Sartago*.
 — — 'Sar. *Aefus*. Calor. 'Serpenö. Serpenyö. *Sartago*.
 Panna. *Virgo*. Panna afzszony. Panda afzszony.
 Pára *Halitus*. Pára.
 Párkan. *Pomerium*. *Zwinger*. Párkány. Kerítés. Párkányozat.
 Pasftrnák. *Pastinaka*. Pefzternák.
 Pazdro. *Futterm*. *Pharethra*. Puzdra. Tok. Hüvej.
 Pazderj. *Stupa*: Pozdorja.
 Paweza. *Chlypeus*. Pai's. Pai'sfa. *Poff*.
 Pawla'c. *Erker*. *Podium*. Padla's. Erkely. Fojofó.
 Patek. Pietok. *Dies Veneris*. Péntek.
 Patak, ein *Fünfpenniger*. Peták.
 Pecene *Braten*. Pecfenye.
 Pecet. *Sigillum*. Peczét.
 Peklo. *Orcus*. Pokol.
 Penize. Penjz. *Numus*. *Pensa*. *Pecunia*. Pénz.
 Penjzek. *Nummus*. Pénzetske.
 Pentle. *Stirnband*. Pintli.
 Perj. *Pluma*. Perje. Peihe. Pihe. *Perje-fü*. *Gramen*.
 Petrzal *Apium*. Petrezelyem.
 Pidj muzjk. *Nanus*. *Pumilio*. Pidja. Puja-ember.
 Pjla. *Serra*. Pijlesz. Firesz. Fűrész.
 Pilnjk. *Lima*. Pilész. Firesz. Fűrész. Fűrészelő. Refzelő.
 Pjti. *Potare*. Pitizálni. Szürtsölni. Hörpögetni.
 Pinta. *Maas*. Pint. a Itze.
 Plech. *Blech*. Pléh.
 Podlaha. *Pavimentum*. Padlo. Padlás.
 Pohanka. *Heydenkorn*. Pohánka. *Pogánka*.
 Poklicka. *Operculum*. Pokroc.
 Pofkla'nj. Vfti'anj. *Stratum*. *Stragula*. *Allerley Deckzeug*.
 Sätteldecke. Fofzla'ny. Oltfo fejer dolma'nka.
 Poliwka. *Jusculum*. Poléka. Pojéka.
 Pofmjwac. Smes'ny. *Risor*. *Ridibundus*. Mofojgo. Vigyorgo.
 Neverö.
 Prcka. *Nasenflüher*. Friczka. Kontis.
 Precljk. *Pretzen*. Pecz.
 Preslen. *Verticillus*. Pefzlen.
 Prucenj. *Mandatum*. Poroncsolat.
 Prak. *Funda*. *Schleuder*. Parika. Parittyá.

Puda.

Pnda. *Dachboden*. Buda. Padlas. Pad.
 Puf wedra. *Metreta*. Fél veder.
 Pufza mjsa. *Rauher wilder Ort*. *Tesqua*. Pufzta mező.
 Pufny. *Insolens*. *Superbus*. Pufzke. Büfzke. Nyalka. Hetyke.
     Kevély. Gögös. Dölfös.
 Pradj. *Lotrix*. Feredli. Feredő. Mofó.
 Prowaz. *Strick*. *Funis*. Pa'nyva'zo. Pa'nyva's kötél. Pora'z.
 Ra'd. *Ordo*. Rend.
 Rucno. *Kleid*. Ruha.
 Rudy. *Fulvus*. *Dunkelroth*. Rut. Verhenyös.
 Repjcek. *Starcek*. *Eupatorium*. *Agrimonia*. Repczen. Mu-*šár*.
 Retez. *Catna*. Retez. La'ntz.
 Retkew. *Raphanus*. Retke. Retek.
 Rez. Rezna. *Rubigo*. Re'ada. Ro'sca.
 Rezati. *Scindere*. Refzelni. Va'gni.
 * Rytmowy wers. *Rythmus* Rigmus-vers.
 Rwati. *Rugire*. Ríni. Ríva. Rívok. *Sivok-rivok*.
 Sas. *Saxo*. Szá'z.
 * Sanytr. *Salpeter*. *Nitrum*. Salétrom.
 Saumar. *Equus clitellarius*. Szama'r. *Afinus*. *Italice*. Somaro.
 Saufed. *Vicinus*. Szomféd.
 Sedlak. *Agricola*. *Colonus*. 'Sellér.
 Seka'cek. *Culter incisorius*. Szaka'ts-*vágo-kés*.
 Sekac. *Foenifeca*. Széna va'go. Kasza's.
 Sekati. *Secare*. Bontzolni. Vagdalni. Aratni. *Meterc*.
 -- -- *Secator*. *Transchiercr*. Szaka'ts (*Coquus*). Bontzolo.
     Vagdalo. Tra'ntfirozo.
 Seyr. *Cafeus*. Seyt. Sajt.
 Shrebeny. *Cernuus*. Sérény. Meredek. Lefelé hanyatlo.
 Ska'la. *Cautes*. Kö skála. Köfzikla.
 Skok. *Saltus*. Szök. Szökés.
 Skoki. *Saltatio*. Tanz. Szökés. Tá'ntz.
 Strinka. *Weinpresse*. Sztrunga. Efzterga. Sajto.
 Slabika'r. *Abecedarius*. *Elementarius*. Silabika'lo.
 Slad. *Maltz*. Szalad.
 Sladek. *Zythopecta*. Szalad-fer-fözö.
 Slanina. *Lardum*. Szalonna.
 Slaup. *Columna*. Oszlop.
 Slepice. *Gallina*. Pitye.
 Smetj. *Sordes*. *Quisquiliae*. Szemét.
 Sochor. *Vestis*. *Stange*. *Hebel*. *Hebbaum*. Szekér (*Currus*).
 Sogka. *Nusshacker*. Szarka.

- Sopel. *Mucus*. Rotz. Szopelnyicza. Szopornyicza. Rotz,
eine ansteckende, sehr gefährliche Krankheit bey Pferden.
 Schowanka. *Alumna*. Sovanka. Sovány. Rüdög. Nevedékeny.
 Srati. *Cacare. Excernere.* [Szarni.
 Wyprazniti-fe.] Paráználkodni. Tisztá-
 talankodni.
- Starcek. *Eupatorium. Agrimonia*. Mustár.
 Strakáty. *Verficolor*. Tarka.
 Streda. *Dies Mercurii*. Szereda.
 Strep. *Testa*. Tíerép.
 Szobata. *Sabathum*. Szombat.
 Stworitel. *Creator*. Teremtő.
 Stworenj. *Creatura*. Terentmény.
 Stupadla. *Scabellum*. Padlo. Padlás.
 Swetlo. *Lux*.
 Swjka. *Candela*.
 Switeduice. *Lucerna. Fax.* } Szóvétnek. Fákja. Gyótya.
 Swetnice. *Hypocaustum*. }
 Swoboditel. *Erlöser*. Szabadító.
 Syn. *Vestibulum*. Szin.
 Synka. *Atrium*. Szinke. Szinetske.
 Sypeti. *Sibilaris*. Sipolni.
 Sytko.] *Cribrum*. [Szita.
 Ricice.] Rosta.
 Sáfár. *Oeconomus*. Sáfár.
 Sáfárfca. *Oeconoma. Schafferin. Safarina.* öreg-aszfzony.
 Koltfárné. Komorna.
 Sfalba. *Offuciae. Täuscherey*. Tfalifa. Tfalifafüg.
 Sfeplawy. *Blasfus*. Selyp.
 Sfew. *Sutura, eine Naht*. Szegő.
 Sfjpek. *Rubus caninus. Heische-petsch*. Sipke gyümöls.
 Sfkarpal. *Soccus*. Kapcza.
 Sfkatule. *Schachtel*. Sfkatulya.
 Sfkrecek. *Cricetus*. Hörelök.
 Sskrine. *Scrinium*. Szekrény.
 Silepege. *Vestigium*. Lépés. Leppegés.
 Sslich. *Auriamenta leviora*. Sslik.
 Sforna. *Radula. Schabeisen*. Sorlo. Sarlo.
 Spunt. *Orificium. Spundloch*. Unt. Ont. Ontora. Hordo szájs.
 Sstebetati. *Garrire*. Ebegni.
 Sstebetni. *Garrulus*. Ebegő. Tfevegő. Lots-fets.
 Ssterbina. Ssterbnica. *Hiatus. Kerb. Ritz. Tforba. Rovás*
 Z Sfüba.

- Sfluba. *Unterkleid*. Suba.
 Sflusteny. *Murmur*. Suttogás. Szufzszanfás.
 Tabor. *Castra*. Tábor.
 Tagiti. *Occultare. Verhalten*. Tagadni (*Negare*).
     Zatagenj. *Reticentia*. Tagadás.
 Tahati. *Trahere*. Tafzítani.
 Taffka. *Tasche*. Táska.
 Tapart. *Cento. Bettlersmantel*. Tapartyos. Tortyos. Ron-
     gyos.
 Telatko. *Vitulus*. Tulok.
 Tenki. Tenka. *Tenuis*. Gyenge.
 Tenke sukno. *Dünnes Tuch*. Gyenge szoknya, poszto.
 Tenke platno. *Syndon*. Gyenge vászon.
 Tefar. *Faber lignarius*.
 — — *Scheidmacher*. Tűszár. Hüvej-tűnáló.
 Tehotná. *Gravida*. Teher-viselő. Terhes. Vifelős. Nebézkés.
 Tok. *Alveus fluminis*. Tó. Tója. Tokja. Arka á fojovíznek.
 Trakar. *Schiebkarren*. Targontza.
 Trefenj. *Tremor*. Rezzen. Rezegés. Rezzetés.
 Trefkot. *Fragor*. Rezketés. Ropogás. Harrfogás.
 Turek. *Turca*. Török.
 Twaroh. *Lac coagulatum*. Tarnó.
 Tworce. *Creator*. Teremtő.
 Tulawy. *Vagabundus*. Tolvaj.
 Tulich. *Pugio*. Tőr. Török.
 Turecka. *Turcica*. Toroczk, *eine kleine Art Kanonen*.
 Tikati. *Tuiffare Dutzen*. Tegetni.
 Tyk. *Sudes. Zaunstecken*. Tőke. Támasz. Karó.
 Urad. Vrad. Aurad. *Officium. Ratus*. Uradalom. Uralko-
     dás. Hivatal.
 Uradlnjk. Vradlnjk. Auredlnjk. *Officialis. Amtmann*. Ura-
     dálnok. Tiszt. Ur.
 Urozeny. Vro-zya. Vrozeny. *Edel-Knab*. Ur-Sohn. Urfi.
 Uredlnicy.   } *Magnates. Große Herren*. Urak.
 Neywysfij auredlnicy.   } Uralkodók. Tisztek. Nemes Urak.
 Urozenoft. Vrozenoft. *Adel-Stand. Nobilitas*. Uralfág. Ne-
     mefég.
 Ubrufz. *Mappa*. Abroíz.
 Udolj. *Vallis*. Udu. Udvas. Völgyes.
 Ugaty. *Prehensus. Angefasst*. Ugatott. Meg-is-kapott.
 Vcene. *Dofte*. Böltfen.
 Warta. *Warte*. Várda.
 * Wandrownik. *Wanderer*. Wándor. Wándorló.

- Wáda.** *Tadsl. Vitium.* Vád. Otfárlás. Hiba-kereffés.
Wdowec. *Viduus.* Odvek. özvegy.
Wadnanti. *Marcescere.* Vápnynadni. Fonnyadni.
Wederce. *Situla.* Vederke.
Wek. *Aevum. Seculum.* Vég. *Finis.* Véghetetlen. *Infinítum.*
Quod in secula durat.
Weliki patek. *Parasceves dies.* Nagy péntek.
Werbowati. *Milites conscribere.* Verbuválni.
Werff. *Versus.* Vers.
Wertel. *Modiolus.* Fertály.
Wincaur. *Vinitor.* Winzer. Vinczellér.
Winice. *Weingarten.*
 — — *Sarmentum. Caules vitis exsiccatas.* Venike.
Wifák. *Bulga. Sattelstajche.* Ifzák. Altalvető.
Vacek. *Mantica.* Vaszok. Félzék. Ifzák.
Wjtez. *Vitor.* Vitéz.
Wjdle. *Gabel. Furcella.* Villa.
Wocarowany. *Fascinatus.* Ocfárolmány. Ocfárolt. Megvesz-
 tetgett. Megvesztett.
 — —
Wocarowanj. *Magia.* Otfárolás. Meg-vezetés.
Wodnice. *Urna.* Bodonka. Vedres deberke.
Wezti. *Vehera.* Vezetni. Vinni.
Wozénj. *Vestio.* Vezetés. Vivés.
Wozatag. *Auriga.* *Wagenhüter.* Vezeték. *Arctophylax.*
Witknauti. *Luxare.* Fitzamodni. Menyülni. Marjulni. Hej-
 jiből ki menni.
Wztekly. *Rabiosus.* Veszett. Dühös.
Wyzyna. *Huso. Hausen.* Viza.
Wodnij kachna. *Tauch-Ente.* Vad-kácsa.
Wofzkovány. *Wachsteinwand.* *Tela cerata.* Viaszqlmány.
Viaszas vázson.
 Terminatio haec: *mány, vány, vánj, vénj* videtur
 ex Bohemico in Hungaricum adoptata esse, ut
 exempla sequentia docent.
Odftawény. *Abgespähnt.* Vállasztvány.
Prigjmanj. *Perceptio.* Tapasztalmány, — lás.
Merenj. *Dimensio.* Méremény. rés.
Forowanj. *Vestura.* Furmány.
Fintowanj. *Imaginatio.* Fiagálmány. Költemény.
Kupowanj. *Emptio.* Váfárolmány.
Koftowany. *Gustus.* Koftolmány.
Nabadanj. *Instigatio.* ösztönözvény.

Nadymanj. *Inflatio*. Fuvalkodvány.
 Birmowänj. *Confirmatio*. Bérnálóvány.
 Namáceny. *Intinctio*. Mocskolmány.
 Pochybowänj. Hibázmány. *Dubitatio*.
 Zaŭkati. *Haestare lingua*. Zakatolni. Akadozni. Galagyolni.
 Zaltár. *Psalterium*. 'Soltár.
 Zawariti. *Deservere*. Zavaritni. Závarni. *Trüben*.
 Závora. *Obex*. Zár.
 Zebrawi. *Bettelhaft*. 'Sobrák.
 Ziwy. *Vivus*. Szív (*Cor*). Szíve.
 Zlotrili clowek. *Nequam*. Lator. Gonofztévő.
 Zwac. *Plauderer*. Zevegő. Csevegő. Zajgo. Szajko.
 Zwany. *Loquax*. 'Sivány. Kortfomakonn 'Sibongo, tfevegő.
 Lédér.
 Zluty. Zeleny. *Viridis*. Zöld.
 Zawrenj. *Clastrum*. Záromány. Klástrum.
 Zawrti. *Claudere*. Zárni.
 Závora. *Kugel*. Záró.
 Zyma. }
 Mraz. } *Frigus*. Zuzmaráz.
 Zridka. *Raro*. Ritka. Ritkänn.

Vocabularium Polonico - Germanico - Hungaricum comparativum.

Badacz. *Forscher*. *Chercheur*. Vadász (*Venator*).
 Balwan. *Götzenbild*. Bálvány.
 Baran. *Schaaf*. Lamm. Bárány.
 Barta. *Barte*. Axt. Bárt. Fejzéc.
 Bawol. *Büffel*. Biwal.
 Bazar. *Markatener Platz im Lager*. Vár.
 Bocik, *ein kleiner Stiefel*. Bocskor. *Pero*.
 Bokal. *Pocal*. *Pocale*. Bokáj. Kantfo.
 Brat. *Bruder*. Barát. Báty.
 Brona. *Egge*. Borona.
 Brozda. *Furche*. Borozla.
 Bryndza. *Brinse*. *Käse*. Brindza. Turo. Sajt.
 Buba. *Schreckbild*. Buba (*eine Puppe*).
 Buda. *Zelt*. Buda. (*Abtritt*).
 Bukiew. *Fagus*. *Buche*. Bik-sa
 Bukszpan. *Buchsbaum*. Pufzpáng.
 Burka. *Kurzer Mantel*. Borok. Burka. Burkolni. Tskarodzni.
 Buta.

- Buta. *Stolz*. Bnta. Büszke. Nyalka. Hetyke. Gögs. Gan-
 gos. Kevély. Negédes. Goromba.
 Buzdygan. *Streichholz*. Buzdogány.
 * Cedula. *ein Zettelchen*. Czédula.
 Cegla. *Ziegel*. Téglá.
 Cel. *Ziel*. Cél.
 Ciokam. *Streicheln*. Czirokálni.
 * Cmyntartz. *Cemeterium*. Czinterem.
 Cwykla. *Bra*. Czékla.
 * Cyfra. *Zero* Czifra.
 Cygan. *Zingarus*. Czigánv.
 Czapeczka. Czapka, *ein Mützchen*. Csapicza. Sapka.
 Czekan. *Fausthammer*. Csákány.
 Czeladny. Czeladz. *Hausgesindel*. Cseléd.
 Czeresnia. *Cerasum*. Cferesnye.
 Czloviek. *Vir quadratus, robustus*. Czövek. Ofzlop. Istáp.
 Torony. *Sudes. Palus. Columna. Turris*. Sunt sym-
 bola fortitudinis, et saepe virum fortem exprimunt.
 Czlowieczek. *Kerlchen*. Veczek.
 Czolnek, *ein Kahn*. Csolnak.
 Czomber. *Satureia*. Csombo-.
 Czuch. *Odoratus*. Szag. Szaglás.
 Czuwacz. *Laurer*. Kuvasz (*Canis vigilans. Phylax*).
 Czyn. *Thät. Werk. Arbeit* Csin. Cünnya van. Tette van.
 Czynie. *Thun. Machen*. Csinálni. Tenni.
 Czynnosc. *Thätigkeit. Ausübung. Thät.*
 — — *Ausgeputzt. Thätig. Sorsfältig*. Cünos. Szorgalmatos.
 Gondos.
 Czysto. *Rein. Reinlich*. Tiszta.
 Deska. *Brett*. Deszka.
 Dobosz. *Tambour*. Dobos.
 Dobry dz'ien'. *Ein schöner Tag. Guten Morgen!*
Debrecinum. Debreczen. *Civitas celeberrima hunga-*
garica.
 Dolegam. *An etwas stoßen, anliegen* Dolgom. Dolgozni.
 Foglalatokodni. *Occupari*.
 Doloman. *Waffen-Rock. Kurzer Rock*. Dolmány.
 Dostatok. *Vorrath. Ueberfluß*.
 Dostatkiem. *Ueberflüssig*. Dofzig. Nyakig. Megelégedéfig.
 Duchna. *Feder-Mütze*. Dunya (*Eider-Dunen*).
 Duda. *Sack- Pfeifer*. Duda. Dudás.
 Dupa, *der Podex*. Dupé.
 Durak. *Dummer, stolzer Kerl*. Durczás.

Dzieło. *Werk. Arbeit. Dolog.*
 Figa. *Feige. Ficus. Fige.*
 Fortel. *Vorthcil. Fortély.*
 Gacie. *Unterhofen. Gatyá.*
 Gay. *Wald Gaj. Ágbog. Tfeplefz.*
 Galufzka. *Klos von Mehl. Galufka.*
 Gegan. *Schreyen, wie eine Gans. Gágognl.*
     Larynx. Gége.
 Gnoy. *Menschenoth. Koth der Thiere. Ganéj.*
 Golab, die Taube. *Galamb.*
 Gozpodarz. *Hauswirth*
 Gozpoda. *Freyes Quartier.* } *Gazda.*
 Gunia. *Gunka. Zottiger Rock von grobem Zeug. Gunya.*
 Interes. *Interesse. Ufura. Interes. Ufura.*
 Junak. *Junger Kerl. Finak. Inas.*
 Izba *Stube. Szoba.*
 Kalifót. *Blumenkohl. Karfiol. Kárdifiol.*
 Kanczug. *Kurze Peitsche. Kantfuka.*
 Kantár. *Beyzügel. Kantár.*
 Karczma. *Schenks. Korcsma.*
 Karczmarz. *Schenker. Korcsmáros.*
 Karwafz. *Armschiens am Harnisch. Kar-vas.*
 Kaulrapa. *Kohlrabi. Korélábé.*
 Kazub. *Büchfen von Baumrinden. Kazup.*
 ° Kiebel. *Eimer. Köböl.*
 Klatka. *Vogelhauer. Kalitzka.*
 Klotka. *Vorhängeschloß. Lakotka. Lakat.*
 Kluza. *Gefängniß.*
 Kluz. *Harter Paß, oder Zeltengang der Pferde.*
 — — *Claudiopolis. Urbs Transilvanias. Klu's Valachico.*
     Kolo's var, Hungarice.
 Kobza. *Instrumentum musicum. Koboz.*
 Kociel. *Gen. Kotla. Kessel. Karlan, mellyben ez üft áll.*
 Kokoryku. *Kokofz. die Henne. Kukorékolo. Kokas (ein Hahn).*
 Kokofzka. *Dim. Kokaska (Hählein).*
 Kolpak. *Hohe Mütze. Kalpsg.*
 Komin. *Schorstein. Kémény.*
 Komornik. *Kammerjunker. Komornyk.*
 Konitzek. *Kleines Pferd. Kantza (Stutte).*
 Koperta. *Einschluß. Koperta.*
 Koprowy. *Dille. Kapor.*
 Kopitnik. *Afarum Europaeum; Kapotnyak.*
 Kopyto. *Leiste. Kapta.*

Korbacz.

Korbacz. *Karbatſche*. Korbács.
 Korduan. Kordyban. *Korduan-Leder*. Kordovány.
 Koronka. *Rosenkranz*. Koronka. *Pagus Transilvaniae*.
 Kofa. *Senſe*. Kaſza.
 Koſeczka. *Dim*. Kaſzácska.
 Koſzara. *Korb*. Koſár.
 Kaſzalka. *Dim*. Koſárka.
 Kotlina. *Feuer-Heerd*. Katlan.
 Krag. *Gen*. Kregu. *Kreis*. Kerek. Kerék.
 Kubek. } *Becher*. Kupak.
 Kubka. } Kupa.
 Kuchnia, *die Küche*. Konyha.
 Kuchta, *der Küchen-Junge*. Kupta. Kufta.
 Kula, *eine Kugel*. Gula. Golo. Golyoꝛ. Golyobis.
 Kulak. Kulyak. *Fauſt*. Kulyak.
 Kulik. *Mewe*. űlű. űlyv.
 Kurwa. Kurewka. *Hure*. Kurva.
 Kurewnik. *Hurer*. Kurva's.
 Kurta. *Kurzer Rock*. Kurta ruha.
 Kurwaciemac'. *Deine Mutter die Hure*. Kurvazanya'd.
 Kwás. *Sauerteig*. Kova'sz.
 Kwáſze. *Säuern*. Kova'szozni.
 Kwafony. *Gefäuert*. Kova'szos.
 Łan. Lyan. *Hirſchkuh*. Ła'ny. Lya'ny. Léa'ny (*Filia*).
 Lanca. *Lance*. Ła'ncza.
 Łan'cuch, *die Kette*. Ła'ncz.
 Łapam. *Fangen, haſchen*. Łopom (*ich ſtehle*).
 Ławeczka. *-Bänkchen*. Łapotzka. Padotska.
 Łapata. }
 Łopatka. } *Schauſel*. Łapát.
 Lektyka, *eine Sünſte*. Lektika.
 Lug. *Lauge*. Lug.
 Mak. *Papaver*. Ma'k.
 Malina. *Himbeere*. Ma'lna.
 Maslok. *Maschlack (Türkifch)*. Maſzlag. Opinm.
 Maza. *Schmutz*. Ma'z.
 Miednica. *Becken von Metall*. Medencze.
 Mila. *Meile*. Miłföld. Mélföld.
 Mocze. *Einweichen*. Mosni. Béa'ztatní.
 Motowidło. *Hafpel*. Matolla.
 Mozgowcowy, *das Gehirn*. Mozgo, mozgato erš kutfeje.
 Agy velő.

Niebiegle. *Ungeübt. Unwissend. Nebelgö. Gyakorlatlan.*
 Tudatlan.
 Niemy. *Stumm. Néma.*
 Niewola. *Slavery. Nyavalya. Nyomorufá'g. Rabfá'g.*
 Nota. *Melodey. Ton. L'air. Nota.*
 Obiad. *Mittagsmahlzeit. Ebéd.*
 Obiadnie. *Prandere. Ebédelni.*
 Obrecz. *Obraczka. Kleiner Reis. A'bronts. Abrontsotska.*
 Obraz. *Bild. Abbildung. Vorstellung. Abra'zat. Abra'zola's.*
 Obrona. *Wehr. Schirm. Borona. Pala'nk. Védelem.*
 Obrus. *Tischtuch. Abrosz*
 Ocet. *Essig. Acetum. Eczet.*
 Odlog. *eine Brache. Parlag.*
 Ogar. *Jagdhund. Aga'r.*
 Ogien. *Feur: égjen. Ardeat. égni. Ardere.*
 Okol. *Schoppen. Viehhof. Akol.*
 Okular. *Brillenglas. Okula'r.*
 Oley. *Oel. O'aj.*
 Olow. *Bley. Olom. On.*
 Orszak. *Versammlung. Gefolge. Begleitung.*
 Regnum. *Orsza'g.*
 O'sivaly. *Canus. ősz. ősz-haj.*
 O'siwicé. *Canescere. őszülni.*
 Ozog. *Ofen-Krücke. A'lag.*
 Paiaak. *Aranea. Pók.*
 Palica. *Stock. Pálcza.*
 Palka. *Keule. Buzogany.*
 Papa. *Pappe. Pép.*
 Para. *Dampf. Pa'ra.*
 Parkan. *Picnke, Bretterwand. Pa'rká'ny. Kerités. Kerület.*
 Pafmo. *Gebinde-Garn von 40 Fäden. Pa'szma.*
 Pasterki. *Schäfer. Pa'sztor.*
 Pasterka. *Schäferin. Pa'sztorné.*
 Pasternak. *Pastinaka. Pesztorna'k.*
 Patyczka. *Stückchen. Botocska.*
 Pazdzierce. *Hächel-Flachs- oder Lein-Splitter. Pazdorja.*
 Perzyna. *glühende Asche nach einem Brands. Per's. Per'selés.*
 Perysty. *Brand. Per'selés. Egés.*
 Piafunka. *Kinderwörterin. Pesztunka.*
 Piatek. *der Freitag. Péntek.*
 Piatno. *Brandzeichen. Pattanas. Jegy.*
 Pietak. *Fünffacher Groschen. Peták.*
 Piwniczka. *Keller. Pincze.*

- Pizmo. *Biesam*. Pě'sma.
 Pludry. *Pluder*. Hof'n. Puiader.
 Podloga. *der Fußboden*. Padla's.
 Polewka, *eine Suppe*. Polyéksz leves.
 Poltora. *Anderthalb*.
 Poltorak. *Poltraken*. Poltura.
 Pop. *Heidnischer Pfaffe*. Popa.
 Pofzargany. *Kothig gemahlt*. Croté, *rempli de boue*. Bofzor-
 ka'ny. Rémitö, rut forma.
 Potok. *Regen-Bach*. *Feld-Fluth*. Patak. Arada's.
 Potwora. *Missgeburih*. *Un Monstre*. Patvar vigye. *Diabu-
 lus rapit!*
 Pfiztrag. Bfiztrag. *Forelle*. Pifiztrang.
 Pufzy. *Wußf*. Pufzta.
 Puzdra. *Futteral*. *Befteck*. Puzdra (*Pharethra*).
 Pufzka, *eine Büchse*. *Boöte*.
 — — *Flinte*. Pufka.
 Rak. *Krebs*. Räk.
 Rdza. *Rost*. Ro'sda.
 Rofka. *Sprosse*. *Schößling*. Rof. Roflotska.
 Roie. *Bienenschwarm*. Raj.
 Saletroww. *Salpeter*. Salétrom.
 Siano. *Heu*. Széna.
 Sito, *ein Sieb*. Szita. Rofa.
 Slama. *Stroh*. Szalma.
 Sliwa. *Pflaume*. Szilya.
 Slonina. *Speck*. Szalonna.
 Sluga. *Diener*. Szolga.
 Slup. *Säule*. Ofziop.
 Stog. *Heuschöber*. Afztag.
 Stol. *Fisch*. Afztol.
 Stra'fa. *Wache*. Stra'fa.
 Suman. *Kittel*. Szokma'ny.
 Swoboda. *Freyheit*. Szabadfa'g.
 Szoflak. *Sechs Stück*. Sufsa'k.
 Szarancza. *Heuschrecke*. Sa'fka.
 Szarawary. *Grofse Oberhofen*. Salava'ri.
 Szereg. *Glied*. *Reihe Soldaten*. *Reihe Leute*. Sereg. Soka-
 fa'g. Sor Rend.
 Szew, *die Naht*. Szegéj.
 Szuba. *Pelz*. Suba.
 Szifzuk. *Spitziger Sturmhuth*. Sifak.
 Tabor. *Wagenburg*. Ta'bor.

Taisra. *Tornister*. Tarlsznya.
 Tata'rika. Pohanka. *Heidekorn*. *Buchweizen*. Tata'rika. Pohánka.
 Termes. *Abgebrochener Zweig, mit Frucht und Blättern*.
 Termés. Termett s'g.
 Tkacz. *Leinweber*. Taka'ts.
 Tok. *Hohles Loch*. Tok. Üreg.
 Topola. *Pappel*. Topolya'n fa.
 Torba. *Ränzel*. *Schnappfack*. Turba. Altalvető.
 Ugor. *Brachfeld*. Ugar. Parlag.
 Wacek. *Geldtasche*. *Jägertasche*. Fétzek. Vafzok. Ica'k.
 Waz. *Schlange*. Va'z. Ijesztő (*Torriculamentum*).
 Wegrzyn. *Hungarus*.] Magyar.
 Wegrzy. *Hungari*.]
 Widam. *Oft sehen, zu sehen pflegen*. Vigyázní.
 — — *Hilaris Jucundus*. Vida'm.
 Vidok. *Ausicht*. *Prospekt*. Vidék.
 Wina. *Schuld*. Bün. Bítne.
 Wnuk. Wnuczek. *Enkel*. Unoka.
 Wodka. *Branntwein*. Votka.
 Wodz. *Führer*. Vezető.
 Wodze. *Führen*. Vezetni.
 Wofk. *Wachs*. Vialzk.
 Wrobel. *Sperling*. Veréb.
 Widra. *Lutra*. Vidra.
 Warzenie, *das Brauen*. Fora'za's.
 Witwarzam. *Auskochen*. Kifora'zni.
 Wyzel. *Gen*. Wyzla, *ein Hühnerhund*. Vi'ala.
 Zab. *Zahn*. Záp-fog.
 Zamroz. *Frost*. Zuzmara'z.
 Zapal. *Zunder*. Tapal. Taplo.
 Zaslona. *Vorhang*. *Nonnenschleyer*. *Schirm*. *Curtins*. Za'fzlo.
 Zafolonka. Solonka. *Peckelfleisch*. Szalonna.
 Zebrak. *Bettler*. *Pracher*. 'Sobra'k. Fösvény.
 Zenski. *Weiblich*. Afzszonka.
 'Zer. *Eichel*. *Maß*. Tser. Tser-fa.
 Zielony. *Grün*. Zöld.
 Zlotb. *Gold*.
 Florenus. *Gölden*. Izlot. Forint.
 Zob. *Vogel-Futter*. Zab (*Avena*).
 'Zona. *Eheweib*. 'Sana
 Zorawek. *Kranich*. Daru
 Zoraw'. *Kranichs*. Daruvi. Daruhoz valo.
 'Zid, *der Jude*. 'Sido.

Denominationes quorundam Pagorum, Fluviorum, Praediorum et urbium Hungariae, et Transilvaniae, ex linguis Slavica sumtae.

Komár. *Culex*. Komárom.

Zjla. *Vena* Zilah.

Vrad. Urad. Avrad. *Officium. Munus*. N. Várad. P. Várad.

Váradgya (*Uradalom. Dominium*).

*Sivo. *Lebhaft* 'Sibo.

Kroszna. *Machina textoria*.

Krafzni. *Roth. Schön. Hübsch. Heiter*.

Krásznája riba *Stör. Schip. Hausen*. } Kraszna. *Fluvius et*
Sfewriuga. } *Oppidulum*.

Inok. *Aper Silvestris*. Inokfaiva.

Zágon. *Lira. Gartenbeet*, Zágon.

M'fina. *Muscus*. Mu'fina, prope Nagy Enyed.

Csolnoktkát'eszki. *Radius textorum*. } Tfolnakos.

Csoln. *Cymba. Navicula*.

Koronka. *Rosenkranz*. Koronka.

Gontfaja Izob'ka. *Canis venatorius*. Gontfága. Gontzága.

Rodnik, *eine Quelle*. Rodna-bor viz forásai.

Gustferitza. *die Eidexe*. Gustferitza prope Cibinium.

Boinitza. *Schießscharie*. Neboinitza. *Turris antiqua in V.*

Hynyad.

Vodolei. *Wassermann*. Bodola.

Kozár. *Capras pascens*. Kozár-vár.

Mots. *Virtus. Potentia. Fortitudo*. Mots.

Ofztrov. *Insula* Ofztrov.

Peretfen. *Compendium. Synopsis*. Peretfen.

Brezovitza. *Birkenast*.

Breznik. *Birkenwald*. } Brázova.

Bereza. *Birke. Betula*.

Bodro. *Munter*. Bodrog *fluvius*.

Bisztro. *Schnell*. Bisztra, *págus et fluvius*.

Petel. *Gallinaceus*.

Petelka. *Laqueolus*. } Petele.

Plod. *Fruktus autumnales*. Plod, *prope Devam*.

Pomazan. *Unctus*. Pomáz.

Rjada. *Contrañtus. Conventio*.

Radwi. *Diligens*. } Ráda pusztája.

Szamet. *Masculus*. Szamos *fluvius, qui viriliter rapide fluit*.

Sztrá'fa. *Vigil*. Sztrá'fa, prope Albam Carolinam.

Tfernetz.

Tfernetz. *Monachus*. Tfernetz.
 Der'favetz. *Dominator*.
 Der'su. *Tenno*. } Der's.
 Baika. *Fistula*. Baika.
 Vifzki. *Tempora, die Schlüße*. Vifk.
 Dragi. *Preciosus*. Drag.
 Ribice. *Pisciculus*. Ribicze.
 'Sernov. *Mola manucoria*. *Lapis-molaris*. 'Sarno. *Praedium*,
vel territorium prope 'Sombor.
 Stternati. *Nigrescere*. Tfernáton.
 Hraffié. *Dumus*. *Frutex*. *Gebüsch*. Harsztos.
 Vjnice. *Vinea*. Vinicze uttza. *Platea Oppidi Déva*.
 Cefnek. *Allium*. Cefznek.
 Hufzy. *Densus*. Hufzt.
 Nalez. *Sententia*. *Decretum*. Nalätz.
 Pest. *Fauf*. Pest. *Celebris Hungariae civitas*.
 Turecka. *Turcica*. Toroczko.
 Orats. *Agricola*. Arats. *Nomen familiae*.
 Botfár. *Faßbinder*. Botfárd.
 Barta. *Axi*. Barta. *Nomen familiarum*.
 Kluz. *Harter Paß*. *Zeltergang der Pferde*. Kluz. Klu's.
Valachica denominatio urbis Claudiopolis seu Clusiae,
in Transilvania. Praeter haec, alia adhuc locorum
 nomina, ut *Debretzen*. *Deva* etc. jam superius pag.
 243 - 247. memoravi.

De voce *V á r*.

Wärja. }
 Wäre. } Sveci his vocibus exprimunt: *Castellum*. *Fortalitium*.
 Wörn. }
 Vard. } Apud veteres scriptores Germanos significat. *Schloß*.
 Varta. }
Burg.
 Vard. Islandis significat hodie *Schloß*.
 Warte. Significabat in medio aevo *Turris*. *Observatorium*.
Speculo.
 Várda } Significat hodie apud Hungaros: *die Warte*, *die*
 Vártá. } *Wache*, *die Hauptwachs*. *Nagy-Várad*. *Péter*
Várad. An ex hoc fonte potest deduci? Aut
 commodius ex Bohemorum: *Vrad*. *Urad*. *Au-*
rad, quod *Uradalom*, dominium aut distri-

Vár.

Vár. Apud Jornandem significabat: *Aquam*.

Var. }
Chuni. } Vocabantur olim Principes Hunnorum.

Wara. }
Ware. } Significabat lapponibus *Montem*. Hinc nomina propria montium in Lapponia: Nasawaari, Keidtkiwaari (*Ketskevár*), Zeknawaari, Cardawaari, Darraawaari; Wallawaari, Portawaari, Passwarra (*Szenthegy*), Waifawaari (*Vasvár*) Attjiaakwaari (*Atyákvára*) Kioldawaari, Fierrowaari etc.

Var. Hungaris hodie usitatissima locorum denominatio: *Kolosvár*, *Segesvár*, *Fejtörvár*, *Világosvár*, *Petervár*, *Ovár*, *Ujuvár*, *Sárvár*, *Kozárvár*, *Földvár*, *Várarja*, *Várhely*, *Várhegy*.

Tranquebar. } Apud Indos usitata est haec persica terminatio,
Malabar. } quae hungaricae valde affinis est: quasi
Nicobar. } *Trankevár*, *Malavár*, *Nicovár*. De his lege erudite differentem *Hagerum* pag. 27 - 38. in sua dissertatione de affinitate Hungarorum cum Lapponibus.

Hoc demum perlustratis his vocabulariis notare necessarium est. Ex magna horum vocabulorum Slavicorum in linguam hungaricam assumptorum copia nullam linguae hungaricae cum slavica similitudinem vel affinitatem deduci posse, maxima enim haec intercedit differentia. Ut reliqua numerosa taceam exempla, tria tantummodo adferre sufficiet.

Primo. Adjectivum Slavorum postponitur Substantivo more latino, quod genio linguae hungaricae valde adversatur ex. gr. *Tselovjek dobri*. Homo bonus. *Jo ember Kniga tvoja*. Liber tuus. *Te könyved*. *Tri tselovjeka szilimikh*. Tres homines robusti. *Három erős emberek*. *Blyudo olovjannoje*. Patina stannea. *Olom tál*. *Bik rabotnije*. Bos jugalis. *Rabotas bika*. *Jármas ökör*. *Tserepítze kruglaja*. Imbrex. *Horgas tserép*.

Secundo. Copula *Propositionis logicae*, seu Verbum substantivum *Sum* apud Russos in omnibus Personis

sonis Praef. Ind. utrisque numeri omittitur. Apud Hungaros vero illud non nisi in tertia Persona Singularis et Pluralis Praesentis Indicativi omitti potest ex. gr.

Ag. R. Ja - - bogati.	Tt - - bogati.	On - - bogati.
<i>H.</i> én vagyok gazdag.	Te vagy gazdag.	Ű - - gazdag.
Ego sum. síves.	Tu es divés.	Ille est divés.
Pt. R. Mi - - bogati.	Vi - - bogati.	Onk - - bogati.
<i>H.</i> Mi-vagyunk gazdagok.	Ti vagytok gazdagok.	Űk - - gazdagok.
Nos sumus divites.	Ves - estis divites.	Ilk sunt divites.

Tertio. Non habent Slavi voces possessivas, id est tales, quibus Suffixa pronominalia adhaerent, quod linguae hungaricae, et linguis fere omnibus fennicae originis singularem concinnitatem et elegantiam conciliat ex. gr.

Hg Atyám.	Atyád.	Attya.	Atyánk.	Atyátok.	Attyok.
Lp Attyám.	Attyád.	Attya.	Mo-attyék.	To attyék.	Attyék.
R. Otetz-moj.	Otetz-vojej.	Otetz-(svo).	Otetz-ods.	Otetz-ods.	Otetz-ikk.
L. Pater meus.	Pater tuus.	Pater suus.	Pater nostrus.	Pater vester.	Pater eorum.

Supplementum Vocabularii Lapponici pag. 61-92. praemissi.

Ara. *Maturus.* xrtö. ért. Compar. **Areb.** *Maturior.* xrtöbb. értebb.

Aranet. Aranätjet. *Maturefcere.* xrti.

Aret. *Matura.* Mane. ért. Idejekoránn vaio.

Arates. *Reliquias.* Ex his evidenter videtur posse derivari: *Aratas. Hungarorum, quod Messem significat.*

Arbeje. *Vidua.* Orba. Arva. Arvája. *Poff.*

Arek. *Lapidum congeries.* Rak. Rakás.

Ase. } *Montes minores. Colles.* Has. Hafa. Hafatska. Aföld fok
Afats. } helyekenn hafas, dombos mellyékeq, halmos, gür-
 tfös, tífufos, pupos, hegyes, völgyes

Asto. *Opportunitas temporis*

-- -- *Annus.* Eiztendö. *Eshonics.* Aasta.

Attjelaka. *Mors parentis.* Adv. Atyálag. Atyául *ad normam:*
 Oldalaslág.

Attjeguta. *Paterculus.* Atyátska.

Attjekkt. *Mors paterno.* Atyásonn.

Aut. } *Ante. Prae.* {Aot. Est. Elött.

Auca. } {Elötta.

Aut.

Auti. *Coram*. Elötte.

Antebb. *Priori vics*. Elöbb.

Antesnam. } *Coram me*. { Elöttem.

Mo autem. } *in elöttem*.

Ksita mo auteft. *Apaga ab adspiciis meo*. Kejj elöllem.

Antefes. *Coram se*. Elötte.

Autek. *Antecessor*. Elözö.

Autanet. *Progressi* Elözni.

Autanem. *Progressus. Lucrum*. Elözmény. Elömenetel.

Autenak. *Per anticipationem*. Elöre. Eleve.

Autel. }

Autelen. } *Antea*. Elointen.

Autelest. *Ab anteriori parte*. Elöröl.

Autelesi. *Ante. Pras*. Elöl.

Autelt. *Obviam*; Elé. Elibe. Ellen.

Auteltes. *Quod a parte anteriori est*. Eleje.

Auteltes line. *Praecinforium*. Elö-kötö.

Auteltes helme. *Anterior pars sinuum tunicae*. Eleje a' köntösnék.

Auteltes häla. *Quod quis loquitur coram. Adulatio*. — Elkedés. Hiz-elkedés.

Autelatjen. *Paululum antea*. Elébbetske.

Autetat. *Praevenire*. Elözni.

Autetatjet. *Incipere praevenire*. Elözgetni.

Autetattet. *Diminutiv*; Elözdögelni.

Autetattet. *Facere ut aliquid producatnr*. Elöztettetni. Elötétetni.

Autetem. Autetes. Autadas. *Progressus. Incrementum*. Elözés. Elömenetel.

Autat. *Tasdere*. Untat. Untatni. Unni. Juo leb taste autam. *Jam dudum me ejus rei tasdium cepit*. Mar azt rég untam.

Autfo. *Locus uliginosus*. Lutfok. Fertö. Ingovány.

Auwe. Auwats. *Cingulum. Parvum cingulum*. öv. övets. övetske.

Awagoi. }

Awagojo. } *Lacus patentior, major*. Habogo. Habozo. Habos (*Fluans*).

Ärres. Orres. *Mas. Masculus*. Herés. Monyas. Mén. Bak. Kan.

Balka. *Bacillum. Balke*. Pálcza. Rud. Gerenda. *Slavice*. Pálka. *Ruffice* Palecz.

Buola. Puola. *Frustum panis, aut alius obsonii*. Falat. *Finica*. Pala.

Buolats.

Buolats. *Dimin.* Falatotska.
 Busko. *Frutex.* Busch. Bokor.
 Ednen hága. }
 Edne hágg. } Anyám hása, méhe. *Uterus.*
 Ednatjam! *Mi mater optima!* Anyátskám!
 Ela. Éluli. *Vividus.* Élő. élőleg.
 Emet. *Domina.* Eme. Nőstény. Afzszony.
 Elem. *Vita.* Élet.
 Elet. *Vivere.* Élni.
 Elme. *Regio.* élelme. élelem. élet. Jo élő hely.
 Esmárke. *Exemplum.* Esmeretke. Esmertetötske. Példa.
 Faggatet. *Aliquem quaestionibus plurimis torquere. Examine.* *Lustari.* Faggatni.
 Faro. *Migratio.* Falu. *Pagus.* *Colonia.*
 Fauro. Fauros. *Pulcher.* *Formosus.* Fura. Furtfa. Szep.
 Fuonos. *Malus.* Gonofz.
 Fuonoslaka. *Male.* Gonofzlag. Gonofzul.
 Gaitfa. *Capra.* Geis. Ketske.
 Gärd. *Hortus, der Garten.* Kert.
 Gardot. *Sepire.* Kertelni. *Hinc* kut Gärgya, kut kertje.
Margo eminens, qui puteum defendit.
 Gunnar. *Gunnorus, nomen viri.* Gunár. *Anser mas.*
 Gunnotes. *Miserandus.* *Dolendus.* Gunyolt. Nyomorult.
 Gu'slott.
 Guslan. *Gratias ago.* Gúszuóm Kúizónóm.
 Hausa. Háke. *Navis.* Hájo.
 Halitet. *Vehementer cupere.* Ohalytott. Ohalytani.
 Halitem. *Desiderium.* Ohajtmány. Ohajtás.
 Hanes. *Avarus.* Hamis. *Malignus.*
 Harja. *Suba.* Hája. Serénnye.
 Has. *As.* *Formula abigendi canes.* Hess. Hiss. Hóss. *Formula abigendi aves.*
 Heitet. *Dimittere.* *Delerere.* Haitatni. Haitani.
 Heitem. *Rejéctio.* Haitomány. Haitás. üzés.
 Helle. } *Fragiis.* {Hájlo.
 Helles. } {Hájlös.
 Helketett. *Stupere* Halgatott. Halgatni.
 Hena. *Foemina.* Né. Nő. Afzszony.
 Hewes. *Splendidus.* *Magnificus.*
Candens, Candidus. Heves. Tüzes.
 Heweb. *Splendidior.* Hevebb.
 Huinos. *Moestus.* *Tristis.* Kinos.
 Häiketett. Häiketattet. *Pellere.* *Facere ut pellatur.* Haitatott.
 Haitattatott-mi.

Haltet.

- Hälet. *Loqui*. Hallot. Hallani. *Audire*.
Hälem *Loquela*. Hallomás. *Auditio*.
Hälegätet. *Incipere loqui*. Hallogatott-ni. *Incipere audire*.
Häletattet. *Possé dici*. Hallathatott-ni. *Possé audiri*.
Hälme. *Sonus*. Hallomány, Hang. Hallás.
Häjo. Häjos. Häjes. *Pouper*. Héjjas. Hijjas. Hijjános. Szü-
kölködö. Szegény.
Jalg. Jalgok. Jalges. Jalget. *Planus*. *Aequus*.
— *Pedestris*, in *plano ambulans*. Gvalog. Gvalogok. Gya-
logos. Gyalogot. *Vide Esthonum Jalg Láb*. Pag. 157.
Jekatet. *Obedire*. Engedett-ni.
Jittet. In *apertum venire*. Jöttet. *Accus*. Jött. Juni. Jöttem.
Jittegätet. *Incipere provenire*. Jövögetett-ni.
Juokegätet. *Cantare more ebriorum*. Ujjogatott-ni. Kur-
jongatotr.
Juokeje. *Cantator*. Ujjogato.
Juolke (*Esthonicé* Jalg). *Pes*. Gyalogka. Gyaloglo. Láb.
Juolke lapa. *Planta pedis*. Gyalog lapja, talpa, lába.
Juolke pelak. *Cui unicus tantum est pes*. Fél-gyalogu.
Fél-lábu.
Juolkos. *Pedibus celer*. Jalogos. Gyalogos. Jogyalog.
Jättet. *Cursum tendere*. *Migrare*. *Progredi*. Juttat. Jut. Jutni.
Jött. Eljutni. Elérkezui.
Jätteles. *Qui facile propellitur*. Jutalmas. Ki könnyen
eljut.
Jättetet. *Promovere*. Juttatott-ni.
Kaika. Kaik. *Omnis*. Kiki. *Esthonicé* Keäke. Kegi.
Kaik-tieteje. *Omniscius*. Kiki tudoja. Mindentudo.
Kakker. *Stercus renonum*. Kaka. Ganéj.
Kapte. *Tunica*. *Vestis*. Kaftán. Dolmán.
Karet. Karatattet. *Ligare*. *Ligandum curare*. Kerit. Kerit-
tet-ni.
Karagäter. *Incipere ligare* Keritget-ni.
Karr. *Cortex*. Kéreg. Monne karr. Mony kéreg Tojás-hai.
Ovorum putamina.
Karres. *Asper* *Durus*. Kérges.
Karreswuot. *Durities*. Kérgesvolta. Kérgesség.
Karrastattet. *Indurare*. Kérgesztetett. Kérgesfittetett-ni.
Karrotet. *Diras agere*. Kárhoztat-ni.
Karrogätet. *Incipere diris devovere*. Kárhoztatgat-ni.
Karrotés. *Diras*. *Exsecratio*. Karrozat. Kárhozat. Kár-
hoztatás.

- Karro nialme. *Os ad diras agendum pronum.* Kárhoz-
tato nyelv.
- Karroles. *Ad diras agendum pronus.* Károlo. Károlós. Kár-
hoztato. Átkozodo. Káronkodo.
- Kartjes. *Augustus. Arctus.* Kartfu. Keskeny. Szűk.
Szoros.
- Kartjot. *Augustum fieri.* Kartfudni. Kartfudott.
- Kartjotet. *Augustiorem reddere.* Kartfitott-ni.
- Karta. Kartsa. *Lorum (Kartfu. Augustum).*
- Karwet. *Circumire.* Kerit-eni. Kerülni.
- Karweje. *Circumeuns.* Kerülő je.
- Kaschkos. *Rigidus.* Vaskos. Izmos. Kemény.
- Kastas. *Humidus.* Kastos, Lutskos. A'ki mind fel-kastolja &
szoknyáját.
- Kastatet. *Humectare.* Kastolodni.
- Katjatet. *Quaerere.* Kajtatni.
- Kajjatakes. *Qui studiose percontatur.* Kajtato. Kajtarkodo.
- Katkes. *Funis.* Kötés. Kötél.
- Kausjo. Pittjo. *Canis.* Kutjó. Kutya.
- Kawak. *Flexuosus.* Kávás. Görbe. öblös.
- Kawatet. *Incurvare. Flectere.* Kávázni. Görbitni.
- Kawal. *Astutus Argutus.* Kevél (*Superbus*).
- Kerdotattet. *Duplicandum curare.* Sodráttatott-ni.
- Kirje. *Litterae. Scriptura.* Irja. Irjon. Irás.
- Kirtem.] *Circuitus in gyrum.* Keritmény. Kerület.
- Kioletes. *Elinguis.* Nyelvetlen.
- Kláura. *Robustus. Validus.* Kővér. Izmos (*Pinguis.*
Crassus).
- Kláurot. *Robustum fieri.* Kővérülni.
- Kláurotet. *Roborare.* Kőveritni. Kőverített.
- Kona. Kuna. Pames. *Cinis.* Kamu. Hamu. Hammas.
- Korofet. *Evacuare.* üressitni.
- Koros káte. Kátata. *Dim. Vacuum tugurium.* üres kotetz.
kaliba. ól.
- Paika káte (*Finnice Latrina*). Paika kotyetz. Buda.
- Mo kullatin. *Me audiente.* én hallottomra.
- Kuopa. *Pedum indumentum lanam, figura calcei.*
Kaptza
- Kuowas. *Excavare.* Kuvad a' dia.
- Kuwa. *Imago.* Kép. Képe.
- Káta line. *Mantile. Handtuch.* Kézi ruha. Kendő.

- Loffes.** *Gravis. Ponderosus. Lassu. Nehéz.*
L.uwas. *Madidus. Humidus. Leves. Nedves.*
Margafet. *Murmurare. Morgolodni. Mérgeskedni.*
Metjos. *Procul. Mefzle.*
Metfe. *Desertum. Sylva. Mezü.*
Mojos. *Mojus. Rifus. Mofoj. Mofojgás.*
Mojotet. *Subridere. Mofojogni.*
Naiwott. *Madescere. Nedvesedm.*
Nelgot. *Efurire. Nyalogatni. Kivánni.*
Niaijes. *Hilaris. Subridens. Nyájas. Mofojgo.*
Niammafter. *Exfugere. Nyalni.*
Niakket. *Deplubere. Nyefégetni.*
Niommel. *Lepus. Nyul.*
Njuowet. *Pellem detrahere. Nyuzott. Nynzni.*
Njáketet. *Somniare. Nyugodott-ni (Quiescere).*
No. *Vide! Ecce! Né.*
Oitet. *Vincere. Öletett-ni (Occidendum curare).*
Painetet. *Colore imbuendum curare. Fenetett. Kenni-fenni.*
Festeni.
Paines. *Inficiens. Kenős-fenős.*
Páinek. } *Fenölcék. Kenőts. Festék.*
Paino. } *Color. Fenő. Kenő.*
Pakkates. *Poena. Faggatás. Nyaggatás. Kinzás.*
Palgot. *Huc illuc vagari. Ballagott-ni. Koborolni.*
Palketet. *Conducendum curare. Alkuttat-ni.*
Palka. *Merces. Alku. Alkudott portéka.*
Paltos. *Timendus. Féltős.*
Pankes. *Tumidus. Pokos.*
Pantfar. *Lorica. Pantzél.*
Parapele. *Coniux. Párja-fele. Felefége. Élete-párja.*
Parates. *Quod altero praestantius est. Páratlan. Nintspárja.*
Parbma. *Litius praeruptum. Part.*
Pargetet. *Laborare facere. Pergetett-ni. Forgatni. Forgolod-*
tatni. Doigoztatni.
Parga ruoi! *Festina! Peregj. Perdülj. Fordulj. Siesf. Erigy*
hamar!
Pargales. *Laboriosus. Gnavus. Pördülős. Fordulo. Forgo-*
lodo. Dolgos.
Pargo. *Labor. Pergö. Forgo. Pergés. Forgas. Forgolodás.*
Dolog (ex Russico Djelo) Munka (ex Russico Mu-
ckenije).
Paritet. *Provenire in apertum.*

- -- *Schleuder. Funda.* Parittyá.
 Parketet. *Contorquere.* Pergetett. Sodrott. Sodorni. öfz-
 vefonni.
 Part (*Finnice* Pirti) *Balneum* Pördö. Fördö. Feredö.
 Part. *Portio.* Az én párt-omon van.
 Pafet. *De ulceribus et vulneribus dicitur suppurantibus, in
 quibus pus augetur.* Poshatt. Peshedt. Gen etfégefedt-t.
 Paffat. Paffatet. *Lavare. Lavandum curare.* Mofott. Mofa-
 tott-ni.
 Paffat káitat. *Lava manus tuas.* Moflad kezedet.
 Paffagátet. *Incipere lavare.* Mofogatott-ni.
 Paffatattet. *Lavandum curare.* Mofattatott-ni.
 Paffe. *Sanctus.* Mofott. Ujjázilletett. Szent.
 Paffet. *Ignis torrere.* Afzott. Afzalni.
 Pator. Paterwa (*Finn. Pacuri*) *Profugus.* Bodori. Bodorgo.
 Vándor. Bujdoklo.
 Peiwot. *Lucere* Fénylett-ni.
 Peiwe. *Sol. Dies.* Fénylő. Nap.
 Pele. *Latus.* Jobb-és bal-fele, oldala.
 Peljetes. *Surdus.* Filletlen, süket.
 Pesse. *Nidus.* Fesse. Félzek.
 Peftet. Peftetet. *Amittere. Facere ut amittatur.* Veszgett
 Vesztetett-ni.
 Pesttakes. *Qui semper aliquid amittit.* Vesztegetős.
 Peftem. *Amiffio.* Vesztem ény. Vesztés.
 Peftek. *Cauda piscium.* Pets (*Penis*).
 Pinetet. *Affligere.* Büntetni.
 Pino. *Cruciatus.* Bün-tetés.
 Piwet. Piwestet. Piwagátet. *Calere. Calefcere. Incipere cale-
 fieri.* Hevit. Hevesített. Hevitgetett-ni.
 Piwales. *Calidus.* Heves. Hevülő.
 Piádalet. *Delirare.* Bolondult-ni.
 Piadatet. *Injicere alicui amentiam.* Bolonditott-ni.
 Plewes. *Verecundus.* Félelmes.
 Pofet. *Spirare.* Pofzogni. Pofzoztantani.
 Pofotak. *Follis.* Pofzogo. Szelelő. Fuvo.
 Puodot. Puodofet. *Tegere. Tegendum curare.* Fedett. Fede-
 tett ni Fódadni.
 Puodo. *Operculum.* Fedő. Fódo. Folt.
 Puojek. } *Vesica.* Hojag
 Puoi. } *Ventriculus avium.* Begy.

- Puojos. *Recens.* Uj. Ujjas.
 Pnola. Buola. *Frustrum, panis aut alius ohsonii.* Falat (Fin-
 nice. Palat.
 Puolet *Ardere.* Gyulatt, Gyult. Gyulni.
 Puoldet *Urere.* Gyuldott. Gyuladott. Gyujtott-ni.
 Puoldetet *Urendum curare.* Gynlytatott-ni.
 Puolnet. *Marcescere.* Fonnyatt. dni.
 Puttjet. *Mulgere.* Fejt. Fejni.
 Puwestet. *Strangulare. Suffocare.* Fullasztott-ni.
 Pädnet. *Nere.* Fonni
 Pädnetet *Nendum curare.* Fonat. ni Fonatott.
 Pános. *Pensum lanæ, aut alius materias nendæ.* Fono.
 Pället. *In auram dissipare.* Pallott. Palolni a' liztet.
 Pállás. *Imber.* Pallás. Palolás. Széllvel pallott, széllvel-fzort
 viz. Zápor.
 Pärgeftet. *Fumare.* Pergelni. Füstölni.
 Pärret (Finn. Purra). *Mordere. Edere.* Furni. Szurni.
 Sérteni.
 Pärretet. *Morsui exponere.* Furatott. Szuratott. Sértetett.
 Pärrets. *Terebra.* Furu.
 Pätet. Pätégätet. *Minutatim decidere.* Potyogott. Lehriltott.
 Szotyogott-ni.
 Pälko. Pälkem. *Lis. Rixa. Contentio.* Per. Perlekedés.
 Pälkales. *Rixofus.* Peres.
 Quotfetakes. Kotfetakes. *Curfitans.* Koslatós. Kotyáfszós.
 Raide. *Tonitru.* Rendülés. Rengés. Dörgés.
 Raidetet. *Tonitrua edere.* Rendített. Dörgött-eni.
 Raido. *Series.* Rend. Sor.
 Rákot. *Radere.* Rágott. Ragni. *Rodere.*
 Raket. *Hiscere. Rimas agere.* Repedni.
 Rasjo. *Pluvia.* Eső.
 Rossóhet. *Festinare.* Sietni.
 Rassóhet mannet. *Iter prouerare.* Sietve menni.
 Rattet (Finn. Raattelen), *Discerpere. Diffecare.* Rontani. Ron-
 tott Bontani.
 Repe. *Vulpes.* Roka.
 Restet. *Extenders. Trahere.* Eresztett. Megeresztett-ni.
 Rima. *Calendarium Lapponum, ex characteribus bacillo ligneo
 incisis constans.* Rovás.
 Ritelet. *Disceptare. Altercari.* Rityolodni. Verfengeni. Sz-
 kellyes.
 Rito (Finn. Ritja). *Lis.* Rityolodás. Perlekedés.

Riåwet. *Terrafieri. Horrere*. Riadott. Megrettent.
 Route. *Ferrum*. Ro'sda. *Rubigo ferri*.
 Ruwanet. *Celerius ire. Accelerare*. Rohanni.
 Råggajes. *Foveis abundans*. Rokkanós. Sülyedezett. Gödrös.
 Råkotet. *Latrare*. Ugatott-ni.
 Råmes. *Deformis*. Rémitö. Iszonyu.
 Sabbrot. *Atteri Sepret-emi. Verrere*.
 Sabbrogåtet. *Atteri incipere*. Sepregétett-ni.
 Saines. *Tardus*. Sainos. Sajnálós. Restes.
 Saite. *Hæsta*. Sida. Dårda.
 Såket. *Abundanter*. Sokat. *Accus*.
 Sårgotet. *Diffecare*. Håfogatott
 Sårjes. *Vulneratus*. Sérjes. Sérelmes. Sérült.
 Sårjem. *Vulneratio*. Sérelem.
 Sårjetet. Sårjitet. *Vulnerare*. Sértett-teni.
 Sårwats. *Parvum cornu*. Szarvatska.
 Sårwates. *Optatum*. Obajtás.
 Segges. *Gracilis*. Hegyes (*Acutus*).
 Sjeundjetet. *Vesperascere*. Settedett-ni.
 Silke (Finn. Sicksi). *Sericum*. Selyem.
 Sjuddet. *Susurrare*. Suddogni. Suttogni.
 Sjár. *Glarea*. Sår. *Terra Argilla. Lutum*.
 Sjuwelet. *Spontanum et libentem esse*. Szivellett-emi.
 Skruw. *Cochlea*. Srof.
 Suoine tjåle. *Foeni stipula unica*. Széna szål.
 Såle. *Multitudo. Societas. Genus*. Sereg.
 Såddos. *Tranquillus. Quietus*. Tsendes.
 Takotallet. *Manu blande palpans*. Tapogatott.
 Teiwes. *Ras*. Tevéa. Dólog tevéa. Tétemény. Tfelekedet.
 Telpes. *Jocosus*. Tréfás.
 Teltet. *Expandere*. Terített. Terjesztett-ni.
 Tjålet. *Sculpere. Sculpendo, et incisiones faciendo cripare, ornare*. Gyalulni. Mettze-ni.
 Tjålmats. *Ocellus*. Szemetske.
 Tjålmepelak. *Monoculus*. Szemefelö. Fél-szemü.
 Tjålmeteme. *Coccus*. Szemetlen. Vak.
 Tjåtse. *Aqua. Lota. Potfoja. Viz*.
 Tjåtsejas. *Aquosus*, Potfojas. Lotfos.
 Tjerot. *Flers*. Sirott. Sirt. Sirni.
 Tjetse. *Patruus*. Etse.
 Tjigle. *Later*. Téгла.

Tjinos.

- Tjinós. *Compañus*. Tfinos. *Comtus*.
 Tikkajes. *Pediculosus*. Tetükés. Tetves.
 Tillatellet. *Faciendum curare*. Tfinálatott-ni.
 Tjokketett. *Recumbere*. *Confidere*. Gyökkengett. Elszunnya-
 dott-ni.
 Tjowot. Tjowotet. *Sequi*. *Incipere sequi*. Követett. Követ-
 getett-ni.
 Tjuonkes. *Lux*. Tündöklés. Fény. Világosság.
 Tjuoket *Lucere*. Tündöklött leni.
 Tjupp. *Mitra* Tfüp. Kutsma. Süveg. Sapka.
 Tjorges. *Firmus*. Kerges.
 Tjäddek. *Gula*. *Guttur*. Torok.
 Tjälög. *Saliva*. Nyál.
 Tjämä. *Cumulus*. Tšomo. Rakás.
 Tjämätet. *Opplere*. *Cumulare*. Tömetett. Tömve-töltött.
 Tömnö. Nyomatott.
 Tjárwe. Tjäärwos. *Cornu*. *Corniger*. Szarv. Szarvas.
 Tjätet. *Referare*. Nyitott. Nyitni.
 Tjätetet. *Referandum curare*. Nyittatott. Nyittatni.
 Tšäke. *Vadum*. Tšekéj. Gázló.
 Tšäketet. *Accendere*. égetett.
 Tulwet. *Exundare*. Töltött-teni.
 Tulwe. *Diluvium*. Telve. Teli. Tellyes.
 Tuola. *Legitimus*. *Genuinus*. Tulajdon. Valóságos.
 Tärgetet. *Incipere*. *Contremiscere*. Dörgetett-tni.
 Tärmos. *Rugosus*. Ormós. Vonásos. Rántzos.
 Täppot. *Adhaerescere*. Tapadni.
 Täptjet. *Premere*. Tapotni.
 Täwas. *Repletus*. *Plenus*. Telyes.
 Udke. *Recens*. Uj.
 Wadsatak. *Via, qua itur*. Vezeték. Ut.
 Wadsetet. *Facere, ut quis eat*. Vezetett-tni.
 Wahda. *Periculum*. Vád (*Accusatio*).
 Waino. *Desiderium*. Vágyodás.
 Waljo. *Bonus*. Jo.
 Wanatakes. *Remittens*. *Qui extendi et relaxari potest*. Vo-
 natékos. Vonodhatós. Vonós.
 Wardo. *Mons arboribus confitus*. *Aut qui in confinio Silvas*
est. Erdő. *Silva*.
 Warr. Wara. *Sanguis*. Vér.
 Waula. *Barathrum*. Völgy.
 Waulajes. *Profundus*. Völgyes.
 Wides. *Amplus*. Vidékes.

Widnar. *Victor*. Vitéz.
 Wigget. } *Exiti*. Iggekezni. Igyekezni. Ügetni
 Wiggetet. } *Nisu quidpiam efficere*.
 Wikke. *Culpa*. Vitke Véték.
 Wuortja. *Cornix* Varju.
 Wuowda. *Arbor cava*. Udva. Odva.
 Wildo. *Culpa*. Vád
 Wärtot. *Serenum fieri*. Viradott. Viradni.
 Wärtfa. *Vervex*. Berbéts.
 Wätka. *Scalprum*. Vélő.
 Ägg. *Hamus piscatorius*. Horogg.
 Äjaret. *Cibare*. étet-ni.
 Äjewes. *Novus* Uj.
 Äme. *Vetus* O.
 Äppetus. *Doctrina*. Oktatás
 Äppetet. *Docere*. Oktatott. Oktatni.
 Äwer. *Vis*. Erő.
 Älo. *Grex pecudum*. Nyály.

Supplementum Finnicum, ad pag. 61 sq.

Sifälinnen puhtaus. *Castitas*. Szüzességi tisztaság.
 Hywää tekemys. *Benignitas*. Hiv tétemeny.
 Hywvs. *Bonitas*. Hivlég.
 Hywä ryö. *Beneficium*. Hiv tét. Jotet.
 Mesi (*Lapp*. Mefzi). *Mulsum*. Méler.
 Raha. *Pecunia*. Árra (*Pretium*).
 Juri. *Radix*. Jökér. Gyöker.
 Witzicko. *Virgultum*. Vefzszötske.
 Cuori. *Cortex*. Kéreg.
 Cuwa. *Imago* Kép. Képe.
 Mies. Uro. *Eshonice* Mees). *Homo*. Mies. Mives (*Operarius*).
 Ur (*Dominus*).
 Aju (*Eshon*. Aijo). *Cerebrum*. Aju. Agyu. Nagy-agyu.
 Agy.
 Ihmistä. *Hominem*. Ehmbert.
 Silmäpuoli. *Monoculus*. Szemefole. Fél-szemű *Eshon*. Ux-
 silmane. Egyfzemű).
 Otza (*Eshon*. Otz) *Frons*. Ortza. Genae.

Ikene.

Ikene (*Esthonica* Iggomet). *Gingiva*. Iny. Inyemet. *Ac.*
Cainalon Aluinen (*Esthon.* Olla). *Axilla*. Honalla. Hony-
allya.

Tädyt *Esthon.* Tew). *Pulmo*. Tüüdö.

Sata. *Centum*. Száz.

Tahto. *Voluntas*. Tehetö. Tehettfég. *Vis. Potentia*.

Supplementum Esthonicum ad pag. 155 sq.

Jalla tallo. *Planta pedis*. Gyalog-talpa. Láb-talpa.

Uhs aft. *Novus annus*. Uj elztendö.

Pohl. *Dimidius*. Fel.

Hywá työ. *Beneficium*. Hiv tétel.

Paha työ. *Noxa*. Puha tétel. Gonofz tfelekedet.

Pahuus. *Nequitia*. Puhafág. Gonofzfág.

Pila. *Morio*. Bolond.

Suru. *Trifititia*. Szomoru-fág.

His accedunt voces turcicae sub decursu operis
collectae.

Voces Turcarum apud Tataros etiam usitatae, su-
perius multae enumeratae erant, pag. 221, at seqq. sunt
potissimum Turcis usuales. Primo loco stant
voces turcicae.

Ejß. *Gut*. Jo.

Tschadir, *das Zelt*. Sátor.

Bazar gun. *Sonntag*. Vasárnap.

Tschok. *Viel*. Sök.

Soba. *Stube*. Szoba.

Tabur. *Lager*. Tábor.

Talman, *das Unterkleid*. Dolmany.

Kapu. *Thor. Thüt.* Kapu.
 Katschi *Kutsche.* Kotfi.
 Jai, *der Bogen.* Ij. Iv.
 Daje, *die Amme.* Dajka.
 Kajik, *ein Fahrzeug.* Sajka.
 Tschizme, *Schuh Stiefel.* Tfizma.
 Paputsch, *Pantoffel.* Paputs.
 Majmon, *der Affe.* Majom.
 Karyndge, *Ameise.* Hangya.
 Torna, *Kranich.* Daru.
 Sinek, *die Mücke.* Szunyog. Siwri Sinek, *die Gelfe.* Süri
 szugyog Apro szugyog.
 Jemisch, *das Obst.* Gyümölcs.
 Dschuz, Dgewiz, *die Nuss.* Dio. Divo.
 Kajü, *Aprikose.* Kajzin Baratzk.
 Totan, *Rauchtoback.* Dohány.
 Kiz. Kis, *Jungfer. Fräulein.* Kis - afzfony.
 Kurum, *der Ruß.* Korom.
 Dschib, *die Tasche.* 'Seb.
 Kuntus, *eine Art Oberrock von Frauenzimmern.* Kantus.
 Köntös.
 Schalawar, *eine Art Hosen.* Salavári.
 Bijik, *Schnurbart.* Bajufz.
 Sakal, *der Bart.* Szakál.
 El, *die Hand.* Schoosf. öl.
 Diz, *das Knie.* Térd.
 Bel, *die Niere.* Bél (*der Darm*).
 Ibrik, *der Krug.* Ibrik.
 Tschanak, *Geschirr.* Napsf. Tfanak.
 Bazar, *Markt.* Vácár.
 Kersche, *Spieß.* Kestö.
 Dün, *Gestern.* Ten - nap.
 Jürisch, *das ofte Gehen.* Járás.
 Söilisch, *das Sprechen.* Szollás.
 Süpürmek, *Kehren mit dem Besen.* Seperni.
 Tepfi, *Pfanne. Schüssel.* Tepfi.
 Itschheim, *Ich trinke.* Iszom.
 Wezir, *Auführer.* Vezér.
 Hawa, *Zeit. Frist.* Hava. Ho. (*Monath*).
 Gülmek, *Kommen, sich sammeln.* Gyülni.
 Butschuk, *Werth.* Bötö. Bets.
 ürdüm, *Verberavi.* Vertem.

Bajgus,

Bajgus, *die Eule*. Bagoj.
 Betſchik, *die Wiege*. Bütfö.
 Bez. Wez. *Leinwand*. Váczon.
 Burdur, *öffentliches Hurenhaus*. Bordély haz.
 Kepeneg. *Regen-Mantel*. Köpenyeg.
 Kamuka. *Damafke*. Kamuka.
 Kopdschel, *das Heft*. Kapots.
 Dandschik, *der Rath*. Tanáta.
 Dari. *Graupen*. Dara.
 Hadte, *die Woche*. Hét.
 Harami. *ein Räuber*. Haramia.
 Harti. *Hütchen*. Hártya.
 Has, *der Bauch*. Has.
 Jaling, *die Flamme*. Láng.
 Jel, *der Wind*. Szél.
 Indſchi, *die Perle*. Gyöngy.
 Baga. *Frosch*. Béka.
 Kara kourbaga. *Kröte*. Varas béka.
 Oka, *zwey Pfund*. Oka.
 Pambuk. *Baumwolle*. Pamuk. Pamut.
 Sirke. *Niſſe in Haaren*. Serke.
 Sos, *die Stimme*. Szó.
 Tſcheng, *die Schelle*. Tſengö. Tſengettyű.
 Tſchauka, *die Dohle*. Tſokó.
 Urke. *Spinrocken*. Rokka.
 Uſun. *Lang*. Hoſzſzu.
 Sarman. *Stroh*. Szalma.
 Dek. Deg. *Bisher*. Eddig.
 Betſch. *Wien*. Béts.
 Erdel. *Siebenbürgen*. Erdély.
 Nemtsche, *ein Deutſcher*. Némét.
 Leh, *ein Polak*. Lengyel.
 Tſeh, *ein Böhme*. Tſeh.
 Mad'ſar, *ein Ungar*. Magyar.
 Chorwat, *ein Kroat*. Horvát.
 Kolauz. *Wegweiſer*. Kalauz.
 Rus, *ein Ruſſe*. Oroſz.
 Ari, *die Biene*.
 Ieban arvű. Bourdon. } Dará's.
 Kol. *der Arm*. Kar.
 Guöbek. *Nabel*. Köldök.
 Sinair, *die Nerven*. In. kr.

Deri, *die Haut*. Bős.
Sunour. Limes. Sinor. Határ-mértéke.
Jumrud'sak. *Pest*. Nyomorn'ág,
Kujn. *Brun*. Kút.
Kilid. *Riegel*. Kilintz.
Deré. *Thal*. Tér (*eine Ebene*).
Kafzab. *Fleischhacker*. Kafzabolo. Mészáros.
Paputse'fi.]
Tűzme'fi.] *Shuster*. Tűzmadia.
Schondan - bundan. Innen - amonnan. Sandán - bundán. *Hinc indeque. Quasi modo injusta acquirendo.*

---

41. Kálmán Keresztes, *Morphemic and Semantic Analysis of the Word Families: Finnish ETE- and Hungarian EL- 'fore' (1964)*. \$3.
42. Robert T. Harms, *Finnish Structural Sketch (1964)*. \$3.
44. Paavo Ravila, *Finnish Literary Reader (1965)*. \$2.50.
46. Béla Kálmán, *Vogul Chrestomathy (1965)*. \$3.
47. Károly Rédei, *Northern Ostyak Chrestomathy (1966)*. \$3.
49. Gustav Hasselbrink, *Alternative Analyses of the Phonemic System in Central South-Lappiah (1965)*. \$4.
50. Gyula Décsy, *Yurak Chrestomathy (1966)*. \$3.
51. János Gulya, *Eastern Ostyak Chrestomathy (1966)*. \$3.
52. Stephen Erdély, *Methods and Principles of Hungarian Ethnomusicology (1965)*. \$4.
53. M. Alexander Castrén, *Grammatik der Samojedischen Sprachen (with a Foreword by Péter Hajdú) (1966)*. \$12.
54. Felix Oinas, *Basic Course in Estonian (revised edition, 1967)*. \$11.50.
55. Ioannes Sylvester Pannonius, *Grammatica Hungaro-Latina (Facsimile of the reprint of 1866, with a Foreword by Thomas A. Sebeok)*. (1968). In preparation.
56. A. A. Popov, *The Nganasan (translated by Elaine K. Ristenen) (1966)*. \$6.
62. Joshua A. Fishman, *Hungarian Language Maintenance in the United States (1966)*. \$4.
65. Ilse Lehiste, *Consonant Quantity and Phonological Units in Estonian (1966)*. \$4.50.
67. János Zsilka, *The System of Hungarian Sentence Patterns (1967)*. \$6.
68. Paul Ariste, *A Grammar of the Votic Language (1968)*. \$8.
71. Elli Maranda, *Finnish Folklore Reader (1968)*. \$8.
72. Jaakko Ahokas and George Schoolfield, *History of Finnish Literature (1968)*. In preparation.
74. Edith Vértes, *Die Ostjakischen Pronomina (1967)*. \$14.50.
75. László Szabó, *Selkup Texts with Phonetic Introduction and Vocabulary (1967)*. \$4.50.
76. Ferenc Kiefer, *On Emphasis and Word Order in Hungarian (1967)*. \$7.50.
77. Stephen Foltiny, *The Hungarian Archaeological Collection of the American Museum of Natural History in New York (1968)*. In preparation.

78. József Budenz, *A Comparative Dictionary of the Finno-Ugric Elements in the Hungarian Vocabulary* (text in Hungarian with an Introduction in English by Gyula Décsy) (1966). \$22.
80. György Lakó, *The Proto-Finno-Ugric Antecedents of the Hungarian Phonetic Stock* (1968). In preparation.
81. *The First Votyak Grammar* (text in Russian with an Introduction in English by Gyula Décsy) (1967). \$6.
82. Wolfgang Veenker, *Die Frage des finnougri-schen Substrats in der russischen Sprache* (1967). \$8.
83. Lajos Tamás, *Etymologisch-historisches Wörterbuch der ungarischen Elemente im Rumänischen* (1967). \$25.
84. Erzsébet Beöthy, *Die Bezeichnungen für Himmelsrichtungen in den finnisch-ugrischen Sprachen* (1967). \$8.
85. A. László Arany, *The Phonological System of a Hungarian Dialect: An Introduction to Structural Dialectology* (text in Hungarian) (1967). \$6.
87. Vilhelm Thomsen, *On the Influence of Germanic Languages on Finnic and Lapp* (text in German with an Introduction in English by Thomas A. Sebeok) (1967). \$6.
90. George Kurman, *The Development of Written Estonian* (1968). \$5.
91. Joannes Sajnovics, *Demonstratio. Idioma Ungarorum et Lapponum idem esse.* (Facsimile of the 1770 edition. With a Foreword by Thomas A. Sebeok) (1968). \$7.
93. Renate Stoebeke, *Die Verhältnswörter in den Osteeffinnischen Sprachen* (1968). In preparation.
94. John R. Krueger (Editor), *Cheremis-Chuvash Lexical Relationships* (1968). \$7.
95. Samuel Gyarmathi, *Affinitas Linguae Hungaricae cum Linguis Fennicae Originis* (Facsimile of the 1799 edition. With a Memorial by Miklós Zsiri). (1968). \$10.
97. Klara Magdics, *Studies in the Acoustic Characteristics of Hungarian Speech Sounds* (1968). In preparation.
98. Albertus Molnár Szencziensis, *Nova Grammatica Ungarica* (Facsimile of the reprint of 1866) (1968). In preparation.

All correspondence and orders from the
United States of America and from Canada
should be addressed to
Publications, Research Center for the Language Sciences,
Patton House, Indiana University, Bloomington, Indiana 47401.

Orders from all other countries should be sent to
Mouton & Company, Publishers, The Hague, The Netherlands.

14 DAY USE
RETURN TO DESK FROM WHICH BORROWED
LOAN DEPT.

This book is due on the last date stamped below,
or on the date to which renewed. Renewals only:
Tel. No. 642-3405
Renewals may be made 4 days prior to date due.
Renewed books are subject to immediate recall.

JAN 26 1971 C 8

RECEIVED

JAN 20 '71

LOAN DEPT.

REC'D LD JAN 20 71 - 4 PM 2 0

LD21A-60m-8,'70
(N8887s10)476-A-82

General Library
University of California
Berkeley

U. C. BERKELEY LIBRARIES

C041223834

